အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

အမှတ် (၂၇)ကျမ်းစာ

အဌသာလိနီကာသာဠိကာ

စတုတ္ထအုပ်

[နောက်ဝိုင်းခ် မူလဋီကာနှင့် ပါဠိတော်နိဿယလည်း ပါသည်။]

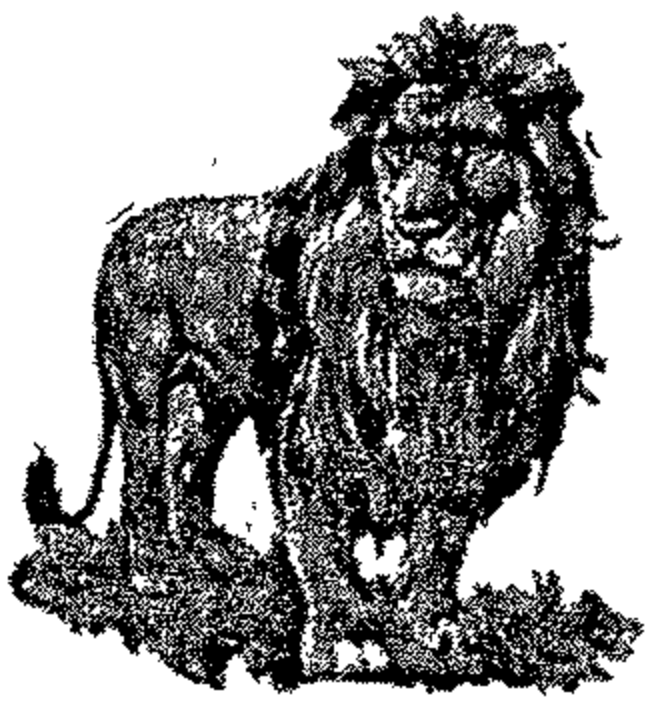

သာသနာ ၂၁၄၀ ကောဇာ ၁၃ဖြဝ် ခရစ် ၁၉၉၈

နယူးဘားမားအော့(ဖ်)ဆက်ပိုင်ကပုံနှိပ်တိုက်
အဖရပူရဖြို့။

အဌသာလိနီဘာသာဋီကာ (စ)

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ စာမူခွင့်ပြုချက်
အမှတ် (ရဖ/၉၄) (၁၂)

စာအုပ်စာတမ်းနှင့် စာနယ်ဇင်း မျက်နှာဖုံး
ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၃၁/၉၅) (၁)

ခုနှစ် — ၂၀၀၄–ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ

အုပ်ရေ — ၂၀၀၀

အကြိမ် — စတုတ္ထအကြိမ်

တန်ဖိုး — ၁၅၀၀ကို

ထုတ်ဝေသူ — ဦးမောင်မောင် (မြို ဝ၃၂၇၁)
မဟာဂန္ဓာရုံစာပေ, ပိန်းတန်းရေပ်,
အမရပူရမြို့၊

ပုံနှိပ်သူ — ဦးတင်မြင့် (၀၅၈၃၃)
နယူးဘားမားအော့(ပ်)ဆက်ပိုင်းကပုံနှိပ်တိုက်,
မဟာဂန္ဓာရုံ မြင်းမူကျောင်း, အမရပူရမြို့။

ဖြန့်ချိခြင်း

မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက် ရေပ်ဝင်း, အမရပူရမြို့၊
၁၂၈–ပ၊ စမ်းချောင်းလမ်း, ရှင်စောပုရေပ်ကွက်,
စမ်းချောင်းမြို့နယ်, ရန်ကုန်မြို့။

အရှင်ဧနကာဘိဝံသ၏
ဘဝသံသရော ပြစ်စဉ်အကျဉ်း

၁။ အရှင်ဧနကာဘိဝံသဆရာတော်လောင်းသူငယ်ကို စစ်ကိုင်းတိုင်းရွှေဘိုခရိုင် ဝက်လက်မြို့နယ် သရိုင်ရွာ ဦးဓောတိ-ဒေါ်အုန်းလှိုင်တို့မှ ၁၂၆၁-ခုနှစ် တပို့တွဲလပြည့်ကျော် (၁၄)ရက် (၁၉၀၀-ပြည့်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၇ရက်) အင်္ဂါနေ့တွင် ဖွားမြင်သည်။

၂။ ၁၂၆၆-ခုနှစ်၌ ပထမအကြိမ် ရှင်သာမဏေပြုတော်မူသည်။

၃။ ၁၂၇၅-ခုနှစ်၌ ဒုတိယအကြိမ် ရှင်သာမဏေ ပြုတော်မူသည်။

၄။ ၁၂၇၉-ခုနှစ်၊ သက်တော် ၁၈-နှစ်အရွယ်တွင် ပထမကြီးတန်း စာမေးပွဲကို အောင်တော်မူသည်။

၅။ ၁၂၈၀-ပြည့်နှစ်၊ တပေါင်းလပြည့်နေ့၌ ပထမအကြိမ် ရဟန်းအဖြစ် ခံယူတော်မူသည်။

၆။ ၁၂၈၁-ခုနှစ်၊ နံယုန်လပြည့်နေ့၌ ဒုတိယအကြိမ် ၁၂၈၁-ခုနှစ်၊ တပေါင်းလပြည့်နေ့၌ တတိယအကြိမ် ရဟန်းအဖြစ် ခံယူတော်မူသည်။

၇။ ၁၂၈၇-ခုနှစ်၌ "ပထမကျော်" အောင်မြင်တော်မူသည်။

၈။ ၁၂၈၉-ခုနှစ်၌ "သက္ကသီဟစာမေးပွဲ"ခေါ်"ပရိယတ္တိသာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယ" ဘွဲ့ ရရှိအောင်မြင်တော်မူသည်။

၉။ ၁၃၀၃-ခု၊ ဝါဆိုဦး (၁၉၄၁-၄၂)ဂျပန်စစ်တပ်များ မြန်မာပြည်သို့ ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်မည့်နှစ်တွင် ယခုလက်ရှိ အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်နေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့သီတင်းသုံးတော်မူသည်။ ပြောင်းရွှေ့လာခဲ့စဉ်က သံဃာတော် ငါးပါးမျှသာရှိ၍ ပျံလွန်တော်မူချိန်တွင် သံဃာတော်ငါးရာ ကျော်မျှ သီတင်းသုံးလျက်ရှိသည်။

၁၀။ (လွတ်လပ်ရေးရရှိပြီးနောက်) ၁၃၁၂-ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ၏ (ရှေးဦးစွာ) "အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ"ဘွဲ့တံဆိပ် ဆက်ကပ်ခြင်းကို ခံယူရသည်။

၂။ ရူပကဏ္ဍ=ရူပဝိဘင်္ဂီ

အကြောင်းအရာ			စာမျက်နှာ
ဒုကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ	...	...	၁
စတုက္ကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ	...	...	၅၄
ပဉ္စကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ	...	...	၅၅
ဆက္ကာဒိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ	...	...	၅၇
နဝကာဒိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ	...	...	၅၈
ပကိဏ္ဏကကထာအဖွင့်	...	...	၅၆

၃။ နိက္ခေပကဏ္ဍအဖွင့်

တိကနိက္ခေပကထာ	...	...	၇၃
ဒုကနိက္ခေပကထာ	...	...	၁၃၇
သုတ္တန္တိကဒုကနိက္ခေပကထာ	...	...	၂၂၀

၄။ အဋ္ဌကထာအဖွင့်

တိကအတ္ထုဒ္ဒါရ	...	...	၂၈၂
ဒုကအတ္ထုဒ္ဒါရ	...	...	၃၂၄
နိဂမနကထာ	...	...	၃၂၈

အဋ္ဌသာလိနီမူလဋီကာနိဿယမာတိကာ

၂။ ရူပကဏ္ဍအဖွင့်

သဒ္ဒါယတနာဒိနိဒ္ဒေသ	...	...	၃၃၅
နော ဥပါဒါဘာဇနီယကထာ ဝဏ္ဏနာ	...	...	၃၄
စတုက္ကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ	...	...	၃၅၄
ပဉ္စကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ	...	...	၃၅၅
ပကိဏ္ဏကကထာ ဝဏ္ဏနာ	...	...	၃၅၆

၃။ နိက္ခေပကဏ္ဍအဖွင့်

တိကနိက္ခေပကထာ ဝဏ္ဏနာ	...	...	၃၆၃
ဒုကနိက္ခေပကထာ ဝဏ္ဏနာ	...	...	၃၈၇
သုတ္တန္တိကဒုကနိက္ခေပကထာ ဝဏ္ဏနာ	...	...	၄၃၁

၄။ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍအဖွင့်

တိကအတ္ထုဒ္ဒါရဝဏ္ဏနာ	...	...	၄၇၄
ဒုကအတ္ထုဒ္ဒါရဝဏ္ဏနာ	...	...	၅၁၃

အကွာရာစဉ်			**စာမျက်နှာ**
အကမ္မညတာကာရော	...	...	၁၈၆
အစားကြူးသော ပုဏ္ဏား ၅ ယောက်	...	...	၂၇၁
အဒ္ဓိတ္တံ ပစ္စတ္တံပုဒ်တို့၏ ဝစနတ္ထ	...	...	၁၃၅
အဌကထာကဏ္ဍပုဒ်၏ ဝစနတ္ထ	...	...	၂၈၂
အဌကထာအကျယ်	...	...	၄၇၆
အဌသာလိနီ လိနတ္ထဒေါတကပုဒ်များ	...	...	၅၁၉
အဌာနကောပ (၉)မျိုး (၁၀)မျိုး	...	...	၁၅၃, ၄၀၁
အတ္တမနတာ၏ ဝစနတ္ထနှင့် အရကောက်	...	...	၂၄၂, ၄၆၃
အတ္တဝါဒုပါဒါန်	...	...	၂၁၀, ၄၂၆
အတိတ္ထိယဝတ္ထု	...	...	၁၄၇
အန္ဓလိင်္ဂေ	...	...	၇၁
အန္ဓဝါဒီဌိအဓိပ္ပာယ်	...	...	၁၆၆
အတ္ထဒ္ဓါရအဓိပ္ပာယ်	...	...	၂၈၃
အဓိဝါသနခန္ဓာ၏တရားကိုယ်	...	...	၃၇၇
အဓိဝါသနတာ၏ ဝစနတ္ထ	...	...	၂၄၁
အနတ္တမနတာ၏ ဝစနတ္ထနှင့်အရကောက်	...	...	၂၄၂
အနဝဇ္ဇတာ	...	...	၂၆၉
အနုဒ္ဓါ (ဒါ)	...	...	၁၃၇
အနသုရောပေါ	...	...	၂၄၂
အနုပွန္ဓအရကောက်၌ မှတ်ချက်	...	...	၁၃၀
အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ	...	...	၂၅၇
အနုသယဝေယျု၏ဓာတ်ပစ္စည်း	...	...	၂၅၈
အပ်ိုလာပနတာ	...	...	၂၇၄
အဘိဓမ္မာအရာ၌ ဘူမိသဒ္ဒါ၏အနက်	...	...	၃၇၀
အဘုတ္တာ ဥဒကံ ပိဝေ၌ ဋီကာဝါဒ	...	...	၂၇၂, ၄၇၁
အမနုဿသဒ္ဒေါ၌ အသဒ္ဒါ၏အနက်	...	...	၂
အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ	...	...	၁၆၇
အမျက်ထွက်ခြင်းသဘော	...	...	၁၅၄
အရိယကရဓမ္မာနှင့် အရိယပုဒ် ရှပ်ပြီးပုံ	...	...	၉၈, ၃၇၆
အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ၏ ဝိဂ္ဂဟ	...	...	၄၄၄
အဝိညာဏကသဒ္ဒေါ	...	...	၆၁
အဝီစိနိရယော	...	...	၂၁၅
အဝီစိ သဝီစိ	...	...	၂၉
အသိဒ္ဓ ဒုဿိဒ္ဓါနံ	...	...	၃
အဟေတုက, အကြိယ, နတ္ထိက	...	...	၃၈၅
အဟံတိ၌ အဟံ အရကောက်	...	...	၂၂၃, ၄၃၁

အာကာသော၏ဝိဂ္ဂဟ	...	...	၁၈
အာဂမ, အဓိဂမ	...	...	၉၁
အာစယ, ဥပစယ, သန္တတိ	...	...	၂၂, ၃၄၃
အာစရိယမုဋ္ဌိ	...	...	၃၆၄
အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ	...	...	၂၄၃
အာနန္တရိကာနိ၏အပြစ်နှင့်ဝစနတ္ထ	...	...	၁၂၅,၆,၃၈၄
အာယု, ဥသ္မာ	...	...	၃၄၉
အာယုသင်္ခါသည် နဝုလ္လိန်သာလော	...	...	၈၉
အာယူဟိတ၏အဓိပ္ပာယ်	...	...	၁၃၄
အာဟာရေတိ၏ သင်္ခတ္ထ	...	...	၂၆၂
အာဟုန, ပါဟုနအဓိပ္ပာယ်	...	...	၄၂၇
ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ	...	...	၁၄၃, ၄၀၀
ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိနိဿ် လိင်၏ဝိဂ္ဂဟ	...	...	၅
ဣတ္ထိတ္ထံသာ ပါဋ္ဌမှန်	...	...	၆
ဣတ္ထိန္ဒြိယံ၌ မှတ်ဖွယ်	...	...	၇, ၈
ဣတ္ထိဘာဝရုပ်ကို ဣတ္ထိန္ဒြိယခေါ်နိုင်ပုံ	...	...	၃၃၆
ဣဒမတ္ထိတံ	...	...	၂၆၂
ဣဓသင်္ခါ၏ အတ္ထုဒ္ဓါရ	...	...	၈၈
ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ်	...	...	၂၉၂
ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်, အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်	...	...	၃၁၅,၆
ဣရိယာပထိကစိတ္တံ	...	...	၁၈၆
ဣသာနှင့်ဥသူယ, ဣသုကီ	...	...	၁၇၂,၁၇၃
ဥဂ္ဂဟ, ပရိပုစ္ဆာ, ဝိနိစ္ဆယ	...	...	၉၀, ၃၇၃
ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ, သဿတဒိဋ္ဌိ	...	...	၁၁၃
ဥပဂ္ဂိလေသော	...	...	၁၅၀
ဥပဓာဒိနော၏ ဝစနတ္ထနှင့်အနက်	...	...	၁၃၁
ဥပဓာဒိနုပဒ်ဝယ် ဥပ၏အနက်ရှိ, အနက်မဲ့	...	...	၃၉၆
ဥပါဒိန္နဏ၏အရကောက်	...	...	၅၅,၁၃၆
ဥဘတောဗျည်း	...	...	၁၀
ဧကန်ဖြစ်လတ္တံ့ကို ပစ္စုပ္ပန်သုံးစွဲနိုင်ပုံ	...	...	၁၃၂
ဧကဒိသန္တတိဝါရ အဓိပ္ပာယ်	...	...	၄၉၀
ဩပပါတိကာ	...	...	၂၁၂
ဩပပါတိကနာမ်	...	...	၂၂၇
ကက္ကသာ၏ရုပ်ပြီး	...	...	၂၄၄
ကဠကဠကတာ	...	...	၁၈၁
ကတညု, ကတဝေဒီ	...	...	၁၀၀,၃၇၄
ကတ္တုကမ္မတာဆန္ဒနှင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ	...	...	၄၀၆
ကဒရိယော၏ ဝစနတ္ထ	...	...	၁၈၀

ကဗဇ္ဇီကာရပုဒ်ပြီး ၃၄
ကဗျသိလောက ၂၆၄
ကမ္မပစ္စယရုပ်စသည် ၆၈
ကမ္မပစ္စယအဓိပ္ပာယ် ၃၆၀
ကာယဝိညတ်၏အကျိုး ၆ မျိုး ၁၄
ကာယဝိညတ္တိ၌ ကာယအဓိပ္ပာယ် ၃၃၈
ကိလေသာဝတ္ထုနှိုး ၂၁၃
ကုက္ကုစ္စာယနာကာရော ၂၀၅
ကုတ္တ, အာကပ္ပအဓိပ္ပာယ် ၆
ကေစိတို့၏ ဗလ, သမ္ဘဝ, ရောဂရုပ် ၆၀
ကေတုကမျှ၏ ဝိဂ္ဂဟ ၁၇၁
ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်တို့၏အဖျတ္တ ဗဟိဒ္ဓ ... ၅၁၂
ကံသတာဌောဂ၏ဝိဂ္ဂဟ ၂
ကြံရည် ပဋ္ဌရဏ၏အခဲဖြစ်ပုံ ၄၉
ကြမ်းသောအစာနှင့် နုညံ့သောအစာ ၃၇
ခဏစသော ပစ္စုပ္ပန် ၃ မျိုး ၃၀၆
ခဏ္ဍိစ္စ, ပါလိစ္စ၏ အနက်, အဓိပ္ပာယ် ၂၈
ခယဝယပုဒ်တို့၏ အဓိပ္ပာယ် ၃၁
ခီဏာသ္တေ ၂၈၁
ခုဒ္ဒါပုဒ်၏ ရုပ်ပြီး ၂၆၇
ဂဏနာစာရ၏အဓိပ္ပာယ် ၂၈၃
ဂဒ္ဒုလ(တောက်)၏အဓိပ္ပာယ် ၁၅၂
ဂေဓပုဒ်၏ဓာတ်ပစ္စည်း ၁၄၀
စိတ်သည် ဦးနှောက်၌ဖြစ်သလော, ... ၅၆
စိတ္တုပ္ပာဒေါ၏ ဝစနတ္ထ ၂၈၅,၄၇၄
စေတောပရိယနှင့် ယထာကမ္မုပဂ် ၄၆၆
ဆာယာရက္ခသောပုဒ်၏ ဝိဂ္ဂဟ ၃၆
ဆိန္နဝဋ္ဋုမက ၂၆၅
ဆံပင်ကောင်းခြင်း အဆင်းလှခြင်း၏ကမ္မ ၆၈
ဆွေမျိုးတု, ဆွေမျိုးစစ် ၃၆၈
ဇပ္ပာ ၁၄၈
ဇရတာ, အနိစ္စတာ, ဓာတိ ၆၂
ဇရတာ အနိစ္စတာတို့သည် ဥပါဒိန္န ၃၅
ဓာတိ, ဇရာ, မရဏတို့၏ ဥပမာ ၃၂
တဏှာ၏ ဝနမည်ပုံ ၁၄၄
တဒေကဋ္ဌာ ၇၆
ထိန၏ ဝစနတ္ထနှင့် ရုပ်ပြီး ၁၈၇
ဒွက်သက် ဝင်သက် မရသူများ ၃၄၁

ဒဝတ္ထာဒီ အဘိလာသော ၄၆၈
ဒိဋ္ဌ, သုတ, မုတတို့၌ တပစ္စည်းအနက် ၅၄
ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ၂၅၆
ဒုရဂ္ဂိဋ္ဌနဋ္ဌေန ၁၅၁
ဒုဋ္ဌုလ္ဝ၏အရကောက်နှင့်ဒုအနက် ၂၃၅,၂၅၉
ဒူရေ, သန္တိကေတို့၏ ဝိဘာတ်နက် ၅၃
ဒေါဝစသာယံ ပုဒ်ပြီးနှင့်ဋီကာနည်း ၂၃၃,၄၅၇
ဓုရဘတ္တာ၏ အဓိပ္ပာယ် ၂၇၇,၄၇၃
ဓုဝဝိပါကာ ၁၃၃,၃၉၅
နယကရဏာ၏အဓိပ္ပာယ် ၅၇
နာမကမ္မ, နာမဓေယ္ယ ၂၂၇
နာမယတိ၏ ပုဒ်ပြီး ၄၅၁
နာမံ၏ ဝိဂ္ဂဟအလျောက် အရကောက် ၂၂၉
နာမရူပတို့၏ ဝစနတ္ထ ၄၅၄
နာမည်ပညတ်၏အရကောက် ၄၅၀
နာမပညတ်, အတ္ထပညတ်တို့၏အဓိပ္ပာယ် ၄၃၄
နိဗ္ဗာန်သည် အဖ္ဆတ္တဖြစ်နိုင်သလော ၅၀၅
နိဗ္ဗုဒ္ဓမလ္ဟ, မုဋ္ဌိကမလ္ဟ ၂၆၆
နိမ္မသုဒါဋ္ဌိကံ၌ မသု၏အနက်အဓိပ္ပာယ် ၅
နိမိတ္တ၏အဓိပ္ပာယ် ၅
နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ၂၅၅
နိယကာ ၁၃၅
နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိရှိသူ ၁၂၆
နေလာ၏ဝစနတ္ထ ၂၄၅
နောပါဒါပုဒ်၏ ဝစနတ္ထနှင့် အရကောက် ၃၉
ပကတိနိဒ္ဒေသာ ၂၇
ပဋ္ဌပတိဋ္ဌိတ ၁၇၃
ပညတ္တိပုဒ်၏ ဓာတ်ပစ္စည်း ၂၂၄
ပဋုဒ္ဒါရ၏ အဓိပ္ပာယ် ၂၈၂
ပဋ္ဌဟာဘောရိနံ ၁
ပဏ္ဍိလဒ္ဓတ္တာဘာဝါ ၁၂၉
ပဏ္ဍိဝါနေတိ၏ သဒ္ဒတ္ထ, အဓိပ္ပာယတ္ထ ၂၇၈
ပဏ္ဍိသန္ဓာရ အဓိပ္ပာယ် ၂၄၈
ပဘင်္ဂ၏ ဓာတ်ပစ္စည်း ၁၉၅
ပရာမသန, အဿာဒန, အဘိနန္ဒန ၂၈၉
ပရိစ္ဆေဒါကာသကသိဏ ၄၈၄
ပရိနိပ္ဖန္နရူပ် ၇၂
ပဟာန် ၅ ပါး ၁၀၈

ပဟာနေကဋ္ဌ ၇၉
ပိဏ္ဍာရသဘောဇနာဒီနီ ၂၆၅
ပုဗ္ဗဋ္ဌိကတာ၏ဝစနတ္ထ ၁၄၈
ပုထုဇ္ဇနော ၆၂,၃၇၃
ပုထုဇဉ်က သောတာပန်၏စိတ်ကိုသိနိုင် ၂၉၄
ပုထုဝါယံ၌ ပုဒ်အမျိုးမျိုး ၉၇
ပေမနိယာ၏ ပုဒ်ပြီး ၂၄၆
ပေါရိ၏ ပုဒ်ပြီး ၂၄၇
ဖဿစသည်ကို နာမဟု ဆိုရပုံ ၄၅၀
ဖောဋ္ဌဗ္ဗမဟာဘုတ်တို့၏ ကာယပသာဒ၌ ထိခိုက်ပုံ ၄၃
ဗျုပထောဝ၏ ပုဒ်ပြီးပုံနှင့် အနက်မှန် ၁၆
ဘာဝညထတ္တံ လက္ခဏညထတ္တံ ၄၉,၅၀
ဘီရုတ္တာဏံ ၂၀၄
မစ္ဆရိယ ၅ ပါး၏ အပြစ်များ ၁၇၈
မန္ဒဒသကစသောအရွယ် ၃၀
မနာပါ၏ ဓာတ်ပစ္စည်း ၂၄၇
မဟာဓာတုနိဓာနံ ၃၀၅
မာနမဒပုရိသမဒါနံ ၂၆၅,၄၆၈
မာန ၉ မျိုး ၄၀၉
မုခါသိယံ, ဒန္ဓဝိခါဒနံ ၃၄
မေတ္တာယနေ ၁၃၇,၃၉၇
မိုးရွာခြင်း၏အကြောင်းများ ၇၀
ယထာကံ၏ အနက်ကျယ် ၂၆၀
ယတ္ထာဓိကရဏံ ၂၅၇
ယာဝဇေဝ၏ အဓိပ္ပာယ် ၂၆၇
ယိဋ္ဌ ဟုတအတူး ၂၁၁
ရတ္တာ, ဂိဒ္ဓါ, ဂဓိတာစသည် ၉၄,၉၅
ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင် ၁၈
ရုပ် ၂၅ ပါး, ၂၇ ပါး ၅၈,၉
ရုပ်ကလာပ်တစ်ခုတွင် ဥပါဒ်,ဌီ,ဘင် မည်မျှ ၃၅၉
ရွှေ၏ အညစ်အကြေး ၅ မျိုး ၄၂၀
လိန်ပြန်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်း ၉
လေသဝစန၏ အဓိပ္ပာယ် ၅၀၇
လောလုပေါ ရုပ်ပြီး ၁၄၈
ဝစီယောသာနုသာရေန အဓိပ္ပာယ် ၄၃၄
ဝဋ္ဋဂါမိကမ္ဘံ ၂၇၆
ဝါစာ, ဂိရာပုဒ်တို့၏အနက် ၁၅
ဝါယောဓာ၏ ပုဒ်ပြီး ၅၆

ဝိညတ်ခေါ်ပုံ ၁၁
ဝိညတ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သော စိတ်များ ၁၃
ဝိနယပုဒ်၏ အနက်အမျိုးမျိုး ၃၇၉
ဝိနည်း, သုတ္တန်လာ အာသဝများ ၁၆၂,၁၆၃
ဝိနယကုက္ကုစ္စ၏ ဝစနတ္ထ ၂၀၆
ဝိပွဋ္ဌိသာရော၏ သဒ္ဒတ္ထ ၂၀၅
ဝိသတ္တိကာပုဒ်ပြီး ၁၄၂
ဝိသဘာဂပစ္စယဖြစ်ပုံ ၂၄၀
ဝိသဂန္ဓော ၃
ဝေဝိစ္ဆ၏ ဝစနတ္ထ ၁၅၁,၁၈၀
သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၈၆,၃၇၁
သဇေဠကဝါသော, အပဋိသဝတာ ၂၃၅,၄၅၇
သတ္ထုရိ ကခ်ံတိ စသည် ၁၁၄
သန္ဓဝေါ၏ ဝစနတ္ထ ၁၄၅
သဗ္ဗတ္ထပါဒကဏ်အဓိပ္ပာယ် ၂၉၀
သမဏ္ဍလသု၏အနက် ၁၄
သမညာ၏ ဝစနတ္ထ ၂၂၄
သမ္ဘသဒ္ဒါ ၁
သမာနေန္တိ ပုဒ်၏အနက် ၄၇၄
သမ္ဘုတိသစ္စာ ၄၄၇
သဟဓမ္မိကပုဒ်၏ ဝစနတ္ထ ၂၃၃,၄၅၆
သာမညနှာမ် ၂၂၅
သာရာဂေါ၏ ပဒဏ္ဍ ၁၃၉
သိပ္ပိက, သမ္ဘက် ၁၉၆
သုခဘူမိ ၈၁
သုခသမ္ဘသ် ၄၁
သုခန္တ ပုဒ်၏ ဝိဂ္ဂဟ ၂၁
သေရည်အရက်သောက်မှု၌ အပြစ် ၆ ပါး ၁၉၃
သေရည်အရက်သောက်မှု၌ အကုသိုလ်ဖြစ်–မဖြစ် ၄၁၉
သောရစ္စ၏ ဝစနတ္ထ ၂၄၃
သံဟီရတိ ၃၀၉
ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို နှလုံးသားဟုခေါ်သလော ၅၉
ဟိတေသိတာ၏ ဝစနတ္ထ ၁၃၈
ဟုတ္တာစပ်နိုင်သည့်ပုဒ်များ ၂၅၈
ဟေတုပစ္စယဌ ၇၆
ဟေဝတ္ထိကထာ, သောဝတ္ထိကထာ ၄၄၅

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ
ဘာသာဋီကာ

ရူပကဏ္ဍ–ရူပဝိဘတ္တိဒုကနိဒ္ဒေသ

၆၂၀။ ။သဒ္ဒါယတန နိဒ္ဒေသေ–ဌ၊ ဘေရိသဒ္ဒေါတိ–ကား၊ မဟာဘေရီ ပဌမဘေရီနံ–စည်ကြီး,ဖားစည်တို့၏၊ သဒ္ဒေါ–အသံတည်း၊ [ရှေးနိဿယဌ "ပဌမ–ဗျောစည်"ဟု ပေး၏။] မုဒိင်္ဂ၊ ပေ၊ သဒ္ဒါပိ–မရိုးစည်သံ, ခရာသင်းသံ, ထက်စည်သံတို့သည်လည်း၊ မုဒိင်္ဂါဒိပစ္စယာ–မရိုးစည်အစရှိသော အကြောင်းရှိကုန်သော၊ သဒ္ဒါ–အသံတို့တည်း၊ ဂီတသခ်ါတော–သီချင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ သဒ္ဒေါ–သည်၊ ဂီတသဒ္ဒေါ–ဂီတသဒ္ဒမည်၏၊ ["ဂီတသ+သဒ္ဒေါ"ဟု ပြုမည်စိုး၍ "ဂီတသခ်ါတော သဒ္ဒေါ"ဟု မိန့်သည်၊] ဝုတ္တာဝသေသာနံ–ဆိုအပ်ပြီးသော အသံတို့မှ ကြွင်းကုန်သော၊ ဝိဏာဒီနံ–စောင်းအစရှိကုန်သော၊ တန္တိဒ္ဒါနံ–ဖွဲ့အပ်သော ညှိုရှိကုန်သော တူရိယာတို့၏၊ [စောင်းကြီးကိုပင် "ညှိုရှိ"ဟု ခေါ်၏။] သဒ္ဒေါ–သည်၊ ဝါဒိတသဒ္ဒေါ–မည်၏၊ သမ္မသဒ္ဒေါတိ–

ပဌမဘေရီနံ။ ။စစ်တိုက်ထွက်ရာဝယ် အသုံးပြုအပ်သော (သူ့အသံကို ကြားရလျှင် စိတ်အားတက်ကြွဖွယ်ကောင်းသော) စစ်တိုက်စည်ကို "ပဌမ"ဟု ခေါ်၏။ "ပဌဓာတ်, ဂတိအနက်ဟော, အဟပစ္စည်း"ဟု ဘရတဋီကာဆိုကြောင်းကို အဘိဓာန်နိဿယသစ် (၁၄၄)၌ မိန့်တော်မူ၏၊ [ပဌယတိ ဂမယတိ ယောဓေ ယုဒ္ဓါယ ဥဿာဟ ဝဋ္ဌကတ္တာတိ ပဌဟော။]

မုဒိင်္ဂ ।ပေ। သဒ္ဒါ။ ။["မုဒိင်္ဂ–မရိုးစည်,ဒိုးပတ်"ဟု အဘိဓာန်နိဿယသစ်၌ ပေး၏။ "မရိုးစည်စသည်လျှင် အကြောင်းရှိသော အသံ"ဟူရာ၌ "မရိုးစည်ကြောင့် ဖြစ်သော အသံ=မရိုးစည်တီးသံ"စသည်ဖြင့် ဆိုလိုသည်။

ဝုတ္တာဝသေသာနံ။ ။ပြအပ်ပြီးသော ဘေရီစသည်တို့ကိုလည်း. တီးအပ်သော တူရိယာများ ဖြစ်သောကြောင့် ဝါဒိတသဒ္ဒါက ဟောနိုင်၏၊ သို့သော် ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော တူရိယာတို့မှ ကြွင်းသမျှကိုသာ ဝါဒိတအရ ယူစေလိုသောကြောင့် "ဝုတ္တာ၊ ပေ၊ ဝါဒိတသဒ္ဒေါ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဘေရိသဒ္ဒါဒီနဉ္စ ।ပေ। အာဟ၊–ဋီကာ။]

သမ္မသဒ္ဒေါ။ ။သရဓာတ်သည် အသံပြုခြင်းအနက်ကိုလည်း ဟောဏ်၊ "သာရီယတေ–အသံပြုစေအပ်၏၊ ဝါ–တီးအပ်၏၊ ဣတိ သမ္မံ"ဟု ကြ၊ သရဓာတ်, ရမ္မပစ္စည်း၊ တီးအပ်သော အရာဝတ္ထုအားလုံးကို ရသော်လည်း ကြေးနောင်,

ကား၊ ကံသတ္တာလ ကဋ္ဌတ္တာလသဒ္ဒေါ–တီးအပ်သော ကြေးမောင်း၏အသံ, တီးအပ်သော သစ်သားချပ်၏ အသံတည်း၊ ပါဏိသဒ္ဒေါတိ–ကား၊ ပါဏိပွဟာရသဒ္ဒေါ–လက်တို့ကို ပုတ်ခတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သောအသံတည်း၊ (လက်ခုတ်တီးသံတည်း၊) [ပဟာရဟူသော အလယ်ပုဒ် အကြောကို၊] သတ္တာနံ နိဿိတသဒ္ဒေါတိ–ကား၊ ဗဟူနံ–ကုန်သော၊ သန္နိပတိတာနံ–စုဝေးတည်သူတို့၏၊ အပညာယမာန ပဒဗျဉ္ဇန နိဿိတသဒ္ဒေါ–မထင်ရှားသော ပုဒ်ဗျည်းရှိသော ကြွေးကြော်သံတည်း၊ [အများစုပေါင်း၍ ဟစ်အော်ရာ၌ ဆိုလိုရင်းစကားသံ မထင်ရှားသောကြောင့် "အပညာယမာနပဒဗျဉ္ဇန"ဟု ဆိုသည်။]

ဓာတူနံ ၊ပေ၊ သဒ္ဒေါတိ–ကား၊ ရက္ခာနံ–တို့၏၊ အညမညံ, နိယ်သနယဏ္ဍိ ကာကောဋ္ဌနာဒိသဒ္ဒေါ–ပွတ်တိုက်ခြင်း, ခေါင်းလောင်းတီးခြင်း အစရှိသည်တို့ကြောင့်ဖြစ်သော အသံတည်း၊ ဝါယတော–တိုက်ခတ်သော၊ ဝါတသ–လေ၏၊ သဒ္ဒေါ–အသံတည်း၊ ဝါတသဒ္ဒေါ–လေ၏အသံ၊ သန္ဓမာနသ္မိံ–စီးသွားသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဝါတပွဋ္ဌိဟတသ္မိံ–လေသည် တိုက်ခတ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဥဒကသ–၏၊ သဒ္ဒေါ–တည်း၊ ဥဒကသဒ္ဒေါ–သံ၊ မနုဿာနံ–တို့၏ သလ္လာပါဒိသဒ္ဒေါ–စကားပြောသံ အစရှိသော အသံတည်း၊ မနုဿသဒ္ဒေါ–လူတို့၏အသံ၊ တံ–ထို မနုဿ သဒ္ဒကို၊ ထပေတွာ–၍၊ သေသော–သော၊ သဗ္ဗောပိ–အလုံစုံလည်းဖြစ်သော ဘေရီသဒ္ဒအစရှိသော အသံတည်း၊ အမနုဿ သဒ္ဒေါ–အမနုဿ သဒ္ဒမည်၏၊ ဣမိနာ ပဒဗ္ဗယေန–ဖြင့်၊ သဗ္ဗောပိ–သော၊ သဒ္ဒေါ–ကို၊ ပရိယာဒိန္နော–ထက်ဝန်းကျင်ယူအပ်၏၊ (သိမ်းကျုံး၍ ယူအပ်ပြီ၊)

ကြေးမောင်းနှင့်, သစ်သားချပ်တို့ကိုသာ ယူစေလို၍ "ကံသတ္တာလ, ကဋ္ဌတ္တာလ သဒ္ဒေါ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "တာဠိယတော–တီးခတ်အပ်၏၊ ဣတိတာဠော၊ ကံသောယေဝ–ကြေးနောင်, ကြေး မောင်းသည်ပင်+တာဠော ကံသတာဠော၊ ကဋ္ဌယေဝ+တာဠံ ကဋ္ဌတာဠံ"၊ [တာဠောဒ္ဒ ဒိဓာတ်, ဏပစ္စည်း, ဒုကို ဌကြီးဖြင့် ရှိစေ။]

ဓာတူနံ၊ ပေ၊ သဒ္ဒေါ။ ။ရက္ခ, ယဏ္ဍိတို့သည် မဟာဘုတ်ရပ် ဓာတ်အစုဖြစ်၍ "ဓာတူနံ"အရ ဥဒါဟရဏ်ပြသည်၊ ဤပုဒ်မျှားနေပုံသည် မကောင်း၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း? ရက္ခဟူသော အရာဝတ္ထုကို နိယ်သနနှင့် သမာသ်မတွဲဘဲ ယဏ္ဍိကဟူသော အရာဝတ္ထုကို အာကောဋ္ဌနနှင့် သမာသ်တွဲ၍ ဆိုထားသောကြောင့်တည်း၊ "ရက္ခနိယ်သနယဏ္ဍိကာ ကောဋ္ဌနာဒိသဒ္ဒေါ"ဟု ရှိမှကောင်းမည် ထင်သည်။

အမနုဿသဒ္ဒေါ။ ။အခြားနေရာ၌ အမနုဿဟုလာလျှင် အသဒ္ဓါသည် သဒ်သအနက်ဟောဖြစ်၍ လူနှင့်တူသော နတ်တို့ကိုလည်းကောင်း, ဘီလူးတို့ကိုလည်းကောင်း ယူရ၏၊ ဤ၌ကား အသဒ္ဓါသည် အညအနက်ဟောဖြစ်၍ လူမှတစ်ပါး, အခြားသော သက်ရှိသက်မဲ့အားလုံးကို ယူရ၏၊ ထို့ကြောင့် အမနုဿသဒ္ဒါဖြင့် လူ၏အသံမှတစ်ပါး, အခြားအသံအားလုံးကို ယူနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့်ပင် မနုဿသဒ္ဒ, အမနုဿသဒ္ဒ ဤနှစ်ပုဒ်ဖြင့် "အသံအားလုံးကို သိမ်းကျုံးထား၏"ဟု ဆိုသည်။

ဧဝံသန္တေပိ–ဤသို့ပင် အလုံးစုံသောအသံကို သိမ်းကျုံး၍ယူအပ်ပါသော်လည်း၊ ဝံသ ၊ပေ၊ ဖာလနာဒီသု–ဝါးကိုခွဲခြင်း, အဝတ်ကိုဆုတ်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ ပဝတ္တော–သော၊ ပါဋိယံ–၌၊ အနာဂတသဒ္ဒေါ–တိုက်ရိုက်မလာသော အသံသည်၊ ယေဝါပနကဘာနံ–ယေဝါပနကအရာသို့၊ ပဝိဋ္ဌော–ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧဝံ–လျှင်၊ ဘေရိသဒ္ဒါဒိနာ–ဘေရိသဒ္ဒအစရှိသော၊ ဘေဒေန–အပြားအားဖြင့်၊ ဘိန္နောပိ–ပြားသည်လည်းဖြစ်သော၊ အယံ သဒ္ဒေါ–သည်၊ လက္ခဏာဒီဟိ–တို့ဖြင့်၊ အဘိန္နောယေဝ–မကွဲမပြားသည်သာ၊ ဟိ–မှန်၊ သဗ္ဗောပိ–သော၊ သေ(ဧသော)သဒ္ဒေါ–သည်၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ–မှန်၊ ဣဓပိ–ဤသဒ္ဒါယတန နိဒ္ဒေသ၌လည်း၊ ပေ၊ ဝုတ္တာ၊ တေသံ–ထို ဝါရတို့၏၊ အတ္ထော–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ ဓာနိတုံ–သိခြင်းငှာ၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်း၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ နိ ဝိတ္ထာရိတော–မချဲ့အပ်တော့။

၆၂၄။ ။ဂန္ဓာယတနနိဒ္ဒေသေ–၌၊ မူလဂန္ဓောတိ–ကား၊ ယံ ကိဉ္စိ–အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ မူလံ–အမြစ်ကို၊ ပဋိစ္စ–စွဲ၍၊ နိဗ္ဗတ္တော–ဖြစ်သော၊ ဂန္ဓော–အနံ့ တည်း၊ သာရဂန္ဓာဒီသုပိ–အနှစ်၏အနံ့ အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ အသိဒ္ဓ ဒုဿိဒ္ဓါနံ–ရေနွေးဖြင့် မပြုတ်ဖြောအပ်,မကောင်းသဖြင့် ပြုတ်ဖြောအပ်ကုန်သော၊ ဥာကာဒီနံ–ဟင်းရွက်အစရှိသည်တို့၏၊ ဂန္ဓော–သည်၊ အာမကဂန္ဓော–မည်၏၊ မစ္ဆသကလိက ပူတိမံသ သံကိလိဋ္ဌသပ္ပိအာဒီနံ–ငါးတို့၏အကြေး, ပုတ်သောအသား, ညစ်နွမ်းနေသောထောပတ် အစရှိသည်တို့၏၊ ဂန္ဓော–ညှီစော်နံ့သည်၊ ဝိဿဂန္ဓော–ဝိဿဂန္ဓမည်၏၊ သုဂန္ဓောတိ–ကား၊

ဧဝံသန္တေပိ။ ။"အသံအားလုံးကို သိမ်းကျုံးထားသည်"ဟူရာ၌ ပါဋိတော်ဝယ် ဘေရိသဒ္ဒ စသည်ဖြင့် ဝတ္ထုကို ပြောဆိုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် တိုက်ရိုက်လာသော အသံများကို သိမ်းကျုံးထားခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ ဝတ္ထုကို ပြောဆိုခြင်းအားဖြင့် "ဝံသ ဖာလန သဒ္ဒ–ဝါးခွဲသံ"စသည်ဖြင့် ပါဋိတော်၌မလာသော အသံများရှိသေး၏၊ ထို အသံများကား ယေဝါပနသဒ္ဒ၌ ပါဝင်ကြရသည်၊ [ဧဝံသန္တေပိ ၊ပေ၊ အဓိပ္ပာယော၊–ဋီကာ။]

အသိဒ္ဓ ဒုဿိဒ္ဓါနံ။ ။သိဒ္ဓတော်သည် ပါက (ချက်, ပြုတ်, ပေါင်းခြင်း) အနက်ကို ဟောဏ်၊ တပစ္စည်း၊ [သိဒ္ဓိတ္ထ–ပြုတ်အပ်, ရေနွေးဖြင့် ဖြောအပ်ပြီ၊ ဣတိ သိဒ္ဓေါ (ဥာကော၊) နဉ+သိဒ္ဓေါ အသိဒ္ဓေါ၊ ဒုဋ္ဌု+သိဒ္ဓေါ ဒုဿိဒ္ဓေါ။]

ဝိဿဂန္ဓော။ ။စိမ်းစိုသော အနံ့ကိုလည်းကောင်း, ညှီစော် အနံ့ကိုလည်းကောင်း, ဝိဿသဒ္ဒါက ဟောသော်လည်း စိမ်းစိုသောအနံ့ကို အာမကဂန္ဓဖြင့် ယူပြီးဖြစ်၍, ညှီစော်အနံ့ကိုသာ ဤနေရာ၌ ယူပါ၊ "မစ္ဆာနံ+သကလိကာ မစ္ဆသကလိကာ"ဟု ပြု၏၊ ထို့ကြောင့် မစ္ဆသကလိကာသည် တစ်ပုဒ်တည်းသာတည်း၊ ငါးတို့၏အကြေး, အရေ အခွံကို သကလိကဟု ဆိုဟန်တူသည်၊ ပူတိမံသ–အသားပုပ်ကား ထင်ရှားပြီ၊ သံကိလိဋ္ဌသပ္ပိ–ညစ်နွမ်းသော ထောပတ်ဟူသည် တစ်စုံတစ်ခုရောရ၍ဖြစ်စေ, အလွန် ကြာ၍ဖြစ်စေ, ညစ်ပေသော ထောပတ်တည်း၊ [ရှေးနိဿယ၌ "မစ္ဆသကလိကာ–ငါး, ယောက်သွား"ဟု ပေး၏။]

ဣဋ္ဌဂန္ဓော–အလိုရှိအပ်သော အနံ့တည်း၊ (ကောင်းသော အနံ့တည်း၊) ဒုဂ္ဂန္ဓော တိ–ကား၊ အနိဋ္ဌဂန္ဓော–အလိုမရှိအပ်သော အနံ့တည်း၊ (မကောင်းသော အနံ့ တည်း၊) ဣမိနာပဒဒွယေန–ဖြင့်၊ ပေ၊ ပရိယာဒိန္နော–ပြီ၊ ဧဝံသန္တေပိ–ဤသို့ပင် သိမ်းယူအပ်ပါသော်လည်း၊ ကဏ္ဍိကဂန္ဓ ပိလောတိကဂန္ဓာဒယော–မှိုနံ့, အဝတ် ပိုင်းအနံ့ အစရှိကုန်သော၊ ပါဋိယံ–၌၊ အနာဂတာ–နိ်သော၊ သဗ္ဗေပိ–နိ်သော၊ ဂန္ဓာ–တို့သည်၊ ယေဝါပနကဋ္ဌာနံ–သို့၊ ပဝိဋ္ဌာ–နိ်ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဧဝံ– လျှင် ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ–မှန်၊ ဣဓာပိ–ဤ ဂန္ဓာယတန နိဒ္ဒေသင်္ဘလည်း၊ တထေဝ–ထို စက္ခာယတန နိဒ္ဒေသအတူပင်၊ ဒ္ဝိပညာသနယပဋိမဏ္ဍိတာ– ငါးဆယ့်နှစ်ပါးသော နည်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်ကုန်သော၊ တေရသဝါရ ဝုတ္တာ၊ တေ–ထို ဝါရတို့သည်၊ အတ္ထတော–အနက်အားဖြင့်၊ ပါကဋာယေဝ– ထင်ရှားကုန်သည်သာ။

ဓ၅၈။ ။ရသာယတနနိဒ္ဒေသေ–၌၊ မူလရသောတိ–ကား၊ ယံ ကိဉ္စိ– သော၊ မူလံ–ကို၊ ပဋိစ္စ–၍၊ နိဗ္ဗတ္တရသော–ဖြစ်သော အရသာတည်း၊ ခန္ဓ ရသာဒီသုပိ–ခန္ဓရသ အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ အမ္ဗိလန္တိ– ကား၊ တက္ကမ္ဗိလာဒိ–ရက်တက်ရည်အချဉ် အစရှိသည်တည်း၊ မဓုရံတိ– ကား၊ ဧကန္တတော–အားဖြင့်၊ ဂေါသပ္ပိအာဒိ–နွားမှဖြစ်သော ထောပတ်အစရှိ သည်တည်း၊ မဓုပန–ပျားရည်သည်ကား၊ ကသာဝယုတ္တံ–ဖန်သော အရသာနှင့် ယှဉ်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) စိရနိက္ခိတ္တံ–ကြာမြင့်စွာ ထားအပ်သည်၊ (သမာနံ– သော်၊) ကသာဝံ–ဖန်သော အရသာရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဖာဏိတံ–တင်လဲသည်၊ (ကြံ့သကာ, သကြား, ထန်းလျက် သည်၊) ခါရိယုတ္တံ–ငန်ခါးသော အရသာ နှင့်ယှဉ်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) စိရနိက္ခိတ္တံ–သည်၊ (သမာနံ) ခါရိကံ–ငန် ခါး သော အရသာရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သပ္ပိပန–ထောပတ်သည်ကား၊ စိရနိက္ခိတ္တံ– သည်၊ (သမာနံ) ဝဏ္ဏဂန္ဓေ–အဆင်း အနံ့တို့ကို၊ ဧဟန္တ်ပိ–စွန့်ပါသော်လည်း၊ ရသံ–ချိုဆိမ့်သော အရသာကို၊ နဧဟတိ–မစွန့်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ တဒေဝ– ထို ထောပတ်သည်သာ၊ ကေန္တမဓုရံ–ကေန် ချိုဆိမ့်သော အရသာရှိ၏။

တိတ္တကန္တိ–ကား၊ နိမ္မပဏ္ဍာဒိ–တမာရွက် အစရှိသည်တည်း၊ ကဋုကန္တိ– ကား၊ သိင်္ဂိဝေရမရိစာဒိ–ချင်း, ငရုတ် အစရှိသည်တည်း၊ လောဏိကန္တိ–ကား၊ သာမုဒ္ဒိကလောဏာဒိ–သမုဒ္ဒြာ၌ဖြစ်သောဆား အစရှိသည်တည်း၊ ခါရိကန္တိ– ကား၊ ဝါတင်္ဂဏကဋ္ဌာဒိ–ခရမ်းသီးအကင်း အစရှိသည်တည်း၊ လမ္ဗိလန္တိ– ကား၊ ဗဒရ သာဌ ကပိတ္ထသာဌဝါဒိ–ဆီးသီးယို, သီးသီးယို အစရှိသည်တည်း၊ ကသာဝန္တိ–ကား၊ ဟရိတကာဒိ–ရှစ်ရှားသီး အစရှိသည်တည်း၊ သဗ္ဗေပိ– နိ်သော၊ ဣမေရသာ–ဤ အရသာတို့ကို၊ ဝတ္ထုဝသေန–တည်ရာဝတ္ထု၏ အစွမ်း ဖြင့်၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

ပန–ဆက်၊ ဇွေ–ဤ ရသာယတနနိဒ္ဒေသ၌၊ တံတဲ ဝတ္ထုတော–ထိုထို တည်ရာဝတ္ထုအားဖြင့်၊ ရသော–အရသာကိုသာ၊ အမ္မိလာဒီဟိ–အမ္မိလ အစရှိကုန်သော၊ နာမေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ဝုတ္တော–ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သာဒူတိ–ကား၊ ဣဋ္ဌရသော–အလိုရှိအပ်သော အရသာတည်း၊ (ကောင်းသော အရသာတည်း) ၊ပေ၊ ဧဝံ သန္တေ ပိ–သော်လည်း၊ လေ့ဟူ၊ ပေ၊ ရသာဒယော–ခဲ၏အရသာ, နံ့ရ၏အရသာ, အဝတ်အပိုင်း၏အရသာ အစရှိကုန်သော၊ ပေ၊ ဟိ–မှန်၊ သဗ္ဗော–ပိ–သော၊ သေ (သော)ရသော–ဤ အရသာသည်၊ ဇိဝှါပဋိဟနနလက္ခဏော–ဇိဝှါပသာဒ၌ ထိခိုက်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ဇိဝှါဝိညာဏသ–၏၊ ဝိသယဘာဝ ရသော–အထူးသဖြင့် ဖြစ်ရာအာရုံ၏ အဖြစ်ဟူသောကိစ္စရှိ၏၊ တသ္မာ–ထို ဇိဝှါဝိညာဉ်၏ပင်၊ ဂေါစရပစ္စုပဋ္ဌာနော–ကျက်စားရာအာရုံ၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ သေသံ၊ ပေ၊ ဝုတ္တာ–နိ်ပြီ။

ဂ၃၂။ ။ဣဋ္ဌိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသေ–၌၊ ယန္တိ–ယံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ကာရဏာဝစနံ–အကြောင်းကိုဟောသော သဒ္ဒါတည်း၊ ယေန ကာရဏေန–အကြောင်ရှိပ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဣဋ္ဌိယာ–၏၊ ဣဋ္ဌိလိင်္ဂါဒီနိ–ဣဋ္ဌိလိင် အစရှိသည်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ အယံ–ကား၊ ဇွေ–ဤ ယံဣဋ္ဌိယာ ဣဋ္ဌိလိင်' အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ အတ္ထော–တည်း၊ တတ္ထ–ထို ဣဋ္ဌိလိင် အစရှိသည်တို့တွင်၊ လိင်္ဂန္တိ–ကား၊ သဏ္ဌာနံ–ပုံသဏ္ဌာန်တည်း၊ ["လိင်ဟိ ဂမေတိ ဗောဓေတိ–မိန်းမဟု သိစေတတ်၏၊ ဣတိ လိင်' "ဟု ပြု၊] ဟိ–ချဲ့၊ ဣဋ္ဌိယာ–၏၊ ဟတ္ထပါဒဂီဝ ဥရာဒီနံ–လက်, ခြေ, လည်ပင်း, ရင် အစရှိသည်တို့၏၊ သဏ္ဌာနံ–ပုံသဏ္ဌာန်သည်၊ (ပေါင်းစု၍ တည်နေပုံသည်၊) [ရပ်ကလာပ်အများ စုပေါင်း၍ တည်နေခြင်းကိုပင် "သဏ္ဌာန်"ဟု ခေါ်သည်၊] ပုရိသသ–၏၊ (သဏ္ဌာနံ) ဝိယ–ပုံသဏ္ဌာန်သည်ကဲ့သို့၊ နု ဟောတိ–မဟုတ်၊ ဟိ–မှန်၊ ဣဋ္ဌိနံ–တို့၏၊ ဟေဋ္ဌိမကာယော–အောက်ပိုင်းကိုယ်သည်၊ ဝိသဒေါ–ရှင်းလင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ပုရိမကာယော–သည်၊ အဝိသဒေါ–မရှင်းလင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) ဟတ္ထပါဒါ–တို့သည်၊ ခုဒ္ဒကာ–ငယ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ၊) မုခံ–မျက်နှာသည်၊ ခုဒ္ဒကံ–သည်၊ (ဟောတိ။)

နိမိတ္တန္တိ–ကား၊ သဏ္ဌာနနံ–သိမှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အမှတ်အသားတည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဣဋ္ဌိနံ–တို့၏၊ ဥရမ်သံ–ရင်သားသည်၊ အဝိသဒံ–မရှင်းလင်းသည်၊ ဟောတိ၊ မုခံ–သည်၊ နိမ္မသုဒါဋ္ဌိကံ–မုတ်ဆိတ်, ပါးမြိုင်းမွေး, ကျင်စွယ် မရှိသည်၊ (ဟောတိ၊) [မသုဝုတ္တံ ပုမ မုခေ–ယောကျ်ားမျက်နှာ၌ ရှိတတ်သော မုတ်ဆိတ်, ပါးမြိုင်းမွေးများကို မသုဟု ခေါ်၏၊ ကေသမသုံ ဩဟာရေတွာ ကဲ့သို့ ဒါဋ္ဌိကသဒ္ဒါ မပါရာ၌ကား မသုသဒ္ဒါသည် ကျင်စွယ်ကိုလည်း ဟော၏၊] ကေသဗန္ဓဝတ္ထဂ္ဂဟဏံပိ–ဆံထုံးပုံ အဝတ်ကိုင်ပုံသည်လည်း၊ ပုရိသာနံ–တို့၏၊ (ကေသဗန္ဓဝတ္ထဂ္ဂဟဏံ) ဝိယ–သည်ကဲ့သို့၊ နု ဟောတိ–မဟုတ်။

ကုတ္တန္တိ-ကား၊ ကိရိယာ-ပြုအပ်သော အမှုတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဣတ္ထိယော-တို့သည်၊ ဒဟရကာလေ-ငယ်ရွယ်သူ၏အခါ၌၊ (ငယ်ရွယ်စဉ်အခါ၌၊) သုပ္ပက မုသလကေတိ-ဗန်းငယ်, ကျည်ပွေ့ငယ်တို့ဖြင့်၊ ကီဠန္တိ-ကစားကြကုန်၏၊ စိတ္တ ဓိကလိကာယ-ဆန်းကြယ်သော မိန်းမရုပ်ငယ်ဖြင့်၊ ကီဠန္တိ-နှ၏၊ [ရှေးနိသယ၌ စိတ္တဓိတလိကာယ-ဆန်းကြယ်သော ညီမင်းငယ်ရုပ်ဖြင့်ဟု ပေး၏၊ ယမင်းရုပ် ဟုလည်း ခေါ်ကြ၏၊] မတ္တိကဝါကေန-မြေညက်ဖြင့်ပြုအပ်သော လျှော်ဖြင့်၊ သုတ္တကံနာမ-ချည်မျှင်ငယ် မည်သည်ကို၊ ကန္တန္တိ-ငင်ကုန်၏။

အာကပ္ပေါတိ-ကား၊ ဂမနာဒိအာကာရော-သွားခြင်းအစရှိသော အခြင်း အရာတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဣတ္ထိယော-တို့သည်၊ ဂစ္ဆမာနာ-သွားကုန်လသော်၊ အဝိ သဒါ-မရှင်းလင်းကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဂစ္ဆန္တိ၊ တိဋ္ဌမာနာ-ရပ်ကုန်လသော်၊ (အဝိသဒါ ဟုတ္တာ တိဋ္ဌန္တိ၊) နိပဇ္ဇမာနာ-လျောင်းကုန်လသော်၊ (အဝိသဒါ ဟုတ္တာ နိပဇ္ဇန္တိ၊) နိသီဒမာနာ-ထိုင်ကုန်လသော်၊ (အဝိသဒါ ဟုတ္တာ နိသီ ဒန္တိ၊) ခါဒမာနာ-ခဲကုန်လသော်၊ (အဝိသဒါ ဟုတ္တာ ခါဒန္တိ၊) ဘုဉ္ဇမာနာ-စားကုန်လသော်၊ (အဝိသဒါ ဟုတ္တာ ဘုဉ္ဇန္တိ၊) ဟိ-မှန်၊ ပုရိသံပိ-လည်း၊ အဝိသဒ-မရှင်းလင်းသူကို၊ ဒိသွာ-၍၊ မာတုဂါမောဝိယ-မိန်းမသည်ကဲ့သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ (တစ်နည်း) မာတုဂါမောဝိယ ဂစ္ဆတိ-မိန်းမသွား သွား၏၊ (မာတု ဂါမောဝိယ) တိဋ္ဌတိ-မိန်းရပ် ရပ်၏၊ (မာတုဂါမောဝိယ) နိပဇ္ဇတိ-မိန်းမအိပ် အိပ်၏၊ (မာတုဂါမောဝိယ) နိသီဒတိ-မိန်းမထိုင် ထိုင်၏၊ (မာတုဂါမောဝိယ) ခါဒတိ-မိန်းမခဲ ခဲ၏၊ (မာတုဂါမော ဝိယ) ဘုဉ္ဇတိ-မိန်းမစား စား၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ပြောဆိုကြကုန်၏။

ဣတ္ထိတ္တं ၊ပေ၊ ဥဘယံပိ-ဣတ္ထိတ္တံ, ဣတ္ထိဘာဝေါဟူသော ပုဒ်နှစ်ပါး အပေါင်း သည်လည်း၊ ဧကတ္ထံ-တူသောအနက်ရှိ၏၊ "ဣတ္ထိယာ+ဘာဝေါ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဣတ္ထိတ္တံဟု ပါဠိမှန်ရှိပါစေ၊ ဣတ္ထိသဘာဝေါ-မိန်းမ၏ထင်ရှားသော အမှတ်အသားတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ["ဘာဝိယတိ လက္ခီယတိ ဧတေနာတိ ဘာဝေါ၊ သန္တော+ဘာဝေါသဘာဝေါ"ဟု ပြု၊] အယံ-ဤ ဣတ္ထိဘာဝရုပ်သည်၊ ကမ္မဇော-ကံကြောင့်ဖြစ်၏၊ ပဋိသန္ဓိ သမုဋ္ဌာတော-ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဖြစ်ပေါ်၏၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိနိပန-ဣတ္ထိလိင် အစရှိသည်တို့သည်ကား၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယံဝိယ-ဣတ္ထိခြေ့ သည်ကဲ့သို့၊ နိ-မဟုတ်၊ [ကမ္မဇ, ပဋိသန္ဓိသမုဋ္ဌိတ မဟုတ်-ဟူလို၊] ပဝတ္တော-၌၊ သမုဋ္ဌိတာနိ-ကောင်းစွာဖြစ်ပေါ်လာကုန်၏၊ [ဤဝါကျ၌ စာမူအမျိုးမျိုး ရှိ၏။]

ကုတ္တံ။ ။ကရဏတ်ကို ကု ပြု၍ တ ပစ္စည်း, ဒွေဘော်လာ၊ ကရီယတော-ပြုလုပ်အပ်၏၊ (ခန္ဓာကိုယ်ဝယ် ကံ၏အစွမ်းကြောင့် မပါသေးဘဲ တမင်လာ ပြုလုပ်အပ်သော ကစားခြင်းစသော အမှုတည်း၊) ဣတိကုတ္တံ၊ မိန်းမတို့သည် ငယ်ရွယ်စဉ်ကပြုအပ်သော မန်း (ဗန်း) စကောဖြင့် ကစားခြင်း အစရှိသည်တည်း၊ ထိုကြောင့် ကရီယာဟု ဖွင့်သည်။

ဟိ–ဥပမာဆောင်, ထင်အောင်ပြဦးအုံ့၊ ဗီဇေ–မျိုးစေ့သည်၊ သတိ–သော်၊ ဗီဇံ–ကို၊ ပဋ္ဌိစ္စ–စွဲ၍၊ ဗီဇပစ္စယာ–မျိုးစေ့ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ရကွော–သည်၊ ဝမိုတ္တာ–ကြီးပွားရ၊ သာခါဝိဋပသမ္ပန္နော–အခက်အခွန်ပြည့်စုံသည်၊ ဟုတ္တာ, အာကာသံ–ကို၊ ပူရေတ္တာ–ပြည့်စေ၍၊ တိဋ္ဌတိယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝ မေဝ, ဣတ္ထိဘာဝသင်္ခါတေ–ဣတ္ထိဘာဝဟု ဆိုအပ်သော၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယေ–သည်၊ သတိ–သော်၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒီနိ–တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဟိ–ဥပမာန, ဥပမေယျ ရောနှောရ၍ ပြဦးအုံ့၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ–သည်၊ ဗီဇံဝိယ–မျိုးစေ့နှင့်တူ၏၊ ဗီဇံ–ကို၊ ပဋ္ဌိစ္စ–၍၊ ဝမိုတ္တာ–ကြီးပွားသည်၊ အာကာသံ ပူရေတ္တာ ဌိတရကွောဝိယ–တည်သော သစ်ပင်သည်ကဲ့သို့၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပဋ္ဌိစ္စ, ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒီနိ–တို့သည်၊ ပဝတ္တေ–၏၊ သမုဋ္ဌဟန္တိ–ဖြစ်ကုန်၏။

ပန–ဆက်၊ တတ္ထ–ထို ဣတ္ထိန္ဒြိယ, ဣတ္ထိလိင် အစရှိသည်တို့တွင်၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယ်–ဣတ္ထိန္ဒြေဟူသော ဘာဝရပ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ နု စက္ခုဝိညေယျ–စက္ခုဝိညေယျ မဟုတ်၊ ဝါ–စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် မသိထိုက်၊ မနောဝိညေယျမေဝ–မနောဝိညေယျ သာ၊ ဝါ–မနောဝိညာဉ်ဖြင့်သာ သိထိုက်၏၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒီနိ–တို့သည်၊ ဝါ–တို့ကို၊ စက္ခုဝိညေယျာနိပိ–စက္ခုဝိညေယျလည်း ဟုတ်ကုန်၏၊ ဝါ–စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်လည်း သိထိုက်ကုန်၏၊ မနောဝိညေယျာနိပိ–ဟုတ်ကုန်၏၊ ဝါ–ဖြင့်လည်း သိထိုက် ကုန်၏၊ ဣဒံ ၊ပေ၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယန္တိ–ကား၊ ဣဒံ–ဤသို့သဘောရှိသော၊ တံ ရူပံ–ထိုရုပ်သည်၊ (ဣတ္ထိန္ဒြိယ်၌ လှမ်းစပ်၊) စက္ခုန္ဒြိယာဒီနိ–တို့သည်၊ ပုရိသ သာပိ–ယောကျ်ား၏ သန္တာန်လည်း၊ ဟောန္တိ ယထာ–နှင်ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ပုရိသသာပိ–၏ သန္တာန်၌လည်း၊ နု–မဖြစ်၊ နိယမတော ပန–အမြဲအားဖြင့်ကား၊ ဣတ္ထိယာဧဝ–မိန်းမ၏သာလျှင်၊ ဣန္ဒြိယ်–တည်း၊ (ဣတိ–ကြောင့်၊) ဣတ္ထိန္ဒြိယ်–မည်၏။

ဣတ္ထိန္ဒြိယ် ၊ပေ၊ သမုဋ္ဌဟန္တိ။ ။သတ္တဝါတို့သည် ရှေးရှေးဘဝ ကံပြုစဉ်ကာလ၌ မိန်းမဖြစ်သူက မိမိ၌ရှိသော လိင်နိမိတ္တ ကုတ္တအာကပ္ပတို့ကို သဘောကျသော တဏှာ အရင်းခံ၍ ကံပြုခဲ့၏၊ ထိုကံသည် မိန်းမ၏လိင်စသည် ဖြစ်ဖို့ရန်အကြောင်းဖြစ်၏၊ ထို့အတူ ယောကျ်ားဖြစ်သူက မိမိ၏လိင်စသည်ကို သဘောကျသော တဏှာ အရင်းခံ၍ ကံပြုခဲ့၏၊ ထိုကံသည် ပုရိသလိင်စသည် ဖြစ်ဖို့အကြောင်းဖြစ်၏၊ ဤသို့လျှင် တဏှာချယ်လှယ်ထားသော ကံ၏ဆန်းကြယ်မှုကြောင့် အထီးနှင့်အမ၏ လိင်စသည်တို့ မတူကြသော်လည်း ထိုလိင်စသည်တို့သည် ဣတ္ထိန္ဒြိယ (ဘာဝ)ရှိသူ၌သာ ဣတ္ထိလိင် စသည်တို့၏ဖြစ်ခြင်း, ပုရိသိန္ဒြိယ (ဘာဝ)ရှိသူ၌သာ ပုရိသလိင်စသည်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် "ဣတ္ထိန္ဒြိယ် ပဋ္ဌိစ္စ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒီနိ သမုဋ္ဌဟန္တိ–ဣတ္ထိလိင်ကို အကြောင်းပြု၍ ဣတ္ထိလိင်စသည်တို့ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏"ဟု ဆိုသည်၊ [သကေနသကေန ၊ပေ၊ သမုဋ္ဌဟန္တိတိ–ဋီကာ၊ အခြား မှတ်ဖွယ်များကို ဋီကာနိဿယ၌ ရှုပါ။]

၄ ၃ ၃ ၃

တေန ၊ပေ၊ ဟောတိတိ–ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိကာရော–သင်္ဂါရတနာတင်ထေရ် အပေါင်းသည်၊) အာဟ–မိန့်ဆိုပြီ၊ [တေန ခေါ ပန သမယေန–၌၊ အညတရသ–သော၊ ဘိက္ခုနော–၏၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂ–သည်၊ ပါတုဘူတံ–ထင်ရှားဖြစ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ပေ၊ ပုရိသလိင်္ဂ–သည်၊ ပါတုဘူတံ–သည်၊ ဟောတိ။]

ပန–ဆက်၊ ဣမေသုဒ္ဒီသု–ဤနှစ်မျိုးသော လိင်တို့တွင်၊ ပုရိသလိင်္ဂ–သည်၊ ဥတ္တမံ–မြတ်၏၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂ–သည်၊ ဟီနံ–ယုတ်ညံ့၏၊ တသ္မာ, ပုရိသလိင်္ဂ–သည်၊ ဗလဝအကုသလေန–အားရှိသော အကုသိုလ်ကြောင့်၊ အန္တရဓာယတိ–ကွယ်ပျောက်၏၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂ–သည်၊ ဒုဗ္ဗလကုသလေန–အားမရှိသော ကုသိုလ်ကြောင့်၊ ပတိဋ္ဌာတိ–တည်၏၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂ ပန–သည်ကား၊ အန္တရဓာယန္တံ–ကွယ်ပျောက်လသော်၊ ဒုဗ္ဗလအကုသလေန–ကြောင့်၊ အန္တရဓာယတိ၊ ပုရိသလိင်္ဂ–သည်၊ ဗလဝကုသလေန–ကြောင့်၊ ပတိဋ္ဌာတိ၊ ဧဝံ–လျှင်၊ ဥဘယံပိ–နှစ်ပါးစုံသော လိင်သည်လည်း၊ အကုသလေန အန္တရဓာယတိ၊ ကုသလေန ပတိဋ္ဌာတိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန–ပရိဟာရ ၊ပေ၊ အံ့၊ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ–၏၊ (နှစ်ပါးစုံသောကံကြောင့် ဖြစ်သောအင်္ဂါဇာတ် ရှိသူ၏၊) ကေ–တစ်ခုသော၊ ဣန္ဒြိယံ–သည်၊ (ဟောတိ၊) ကိံ–လော၊ ဥဒါဟု, ဒွေ–ကုန်သော၊ (ဣန္ဒြိယာနိ–တို့သည်၊ ဟောန္တိ ကိံ) ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (ဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ–၏၊ ကေ–သော၊ ဣန္ဒြိယံ–သည်၊ ဟောတိ၊) တံစ–ထိုတစ်ခုသော ဣန္ဒြေသည်လည်း၊ ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ–မိန်းမဥဘတောဗျည်း၏၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဟောတိ၊ ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ–၏၊ ပုရိသိန္ဒြိယံ ဟောတိ၊ (ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း၊) ဧဝံ သန္တေ–ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ (ဥဘတောဗျည်းမှာ ဣန္ဒြေတစ်ပါးသာ ရှိလသော်၊) ဒုတိယဗျဉ္ဇနဿ–

ဧဝံ ၊ပေ၊ ပတိဋ္ဌာတိ။ ။သုဂတိဘဝကို ရည်ရွယ်၍ "ကုသလေန ပတိဋ္ဌာတိ" ဟု ဆိုသည်၊ ဒုဂ္ဂတိဘဝ၌ကား "အကုသိုလ်က်ကြောင့်ကွယ်၍, အကုသိုလ်က်ကြောင့်ပင် တည်သည်"ဟု မှတ်ပါ၊ ဘာကြောင့်နည်း? . . . ထိုဘာဝရပ်က ကမ္မဇရပ် (ဒုဂ္ဂတိဘုံ၌ အကုသိုလ်က်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်) ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

လိင်္ဂစသည် ပြောင်းပုံ။ ။ဘာဝရပ်ပြောင်းသောအခါ ဘာဝရပ်၏ အကျိုးဖြစ်သော လိင်္ဂနိမိတ္တာတို့လည်း ပြောင်းကြရ၏၊ ကုတ္တအာကပ္ပတို့ကား အနိုးငယ်ခန့်ကြာပြီးမှ မသိမသာ ပြောင်းကြပေလိမ့်မည်၊ ချဲ့ဦးအံ့–ဘာဝရပ်သည် ကမ္မဇရပ်ထုံးစံအတိုင်း ဥပါဒ် ဌီ ဘင် ခဏတိုင်းဖြစ်၍နေရာ လိင်ပြောင်းခါနီးအခါဝယ် အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်လာသော မူလဘာဝရပ်သည် အဖြစ်ရပ်၍, အသစ်ဘာဝရပ်သည် ကံကြောင့်ဆက်၍ ဖြစ်၏၊ မူလဘာဝရပ် အဖြစ်ရပ်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် လိင်္ဂနိမိတ္တာတို့နှင့်ဆိုင်သော ကမ္မဇ စိတ္တဇ ဥတုဇ အာဟာရဇရုပ်များလည်း အဖြစ်ရပ်၍, အသစ်ဘာဝရပ်၏ အကျိုးဖြစ်သော လိင်္ဂနိမိတ္တနှင့်ဆိုင်သော ကမ္မဇ စိတ္တဇ ဥတုဇ အာဟာရဇရုပ်များ ဆက်လက်၍ ဖြစ်ကြ၏၊ ဤသို့ ရုပ်အပြောင်းအလွဲဖြစ်ခြင်းကို "လိင်ပြန်ခြင်း"ဟု ခေါ်ကြရသည်။

နှစ်ခုမြောက်ဗျည်း၏ (နှစ်ခုမြောက်အင်္ဂါဇာတ်နိမိတ်၏) အဘာဝေါ-မရှိခြင်းသည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏ (ကသ္မာ အာပဇ္ဇတိ) ဟိ (ယသ္မာ), ဣန္ဒြိယံ-ကို၊ ဗျဉ္ဇနကာရဏံ-ဗျည်း၏အကြောင်းဟူ၍ (အင်္ဂါဇာတ်၏အကြောင်းဟူ၍) ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ (ဆိုခဲ့ပြီ) တံစ-ထိုဒုတိယဣန္ဒြေသည်လည်း၊ အသ-ထို ဥဘတောဗျည်း၏သဏ္ဌာန်၌၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒုတိယဗျဉ္ဇနဿ-၏၊ အဘာဝေါ-သည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ တဿ-ထို ဥဘတောဗျည်း၏ (အတွက်) ဣန္ဒြိယံ-သည်၊ ဗျဉ္ဇနကာရဏံ-ဗျည်း၏အကြောင်းသည်၊ နဟုတ်၊ ကသ္မာ၊ သဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။

ဟိ-ချဲ့၊ ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ-၏၊ ယဒါ-၌၊ ဣတ္ထိယာ-အခြားမိန်းမ၌၊ ရာဂစိတ္တံ-သည်၊ တဒါဝ-ထိုအခါ၌သာ၊ ပုရိသဗျဉ္ဇနံ-ယောကျ်ားနိမိတ်သည်၊ ပါကဋံ ဟောတိ၊ ဣတ္ထိဗျဉ္ဇနံ-သည်၊ ပဋ္ဌမ္ပိ-ဖုံးကွယ်အပ်သည်၊ ဂုဋ္ဌံ-လျှို့ဝှက်နေသည်၊ ဟောတိ၊ တထာ-တူ၊ ဣတရဿ-ဣတ္ထိဥဘတောဗျည်းမှတစ်ပါးသော ပုရိသဥဘတောဗျည်း၏ ဣတရံ-အခြားသော ဣတ္ထိနိမိတ်သည်၊ (ဟောတိ၊) [ယောကျ်ား၌ရာဂစိတ်ဖြစ်လျှင် မိန်းမနိမိတ်ဖြစ်လာသည်-ဟူလို၊] စ-ဆက်၊ တေသံ-ထိုဥဘတောဗျည်းတို့၏၊ ဣန္ဒြိယံ-သည်၊ ဒုတိယဗျဉ္ဇနကာရဏံ-ဒုတိယနိမိတ်၏အကြောင်းသည်၊ ယဒိ ဘဝေယျ-အုံ၊ (ဧဝံသတိ) သဒါပိ-လည်း၊ ဗျဉ္ဇနဒ္ဝယံ-နိမိတ်နှစ်ခုအပေါင်းသည်၊ တိဋ္ဌေယျ-တည်ရာ၏၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ နဲ တိဋ္ဌတိ-မတည်၊ တသ္မာ, တဿ-ထိုဥဘတောဗျည်း၏၊ တံ-ထိုဣန္ဒြေသည်၊ ဗျဉ္ဇနကာရဏံ-သည်၊ နဲ-မဟုတ်၊ ပန-အနွယကား၊ ကမ္မသဟာယံ-ကံဟူသော အဖော်သဟဲရှိသော၊ ရာဂစိတ္တမေဝ-သည်သာ၊ ဘွေ-ဤ ဒုတိယနိမိတ်ဖြစ်ရာ၌၊ ကာရဏံ-တည်း၊ (ဣတိ-သို့၊) ဧတံ (သန္နိဋ္ဌာနံ)-ဤ အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စ-ဆက်၊ ယသ္မာ, အဿ-ထိုဥဘတောဗျည်း၏၊ ဧကမေဝ-သော၊ ဣန္ဒြိယံ ဟောတိ၊ တသ္မာ, ဣတ္ထိ ဥဘတော ဗျဉ္ဇနကော-သည်၊သယံပိ-ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ဂဗ္ဘ-ကိုယ်ဝန်ကို၊ ဂဏှာတိ-နိုင်၏၊ ပရံပိ-သူတစ်ပါးကိုလည်း၊ ဂဏှာပေတိ-ယူစေနိုင်၏၊ ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကော-သည်၊ ပရံ-ကို၊ ဂဗ္ဘ-ကို၊ ဂဏှာပေတိ၊ သယံ ပန-မိမိသည်ကား၊ နဲ ဂဏှာတိ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

နဲ ပန တိဋ္ဌတိ။ ။[အခါခပ်သိမ်း နိမိတ်နှစ်ခုမတည်ဟု ဆိုသော်လည်း အထင်အရှားမတည်ခြင်းကို ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း? ရှေးဦး "ပုရိသဗျဉ္ဇနံ ပါကဋံ ဟောတိ၊ ဣတ္ထိဗျဉ္ဇနံ ပရိစ္ဆန္နံ ဂုဋ္ဌံ ဟောတိ"ဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ယောကျ်ားဥဘတောဗျည်း၌ ယောကျ်ားနိမိတ်ထင်ရှား၍ မိန်းမနိမိတ်က မထင်မရှား ရှိနေ၏ဟုလည်းကောင်း, မိန်းမဥဘတောဗျည်း၌ မိန်းမနိမိတ်က အထင်အရှားရှိ၍, ယောကျ်ားနိမိတ်က မထင်မရှားရှိ၏ဟုလည်းကောင်း မှတ်ယူထိုက်သည်။]

၆၃၄။ ။ဧ၀ံတိဿ္ဒြယနိဒ္ဒေသေ–ဣ၊ ယံ–အကြင် စကားကို၊ ဝတ္ထုဗ္ဗံ–၏၊ တံ–ကို၊ ဟေဌာ–သော၊ အရူပဧ၀ံတိဿ္ဒြယေ–ဣ၊ (အရူပဧ၀ံတိဿ္ဒြယနိဒ္ဒေသဣ)၊ ဝုတ္တမေဝ–သည်သာ၊ ဟိ–မှန်၊ ကေဝလံ, တတ္ထ–ထို အရူပဧ၀ံတိဿ္ဒြယနိဒ္ဒေသဣ၊ ယော ၊ပေ၊ ဓမ္မာနဉ္စိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣဓ–ဤ ရူပဧ၀ံတိဿ္ဒြယနိဒ္ဒေသဣ၊ ရူပဧ၀ံတိဿ္ဒြယတ္ထာ–ရူပဧ၀ံတိဿ္ဒြယိ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ယော ၊ပေ၊ ဓမ္မာနဉ္စိ–ဟူ၍၊ (ဝုတ္တံ–ပြီ၊) အယမေဝ–ဤသို့ ဟောတော်မူခြင်းသည်သာ၊ ဝိသေသော–ထူး၏၊ ပန–ဆက်၊ အသ–ထို ရူပဧ၀ံတိဿ္ဒြယ၏၊ လက္ခဏာဒီနိ–တို့ကို၊ ဧ၀ं ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ဧ၀ံတိဿ္ဒြယံ–သည်၊ သဟ ၊ပေ၊ လက္ခဏံ–တကွဖြစ်သော ရုပ်တို့ကို အစဉ်စောင့်ရှောက်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ တေသံ–ထို တကွဖြစ်သော ရုပ်တို့ကို၊ ပ၀တ္တနရသံ–ဖြစ်တည်စေခြင်း ကိစ္စရှိ၏၊ တေသံယေ၀–ထို တကွဖြစ်သော ရုပ်တို့ကိုပင်၊ ထပနပစ္စုပဋ္ဌာနံ–ဥပါဒ်မှ ဘင်တိုင်အောင် ထားတတ်သောတရားဟု ယောဂီဉာဏ်တို့အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ ယာပယိတဗ္ဗဘူတ ပဒဋ္ဌာနံ–ဥပါဒ်မှ ဘင်တိုင်အောင် ရောက်စေထိုက်သော မဟာဘုတ်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊

၆၃၅။ ။ကာယ၀ိညတ္တိနိဒ္ဒေသေ–ဣ၊ တာ၀–ကုသလစိတ္တသ ၀ါ စသောပုဒ်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (ဝုတ္တေ–ဟောတော်မူအပ်သော၊) ကာယ၀ိညတ္တိတိ ဇေ့ဌေ–ဟူသော ဤပုဒ်ဣ၊ (အတ္ထော ဧ၀ं ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ကာယေန–လူပ်ရှားသော ကိုယ်ဖြင့်၊ အတ္တနော–၏၊ ဘာ၀ं–အလိုကို၊ ဝိညာပေန္တာနံ–သိစေကုန်သော၊ ပုရိသာနံ–တို့၏၊ တိရစ္ဆာနေဟိပိ–တိရစ္ဆာန်တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ("ဂဟိ တာယ, ဝိညာယတိ" တို့ဣ စပ်၊) တိရစ္ဆာနာနံပိ–တို့၏သော်မှလည်း၊ ပုရိသေဟိ

ကာယေန ၊ပေ၊ ဝိညာယတိ။ ။[၀ါယောဓာတ်လွန်ကဲသော ရုပ်ကလာပ်၏ ထူးခြားသောအမှုအရာ ဝိကာရရုပ်ကိုလည်းကောင်း, ပထ၀ီဓာတ်လွန်ကဲသော ရုပ်ကလာပ်၏ ထူးခြားသောအမှုအရာ ဝိကာရရုပ်ကိုလည်းကောင်း ဝိညတ်ခေါ်ကြောင်း သတိပြုပါ။] ကာယေနအရ လက်ယပ်ရှိခေါ်ခြင်းစသည်ဣ လက်ယပ်သောအခြင်းအရာ အားဖြင့် လူပ်ရှားသောကိုယ်၏အစိတ်အပိုင်းကို ယူပါ၊ ထိုကိုယ်ဖြင့် မိမိ၏လာစေလိုသော အလိုဆန္ဒစသည်ကို သိစေလိုသူများကို "ကာယေန ဘာ၀ं ဝိညာပေန္တာနံ"ဟု ဆိုသည်၊ ဝိညာပေန္တာနံကို "ပုရိသာနံ, တိရစ္ဆာနာနံ"တို့ဣ စပ်၊ ထိုနှစ်ပုဒ်ကိုလည်း ဘာ၀ေါဣ စပ်ပါ၊ ပုရိသာနံဖြင့် လူအားလုံးကို ယူ၊ လူတို့သည် မိမိအလိုဆန္ဒကို သူတစ်ပါးအား သိစေရာဣ တိရစ္ဆာန်တို့သော်မှလည်း ထိုအလိုကို သိနိုင်ကြ၏၊ တိရစ္ဆာန်တို့သော်မှ လည်း သူတို့၏အလိုကို သူတစ်ပါးအားသိစေရာဣ လူတို့သည် ထိုအလိုကို သိနိုင်ကြ၏၊ ["တိရစ္ဆာနေဟိပိ"ဣ ပိသည် ဂရဟာဇောတာက, တိရစ္ဆာန်တို့သည်သော်မှလည်း အလိုကို သိနိုင်တုံသေး၏၊ လူအချင်းချင်းမှာ ဆိုဖွယ်ရာမရှိ"ဟု သမ္ဘာ၀နာကို ဆည်း၊ "တိရစ္ဆာနာနံပိ"ဣ ပိလည်း ဂရဟာဇောတာကပင်၊ "တိရစ္ဆာန်တို့သော်မှလည်း အလိုကိုသော်မှ သိရသေး၏၊ လူအချင်းချင်း၏အလိုကို သိဖို့ရာမှာ ဆိုဖွယ်ရာမရှိ"ဟု သမ္ဘာ၀နာကို ဆည်း။]

ဝါ–တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ကာယဂ္ဂဂဏာနုသာရေန–လူပ်ရှားသော ကိုယ်ကို မှတ်ယူကြောင်းဝိထိသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဂဟိတာယ–ယူအပ်သော၊ ဧတာယ–ဤ ထူးခြားသော အမှုအရာဖြင့်၊ ဘာဝေါ–အလိုကို၊ ဝိညာယတိ–သိအပ်၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ သိကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သာ–တို ထူးခြားသော အမှုအရာသည်။) ဝိညတ္တိ–ဝိညတ်မည်၏။

သယံ–မိမိဟူသော ဝိကာရရုပ်ကိုယ်တိုင်၊ ကာယဂ္ဂဟဏာနုသာရေန–ဖြင့်၊ ဝိညာယတိ–သိအပ်၏၊ ဣတိပိ–ကြောင့်လည်း၊ ဝိညတ္တိ–မည်၏၊ [ဤဝါကျ၌လည်း "ကာယေန ၊ပေ၊ တိရစ္ဆာနာနံပိ" တိုင်အောင် လိုက်၍ပေးနိုင်၏၊ "ဧတာယ" နေရာ၌ "သယံ"ပုဒ် ပါသည်ဖြစ်၍ "ဂဟိတာယ ဧတာယ ဘာဝေါ"တို့ကိုကား မလိုက်စေရ၊] ကာယေန–ကာယဒ္ဓါရဖြင့်၊ သံဝရော–စောင်းစည်းခြင်းသည်၊ သာဓု–ကောင်း၏၊ ဣတိအာဒီသု–ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အာဂတော–သော၊ စောပနသခ်ါတော–စောပနဟု ဆိုအပ်သော၊ [ဘာဝဿ ဂမနံ ပကာသနံ စောပနံ၊–ဩကာ၊] ကာယောဝ–ကာယသည်ပင်၊ ဝိညတ္တိ–ဝိညတ်တည်း၊ ကာယဝိညတ္တိ–ကာယသည်ပင် ဝိညတ်၊ [ကာယဝိညတ္တိအရ တစ်နည်းပြလို၍

ကာယဂ္ဂဟဏ ၊ပေ၊ ဧတာယ။ ။ကာယဂ္ဂဟဏဟူသည် လူပ်ရှားသော ကိုယ်ကို ယူကြောင်း (သိကြောင်း) ဝိထိတည်း၊ ထိုဝိထိကိုအစဉ်လိုက်၍ ဝိထိစိတ်ဖြစ်သောအခါ သုံးကြိမ်မြောက်ဝိထိဖြင့် ဝိညတ်ဟူသော ဝိကာရရုပ်ကို ယူအပ်(သိအပ်)၏၊ ထိုသုံးကြိမ်မြောက် ဝိထိဖြစ်ပြီးမှ လေးကြိမ်မြောက်ဝိထိဖြင့် ဘာဝဟူသောအလို ဆန္ဒကို သိရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ကာယဂ္ဂဟဏ ၊ပေ၊ ဘာဝေါ ဝိညာယတိ"ဟု ဆိုသည်၊ ["ရူပံ ပဌမ စိတ္တေန, တိတံ ဒုတိယစေတသာ, တတိယေနတု ဝိညတ္တိ, ဘာဝံ စတုတ္ထ စေတသာ"ဟူသောဂါထာကို မှီ၍ရေးသည်၊] အကျယ်ကို ရေးဒ္ဓါရကထာနှင့်လည်းကောင်း, ဝိထိဘာသာဋီကာ ဝိညတ်ခန်းနှင့်လည်းကောင်း တွဲစပ်၍ကြည့်ပါ၊ ဧတာယဖြင့် "ဝိညာယတိ ဘာဝေါ ဧတာယာတိ ဝိညတ္တိ"ဟူသော ကရဏသာဓ်ကိုလည်းကောင်း, ကာယေနဖြင့် "ကာယေန+ဝိညတ္တိ ကာယဝိညတ္တိ"ဟုလည်းကောင်း ပြသည်။

သယံ ၊ပေ၊ ဝိညာပေတိ။ ။ဤဝါကျ၌ "သယံ ဝိညာယတိတိ ဝိညတ္တိ"ဟု ကမ္မသာဓ်ကို ပြ၏၊ ထို့နောက် "ကာယေန သံဝရော ၊ပေ၊ ဝိညတ္တိ"ဖြင့် "ကာယောဝ+ဝိညတ္တိ ကာယဝိညတ္တိ"ဟု ပြ၏၊ ဤ၌ ကာယအရ "လက်စသည်တို့လူပ်ရှာတွင် ပါဝင်သောဝိကာရရုပ် (ဝိညတ်)ကို ယူပါ"ဟု သိစေလိုသောကြောင့် "ကာယေန သံဝရော သာဓု"စသော ဓမ္မပဒပါဠိတော်ကို သာဓကပြု၍ "စောပန သခ်ါတော ကာယောဝ"ဟု ကာယအရကို ကောက်ပြသည်၊ ကာယေနအရ ကာယဒ္ဓါရဟူသည် ကာယဝိညတ်ပင်တည်း၊ "ကာယဝိညတ္တိ သခ်ါတော ကာယဒ္ဓါရေ"ကို သတိပြုပါ၊ "စောပန သခ်ါတော ကာယော"အရ လက်စသည် တစ်ခုလုံးကိုရသော်လည်း ထို ကာယတွင် ပါဝင်သောဝိကာရရုပ်ကိုသာ ဧကဒေသုပစာရအားဖြင့် ယူပါ၊ ["စောပန–လူပ်ရှားသောတရား"ဟူသည် ဝိကာရရုပ်ဟုခေါ်အပ်သော ဝိညတ်ပင်တည်း။]

"ကာယဝိပ္ပဒ္ဓနေန"စသည် မိန့်၊] ကာယဝိပ္ပဒ္ဓနေန–လှုပ်ရှားသော ကိုယ်ဖြင့်၊ အဓိဗ္ဗာယ ဝိညာပနဟေတုတုတ္တာ–အလိုဆန္ဒကို သိစေခြင်း၏အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သယံ–မိမိဟူသော ဝိကာရရုပ်ကိုယ်တိုင်၊ တထာ–ထိုလှုပ်ရှားသော ကိုယ်ဖြင့်၊ ဝိညေယျတ္တာစ–သိစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကာယေန–လှုပ်ရှားသော ကိုယ်ဖြင့်၊ ဝိညတ္တိ–အလိုဆန္ဒကို သိစေတတ်သော အမှုအရာတည်း၊ ဝါ–သိအပ်သော အမှုအရာတည်း၊ ဣတိ ပိ–ကြောင့်လည်း၊ ကာယဝိညတ္တိ–၏။

ကုသလစိတ္တသဝါတိ အာဒီသု–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အဋ္ဌဟိ–နှင့်သော၊ ကာမာဝစရေဟိ–ကာမာဝစရ မဟာကုသိုလ်စိတ်တို့လည်းကောင်း၊ အဘိညာစိတ္တေနစ–အဘိညာဉ်ကုသိုလ်စိတ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ နဝဟိ–နှင့်သော၊ ကုသလစိတ္တေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ["ကုသိုလ်စိတ်အားဖြင့်"ဟု ဝိသေသနဆိုလိုသည်၊] ကုသလစိတ္တသ ဝါ–ကုသိုလ်စိတ်ရှိသူ၏လည်းကောင်း၊ ဒွါဒသဟိ ပိ–ဆယ့်နှစ်ပါးလုံးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလစိတ္တေဟိ–တို့ဖြင့်၊ အကုသလစိတ္တသ ဝါ–၏လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌဟိ–နှင့်သော၊ မဟာကြိယေဟိ–မဟာကြိယာစိတ်တို့လည်းကောင်း၊ ဒွီဟိ–နှင့်သော၊ အဟေတုကကြိယေဟိ–တို့လည်းကောင်း၊ [ဟသိတုပ္ပာဒ်နှင့်ဝုဋ္ဌောကို ဆိုသည်။ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းကား ဝိညတ်ကို မဖြစ်စေနိုင်၊] အဘိညာပတ္တေန–အဘိညာဉ်အဖြစ်သို့ရောက်သော၊ ဧကေန–သော၊ ရူပါဝစရကြိယေန–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဧကာဒသဟိ–နှင့်သော၊ ကြိယစိတ္တေဟိ–တို့ဖြင့်၊ အဗျာကတစိတ္တသ ဝါ–၏လည်းကောင်း၊ ["အဘိက္ကမန္တသ ထမ္ဘနာ" စသည်တို့၌စပ်၊] ဟိ–မှန်၊ ဣတော–ဤသုံးဆယ်နှစ်ပါးသော စိတ်မှ၊ အညာနိ–နှင့်သော၊ စိတ္တာန်–တို့သည်၊ ဝိညတ္တိ–ကို၊ နဝ ဇာနေန္တိ–မဖြစ်စေနိုင်ကုန်၊ ပန–ဆက်၊ သေက္ခာသေက္ခ ပုထုဇ္ဇနာနံ–တို့၏၊ ဇော်ကေဟေဝ–ဤမြတ်အတိုင်းအရည်ရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ စိတ္တေဟိ–သုံးဆယ်နှစ်ပါးသော စိတ်တို့ကြောင့်၊ ဝိညတ္တိ–သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဧတေသံ ကုသလာဒီနံ–တို့၏၊ ဝသေန–ဖြင့်၊ တီဟိ–နှင့်သော၊ ပဒေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ("ကုသလစိတ္တသ ဝါ, အကုသလ စိတ္တသ ဝါ, အဗျာကတစိတ္တသ ဝါ"ဟူသော ပုဒ်တို့ဖြင့်၊) ဟေတုတော–ဝိညတ်၏အကြောင်းအားဖြင့်၊ (ဝိညတ္တိ–ကို၊) ဒဿိတာ–ပြတော်မူအပ်ပြီ။

ကာယဝိပ္ပဒ္ဓနေန ၊ပေ၊ ဝိညတ္တိတိပိ။ ။ဤ၀ါကျ၌ "အဓိဗ္ဗာယ ဝိညာပနဟေတုတ္တာ"ဖြင့် "အဓိဗ္ဗာယ် ဝိညာပေတီတိ ဝိညတ္တိ–မိမိ၏အလိုဆန္ဒကို သိစေတတ်သောကြောင့် ဝိညတ္တိမည်၏"ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓကို ပြ၏၊ "သယံ စ ဝိညေယျတ္တာ"ဖြင့် "ဝိညာယတီတိ ဝိညတ္တိ"ဟု ကမ္မသာဓကိုပင် ပြ၏၊ "ကာယေန+ဝိညတ္တိ"ဖြင့် တတိယာသပ္ပုရိသ်ချည်း တွဲရမည်ဟု သိစေ၏၊ [ရှေ့နည်း၌ကဲ့သို့ "ကာယောဝ+ဝိညတ္တိ"ဟု ကမ္မဓာရည်း မတွဲရ၊ ကာယအရလည်း ရှေးနည်း၌ ကမ္မသာဓပြုရာဝယ် ဝိကာရရုပ်ကို ရသကဲ့သို့ ဤ၌မရဘဲ လှုပ်ရှားသော ကိုယ်ချည်းရသောကြောင့် "ကာယဝိပ္ပဒ္ဓနေန"ဟု ဆိုသည်။]

ဣဒါနိ–ဌ၊ ဆဟိပဒေဟိ–တို့ဖြင့်၊ (“အဘိဏှမန္တသ၀ါမှစ၍ ပသာရေန္တသ၀ါ တိုင်အောင်သော”ပုဒ်တို့ဖြင့်၊) ဖလတော–ဝိညတ်၏ အကျိုးအားဖြင့်၊ ဒသေတုံ–ဌာ၊ အဘိဏှမန္တသ၀ါတိအာဒိ–ကို၊ (ဘ၀တာ) ၀ုတ္တံ၊ ဟိ–မှန်၊ အဘိဏှမာဒယော–ရှေသို့သွားခြင်း အစရှိသည်တို့သည်၊ ဝိညတ္တိ၀သေန–ဝိညတ်၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ပ၀တ္တတ္တာ–ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိညတ္တိ ဖလံနာမ–ဝိညတ်၏ အကျိုးမည်၏၊ တတ္ထ–ထို ခြောက်ပါးသော ပုဒ်တို့တွင်၊ အဘိဏှမန္တသာတိ–ကား၊ ပုရတော–ရှေ့သို့၊ကာယံ–ကို၊ အဘိဟရန္တသ–ရှေးရှုဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း၊ ပဋိဏှမန္တသာတိ–ကား၊ ပစ္ဆတော–နောက်သို့၊ (ကာယံ–ကို၊) ပစ္စာဟရန္တသ–ပြန်၍ဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း၊ (ပြန်သွားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း၊) အာလောကေန္တသာတိ–ကား၊ ဥဇုကံ–ဖြောင့်ဖြောင့်၊ ပေက္ခန္တသ–ကြည့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း၊ ဝိလောကေန္တသာတိ–ကား၊ ဣတောစိတောစ–ဤအရပ်, ဤအရပ်သို့လည်း (ဟိုဟို ဒီဒီသို့လည်း၊) ပေက္ခန္တသ–၏ လည်းကောင်း၊ သမဉ္ဇန္တသာတိ–ကား၊ သန္ဓယော–လက် ခြေစသည်တို့၏ အဆက်အစပ်တို့ကို၊ သင်္ကောစေန္တသ–တွန့်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း၊ (ကွေးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း၊) [“သမိဉ္ဇန္တသ”ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊ သံပုဗ္ဗအဋ္ဌကထာတ်ဖြင့်၊ “သမဉ္ဇန္တသ”ဟု ဆရာတို့ ပြင်ကြသည်၊ အဋ္ဌကထာတ်သည် ရှည်အောင်ဆွဲခြင်းအနက်ကို ဟောသော်လည်း သံဃပသာရကြောင့် “ချုံးချင်းသောအားဖြင့် ဆွဲခြင်းကို” ယူ၊] ပသာရေန္တသာတိ–ကား၊ သန္ဓယော–တို့ကို၊ ပရိပ္ပမာဏေန္တသ–တစ်ဖန်ဖဲ့၍ ညွှတ်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း၊ (ဆန့်တန်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း၊ ထမ္ဘနာစသည်တို့ဌ် စပ်။)

ဣဒါနိ–ဌ၊ ဆဟိပဒေဟိ–တို့ဖြင့်၊ သဘာ၀တော–ဝိညတ်၏ သဘောအားဖြင့်၊ ဒသေတုံ, ကာယသ္သထမ္ဘနာတိအာဒိ–ကို၊ (ဘ၀ဝတာ)၀ုတ္တံ၊ တတ္ထ–ထိုကာယသ္သ ထမ္ဘနာအစရှိသော စကားရပ်ဌ၊ ကာယသ္သာတိ–ကား၊ သရီရသ–ကိုယ်ကို၊ (ထမ္ဘနာဌ် စပ်၊) ကာယံ–ကိုယ်ကို၊ ထမ္ဘေတွာ–ထောက်ပံ့၍၊ ထဒ္ဓံ–ခိုင်မာအောင်၊ ကရောတိ–ပြုတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ထမ္ဘနာ–မည်၏၊ တမေ၀–ထို ထမ္ဘနာဟူသော ပုဒ်ကိုပင်၊ ဥပသဂ္ဂေန–သံဟူသော ဥပသာရဖြင့်၊ ၀ဃေတွာ–တိုးပွားစေ၍၊ သန္ဓမ္ဘနာတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–ပြီ၊ [သံသည် သုဋ္ဌုအနက်ဟော၊] ၀ါ–တစ်နည်း၊ ဗလ၀တရာ–အထူးသဖြင့် အားရှိသော၊ ထမ္ဘနာ–ထောက်ပံ့ခြင်းသည်၊ သန္ဓမ္ဘနာ–မည်၏၊ သန္ဓမ္ဘိတတ္ထံတိ–ကား၊ သန္ဓမ္ဘိတ ဘာ၀ေါ–ထောက်ပံ့အပ်သောကိုယ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (လွန်စွာ ထောက်ပံ့အပ်သောကိုယ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ အတ္ထိ၊) ဝိညာပန ၀သေန–အလိုဆန္ဒကို သိစေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိညတ္တိ–ဝိညတ်မည်သော သဘောတရားသည်၊ (အတ္ထိ၊) ဝိညာပနာတိ–ကား၊ ဝိညာပနာကာရော–

အလိုဆန္ဒကို သိစေခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ (အတ္တိ၊) ဝိညာပိတဘာဝေါ–သိစေအပ်သော အလိုဆန္ဒ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ဝိညာပိတတ္တံ–မည်၏၊ ဧတ္ထ–ဤဝိညတ်အရာ၌၊ သေသံ–ကြွင်းသော၊ ယံ–အကြင်စကားကို၊ ဝတ္တာဗ္ဗံ–ဆိုထိုက်၏၊ တံ–ကို၊ ဟေဋ္ဌာ–အောက်ဖြစ်သော၊ ဒ္ဝါရကထာယံ–၌၊ ဝုတ္တာမေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဝစီဝိညတ္တိယံ–ဝစီဝိညတ်၌၊ တထာ–ထို့အတူ တည်း။ [ဆိုထိုက်သော စကားကို ဒ္ဝါရကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးပြီ–ဟူလို။]

၆၃၆။ ။ပန–အထူးကား၊ ဝစီဝိညတ္တိတိပဒဿ–ဝစီဝိညတ္တိဟူသော ပုဒ်၏လည်းကောင်း၊ နိဒ္ဒေသပဒါနံစ – ဝါစာ, ဂိရာစသော နိဒ္ဒေသပုဒ်တို့၏ လည်းကောင်း၊ အတ္ထော–ကို၊ တတ္ထ–ထို ဒ္ဝါရကထာ၌၊ နဝုတ္တော–မဆိုအပ်သေး၊ သော–ထို အနက်ကို၊ ဧဝံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဝါစာယ–စကားသံဖြင့်၊ အတ္ထနော–၏၊ ဘာဝံ–အလိုကို၊ ဝိညာပေန္တာနံ–သိစေကြကုန်သော၊ ပုရိသာနံ–တို့၏၊ တိရစ္ဆာနေဟိပိ–တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ တိရစ္ဆာနာနံပိ–တို့၏သော်မှလည်း၊ ပုရိသေဟိဝါ–တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝစီဂုဟာဏာနုသာရေန–စကားသံကို မှတ်ယူကြောင်း ဝိထီသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဂဟိတာယ–ယူအပ်သော၊ ဧတာယ–ဤ ထူးခြားသော အမှုအရာဖြင့်၊ ဘာဝေါ–အလိုကို၊ ဝိညာယတိ–သိအပ်၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ သိကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သာ–ထို ထူးခြားသော အမှုအရာသည်၊) ဝိညတ္တိ–မည်၏၊ သယံစ–မိမိဟူသော ဝိကာရရုပ်ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ဝစီဂုဟာဏာနုသာရေန–ဖြင့်၊ ဝိညာယတိ–၏၊ ဣတိပိ–ကြောင့်လည်း၊ ဝိညတ္တိ–မည်၏၊ ဝါစာယ–ဝစီဒ္ဝါရဖြင့်၊ သံဝရော–သည်၊ သာဓု–၏၊ ဣတိအာဒီသု–ဤသို့ အစရှိသော ပါဠိရုပ်တို့၌၊ အာဂတာ–သော၊ စောပနသခ်ါတာ–စောပနဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝစီဓေ–စကားသံသည်ပင်၊ ဝိညတ္တိ–ဝိညတ်တည်း။ ဝစီဝိညတ္တိ–စကားသံသည်ပင် ဝိညတ်၊ [ဤ၌လည်း ပြောပြသောစကားတွင် ပါဝင်သော ထူးခြားသော အမှုအရာကိုသာ "စောပနဝါစာ"အရ ယူပါ၊] ဝစီယောသေန–စကားသံဖြင့်၊ အဓိပ္ပာယ ဝိညာပနဟေတုတ္တာ–အလိုဆန္ဒကို သိစေခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သယံ–မိမိဟူသော ဝိကာရရုပ်ကိုယ်တိုင်၊ တထာ–ထိုပြောပြသော စကားသံဖြင့်၊ ဝိညေယျတ္တာစ–သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါစာယ–စကားသံဖြင့်၊ ဝိညတ္တိ–အလိုကို သိစေတတ်သော အမှုအရာတည်း၊ ဝါ–သိအပ်သော အမှုအရာတည်း၊ ဣတိပိ–ကြောင့်လည်း၊ ဝစီဝိညတ္တိ–မည်၏။

[ဝစီဝိညတ္တိပုဒ်၏အနက်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ဝါစာ ဂိရာစသော နိဒ္ဒေသပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "ဝစာ ဂိရာ"စသည် မိန့်၊] ဝါစာဂိရာတိ အာဒီသု–အစရှိသော ပါဠိရုပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတ္တော၊) (ယာ သဒ္ဒဓာတိ–အကြင် စကားသံကို၊) ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (သာ သဒ္ဒဓာတိ–

သည်၊) ဝါစာ–မည်၏၊ (ယာ သဒ္ဒဇာတိ–ကို၊) ဂိရိယတိ–မြွက်ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ, (သာ သဒ္ဒဇာတိ၊) ဂိရာ–မည်၏၊ [ယောဇနာ၌ "ဂိရိယတိ ဥစ္စာရိယတိ" ဟု ဖွင့်၏၊ ဂိရမာတ်၏ ဥစ္စာရဏအနက်ကို ဓာတ်ကျမ်း၌ မဆိုသော်လည်း "ဓာတူနံ အနေကတ္ထတ္တာ"ဟု မှတ်ပါ၊] ဗျပထောတိ–ကား၊ ဝါကျဘေဒေါ–စကားလုံးတို့၏ ကွဲပြားခြင်းတည်း၊ (ကွဲပြားသော စကားလုံးတည်း၊) ဝါကျဗွဲ–စကားလည်း ဟုတ်၏၊ တံ–ထို စကားဟူသည်၊ အတ္ထံ–အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဥတုကာမာနံ–သိလိုသူတို့၏လည်းကောင်း၊ ဥပေတုကာမာနံစ–သိစေလိုသူတို့၏လည်းကောင်း၊ ပထောစ–အကြောင်းလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိပိ–ကြောင့်လည်း၊ ဗျပထော–မည်၏။

(ယံ ဝစနံ–အကြောင်စကားသံကို၊ ဥဒီရိယတိ–မြွက်ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ, (တံ ဝစနံ) ဥဒီရဏံ–မည်၏၊ [ဥပဇ္ဈ ဤရဓာတ်, ကထန အနက်ဟော၊] (ယော သဒ္ဒေါ–ကို၊) ဃသတိ–ကျယ်လောင်စွာ ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ, (သော သဒ္ဒေါ) ယောသော–မည်၏၊ (ယံ ဝစနံ–ကို၊) ကရိယတိ–ပြုအပ်၏၊ ဣတိ (တံ ဝစနံ) ကမ္မံ–မည်၏၊ ယောသောဝ–ကျယ်လောင်သော အသံသည်ပင်၊ ကမ္မံ–ပြုအပ်သော အမှုတည်း၊ ယောသကမ္မံ–အမှု၊ နာနာပဂ္ဂကာရေဟိ–အမျိုးမျိုးသော အပြားတို့ဖြင့်၊ ကတော–ပြုအပ်သော၊ ယောသော–ကျယ်လောင်သော အသံတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ [ရိုးရိုးအသံကဲ့သို့ မပြုဘဲ တမင်လာအားထုတ်၍ ပြုအပ်သောကြောင့် "ကမ္မ"ဟု ဆိုသည်၊] ဝစီယာ–စကားလုံး၏၊ ဘေဒေါ–တိသဟုသ စသောအားဖြင့် ကွဲပြားခြင်းတည်း၊ ဝစီဘေဒေါ–ခြင်း၊ ပန–ဆက်၊ သော–ထို ဝစီဘေဒဟူသည်၊ နဘဂေါ–ပျက်ခြင်းဘင် မဟုတ်၊ ပဘေဒဂတာ–တိသဟုသ စသောအားဖြင့် ကွဲပြားခြင်းသို့ရောက်သော၊ ဝါစာဝေ–စကားပင်တည်း၊ ဣတိ (ဣမသ အတ္ထသ)–ကို၊ ဥပနတ္ထံ–သိစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝါစာ ဝစီဘေဒေါတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [ဝစီဘေဒအရ စကားသံ သဒ္ဒရုပ်၏

ဗျပထော။ ။သဒ္ဒနီတိ, သန္ဓိ–၁၂၈ ၌ "ဝါစာယ ဗျော ပထေ-ပထသဒ္ဒါနောင်းရာ၌ ဝါစာကို ဗျပြု"ဟု ဆိုအ၏၊ ဤ၌ "ဝါကျဘေဒေါ"ဟု လည်းကောင်း, "ဝါကျဗွဲတံ ပထောစ"ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်သောကြောင့် ဝါကျသဒ္ဒါကို ဗျ ပြုထိုက်သည်၊ ပ ဥပသာရ မဟုတ်၊ ပထပုဒ်ရင်း ဖြစ်သောကြောင့် "ဗျပထော"ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊ "ဝါကျဿ+ပထော ဗျပထော"ဟု ပြု၊ ပထသဒ္ဒါသည် လမ်းဟူသောအနက်ကို ဟောအ၏၊ ပကတိလမ်းသည် အမျိုးမျိုးအစားစား အများအပြားရှိသကဲ့သို့ စကားတည်းဟူသောလမ်းကြောင်းသည်လည်း "တိသ ဖုသ"စသည်အားဖြင့် အမျိုးမျိုးအစားစား အများအပြားရှိသည်–ဟူလို၊ နောက်နည်း၌လည်း ပထသဒ္ဒါသည် လမ်းဟူသောအနက်ကိုပင် ဟောအ၏၊ ပကတိလမ်းသည် လိုရာအရပ်သို့ရောက်ကြောင်းဖြစ်သကဲ့သို့ ဤစကားသံသည်လည်း အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိလိုသူတို့၏လည်းကောင်း, သိစေလိုသူတို့၏လည်းကောင်း အကြောင်းဖြစ်သည်–ဟူလို။

ပျက်စီးခြင်းဘင်ကို ယူမည်စိုးသောကြောင့် "ဝါစာ ဝစီဘေဒေါ"ဟု ဝါစာ ဟူသော ဝိသေသနတစ်ပုဒ်ကို အပိုထည့်၍ ဟောတော်မူအပ်သည်-ဟူလို၊] သဗ္ဗေဟိပိ-နှင်သော၊ ဣမေဟိ ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သဒ္ဒဝါစာဝ-စကားသံဟူသော ဝါစာကိုသာ၊ (ဧဝဖြင့် ဝစီဝိညတ်ကိုကန့်၊) ဒဿိတာ-ပြီ၊ ဣဒါနိ, တာယဝါစာ ယ-ထိုသဒ္ဒဝါစာနှင့်၊ သဒ္ဒိံ, ယောဧတ္တာ-ယှဉ်စေ၍၊ (ယှဉ်တွဲ၍၊) ဟေဒ္ဓာ-ဌ၊ ဝုတ္တတ္ထာနံ-ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိကုန်သော၊ ("ဘောယ ဘာဝေါ ဝိညာယတိ"စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိကုန်သော၊) ဝိညတ္တိအာဒီနံ-ဝိညတ္တိအစရှိကုန်သော၊ ပဒါနံ ဝသေန-ဖြင့်၊ တိဟာကာရေဟိ-သုံးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ သဘာဝတော-အားဖြင့်၊ ဝါစာ-ဝစီဝိညတ်ဟူသောစကား ကို၊ ဒဿေတုံ-ဟု၊ ယာ ၊ပေ၊ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တံ-ထို စကားရပ် သည်၊ ဟေဒ္ဓာ-ဌ၊ ဝုတ္တနယတ္တာ-ကြောင့်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သာ။

ဣဒါနိ-ဌ၊ ဝိညတ္တိ ၊ပေ၊ စိတ္တေသု-ဝိညတ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော စိတ်တို့ဌ၊ အသမ္မောဟတ္ထံ-မတွေဝေခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဒ္ဝတ္တိံသ-သုံးဆယ်နှစ်ပါးသော စိတ်အစုလည်းကောင်း၊ ဆဗ္ဗီသ-လည်းကောင်း၊ ဧကူနဝီသတိ-တစ်ခုယုတ် နှစ်ဆယ်သော စိတ်အစုလည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမာနိ-နောက်ဌဖြစ်ကုန်သော၊ သောဠသ-တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော စိတ်တို့လည်းကောင်း၊ [ရှေးနိသယဌ "ပစ္ဆိမာနိ" မပါ၊] ဣတိ ဣဒံ ပကိဏ္ဏက-ဤရောပြွမ်းသော အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဒ္ဝတ္တိံသ-သော၊ စိတ္တာနိ-တို့သည်၊ ရူပ-ရုပ်သာမညကို၊ သမုဋ္ဌာပေန္တိ-ဖြစ်စေနိုင်ကုန်၏၊ ဣရိယာပထံပိ-ကိုလည်း၊ ဥပတ္ထမ္ဘေန္တိ-ထောက်ပံ့နိုင်ကုန်၏၊ ဒုဝိဓံပိ-သော၊ ဝိညတ္တိံ-ဝိညတ်ရုပ်ကို၊ ဧနေန္တိ-ဖြစ်စေ နိုင်ကုန်၏၊ ဆဗ္ဗီသတိ-သော၊ (စိတ္တာနိ-တို့သည်၊) ဝိညတ္တိမေဝ-ကိုသာ၊ နဲ ဧနေန္တိ၊ ဣတရဒ္ဒယံ-ဝိညတ်မှတစ်ပါးသော ရုပ်, ဣရိယာပထ နှစ်ပါးအပေါင်း ကို၊ ကရောန္တိ-ပြုနိုင်ကုန်၏၊ [ဖြစ်စေနိုင်, ထောက်ပံ့နိုင်ကုန်၏-ဟူလို၊] ဧကူန ဝီသတိ-သော၊ (စိတ္တာနိ-တို့သည်၊) ရူပမေဝ-ကိုသာ၊ သမုဋ္ဌာပေန္တိ ၊ ဣတရ ဒ္ဒယံ-ရုပ်သာမညမှ တစ်ပါးသော ဣရိယာပထ, ဝိညတ္တိ နှစ်ပါးအပေါင်းကို၊ နဲ ကရောန္တိ၊ သောဠသ-နှင်သော၊ (စိတ္တာနိ-တို့သည်၊) ဣမေသု တီသု-ဤသုံးမျိုးတို့တွင်၊ ဧကံပိ-တစ်မျိုးကိုလည်း၊ နဲ ကရောန္တိ။

တတ္ထ-ထိုသုံးမျိုးသော စိတ်တို့တွင်၊ ဒ္ဝတ္တိံသာတိ-ကား၊ ဟေဒ္ဓာ-ဌ၊ ဝုတ္တာ နေဝ-ဆိုအပ်ပြီးပင် ဖြစ်ကုန်သော၊ (ကုသလစိတ္တသဟဝါစသည်ဖြင့် အောက်နား ဌ ဆိုအပ်ပြီးသည်ပင် ဖြစ်ကုန်သော၊) ကာမာဝစရတော-မှ၊ အဋ္ဌ-ကုန်သော၊ ကုသလာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဒ္ဝါဒသ-နှင်သော၊အကုသလာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ကြိယတော-မှ၊ ဒသ-နှင်သော၊ စိတ္တာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ-တို့၏၊ အဘိညာစိတ္တံ-ကုသိုလ် အဘိညာဉ်စိတ်လည်းကောင်း၊ ခီဏာသဝါနံ-တို့၏၊ အဘိညာစိတ္တံ-ကြိယာအဘိညာဉ်စိတ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤစိတ် တို့တည်း၊ ဆဗ္ဗီသာတိ-ကား၊ ရူပါဝစရတော-မှ၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ ကုသလာနိ-

တို့လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌာကြိယာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ အရူပါဝစရတော-မှ၊ စတ္တာရိ, ကုသလာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ, ကြိယာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ, မဂ္ဂစိတ္တာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ, ဖလစိတ္တာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤစိတ်တို့တည်း၊ ကေနဋ္ဌေန-ကား၊ ကာမာဝစရကုသလဝိပါကတော-မှ၊ ဧကာဒသ-တို့လည်းကောင်း၊ အကုသလဝိပါကတော-မှ၊ ဒွေ-နှစ်ပါးသော စိတ်တို့လည်းကောင်း၊ ကြိယတော-မှ၊ ကြိယမနောဓာတု-လည်းကောင်း၊ ရူပါဝစရတော-မှ၊ ပဋ္ဌ-ကုန်သော၊ ဝိပါကစိတ္တာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤ စိတ်တို့တည်း။

သောဠသတိ-ကား၊ ဒွေ ပဋ္ဌဝိညာဏာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗသတ္တာနံ-တို့၏၊ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ-လည်းကောင်း၊ ခီဏာသဝါနံ-တို့၏၊ စုတိတ္တံ-လည်းကောင်း၊ အရူပေ-အရူပဘုံ၌၊ စိတ္တာရိ, ဝိပါကစိတ္တာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သောဠသ-နံ့သော၊ ဣမာနိ-ဤစိတ်တို့သည်၊ ရူပိယာပထဝိညတ္တိသု-ရုပ်, ဣရိယာပုတ်, ဝိညတ်တို့တွင်၊ ဧကံပိ-တစ်မျိုးကိုလည်း၊ နု ကရောန္တိ၊ အညာနိ ပိ-ဆိုအပ်ပြီးသော စိတ်တို့မှ တစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဗဟူနိ-များစွာ ကုန်သော၊ အရူပေ-၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇနိ-ဖြစ်သော စိတ်တို့သည်၊ ("အသီတိ ဝိထိ စိတ္တာနိ" ဂါထာ၌လာသော ဒွေစတ္တာလီသစိတ်တို့သည်၊) အနောကာသဂ တတ္တာ-ရုပ်၏ ဖြစ်ရာဘုံဌာန မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ရူပံ-ကို၊ နု သမုဋ္ဌာပေန္တိ၊ တာနေဝ-ထို ဒွေ စတ္တာလီသစိတ်တို့သည်ပင်၊ ကာယဝစီဝိညတ္တိ ယောပိ-တို့ကိုလည်း၊ နု (သမုဋ္ဌာပေန္တိ။)

ဓ၃၇။ ။အာကာသဓာတုနိဒ္ဒေသေ-၌၊ (အတ္ထော ဒဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယော-အကြင် ကောင်းကင်ကို၊) နု ကသိတိ-ဒါးစသည်တို့ဖြင့် မခြစ်အပ်၊ နု နိကသိတိ-ဒါးစသည်တို့ဖြင့် မခြစ်အပ်၊ ကသိတုံ. ဝါ-ရေးခြစ်ခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ [ကသိတုံဟုလည်း ပါဠိ၌ရှိ၏။] ဆိန္ဒိတုံ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ ဘိန္ဒိ တုံ ဝါ-ခွဲခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ နု သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊

ခီဏာသဝါနံ စုတိစိတ္တံ။ ။"ဝဋ်ဒုက္ခ ငြိမ်းအေးပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်ဝယ် နောက်ဆုံးဖြစ်သောစုတိစိတ်သည် အလွန်အလွန်ငြိမ်သက်ရကား ရုပ်တရားကို မဖြစ်စေနိုင်၊ အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စုတိစိတ်ကား ဝဋ်တရားတို့၏ မငြိမ်းအေးသေးသောကြောင့် ရုပ်ကိုဖြစ်စေနိုင်သေး၏"ဟု အဋ္ဌကထာယူသည်၊ ထိုအယူကို မူလဋီကာဆရာ မနှစ်သက်သောကြောင့် တစ်မျိုးဖွင့်ပြထားလေသည်၊ ဋီကာကို ကြည့်ပါ။

အာကာသော။ ။ကသဓာတ်သည် ဝိလေခဏာ (ရေးခြစ်ခြင်း) အနက်ကို ဟောဏ်၊ ကမ္မဓရုပ်ဖြစ်သောကြောင့် "ကသိတိ"ဟု ဆိုသည်၊ လယ်ထွန်ခြင်းအနက်ကို ယူမည် စိုး၍ "နိကသိတိ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ["ကသိတုံ ၊ပေ၊ နသက္ကာ"ဖြင့် ကမ္မရုပ်၏အဓိပ္ပာယ်ကို ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် "ကသိတီတိ ကာသော"ဟု ရှေးဦးစွာ ပြု၍, "နဝ+ကာသော အကာသော"ဟု ဖြစ်ပြီးမှ သွတ္တဒ္ဒ ဏာပစ္စည်း သက်၍ "အကာသော ယေဝ အာကာသော"ဟု ဖြစ်နိုင်ကြောင်းကို မှတ်ပါ။

ဣတိ–ကြောင့်၊ သော–ထို ကောင်းကင်သည်၊ အာကာသော–မည်၏၊ အာကာသောဝ–မရေးမခြစ်အပ် သော ကောင်းကင်သည်ပင်၊ အာကာသဂတံ–အာကာသဂတမည်၏၊ ခေဠဂတာဒိ ဝိယ–ခေဠဂတအစရှိသော ပုဒ်ကဲ့သို့တည်း၊ [ခေဠဂတ၌ ဂတသဒ္ဒါ အနက်မရှိသကဲ့သို့, အာကာသဂတ၌လည်း ဂတသဒ္ဒါ အနက်မရှိ–ဟူလို၊] ဝါ–တစ်နည်း၊ အာကာသောတိ–ကောင်းကင်ဟူ၍၊ ဂတံ–အသိအမှတ် ပြုအပ်သောအရပ်တည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အာကာသဂတံ–မည်၏၊ [ဂတန္တိ ဝိညာတံ–ဋ္ဌိကာ၊ ဤအလို ဂတသဒ္ဒါအနက်ရှိ၏၊ ဂမုဓာတ်လည်း ဉာဏ အနက်ဟော၊] (ယံ–အကြင်ကောင်းကင်ကို၊) နု ဟညတိ–မထိခိုက်အပ်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (တံ–သည်၊) အယံ–မည်၏၊ အဃဋ္ဌနိယံ–မထိခိုက်နိုင်သော အရပ်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အဃမေဝ–မထိခိုက်အပ်သော ကောင်းကင်သည်ပင်၊ အဃဂတံ–မည်၏၊ [ဂတသဒ္ဒါအနက် မရှိ၊] ဆိဒ္ဒဋ္ဌေန–အပေါက်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဝိဝရော–မည်၏၊ ဝိဝရောဝ–အပေါက်အကြားသည်ပင်၊ ဝိဝရဂတံ–မည်၏၊ အသမ္ဘုဇ္ဇံ ၊ပေ၊ မဟာဘူတေဟိတိ–ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ ဘေဟိ–ဤ မဟာဘုတ်လေးပါးတို့သည်၊ အသမ္ဘုဇ္ဇံ–မတွေ့ထိအပ်, မတွေ့ထိနိုင်သော၊ နိဗ္ဗဋ္ဌာ ကာသံဝ–အရှုပ်အထွေးမရှိသော ကောင်းကင်ကိုပင်၊ ကထိတံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ပနု–ဆက်၊ လက္ခဏာဒိတော–အားဖြင့်၊ အာကာသဓာတု–သည်၊ ရူပ ၊ပေ၊ လက္ခဏာ–ရုပ်ကလာပ်တို့ကို ပိုင်းခြားတွန်းသည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာ ရှိ၏၊ [ရုပ်ကလာပ်နှစ်ခု ဖြစ်နေခြင်းသည် အာကာသဓာတ်က ပိုင်းခြားထားသော ကြောင့်တည်း၊] ရူပ ၊ပေ၊ ရသာ–ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အဆုံးအပိုင်းအခြားကို ထင်ရှားပြခြင်း ကိစ္စရှိ၏၊ [မည်မျှလောက်ပင် ရုပ်ကလာပ်အချင်းချင်း ကပ်၍, ထပ်၍, စေ့၍နေသော်လည်း တစ်ကလာပ် တစ်ကလာပ်၏ အဆုံးအပိုင်းအခြား ကား ရှိရသေး၏၊ ထို အဆုံးအပိုင်းအခြားကို အာကာသဓာတ်က ထင်ရှားပြ သည်၊] ရူပမရိယာဒပစ္စုပဋ္ဌာနာ–ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အပိုင်းအခြားဖြစ်သော တရားဟု ယောဂီဉာဏ်တို့အား ရှေ့ရှုထင်လာ၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ အသမ္ဘုဇ္ဇ ၊ပေ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ–မတွေ့ထိအပ်သည်၏အဖြစ်, အပေါက်အကြား၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ ၊ပေ၊၏၊ ["အသမ္ဘုဇ္ဇံ စတူဟိ မဟာဘူတေဟိ" အရ မဟာဘုတ် လေးပါးတို့ မတွေ့ထိအပ်သောသဘောကို "အသမ္ဘုဇ္ဇဘာဝ"ဟု ဆိုသည်၊] ပရိစ္ဆိန္နရူပပဒဋ္ဌာနာ–ပိုင်းခြားအပ်သော ရုပ်ကလာပ်နှစ်မျိုးလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏၊ ယာယ–ယင်းအာကာသဓာတ်သည်၊ ပရိစ္ဆဒေသု–ပိုင်းခြားအပ် ကုန်သော၊ ရူပေသု–ရုပ်ကလာပ်တို့၌၊ (ဣတိ စ ဟောတိ၌ စပ်၊) ဣဒံ–ဤရုပ် ကလာပ်သည်၊ ဣတောဝ–ဤရုပ်ကလာပ်မှ၊ ဥဒ္ဓံ–အထက်၌၊ (ဟောတိ၊) အဓော–အောက်၌၊ (ဟောတိ၊) တိရိယံ–ဖီလာ၌၊ (ဘေးပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ဟောတိ၊ ဣတိစ–ဤသို့ ထင်ရှားခြင်းသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ [အာကာသဓာတ်ကသာ

ပိုင်းခြားရှိ မထားလျှင် အားလုံးရုပ်ကလာပ်တွေ တပြိုင်တည်း ဖြစ်သွားဖွယ် ရှိသောကြောင့် အထက်, အောက်, ဘေးဟု မရှိတော့ရာ။]

၆၃၈။ ။ကွတော–ဤ အာကာသဓာတ်မှ၊ ပရေ–နောက်၌၊ [စာအုပ်တို့၌ "ပရေသု"ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း၊] ရူပသလဟုလာဒီနံ–ရူပသလဟုလာ အစရှိသော ရုပ်တို့၏၊ နိဒ္ဒေသာ–နိဒ္ဒေသတို့ကို၊ စိတ္တသလဟုတာဒီသု–စိတ္တသလဟုတာ အစရှိသောစေတသိက်တို့၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ–နည်း၏၊ ပန–အထူးကား၊ လက္ခဏာဒီတော–အားဖြင့်၊ ဇတ္ထ–ဤ ရူပသလဟုတာ အစရှိသည် တို့တွင်၊ ရူပသလဟုတာ–ရူပသလဟုတာသည်၊ အဒန္ဓတာ လက္ခဏာ–တိဇရုပ်တို့၏ မလေးလံကုန်သည်၏အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏၊ ရူပါနံ–တိဇရုပ် တို့၏၊ ဂရုဘာဝဝိနောဒနရသာ–လေးလံကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း ကိစ္စရှိ၏၊ လဟုပရိဝတ္တိတာ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ–လျင်မြန်သော ပြောင်းလွှဲခြင်း ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီဉာဏ်တို့အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ လဟုရူပပဒဋ္ဌာနာ–လျင်မြန်သောရုပ်လျှင် နည်းစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

ရူပသ မုဒုတာ–သည်၊ အထဒ္ဓတာ လက္ခဏာ–တိဇရုပ်တို့၏ မခက်ထန်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဟူသော မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ရူပါနံ–တို့၏၊ ထဒ္ဓဘာဝဝိနောဒနရသာ–ခက်ထန်ကုန်သည်အဖြစ်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း ကိစ္စရှိ၏၊ သဗ္ဗကြိယာသု–အလုံးစုံသော ကိစ္စတို့၌၊ အဝိရောဓိတာ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ–ဆန့်ကျင်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီဉာဏ်တို့အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ မုဒုရူပပဒဋ္ဌာနာ–နူးညံ့သောရုပ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏၊ ရူပသကမ္မညတာ–သည်၊ သရီရ ၊ပေ၊ လက္ခဏာ–ကိုယ်အမှုကိစ္စအားလျှော်စွာ အမှုဋ္ဌကောင်းသည်၏ အဖြစ်ဟူသော မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ အကမ္မညတာဝိနောဒနရသာ–အမှုဋ္ဌမကောင်းကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ အဒုဗ္ဘလဘာဝ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ–ဒုဗ္ဘလမဟုတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီဉာဏ်တို့ ၊ပေ၊ ၏၊ (အားရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ ၊ပေ၊ ၏၊) ကမ္မညရူပပဒဋ္ဌာနာ–ကိုယ်အမှုဋ္ဌ ကောင်းသောရုပ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

ပန–ဆက်၊ တိသော–နိ်သော၊ ဇတော–ဤလဟုတာ မုဒုတာ ကမ္မညတာ တို့သည်၊ အညမညံ–အချင်းချင်းကို၊ နိ ဝိဇဟန္တိ–မစွန့်ကုန်၊ ဧဝံ သန္တေပိ–ဤသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အရောဂိနော–ရောဂါမရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ကျန်းမာသော

ဧဝံ သန္တေ။ ။"အညမညံ နိ ဝိဇဟန္တိ–တစ်ပါးဖြစ်လျှင် အခြားနှစ်ပါးလည်း ဖြစ်ရကား တစ်ပါးတစ်ပါးကို မစွန့်ကြ"ဟု ဆိုသဖြင့် "ထိုရုပ်သုံးပါး၏အထူးကို သိဖို့ခဲယဉ်း၏"ဟု ဆိုရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုထိုဝိကာရ လွန်ကဲသောရုပ်တို့ဖြင့် အထူးကိုပြခြင်းငှာ "ဧဝံသန္တေပိ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ထိုဝိကာရဖြစ်ပုံကို ပါဠိရှိအတိုင်း သိပါ၊ [ဒန္ဓတ္တကရဓာတုကွောဘ စသည်တို့၏အဓိပ္ပာယ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ပုဂ္ဂိုလ်၏) လဟုဘာဝေါ ဝိယ–လျင်မြန် ပေါ့ပါးသည်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့၊ ရူပါနံ–တိဇရုပ်တို့၏၊ လဟုဘာဝေါ–လျင်မြန် ပေါ့ပါးကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော၊ အဒန္ဓတာလဟု ပရိဝတ္တိပ္ပကာရော–မလေးလံကုန်သည်၏ အဖြစ်, လျင်မြန်သော ပြောင်းလွဲခြင်းဟူသော အထူးအပြားရှိသော၊ ရူပ ၊ပေ၊ သမုဋ္ဌာနော–တိဇရုပ်တို့၏ လေးလံကုန်သည်အဖြစ်ကို ပြုတတ်သောဓာတ်ချောက်ချားခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သော၊ ယော (ရူပဝိကာရော)–အကြင် ရုပ်၏ ထူးခြားသော အမူအရာသည်၊ (အတ္ထိ၊) သော ရူပဝိကာရော–သည်၊ ရူပသဿလဟုတာ–မည်၏။

သုပရိမဒ္ဒိတစမ္မသ–ကောင်းစွာနယ်အပ်သော သားရေ၏၊ (မုဒုဘာဝေါ) ဣဝ–နူးညံ့သည်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့၊ ရူပါနံ–တို့၏၊ မုဒုဘာဝေါ–နူးညံ့ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော၊ သဗ္ဗကြိယာ ဝိသေသေသု–အလုံးစုံသော ကိစ္စအထူးတို့၌၊ သရသ ဝတ္တနဘာဝေါ–မိမိကိစ္စကို ဖြစ်စေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော၊ ဝသ ၊ပေ၊ ပွကာရော–အလိုဌ် ဖြစ်စေနိုင်သည်၏ အဖြစ်, နူးညံ့သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အထူးအပြားရှိသော၊ ရူပ ၊ပေ၊ သမုဋ္ဌာနော–တိဇရုပ်တို့၏ ခက်ထန်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော ဓာတ်ချောက်ချားခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သော၊ ယော (ရူပဝိကာရော အတ္ထိ၊) သော ရူပဝိကာရော–သည်၊ ရူပသဿမုဒုတာ–မည်၏။

ပန–ကား၊ သုဓန္တ သုဝဏ္ဏသ–ကောင်းစွာ မှုတ်လွင့်အပ်သော အညစ်အကြေးရှိသော ရွှေ၏၊ (လော်ပြီး ဦးပြီးသော ရွှေ၏၊) (ကမ္မညဘာဝေါ) ဣဝ–လက်ဝတ်တန်ဆာ ပြုလုပ်မှု၌ ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့၊ ရူပါနံ–တို့၏၊ ကမ္မညဘာဝေါ–ထိုထိုအမှု၌ ကောင်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော၊ သရီရ ၊ပေ၊ ပွကာရော–ကိုယ်အမှုကိစ္စအား လျော်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အထူးအပြား ရှိသော၊ သရီရကိရိယာနံ–ကိုယ်ဖြင့်ပြုအပ်သော အမှုကိစ္စတို့အား၊ အနုနုကူလ ၊ပေ၊ သမုဋ္ဌာနော–မလျော်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သောဓာတ်ချောက်ချား ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သော၊ ယော (ရူပဝိကာရော အတ္ထိ၊) သော ရူပဝိကာရော–သည်၊ ရူပသဿကမ္မညတာ–မည်၏၊ ဣတိဝေ–သို့၊ ဧတာသံ–ဤ လဟုတာ မုဒုတာ ကမ္မညတာတို့၏၊ ဝိသေသော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သုဓန္တသုဝဏ္ဏသ။ ။အချို့စာအုပ်၌ "သုဒ္ဓန္တ"ဟု ပါ၌ရှိ၏၊ "သုဒ္ဓ–ကောင်းစွာ+ဓမီယတိ–မှုတ်အပ်ပြီ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ သုဝဏ္ဏ ဓမုဓာတ်, တ ပစ္စည်းဖြင့် "သုဓန္တ"ဟု ရှိသောပါ၌က ကောင်းသည်၊ အညစ်အကြေးတွေ ထွက်သွားအောင် မီးဖြင့်မှုတ်လွင့် အပ်ပြီးသည်ကို (အိုးကင်း၌ထည့်၍ လော်အပ်ပြီးသည်ကို) သုဓန္တ ဟု ခေါ်၏၊ "လော်ပြီး ဦးပြီးသောရွှေ"ဟု အနက်ပေးကြသည်။

ပန္-ဆက်၊ တိသေဿပိ-နိ်သော၊ ဧတာ-ဤလဟုတာ မုဒုတာ ကမ္မညတာ တို့ကို၊ ကမ္မံ-ကံသည်၊ ကာတုံ-ငှာ၊ နိ သက္ကောတိ-နိုင်၊ အာဟာရာဒယောဝ-အာဟာရအစရှိသော အကြောင်းတို့သည်သာ၊ ကရောန္တိ-ပြုနိုင်ကုန်၏၊ [ဤ လဟုတာစသောရုပ်တို့သည် ကမ္မဇရုပ် မဟုတ်၊ စိတ္တဇ, ဥတုဇ, အာဟာရဇ ရုပ်များဖြစ်ကြသည်-ဟူလို၊] တထာဟိ-ထိုစကားမှန်၏၊ ယောဂိနော-ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (ဝဒန္တိ ၌ စပ်၊) အဇ္ဈ-ယနေ့၊ အမှေဟိ-ငါတို့သည်၊ ဘောဇနသပ္ပာယံ-လျောက်ပတ်သော ဘောဇဉ်ကို၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်ပြီ၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊) နော-ငါတို့၏၊ ကာယော-ကိုယ်သည်၊ လဟု-ပေါ့ပါး၏၊ မုဒု-နူးညံ့၏၊ ကမ္မညော-ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှုခံခန့်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ပြောတတ်ကြ ကုန်၏၊ အဇ္ဈ (အမှေဟိ) ဥတုသပ္ပာယံ-ကို၊ လဒ္ဓံ-ပြီ၊ [တသ္မာ နော ကာယော လဟု, မုဒု, ကမ္မညော ဣတိ ဝဒန္တိ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဖ၄၁။ ။ဥပစယ သန္တတိ နိဒ္ဒေသေသု-ဥပစယနိဒ္ဒေသ, သန္တတိ နိဒ္ဒေသတို့၌၊ အာယတနာနန္တိ-ကား၊ အမေကာဒသန္နံ-အခွဲအားဖြင့် တစ်ဆယ့် တစ်ပါးကုန်သော၊ ရူပါယတနာနံ-ရုပ်အာယတနတို့၏၊ [ဓမ္မာယတနမှ စေတသိက်နှင့်နိဗ္ဗာန် ပါနေသောကြောင့် တစ်ဝက်သာရ၍ "အမုဇကာဒသ-ရုပ် အာယတနဆယ်ပါး ခွဲ"ဟု ဆိုသည်၊] အာစယောတိ-ကား၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ သော ရူပသ ဥပစယောတိ-ကား၊ ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန်၊ နိဗ္ဗတ္တ မာနာနံ-ကုန်သော၊ အာယတနာနံ-အခွဲအားဖြင့် တစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော ရုပ် အာယတနတို့၏၊ ယော အာစယော-အကြင် ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (အတ္တိ) သောဝ-ထို အထပ်ထပ်ဖြစ်ကုန်သော ရုပ် အာယတနတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်ပင်၊ ရူပသ ဥပစယောနာမ-ရူပသ ဥပစယမည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဝမိ-တိုးပွားခြင်းတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော။

အာစယ, ဥပစယ။ ။ပါဠိတော၌ "ယော အာယတနာနံ အာစယော၊ သော ရူပသ ဥပစယော"ဟု အာစယနှင့် ဥပစယကို အရတူ ဟောတော်မူ၏၊ အဋ္ဌကထာ ဆရာကား "အာစယ"အရ တစ်ဘဝ၌ ပထမဖြစ်ခြင်းကို ယူ၍ "ဥပစယ" အရ ရထိုက်သမျှ ရုပ်မစုံမီ အထပ်ထပ်ဖြစ်ခြင်းကို ယူပါဟု သိစေလို၍ "ပုနပ္ပုနံ နိဗ္ဗတ္တမာနာနံ"ဟု အာယတနာနံ့၏ ဝိသေသနကို ထည့်၍ဖွင့်သည်၊ ဤစကားအရ "အာစယ"ဟူသည် အစပထမဖြစ်ခြင်း, "ဥပစယ"ဟူသည် တိုးပွားခြင်း (တိုး၍ ဖြစ်ခြင်း)ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် "အာစယော"တုန်းက "နိဗ္ဗတ္တိ"ဟုသာ ဖွင့်၍ ဥပစယ၌ ဝမိဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဋီကာ၌လည်း "အာဒိတော+စယော အာစယော၊ ဥပရိ+စယော ဥပစယော"ဟု ဖွင့်သည်။

ယော ၊ပေ၊ သန္တ္တိတိ–ကား၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ ဥပစိတာနံ–အထက်၌ စီအပ်ပြီး ကုန်သော၊ ဝါ–တိုးပွားစေအပ်ပြီးကုန်သော၊ ရူပါနံ–ရုပ်တို့၏၊ ယာဝဓိ–အကြင် တိုးပွားခြင်းသည်၊ (တစ်ဘဝ၌ ရထိုက်သမျှ ရုပ်ကလာပ်များ ပြည့်စုံသည့် တိုင်အောင် တိုးပွားခြင်းသည်၊ အတ္ထိ၊) တတော–ထို တိုးပွားခြင်းထက်၊ ဥတ္တရိ တရံ–သာ၍ လွန်စွာ၊ ပဝတ္တိကာလေ–ဖြစ်ရာအခါ၌၊ သာ–ထို တိုးပွားခြင်းသည်၊ ရူပသ သန္တတိနာမ–ရူပသ ဿန္တတိမည်သည်၊ ဟောတိ၊ ပဝတ္တိ–အဆက်ဆက် ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [ပဝတ္တိနေရာ၌ "ပဝဓိ–ထပ်၍ တိုးပွားခြင်း တည်း"ဟုရှိလျှင် "ဝဓိတိ အတ္ထော"ဟူသော ရှေ့အဖွင့်နှင့် သာ၍ ရှေ့နောက် လိုက်လျောစရာရှိသည်။]

ဟိ–ဥပမာဆောင်, ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ နဒီတီရေ–မြစ်ကမ်း၌၊ ခတကူပ သို့–တူးအပ်သော တွင်း၌၊ ဥဒကုဂ္ဂမနကာလော–ရေထွက်ရာအခါကို၊ (ဝေဒိ တဗ္ဗော) ဝိယ–ကဲ့သို့၊ (တထာ၊) အာစယော–အစစ္စာ စီခြင်းကို၊ ဝါ–အစစ္စာ ဖြစ်ခြင်းကို၊ နိဗ္ဗတ္တိ–ဖြစ်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ၊) ပရိပုဏ္ဏကာလော–ရေပြည့်ရာ အခါကို၊ (ဝေဒိ တဗ္ဗော၊) ဝိယ၊ (တထာ၊) ဥပစယော–အထက်၌ စီခြင်းကို၊ (တိုးပွားခြင်းကို၊) ဝဓိ–တိုးပွားခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ၊) အဗ္ဘောတ္ထရိတ္တာ–ရေတွင်း ကို လွှမ်းကျော်၍၊ ဂမနကာလော–သွားရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) သန္တတိ–ဆက်စပ်လျက် ကျယ်ပျံ့ခြင်းကို၊ ပဝတ္တိ–အဆက်ဆက် ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏၊ [ပဝတ္တိတိ ဣတိပါသည်ကား ပိုဟန်တူသည်၊ ပဝတ္တိနေရာ၌ "ပဝဓိ"ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်၊ ရှေးနိဿယ၌ "သန္တတိ–သန္တတိကို၊ ပဝတ္တိတိ–ရုပ်တို့၏ အစဉ်မပြတ် ဆက်ကာဆက်ကာ ဖြစ်ခြင်းဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏"ဟု ပေးလေသည်။]

ယော ၊ပေ၊ သန္တတိ။ ။ပါဠိတော်၌ "ယော ရူပသ ဥပစယော, သာ ရူပသ သန္တတိ"ဟု ဥပစယနှင့် သန္တတိကို အရတူပင် ဟောတော်မူ၏၊ သို့သော် "သန္တတိ"အရ၌ တစ်ဘဝဝယ် ရထိုက်သမျှ ပြည့်စုံအောင် တိုးပွားပြီး နောက်မှ ဆက်သွယ်၍ ဖြစ်ကြသော အာယတနတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ယူပါဟု သိစေလိုသောကြောင့် "တတော ဥတ္တရိတရံ ပဝတ္တိကာလေ"ဟု အပိုထည့်စွက်၍ အဋ္ဌကထာဆရာ ဖွင့်ပြ သည်၊ ဋီကာ၌လည်း ဤအဓိပ္ပာယ်ကိုပင် ယူ၍ "ပဗန္ဓော–အဆက်မပြတ် ဖွဲ့စပ် ခြင်းသည်၊ သန္တတိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ သမ္ဘန္ဓာ–တစ်ဘဝအတွက် ပြည့်စုံပြီးသော ရှေးရုပ်အစဉ်နှင့်စပ်လျက်+တတိ–ကျယ်ပြန့်ခြင်း၊ သန္တတိ–စပ်လျက် ကျယ်ပြန့်ခြင်း။

မှတ်ချက်။ ။ဤစကားအရ "အာစယ, ဥပစယ သန္တတိတို့သည် အာယတန တို့၏ဖြစ်ခြင်း ဥပါဒ်အားဖြင့် တူကြ၏၊ ဥပါဒ်ခြင်း၏တည်ရာ အာယတနချင်းကား မတူကြ"ဟု မှတ်ပါ၊ "အစဆုံးဖြစ်သော အာယတန, ရုပ်မစုံခင်ဖြစ်သော အာယတန, စုံပြီးနောက် ဆက်၍ ကျယ်ပြန့်သော အာယတန"ဟု ကွဲကြသည်–ဟူလို။

ဧဝံ–ဤ "ယော အာယတနာနံ အာစယော"အစရှိသော ပါဠိတော်နိဒ္ဒေသ စကားဖြင့်၊ ကိं–အဘယ်အနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ကထိတံ–ဟောတော်မူအပ်သည်၊ (ဟောတော်မူလိုသည်၊) ဟောတိ–ဖြစ်သနည်း?၊ ဟိ–အဖြေကား ၊ အာယတနေန–(အာယတနာနံ၌) အာယတနသဒ္ဒါဖြင့်၊ အာစယော–ဖြစ်ခြင်း ဟူသောအာစယကို၊ ကထိတော–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ အာစယေန–အာစယသဒ္ဒါဖြင့်၊ အာယတနံ–အာယတနကို၊ ကထိတံ–ပြီ၊ အာစယောဝ–အာစယကိုသာ၊ ကထိတော–ပြီ၊ အာယတနမေဝ–အာယတနကိုသာ၊ ကထိတံ–ပြီ။

ဧဝံ ကိं ကထိတံ။ ။"ဧဝံတိ ယော အာယတနာနံ အာစယောတိအာဒိ နိဒ္ဒေသေန" ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ "ဥပစယ, သန္တတိကို အကျယ်ပြသော ပါဠိတော်နိဒ္ဒေသ စကားရပ်ကို ဧဝံဖြင့် ညွှန်ပြသည်"ဟူလို၊ ထိုနိဒ္ဒေသစကားတော်ဖြင့် ဘုရားရှင်သည် အဘယ်အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဟောတော်မူလိုပါသနည်း?ဟု အဋ္ဌကထာဆရာက ပုစ္ဆာထုတ်၍ "အာယတနေနဟိ"စသည်ဖြင့် အဖြေကိုပြသည်။

အာယတနေန အာစယော။ ။"အာယတနာနံ"ဟု အာယတနသဒ္ဒါကို မိန့်တော်မူ၏၊ ထို အာယတနသဒ္ဒါဖြင့် အာယတနရုပ်တရားတို့ကို တိုက်ရိုက်ပြသဖြင့် ထို အာယတနတို့၏ ဥပါဒ်ခြင်းဟူသော အာစယကိုလည်း ဌာနျုပစာရအားဖြင့် ပြပြီးဖြစ်တော့သည်၊ ထို့ကြောင့် "အာယတနေန အာစယော ကထိတော"ဟု မိန့်သည်၊ [ဥပစယ သန္တတိလည်း ဖြစ်ခြင်းဥပါဒ်ချည်းဖြစ်သောကြောင့် "အာစယော" အရ ဥပစယ သန္တတိကိုပါ ယူပါ။]

အာစယေန အာယတနံ။ ။[ဤ"အာစယ"၌လည်း ဥပစယသန္တတိတို့ ပါဝင်သည် ဟု မှတ်ပါ၊] "အာစယ–ဖြစ်ခြင်း"ဟူရာ၌လည်း ဖြစ်တတ်သော ရုပ်အာယတနတို့ မရှိကြဘဲ "ဖြစ်ခြင်း"ဟု မရှိနိုင်၊ အာစယကို တိုက်ရိုက်ယူသဖြင့် ထို အာစယ၏ တည်ရာရုပ်အာယတနကိုလည်း ဌာနျုပစာရအားဖြင့် ယူပြီးဖြစ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် "အာစယေန အာယတနံ ကထိတံ"ဟု မိန့်သည်။

အာစယောဝ ကထိတော။ ။"အာစယော ကထိတော"ကို ဧဝထည့်၍ ထပ်ဖွင့်သော ဝါကျတည်း၊ "ယော အာယတနာနံ အာစယော"၌ အာယတနာနံဝယ် အာယတနသဒ္ဒါဖြင့် အာစယကိုသာ ဟောတော်မူလိုရင်းဖြစ်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း? ... အခန်းက ဥပစယသန္တတိကို ပြရာအခန်းဖြစ်ခြင်း, ထို ဥပစယသန္တတိတို့ကို အာစယ ဟုလည်း ခေါ်ရခြင်းကြောင့်တည်း။

အာယတနမေဝ ကထိတံ။ ။"အာယတနံ ကထိတံ"ကိုပင် "အာယတနမေဝ ကထိတံ"ဟု ဧဝသဒ္ဒါထည့်၍ ထပ်ဖွင့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား ... "အာစယ" ဟူသည် ရုပ်အစစ်မဟုတ်၊ "ရုပ်အာယတနတို့၏ ဥပါဒ်ခြင်း"ဟူသော အမှတ်လက္ခဏာ (လက္ခဏာရုပ်)သာတည်း၊ "ယော အာယတနာနံ အာစယော"ဟူသောပါဠိတော်၌ "အာစယသဒ္ဒါဖြင့် ရုပ်အစစ်ဖြစ်သော အာယတနကိုသာ ဟောတော်မူလိုသည်"ဟု ဆိုလိုသည်၊ [လက္ခဏံ ဟိ ဥဘာဒေါ, နု ရူပရူပန္တိ၊ တေနေဝ အဓိပ္ပာယေနာဟ အာယတနမေဝ ကထိတန္တိ၊–ဋီကာ။]

ဧဝံပိ–ဤသို့ အာယတနဖြင့် အာစယကိုသာ ဟောတော်မူခြင်း, အာစယဖြင့် အာယတနကိုသာ ဟောတော်မူခြင်းဖြင့်လည်း၊ [ရှေ့ဝါကျ၏အနက်ကို ပြန်၍ "ဧဝမ္မိ"ဟု ညွှန်သောကြောင့် ရှေ့ဝါကျအနက်ကို စွဲရသည်၊] ကိं–အဘယ် အနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ကထိတံ–ဟောတော်မူအပ်သည်၊ (ဟောတော်မူလိုသည်၊) ဟောတိ–နည်း? ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ ဧဝမ္မိ–လည်း၊ (လိုက်စေသည်၊) စတုသန္တတိရူပါနံ–လေးပါးသော သန္တတိရုပ်တို့၏၊ အာစယော–အာစယကို လည်းကောင်း၊ ဥပစယော–ဥပစယကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တိ–ဖြစ်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ဝယိ–တိုးပွားခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကထိတာ–ဟောတော်မူ အပ်ပြီ၊ ဟိ–ချဲ့၊ အတ္ထတော–လိုရင်းအနက်အားဖြင့်၊ ဧတေ ဥဘယမ္မိ–ဤ နှစ်ပါးစုံသော ဥပစယ သန္တတိသည်လည်း၊ ဇာတိ ရူပသေဝ–ဇာတိရုပ်၏သာ၊ အဓိဝစနံ–အမည်တည်း၊ ပန–ထိုသို့ ဇာတိရုပ်၏သာ အမည်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အာကာရနာနတ္တေန–အခြင်းအရာအားဖြင့် ထူးသည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဝေနေယျဝသေနစ–ဝေနေယျ၏အလိုကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥပစယော သန္တတိတိ–ဥပစယော သန္တတိဟူ၍၊ ဥဒ္ဒေသဒေသနံ–ဥဒ္ဒေသ ဒေသနာတော်ကို၊ ကတ္တာ–ပြုတော်မူပြီး၍၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧတ္ထ–ဤဥပစယ သန္တတိတို့၌၊ အတ္ထတော–အားဖြင့်၊ နာနတ္တံ–သည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊

ဧဝံ ၊ပေ၊ ဟောတိ။ ။ရှေ့၌ "ဧဝံ ကိं ကထိတံ ဟောတိ"ဟု ဆိုအပ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ဤ၌ "ဧဝံပိ"ဟု သမ္မိဏ္ဍနတ္ထ ဝိသဒ္ဒါထည့်၍ ဆိုသည်၊ ဧဝံဖြင့် ရှေ့ဝါကျ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်အားလုံးကို ပြန်၍ညွှန်းသည်၊ ရှေ့ဝါကျ၌ ပြအပ် သည့်အတိုင်း အာယတနဖြင့် အာစယကိုသာလည်းကောင်း, အာစယဖြင့် အာယတန ကိုသာလည်းကောင်း ဟောတော်မူခြင်းဖြင့် ဘုရားရှင်သည် ဘာကို သိစေတော်မူလို ပါသနည်း?–ဟူလို။

စတုသန္တတိ ၊ပေ၊ ကထိတာ။ ။တစ်ဘဝ၌ ကဲကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်အစဉ်ကို "ကမ္မသမုဋ္ဌာနသန္တတိ"ဟု ခေါ်၏၊ ထို့အတူ စိတ် ဥတု အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်အစဉ်ကို "စိတ္တ ၊ပေ၊ အာဟာရသမုဋ္ဌာနသန္တတိ"ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုရုပ်လေးမျိုး အစဉ်၏ အာစယနှင့်ဥပစယကို ဟောတော်မူလိုရင်းဖြစ်သည်၊ ["အာစယ"ဟူရာ၌ ဥပစယကို ဆိုလို၏၊ "ဥပစယ"ဟူရာ၌ကား သန္တတိကို ဆိုလို၏၊ "အာစယောတိ ဥပစယမာဟ၊ ဥပစယောတိစ သန္တတိ"၊–ဋီကာ၊] ထို့ကြောင့် အာစယဟူသော ဥပစယ ကိုပင် "နိဗ္ဗတ္တိ"ဟုလည်းကောင်း, ဥပစယဟူသော သန္တတိကိုပင် "ဝယိ"ဟုလည်းကောင်း ထပ်ဖွင့်သည်။

အတ္ထတော ဟိ ၊ပေ၊ အဓိဝစနံ။ ။ထိုဥပစယသန္တတိနှစ်ပါးစုံသည် တရား ကိုယ်အနက်အားဖြင့် ဇာတိရုပ်ပင်တည်း၊ [ဤစကားကိုယူ၍ သင်္ဂြိဟ်ရုပ်ပိုင်း ရူပသ မုဒ္ဒေသ၌ "ဇာတိရူပမေဝ ပနေတ္ထ ဥပစယသန္တတိနာမေန ပဝုစ္စတိ"ဟု ဆိုသည်၊]

အာကာရ ၊ပေ၊ ဥဒ္ဒေသဒေသနံ။ ။ထိုသို့ ဇာတိရုပ်တစ်ခုတည်း၏ အမည် ဖြစ်သော်လည်း ဥပစယဟု ခေါ်အပ်သော ဇာတိရုပ်က တစ်ဘဝ၌ အစဖြစ်ခြင်း ရုပ် မစုံမီ တိုး၍ဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာဖြစ်၍ "သန္တတိ"ဟု ခေါ်အပ်သော ဇာတိရုပ်က

နိဒ္ဒေသေ-ဌ်။ ယော အာယတနာနံ အာစယော၊ သော ရူပဿ ဥပစယော၊ ယော ရူပဿ ဥပစယော၊ သော ရူပဿ သန္တတိတိ-ယော အာယတနာနံ ၊ပေ၊ သန္တတိဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

စ-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တေ ဥဘယံပိ-ဤ နှစ်ပါးစုံသော ဥပစယ, သန္တတိသည်လည်း၊ ဇာတိရူပသော-၏သာ၊ အဓိဝစနံ-တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို ဥပစယ, သန္တတိတို့တွင်၊ ရူပဿ ဥပစယော-ရူပဿ ဥပစယသည်၊ အာစယလက္ခဏော-စီခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာ ရှိ၏၊ ပုဗ္ဗင်္ဂတော-မဖြစ်မီ ရှေးအစွန်မှ၊ ရူပါနံ-ရုပ်တို့ကို၊ ဥမ္မုဇ္ဇာပနရသော-ပေါ်လာစေခြင်း ကိစ္စရှိ၏၊ နိယျာတနပစ္စုပဋ္ဌာနော-အပ်နှံတတ်သော တရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ [အာဒီစယအနက်ဟော ဥပစယ၏ ပစ္စုပဋ္ဌာန်၊] ဝါ-နည်း၊ ပရိပုဏ္ဏဘာဝ ပစ္စုပဋ္ဌာနော-ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ [ဥပရိအနက်ဟော ဥပစယ၏ ပစ္စုပဋ္ဌာန်ကို ပြသည်၊] ဥပစိတ ရူပပဒဋ္ဌာနော-စု၍လည်းကောင်း, အထက်ဌ်လည်းကောင်း စီအပ်သောရုပ်သာလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏၊ ရူပဿ သန္တတိ-ရူပဿသန္တတိသည်၊ ပဝတ္တိလက္ခဏာ-အဆက်ဆက် ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာ ရှိ၏၊ [ဤဌ်လည်း "ပဝတ္တိ"ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်၊] အနုပဗန္ဓရသာ-အစဉ်မပြတ် ဖွဲ့စပ်ခြင်း ကိစ္စရှိ၏၊ အနုပစ္ဆေဒပစ္စုပဋ္ဌာနာ-အဆက်မပြတ်သော တရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ အနုပဗန္ဓရူပပဒဋ္ဌာနာ-အစဉ်မပြတ် ဖွဲ့စပ်အပ်သောရုပ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

ဝိဘာ။ ။ဧရတာနိဒ္ဒေသေ-ဌ်၊ ဧရဏာကဝသေန-ဆွေ့မြေ့ယိုယွင်း, အိုမင်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဧရာ-ဧရာမည်၏၊ ဧတ္ထ-ဤ ဧရတာနိဒ္ဒေသဌ်၊ အယံ-ဤ ဧရာသဒ္ဒါသည်၊ သဘာဝနိဒ္ဒေသော-ဧရာ၏သဘောကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါ တည်း၊ ဧရဏာကာရော-ဆွေ့မြေ့ယိုယွင်း, အိုမင်းခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ သည်၊ ဧရဏတာ-တာမည်၏၊ ခဏ္ဍိစ္စန္တိ အာဒယော-အစရှိကုန်သော၊ တယော-

---

တစ်ဘဝဌ် ရထိုက်သမျှရုပ်တွေ စုပေါင်းပြီးနောက် ဆက်သွယ်၍ဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာဖြစ်၏၊ ဤသို့အခြင်းအရာ ထူးသောကြောင့်လည်းကောင်း, ထိုသို့ နှစ်မျိုးခွဲ၍ ဟောတော်မူမှသာ ဝေနေယျတို့သဘောကျ နားလည်ဖွယ်ရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၏ ဥဒ္ဒေသဌ် "ဥပစယော-သန္တတိ"ခွဲ၍ အကျဉ်း သရုပ်မျှ ထုတ်ပြတော်မူသည်။

တသ္မာ ၊ပေ၊ သန္တတိတိ။ ။ထိုသို့ခွဲ၍ ဥဒ္ဒေသဌ် ဟောတော်မူခဲ့သော်လည်း နိဒ္ဒေသကား ထိုသုံးမျိုးလုံးပင် အနက်အရတူကြောင်း ပြတော်မူလိုသောကြောင့် "ယော ၊ပေ၊ အာစယော၊ သော ၊ပေ၊ ဥပစယော၊ ယော ၊ပေ၊ ဥပစယော၊ သော ရူပဿ သန္တတိ"ဟု အနက်တူကြောင်းကိုပြသော ယသဒ္ဒါ တသဒ္ဒါတို့ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

သုံးပါးသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ ကာလာတိက္ကမေ–ကာလကို လွန်ရာအခါ၌၊ (ကာလကြာသော အခါ၌၊) ကိစ္စနိဒ္ဒေသာ–ဧရာ၏ကိစ္စကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတို့တည်း၊ ပစ္ဆိမာ–နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ–နှစ်ပါးသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ ပကတိနိဒ္ဒေသာ–ဧရာ၏အကျိုးပေးတတ်သော ပင်ကိုသဘောကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတို့တည်း၊ ဝါ–ဧရာသည် အပြားအားဖြင့် ပြုအပ်သောအကျိုးကို ညွှန်ပြ ကြောင်းသဒ္ဒါတို့တည်း။

ဟိ–ချဲ့၊ အယံ–ဤဧရာကို၊ (ဒီပိတာ၌ စပ်၊) ဧရာတိ ဣမိနာပဒေန–ဧရာ ဟူသော ဤပုဒ်ဖြင့်၊ သဘာဝတော–သဘောအားဖြင့်၊ ဒီပိတာ–ပြအပ်ပြီ၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ အယံ–ဤ ဧရာသဒ္ဒါသည်၊ အသာ–ထို ဧရာ၏၊ သဘာဝ နိဒ္ဒေသော–သဘောကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ ဧရဏတာတိ ဣမိနာ–ဟူသော ဤပုဒ်ဖြင့်၊ အာကာရတော–အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ဧရာ–ကို၊ ဒီပိတာ–ပြီ၊) တေန–ကြောင့်၊ အယံ–ဤ ဧရဏတာသဒ္ဒါသည်၊ အသာ–ထို ဧရာ၏ အာကာရနိဒ္ဒေသော–အခြင်းအရာကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ ခဏ္ဍိစ္စံတိ ဣမိနာ–ဟူသော ဤပုဒ်ဖြင့်၊ ကာလာတိက္ကမေ–၌၊ ဒန္တနခါနံ–သွား, ခြေသည်း လက်သည်းတို့၏၊ ခဏ္ဍိတာဘာဝကရဏကိစ္စတော–ကျိုးကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ပြုခြင်းကိစ္စအားဖြင့်၊ (ဧရာဒီပိတာ၊) ပါလိစ္စံတိ ဣမိနာ–ဟူသော ဤပုဒ်ဖြင့်၊ ကေသလောမာနံ–ဆံ, အမွေးတို့၏၊ ပလိတဘာဝကရဏကိစ္စတော–ဖြူကုန် သည်၏အဖြစ်ကို ပြုခြင်းကိစ္စအားဖြင့်၊ (ဧရာဒီပိတာ၊) ဝလိတ္တစတာတိ ဣမိနာ–ဖြင့်၊ မံသ–အသားကို၊ မိလာပေတွာ–ညှိုးစေ၍၊ တစေ–အရေ၌၊ ဝလိဘာဝ ကရဏ ကိစ္စတော–တွန့်သည်၏အဖြစ်ကို ပြုခြင်းကိစ္စအားဖြင့်၊ (ဧရာ–ကို၊) ဒီပိတာ–ပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ ခဏ္ဍိစ္စံတိအာဒယော–ခဏ္ဍိစ္စံ အစရှိ ကုန်သော၊ တယော–နှစ်သော၊ ဣမေ–ဤ သဒ္ဒါတို့သည်၊ အသာ–ထို ဧရာ၏၊

ပကတိနိဒ္ဒေသာ။ ။"ဖလဝိပစ္စနပကတိယာ–အသက်၏ကုန်ခန်းခြင်း, စက္ခု စသော ဣန္ဒြေတို့၏ရင့်ကျက်ခြင်းဟူသော အကျိုးကိုဖြစ်စေခြင်း သဘောအားဖြင့်" ဟု ဋီကာဖွင့်၊ အာယုသံဟာနိ ဣန္ဒြိယပရိပါကသည် ဧရာ၏အကျိုးဖြစ်၏၊ ထို အကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်းသည် ဧရာ၏ပင်ကိုရိုးရာ သဘောတည်း၊ ထိုသဘောအားဖြင့် ဧရာကို ညွှန်ပြသည်–ဟူလို၊ ဤနည်း၌ ပင်ကိုရိုးရာထုံးစံကို "ပကတိ"ဟု ဆိုလိုသည်။

တစ်နည်း။ ။"ဧရာယ ပါပုဏိတဗ္ဗံ ဖလမေဝ–ဧရာကြောင့် ရောက်ထိုက်သော အကျိုးသည်ပင်၊ ပကတိ–ပကတိမည်၏"ဟု ဋီကာတစ်နည်း ဖွင့်၏၊ ဧရာကြောင့် ဧရာရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ရောက်ထိုက်သော အာယုသံဟာနိ ဣန္ဒြိယပရိပါကဟူသော အကျိုးသည်ပင် ပကတိမည်၏၊ ထိုအကျိုးဟူသော ပကတိအားဖြင့် ဧရာကို ညွှန်ပြ သည်–ဟူလို၊ ဤနည်း၌ "ပ–အပြားအားဖြင့်+ကတိ–ပြုအပ်သောအကျိုး"ဟု အနက် မှတ်ပါ၊ နှစ်နည်းလုံးပင် အကျိုးဖြင့် အကြောင်းဧရာကိုညွှန်ပြသော ဖလူပစာချည်းတည်း။

၄ ၃ ၃ ၃

တတ္ထ–ထိ အာယုနော သံဟာနိ အစရိသောပုဒ်တို့တွင်၊ ယသ္မာ, ဧရံ–အိုခြင်းသို့၊ ပတ္တာသ–ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အာယု–အသက်သည်၊ ဟာယတိ–ဆုတ်ယုတ်၏၊ တသ္မာ, ဧရာ–ကို၊ အာယုနော သံဟာနိတိ–ဟူ၍၊ ဖလူပစာရေန–အားဖြင့်၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ စ–သည်သာမကသေး၊ ဒဟရကာလေ–ငယ်ရွယ်သူ၏အခါ၌၊ သုပ္ပသန္နာနိ–အလွန် ကြည်လင်ကုန်သော၊ သုခုမံပိ–သိမ်မွေ့သည်လည်းဖြစ်သော၊ အတ္တနော–၏၊ ဝိသယံ–အာရုံကို၊ သုခေနေဝ–လွယ်ကူသဖြင့်သာ၊ ဂဏှနသမတ္ထာနိ–ယူခြင်း၌ စွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ စက္ခာဒီနိ–စက္ခုအစရှိကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယာနိ–ဣန္ဒြေတို့သည်၊ ဧရံ–အိုခြင်းသို့၊ ပတ္တာသ–ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌၊ ပရိပက္ကာနိ–ရင့်ရော်ကုန်သည်၊ အာလုဠိတာနိ–ရှုပ်ပွေနေကုန်သည်၊ အဝိသဒါနိ–မရှင်းလင်းကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ၊) သြဠာရိကမ္မိ–ထင်ရှားသည်လည်းဖြစ်သော၊ အတ္တနော–၏၊ ဝိသယံ–ကို၊ ဂဟေတုံ–ဌာ၊ အသမတ္ထာနိ–ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ, ဣန္ဒြိယာနံ ပရိပါကောတိပိ–ဟူ၍လည်း၊ ဖလူပစာရေနေဝ–ဖြင့်ပင်၊ (ဧရာ–ကို၊) ဝုတ္တာ–ပြီ။

ပန–ဆက်၊ ဧဝံ–သို့၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ–ညွှန်ပြအပ်သော၊ သဗ္ဗာပိ–သော၊ သာအယံ ဧရာ–သည်၊ ပါကဋာ–ထင်ရှားသော ဧရာလည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌစ္ဆန္နာ–ဖုံးကွယ်အပ်သော ဧရာလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဒုဝိဓာ ဟောတိ၊ တတ္ထ–ထိ နှစ်ပါးတို့တွင်၊ ဒန္တာဒိသု–သွား အစရှိသည်တို့၌၊ ခဏ္ဍာဘာဝါဒိ ဒဿနတော–ကျိုးကုန်သည်၏ အဖြစ် အစရှိသည်ကို မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ ရူပဓမ္မေသု–ရုပ်တရားတို့၌၊ ဧရာ–သည်၊ ပါကဋဧရာနာမ–ထင်ရှားသော ဧရာမည်၏၊ ပန–ကား၊ အရူပဓမ္မေသု–နာမ်တရားတို့၌၊ ဧရာ–သည်၊ တာဒိသဿ–ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဝိကာရဿ–ထူးခြားသော အမူအရာကို၊ (ဖောက်ပြန်ခြင်းကို၊) အဒဿနတော–မမြင်ရခြင်းကြောင့်၊ ပဋ္ဌစ္ဆန္နဧရာနာမ–ဖုံးကွယ်အပ်သော ဧရာမည်၏၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ အဝိစိ–အကြားမရှိသော ဧရာလည်းကောင်း၊ သဝိစိ–အကြားရှိသော ဧရာလည်းကောင်း၊

အဝိစိ သဝိစိ။ ။ဝိစိသဒ္ဒါသည် အကြားဟူသောအနက်ကို ဟောအ၏၊ နတ္ထိ+ဝိစိ ယသ္မာတိ အဝိစိ၊ သဝိဇ္ဇတိ+ဝိစိ ယသ္မာတိ သဝိစိ၊ ရှေ့ဧရာနှင့် နောက်ဧရာတို့ အကြားကို သိဖို့ရန်မလွယ်ကူသောကြောင့် "အကြားမရှိ"ဟုပင် ထင်ရသော (တစ်ဆက်တည်း ဖြစ်နေသည်ဟု ထင်ရသော)ဧရာကို အဝိစိဧရာဟု ခေါ်အ၏၊ ဥပမာ–ပတ္တမြား စသည်၌ရှိသော ဧရာမျိုးတည်း၊ ပတ္တမြားသည် သန်ရဲထုံးစံအတိုင်း ဖြစ်ပျက် ရင့်ရော်နေသော် လည်း ထိုရင့်ရော်ခြင်းဧရာ နှစ်ခုအကြားကို မသိရသဖြင့် ရင့်ရော်သည်ဟု မသိရသကဲ့သို့တည်း၊ လူတို့၏ မန္ဒဒသကအရွယ်နှင့် ဓီဋ္ဌဒသကအရွယ်သည်လည်းကောင်း, ပန်း သစ်သီးအရွက်နုတို့၏ အဆင်းသည်လည်းကောင်း, ရှေ့နောက် အဆင်းချင်းမတူကြသောကြောင့် ရင့်ရော်လာပုံထင်ရှားရကား သဝိစိ (သိလွယ်သော အကြားရှိသော) ဧရာမည်၏၊ [အဝိညာယမာနန္တရဧရာ အဝိစိဧရာ။–ဋီကာ။]

ဣတိ ဧဝံပိ–ဤသို့လည်း၊ (ဧရာ–သည်၊) ဒုဝိဓာ ဟောတိ၊ တတ္ထ–ထိုနှစ်ပါး တို့တွင်၊ မဏိ ၊ပေ၊ သူရိယာဒီနံ–ပတ္တမြား, ရွှေ, ငွေ, သန္တာ, လ, နေ အစရှိသည် တို့၏၊ (ဧရာ) ဝိယ–ကဲ့သို့၊ (ဧရာအဝိစိဧရာနာမဉ္ဉ် လှမ်းစပ်၊) မန္ဒဒသကာ ဒီသု–မန္ဒဒသက အစရှိသည်တို့၌၊ ပါဏီနံ–သက်ရှိသတ္တဝါတို့၏၊ (ဧရာ) ဝိယစ–ကဲ့သို့လည်း ကောင်း၊ ပုပ္ပ ဖလ ပလ္လဝါဒီသု–အပွင့်, အသီး, အညွှန့် အစရှိသည်တို့၌၊ အပါဏီနံ–သက်မဲ့အရာဝတ္ထုတို့၏၊ (ဧရာ) ဝိယစ–ကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ အန္တရန္တရာ–အကြားအကြား၌၊ ဝဏ္ဏဝိသေသာဒီနံ–အဆင်း အထူး အစရှိသည်တို့၏၊ ဒုဗ္ဗိညေယျတ္တာ–မသိအပ်, မသိနိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ ဧရာ–သည်၊ အဝိစိဧရာနာမ–မည်၏၊ နိရန္တရဧရာ–ထင်ရှားလောက် အောင် အကြားမရှိသောဧရာမည်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပန–ကား၊ တတော– ထို မဏိကနက အစရှိသည်တို့မှ၊ အညေသု–အခြားကုန်သော၊ ယထာ ဝုတ္တေသု– အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော မန္ဒဒသက, ပုပ္ပဖလပလ္လဝ အစရှိသည်တို့၌၊ အန္တရန္တ ရာ–အကြားအကြား၌၊ ဝဏ္ဏဝိသေသာဒီနံ–အဆင်းအထူး အစရှိသည် တို့၏၊ သုဝိညေယျတ္တာ–လွယ်ကူစွာ သိအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧရာ–သည်၊ သဝိစိဧရာနာမ–မည်၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏။

မဏိ ၊ပေ၊ သူရိယာဒီနံဝိယ။ ။အဝိစိဧရာ၏ ဥဒါဟရဏ်ပုံစုံကို ပြသော စကားတည်း၊ ဝိယသဒ္ဒါလည်း ဥဒါဟရဏ်ပြ ဥပမာဧောတကတည်း၊ မန္ဒဒသကာဒီသု ၊ပေ၊ အပါဏီနံကား ဝိသဒိသူပမာတည်း၊ မန္ဒဒသက အစရှိသည်တို့၌ သက်ရှိသတ္တဝါ တို့၏ အဆင်းအထူးကိုလည်းကောင်း, ပုပ္ပ ဖလ ပလ္လဝ စသည်တို့၌ သက်မဲ့ဝတ္ထု တို့၏ အဆင်းအထူးကိုလည်းကောင်း သိဖို့ရန် လွယ်ကူသကဲ့သို့, မဏိစသည်တို့၏ အကြားအကြား၌ အဆင်းအထူး စသည်ကို သိဖို့ရန် မလွယ်ကူ–ဟူလို၊ ထိုသို့ မလွယ်ကူသောကြောင့် မဏိစသည်တို့၌ ဧရာကို "အဝိစိဧရာ"ဟု ခေါ်ရသည်။

တတော ၊ပေ၊ ယထာဝုတ္တေသု။ ။ရှေ့ဝါကျ၌ ပဓာနဖြစ်သော မဏိ ၊ပေ၊ သူရိယာဒီကို တတောဖြင့်စွဲ၍ အညု၏ အပါဒါန်ခံပြီးလျှင်, ထိုမှတစ်ပါးသော ယထာဝုတ္တအရကို "မန္ဒဒသကာဒီသု ပုပ္ပဖလပလ္လဝါဒီသု"ဟု ဆိုအပ်ပြီးသော ဌာန တို့ကို ယူရသည်၊ ဤသို့လျှင် မန္ဒဒသက ပုပ္ပဖလ စသည်တို့၌ ဧရာကို "သဝိစိ ဧရာ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ရှေ့အဝိစိဧရာအရတွင် မန္ဒဒသကစသည်တို့ မပါဝင်ရကား ထို ဥပမာကို ဝိသဒိသူပမာ အဖြစ်ဖြင့်သာပြကြောင်း သိသာနိုင်သည်။

မန္ဒဒသကာဒီသု။ ။မန္ဒဒသက–နံ့သော နှသော အခိုက်အတန့်ရှိသော ကလေး အရွယ် ဆယ်နှစ်အပေါင်း, ခိဍ္ဍဒသက–မြူးတူးပျော်ပါး ကစားတတ်သူ၏ အခိုက်အတန့် ရှိသော ဆယ်နှစ်အပေါင်း, ဝဏ္ဏဒသက–အဆင်းလှသူ၏ အခိုက်အတန့်ရှိသော ဆယ်နှစ် အပေါင်း, ဗလဒသက–အားကောင်းသူ၏ အခိုက်အတန့်ရှိသော ဆယ်နှစ်အပေါင်း၊ ပညာဒသက–ဉာဏ်ပညာအတိုးတက်ဆုံး အခိုက်အတန့်ရှိသော ဆယ်နှစ်အပေါင်း, ဟာနိဒသက–ပညာ, ဗလ, ဝဏ္ဏတို့ ဆုတ်ယုတ်ရာ အခိုက်အတန့်ရှိသော ဆယ်နှစ် အပေါင်း, ပဇ္ဇာရဒသက–ခါးကိုင်းသူ၏ အခိုက်အတန့်ရှိသော ဆယ်နှစ်အပေါင်း,

လက္ခဏာဒိတောပိ–အားဖြင့်လည်း၊ ရူပသဿဧရတာ–သည်၊ ရူပပရိပါက လက္ခဏာ–ရုပ်တို့၏ ရင့်ကျက်ခြင်းဟူသော လက္ခဏာရှိ၏၊ ဥပနယနရသာ–မရဏာသို့ ကပ်ဆောင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ သဘာဝါနုပဂမေ–ပင်ကိုသဘော၏ မကင်းခြင်းသည်၊ (သတိ)ပိ–သော်လည်း၊ နဝဘာဝါပဂမ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ–အသစ်၏ အဖြစ်မှ ကင်းခြင်းသဘောဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ ဝိဟိ ပုရာဏာဘာဝေါ ဝိယ–ကောက်တို့၏ ဟောင်းကုန်သည်၏အဖြစ်ကဲ့သို့တည်း၊ ပရိပစ္စမာနေ ရူပပဒဋ္ဌာနာ–ရင့်ကျက်သောရုပ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏။

၆၄၄။ ။အနိစ္စတာနိဒ္ဒေသေ–ဌ၊ (အတ္ထো ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ခယ ဂမနဝသေန–ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ ခယော–ခယမည်၏၊ [ခီယနံ ခယော၊] ဝယဂမနဝသေန–ကင်းခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ ဝယော–မည်၏၊ [ဝိအယနံ ဝယော၊] ဘိဒ္ဓနဝသေန–ပျက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဘေဒေါ–မည်၏၊ [ဘိဒ္ဓနံ ဘေဒေါ၊] [ဘာဝသာဓနမှတစ်ပါး, အဓိကရဏသာဓနကို ပြလိုရှိ၍ "အထဝါ"စသည် မိန့်၊] အထဝါ–ကား၊ ယသ္မာ, တံ–ထို အနိစ္စတာသို့၊ ပတ္တော–၍၊ ဝါ–ရောက်လတော်၊ ရူပံ–ရုပ်သည်၊ ခီယတိ–ကုန်လည်း ကုန်၏၊ ဝယတိ–ကင်းလည်းကင်း၏၊ ဘိဒ္ဓတိစ–ပျက်လည်းပျက်၏၊ တသ္မာ, ဧတသ္မိံ–ဤ သဘောတရားဌ၊ ဝါ–ကြောင့်၊ (ရူပံ–သည်၊) ခီယတိ–ကုန်၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ ကုန်ရာကုန်ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော–ထို သဘောတရားသည်၊) ခယော–မည်၏၊ ဧတသ္မိံ–ဌ၊ ဝါ–ကြောင့်၊ (ရူပံ) ဝေတိ–ကင်း၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ ကင်းရာ, ကင်းကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော–သည်၊) ဝယော–မည်၏၊ ဧတသ္မိံ–ဌ၊ ဝါ–ကြောင့်၊ (ရူပံ) ဘိဒ္ဓတိ–ပျက်၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ ပျက်ရာ ပျက်ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော)ဘေဒေါ–မည်၏၊ ဥပသဂ္ဂဝသေန–

ဝက်ဒသက–ကိုင်းရံမျှမက ကုန်းသူကောက်သူ၏ အခိုက်အတန့်ရှိသော ဆယ်နှစ်အပေါင်း, မောဟဒသက–ကိုးဆယ်တွင်းရောက်သဖြင့် မူးနောက်နောက် မေ့တေ့တေ့ဖြစ်ကာ သူငယ်ပြန်တတ်သူ၏ အခိုက်အတန့်ရှိသော ဆယ်နှစ်အပေါင်း, သယနဒသက–မထနိုင်တော့ဘဲ အိပ်ရာဖျာကပ်ဖြစ်ရသူ၏ အခိုက်အတန့်ရှိသော ဆယ်နှစ်အပေါင်း ဤသို့အားဖြင့် အသက်တစ်ရာကို ဆယ်ပုံခွဲခြားလျှင် အခိုက်အတန့်ဆယ်မျိုးပြားသည်၊ အာဒီဖြင့် နောက်ကိုးပါးကို ယူပါ၊ [ဝိသတိနိပါတ် စိတ္တသမ္ဗုတ္တရတ်။]

သဘာဝါ ၊ပေ၊ ဘာဝေါ ဝိယ။ ။ကောက်စပါးသည် ဟောင်းသွားသည့်အခါ စပါး၏သဘော မပြောင်းသော်လည်း အသစ်သဘောမှ အဟောင်းသဘောသို့ ပြောင်းသကဲ့သို့, ဧရာ၏ဖြစ်ရာ သက်ရှိ–သက်မဲ့တို့ဌ မူလသဘော မပြောင်းသော်လည်း အသစ်သဘောကား ရွှေ့လျှောပြောင်းသွား၏၊ ထို့ကြောင့် "သဘာဝါနုပဂမေပိ နဝဘာဝါပဂမ"ဟု ဆိုသည်။

ပရိဟူသော ဥပသာရ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဒ–ကို၊ ဝမေတ္တာ–တိုးချဲ့၍၊ ဘောဒေါ ဝ–ပျက်ခြင်းကိုပင်၊ (ပျက်ရာပျက်ကြောင်း သဘောကိုပင်၊) ပရိဘောဒေါ–ပရိဘောဒ ဟူ၍၊ (ဝုတ္တော–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊) [ရှေးနိဿယ၌ "ဝုတ္တော"ဟု ထည့်သည်။]

ဟုတ္တာ–ဖြစ်ပြီး၍၊ အဘာဝဋ္ဌေန–ထင်ရှားမရှိခြင်းဟူသော အနက်သဘော ကြောင့်၊ နိစ္စံ–မြဲသောတရားသည်၊ နမဟုတ်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အနိစ္စံ–မည်၏၊ တဿ–ထို အနိစ္စဖြစ်သောရုပ်၏၊ ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ, မမြဲခြင်း လက္ခဏာသည်၊ အနိစ္စတာ–မည်၏၊ ဇေ–ဤသဘောတရား၌၊ (ရူပံ–သည်၊) အန္တရဓာယတိ–ကွယ်ပျောက်၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ ကွယ်ပျောက်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အန္တရဓာနံ–မည်၏၊ ဟိ–မုန်၊ မရဏံ–မရဏာသို့၊ ပတ္တာ–၍၊ ဝါ–ရောက်လသော်၊ ရူပံ–သည်၊ အန္တရဓာယတိ–၏၊ အဒဿနံ–မမြင်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ–ရောက်၏၊ [အဒဿနံ၌ ဘာဝပွဓာန, ဘာဝလောပ ကြံပါ၊ "မမြင်အပ်သော ရုပ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကွယ်ပျောက်ခြင်းသို့ရောက်သည်" ဟူလို၊] စ–ဆက်၊ ကေဝလံ–နာမ်ခန္ဓာနှင့် မဖက်, သက်သက်၊ ရူပမေဝ–ရုပ်သည်သာ၊ အန္တရဓာယတိ–ကွယ်ပျောက်သည်ကား၊) နမဟုတ်သေး၊ သဗ္ဗေပိ–နှင်သော၊ ပဋ္ဌာနာ–ငါးပါးသောခန္ဓာတို့သည်၊ (အန္တရဓာယန္တိ–နှင်၏၊) တသ္မာ, ပဋ္ဌာနံပိ–နှင်သော၊ ခန္ဓာနံ–တို့၏၊ အနိစ္စတာယ–အနိစ္စတို့၏အဖြစ်၏၊ ဣဒမေဝလက္ခဏံ–ဤ လက္ခဏာပင်တည်း၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ [ထို့ကြောင့်ပင် "ခန္ဓာငါးပါးလုံး၏ မမြဲသည်၏အဖြစ် စသည်ကို လက္ခဏာ"ဟု ခေါ်သည်၊] ပန–ကား၊ [ပဒတ္ထမှ တစ်ပါး, လက္ခဏာဒျတ္ထကား၊] လက္ခဏာဒိတော–အားဖြင့်၊ ရူပဿ အနိစ္စတာ–ရူပဿ အနိစ္စတာသည်၊ ပရိဘောဒလက္ခဏာ–ပျက်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ သံသီဒနရသာ–ဆုတ်နစ်ခြင်း ကိစ္စရှိ၏၊ ခယဝယပစ္စုပဋ္ဌာနာ–ကုန်ခြင်း, ကင်းခြင်း သဘောဟု ယောဂိတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ ပရိဘိဒ္ဓမာနရူပပဒဋ္ဌာနာ–ပျက်သောရုပ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ယောဒ္ဓာ–၌၊ ဇာတိဧရာ–ဇာတိ, ဧရာတို့ကို၊ ဂဟိတာ–ယူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ–ဤအရာ၌၊ မရဏံ–မရဏကို၊ ဂဟိတံ–ပြီ၊ တယော–သုံးပါးကုန်သော၊ ဣမေ ဓမ္မာ–ဤ တရားတို့သည်၊ ဣမေသံ သတ္တာနံ–ဤ သတ္တဝါတို့၏၊ ဥက္ခိတ္တာသိကပစ္စာမိတ္တသဒိသာ–မြှောက်ချိုအပ်သော သန်လျက်ရှိသော ရန်သူနှင့် တူကုန်၏၊ (သန်လျက်မိုးနေသော ရန်သူနှင့်တူကုန်၏၊) ဟိ–ချဲ့၊ ပုရိသသ–ယောကျ်ားတစ်ယောက်၏၊ တယော–သုံးယောက်ကုန်သော၊ ပစ္စာမိတ္တာ–ရန်သူတို့သည်၊ သြကာသံ–အခွင့်ကို၊ (သတ်ဖြတ်ခွင့်ကို၊) ဂဝေသမာနာ–ရှာကုန်လျက်၊ ဝိစရေယျုံ ယထာ–လှည့်လည်ကုန်ရာသကဲ့သို့၊ တေသု–ထို ရန်သူသုံးယောက်တို့တွင်၊ ဧကော–တစ်ယောက်သော ရန်သူသည်၊ (တစ်ယောက်သော ရန်သူက၊) ဧဝံ–သို့၊ ဝဒေယျ–ပြောဆိုရာ၏၊ (ကိုး၊) ဧတေ–အဲဒီ

အကောင်ကို၊ နိဟရိတွာ–အိမ်မှ ထုတ်ဆောင်၍၊ အဋ္ဌဝိပ္ပဝေသနံ–ကောအုပ်သို့ ဝင်လာစေခြင်းသည်၊ (သွင်းခဲ့ခြင်းသည်၊) မယှံဘာရော–ငါ့တာဝန်သည်၊ ဟောတု–ဖြစ်စေ၊ ဣတိ, ဝဒေယျ–၏၊ ဒုတိယော–ဒုတိယ ရန်သူသည်၊ (ဝဒေယျ၊) ကိ ံ အဋ္ဌဝိဂတကာလေ–တောအုပ်သို့ ရောက်ရာအခါ၌၊ ပေါထေတွာ–ပုတ်ခတ်၍၊ ပထဝိယံ–မြေ၌၊ ပါတနံ–ကျစေခြင်းသည်၊ မယှံဘာရော–ငါ့တာဝန်သည်၊ (ဟောတု၊) ဣတိ (ဝဒေယျ၊) တတိယော–တတိယ ရန်သူသည်၊ (ဝဒေယျ၊ ကိ ံ) ပထဝိဂတ ကာလတော–မြေသို့ ရောက်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ အသိနာ–သန်လျက်ဖြင့်၊ သီသစ္ဆေဒနံ–ဦးခေါင်းကို ဖြတ်ခြင်းသည်၊ မယှံဘာရော–(ဟောတု၊) ဣတိ (ဝဒေယျ၊) ဣမေ စတဝေ အာဒယော–ဤ စတဝေအစရှိသော တရားသုံးပါးတို့သည်၊ ဧဝရူပါ–ဤသို့ သဘောရှိကုန်၏။

ဟိ–ချဲ့၊ ဧတ္ထ–ဤစတဝေ အစရှိသည်တို့တွင်၊ စတဝေ–စတဝေသည်၊ နိဟရိတွာ–အိမ်မှ ထုတ်ဆောင်၍၊ အဋ္ဌဝိပ္ပဝေသပစ္စာမိတ္တာသဒိသာ–တောအုပ်သို့ သွင်းလာသော ရန်သူနှင့်တူ၏၊ (ကသ္မာ၊) တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ–ထိုထို အရပ်၌၊ နိဗ္ဗတ္တာ ပနတော–ဖြစ်စေနိုင်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဧရာ–သည်၊ အဋ္ဌဝိဂတံ–တောအုပ်သို့ ရောက်သူကို၊ ပေါထေတွာ–ပုတ်ခတ်၍၊ ပထဝိယံ–၌၊ ပါတနပစ္စာမိတ္တာသဒိသာ–ကျစေသော ရန်သူနှင့်တူ၏၊ (ကသ္မာ၊) နိဗ္ဗတ္တကွန္ဓာနံ–ဖြစ်သောခန္ဓာတို့၏၊ ဒုဗ္ဗလ ၊ပေ၊ ကရဏတော–အားမရှိကုန်သည်၏အဖြစ်, သူတစ်ပါး၏ စပ်ဆိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ်, အိပ်ရာညောင်စောင်းလျှင် လည်းလျောင်းရာ ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုခြင်းကြောင့်တည်း၊ [အိပ်ရာမှ ထူပေးရခြင်း, ထမင်းခွံ့ပေးရခြင်း စသည်တို့ကို "ပရာဓိန"ဟု ဆိုသည်၊] မရဏံ–မရဏသည်၊ ပထဝိဂတသ–မြေသို့ ရောက်သူ၏၊ အသိနာ–ဖြင့်၊ သီသစ္ဆေဒကပစ္စာမိတ္တာသဒိသံ–ဦးခေါင်းကို ဖြတ်တတ်သော် ရန်သူနှင့်တူ၏၊ (ကသ္မာ၊) ဧရာပတ္တာနံ–ဧရာသို့ရောက်ကုန်သော၊ ခန္ဓာနံ–ခန္ဓာတို့၏၊ ဇီဝိတကွယပါပနတော–အသက်၏ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်စေခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

၆၄၅။ ။ကဗဠီကာရဟာရနိဒ္ဒေသေ–၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယော–အကြင် အာဟာရကို၊ ကဗဠံ–အလုပ် အလွေးကို၊ ကရိယတိ–ပြုအပ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (သော–ထို အာဟာရသည်၊) ကဗဠီကာရော–မည်၏၊ အာဟာရိယတိ–ခံတွင်းသို့ ရှေးရှုဆောင်အပ်၏၊ (စားမျိုအပ်၏၊) ဣတိ, အာဟာရော–မည်၏၊ ကဗဠံ–အလုပ် အလွေးကို၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ အဇ္ဈောဟရိယတိ–ရှေးရှုဆောင်အပ်၏၊ (စားမျိုအပ်၏၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ရူပ–သြဇာဌမကရုပ်ကို၊ အာဟရတိ–ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိပိ–လည်း၊ အာဟာရော–၏၊ ဧဝံ–ဤသို့ လျှင်၊ ဝတ္ထုဝသေန–အာဟာရ၏တည်ရာ သြဒနစသောဝတ္ထုနှင့် စပ်သဖြင့်၊ နာမ–အာဟာရဟူသော အမည်ကို၊ ဥဒ္ဒရိတွာ–ထုတ်ဆောင်တော်မူပြီး၍၊

ပုန, ဝတ္ထုဝေသေနေ၀–ဖြင့်ပင်၊ ဧတံ–ဤ အာဟာရရုပ်ကို၊ ပဘောဒတော–အပြားအားဖြင့်၊ ဒသေတုံ–ဌာ၊ သြဒနော ကုမ္ဘာသောတိအာဒိ–အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဟိ–ချဲ့၊ သြဒနာဒီနိ–သြဒန အစရှိကုန်သော၊ ဖာဏိတပရိယန္တာနိ–ဖာဏိတအဆုံးရှိကုန်သော၊ ဒ္ဝါဒသ–တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော ဝတ္ထုတို့သည်၊ ဣဒ–ဤအာဟာရရုပ်အရာ၌၊ အဓိပ္ပေတသ–အလိုရှိအပ်သော၊ အာဟာရသ–၏၊ ဝတ္ထူနိ–တည်ရာတို့တည်း၊ ပါဠိယံ-တော်၌၊ အနာဂတာနိ–မလာကုန်သော၊ မူလဖလာဒီနိ–အမြစ် အသီး အစရှိသည်တို့သည်၊ ယေ၀ ပနက်–ယေ၀ ပနက အာဟာရသို့၊ ပ၀ိဋ္ဌာနိ–၀င်ကုန်ပြီ၊ [“ယံ၀ါ ပနညမ္မိ အတ္ထိ”စသော ပါဠိတော်စကားကို၊ “ယေ၀ ပနက”ဟု နာမည်တပ်ထားသည်။

ဣဒါနိ–၌၊ တာနိ မူလဖလာဒီနိ–ထို မူလဖလ အစရှိသည်တို့ကို၊ ကတ္တာဗ္ဗတော–ခံတွင်းဖြင့် စားမှုအစရှိသည်ကို ပြုထိုက်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ [ဋီကာ၌ “ကတ္တာဗ္ဗ သဘာ၀တော”ဟု ဖွင့်၏၊ ကတ္တာဗ္ဗ၌ ဘာ၀ပွဓာန [ကြံစေလိုသည်၊] ဒသေတုံ, ယမ္မိယမ္မိ ဧနပဒေတိ အာဒိ–အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ (ဘဂ၀ါ) အာဟ၊ တတ္ထ–ထိုယမ္မိယမ္မိ ဧနပဒေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ မုခေန–ခံတွင်းဖြင့်၊ အသိတဗ္ဗံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ–စားထိုက်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ မုခါသိယံ–မည်၏၊ [အသိတဗ္ဗံတိ အာသိယံ၊ အသဓာတ်, ဏျပစ္စည်း, ဣလာ၊ မုခေန+အာသိယံ မုခါသိယံ၊] ဒန္တေဟိ–သွားတို့ဖြင့်၊ ဝိခါဒိတဗ္ဗံ–ခဲစားထိုက်၏၊ ဣတိ၊ ဒန္တ ဝိခါဒနံ–မည်၏၊ [ဝိခါဒိတဗ္ဗန္တိ ဝိခါဒနံ၊ ဒန္တေဟိ+ဝိခါဒနံ ဒန္တ၀ိခါဒနံ၊ “ဝိခါယိတဗ္ဗံ”ဟုလည်း ရှိ၏၊ စားခြင်းအနက်ဟော ခေဓာတ်မှ ဏေ့ အာယ ပြု၊] ဂလေန – လည်မျိုဖြင့်၊ အ၀ေါ၀ဟရိတဗ္ဗံ – ရှေးရှုဆောင်ထိုက်၏၊ ဝါ–

ဧ၀ံ ဝတ္ထုဝေသေန နာမ်။ ॥အာဟာရရုပ်ဟူသည် ထမင်းစသည်တို့၌ပါသော သြဇာတည်း၊ ထိုသြဇာကို ထမင်းကဲ့သို့အလုတ်ပြု၍ မလွေးနိုင်, မစားနိုင်၊ သြဇာ၏ တည်ရာ၀တ္ထုဖြစ်သော ထမင်းစသည်ကိုသာ အလုတ်ပြု၍ လွေးနိုင်, စားနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် “ကဗဠီကာရော အာဟာရော”ဟူသောပါဠိဖြင့် သြဇာကို တိုက်ရိုက်မပြဘဲ သြဇာ၏ တည်ရာ၀တ္ထုကို ထုတ်ပြသည်ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့ ၀တ္ထုနှင့်စပ်သဖြင့် ဆိုထားသည်ဟု အဋ္ဌကထာ၌မိန့်သောကြောင့် “အာဟာရ”အရ သြဇာကို ဌာနျုပစာရ အားဖြင့် ကောက်ယူကြရသည်။

မှတ်ချက်။ ॥ကဗဠီကာရောဝယ် “ကရီယတေတိ ကာရော၊ ကဗဠော+ကာရော ကဗဠကာရော”ဟု ဆိုလိုလျက် ဤပစ္စည်း, တစ်နည်း–စ အနုဗန္ဓရှိသော စီပစ္စည်း သက်ထားသည်၊ ထို ပစ္စည်းသည် ဤနေရာ၌ အဘ္ဘုတာတဏှာအနက်ဟော မဟုတ်၊ တပ္ပာကဋ္ဌိကရဏာပုဒ်ကဲ့သို့ သွတ္ထ၌သက်သော ပစ္စည်းသာတည်း၊ သို့သော် ရှေးနိသယ၌ အဘ္ဘုတာတဏှာအနက်ဟု ဆိုလေသည်၊ [အဘ္ဘုတ တဏှာ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ရူပသိဒ္ဓိဘာသာဋီကာ အဗျယီဘောသမာသ်ခန်း၌ ရှုပါ။

စားမျိုထိုက်၏၊ ဣတိ, ဂလဿောကရုဏီယံ–မည်၏၊ ဣဒါနိ, တံ–ထို အာဟာရ ကို၊ ကိစ္စဝသေန–ဖြင့်၊ ဒသေတုံ ကုစ္ဆိဝိတ္ထမ္ဘနန္တိ–ဟူ၍၊ အာဟ၊ ဟိ–မုန်၊ မူလဖလာဒီနိ–အမြစ် အသီး အစရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ သြဒနကုမ္မာသာ ဒီဝါ–ထမင်း, တစ်ဝက်ကျွက်မုံ့ အစရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ["ကုမ္မာသ–မုယောမုံ့"ဟု ပေးရိုးရှိ၏။] တံ–ထို အာဟာရသည်၊ အဠောဟဠ–ခံတွင်းသို့ ရောက်ရှိဆောင်အပ်ပြီးသည်၊ ဝါ–စားမျိုအပ်ပြီးသည်၊ (သမာနံ–သော၊) ကုစ္ဆိ–ဝမ်းကို၊ ဝိတ္ထမ္ဘေတိ–တောင့်တင်းစေနိုင်၏၊ [ထို့ကြောင့် "ထမင်းစားလိုက်ရလို့ ဝမ်းတောင့်သွားသည်"ဟု ပြောကြသည်။] ဣဒံ–ဤဝမ်းကို တောင့်စေခြင်းသည်၊ အသ–ထို အာဟာရ၏၊ ကိစ္စံ–ကိစ္စတည်း။ ယာယ ၊ပေ၊ ယာပေန္တိ–ကား၊ ဟေဋ္ဌာ–၌၊ သဗ္ဗပဒေဟိ–အလုံးစုံသော သြဒနောကုမ္မာသော အစရှိသောပုဒ်တို့ဖြင့်၊ သဝတ္ထုကံ–တည်ရာဝတ္ထုနှင့် တကွဖြစ်သော၊ အာဟာရံ–အာဟာရ ဟူသော သြဒနကို၊ ဒသေတွာ–ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ, နိဗ္ဗဋ္ဌိတသြဒေမေဝ–တည်ရာဝတ္ထုမှ နစ်စေအပ်သော သြဒနကိုသာ၊ (အစာမှ သီးခြားထုတ်အပ်သော သြဒနကိုသာ၊) ဒသေတုံ၊ ဣဒံ–ဤယာယ သြဒယ သတ္တာ ယာပေန္တိ ဟူသော စကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

ပန–ပရိဟာရပဏ္ဍမှတစ်ပါး စောဒကပဏ္ဍကို ဆိုဦးအုံ့၊ ဧတ္ထ–ဤ ဝတ္ထုသြဒေ တို့တွင်၊ ဝတ္ထုသေ–သြဒနစသော ဝတ္ထု၏၊ ကိစ္စံ–ကိစ္စသည်၊ ကိं–အဘယ်နည်း၊ သြဒယ–သြဒ၏၊ (ကိစ္စံ–သည်၊) ကိं–နည်း?၊ (ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊) ပရိဿယဟရဏပါလနာနိ–ဘေးရန်ကို ပယ်ရှားခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်းတို့ သည်၊ (ကိစ္စာနိ–အစဉ်အတိုင်းသော ကိစ္စတို့တည်း၊) ဟိ–ချဲ့၊ ဝတ္ထု–သြဒန စသောဝတ္ထုသည်၊ ပရိဿယံ–ဘေးရန်ကို၊ ဟရတိ–ပယ်ရှားနိုင်၏၊ ပါလေတုံ–စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ နု သက္ကောတိ–မစွမ်းနိုင်၊ သြဒ–သြဒသည်၊ ပါလေတိ–စောင့်ရှောက်နိုင်၏၊ ပရိဿယံ–ကို၊ ဟရိတုံ–ငှာ၊ နု သက္ကောတိ–နိုင်၊ ဒွေပိ–နှစ်ပါးသောဝတ္ထု သြဒတို့သည်လည်း၊ ဧကတော–တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဟုတ္တာ–၍၊ ပါလေတုံ ပိ–စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ပရိဿယံ–ဘေးရန်ကို၊ ဟရိတုံပိ–ပယ်ရှားခြင်းလည်းကောင်း၊ သက္ကောန္တိ–ကုန်၏၊ ပန–ပရိဟာရပဏ္ဍမှ တစ်ပါး စောဒကပဏ္ဍကို ဆိုဦးအုံ့၊ ဧသ (ဧသော) ပရိဿယောနာမ–ဤ ဘေးရန် မည်သည်၊ ကော–အဘယ်နည်း?၊ (ဣတိ–တည်း၊) ကမ္မဇတေဇော–ကံကြောင့် ဖြစ်သော တေဇောဓာတ်တည်း၊ (ဝမ်းမီးကို ဆိုသည်၊) ဟိ–ချဲ့၊ အဇ္ဇောကုစ္ဆိယံ–ဝမ်းတွင်း၌၊ သြဒနာဒိဝတ္ထုသ္မိं–ထမင်းအစရှိသော ဝတ္ထုသည်၊ အသတိ–သော်၊ ကမ္မဇတေဇော–ကံကြောင့်ဖြစ်သော တေဇောဓာတ်သည်၊ (ဝမ်းမီးသည်၊) ဥဒ္ဓဟိတွာ–ထ၍၊ ဥဒရပဋ္ဌလံ–ဝမ်းလွှာကို (ဝမ်းရေကို၊) ဂဏှာတိ–ယူ၏၊ (ပူလောင်၏၊) (အဟံ–ငါသည်၊) ဆာတော–ဆာသည်၊ အမှိ–ဖြစ်၏၊ မေ–အား၊ အာဟာရံ–အစာကို၊ ဒေထ–ပေးကြကုန်၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒါပေတိ–ပြောဆိုစေ၏၊

ဘုတ္တကာလေ–စားအပ်ပြီးရာအခါ၌၊ ဥဒရပဋ္ဌလ်–ကို၊ မုဏ္ဍိတွာ–လွတ်၍၊ ဝတ္ထုံ–ထမင်းစသောဝတ္ထုကို၊ ဂဏှာတိ၊ အထ–ထို အခါ၌၊ သတ္တော–သတ္တဝါသည်၊ ဧကဂ္ဂေါ–တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၊ (တည်ကြည်သည်၊) ဟောတိ။

ဟိ–ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအုံ၊ ဆာယာရက္ခသော–ဆာယာရက္ခိုဿ သည်၊ (မိမိ၏သစ်ပင်ရိပ်သို့ ဝင်လာသူကို စောင့်ရှောက်၍စားတတ်သော ဘီးလူးသည်၊) [ရက္ခိတွာ အသတိ ဘက္ခတီတိ ရက္ခသော၊ ဆာယာယ+ရက္ခ သော၊] ဆာယံ–အရိပ်သို့၊ ပဝိဋ္ဌ–ဝင်လာသူကို၊ ဂဟေတွာ–ဖမ်းယူ၍၊ ဒေဝ သန်္ဓိလိကာယ–နတ်သံခြေကျဉ်းဖြင့်၊ ဗန္ဓိတွာ–ဖွဲ့၍၊ အတ္တနော–၏၊ ဘဝနေ–ဗိမာန်၌၊ မောဒန္တော–ဝမ်းမြောက်လျက်၊ (ဖမ်းထားအပ်သူကို ဝမ်းမြောက်စေသည် မဟုတ်၊ စားစရာရနေသည်ဖြစ်၍ မိမိကိုယ်တိုင် ဝမ်းမြောက်လျက်၊) ဆာတ ကာလေ–ဆာသူ၏အခါ၌၊ (ဆာရာအခါ၌၊) အာဂန္တွာ–လာ၍၊ သီသေ–ဦးခေါင်း၌၊ ဒုံသတိ–ကိုက်၏၊ သော–ထို ဖမ်းထားအပ်သူသည်၊ ဒုဋ္ဌတ္တာ–ကိုက်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိရဝတိ–မြည်တမ်း၏၊ တံ ရဝံ (တံ ဝိရဝံ)–ထို မြည်တမ်းသံကို၊ သုတ္တာ–ကြားရ၍၊ ဇဋ္ဌ–ဤ အရပ်၌၊ ဒုက္ခပ္ပတ္တော–ဆင်းရဲသို့ ရောက်နေသူသည်၊ အတ္ထိ–ရှိ၏၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ တတောတတော–လိုထိုအရပ်မှ၊ မနုဿာ–လူတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တိ–ပြေးလာကြကုန်၏၊ သော–ထို ဆာယာရက္ခိုဿ သည်၊ အာဂတာဂတေ–လာကုန်လာကုန်သော လူတို့ကို၊ ဂဟေတွာ–ဖမ်းယူ၍၊ ခါဒိတွာ–ခဲစား၍၊ ဘဝနေ–၌၊ မောဒတိယထာ–ဝမ်းမြောက်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ဣဒံသမ္ဘဒံ–ဤ မချွတ်မယွင်း ပြီးစီးခြင်းရှိသော ဥပမေယျကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။

ဟိ–ဥပမာန ဥပမေယျရောနှောရ၍ ပြဦးအုံ၊ ဆာယာရက္ခသော–ဆာယာ ရက္ခိုဿကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ–ကဲ့သို့၊ (တထာ) ကမ္မဇတောဧော–ကို၊ (ဝေဒိ · တဗ္ဗော၊) ဒေဝသန်္ဓိလိကာယ–ဖြင့်၊ ဗန္ဓိတွာ–၍၊ ဌပိတသတ္တော–ထားအပ်သော သတ္တဝါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) ဥဒရပဋ္ဌလ်–ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ၊) ပုန–တစ်ဖန်၊ အာဂတမနုဿာ–ရောက်လာသော လူတို့ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ) ဝိယ၊ (တထာ၊) သြဒနာဒိဝတ္ထု–ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ၊) သြတရိတွာ–သက်ဆင်း၍၊ (ဖမ်းထား အပ်သူတို့ လျှောင်ထားရာအချုပ်တွင်းသို့ သက်ဆင်း၍၊) သီသေ–၌၊ ဒုံသနံ–ကိုက်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) ကမ္မဇတောဧသ–၏၊ ဝတ္ထုတော–သြဒန စသောဝတ္ထုမှ၊ မုတ္တသ–လွတ်ပြီးသည်ဖြစ်၍၊ ဥဒရပဋ္ဌလဂ္ဂဟာဏ–ဝမ်းအလွှာကိုယူခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဒုဋ္ဌသ–ကိုက်အပ်သောလူ၏၊ ဝိရဝဏ ကာလော–မြည်တမ်းရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အာဟာရံ–ကို၊ ဒေထ–ပေးကြကုန်၊ ဣတိ–သို့၊ ဝစနကာလော–ပြောဆိုရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော၊) တာယ သညာယ–ထို အမှတ်အသားဖြင့်၊ အာဂတာဂတေ–

လာကုန်လာကုန်သော လူတို့ကို၊ ဂဟောတွာ, ခါဒိတွာ, ဘဝနေ–၌၊ မောဒနကာလော–ဝမ်းမြောက်ရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) ကမ္မဇတေဇေန–သည်၊ ဥဒရပဒ္ဒလံ–ကို၊ မုဏ္ဍိတွာ–လွတ်၍၊ ဝတ္ထုသ္မိံ–သြဒနစသောဝတ္ထုကို၊ ဂဟိတေ–ယူအပ်ပြီးသော်၊ ဧကဂ္ဂစိတ္တတာ–တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသော စိတ်ရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ (တည်ကြည်သော စိတ်ရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။)

တတ္ထ–ထိ ဝတ္ထုတို့တွင်၊ သြဠာရိကေ–ကြမ်းတမ်းသော၊ ဝတ္ထုသ္မိံ–သြဒနစသော ဝတ္ထု၌၊ သြဇာ–သြဇာသည်၊ မန္ဒာ–ညံ့သည်၊ ဟောတိ၊ [ကလာပ်တစ်ခု၌ သြဇာတစ်ခုစီပါရကား နည်းသည်မဟုတ်၊ သြဇာ၏သတ္တိ ညံ့ခြင်းသာတည်း။] သုခုမေ–သိမ်မွေ့သော၊ (ဝတ္ထုသ္မိံ သြဇာ), ဗလဝတီ–အားရှိသည်၊ (ဟောတိ၊) [အောက်အရပ်က ငကျွဲဆန်နှင့်, အညာက ငစိန်ဆန်တို့ သြဇာချင်း အညံ့အထက် ကွာပုံမျိုးတည်း။] ဟိ–ချဲ့၊ ကုဒြုသကဘတ္တာဒီနိ–လူးထမင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ဘုဇ္ဇိတွာ–စားပြီး၍၊ မုဟုတ္တေနေဝ–တစ်မုဟုတ်ဖြင့်သာ၊ ဆာတော–ဆာသည်၊ ဟောတိ၊ သပ္ပိအာဒီနိ–ထောပတ် အစရှိသည်တို့ကို၊ ပိဝိတွာ–သောက်ပြီး၍၊ ဌိတသ–တည်သူအား၊ ဒိဝသမ္ပိ–တစ်နေ့ပတ်လုံးလည်း၊ ဘတ္တံ–ထမင်းသည်၊ နဿ ရုစ္ဈတိ–မနှစ်သက်၊ (မဆာ၊) [ထို့ကြောင့် ဝမ်းမီးညံ့သူတို့က "ထောပတ်ထမင်းကိုစားလျှင် အစာကြေခဲသည်"ဟု ပြောကြသည်။] စ–ဆက်၊ တ္ထေ–ဤအာဟာရအရာ၌၊ ဥပါဒါယုပါဒါယ–ကပ်ယူ၍, ကပ်ယူ၍၊ (ထောက်စာ၍, ထောက်စာ၍၊) သြဠာရိက သုခုမတာ–ကြမ်းတမ်းသည်၏အဖြစ်, သိမ်မွေ့သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏။

ဟိ–ချဲ့၊ ကုမ္ဘီလာနံ–မိကျောင်းတို့၏၊ အာဟာရံ–အာဟာရကို၊ ဥပါဒါယ–ကပ်ယူ၍၊ (ထောက်စာ၍၊) မောရာနံ–ဥဒေါင်းတို့၏၊ အာဟာရော–သည်၊ သုခုမော–သိမ်မွေ့၏၊ ကုမ္ဘီလာ–တို့သည်၊ ပါသာဏော–ကျောက်ခဲတို့ကို၊ ဂိလန္တီ ကိရ–မျိုကြကုန်သတတ်၊ တေစ–ထို ကျောက်ခဲတို့သည်လည်း၊ နေသံ–ထို မိကျောင်းတို့၏၊ ကုစ္ဆိပ္ပတ္တာ–ဝမ်းသို့ရောက်ကုန်သည်၊ (သမာနာ–ဖြစ်ကုန်လသော်၊) ဝိလီယန္တိ–ကြေမွကုန်၏၊ မောရာ–တို့သည်၊ သပ္ပဝိစ္ဆိကာဒိပါဏော–မြွေ, ကင်းမြီးကောက် အစရှိသောသတ္တဝါတို့ကို၊ ခါဒန္တိ–ခဲစားကြကုန်၏၊ ပန–ဆက်၊ မောရာနံ–တို့၏၊ အာဟာရံ–ကို၊ ဥပါဒါယ–၍၊ တရစ္ဆာနံ–အောင်းတို့၏၊ အာဟာရော သုခုမော၊ တေ–ထို အောင်းတို့သည်၊ တိဝဿဆင်္ဌိတာနိ–စွန့်ပစ်အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ သုံးနှစ်ရှိကုန်သော၊ ဝိသာဏာနိစေဝ–သားချိုတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အင်္ဌိနိစ–အရိုးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ခါဒန္တိကိရ–နှ်သတတ်၊ တာနိစ–ထို သားချိုအရိုးတို့သည်လည်း၊ နေသံ–ထို အောင်းတို့၏၊ ခေဠေန–တံတွေးဖြင့်၊ တေမိတမတ္တာနိ–စိုစေအပ်ကာမျှတို့သည်၊ (သမာနာနိ) ဧဝ–ဖြစ်ကုန်သော်သာ၊ ကန္ဒမူလံ ဝိယ–ကြွာစွယ် ကြာရင်းကဲ့သို့၊ မုဒုကာနိ–နူးညံ့ကုန်သည်၊

ဟောန္တိ၊ [မြေ့, ကင်းမြီးကောက်တို့ထက် ဦးချို အရိုးတို့က သြဠာရိကဖြစ်သည်ဟု ထင်ရသော်လည်း မြေ့, ကင်းမြီးကောက်တို့မှာ အဆိပ်ပါသည့်အတွက် ထို အဆိပ်ကို ကြေအောင်ချေပို့ရန် ခက်သောကြောင့် မြေ့, ကင်းမြီးကောက်တို့ ကသာ သြဠာရိကဖြစ်၍ သားချို အရိုးတို့မှာ ကျောက်ခဲတို့ကဲ့သို့လည်း မခက်မာ, အဆိပ်လည်းမပါသောကြောင့် သုခုမဖြစ်ရသည်၊ (ဋီကာ။)

တရစ္ဆာနံ ပိ–အောင်းတို့၏လည်း၊ အာဟာရံ, ဥပါဒါယ, ဟတ္ထိနံ–ဆင်တို့၏၊ အာဟာရော, သုခုမော–၏၊ ဟိ–မှန်၊ တေ–ထို ဆင်တို့သည်၊ နာနာရုက္ခသာခါ ဒယော–အမျိုးမျိုးသောသစ်ခက် အစရှိသည်တို့ကို၊ ခါဒန္တိ၊ ဟတ္ထိနံ–တို့၏၊ အာဟာရတော–ထက်၊ ဂဝယဂေါကဏ္ဍမိဂါဒီနံ–နွားနှောက်သတ္တဝါ, စိုင်သတ္တဝါ, သမင်သတ္တဝါ အစရှိသည်တို့၏၊ အာဟာရော, သုခုမော–၏၊ [ဂဝယ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ "ဒေါဓသစ"သုတ်ဋ္ဌလည်းကောင်း, အဘိဓာန်နိဿယသစ်ဋ္ဌ ၆၁၆ ဋ္ဌလည်းကောင်း ရှုပါ။] တေ–ထို နွားနှောက် အစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်၊ နိဿာရာနိ–အနုစ်မရှိကုန်သော၊ နာနာရုက္ခ ပဏ္ဏာဒီနိ–အမျိုးမျိုးသောသစ်ရွက် အစရှိသည်တို့ကို၊ ခါဒန္တိကိရ–နိ်သတတ်၊ တေသံပိ–ထို နွားနှောက်အစရှိသော သတ္တဝါတို့၏လည်း၊ အာဟာရတော–ထက်၊ ဂုန်–တို့၏၊ အာဟာရော, သုခုမော၊ တေ–ထို နွားတို့သည်၊ အလ္ဂ သုက္ခတိဏာနိ–စိုသောမြက်, ခြောက်သောမြက်တို့ကို၊ ခါဒန္တိ၊ တေသံပိ–ထို နွားတို့၏လည်း၊ အာဟာရတော–ထက်၊ သသာနံ–ယုန်တို့၏၊ အာဟာရော, သုခုမော၊ သသာနံ–တို့၏၊ အာဟာရတော–ထက်၊ သကုဏာနံ–ငှက်တို့၏၊ အာဟာရော, သုခုမော၊ သကုဏာနံ အာဟာရတော, ပစ္စန္တဂါမဝါသီနံ–မြို့၏ အစွန်အဖျား ရွာ၌နေသူတို့၏၊ (ကျေးတောသားတို့၏၊) အာဟာရော, သုခုမော၊ ပစ္စန္တဂါမဝါသီနံ အာဟာရတော–ထက်၊ ဂါမဘောဇကာနံ–ရွာစားတို့၏၊ အာဟာရော, သုခုမော၊ ဂါမဘောဇကာနံ အာဟာရတော, ရာဇရာဇမဟာ မတ္တာနံ–မင်း, မင်းအမတ်ကြီးတို့၏၊ အာဟာရော, သုခုမော၊ တေသံ ပိ–ထို မင်း, မင်းအမတ်ကြီးတို့၏လည်း၊ အာဟာရတော–ထက်၊ စက္ကဝတ္တိနော–စကြာမင်း၏၊ အာဟာရော, သုခုမော၊ စက္ကဝတ္တိနော အာဟာရတော, ဘုမ္မဒေဝါနံ–ဘုမ္မဇိုဝ်းနတ်တို့၏၊ အာဟာရော, သုခုမော၊ ဘုမ္မဒေဝါနံ–တို့၏၊ အာဟာရတော–ထက်၊ စတုမဟာရာဇိကာနံ–စတုမဟာရာဇ်တို့၏၊ အာဟာရော သုခုမော၊ ဇဝ်–ဤသို့လျှင်၊ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနံ–ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်တို့၏၊ ယာဝ အာဟာရာ–အာဟာရတိုင်အောင်၊ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗာ–ချဲ့ထိုက်ကုန်၏၊ ပန– ဆက်၊ နေသံ–ထို ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်တို့၏၊ အာဟာရော–သည်၊ သုခုမော တွေဝ–ကောန် သိမ်မွေ့၏ဟူ၍သာ၊ နိဋ္ဌ–အပြီးအဆုံးသို့၊ ပတ္တော–ရောက်ပြီ၊ [ဗြဟ္မာများကား အာဟာရကို မစားသောကြောင့် ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်တို့၏ အာဟာရကို "နိဋ္ဌ ပတ္တော"ဟု ဆိုသည်။]

လက္ခဏာဒီတောပိ-အားဖြင့်လည်း၊ ကဗဠိကာရော အာဟာရော-ကဗဠိကာရာဟာရသည်၊ သြဇာလက္ခဏော-သြဇာရုပ်ဟူသော မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ရူပါဟာရဏရသော-သြဇာဌမကရုပ်ကို ဆောင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ ဥပတ္ထမ္ဘနပစ္စုပဋ္ဌာနော-ထောက်ပံ့တတ်သောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ ကဗလံ-အလုတ်အလွေးကို၊ ကတ္တာ-၍၊ အာဟာရိတဗ္ဗဝတ္ထု ပဒဋ္ဌာနော-စားမျိုထိုက်သော သြဒနစသောဝတ္ထုလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

၆၄၆။ ။နော ပါဒါနိဒ္ဒေသေ-၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဥပါဒါရူပံ-ဥပါဒါရုပ်သည်၊ ဥပါဒိယတေဝ ယထာ-မှီရုံသာ မှီတတ်သကဲ့သို့၊ အညေန-အခြားရုပ်သည်၊ နု ဥပါဒိယတိ ယထာ-မမှီအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဧတံ-ဤ နောပါဒါရုပ်သည်၊ နု ဥပါဒိယတေဝ-မှီရုံသာ မှီတတ်သည် မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ နောပါဒါ-မည်၏။

၆၄၇။ ။(ယံ ရူပံ-အကြင် ရုပ်ကို၊) ဖုသိတဗ္ဗံ-ထိထိုက်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ ရူပံ-သည်၊) ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ-မည်၏၊ ဖုသိတ္တာ-ထိ၍၊ ဓာနိတဗ္ဗံ-သိထိုက်သော ရုပ်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဋ္ဌ-ထိအပ်သော ရုပ်လည်းဟုတ်၏၊ တံ-ထို ထိအပ်သော ရုပ်ဟူသည်၊ အာယတနဋ္ဌ-အာယတနလည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ-၏၊ အာပေါ စ-အာပေါလည်းဟုတ်၏၊ တံ-ထို အာပေါဟူသည်၊ နိဿတ္တာသုညတသဘာဝဋ္ဌေန-သတ္တဝါမဟုတ်သည်၏အဖြစ်, အတ္တာမှကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်, သဘောဝ၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဓာတုစ-ဓာတ်လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာပေါဓာတု-မည်၏၊ ဣဒါနိ-၌၊ ယသ္မာ, တီဏိ-နိ်သော၊ ရူပါနိ-ရုပ်တို့ကို၊ (ပထဝီ တေဇော ဝါယောတို့ကို၊) ဖုသိတ္တာ-ထိ၍၊ ဓာနိတဗ္ဗာနိ-သိထိုက်ကုန်၏၊ တသ္မာ, တာနိ-ထို သုံးပါးသော ရုပ်တို့ကို၊ ဘာဝေတ္တာ-ဝေဖန်တော်မူသည်၊ ဒဿေတုံ-ပြတော်မူခြင်းငှာ၊ ကတမံ ၊ပေ၊ ပထဝီ ဓာတုတိ အာဒိ-အစရှိသော ပါဠိရပ်ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ။

နော ပါဒါ။ ။သဗ္ဗဝါကျ သာဝဓာရဏံနှင့်အညီ ဧဝသဒ္ဒါထည့်၍ "ဥပါဒိယတေဝ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုဧဝ၏ နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထကို ပြလိုမှ "နု အညေန ဥပါဒိယတိ" ဟု မိန့်သည်၊ ဤစကားအရ "ဥပါဒိယတေဝါတိ ဥပါဒါ"ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဥပါဒါရုပ်များကို အရကောက်ပါ၊ "ဥပါဒါရုပ်များသည် မဟာဘုတ်ကို မှီရုံသာ မှီတတ်၍ အခြားရုပ်များက မမှီအပ်"ဟူလို၊ ထို့နောက် "နု+ဥပါဒါ နောပါဒါ"ဟု ပြု၊ နကိုလည်း အန် မပြုရ၊ ဘူတရုပ်လေးပါးကို အရကောက်ပါ၊ ဘူတရုပ်လေးပါးသည် မှီရုံသာ မှီတတ်သောရုပ်များ မဟုတ်ကြ၊ မဟာဘုတ်တစ်ပါးကို မဟာဘုတ်သုံးပါ-က မှီခြင်စသည်အားဖြင့် မှီလည်းမှီတတ်, မှီလည်းမှီအပ်သောရုပ်များ ဖြစ်ကြသည်-ဟူလို။

တတ္ထ–ထိ ကတမံ ၊ပေ၊ ပထဝီဓာတု အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ပထဝီဓာတု–သည်၊ ကက္ခဋတ္တလက္ခဏာ–ခက်မာသည်၏အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏၊ ပတိဋ္ဌာနရသာ–တကွဖြစ်သော ရုပ်တရားတို့၏ တည်ရာ၏အဖြစ်ဟူသော ကိစ္စ ရှိ၏၊ သမ္ပဋိစ္ဆနပစ္စုပဋ္ဌာနာ–တကွဖြစ်ဖက် ရုပ်တရားတို့ကို ခံစားတတ်သောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ တေဇောဓာတု–သည်၊ ဥဏှတ္တလက္ခဏာ–အငွေ့၏အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏၊ ပရိပါစနရသာ–တကွဖြစ်ဖက် ရုပ်တရားတို့ကို ရင့်ကျက်စေခြင်း ကိစ္စရှိ၏၊ မဒ္ဒဝါနုပ္ပဒါဒနပစ္စုပဋ္ဌာနာ–ရုပ်တို့၏ နူးညံ့ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော တရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ (အပြင်ဘက်က ပကာတိမီးသည် ချိပ်, သံ အစရှိသည်တို့ကို နူးညံ့ ပြော့ပြောင်းအောင် ဖြစ်စေသကဲ့သို့ သဟဇာတ်ရုပ်တို့ကို နူးညံ့ ပြော့ပြောင်းအောင် ဖြစ်စေတတ်သောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ထင်လာ၏၊) [မဒ္ဒဝါနုပ္ပဒါဒနပစ္စုပဋ္ဌာနာတိ ဗာဟိရဂ္ဂိဝိယ ဇတု လောဟာဒီနံ သဟဇာတဓမ္မာနံ မုဒုဘာဝါနုပ္ပဒါဒနပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊–ယောဇနာ။]

ဝါယောဓာတု–သည်၊ ဝိတ္ထမ္ဘနလက္ခဏာ–သဟဇာတ်ရုပ်တို့ကို ထောက်ပံ့ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ (ထောက်ထားခြင်း, ပင့်မြှောက်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊) သမုဒီရဏရသာ–တကွဖြစ်ဖက်ရုပ်တို့ကို ရွှေ့ရှားစေခြင်း ကိစ္စရှိ၏၊ အဘိနီဟာရပစ္စုပဋ္ဌာနာ–တကွဖြစ်ဖက်ရုပ်တို့ကို အရပ်တစ်ပါးသို့ ရွှေ့ရှုဆောင်တတ်သောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ ပန–ကား၊ ပုရိမာ–ရှေးဖြစ်သော၊ အာပေါဓာတု–သည်၊ ပဋ္ဌရဏလက္ခဏာ–ယိုစီးခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ဗြူဟနရသာ–တကွဖြစ်ဖက် ရုပ်တရားတို့ကို တိုးပွားစေခြင်း ကိစ္စရှိ၏၊ ညြိုးနွမ်း မသွားစေခြင်းကိုပင် "ဗြူဟန–တိုးပွားစေခြင်း"ဟု ခေါ်သည်၊ ဗြူဟနရသာတိ သဟဇာတဓမ္မာနံ မိလာတဘာဝူပဂမနံ အဒတ္တာ ဝမုနကိစ္စာ–ယောဇနာ၊] သင်္ဂဟပစ္စုပဋ္ဌာနာ – တကွဖြစ်ဖက် ရုပ်တရားတို့ကို ပေါင်းစု

ပုရိမာ ပန။ ။ပါဠိတော်၌ ဖောဌဗ္ဗာယတနကို ရှေ့ထား၍ အာပေါဓာတ်ကို နောက်ထားပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် "ပုရိမာ"ဟု ဆိုရသနည်း?ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–ပဌဝီဓသင်္ဂဟ၌ ပထဝီဓာတု အာပေါဓာတု တေဇောဓာတု ဝါယောဓာတုဟု ခေါင်းစဉ်ရာဝယ် တေဇောဓာတ် ဝါယောဓာတ် နှစ်မျိုးတို့၏ ရှေ့၌ဖြစ်သည်ကို ရည်ရွယ်၍ "ပုရိမံ ပန"ဟု မိန့်သည်။

တစ်နည်း။ ။ဥဒ္ဒေသအစဉ်အားဖြင့် ဖောဌဗ္ဗာယတနက ရှေးကျသော်လည်း ဖောဌဗ္ဗာ ယတနနိဒ္ဒေသရောက်သောအခါ ဥဒ္ဒေသ၌ ဟောတော်မူအပ်သော အာပေါဓာတ်က ရှေ့၌ဖြစ်ရသောကြောင့် "ပုရိမာ ပန"ဟု ဆိုသည်၊ (တစ်နည်း) မဂ္ဂါဂမန–လမ်းသွားပုံနည်းအားဖြင့် "လွန်ပြီးအတိတ်ဖြစ်သော ဖောဌဗ္ဗာယတနကို နောက်ဟုလည်းကောင်း, လာလတ္တံ့ဖြစ်သော အာပေါဓာတ်ကို ရှေ့ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်"ဟု ဋီကာ၌ သုံးနည်းပြ၏။

ဖွဲ့စည်းတတ်သောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဓာတ်ကြီး လေးပါးတို့တွင်၊ ဧကေကာ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော ဓာတ်သည်၊ သေသတ္တယ ပဒဋ္ဌာနာ-ကြွင်းသော ဓာတ်သုံးပါအပေါင်းလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကက္ခဋ္ဌန္တိ-ကား၊ ထဒ္ဓံ-ခက်မာသော သဘောတည်း၊ မုဒုကန္တိ-ကား၊ အထဒ္ဓံ-မခက်မာသော သဘောတည်း၊' (နူးညံ့သောသဘောတည်း၊) သဏှန္တိ-ကား၊ မဋ္ဌံ-ညက်ညောသော သဘောတည်း၊ ဖရုသန္တိ-ကား၊ ခရံ-ကြမ်းတမ်းသော သဘောတည်း၊ သုခသမ္ဖဿန္တိ-ကား၊ သုခဝေဒနာပစ္စယံ-သုခဝေဒနာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော၊ ဣဋ္ဌဖောဋ္ဌဗ္ဗံ-ဣဋ္ဌဖြစ်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတည်း၊ ဒုက္ခသမ္ဖဿန္တိ-ကား၊ ဒုက္ခဝေဒနာပစ္စယံ-ဒုက္ခဝေဒနာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော၊ အနိဋ္ဌဖောဋ္ဌဗ္ဗံ-အနိဋ္ဌဖြစ်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတည်း။

ဂရုကန္တိ-ကား၊ ဘာရိယံ-ထမ်းဆောင်ထိုက်သော သဘောတည်း၊ ဝါ-လေးလံသော သဘောတည်း၊ [ဘရဓာတ်, ဣဗျပစ္စည်း၊ ဆောင်အပ်, ဆောင်ထိုက်သော, တမင်ဆောင်မှ ပါလာရလောက်အောင် လေးလံသောရုပ်၊] လဟုကန္တိ-ကား၊ အဘာရိယံ-မလေးလံသော၊ သလ္လဟုကံ-ပေါ့သော သဘောတည်း၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤကက္ခဋ္ဌ အစရှိသောပုဒ်တို့တွင်၊ ကက္ခဋ္ဌံ-ကက္ခဋ္ဌပုဒ်လည်းကောင်း၊ ।ပေ। လဟုကံ-လဟုကံပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ (ဣမေဟိ) ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပထဝီဓာတုဧဝ-ပထဝီဓာတ်ကိုသာ၊ ဘာဝိတာ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ ယဒါ-၌၊ အယံကာယော-ဤကိုယ်သည်၊ အာယုသဟဂတောစ-ရုပ် နာမ်နှစ်ထွေ, ဇီဝိတိန္ဒြေဟူသော အသက်နှင့်တကွဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဥသ္မာသဟဂတောစ-ကမ္မဇတေဇောဟူသော အငွေ့နှင့်တကွဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝိညာဏသဟဂတောစ-ဝိညာဉ်နှင့်တကွဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ တဒါ-၌၊ လဟုတရောစ-သာ၍ ပေါ့ပါးသည်လည်းကောင်း၊ မုဒုတရောစ-သာ၍ နူးညံ့သည်လည်းကောင်း၊ ကမ္မညတရောစ-သာ၍ ထိုထိုအမှုဌ်ကောင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ သုတ္တေပိ-သုတ္တန်၌လည်း၊ (သုတ်မဟာဝါ, ပါယာသိ ရာဇညသုတ်၌လည်း၊ ဝိဖြင့် အဘိဓမ္မာကို ပေါင်း၊) လဟုမုဒုဘူတံ-ပေါ့ပါး, နူးညံ့သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပထဝီဓာတုမေဝ-ကိုသာ၊ သန္ဓာယ-၍၊ (အာယသ္မတာ ကုမာရကဿပေန-သည်၊) ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [မုဒုက် လဟုကံပုဒ်တို့ဖြင့် ပထဝီဓာတ်ကို ဝေဖန်ကြောင်းကို ဤစကားဖြင့် သက်သေပြသည်။]

သုခ သမ္ဖဿံ။ ။သုခအရ သုခဝေဒနာကိုရသော်လည်း ထို အာရမဏိကဝေဒနာ၏အမည်ကို ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၌ တင်စား၍ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို ဖလူပစာရအားဖြင့် "သုခ သမ္ဖဿ-သုခဖြစ်သော အတွေ့အာရုံ"ဟု ဆိုသည်၊ (တစ်နည်း) "သုခ သမ္ဖဿ ပစ္စယံ"ဟု ဆိုလိုလျက် ပစ္စယပုဒ် အကြောက်၊ ဒုက္ခသမ္ဖဿံ၌လည်း နည်းတူ။

ပန-ကား၊ သုခသမ္မသဿ ဒုက္ခသမ္မသဿ၌ ပဒဋ္ဌယေန-ဟူသောပုဒ် နှစ်ပါး အပေါင်းဖြင့်၊ တိဏာဒိ-သုံးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ မဟာဘူတာနိ-ပထဝီတေဇော ဝါယောဟူသော ဖောဌဗ္ဗာရုံ မဟာဘုတ်တို့ကို၊ ဘာဝိတာနိ-နှံ့ပြား၊ ဟိ-ချဲ့၊ ["ဒုက္ခသမ္မသဿတာစ ဝေဒိတဗ္ဗာ"တိုင်အောင် ချဲ့လိမ့်မည်၊] ပထဝီဓာတု-သည်၊ သုခသမ္မသာဝိ-ကောင်းသော အတွေ့သည်လည်း၊ ဝါ-သုခဝေဒနာ၏ အကြောင်းကောင်းသော အတွေ့ဖြစ်သော ပထဝီဓာတ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ ဒုက္ခသမ္မသာဝိ-သည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ တေဇောဓာတု ဝါယောဓာတုယော-တို့သည်၊ တထာ-ထို့အတူတည်း၊ တတ္ထ-ထိုပထဝီတေဇော ဝါယောဓာတ်တို့တွင်၊ သုခသမ္မသာ-ကောင်းသော အတွေ့ဖြစ်သော၊ ပထဝီဓာတု-သည်၊ (ကရောတိ၌ စပ်၊) မုဒုတလုဏဟတ္ထော-နူးညံ့ပျိုနုသော လက်ရှိသော၊ ဒဟရေ-ရဟန်းငယ်သည်၊ [ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် ပြုပုံကိုပြသောကြောင့် ဒဟရအရ ရဟန်းငယ်ကို ယူရသည်၊ "ဒဟရသာမဏေရာ"စသော အသုံးမျိုးတည်း၊] ပါဒေ-ခြေတို့ကို၊ သမ္မာဟန္တေ-ဆုတ်နယ်လသော်၊ အဿာဒေတွာ အဿာဒေတွာ-လွန်စွာ သာယာ၍, လွန်စွာ သာယာ၍၊ ဝါ-လွန်စွာ သာယာခြင်းကြောင့်, လွန်စွာ သာယာခြင်းကြောင့်၊ [အာ+သဒဓာတ်၊] တာတ-အမောင်၊ သမ္မာဟ-ဆုတ်နယ်ပါလော့၊ တာတ, သမ္မာဟ-လော့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝဒါပနာကာရံ-ပြောဆိုစေခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကို၊ ကရောတိ-ပြု၏။

သုခသမ္မသာ-သော၊ တေဇောဓာတု-သည်၊ သီတသမယေ-အအေး၏ အခါ၌၊ (အေးရာအခါ၌၊) အဂ်ိရကပလ္လံ-မီးကျီးအိုးကင်းကို၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ဂတ္တံ-ကိုယ်ကို၊ သေဒေန္တေ-ပူစေလသော်၊ [သိဒဓာတ်, ပါက အနက်ဟော၊] အဿာဒေတွာ အဿာဒေတွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ တာတ, သေဒေဟိ-ပူစေပါလော့၊ တာတ, သေဒေဟိ-လော့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒါပနာကာရံ-ကို၊ ကရောတိ၊ သုခသမ္မသာ-သော၊ ဝါယောဓာတု-သည်၊ ဥဏှသမယေ-အပူ၏အခါ၌၊ (ပူရာအခါ၌၊) ဝတ္ထသမ္ဘန္တေ-ဝတ်အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဒဟရေ-ရဟန်းငယ်သည်၊ ဗီဇနေန-ယပ်ဖြင့်၊ ဗီဇန္တေ-ယပ်ခတ်လသော်၊ အဿာဒေတွာ အဿာဒေတွာ, တာတ, ဗီဇ-ယပ်ခတ်ပါလော့၊ တာတ, ဗီဇ-လော့၊ ဣတိ ဝဒါပနာကာရံ ကရောတိ။

ပန-ကား၊ (တစ်နည်း) ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ ထဒ္ဒဟတ္ထော-ကြမ်းတမ်းသော လက်ရှိသော၊ ဒဟရေ-ရဟန်းငယ်သည်၊ ပါဒေ-တို့ကို၊ သမ္မာဟန္တေ-ဆုတ်နယ်လသော်၊ အဋ္ဌိနံ-အရိုးတို့၏၊ ဘိဇ္ဇနကာလောဝိယ-ကွဲရာအခါသည်ကဲ့သို့၊ ဟောတိ၊ သောပိ-ထို ရဟန်းငယ်သည်လည်း၊ အပေဟိ-ဖဲလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထုဗ္ဗတံ-ပြောဆိုထိုက်သူ၏ အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏၊ ဥဏှသမယေ-၌၊ အဂ်ိရကပလ္လေ-ကို၊ အာဘာတေ-ဆောင်ယူအပ်သော်၊ နံ-

ထို မီးကျီးအိုးကင်းကို၊ အပနေဟိ–ဖယ်ဆောင်လော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ–ပြောဆိုထိုက်သည်၊ ဟောတိ၊ သီတသမယေ–၌၊ ဗီဇနေန–ဖြင့်၊ ဗီဇေန္တေ–ယပ်ခတ်လသော်၊ အပေဟိ–လော့၊ မာဗီဇေ–ယပ်မခတ်ပါလင့်၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ၊ ဧဝံ–လျှင်၊ ဧတာသံ–ဤပထဝီ တေဇော ဝါယောဓာတ်တို့၏၊ သုခသမ္ဘဝတာ–သုခသမ္ဘဝ၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒုက္ခသမ္ဘဝတာစ–ဒုက္ခသမ္ဘဝ၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏၊ [ယောဇနာ၌ "ဧတေသန္တိ ပထဝီ အာဒီနံ"ဟု ရှိ၏၊] ပန–ဆက်၊ ယံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ အနိဒဿနံ သပ္ပဋိဃန္တိ အာဒိနာ–အစရှိသော၊ နယေန–ဖြင့်၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ စတူဟိ စတူဟိ–နှင့်သော၊ နယေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ပဋိမဏ္ဍိတာ–တန်ဆာဆင်အပ်ကုန်သော၊ တေရသ–နှင့်သော၊ ဝါရာ–ဝါရတို့ကို၊ ဟေဋ္ဌာ–၌၊ ရူပါယတနာဒီသု–ရူပါယတန အစရှိသည်တို့၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–ကုန်၏။

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့၊ တီဏိ–နှင့်သော၊ ဧတာနိမဟာဘူတာနိ–ဤ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ မဟာဘုတ်တို့သည်၊ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ–တစ်ပြိုင်နက်အားဖြင့်သာလျှင်၊ အာပါတံ–ရှေးရှုကျခြင်းသို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ ကိံ–ရောက်ကုန်သလော၊ ဥဒါဟု–သို့မဟုတ်၊ နော (အာဂစ္ဆန္တိကိံ)–မရောက်ကုန်သလော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (တီဏိ ဧတာနိ မဟာဘူတာနိ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ, အာပါတံ–သို့၊) အာဂစ္ဆန္တိ–နှ၏၊ ဧဝံ–ဤသို့ တစ်ပြိုင်နက်အားဖြင့် ရှေးရှုကျခြင်းသို့၊ အာဂတာနိ–ရောက်ကုန်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ မဟာဘုတ်တို့သည်၊ ကာယပသာဒံ–ကို၊ ဃဋ္ဋေန္တိ–ထိခိုက်ကုန်သလော၊ နု ဃဋ္ဋေန္တိ–မထိခိုက်ကုန်သလော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (ဧဝံ အာဂတာနိ, ကာယပသာဒံ–ကို၊) ဃဋ္ဋေန္တိ–ထိခိုက်ကုန်၏၊ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ–အားဖြင့်သာလျှင်၊ တာနိ–ထို ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ မဟာဘုတ်တို့ကို၊ အာရမဏံ–ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ကာယဝိညာဏံ–သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ–ဖြစ်သလော၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ–လော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (ဧကပ္ပဟာရေနေဝ တာနိ အာရမဏံ, ကတ္တာ–၍၊ ကာယဝိညာဏံ–သည်၊) နုပ္ပဇ္ဇတိ–မဖြစ်၊ ဟိ–ချေ့၊ အာဘုဓိတဝသေနဝါ–နှလုံးသွင်းခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဥဿဒဝသေနဝါ–များပြားခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အာရမဏကရဏံ–အာရုံပြုခြင်းသည်၊ ဟောတိ။

အာဂစ္ဆန္တိ, ဃဋ္ဋေန္တိ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။အာရုံပြုနိုင်လောက်ရာအရပ်သို့ ရှေးရှုကျရောက်နေခြင်းကို "အာပါတဂမန"ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုသို့ ရှေးရှုကျရောက်ရုံမျှဖြင့် ပသာဒ၌ ထိခိုက်, မထိခိုက်မှာ မသေချာသေး၊ ထို့ကြောင့် "ရှေးရှုကျရောက်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ မဟာဘုတ်တို့သည် ကာယပသာဒ၌ တစ်ပြိုင်နက် ထိခိုက်ကြသလော"ဟု ထပ်၍မေးသည်၊ တစ်ပြိုင်နက် ထိခိုက်သော်လည်း မနသိကာရ မရှိလျှင် ကာယဝိညာဉ် မဖြစ်သေး၊ ထို့ကြောင့် "ကာယဝိညာဏ် ဥပ္ပဇ္ဇတိ နုပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု ထပ်၍မေးပြန်သည်။

တတ္ထ–ထိ အာဘုဇိတ, ဥဿဒ နှစ်ပါးတို့တွင်၊ တာဝ–ဥဿဒမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေန–သော၊) အာဘုဇိတဝသေန–နှလုံးသွင်းခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ (အာရမဏကရဏံ ဟောတိ၊) ဟိ–ချဲ့၊ ပတ္တသ္မိं–သပိတ်ကို၊ သြဒနေန–ဆွမ်းဖြင့်၊ ပူရေတွာ–ပြည့်စေ၍၊ အာဘာတေ–ဆောင်ယူအပ်သော်၊ (တစ်နည်း–သြဒနေန ပူရေတွာ, အာဘာတေ–သော၊ ပတ္တသ္မိं–၌၊ ဝါ–သပိတ်ထဲက)၊ ဧကံ–တစ်လုံးသော၊ သိတ္ထံ–ဆွမ်းလုံးကို၊ ဂဟေတွာ–ယူ၍၊ ထဒ္ဓံဝါ–ကြမ်းတမ်းလေသလော၊ ဝါ–မာလေသလော၊ မုဒုကံဝါ–နူးညံ့လေသလော၊ ဝါ–ဖျော့လေသလော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိမံသန္တော–စူးစမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (အာဘုဇတိ၌ စပ်၊) တတ္ထ–ထိ ဆွမ်းလုံး၌၊ တေဇောပိ–တေဇောဓာတ်သည်လည်း၊ ကိဉ္စာပိ အတ္ထိ–အကယ်၍ကား ရှိပါပေ၏၊ ဝါယောပိ–သည်လည်း၊ (ကိဉ္စာပိ) အတ္ထိ၊ ပန–ထိုသို့ပင် ရှိပါသော်လည်း၊ ပထဝီဓာတုမေव–ပထဝီဓာတ်ကိုသာ၊ အာဘုဇတိ–နှလုံးသွင်း၏၊ [စမ်းကြည့်သူက "ကြမ်းသလား, နူသလား"ဟု စမ်းသောကြောင့် ပထဝီဓာတ်ကို နှလုံးသွင်းသည်ဟု ဆိုသည်၊] ဥဏ္ဏောဒကေ–ပူသောရေ၌၊ (ရေနွေး၌၊) ဟတ္ထံ–လက်ကို၊ သြတာရေတွာ–ချ၍၊ ဝိမံသန္တော–သည်၊ တတ္ထ–ထိုရေနွေး၌၊ ပထဝီပိ ကိဉ္စာပိ အတ္ထိ၊ ဝါယောပိ ကိဉ္စာပိ အတ္ထိ၊ ပန–ထိုသို့ပင် ပါရှိပါသော်လည်း၊ တေဇောဓာတုမေव–ကိုသာ၊ အာဘုဇတိ၊ ဥဏ္ဏသမယေ–၌၊ ဝါတပါနံ–လေသောက်ပြူတင်းကို၊ ဝိဝရိတွာ–ဖွင့်၍၊ ဝါတေန–လေသည်၊ ဝါ–ကို၊ [ကာရိက်ကံ, ဓာတ်ကတ္တား၊] သရီရံ–ကိုယ်ကို၊ ပဟာရာပေန္တော–တိုက်ခတ်စေလျက်၊ ဌိတော–တည်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မန္ဒမန္ဒေ–ညင်းညင်းသာသာဖြစ်သော၊ ဝါတေ–လေသည်၊ ပဟာရန္တေ–တိုက်ခတ်လသော်၊ တတ္ထ–ထိုလေ၌၊ ပထဝီပိ ကိဉ္စာပိ အတ္ထိ၊ တေဇောပိ ကိဉ္စာပိ အတ္ထိ၊ ပန–ထိုသို့ပင် ပါရှိပါသော်လည်း၊ ဝါယောဓာတုမေဝ–ကိုသာ၊ အာဘုဇတိ၊ ဧဝံ–လျှင်၊ အာဘုဇိတဝသေန–ကြောင့်၊ [အချို့စာအုပ်၌ "အာဘုဇနဝသေန"ဟု ရှိ၏၊] အာရမဏံ–ကို၊ ကရောတိ နာမ–ပြုသည်မည်၏။

ပန–ကား၊ (ဥဿဒအစွမ်းဖြင့် အာရုံပြုပုံကား၊) ယော–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဥပဂ္ဘလတိဝါ–ချော်မူလည်း ချော်လဲ၏၊ သီသေန–ဦးခေါင်းဖြင့်၊ ရုက္ခံ–သစ်ပင်ကို၊ ပဟရတိဝါ–တိုက်ခတ်မူလည်း တိုက်ခတ်မိ၏၊ ဘုဉ္ဇန္တော–ထမင်းစားစဉ်၊ သက္ခရံ–ကျောက်ခဲကို၊ ဒုံသတိဝါ–ကိုက်မူလည်း ကိုက်မိ၏၊ သောပိ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ (အာရမဏံ ကရောတိ၌ စပ်၊) တတ္ထ–ထို ချော်လဲရာစသည်၌၊ တေဇောပိ ကိဉ္စာပိ အတ္ထိ၊ ဝါယောပိ ကိဉ္စာပိ အတ္ထိ၊ ပန–သော်လည်း၊ ဥဿဒဝသေန–မျှားပြားခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ပထဝီဓာတုမေဝ အာရမဏံ ကရောတိ၊ ["မျှား"ဟူရာ၌ ရပ်အရေအတွက်မျှားခြင်း မဟုတ်၊ ဖြေ, သစ်ပင်, ကျောက်ခဲတို့၌ ပထဝီဓာတ်၏ သတ္တိလွန်ကဲ မျှားပြားခြင်းတည်း၊] အဂ္ဂိ–မီးကို၊ အက္ကမန္တောပိ–

နင်းမိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ တတ္ထ–ထို မီး၌၊ ပထဝီပိ ကိုယာပိ အတ္ထိ၊ ဝါယောပိ ကိုယာပိ အတ္ထိ၊ ပန–သော်လည်း၊ ဥဿဒဝသေန–ဖြင့်၊ တေဇောဓာတု မေဝ အာရမဏံ ကရောတိ၊ ဗလဝဝါတော–အားကြီးသော လေသည်၊ ကဏ္ဏ သက္ခလိ–နားရွက်ကို၊ ပဟာရိတ္ဝာ–ပုတ်ခတ်၍၊ ဗဓိရဘာဝံ–နားထိုင်းသူ၏ အဖြစ်ကို၊ ကရောန္တော ဝိယ–ပြုသကဲ့သို့၊ ဟောတိ–၏၊ တတ္ထ–ထို အားကြီးသော လေ၌၊ ပထဝီပိ ကိုယာပိ အတ္ထိ၊ တေဇောပိ ကိုယာပိ အတ္ထိ၊ ပန–သော်လည်း၊ ဥဿဒဝသေန ဝါယောဓာတုမေဝ အာရမဏံ ဟောတိ။

[အာရမဏာ၏ ဥဿဒဖြစ်ပုံကို ပြပြီး၍ ပသာဒ၏ ဥဿဒဖြစ်ပုံကို ပြလိုသော ကြောင့် "ယံကိဉ္စိ ဓာတုံ"စသည် မိန့်၊] ယံကိဉ္စိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါး သော၊ ဓာတုံ–ဓာတ်ကို၊ (ပထဝီ, တေဇော, ဝါယောဓာတ်တစ်ခုခုကို၊) အာရ မဏံ–ကို၊ ကရောန္တသ–ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကာယဝိညာဏံ ပိ–သည်လည်း၊ ဧကပ္ပဟာရေန–အားဖြင့်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ–မဖြစ်၊ သုစိကလာပေန–အပ်စည်းဖြင့်၊ ဝိဒ္ဓသ–ထိုးအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (အထိုးခံရသူ၏၊) ဧကပ္ပဟာရေန, ကာယော–ကိုယ်ကို၊ ဃဋ္ဋိယတိ–ထိခိုက်အပ်၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် တစ်ပြိုင်နက်ထိခိုက်အပ် ပါသော်လည်း၊ ယသ္မိं ယသ္မိं ဌာနေ–အကြင်အကြင် အပ်၏ထိရာအရပ်၌၊ ကာယပသာဒေါ–သည်၊ ဥဿန္နော–များသည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထတတ္ထ–ထိုထို အပ်၏ထိရာအရပ်၌၊ ကာယဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဟိ–မှန်၊ ယတ္ထယတ္ထ–အကြင် အကြင် အရပ်၌၊ ပဋိဃဋ္ဋနံ နိယံသော–ထိခိုက်ခြင်းဟူသော ပွတ်တိုက်ခြင်း သည်၊ ဗလဝါ–အားရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထတတ္ထ–ထိုထိုအရပ်၌၊ ပဌမံ–ရှေးဦးစွာ၊ (ကာယဝိညာဏံ) ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ကုက္ကုဠူပတ္တေန–ကြက်တောင်ဖြင့်၊ ဝဏ္ဏော–အနာကို၊ ဓောဝိယမာနေ–ဆေးအပ်သော်၊ အံသုအံသု–ကြက်တောင်မျှင် ကြက်တောင်မျှင်သည်၊ ကာယပသာဒံ–ကို၊ ဃဋ္ဋေတိ၊ ပန–ထိုသို့ပင် ထိခိုက် ပါသော်လည်း၊ ယတ္ထယတ္ထ–အကြင်အကြင် အရပ်၌၊ ပသာဒေါ–ကာယပသာဒ သည်၊ ဥဿန္နော ဟောတိ၊ တတ္ထ တတ္ထေဝ–ထိုထို အရပ်၌သာ၊ ကာယဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ–လျှင်၊ ဥဿဒဝသေန–များပြားခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ အာရမဏံ ကရောတိ၊ ဥဿဒဝသေနေဝ–ကြောင့်ပင်၊ ကာယဝိညာဏံစ–သည်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိနာမ–ဖြစ်သည်မည်၏။

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ၊ ကထံ–အဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ စိတ္တသ–စိတ်၏၊ အာရမဏတော–အာရုံတစ်ခုမှ၊ သက်ဆိုင်– အာရုံတစ်ခုသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းသည်၊ ဟောတိ–နည်း၊ ဣတိ–တည်း၊ အဠာ သယတော၀ါ– အဠာသယကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိသယာဓိမတ္တတော၀ါ– အာရုံ၏လွန်ကဲသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဒ္ဒိဟိ–နှစ်ပါးကုန် သော၊ အာကာရေဟိ–အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ (စိတ္တသ အာရဏတောသက်ဆိုင်

ဟောတိ၊) ဟိ–ချဲ့၊ ဝိဟာရပူဇာဒီသု–ကျောင်းပူဇော်ပွဲ အစရှိသည်တို့၌၊ တာနိ တာနိ စေတိယာနိစေဝ–ထိုထို စေတီတော်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ (တာယော တာယော) ပဋိမာယောစ–ထိုထို ဆင်းတုတော်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝန္ဒိသာမိ–ရှိခိုးအံ၊ စ–သည်သာမကသေး၊ ပေါတ္ထကမ္မ စိတ္တကမ္မာနိ–လုပစွာ ပြုလုပ်အပ်သော ပန်းချီဆေးရေးရုပ်, ဆန်းကျယ်စွာ ပြုလုပ်အပ်သော ခြူးပန်း ခြူးနွယ်တို့ကို၊ သြလောကေသာမိ–ကြည့်ရှုအုံ၊ ဣတိ အဠာသယေန–ဤသို့သော အလိုဆန္ဒဖြင့်၊ ဂတော–သွားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧကံ–တစ်မျိုးသော စေတီတော်ကို၊ ဝါ–ဆင်းတုတော်ကို၊ ဝန္ဒိတ္တာဝါ–ရှိခိုးပြီး၍သော်လည်းကောင်း၊ (ဧကံ–တစ်မျိုးသော အရုပ်ကို၊) ပဿိတ္တာဝါ–ကြည့်ရှုပြီး၍သော်လည်းကောင်း၊ ဣတရဿ–အခြားသော စေတီတော် ဆင်းတုတော်ကို၊ ဝန္ဒနတ္ထာယဝါ–ရှိခိုးခြင်းငှာသော် လည်းကောင်း၊ (ဣတရဿ–အခြားသော အရုပ်ကို၊) ဒဿနတ္ထာယဝါ–ကြည့်ရှုခြင်းငှာသော်လည်းကောင်း၊ မနံ–စိတ်ကို၊ ဂတ္တာ–၍၊ ဝန္ဒိတုံ ပိ–ငှာလည်းကောင်း၊ ပဿိတုံပိ–ငှာလည်းကောင်း၊ ဂစ္ဆတိယေဝ–သွားသည်သာ၊ ဧဝံ–လျှင်၊ အဠာသယတော–အလိုဆန္ဒကြောင့်၊ သက်မတိနာမ–အာရုံတစ်ခုမှ အာရုံတစ်ခုသို့ ပြောင်းရွှေ့သည်မည်၏။

ပန–ကား၊ (အဠာသယအကြောင်းမှတစ်ပါး ဝိသယာဓိမတ္တအကြောင်းကား၊) ကေလာသကူဋ ပဋိဘာဂံ–ကေလာသတောင်ထွဋ်နှင့် တူတော်မူသော၊ မဟာစေတိယံ–မဟာစေတီတော်ကို၊ သြလောကေန္တော–ကြည့်ရှုဖူးမျှော်လျက်၊ ဋ္ဌိတော–ရပ်နေသည်၊ (သမာနော)ပိ–ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အပရဘာဂေ–အခြားသော အရုပ်အဖို့၌၊ သဗ္ဗတူရိယေသု–အလုံးစုံသော တူရိယာတို့ကို၊ ပဂ္ဂဟိတေသု–ချီးမြှောက်အပ်ကုန်လသော်၊ (တစ်ပြုင်နက် ဆူညံစွာ တီးအပ်ကုန်လသော်၊) ရူပါမရဏံ–ရူပါရုံကို၊ (မဟာစေတီတော်၏ ရူပါရုံကို၊) ဝိသဒ္ဒေတွာ–စွန့်လွှတ်၍၊ သဒ္ဒါရမဏံ–သဒ္ဒါရုံသို့၊ သက်မတိ–ပြောင်းရွှေ့၏၊ မနုညဂန္ဓေသု–နှစ်လိုဖွယ်သော အနံ့ရှိကုန်သော၊ ပုပ္ဖေသုဝါ–ပန်းတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓေသုဝါ–နံ့သာတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာဘာတေသု–ဆောင်အပ်ကုန်လသော်၊ (ဘုရားပူဇော်ဖို့ရန် ဆောင်ယူအပ်ကုန်လသော်၊) သဒ္ဒါရမဏံ–သဒ္ဒါရုံကို၊ (ဆိုင်းသံ ဝိုင်းသံကို၊) ဝိသဒ္ဒေတွာ ဂန္ဓာရမဏံ သက်မတိ၊ ဧဝံ–လျှင်၊ ဝိသယာဓိ မတ္တတော–အာရုံ၏ လွန်ကဲသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သက်မတိ နာမ–မည်၏။

ဖ၅၁။ ။အာပေါဓာတုနိဒ္ဒေသေ–၌၊ အာပေါတိ–အာပေါဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သဘာဝနိဒ္ဒေသော–အာပေါဓာတ်၏သဘောကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊အာပေါဝ–အာပေါဓာတ်ပင်၊ အာပေါဂတံ–အာပေါဂတမည်၏၊ [ဂတသဒ္ဒါ အနက်သီးခြား မရှိ–ဟူလို၊] သိနေဟဝသေန–စေးကပ် စိုစွတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သိနေဟော–သိနေဟမည်၏၊ သိနေဟောဝ–စေးကပ် စိုစွပ်ခြင်း

သဘောသည်ပင်၊ သိနေဟဂတံ–ဂတမည်၏၊ ဗန္ဓနတွဲ ရူပသာဝတီ–ကား၊ ပထဝီဓာတု အာဒိကသ–ပထဝီဓာတ် အစရှိသော၊ ဘူတရူပသ–ဘူတရုပ်ကို၊ ဗန္ဓနဘာဝေါ–ဖွဲ့စည်းတတ်သည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ အယောပိဏ္ဍီ အာဒီနိ–သံတေခဲ အစရှိသည်တို့ကို၊ အာပေါဓာတု–အာပေါဓာတ်သည်၊ အာဗန္ဓိတွာ–ဖွဲ့စည်း၍၊ ဗဒ္ဓါနိ–တစ်လုံးတစ်ခဲ, တစ်တွဲတည်းဖြစ်၍ ကျစ်လစ်နေသည်တို့ကို၊ ကရောတိ–၏၊ တာယ–ထို အာပေါဓာတ်သည်၊ အာဗဒ္ဓတ္တာ–ဖွဲ့စည်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တာနိ–ထို သံတွေခဲအစရှိသော ဝတ္ထုတို့သည်၊ ဗဒ္ဓါနိနာမ–တစ်လုံးတစ်ခဲ တစ်တွဲတည်းဖြစ်၍ ကျစ်လစ်သည်တို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပါသာဏ ၊ပေ၊ ဂါသိဂ်ါဒီသုပိ–ကျောက်တောင်, ထန်းစေ့, ဆင်စွယ်, နွားဦးချို အစရှိသည်တို့ဌာနလည်း၊ ဧသေဝနယော–တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ သဗ္ဗာနိ–နိ်သော၊ ဧတာနိ–ဤ ကျောက်တောင် အစရှိသည်တို့ကို၊ အာပေါဓာတုဧဝ–အာပေါဓာတ် သည်ပင်၊ အာဗန္ဓိတွာ–ဖွဲ့စည်း၍၊ ဗဒ္ဓါနိ–တစ်လုံးတစ်ခဲ တစ်တွဲတည်းဖြစ်၍ ကျစ်လစ်သည်တို့ကို၊ ကရောတိ၊ အာပေါဓာတုယာ–သည်၊ အာဗဒ္ဓတ္တာဝ–ဖွဲ့စည်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ဗဒ္ဓါနိ–တစ်လုံးတစ်ခဲ တစ်တွဲတည်းဖြစ်၍ ကျစ်လစ်နေကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး ၊ပေ၊ ဆိုဦးအုံ့၊ ပထဝီဓာတု–သည်၊ သေသဓာတူနှင့်–ကြွင်းသော ဓာတ်သုံးပါးတို့၏၊ ပတိဋ္ဌာ–တည်ရာသည်၊ ဟောတိ ကိ–လော၊ နု ဟောတိ ကိ–မဖြစ်သလော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (ပထဝီဓာတု သေသဓာတူနှင့် ပတိဋ္ဌာ) ဟောတိ–၏၊ (ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း၊) ဖုသိတွာ–ထိ၍၊ (ပတိဋ္ဌာ–သည်၊) ဟောတိ (ကိ)–လော၊ ဥဒါဟု, အဖုသိတွာ–မထိမူ၍၊ (ပတိဋ္ဌာ ဟောတိ ကိ၊) ဝါ–တစ်နည်း၊ အာပေါဓာတု–သည်၊ သေသာ–ကြွင်းသော ဓာတ်သုံးပါးတို့ကို၊ အာဗန္ဓမာနာ–ဖွဲ့စည်းလသော်၊ ဖုသိတွာ–၍၊ အာဗန္ဓတိ–ဖွဲ့စည်းသလော၊ ဥဒါဟု, အဖုသိတွာ–၍၊ အာဗန္ဓတိ–

အာဗန္ဓိတွာ ဗဒ္ဓါနိ။ ။ဗဒ္ဓါနိ၌ "ဗဒ္ဓိ'သု–တစ်လုံးတစ်ခဲ တစ်တွဲတစ်ခုတည်းဖြစ်၍ ကျစ်လစ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ ဗဒ္ဓါနိ"ဟု ပြု၊ ဗဓောတ်, ဒိဝါဒိ အကမ္မကရုပ်တည်း၊ အချို့စာအုပ်၌ "ထဒ္ဓါနိ"ဟု မူကွဲရှိ၏၊ တစ်လုံးတစ်စည်းတည်း ဖြစ်ရုံမျှဖြင့် "ခက်ထန်မာကျောသည်"ဟု မဆိုရ၊ ထောပတ်ခဲစသည်တို့မှာ ဗဒ္ဓဖြစ်သော်လည်း နူးညံ့လျက်ရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် "ထဒ္ဓါနိ"ဟု မရှိသင့်။

ပထဝီ ၊ပေ၊ အာဗန္ဓတိ။ ။"ပထဝီဓာတု ပေ၊ အဖုသိတွာဝ ပတိဋ္ဌာ ဟောတိ"ဝါကျဖြင့် "အာပေါဓာတ်၌ ဖုသိတဗ္ဗ (ထိထိုက်သော) သဘောမရှိ"ဟု ပြု၏၊ "အာပေါဓာတု ပန ၊ပေ၊ အာဗန္ဓတိ"ဟူသော ဝါကျဖြင့် "အာပေါဓာတ်၌ ဖုသနက (ထိတတ်သော) သဘောမရှိ"ဟု ပြသည်၊ [ဤသို့ ကလာပ်တစ်ခုတည်း၌ ထိ မထိကို စိစစ်၍နေခြင်းကို ဋီကာဆရာ မနှစ်သက်၊] ဘာကြောင့်နည်း–ကလာပ်ကွဲရာ၌သာ တစ်ကလာပ်နှင့်တစ်ကလာပ် ထိ မထိကို စိစစ်ထိုက်သောကြောင့်တည်း။

လော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ–ရှေးဦးစွာ၊ (အာပေါဓာတုဝါစသော ဒုတိယပြဿနာ၏ ရှေးဦးစွာ၊) ပရိဟာရော–အဖြေကို၊ ဝုစ္စတေ–ဆိုအပ်၏၊ (ဤသို့ထည့်၍ စပ်ပါ၊) ပထဝီဓာတု–သည်၊ အာပေါဓာတုယာ–၏၊ (ပတိဋ္ဌာဋ္ဌ စပ်၊) အဖုသိတ္တာဝ–မထိမူ၍သာ၊ ပတိဋ္ဌာ ဟောတိ၊ တေဇောဓာတုယာစ–၏လည်းကောင်း၊ ဝါယောဓာတုယာစ–၏လည်းကောင်း၊ ဖုသိတ္တာ (ပတိဋ္ဌာ ဟောတိ၊) ပန–ကား၊ အာပေါဓာတု–သည်၊ ပထဝီဓာတုံ–ကိုလည်းကောင်း၊ တေဇော ဝါယောဓာတုယောပိ–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဖုသိတ္တာဝ–သာ၊ အာဗန္ဓတိ–ဖွဲ့စည်း၏၊ ဖုသိတ္တာ–၍၊ ယဒိ အာဗန္ဓေယျ–အကယ်၍ ဖွဲ့စည်းအုံ၊ (ဧဝံသတိ–ဤသို့ထိ၍ ဖွဲ့စည်းလသော်၊) ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံနာမ–မည်သည်၊ ဘဝေယျ–ဖြစ်ရာ၏။

တေဇောဓာတုဝါယောဓာတူနံပိ–တို့၏လည်း၊ သေသဓာတူသု–ကြွင်းသော ပထဝီဓာတ်, အာပေါဓာတ်တို့၌၊ သကသက ကိစ္စကရဏော–မိမိ မိမိ၏ကိစ္စကို ပြုခြင်း၌၊ ဧသေဝနယော၊ ဟိ–ချဲ့၊ တေဇောဓာတု–သည်၊ ပထဝီဓာတုံ–ကို၊ ဖုသိတ္တာ–၍၊ ဗျာပေတိ–လောင်စေ၏၊ ဝါ–ကျက်စေ၏၊ ပန–ထိသို့ပင် ထိ၍ လောင်စေပါသော်လည်း၊ သာ–ထိပထဝီဓာတ်သည်၊ ဥဏှာ–ပူသည်၊ ဟုတ္တာ, နု ဗျာယတိ–လောင်သည် မဟုတ်၊ ဝါ–ကျက်သည် မဟုတ်၊ ဥဏှာ ဟုတ္တာ, ယဒိဗျာယေယျ–အကယ်၍ လောင်အုံ၊ (ဧဝံသတိ–ဤသို့ အပူဖြစ်၍ လောင်လ သော်၊) ဥဏှတ္တလက္ခဏာနာမ–ဥဏှတ္တလက္ခဏာ ရှိသည်မည်သည်၊ ဘဝေယျ–ဖြစ်ရာ၏၊ ပန–ကား၊ အာပေါဓာတုံ–ကို၊ အဖုသိတ္တာဝ–မထိမူ၍ သာလျှင်၊ တာပေတိ–လောင်စေ၏၊ သာပိ–ထို အာပေါဓာတ်သည်လည်း၊ တပမာနာ–လောင်လသော်၊ ဥဏှာ–ပူသည်၊ ဟုတ္တာ, နု တပတိ–လောင်သည် မဟုတ်၊ ဥဏှာ ဟုတ္တာ, ယဒိတပေယျ–အုံ၊ (ဧဝံသတိ၊) ဥဏှတ္တလက္ခဏာနာမ ဘဝေယျ၊ ပန–ကား၊ ဝါယောဓာတုံ–ကို၊ ဖုသိတ္တာဝ တာပေတိ၊ သာပိ–ထို ဝါယောဓာတ် သည်လည်း၊ တပမာနာ–ပူလောင်လသော်၊ ဥဏှာ ဟုတ္တာ နု တပတိ၊ ဥဏှာ ဟုတ္တာ ယဒိတပေယျ၊ (ဧဝံသတိ၊) ဥဏှတ္တလက္ခဏာနာမ ဘဝေယျ၊ ဝါယော ဓာတု–သည်၊ ပထဝီဓာတုံ–ကို၊ ဖုသိတ္တာ–၍၊ ဝိတ္ထမ္ဘေတိ–ထောက်ပံ့၏၊ တထာ–ထို့အတူ၊ တေဇောဓာတုံ–ကို၊ (ဖုသိတ္တာ ဝိတ္ထမ္ဘေတိ၊) ပန–ကား၊ အာပေါဓာတုံ–ကို၊ အဖုသိတ္တာဝ–မထိမူ၍သာ၊ ဝိတ္ထမ္ဘေတိ။

ဥစ္ဆုရသံ–ကြဲရည်ကို၊ ပစိတ္တာ–ချက်၍၊ ဖာဏိတပိဏ္ဍော–တင်လဲခဲကို၊ (ကြဲသကာခဲကို၊) ကရိယာမာနေ–ပြုအပ်သော်၊ အာပေါဓာတု–သည်၊ ထဒ္ဓါ–ခက်မာသည်၊ ဟောတိ–လော၊ နု ဟောတိ–လော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊

ဗျာယတိ။ ။ဗျာယတိတိ ပရိပစ္စတိ–(ကျက်၏၊) နု ဥဏှာ ဟုတ္တာတိ တေသ–(ဤပါဠိ၏၊) ဥဏှသဘာဝါ ဟုတ္တာ (အပူသဘော ရှိသည်ဖြစ်၍၊) ဣတိ အယံ အတ္ထော၊ ဣတိ ကတ္တာ တေဇောသဘာဝတံယေဝ ပဋိက္ခိပတိတိ ဝုတ္တံ၊ . . . အနုဋ္ဌိကာ။

(အာပေါဓာတု ထဒ္ဓါ) နေ ဟောတိ–မဖြစ်၊ ဟိ–မှန်၊ သာ–ထို အာပေါဓာတ်သည်၊ ပဋ္ဌရဏလက္ခဏာ–ယိုစီးခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ပထဝီဓာတု–သည်၊ ကက္ခဋ္ဌ လက္ခဏာ–ခက်မာခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ပန–ထိုသို့ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သြမတ္တံ–ညံ့သော အတိုင်းအရည်ရှိသော၊ အာပေါ–အာပေါဓာတ်သည်၊ [အာပေါသဒ္ဒါက နပုလ္လိင်ဖြစ်သောကြောင့် "သြမတ္တံ"ဟု ထားသည်၊] အဓိမတ္တပထဝီဂတိတံ–လွန်ကဲသော အတိုင်းအရည်ရှိသော် ပထဝီဓာတ်၏ဖြစ်ခြင်းနှင့် တူသောဖြစ်ခြင်း ရှိသည်၊ ဓာတံ-ဖြစ်ပြီ၊ [အာပေါဓာတ်၏ သတ္တိညံ့သောကြောင့် သတ္တိ လွန်ကဲသော ပထဝီဓာတ်၏အလိုသို့လိုက်၍ တင်လဲခဲဖြစ်ရသည်–ဟူလို၊] ဟိ–မှန်၊ သာ–ထို အာပေါဓာတ်သည်၊ ရသာကာရေန–အရည်ဟူသော အခြင်း အရာအားဖြင့်၊ ဌိတဘာဝံ–တည်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝိဇဟတိ–စွန့်၏၊ ["ကြဲရည် ဘဝတုန်းက အရည်၏အဖြစ်ဖြင့် တည်နေသောသဘောကို စွန့်သည်"ဟူလို၊] လက္ခဏံ–ပဋ္ဌရဏလက္ခဏာကို၊ နေ ဝိဇဟတိ–မစွန့်၊ ဖာဏိတပိဏ္ဍော–တင်လဲခဲသည်၊ ဝိလီယမာနေပိ–ကြေမွပါသော်လည်း၊ (အရည်ဖြစ်သွားသော်လည်း၊) ပထဝီ ဓာတု–သည်၊ နဝိလီယတိ–ကြေမွသည် မဟုတ်၊ (အရည်ဖြစ်သည် မဟုတ်၊) ဟိ–မှန်၊ ပထဝီဓာတု–သည်၊ ကက္ခဋ္ဌလက္ခဏာ–၏၊ အာပေါဓာတု–သည်၊ ပဋ္ဌရဏလက္ခဏာ–၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သြမတ္တာ–ညံ့သော အတိုင်းအရည်ရှိသော၊ ပထဝီ–ပထဝီဓာတ်သည်၊ အဓိမတ္တ အာပဂတိကာ–လွန်ကဲသော အတိုင်းအရည်ရှိသော အာပေါဓာတ်၏ဖြစ်ခြင်းနှင့် တူသောဖြစ်ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သာ–ထို ပထဝီဓာတ်သည်၊ ပိဏ္ဍာကာရေန–အခဲဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဌိတဘာဝံ ဝိဇဟတိ၊ လက္ခဏံ–ကက္ခဋ္ဌ လက္ခဏာကို၊ နေ ဝိဇဟတိ–မစွန့်။

ဟိ–မှန်၊ စတုန္နံ–ကုန်သော၊ မဟာဘူတာနံ–တို့၏၊ ဘာဝညထတ္တမေဝ–ပင်ကိုသဘောအားဖြင့် တစ်မျိုးတစ်ခြားတို့၏အဖြစ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ လက္ခဏညထတ္တံနာမ–လက္ခဏာအားဖြင့် တစ်မျိုးတစ်ခြားတို့၏ အဖြစ်မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ တသ–ထိုလက္ခဏညထတ္တ၏၊ အဘာဝေါ–မရှိနိုင်ခြင်းကို၊ အဌာန ပရိကပ္ပသုတ္တေန–အဌာနပရိကပ္ပသုတ်ဖြင့်၊ ဒီပိတော–ရှေးဆရာတို့ ပြတော်မူ အပ်ပြီ၊ ဟိ–သာဓကကား၊ သိယာ အာနန္ဒ ၊ပေ၊ အညထတ္တန္တိ–ဟူသော၊ ဘေ (သုတ္တံ)–ဤ ပါဠိတော်ကို၊ (တိကအင်္ဂုတ္တိရ်, အာနန္ဒဝဂ်, နိဝေသကသုတ် ပါဠိတော်ကို၊ ဘဂဝတာ–သည်၊) ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [အာနန္ဒ–အာနန္ဒာ၊

ဘာဝညထတ္တံ။ ။ဘာဝသဒ္ဒါသည် ပရမတ္ထ–အထည်ကိုယ်သဘောကို ဟောဘ၏၊ သတ္တိညံ့နေသော ဓာတ်တစ်မျိုး၏ သတ္တိလွန်ကဲသော ဓာတ်တစ်မျိုးနောက်သို့ လိုက်ပါရခြင်းသည် ဘာဝညထတ္တမည်၏၊ "ဘာဝတော–သဘောအားဖြင့်+အညထတ္တံ" ပင်ကိုသဘောမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားတို့၏ အဖြစ်တည်း၊ ဘာဝညတ္တံ–အဖြစ်၊

ပထဝီဓာတုယာ–ပထဝီဓာတ်၏ လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဝါယောဓာတုယာ–၏ လည်းကောင်း၊ စတုန္နံ–နှစ်သော၊ မဟာဘူတာနံ–တို့၏၊ အညတ္ထော–တစ်မျိုး တစ်ဖုံ၏ အဖြစ်သည်၊ သိယာ–ဖြစ်သော်လည်းဖြစ်တန်ရာ၏၊ (အမှန်အားဖြင့် ကား မဖြစ်နိုင်ပါ–ဟူလို၊) ဗုဒ္ဓေ–ဘုရားခ္ခ၊ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန–ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင် ၍ ယုံကြည်ခြင်းနှင့်၊ သမန္နာဂတသေ–ပြည့်စုံသော၊ အရိယသာဝကသေ–၏၊ အညတ္ထော–သည်၊ နှ တွေ၀ သိယာ–မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မဖြစ်နိုင်ရာ။]

ဟိ–မှန်၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဇေ္ဌ–ဤသုတ်ခ္ခ၊ အဋ္ဌော–တည်း၊ အာနန္ဒ–နှာ၊ ကက္ခဋ္ဌလက္ခဏာ–ခက်မာသည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာ ရှိသော၊ ပထဝီဓာတု–သည်၊ ပရိ၀တ္တိတွာ–ပြောင်းလွဲ၍၊ ပဋ္ဌရဏလက္ခဏာ– ယိုစီးခြင်း လက္ခဏာရှိသော၊ အာပေါဓာတုနာမ–အာပေါဓာတ်မည်သည်၊ ဘ၀ေယျ–ဖြစ်သော်လည်း ဖြစ်ရာသေး၏၊ အရိယသာ၀ကသ ပန–၏ကား၊ အညတ္ထော်နာမ–ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင်၍ ယုံကြည်ခြင်းမှ တစ်မျိုးတစ်ခြား၏အဖြစ် မည်သည်၊ နတ္ထိ–နိုင်၊ ဣတိ (အယံ–ကား၊ အဋ္ဌော–တည်း၊) ဇ၀ं–လျှင်၊ ဇေ္ဌ–ဤသုတ်ခ္ခ၊ အဌာနပရိကပ္ပေါ–ဖြစ်ဖို့ရန်အကြောင်း မဟုတ်သည်ကို ကြံဆခြင်းသည်၊ အာဂတော–လာ၏။

၆၅၂။ ။ဣတော–ဤ အာပေါဓာတုနိဒ္ဒေသမှ၊ ပရေသု–ကုန်သော၊ ဥပါဒိန္နရူပါဒိ နိဒ္ဒေသေသု–ဥပါဒိန္နရူပါဒိနိဒ္ဒေသတို့ခ္ခ၊ ဥပါဒိန္နပဒါဒိနံ– ဥပါဒိန္နပုဒ် အစရှိသည်တို့၏၊ [အာဒိဖြင့် အနုပါဒိန္နဿ, ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယ အစရှိသောပုဒ်တို့ကို ယူ။] အဋ္ဌော–ကို၊ မာတိကာကထာယံ–မာတိကာအဋ္ဌ ကထာခ္ခ၊ [တိက် ဒုက်အဖွင့်ခ္ခ။] ဝုတ္တာနယေနေ၀ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ စက္ခာယတနာဒီနံ– စက္ခာယတန အစရှိသောပုဒ်တို့ကို၊ [အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်ခ္ခလာသော သောတာ ယတနံပုဒ်မှ စ၍ ဓိ၀ိတိန္ဒြိယံတိုင်အောင်သော ပုဒ်များကို ယူ။] ဟေဋ္ဌာ–ခ္ခ၊ ဝိတ္ထာရိတာနေ၀–ချဲ့အပ်ကုန်ပြီးသည်သာ၊ ပန–ဆက်၊ တတ္ထတတ္ထ–ထိုထို နိဒ္ဒေသတို့ခ္ခ၊ ဝိသေသမတ္တမေ၀–အထူးမျှကိုသာ၊ ဝက္ခာမ–ဆိုကုန်တော့အုံ။

ပင်ကိုက ခက်မာနေသောတင်လဲခဲသည် ပထ၀ီဓာတ်ညံ့သဖြင့် အာပေါဓာတ် လွန်ကဲ လာသောအခါ အရည်ဖြစ်လာ၏၊ ထိုသို့ အရည်ဖြစ်လာခြင်းသည် ပထ၀ီဓာတ်၏ ညံ့ခြင်း, အာပေါဓာတ်၏ လွန်ကဲခြင်းဟူသော ဘာ၀ညတ္ထတည်း။

နဂိုက အရည်ဖြစ်နေသော ကြံ့ရည်စသည်တို့၏ အခဲဖြစ်၍မာလာခြင်းသည် ပထ၀ီဓာတ်၏ သတ္တိလွန်ကဲ၍ အာပေါဓာတ်၏ သတ္တိညံ့ခြင်းဟူသော ဘာ၀ညတ္ထ တည်း၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် သိပါ၊ 'လက္ခဏာတစ်မျိုးမှ လက္ခဏာတစ်မျိုးသို့ ပြောင်းလွဲ ခြင်းသည် လက္ခဏာညတ္ထမည်၏၊ လက္ခဏာတော+အညတ္ထော် လက္ခဏာညတ္ထော်၊ ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့ခ္ခ ထို လက္ခဏာညတ္ထကား မဖြစ်နိုင်၊ ဘာ၀ညတ္ထသာ ဖြစ်နိုင်သည်၊ [ဘာ၀ညတ္ထန္တိ ၊ပေ၊ ဩမတ္တာဓိမတ္တတာသခ်ိတဲ့ ဘာ၀ညတ္ထံ ယေ၀ ဟောတိ၊–ဋီကာ။]

တာဝ–အနုပါဒိန္နပုဒ်၏ နိဒ္ဒေသ အစရှိသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (ဝတ္တေ၊) ဥပါဒိန္နနိဒ္ဒေသေ–ဥပါဒိန္နပုဒ်၏ နိဒ္ဒေသ၌၊ စက္ခာယတနာဒီနိ–စက္ခာယတန အစရှိသည်တို့ကို၊ ကေန္တဥပါဒိန္နတ္တာ–ကေန် ဥပါဒိန္နတို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုတ္တာနိ–နိ်ပြီ၊ ပန–ဆက်၊ ယသ္မာ, ရူပါယတနာဒီနိ–ရူပါယတန အစရှိသောရုပ်တို့သည်၊ ဥပါဒိန္နာနိပိ–ဥပါဒိန္နရုပ်တို့သည်လည်း၊ အတ္ထိ–ရှိကုန်၏၊ အနုပါဒိန္နာနိ ပိ–အနုပါဒိန္နမဟုတ်သော ရုပ်တို့သည်လည်း၊ (အတ္ထိ–နိ်၏၊) တသ္မာ, တာနိ–ထို ရူပါယတန အစရှိသောရုပ်တို့ကို၊ ယံဝါပနာတိ–ဟူ၍၊ သခ်ေပတော–အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်၊ ဒဿေတွာ–၍၊ ပုန, ကမ္မဿ ကတတ္တာ ရူပါယတနံတိ အာဒိနာ–အစရှိသော၊ နယေန–ဖြင့်၊ ဝိတ္ထာရိတာနိ–ချဲ့တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣမိနာ ဥပါယေန–ဤနည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗယေဝါပနကေသု–အလုံးစုံသော ယေဝါပနကတို့၌၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ["ယံ ယံဝါ ပန" ဟု အကျဉ်းပြပြီး၍ "ကမ္မဿ ကတတ္တာ" စသည်ဖြင့် အကျယ်ပြပုံကို သိပါ–ဟူလို။]

ပန–ပရိဟာရ ၊ပေ၊ ဆိုဦးအုံ့၊ ကသ္မာ, ကမ္မဿ ကတတ္တာတိစ–ဟူသော ပုဒ်လည်းကောင်း၊ နု ကမ္မဿ ကတတ္တာတိစ–ဟူသော ပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဥဘိန္နံပိ–နှစ်ပုဒ်လုံးတို့၏လည်း၊ နိဒ္ဒေသေ–၌၊ ဧရတာစ–ဧရတာကိုလည်းကောင်း၊ အနိစ္စတာစ–ကိုလည်းကောင်း၊ နု ဂဟိတာ–ယူတော်မမူအပ်သနည်း၊ အနုပါဒိန္နာဒီနံယေဝ–အနုပါဒိန္နဲ အစရှိသောပုဒ်တို့၏သာ၊ နိဒ္ဒေသေသု–တို့၌၊ ဂဟိတာ–သနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ–ကမ္မဿကတတ္တာမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိ်ဒ္ဒေ) နု ကမ္မဿ ကတတ္တာတိ ဇွေ–ဟူသော ဤပုဒ်၌၊ ကမ္မတော–ကံမှ၊ အညပစ္စယသမုဋ္ဌာနံ–အခြားသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကို၊ သင်္ဂဟိတံ–သိမ်းယူအပ်ပြီ၊ ကမ္မဿ ကတတ္တာတိ ဇွေ–ဟူသောဤပုဒ်၌၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာနမေဝ–ကံကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကိုသာ၊ သင်္ဂဟိတံ–ပြီ၊ စ–ဆက်၊ ဒွေ–ကုန်သော၊ ဣမာနိ ရူပါနိ–ဤဧရတာ အနိစ္စတာရုပ်တို့သည်၊ ကမ္မတော–ကံကြောင့်၊ နေဝ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ)–ဖြစ်ကြသည် မဟုတ်၊ အညသ္မာ–ကံမှတစ်ပါးသော၊ ရူပဧနကပစ္စယာ–ရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်းကြောင့်၊ နု ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ–ဖြစ်ကြသည် မဟုတ်၊ တသ္မာ, နု ဂဟိတာနိ–ယူတော်မမူအပ်ကုန်၊ စ–ဆက်၊ နေသံ–ထို ဧရတာ အနိစ္စတာရုပ်တို့၏၊ သာ အနုပ္ပတ္တိ–ထို မဖြစ်ပုံသည်၊ ပရတော–နောက်၌၊ အာဝိ–ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿတိ၊ ပန–ကား၊ အနုပါဒိန္နန္တိ အာဒီသု–အနုပါဒိန္နဲ အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ ကေဝလံ–ခွင့်ပြုခြင်းနှင့် မဖက် သက်သက်၊ အနုပါဒိန္နာဒိဂ္ဂဟဏေန–အနုပါဒိန္နဲ အစရှိသော

အနုပါဒိန္နာဒီနံယေဝ။ ။ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ၊ "ကတမံ တံရူပံ အနုပါဒိန္နံ" ပုဒ်၏ နိဒ္ဒေသ၌လည်းကောင်း, အနုပါဒိန္နုပါဒါနိယ နိဒ္ဒေသ၌လည်းကောင်း, နစိတ္တသမုဋ္ဌာန၏နိဒ္ဒေသ စသည်၌လည်းကောင်း ဧရတာ အနိစ္စတာရုပ်ကို ဟောတော်မူထား၏၊ ထို့ကြောင့် အနုပါဒိန္နာဒီနံ၌ အာဒိဖြင့် အနုပါဒိန္နုပါဒါနိယ နိဒ္ဒေသစသည်ကို ယူပါ။

သဒ္ဒါဖြင့်၊ ကမ္မာဒိသမုဋ္ဌာနတာ–ကံအစရှိသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပဋ္ဌိကိုတ္တာ–ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီ၊ အညပစ္စယသမုဋ္ဌာနတာ–အခြားသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ နု အနုညာတာ–ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သည် မဟုတ်၊ တသ္မာ, တတ္ထ–ထို အနုပါဒိန္နာဒိနိဒ္ဒေသ၌၊ ဂဟိတာနိ–ယူတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ–နှင့်၏၊ [ဤ အဋ္ဌကထာဖြေပုံကို ဋီကာဆရာ သဘောမကျ၍ တစ်မျိုးပြလိမ့်မည်။]

၆၆၆။ ။စိတ္တသမုဋ္ဌာနနိဒ္ဒေသေ–၌၊ ကာယဝိညတ္တိ ဝစီဝိညတ္တိတိ ဣဒံ ဒွယं–ကာယဝိညတ္တိ ဝစီဝိညတ္တိဟူသော ဤ တရားနှစ်ပါးအပေါင်းကို၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်၊) ဝါ–သည်၊ (ပညာယတိ၌ စပ်၊) ယသ္မာ, ဧကန္တစိတ္တသမုဋ္ဌာနာနိ–ဧကန် စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော၊ ဘူတာနိ–မဟာဘုတ်တို့ကို၊ ဥပါဒါယ–စွဲမှီ၍၊ ပညာယတိ–ထင်ရှား၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန–ဆက်၊ ပရမတ္ထတော–ပရမတ္ထအားဖြင့်၊ တသ–ထို ဝိညတ်ဒွေး၏၊ နိဿယဘူတာနေဝ–မှီရာဖြစ်၍သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘူတာနိ–မဟာဘုတ်တို့သည်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနိ–စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်တို့တည်း၊ [မဟာဘုတ်တို့ကသာ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ပရမတ္ထအစစ်ဖြစ်သည်–ဟူလို၊] တံ နိဿိ တတ္ထာ–ထို ပရမတ္ထအစစ်ဖြစ်သော မဟာဘုတ်တို့ကို မှီသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ နာမ ဇာတံ၌ စပ်၊] အနိစ္စသ–အနိစ္စဖြစ်သော၊ ရူပသ–ရုပ်၏၊ ဧရာမရဏံ–ဧရာမရဏသည်၊ အနိစ္စံနာမ–မည်သည်၊ ဟောတိ ယထာ, ဧဝံ–တူ၊ ဣဒံပိ–ဤ ဝိညတ်ဒွေးသည်လည်း၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံနာမ–စိတ္တသမုဋ္ဌာန်မည်သည်၊ ဇာတံ–ဖြစ်ရပြီ။

တသ္မာ တတ္ထ ဂဟိတာနိ။ ။ရှေးနိဿယ၌ "နု ဂဟိတာနိ"ဟု တွေ့ရ၏၊ သို့သော် အနုပါဒိန္နစသော နိဒ္ဒေသတို့၌ ဤဧရတာ အနိစ္စာတာရုပ်တို့ကို ယူတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပါဠိတော်ကြည့်ပါ၊ ထို့ကြောင့် "ဂဟိတာနိ"သာ ပါဌ်မှန်တည်း၊ သို့သော် ရှေ့ဝါကျ၌ ပဋ္ဌိကိုဌာ, နု အနုညာတာကိုထောက်လျှင် "နု ဂဟိတာနိ"ရှိမှ သင့်သကဲ့သို့ ထင်စရာရှိ၏၊ အမှန်အားဖြင့်ကား "အနုပါဒိန္နစသောသဒ္ဒါဖြင့် ကမ္မာဒိသမုဋ္ဌာနအဖြစ်ကိုလည်း ပယ်၍ အခြားသောစိတ္တသမုဋ္ဌာနစသောအဖြစ်ကိုလည်း ခွင့်မပြုသောကြောင့် ဧရတာ အနိစ္စတာရုပ်တို့ကို အနုပါဒိန္နစသောစကားရပ်၏ နိဒ္ဒေသတို့၌ ယူတော်မူအပ်ကုန်ပြီ"ဟု ဆိုလိုသည်၊ [မူလအမေးနှင့် တွဲကြည့်မှ ဂဟိတာနိမှန်ကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။]

ဘူတာနိ ဥပါဒါယ ပညာယတိ။ ။[ဝိညတ်ခန်းကို ပြန်ကြည့်ပါ၊ ဝါယောဓာတ် လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ ထူးခြားသောအမူအရာကို ကာယဝိညတ်, ပထဝီဓာတ် လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ ထူးခြားသောအမူအရာကို ဝစီဝိညတ်ဟု ခေါ်ဆိုအပ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဘူတာနိ ဥပါဒါယ ပညာယတိ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို ဝိညတ်ဒွေး၏ ပရမတ် အစစ်မဟုတ်ကြောင်း, အနိုပ္ပန္နရုပ်ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း သတိပြုပါ၊ ထို့ကြောင့် "ဖြစ်၏"ဟု စကားမသုံးဘဲ "ပညာယတိ"ဟု သုံး၍ "ပရမတ္ထတော ၊ပေ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံနာမ ဇာတံ"ဟု (ဌာနျုပစာ ကာရဏူပစာကိုပြသော နာမသဒ္ဒါဖြင့်) မိန့်သည်။

၆၆၈။ ။စိတ္တာသဟဘုနိဒ္ဒေသေပိ–ဌ္ဌလည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ယာဝ–လောက်၊ စိတ္တံ–စိတ်သည်၊ (အတ္ထိ၊) တာဝ–ထိ စိတ်ရှိသမျှ၊ ပညာယနတော–ထင်ရှားခြင်းကြောင့်၊ ဣဒမေဝဒွယံ–ဤ ဝိညတ်ဒွေးကိုပင်၊ ဝုတ္တံ–(စိတ္တာသဟဘု) ဟု ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန–ဆက်၊ ဧတံ–ဤ ဝိညတ်ဒွေးသည်၊ စိတ္တေန–နှင့်၊ သဟ–တကွ၊ ဘူတာနိဝိယ–မဟာဘုတ်တို့ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ စေတနာ ဒယော ဝိယစ–စေတနာအစုရှိသော စေတသိက်တို့ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ နဥပ္ပန္နတိ–ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ [စိတ္တဇ မဟာဘုတ်တို့သည် စိတ်နှင့်တကွဖြစ်ကြ သကဲ့သို့လည်းကောင်း, စေတနာစသော စေတသိက်တို့သည် စိတ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကြသကဲ့သို့လည်းကောင်း ဤ ဝိညတ်ဒွေးသည် စိတ်နှင့် အတူတကွ ဖြစ်ပေါ်ဥပါဒ်သည် မဟုတ်–ဟူလို။]

၆၇၀။ ။စိတ္တာနုပရိဝတ္တိတာယပိ–စိတ္တာနုပရိဝတ္တိ၏ အဖြစ်ဌ္ဌလည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ဟိ–မှန်၊ ယာဝ–လောက်၊ စိတ္တံ–သည်၊ (အတ္ထိ၊) တာဝ–ထိ စိတ်ရှိသမျှ၊ ပညာယနတော ဧဝ–ကြောင့်ပင်၊ ဧတံဒွယံ–ဤ ဝိညတ်ဒွေးကို၊ စိတ္တာနုပရိဝတ္တိတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

၆၇၄။ ။သြဋ္ဌာရိကန္တိ–ကား၊ ဝတ္ထာရမဏာဘူတတ္တာ–ဝတ္ထုရုပ်, အာရုံရုပ်တို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–အတွက်၊ သံဃဋ္ဋနဝသေန–ထိခိုက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂဟေတဗ္ဗတော–ဉာဏ်ဖြင့် ယူထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ထူလ–ထူလကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ၊) ဝုတ္တ ဝိပလ္လာသတော–ဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်း၏ ပြောင်းပြန် ဖြစ်သောအကြောင်းကြောင့်၊ သုခုမံ–သုခုမကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ [သင်္ကြိုဟ်ဌ် ပြအပ်သော သြဋ္ဌာရိကရူပ်စသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်အတိုင်းပင်။]

၆၇၆။ ။ဒူရေတိ–ကား၊ ဃဋ္ဋနဝသေန–ဖြင့်၊ အဂ္ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ–ဉာဏ်ဖြင့် မယူအပ် မယူနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–အတွက်၊ ဒုဗ္ဗိညေယ္ယ ဘာဝေန–ခဲယဉ်းစွာ သိအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သမီပေ–အနီးဌ၊ ဌိတံ–တည်သည်၊ (သမာနံ) ပိ–သော်လည်း၊ ဒူရေ–အဝေးရုပ်မည်၏၊ ပန–ကား၊ ဣတရံ–ဒူရေရုပ်မှ တစ်ပါးသော ရုပ်သည်၊ ဃဋ္ဋနဝသေန–ဖြင့်၊ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ–ကြောင့်၊ ဝါ–အတွက်၊ သုဝိညေယ္ယဘာဝေန–လွယ်ကူစွာ သိအပ် သိနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒူရေ–ဌ၊ ဌိတံ–သည်၊ (သမာနံ)ပိ–လည်း၊ သန္တိကေ–အနီး ရုပ်မည်၏၊ [ဒူရေ သန္တိကေတို့ဌ် သို့ဝိဘတ်သည် ပထမာအနက်ဌ် သက်၊ ထို့ကြောင့် "အဝေးရုပ်မည်၏"စသည်ဖြင့် ပေးရသည်။]

စက္ခာယတနာဒိနိဒ္ဒေသာ–စက္ခာယတန အစရှိသည်တို့၏ နိဒ္ဒေသတို့ကို၊ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိတ္ထာရတော, ဝေဒိတဗ္ဗာ–ကုန်၏၊ ဣဒံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ–တိဝိဓသင်္ဂဟစသည်တို့၏ ရှေးဦးစွာ၊ ဒုဝိဓေန–နှစ်ပါးအပြားအားဖြင့်၊ ရူပသင်္ဂဟော–ရုပ်တို့ကို သိမ်းယူရာအခန်းဌ၊ ဝိသေ မတ္တံ–အထူး မျှတည်း၊ တိဝိဓသင်္ဂဟော–တိဝိဓသင်္ဂဟသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထောဝ–ပေါ်လွင်သော အနက်ရှိသည်သာ။

စတုက္ကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၆၆။ ။စတုဗိဓ သင်္ဂဟာ၀သာနေ–စတုဗိဓသင်္ဂဟ၏ အဆုံး၌၊ ဒိဋ္ဌာ ဒိနံ–ဒိဋ္ဌအစရှိသော ပုဒ်တို့တွင်၊ ပစ္ဆိမပဒဿ–နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဝိညာတ ပုဒ်၏၊ ဘေဒါ ဘာ၀ေန–အကွဲအပြား၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ အာဒိတော–အစ ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌံပုဒ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ပုစ္ဆံ–ပုစ္ဆာကို၊ အကတွာ၀–မပြုမူ၍သာ၊ [“ကတမံ တံ ဒိဋ္ဌं”စသည်ဖြင့် ပုစ္ဆာမထုတ်တော့ဘဲ၊] ရူပါယတနံ ၊ပေ၊ သုတံတိ အာဒိ–အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂ၀တာ) ၀ုတ္တံ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထို ရူပါယတနံ ၊ပေ၊ သုတံအစရှိသော စကား၊ရပ်၌၊ ရူပါယတနံ–ရူပါယတနသည်၊ စက္ခုနာ–စက္ခုပသာဒ ဖြင့်၊ ၀ါ–စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်၊ သြလောကေတွာ–ကြည့်၍၊ ဒက္ခိတုံ–မြင်ခြင်းငှာ၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်း၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌံနာမ–ဒိဋ္ဌမည်သည်၊ ဇာတံ–ဖြစ်ပြီ၊ သဒ္ဒါယတနံ–သည်၊ သောတေန–သောတပသာဒဖြင့်၊ ၀ါ–သောတဝိညာဉ်ဖြင့်၊ သုတွာ–ကြား၍၊ ဇာနိတုံ သက္ကာ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သုတံနာမ ဇာတံ၊ ဂန္ဓာယတနာဒိတ္တယံ–ဂန္ဓာယတန အစရှိသော ရုပ်သုံးပါး အပေါင်းသည်၊ ဃာန ဇိ၀္ဟါကာယေဟိ–ဃာနပသာဒ, ဇိ၀္ဟါပသာဒ, ကာယ ပသာဒတို့ဖြင့်၊ ၀ါ–ဃာနဝိညာဉ်, ဇိ၀္ဟါဝိညာဉ်, ကာယဝိညာဉ်တို့ဖြင့်၊ ပတ္တွာ–ရောက်၍၊ ဂဟေ တဗ္ဗတော–ယူထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မုနိတ္တာ–ဖွဲ့စပ်၍၊ ဇာနိတဗ္ဗဋ္ဌေန–သိထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောကြောင့်၊

ပစ္ဆိမပဒဿ ဘေဒါဘာ၀ေန။ ။ဒိဋ္ဌं သုတं မုတं ဝိညာတံဟူသော ပုဒ်တို့တွင် ဝိညာတံပုဒ်ကို “ပစ္ဆိမပဒ”ဟု ဆိုသည်၊ ထို နောက်ဆုံးပုဒ်၌ ဝိညာတရုပ်, အဝိညာတ ရုပ်ဟူ၍ အကွဲအပြား မရှိခြင်း (ရုပ်ဟူသမျှ စိတ်ဖြင့်သိထိုက်သော ဝိညာတရုပ်ချည်းသာ ဖြစ်ခြင်း)ကို “ဘေဒါဘာ၀”ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ အကွဲအပြားမရှိလျှင် ဒိဋ္ဌ သုတ မုတ ရုပ်အားလုံးလည်း ဝိညာတရုပ်တစ်မျိုးသာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဒိဋ္ဌစသည်တို့သည် ဝိညာတမှ မကွဲပြားရကား “ကတမံ တံ ဒိဋ္ဌं”စသည်ဖြင့် ပုစ္ဆာမထုတ်တော့ဘဲ “ရူပါ ယတနံ ဒိဋ္ဌं”စသည်ဖြင့် အဖြေ၀ါကျကိုသာ ဟောပြတော်မူသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား–ဥဒ္ဒေသ၌ ပြအပ်သောပုဒ်တို့တွင် တစ်ပုဒ်နှင့်တစ်ပုဒ် အရကွဲမှ ပုစ္ဆာထုတ်ရသည်၊ အရ မကွဲလျှင် ပုစ္ဆာထုတ်ဖွယ် မလို၊ ဥပမာ–“ကတမံ တံ ရူပံ ဒိဋ္ဌं”ဟု ပုစ္ဆာထုတ်လျှင် ထို ဒိဋ္ဌသည် ဝိညာတနှင့်အရကွဲမှ ပုစ္ဆာထုတ်၍ဖြစ်၏၊ ယခုသော်ကား ဝိညာတတွင် ဒိဋ္ဌက ပါ၀င်နေသောကြောင့် အရမကွဲ၊ ထိုသို့ အရမကွဲသောကြောင့် ပုစ္ဆာမထုတ်ရ–ဟူလို။

မုနိတ္တာ ဇာနိတဗ္ဗဋ္ဌေန။ ။“မု–ဗန္ဓနေ”ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိ၏၊ ယာနပသာဒ စသည်နှင့် ဂန္ဓာရုံစသည်တို့သည် အချင်းချင်း ဖွဲ့စပ်ငြိကပ်ခြင်းကို “မုနိတ္တာ”ဟု ဆို၏၊ ထိုသို့ ဖွဲ့စပ်ငြိကပ်မှ သိအပ်သိထိုက်သောကြောင့် ဂန္ဓာရုံ ရသာရုံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ သုံးပါးကို “မုနိတ္တာ ဇာနိတဗ္ဗ”ဟု ဆိုသည်၊ ဤ ဇာနိတဗ္ဗကို ထောက်၍လည်းကောင်း, ဒိဋ္ဌံစသည်၌ “ဒက္ခိတုံ သက္ကာ”စသည်ဖြင့် သက္ကာထည့်၍ ဖွင့်သောကြောင့်လည်း ကောင်း, ဒိဋ္ဌံစသည်၌ (တ) ပစ္စည်းကို အရဟ–သက္ကအနက်ဟောဟု မှတ်ယ။

မုတ်နာမ ဧာတ်၊ ဖုသိတ္တာ–ထိ၍၊ ဝိညာဏဝုပ္ပတ္တိကာရဏတော–ဃာနဝိညာဉ်, ဇိဝှါဝိညာဉ်, ကာယဝိညာဉ်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မုတ်နာမ–မုတမည်၏၊ ဣတိပိ–သို့လည်း၊ ဝုတ္တံ–ရှေးဆရာတို့ ဆိုအပ်ပြီ၊ ["မု–ဗန္ဓနေ" အရ ဖွဲ့ဖြင်းဟူသည် ထိရောက်ခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဖုသိတ္တာ"ဟု ရှေးဆရာတို့ ဖွင့်ကြသည်–ဟူလို၊] ပန–ဆက်၊ သဗ္ဗမေဝ–သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ရူပ်–သည်၊ ဝါ–ကို၊ မနောဝိညာဏေန–သည်၊ ဧာနိတဗ္ဗံ–သိထိုက်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ မနသာ–စိတ်ဖြင့်၊ ဝိညာတံနာမ–သိအပ်သော ရုပ်မည်သည်၊ ဧာတံ–ပြီ။

ပဋ္ဌာကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၆၇။ ။ပဋ္ဌဝိဓသင်္ဂဟနိဒ္ဒေသေ–ဌ၊ ကက္ခဋ္ဌန္တိ–ကား၊ ထဒ္ဓံ–ခက်မာသော ရုပ်တည်း၊ ခရမေဝ–ခက်မာသော ရုပ်သည်ပင်၊ ခရဂတံ–မည်၏၊ ဖရုသံ–ကြမ်းတမ်းသော ရုပ်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဣတရေ–ကက္ခဋ ခရဂတမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ဒွေပိ–ကက္ခဋတို့, ကက္ခဋဘာဝေါဟူသော နှစ်ပါးသော သဒ္ဒါတို့သည်လည်း၊ ဘာဝနိဒ္ဒေသာဝ–ဘာဝအနက်ကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတို့သာတည်း၊ ["ကက္ခဋတ္တ, ကက္ခဋဘာဝ"ဟု ဘာဝအနက်ကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါများဖြစ်သည်–ဟူလို၊] အချို့စာအုပ်၌ "သဘာဝနိဒ္ဒေသာ ဧဝ"ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း၊ ဘာဝပစ္စည်း, ဘာဝသဒ္ဒါတို့ဖြင့် ညွှန်ပြသောကြောင့် ဘာဝနိဒ္ဒေသာ ဟု ရှိခြင်းက ကောင်းသည်၊] အဗ္ဗတ္တန္တိ–ကား၊ နိယကဗ္ဗတ္တံ–မိမိကို မှီ၍ဖြစ်သော အဗ္ဗတ္တတည်း၊ ဗဟိဒ္ဓါတိ–ကား၊ ဗာဟိရံ–ဗာဟိရရုပ်တည်း၊ ဥပါဒိန္နံတိ–ကား၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာနမေဝ–ကံကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်သည်သာ၊ နှ–ဥပါဒိန္နအမည် ရသည် မဟုတ်သေး၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ တေ–ဤ ဥပါဒိန္နသဒ္ဒါသည်၊ အဝိသေသေန–ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ဟု အထူးမပြ, သာမညအားဖြင့်၊ သရီရဋ္ဌကသ–ကိုယ်၌တည်သော ရုပ်အားလုံးကို၊ ဂဟဏံ–ယူကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ ဟိ–မှန်၏၊ သရီရဋ္ဌကံ–ကိုယ်၌တည်သော ရုပ်အားလုံးသည်၊ ဥပါဒိန္နံဝါ–တဏှာ ဒိဋ္ဌိတို့ ကပ်အပ်သောကံသည် အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့်ယူအပ်သော ကမ္မဇရုပ်သည်မူလည်း၊

ဥပါဒိန္နေ။ ။"ဥပေတောန+အာဒိန္နံ ဥပါဒိန္နံ"ဟု ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အခြားနေရာ၌ ကမ္မဇရုပ်ကိုသာ ဥပါဒိန္နဟု ယူရိုးရှိ၏၊ သို့သော် ဤနေရာ၌ကား ခန္ဓာကိုယ်၌တည်သော ရုပ်အားလုံးကိုပင် ဝါ၏ဥစ္စာဟု ယူအပ်, စွဲလမ်းအပ် သုံးသပ်အပ်သောကြောင့် ဥပါဒိန္နအမည်ရသည်။

မူကွဲ။ ။အချို့စာအုပ်၌ "ကမ္မသမုဋ္ဌာနမေဝ"ဟု နှ မပါသော မူကွဲရှိ၏၊ သို့သော် "အဝိသေသေန ပန"ဟူသော စာသွားကို ထောက်လျှင်လည်းကောင်း, သရီရဋ္ဌက် ဟိစသော ဒဋ္ဌိကရဏဝါကျကို ထောက်လျှင်လည်းကောင်း ထို မူကွဲသည် မူရင်းပါ၌ ဟုတ်ဟန်မတူ။

ဟောတု–ဖြစ်စေ၊ အနုပါဒိန္နံဝါ–ကမ္မဇရုပ် မဟုတ်သည်မူလည်း၊ (ဟောတု) အာဒိန္နဂဟိတပရာမဋ္ဌဝသေန–ဌာဝိဗ္ဘာဟု စွဲလမ်းအပ်, မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသော ရုပ်သည်၊ ဥပါဒိန္နမေဝနာမ–ဥပါဒိန္နမည်သည်သာတည်း။

၉၆၉။ ။တေဇောဂတန္တိ–ကား၊ သဗ္ဗတေဇေသု–အလုံးစုံသော တေဇောတို့၌၊ ဂတံ–ပါဝင်သော၊ ဥဏှတ္တလက္ခဏံ–အဋ္ဌေ.၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာတည်း၊ ["တေဇောဂတံ–တေဇောတို့၌ပါဝင်သော သဘောလက္ခဏာသည်"ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး၊] ဝါ–တစ်နည်း၊ တေ.ဇောဝေ–တေဇောသည်ပင်၊ တေဇောဘာဝံ–တေဇော၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သဘောလက္ခဏာသို့၊ ဂတံ–ရောက်သည်တည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ တေဇောဂတံ–မည်၏၊ [ဤအလို "တေဇောဂတံ–တေဇော၏ အဖြစ်သို့ရောက်သော သဘောသည်"ဟု ပေးပါ၊] ဥသ္မာတိ–ကား၊ ဥသ္မာကာရော–အဋ္ဌေ.ဟူသော အခြင်းအရာတည်း၊ ["ဥသ္မာ–အဋ္ဌေ.သည်"ဟု ပေး၊] ဥသ္မာဂတန္တိ–ကား၊ ဥသ္မာဘာဝံ–အဋ္ဌေ.၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သဘောလက္ခဏာသို့၊ ဂတံ–ရောက်သည်တည်း၊ ["ဥသ္မာဂတံ–အဋ္ဌေ.၏ အဖြစ်သို့ရောက်သော သဘောသည်"ဟု ပေး၊] ဧတံ–ဤ ဥသ္မာဂတံဟူသော အမည်သည်၊ ဥသ္မာကာရသော–အဋ္ဌေ.ဟူသော အခြင်းအရာ၏ပင်၊ နာမံ–တည်း၊ ဥသုမန္တိ–ကား၊ ဗလဝဥသ္မာ–အားရှိသော အဋ္ဌေ.တည်း၊ ဥသုမမေဝ–အားရှိသော အဋ္ဌေ. သည်ပင်၊ ဥသုမဘာဝံ–အဋ္ဌေ.၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သဘောလက္ခဏာသို့၊ ဂတံ–တည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဥသုမဂတံ–မည်၏။

၉၇၀။ ။ဝါယနကဝသေန–အရုပ်တစ်ပါးသို့ သွားတတ်သည်၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ဝါယော–ဝါယောမည်၏၊ [ဝါဓာတ်, ဂတိအနက်ဟော, ဏ ပစ္စည်း၊ အာကို အာယပြု၊] ဝါယောဝ–အရုပ်တစ်ပါးသို့ သွားတတ်သော သဘောသည် ပင်၊ ဝါယောဘာဝံ–ဝါယော၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သဘောလက္ခဏာသို့၊ ဂတတ္တာ–ရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါယောဂတံ–မည်၏၊ ["ဝါယောဂတံ–ဝါယော၏ အဖြစ်သို့ရောက်သော သဘောသည်"ဟု ပေး၊] ထမ္ဘိတတ္တန္တိ–ကား၊ ဝါတပုဏ္ဏာနံ–လေဖြင့် ပြည့်ကုန်သော၊ ဥပ္ပလနာလတစာဒီနံ–ကြားရိုး၏အခွံ အစရှိသည်တို့၏၊ ထမ္ဘိတဘာဝေါ ဝိယ–တောင့်မာကုန်သည်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့၊ ရူပဿ–ရုပ်၏၊ ထမ္ဘိတဘာဝေါ–တောင့်မာသည်၏ အဖြစ်တည်း။

ဥပ္ပလနာလတစာဒီနံ။ ။ကြာရိုး၏အပေါ်ခွံကို ကြာရိုးအဖျားဘက်သို့ မကွဲအောင် ခွါယူ၍ အဖျားကို ချည်ထားသောအခါ အိတ်ကလေးဖြစ်နေ၏၊ ထို ကြာရိုးအိတ်ကို ကြာရိုးတံ အရင်းကနေ၍ မှုတ်လိုက်လျှင် တောင့်၍တက်လာ၏၊ ထိုကဲ့သို့ တောင့်မာပုံကို ရည်ရည်၍ "ဥပ္ပလနာလတစာဒီနံဝိယ ဝါတပုဏ္ဏာနံ ထမ္ဘိတဘာဝေါ"ဟု ဆိုသည်၊ အာဒီဖြင့် လေပြည့်သောအခါ တောင့်လာသော ဖားဖိုစသည်ကို ယူပါ။

ဆဋ္ဌာဒိနိဒ္ဒေသံဝဏ္ဏနာ

၉၇၂-၄။ ။တိဏ္ဏံ-နံသော၊ ဆဋ္ဌိဓာဒိသင်္ဂဟာနံ-ဆဋ္ဌိဓ အစရှိသော သင်္ဂဟတို့၏၊ သြသာနပဒသ-အဆုံးဖြစ်သောပုဒ်၏၊ (ဆဋ္ဌိဓသင်္ဂဟဟု မနောဝိညေယ်ပုဒ်, သတ္တဝိဓသင်္ဂဟ အဋ္ဌဝိဓသင်္ဂဟတို့၌ မနောဝိညာဏဓာတုဝိညေယ်ပုဒ်၏၊) ဘေဒါဘာဝတော-အကွဲအပြားမရှိခြင်းကြောင့်၊ အာဒိတော-အစပုဒ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ 'အပုစ္ဆိတ္တာဝ-ပုစ္ဆာ မထုတ်မူ၍သာ၊ နိဒ္ဒေသော-အကျယ် ညွှန်ပြခြင်းကို၊ (အဖြေကို၊) ကတော-ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ["ရူပါယတနံ စက္ခုဝိညေယ္ယံ၊ စသည်ကိုပင် နိဒ္ဒေသ"ဟု ဆိုသည်၊] တတ္ထ-ထို နိဒ္ဒေသ၌၊ (ယံ-အကြင် ရူပါယတနသည်၊ ဝါ-ကို၊) စက္ခုဝိညာဏေန-စက္ခုဝိညာဉ်သည်၊ ဓာနိတုံ-သိခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်း၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ-ထို ရူပါယတနသည်၊) စက္ခုဝိညေယ္ယံ-မည်၏၊ ပေ၊ (ယံ-အကြင် ရုပ်အားလုံးသည်၊ ဝါ-ကို၊) မနောဝိညာဏေန-မနောဝိညာဉ်သည်၊ ဓာနိတုံ သက္ကာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ-ထိုရုပ်အားလုံးသည်၊) မနောဝိညေယ္ယံ-မည်၏၊ (ယံ-အကြင် ရူပါယတနအစရှိသော ရုပ်ငါးပါးအပေါင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊) တိဝိဓာယ-သုံးပါးအပြားရှိသော၊ မနောဓာတုယာ-သည်၊ ဓာနိတုံ သက္ကာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ- ထို ရူပါယတနအစရှိသော ရုပ်ငါးပါးအပေါင်းသည်၊) မနောဓာတုဝိညေယ္ယံ-မည်၏၊ သဗ္ဗံ ရူပန္တိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤ ပါဠိ၌၊ ယသ္မာ, မနောဝိညာဏဓာတုယာ-သည်၊ အဓာနိတဗ္ဗံနာမ-မသိထိုက်သည်မည်သော၊ ဧကရူပမ္ပိ-တစ်ခုသော ရုပ်သည်လည်း၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗံ ရူပံတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ-သင့်၏၊ (သဗ္ဗံ ရူပံ မနောဝိညေယ္ယံ ရူပံဟု ဟောတော်မူခြင်းသည် သင့်၏၊) သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အဘိဓမ္မံ-သို့၊ ပတ္တာ-ဒေသနာ အစဉ်အားဖြင့်ရောက်၍၊ နယံ-နည်းကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ ယုတ္တဋ္ဌာနေ-သင့်လျော်သော အရာ၌၊ နယော-နည်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ အကတောနာမ-ပြုတော်မမူအပ်သည်မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣဒံစ-ဤဌာနသည်လည်း၊ မနောဝိညာဏဓာတုယာ-သည်၊ အဓာနိတဗ္ဗသ-မသိထိုက်သော၊ ဧကရူပသာပိ-တစ်ခုသော ရုပ်၏လည်း၊ အဘာဝေန-မရှိခြင်းကြောင့်၊ နယံ-ကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ ယုတ္တဋ္ဌာနံနာမ-သင့်လျော်သော ဌာနမည်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နယံ-ကို၊ ကရောန္တော-ပြုတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) သဗ္ဗံ ရူပံတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။

နယံ ကာတုံ။ ။ရှေ့၌ ဟောအပ်ပြီးသော တရားတို့ကို နောက်နောက်ပုဒ်ဖြင့် သိမ်းယူခြင်းသည်လည်းကောင်း, အကွဲအပြားရှိသော တရားတို့ကို ခွဲခြား၍ ဟောတော်မူခြင်းသည်လည်းကောင်း နယကရဏမည်၏၊ "အဘိဓမ္မာ၌ ဟောနည်းပြုခြင်း"ဟူလို၊ [ဝုတ္တသပိ ၊ပေ၊ နယော-ဋီကာ။]

၉၇၄။ ။သုခသမ္ဖဿေဿာတိ–ကား၊ သုခဝေဒနာပဋိလာဘပစ္စယော–သုခဝေဒနာကို ရခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော၊ (ဖောဋ္ဌဗ္ဗော အတ္ထိဋ္ဌ စပ်၊) ဒုက္ခ သမ္ဖဿေဿာတိ–ကား၊ ဒုက္ခဝေဒနာပဋိလာဘပစ္စယော–သော၊ (ဖောဋ္ဌဗ္ဗော အတ္ထိဋ္ဌ စပ်၊) ဣဓပိ–ဤ အဋ္ဌကသင်္ဂဟ၌လည်း၊ ဝါ–သုခသမ္ဖဿေဿ အစရှိသော စကားရပ်၌လည်း၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုမဏာသု–ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏၊ သုခဒုက္ခ သု–ကောင်းသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗ, မကောင်းသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗ၏၊ ဝါ–ဣဋ္ဌ အနိဋ္ဌ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ၏၊ သဗ္ဗာဝတော–ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အယံ နယော–ကို၊ ဒီနော–ပေး တော်မူအပ်ပြီ၊ ဤ၌ကား ခွဲခြား၍ ဟောတော်မူခြင်းကိုပင် နည်းပေးခြင်းဟု ဆိုသည်။]

နဝကာဒိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၇၅။ ။ပန–ကာ၊ နဝကေ–နဝကဋ္ဌ၊ ဣန္ဒြိယရူပဿနာမ–ဣန္ဒြိယရုပ်မည်သည်၏၊ အတ္ထိတာယ–ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နယော–ကို၊ ဒီနော–ပြီ၊ တသေဝ–ထို ဣန္ဒြိယရုပ်၏ပင်၊ သပ္ပဋိဃအပ္ပဋိဃတာယ–သပ္ပဋိဃရုပ် အပ္ပဋိဃရုပ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဒသကေ–ဒသကဋ္ဌ၊ နယော ဒီနော၊ [“ကတမံ တံ ရူပံ နဝ ဣန္ဒြိယံ သပ္ပဋိဃံ”စသည်ဖြင့် ခွဲခြား၍ ဟောတော်မူခြင်းကို နယဒါနဟု ဆိုသည်။] ဧကာဒသကေ–ဌ၊ အမေကာဒသ အာယတနာနိ–အခွဲအားဖြင့် တစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော အာယတနတို့ကို၊ ဝိဘတ္တာနိ–ကုန်ပြီ၊ တေသံ–ထို အခွဲအားဖြင့် တစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော အာယတနတို့၏၊ နိဒ္ဒေသ ဝါရာ–တို့ကို၊ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ဝိတ္ထာရတော, ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ဝါရတို့၌၊ ဃသံ–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေव။

ပကိဏ္ဏကကထာ

ပန–ဆက်၊ ဣမေသု ရူပေသု–ဤ ရုပ်တို့၌၊ အသမ္ဘောဟတ္ထံ–မတွေ့ဝေခြင်း အကျိုးငှာ၊ သမောဓာနံ–အပေါင်းလည်းကောင်း၊ သမုဋ္ဌာနံ–ဖြစ်ကြောင်းလည်းကောင်း၊ ပရိနိပ္ဖန္နံ–ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရဟူသော အကြောင်းတို့သည် ထက်ဝန်းကျင် ပြီးစေအပ်သော၊ သဓိတ်စ–သဓိတ်တရုပ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဣဒံ ပကိဏ္ဏကံ–ဤ ရောပြွမ်းသော အဆုံးအဖြတ် စကားရပ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ တတ္ထ–ထို ပကိဏ္ဏကတွင်၊ သမောဓာနဋ္ဌာ (ပဒသ)–သမောဓာနံဟူသော ပုဒ်၏၊ (ဝိတ္ထာရံ–ကို၊) ဟိ (ဥဒ္ဒရိတ္တာ ဒသေမိ၊) သဗ္ဗမေဝ–သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဣဒံရူပံ–ဤ ရုပ်သည်၊ သမောဓာနတော–အပေါင်းအားဖြင့်၊ စက္ခာယတနံ–စက္ခာယတနလည်းကောင်း၊ ပေ၊ အာပေါဓာတု–အာပေါဓာတ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပဋ္ဌဝိသတိသင်္ခ–နှစ်ဆယ့်ငါးပါး အရေအတွက်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊

ပဋ္ဌဝိသတိ။ ။ပါဠိတော်ဒုကနိဒ္ဒေသ၌ ဥပါဒါရုပ်နှင့် နောပါဒါရုပ်တို့ကို ပေါင်း၍ ရုပ်နှစ်ဆယ့်ငါးပါးဟု ပြတား၏၊ နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသာ ရှိရခြင်းမှာလည်း ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံက ဘူတရုပ်သုံးပါး အပေါင်းဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဘူတရုပ်

တံ–ထို နှစ်ဆယ့်ငါးသော ရုပ်ကို၊ ဝတ္ထုရူပေန–ဝတ္ထုရုပ်နှင့်၊ သဒ္ဒိ ဆဗ္ဗိသတိ သမ်ု–နှစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး အရေအတွက်ရှိ၏ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဣတော–ဤ နှစ်ဆယ့်ငါးသော ရုပ်မှ၊ ဝါ–ဤ နှစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော ရုပ်မှ၊ အညံ–အခြားသော၊ ရူပံနာမ–ရုပ်မည်သည်၊ နတ္ထိ။

ပန–ဝါဒန္တရကား၊ ကေစိ–အချို့ဆရာတို့သည်၊ မိဒ္ဓရူပံနာမ–မိဒ္ဓရုပ်မည်သည်၊ အတ္ထိ–ရှိသေး၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒန္တိ၊ တေ–ထိုကေစိဆရာတို့ကို၊ (ပဋ္ဌိသေဓေတဗ္ဗာ၌ စပ်၊) အဒ္ဓါ ၊ပေ၊ တဝါတိအာဒီနိ–အဒ္ဓါ ၊ပေ၊ တဝ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့ကို၊ (သုတ္တနိပါတ်, မဟာဝဂ်, သဘိယသုတ်ကို) ဝတ္မာ–ဆို၍၊ မိဒ္ဓရူပံနာမ–မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ–ဤသို့ဆို၍၊ ပဋ္ဌိသေဓေတဗ္ဗာ–တားမြစ်ထိုက်ကုန်၏၊ [မုနိ–မြတ်စွာဘုရား၊ (တွံ–ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်၊) အဒ္ဓါ–မချွတ်ဧကန်၊ သမ္ဗုဒ္ဓေါ–ကိုယ်တော်တိုင် အလုံးစုံသောတရားတို့ကို သိမြင်တော်မူသည်၊ အသိ–ဖြစ်တော်မူ၏၊ တဝ–ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏၊ ဝါ–မှာ၊ နိဝရဏာ–နိဝရဏတို့သည်၊ နတ္ထိ–မရှိပါကုန်၊] အပရေ–အခြားသော ဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ၌ စပ်၊) ဗလရူပေန–ဗလရုပ်နှင့်၊ သဒ္ဒိ, သတ္တဝီသတိ–နှစ်ဆယ့်ခုနစ်ပါးသော၊ (ရူပါနိ ဟောန္တိ၊) သမ္ဘဝရူပေန–သုက်ဖြစ်သော ရုပ်နှင့်၊ သဒ္ဒိ, အဋ္ဌဝီသတိ

သုံးပါးအတိုင်း ရေတွက်လျှင် နှစ်ဆယ့်ခုနစ်ပါးဖြစ်၏၊ ဤ ရူပကဏ္ဍပါဠိတော်၌ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို တိုက်ရိုက် ဟောတော်မမူသောကြောင့် ဟဒယဝတ္ထုကို ချန်ထားသည်၊ ဟဒယဝတ္ထုကိုပါယူလျှင် သင်္ဂြိဟ်လာသည့်အတိုင်း ရုပ်နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ဖြစ်တော့၏။

ဟဒယဝတ္ထု။ ။ဤ ရူပကဏ္ဍပါဠိတော်၌ မနောဓာတ်, မနောဝိညာဏဓာတ်တို့၏ မိုရာကို တိုက်ရိုက် ပြတော်မမူပါသော်လည်း "ယံ ရူပံ နိဿာယ မနောဓာတုစ မနောဝိညာဏဓာတုစ ဝတ္တန္တိ၊ တံ ရူပံ မနောဓာတုယာစ, မနောဝိညာဏဓာတုယာစ တံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော"ဟု ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသောကြောင့် မနောဓာတ်, မနောဝိညာဏဓာတ်နှင့် သမ္ပယုတ်စေတသိက်တို့၏ မိုရာ ရုပ်တစ်မျိုးကား ဧကန်ရှိရပေမည်။

တည်ရာဌာန။ ။"ထိုရုပ်သည် မည်သည့်နာမည်ဖြင့် မည်သည့်အရပ်၌ရှိ၏" ဟူသော အယူအဆဝယ် "ပါဠိကျမ်းဆရာတို့က ဟဒယဝတ္ထုအမည်ဖြင့် ရင်ချိုင့်အတွင်းမှာ တည်ရှိသည်"ဟု ယူကြ၏၊ ထို့ကြောင့် သာသနာတော်ဝယ် "ဟဒယ"ဟူရာ၌ ဆရာဝန်များ စမ်းလေ့ရှိသည့်နှလုံးသား မဟုတ်သေး၊ ရင်ချိုင့်အတွင်းရှိ "ဟဒယ" တစ်မျိုးတည်းဟု မှတ်ပါ၊ [ဟဒယ–စိတ်၏+ဝတ္ထု–တည်ရာ၊] လောကဓာတ်ဆရာတို့ကမူ "ဦးနှောက်၌ စိတ်ဖြစ်သည်"ဟု ယူကြသတတ်၊ သို့သော် ပါဠိတော်အလိုအားဖြင့် စိတ်သည် ပဋိသန္ဓေတည်စ ပထမဆုံးခဏ၌ပင်ဖြစ်၍ ထိုစိတ်၏ မိုရာဝတ္ထုလည်း ထို ခဏ၌ ပါရှိရမ်းဖြစ်၏၊ ထိုခဏ၌ စက္ခုပသာဒ စသည်နှင့်တကွ ဦးခေါင်းဆိုင်ရာ ရုပ်ကား မပါရှိသေး၊ ထို့ကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်၏ အရင်းအစ ပထမဆုံးဖြစ်ချိန်၌ ပါရှိသော ဝတ္ထုရုပ်တစ်မျိုးသာ ရင်ချိုင့်ဖြစ်လောက်သော နေရာ၌ တည်ရှိသင့်ပါသည်။

(ရူပါနိ ဟောန္တိ) ဈာတိရူပေန သဒ္ဒံ ဧကုနတိံသတိ (ရူပါနိ ဟောန္တိ၊) ရောဂ ရူပေန သဒ္ဒံ, သမတ္တံ သတိ–အတိအက္ခ သုံးဆယ်သော၊ ရူပါနိ (ဟောန္တိ၊) ဣတိ ဝဒန္တိ၊ တောပိ–ထို အပရေဆရာတို့ကိုလည်း၊ တောသံ–ထိုရုပ်တို့၏၊ ဝိသုံ–သီးခြား၊ အဘာဝံ–မရှိခြင်းကို၊ ဒဿေတွာ–ပြ၍၊ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ–ပယ်မြစ်ထိုက်ကုန်၏။

ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ–ချဲ့၊ ဝါယောဓာတုယာ–ဝါယောဓာတ်ကို၊ (ဂဟိတာယ–ယူအပ်ပြီးသော်၊ (တစ်နည်း၊ ဂဟိတာယ–သော၊ ဝါယောဓာတုယာ–ဖြင့်၊) ဗလရူပံ–ဗလရုပ်ကို၊ ဂဟိတမေဝ–ယူအပ်ပြီးသည်သာ၊ အည်–ဝါယောဓာတ်မှတစ်ပါး အခြားသော၊ ဗလရူပံနာမ–ဗလရုပ်မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ အာပေါဓာတုယာ–ကို၊ (ဂဟိတာယ–သော်၊) သမ္ဘဝရူပံ–သုက်ဟူသော ရုပ်ကို၊(ဂဟိတမေဝ၊ အည်–အာပေါဓာတ်မှတစ်ပါး အခြားသော၊ သမ္ဘဝရူပံနာမ နတ္ထိ၊) (ဂဟိတာဟိ–နှ်သော၊) ဥပစယ သန္တတိဟိ–ဥပစယ သန္တတိရုပ်တို့ဖြင့်၊ ဈာတိရူပံ–ဈာတိရုပ်ကို၊ (ဂဟိတမေဝ–သာ၊) အည်–ဥပစယ သန္တတိမှတစ်ပါး အခြားသော၊ ဈာတိရူပံနာမ နတ္ထိ၊ [စာအုပ်တို့၌ စာကျဟန်တူ၏၊ ထို့ကြောင့် ထည့်၍ ပေးပါသည်၊] ဂဟိတာဟိ–နှ်သော၊ ဧရတာ အနိစ္စတာဟိ–တို့ဖြင့်၊ ရောဂရူပံ ဂဟိတမေဝ၊ အည်–ဧရတာ အနိစ္စတာရုပ်တို့မှတစ်ပါး အခြားသော၊ ရောဂရူပံနာမ နတ္ထိ၊ ကဏ္ဍရောဂါဒိ–နားနာ အစရှိသော၊ ယောပိအာဗာဓော–အကြင် အနာသည်လည်း၊ (အတ္ထိ၊) သောပိ–ထို အနာသည်လည်း၊ ဝိသမပစ္စယ သမုဋ္ဌိတဓာတုမတ္တမေဝ–မညီမညွတ်သော အကြောင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သော ဓာတ်ကြီးလေးပါးမျှသာတည်း၊ တတ္ထ–ထို နားနာ အစရှိသည်၌၊ အညော–ဖောက်ပြန်သော ဓာတ်ကြီးလေးပါးမှတစ်ပါး အခြားသော၊ ရောဂေါနာမ–ရောဂါရုပ်မည်သည်၊ နု အတ္ထိ–မရှိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သမောဓာနတော–အပေါင်းအားဖြင့်၊ ဆဗ္ဗီသတိမေဝ–နှစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ရူပါနိ၊ (ဟောန္တိ။)

[သမောဓာန၏အကျယ်ကို ပြပြီး၍ သမုဋ္ဌာန၏အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် "သမုဋ္ဌာနန္တိ"စသည် မိန့်၊] သမုဋ္ဌာနန္တိ–ကား၊ ကတိရူပါနိ–အဘယ်မျှလောက်သော ရုပ်တို့သည်၊ ကတိသမုဋ္ဌာနာနိ–အဘယ်မျှလောက်သော ဖြစ်ကြောင်း ရှိကုန်သနည်း?၊ (ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊) ဒသ–ဆယ်ပါးသော ရုပ်တို့သည်၊ ဧကသမုဋ္ဌာနာနိ–တစ်ပါးသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်၏၊ ဧကံ–တစ်ပါးသော ရုပ်သည်၊ ဒွိသမုဋ္ဌာနံ–နှစ်ပါးသော ဖြစ်ကြောင်းရှိ၏၊ တီဏိ–သုံးပါးသော ရုပ်တို့သည်၊ တိသမုဋ္ဌာနာနိ–သုံးပါးသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်၏၊ နဝ–ကိုးပါးသော ရုပ်တို့သည်၊ စတုသမုဋ္ဌာနာနိ–လေးပါးသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်၏၊ ဒွေ–နှစ်ပါးသော ရုပ်တို့သည်၊ ဧကနစိ–တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့်၊ နု သမုဋ္ဌဟန္တိ–မဖြစ်ကုန်၊ (ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း။)

တတ္ထ–ထိုရုပ်တို့တွင်၊ စက္ခုပသာဒေါ–စက္ခုပသာဒလည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဓိဝိတိန္ဒြိယံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ အဋ္ဌ–နှံသော၊ ဣမာနိ–ဤ ရုပ်တို့သည်၊ ဧကန္တ ကမ္မတောဝ–ဧကန် ကံကြောင့်သာလျှင်၊ သမုဋ္ဌဟန္တိ၊ ကာယ ၊ပေ၊ ဒ္ဝယံ–ကာယဝိညတ်, ဝစီဝိညတ်နှစ်ပါးအပေါင်းသည်၊ ဧကဇ္ဈေ နေ–စင်စစ်အားဖြင့်၊ စိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ၊ ဣတိ–လျှင်၊ ဒသ–ဆယ်ပါးသော ရုပ်တို့သည်၊ ဧက သမုဋ္ဌာနာနိနာမ–တစ်ပါးသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်တို့မည်၏၊ [ဤစကားဖြင့် "ဒသ ဧကသမုဋ္ဌာနာနိ"၏ အကျယ်ကို ပြသည်၊] နောက်၌လည်း ဤသို့ အကျယ်ပြုပုံကို သတိပြုပါ၊] သဒ္ဒေါ–သဒ္ဒရုပ်သည်၊ ဥတုတောစ–ဥတုကြောင့်လည်းကောင်း၊ စိတ္တတောစ–ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သမုဋ္ဌာတိ၊ ဣတိ–လျှင်၊ ဧကော–တစ်ပါးသော ရုပ်သည်၊ ဒ္ဝိသမုဋ္ဌာနောနာမ–မည်၏၊ တတ္ထ–ထို အသံတို့တွင်၊ အဝိညာဏကသဒ္ဒေါ–အသက်ဝိညာဉ်မရှိသော အရာဝတ္ထုတို့၏ အသံသည်၊ ဥတုတော–ဥတုကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ၊ သဝိညာဏက သဒ္ဒေါ–အသက်ဝိညာဉ်နှင့် တကွဖြစ်သော သတ္တဝါ၏အသံသည်၊ စိတ္တတော (သမုဋ္ဌာတိ၊) [အချုပ်မှာ စိတ္တဇသဒ္ဒ, ဥတုဇသဒ္ဒ နှစ်မျိုးပင်တည်း။]

ပန–ကား၊ (ဧကံ ဒ္ဝိသမုဋ္ဌာနံ၏ အကျယ်မှတစ်ပါး တိဏိ တိသမုဋ္ဌာနာနိ၏ အကျယ်ကား၊) လဟုတာဒိတ္တယံ–လဟုတာ အစရှိသော ရုပ်သုံးပါးအပေါင်းသည်၊ ဥတုစိတ္တာဟာရေဟိ–တို့ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ၊ ဣတိ–လျှင်၊ တိဏိ–သုံးပါးသော ရုပ်တို့သည်၊ တိသမုဋ္ဌာနာနိနာမ၊ [နဝ စတုသမုဋ္ဌာနာနိ၏ အကျယ်ကို ပြလိုရှိ "အဝသေသာနိ"စသည် မိန့်၊] အဝသေသာနိ–ဆိုအပ်ပြီးသောရုပ်တို့မှ ကြွင်းကုန်သော၊ နဝ–နှံသော၊ ရူပါနိ–တို့သည်၊ တေဟိ–ထိုစိတ် ဥတု အာဟာရတို့လည်းကောင်း၊ ကမ္မေနစ–ကံလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ စတူဟိ–လေးပါးသော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌဟန္တိ၊ ဣတိ–လျှင်၊ နဝ–ကိုးပါးသော ရုပ်တို့သည်၊ စတုသမုဋ္ဌာနာနိနာမ–လေးပါးသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်တို့မည်၏၊ ပန–ကား၊ (နဝ စတုသမုဋ္ဌာနာနိ၏ အကျယ်မှတစ်ပါး ဒွေ နကေနစိ သမုဋ္ဌဟန္တိ၏အကျယ်ကား၊) ဧရတာ–ဧရတာသည်လည်းကောင်း၊ အနိစ္စတာ–သည်လည်းကောင်း၊ ဧတေသု–ဤ၌ စိတ် ဥတု အာဟာရတို့တွင်၊ ဧကေတောပိ–တစ်ပါးသော အကြောင်းကြောင့် လည်း၊ နှ သမုဋ္ဌဟန္တိ–မဖြစ်ကုန်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဒွေ–နှစ်ပါးသော ရုပ်တို့သည်၊ ဧကနစိ–တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့်၊ နှ သမုဋ္ဌဟန္တိ နာမ–မဖြစ်သော ရုပ်တို့မည်၏။

အဝိညာဏကသဒ္ဒေါ။ ။"နတ္ထိ+ဝိညာဏံ ယေသံတိ အဝိညာဏကာနိ၊ အသက်ဝိညာဉ် မရှိသောဝတ္ထုတို့၊ အဝိညာဏကာနံ+သဒ္ဒေါ၊ အဝိညာဏကသဒ္ဒေါ–အသက်ဝိညာဉ် မရှိသောဝတ္ထုတို့၏ အသံ၊ လေသံ, မိုးသံ, ရေသံ, ဝမ်းထဲ၌ ရွတ်ရွတ် ရွတ်ရွတ်မည်သော လေသံ"စသည်တည်း၊ သဟ+ဝိညာဏေန ယော ဝတ္ထုတိတိ သဝိညာဏ ကော–အသက်ဝိညာဉ်ရှိသော သတ္တဝါ၊ သဝိညာဏကသ+သဒ္ဒေါ သဝိညာဏကသဒ္ဒေါ–အသက်ဝိညာဉ်နှင့် တကွဖြစ်သော သတ္တဝါ၏အသံ။

ကသ္မာ–ကြောင့်၊ (ဒွေ ကေနစိ နသမုဋ္ဌဟန္တိ–နဿနည်း?၊) (ဒ္ဝိန္နံ–နှစ်ပါးသော ရုပ်တို့၏၊) အဇယနတော–မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ (ကေနစိ နု သမုဋ္ဌဟန္တိ၊) ဟိ–မှန်၊ ဇောနိ–ဤဧရတာ အနိစ္စတာရုပ်တို့သည်၊ နု ဇယန္တိ–မဖြစ်တတ်ကုန်၊ (မဥ္ဇပါဒ်တတ်ကုန်၊) ကသ္မာ–နည်း?၊ ဇာတသ–ဖြစ်ပြီးသော ရုပ်၏၊ ပါကဘေဒတ္တာ–ရင့်ခြင်း ပျက်ခြင်း၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ ["ဇာတသ ပါကဘေဒတ္တာ" တိုင်အောင် ချဲ့လိမ့်မည်၊] ဥပ္ပန္နံ–ဖြစ်ပြီးသော၊ ရူပံ–ရုပ်သည်၊ ဇိရတိ–ဆွေ့မြေ့ရ၏၊ (ဧရတာ ဖြစ်ရ၏၊) ဘိဇ္ဇတိ–ပျက်စီးရ၏၊ (အနိစ္စတာ ဖြစ်ရ၏၊) [ပန အနက်မရှိ၊] ဣတိဇော–ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ အဝသံ–မချုတ်ဧကန်၊ သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆတဗ္ဗံ–လက်ခံထိုက်၏၊ [ဖြစ်လျှင် ရင့်ရ ပျက်ရသည်မှာ ထုံးစံဝမ္မတာဖြစ်သောကြောင့် မည်သူမဆို လက်ခံထိုက်သည်–ဟူလို၊] ဟိ–မှန်၊ ဥပ္ပန္နံ–ဖြစ်ပြီးသော၊ ရူပံ–ရုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ အရူပဝါ–နာမ်ကိုလည်းကောင်း၊ အက္ခယံနာမ–ကုန်ခန်းခြင်းမရှိသော တရားမည်သည်ကို၊ နု ဒိဿတိ–မတွေ့မြင်အပ်၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ ယာဝ–လောက်၊ နု ဘိဇ္ဇတိ–မပျက်သေး၊ တာဝ–ထို မပျက်သေးသမျှ၊ အသ–ထိုရုပ်နာမ်တရား၏၊ ပရိပါကော–ရင့်ခြင်းသည် (ဟောတိ၊) ဣတိ–ကြောင့်၊ ဇာတသ ပါကဘေဒတ္တာတိ ဧတံ–ဟူသော ဤ အကြောင်းသည်၊ သိဒ္ဓံ–ထင်ရှား၏၊ စ–ဆက်၊ တာနိ–ထို ဧရတာ အနိစ္စတာ ရုပ်တို့သည်၊ ယဒိ ဇာယေယျုံ–အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်သေးအုံ၊ (ဧဝံ သန္တေသု–ဤသို့ ဖြစ်ကုန်သေးလသော်၊) တေသံပိ–ထို ဧရတာ အနိစ္စတာ ရုပ်တို့၏လည်း၊ ပါကဘေဒါ–ရင့်ခြင်း ပျက်ခြင်းတို့သည်၊ ဘဝေယျုံ–ဖြစ်ကုန်ပြန်ရာ၏၊ စ–စင်စစ်ကား၊ ပါကော–ရင့်ခြင်းဧရတာသည်း နု ပစ္စတိ–ထပ်၍ မရင့်နိုင်၊ ဘေဒေါပိ–ပျက်ခြင်း အနိစ္စတာသည်လည်း၊ နု ဘိဇ္ဇတိ–ထပ်၍ မပျက်နိုင်၊ ဇာတသ–ဖြစ်ပြီးသော ရုပ်၏၊ ဣတိ (တသ္မာ) ပါကဘေဒတ္တာ–ဤသို့ ရင့်ခြင်း ပျက်ခြင်းသဘောသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတံ ဒွယံ–ဤ ဧရတာ အနိစ္စတာ ရုပ်နှစ်ပါးအပေါင်းသည်၊ နု ဇာယတိ–မဖြစ်။

တတ္ထ–ထို နုစပါကော ပစ္စတိ ဘေဒေါပိ ဘိဇ္ဇတိဟူသော စကားရပ်၌ (ဌတ္ဝာ စောဒကသ ဤဒိသီ စောဒနာ), သိယာ–ဖြစ်ရာ၏၊ (ကီဒိသီ စောဒနာ, သိယာ–နည်း?၊) ကမ္မသ ကတတ္တာတိအာဒိ နိဒ္ဒေသေသု–ကမ္မသ၏ကတတ္တာ အစရှိသော နိဒ္ဒေသတို့၌၊ ရူပသ ဥပစယော ရူပသ သန္တတိတိ–ဟူသော၊

နု ဟိ ဧတာနိ ဇာယန္တိ။ ။နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏ ရင့်ခြင်းသဘောသည် ဧရတာ, ကုန်ခန်းပျက်စီးခြင်း သဘောသည် အနိစ္စတာမည်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ ဧရတာ အနိစ္စတာ တို့သည် နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏ ရင့်ခြင်း ပျက်ခြင်းဟူသော သဘောမျှသာတည်း၊ ထိုသဘော ရှိသော ပရမတ္ထ အထည်ကိုယ်များ မဟုတ်ကြ၊ ထို့ကြောင့် ထို ဧရတာ အနိစ္စတာတို့ အတွက် ဖြစ်ပေါ် ဥပါဒ်ခြင်းဟူသော သဘောမရှိနိုင်–ဟူလို၊ [နု ဟိ ဧတာနိ ဇာယန္တိတိ ၊ပေ၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ။]

ဝစနေန–ဖြင့်၊ ဇာတိ–ဇာတိသည်၊ ဇာယတိ–ဖြစ်၏၊ ဣတိ–ဤ အနက်

အဓိပ္ပာယ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ သမ္မဋ္ဌိစ္ဆိတံ–လက်ခံအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ ယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ပါကောပိ–ရင့်ခြင်း ဧရတာသည်လည်း၊ ပစ္စတု–ထပ်၍ ရင့်ပါစေတော့လော၊ ဘေဒေါပိ–ပျက်ခြင်း အနိစ္စတာသည်လည်း၊ ဘိဇ္ဇတု–ထပ်၍ ပျက်ပါစေတော့လော၊ ဣတိ (ဤဒီသီ စောဒနာ သိယာ။)

တတ္ထ–ထို ကမ္မသကတတ္တာ, ရူပသဉ္ဉပစယော ရူပသသန္တတိဟူသော စကားရပ်၌၊ ဇာတိ–ဇာတိသည်၊ ဇာယတိ–ဖြစ်၏၊ ဣတိ–ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ သမ္မဋ္ဌိစ္ဆိတံ–လက်ခံအပ်ပြီးသည်၊ နု–မဟုတ်၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ ယေဓမ္မာ–အကြင် ရုပ်တရားတို့သည်၊ ကမ္မာဒီဟိ–ကံအစရှိသော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တန္တိ–ဖြစ်ကုန်၏၊ တေသံ–ထို ရုပ်တရားတို့၏၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိဘာဝတော–ဖြစ်ခြင်းသဘောဟု အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇာတိယာ–၏၊ တပ္ပစ္စယဘာဝဝေါဟာရော–ထို ကံအစရှိသော အကြောင်းရှိသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းကို၊ အနုမတော–ခွင့်ပြုအပ်ပြီ၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ ပရမတ္ထတော–ပရမတ္ထအားဖြင့်၊ ဝါ–အစစ်အမှန်အနက်အားဖြင့်၊ ဇာတိ–ဇာတိသည်၊ နု ဇာယတိ–မဖြစ်ပါ၊ ဟိ–မှန်၊ ဇာယမာနဿ–ဖြစ်ဆဲရုပ်တရား၏၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိမတ္တံ–ဖြစ်ခြင်းသဘောမျှသည်၊ ဇာတိ–ဇာတိတည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

တတ္ထ–ထို "နု စ ပါကော ပစ္စတိ, ဘေဒေါပိ နု ဘိဇ္ဇတိ"ဟူသော စကားရပ်၌၊ (ဌတ္ဝာ စောဒကဿ ဤဒီသီ စောဒနာ) သိယာ၊ (ကီဒီသီ စောဒနာ သိယာ၊) ဇာတိ–ဇာတိသည်၊ (ဝေါဟာရံ လဘတိ၌ စပ်၊) ယေသံ ဓမ္မာနံ–

ယထာ ၊ပေ၊ ဘိဇ္ဇတု။ ။"ကမ္မသကတတ္တာ ရူပသဉ္ဉပစယော ရူပသသန္တတိ–ကံကို ပြုခဲ့သောကြောင့် ဥပစယ, သန္တတိရုပ်ဖြစ်၏"ဟု ဆိုသောကြောင့် "ဥပစယ သန္တတိဟူသော ဇာတိရုပ်သည်ဖြစ်၏၊ ဝါ–ဥပါဒ်၏"ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို လက်ခံပြီး ဖြစ်သကဲ့သို့, ထို့အတူ "ရင့်ခြင်း ဧရတာသည်သည်လည်း ထပ်၍ ရင့်ပါစေတော့လော, ပျက်ခြင်း အနိစ္စတာသည်လည်း ထပ်၍ ပျက်ပါစေတော့လော"ဟု စောဒနာသည်။

နု တတ္ထ ၊ပေ၊ ဇာယတိ။ ။"ဇာတိရုပ်သည် ဖြစ်၏"ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို လက်ခံထားပြီး မဟုတ်ပါ၊ အမှန်အားဖြင့်ကား ကံအစရှိသော အကြောင်းတို့ကြောင့် ဆိုင်ရာရုပ်များဖြစ်ရာဝယ် ဇာတိဟူသော ဖြစ်ခြင်းသဘော ပါနေသောကြောင့် ဇာတိလည်း ထို ကံအစရှိသော အကြောင်းရှိ၏ဟူသော အခေါ်အဝေါ်ကိုသာ ခွင့်ပြုထားပါသည်၊ "အစစ်အမှန်အားဖြင့် ဇာတိမှာ ဇာတိတစ်မျိုး မရှိပါ"ဟူလို၊ "နိပ္ဖန္နရုပ်တရားတို့မှာ ကံစသော အကြောင်းအမျိုးမျိုး ရှိသကဲ့သို့ ထို နိပ္ဖန္နရုပ်တို့၏ ဇာတိမှာလည်း ထို ကံစသော အကြောင်းအမျိုးမျိုး ရှိသည်"ဟု ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုနိုင်ခြင်းကို "တပ္ပစ္စယဘာဝ ဝေါဟာရ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို တပ္ပစ္စယဘာဝ ဝေါဟာရ၏ဝစနတ္ထကို ဋီကာ၌ ကြည့်ပါ၊ [ဤ အဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်၍ "ပါဠေ ကုတောစိ ဇာတတ္တံ, ဇာတိယာ ပရိယာယတော" ဟု ရှေးဆရာတို့ဆိုကြောင်းကို ဋီကာကျော်ရုပ်ပိုင်း ရူပသမုဋ္ဌာန်ခန်း၌ မိန့်သည်။]

အကြောင် တရားတို့၏၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ–ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) တပ္ပစ္စယဘာဝ ဝေါဟာရ်–ထို တရားတို့၏ အကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်အားဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ပြောဆို ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိဝေါဟာရ်စ–ဖြစ်ခြင်းဟူသော ခေါ်ဝေါ်ပြောဆို ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ လဘတိယထေဝ–ရသကဲ့သို့၊ တထာ–တူ၊ ပါကဘောဒါ ပိ–ရင့်ခြင်းဧရတာ, ပျက်ခြင်း အနိစ္စတာတို့သည်လည်း၊ ယေသံဓမ္မာနံ–တို့၏၊ ပါကဘောဒါ–ရင့်ခြင်း, ပျက်ခြင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) တပ္ပစ္စယဘာဝ ဝေါဟာရ်–ထို တရားတို့၏ အကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်အားဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ပြောဆို ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိဝေါဟာရ်စ–ဖြစ်ခြင်းဟူသော ခေါ်ဝေါ်ပြောဆို ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ လဘန္တိ–ရပါရစေကုန်တော့လော၊ ဧဝံ–ဤသို့ရလသော်၊ ဣဒံ ဒွယံပိ–ဤ ဧရတာ အနိစ္စတာရပ်နှစ်ပါး အပေါင်းသည်လည်း၊ ကမ္မာဒီ သမုဋ္ဌာနမေဝ–ကံအစရှိသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသည်သာတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္တုံ–ဆိုထိုက်သည်၊ ဘဝိဿတိ–လတ္တံ့၊ ဣတိ (ဤဒီသီ စောဒနာ သိယာ။)

ပါကဘောဒါ–ရင့်ခြင်းဧရတာ, ပျက်ခြင်းအနိစ္စတာတို့သည်၊ တံဝေါဟာရ်–ထို တပ္ပစ္စယဘာဝဝေါဟာရ အဘိနိဗ္ဗတ္တိဝေါဟာရကို၊ နု လဘန္တိ–မရနိုင်ကုန်၊ ကသ္မာ–နည်း၊ ဧနကပစ္စယာနုဘာဝကွဏော–ရပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်းတရားတို့၏ အာနုဘော်ရှိရာခဏာ၌၊ အဘာဝတော–မရှိခြင်းကြောင့် တည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဧနကပစ္စယာနံ–ရပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရဟူသော အကြောင်းတို့၏၊ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗခဏေ–ဖြစ်စေထိုက်သော တရား၏၊ ဥပ္ပာဒကွဏော ယေဝ–ခဏာ၌သာ၊ အနုဘာဝေါ–အာနုဘော်သည်၊

တတ္ထ သိယာ ၊ပေ၊ ဘဝိဿတိ။ ။"တတ္ထ ဧရတာ အနိစ္စတာ ဒွယံ နု ပစ္စတိ နု ဘိဇ္ဇတိစာတိ အဓိကာရေ"ဟု ယောဇနာစွဲ၏၊ ထိုပါဠိအတိုင်း အဋ္ဌကထာ၌ ရှေ့က မရှိခဲ့သေး၊ "နု စ ပါကော ပစ္စတိ, ဘေဒေါပိ နု ဘိဇ္ဇတိ"ဟုသာ ရှိခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် ထို အဋ္ဌကထာပါဠိရှိသည့်အတိုင်း "တတ္ထ"ကို စွဲရသည်၊ "နု စ ပါကော ပစ္စတိ–ရင့်ခြင်းဧရတာသည် မရင့်၊ ဘေဒေါပိ နု ဘိဇ္ဇတိ–ပျက်ခြင်း အနိစ္စတာလည်း မပျက်"ဟု ဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်၌ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်၏ စောဒနာပုံကား . . .

ဇာတိသည် ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရပ်တို့၏ ဇာတိဖြစ်လျှင် ထို ကံဟူသော အကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသော ဝေါဟာရ, စိတ္တသမုဋ္ဌာန်စသော ရပ်တို့၏ ဇာတိဖြစ်လျှင် ထို စိတ်စသော အကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသော ဝေါဟာရကိုလည်းကောင်း, ဇာတိ၏ ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဝေါဟာရကိုလည်းကောင်း ရသကဲ့သို့, ထို့အတူ ရင့်ခြင်းဧရတာ, ပျက်ခြင်းအနိစ္စတာတို့လည်း ဆိုင်ရာရပ်တို့၏ အကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသော ဝေါဟာရကိုလည်းကောင်း, ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဝေါဟာရကိုလည်းကောင်း ရကြပါစေ၊ ဤသို့ရလျှင် ဤ ဧရတာ အနိစ္စတာနှစ်ပါးလည်း ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရပ်, စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရပ် စသည်ဖြင့် ပြောဆိုခွင့် ရပါလိမ့်မည်၊–ဤကား စောဒနာပုံတည်း၊. . ."နု ပါကဘောဒါ ၊ပေ၊ အဘာဝတော" ဤတိုင်အောင် အကျဉ်းအဖြေကို ပြု၍ "ဧနကပစ္စယာနံ ဟိ" စသည်ဖြင့် အကျယ်ကို ပြသည်။

ဝါ–သတ္တိသည်၊ (ဟောတိ၊) တတော–ထိ ဥပါဒ်ခဏမှ၊ ဥတ္တရိ–အထက်၌၊ (ဌီခဏ, ဘင်ခဏ၌၊ အာနုဘာဝေါ–သည်၊) နိ–မရှိ၊ စ–ဆက်၊ တေဟိ–ထို ကံအစရှိသော အကြောင်းတရားတို့သည်၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိတ ဓမ္မကွဏသို့–ဖြစ်စေအပ်ဆဲသော တရားတို့၏ဥပါဒ်ခဏ၌၊ ဧတိ–ဧတိသည်၊ ပညာယ ဓာနာ–ထင်ရှားသည်၊ (ဟုတွာ–၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊) တပ္ပစ္စယဘာဝေါဟာရံ–ထို တရားတို့၏ အကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်အားဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းကို လည်းကောင်း၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိဝေါဟာရံစ–ဖြစ်ခြင်းဟူသော ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ လဘတိ၊ (ကသ္မာ၊) တသ္မိံ ခဏေ–ထို အာနုဘော်(သတ္တိ)၏ ရှိရာ ဥပါဒ်ခဏ၌၊ သဗ္ဗာဝတော–ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတရ ဒွယံ–ဧတိမှတစ်ပါးသော ဧရတာ အနိစ္စတာ ရပ်နှစ်ပါးအပေါင်းသည်၊ (တပ္ပစ္စယဘာဝ ဝေါဟာရံ–ကိုလည်းကောင်း၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိဝေါဟာရံစ–ကိုလည်းကောင်း၊ နိ (လဘတိ)–မရ၊ (ကသ္မာ) တသ္မိံ ခဏေ–ထို အာနုဘော်(သတ္တိ)၏ ရှိရာ ဥပါဒ်ခဏ၌၊ (ဣတရ ဒွယသ–၏၊) အဘာဝတော–မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဧတံ–ဤ ဧရတာ အနိစ္စတာ ရပ်နှစ်ပါးအပေါင်းသည်၊ ဧယတိ–ဖြစ်၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ နေဝဝတ္တဗ္ဗံ–မဆိုထိုက်သည်သာ၊ [မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မပြောဆိုထိုက်–ဟူလို။]

ဧရောမရဏံ ၊ပေ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နန္တိ–ဧရောမရဏံ ၊ပေ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံဟူ၍၊ အာဂ တတ္တာ–ကြောင့်၊ (နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်, အာဟာရဝဂ်, ပစ္စယသုတ်၌ လာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဣဒံပိ ဒွယံ–ဤ ဧရတာ အနိစ္စတာ နှစ်ပါးအပေါင်းသည်လည်း၊

အဘိနိဗ္ဗတ္တိတဓမ္မကွဏသို့။ ။ထို အကျယ်စကားရပ်ဝယ် အဘိနိဗ္ဗတ္တိတ ဓမ္မကွဏသို့၌ တပစ္စည်းဖြင့် ဆိုထားသော်လည်း ထို တပစ္စည်းကို ပစ္စုပ္ပန်အနက်၌ သက်စေ၍ "အဘိနိဗ္ဗတ္တိယမာနဓမ္မကွဏသို့"ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ရမည်ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

ဆိုလိုရင်းကား။ ။"ရပ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရဟူသော အကြောင်းတရားတို့သည် မိမိတို့ဖြစ်စေရမည့် ရပ်တရားတို့ ဥပါဒ်သည့်တိုင်ရုံသာ သတ္တိပါရှိ၏၊ ထို သတ္တိကို အာနုဘော်ဟု ခေါ်သည်၊ ဧတိသည် ထို သတ္တိမကုန်မီ ထင်ရှားလာသောကြောင့် ကမ္မဇ, စိတ္တဇ, ဥတုဇ, အာဟာရဇဟူသော အခေါ်အဝေါ်ကို လည်းကောင်း, ဖြစ်၏ဟူသော အခေါ်အဝေါ်ကိုလည်းကောင်း ရ၏၊ ဧရတာ အနိစ္စတာ တို့ကား ထို သတ္တိကုန်ရာ ဌီခဏ ဘင်ခဏကျမှ ထင်ရှားကြသောကြောင့် ကမ္မဇ, စိတ္တဇ, ဥတုဇ, အာဟာရဇဟူသော အခေါ်အဝေါ်ကို, ဖြစ်၏ဟူသော အခေါ်အဝေါ်ကို မရကြတော့"ဟု ဆိုလိုသည်။

ဧရာ မရဏံ ၊ပေ၊ တိ ဧဝ။ ။"ဧရာ မရဏသည် အနိစ္စ, သင်္ခတ, (အကြောင်းတရားတို့ကို စွဲ၍ဖြစ်သော) ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နဟု သုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌ လာသောကြောင့် ထို ပါဠိတော်ဝယ် "ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နအကြောင်းကို စွဲ၍ဖြစ်၏"ဟူသော စကားကိုယူ၍ "ဧရာ မရဏ နှစ်ပါးသည်ဖြစ်၏၊ ဥပါဒ်၏"ဟု အဓိပ္ပာယ် မမှတ်သင့်ပါလော–ဟု စောဒနာသည်။

ဇာယတိ–ဖြစ်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ စေ–ဤသို့ စောဒနာအံ့၊ [ဘိက္ခဝေ, ဇရာမရဏံ–ဇရာမရဏာသည်၊ ဝါ–ကို၊ အနိစ္စံ–မမြဲ၊ သခ်ံတံ–အကြောင်းတရား တို့သည် ကောင်းစွာ ပြုစီမံအပ်၏၊ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပန္နံ–အကြောင်းကို စွဲ၍ဖြစ်၏။]

(ဣဒမ္မိ ဒွယံ) နု (ဇာယတိ)–မဖြစ်ပါ၊ (ကသ္မာ–နည်း?၊) ပရိယာယဒေသိတတ္တာ–ပရိယာယ်အားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ တတ္ထ–ထို သုတ္တန်ပါဠိတော်၌၊ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပန္နာနံ–အကြောင်းကို စွဲ၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ–တရားတို့၏၊ ဇရာမရဏတ္တာ–ဇရာမရဏ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိယာယေန–ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ တံ–ထို ဇရတာ အနိစ္စတာနှစ်ပါးအပေါင်းကို၊ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပန္နန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ပြီ။

ယဒိ ဧဝံ–ယင်းသို့ဖြစ်လျှင်၊ (ပရိယာယ်အားဖြင့် ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပန္နဟု ဟောထားအပ်သည်ဖြစ်လျှင်၊) ဇာတိ ဇရတာ အနိစ္စတာ သုံးပါးအပေါင်းသည်လည်း၊ အဇာတတ္တာ–မဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သသဝိသာဏံ ဝိယ–ယုန်ချိုကဲ့သို့၊ နတ္ထိ–မရှိသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဝါ–သို့မဟုတ်၊ (ရှိလျှင်–ဟူလို၊) နိဗ္ဗာနံ ဝိယ–နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့၊ နိစ္စံ–မြဲသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိစေ–ဤသို့ စောဒနာအံ့။

နု–မစောဒနာသင့်၊ (ကသ္မာ–နည်း?၊) နိဿယပဋ္ဌိပဒ္ဓဝုတ္တိတော–မှီရာဖြစ်သော တရားတို့၌စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိယသ္မာ၊ ပထဝီအာဒိနံ–ပထဝီဓာတ် အစရှိကုန်သော၊ နိဿယာနံ–မှီရာရုပ်တို့၏၊ ဘာဝေ–ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (သတိ–ရှိလသော်၊) ဇာတိအာဒိတ္တယံ–ဇာတိအစရှိသော ရုပ်သုံးပါးအပေါင်းသည်၊ ပညာယတိ–ထင်ရှား၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ပထဝီဓာတ်အစရှိသော မှီရာရုပ်တို့၏

နု ပရိယာယဒေသိတတ္တာ။ ။ကံစသောအကြောင်းကို စွဲ၍ဖြစ်ကြသော ရုပ်တရားတို့၏ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပန္နအမည်ကို ထို ရုပ်တို့၏ ဝိကာရဖြစ်သော ဇရာမရဏအပေါ်၌ တင်စား၍ ဌာနုပစာရအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သောကြောင့် ဇရာမရဏကို ပရိယာယ်အားဖြင့်သာ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပန္နဟု ဆိုရသည်၊ အစစ်အမှန်အားဖြင့်ကား ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပန္နတရားမဟုတ်ပါ–ဟူလို၊ [ဤ၌ ဌာနုပစာရကို "ပရိယာယ"ဟု ဆိုသည်။]

ယဒိ ဧဝံ ၊ပေ၊ စေ။ ။ရှေ့၌ ဇာတိသည်လည်း အစစ်အမှန်အားဖြင့် ထင်ရှားရှိသည်မဟုတ်၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယမာနဓမ္မ၏ ဥပါဒ်ခဏ၌ ထင်ရှားသောကြောင့် "ဇာတိဖြစ်သည်"ဟု ဆိုရကြောင်းကို ပြခဲ့၏၊ ဤ၌ ဇရတာ အနိစ္စတာနှစ်ပါးလည်း အစစ်အမှန်အားဖြင့် ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပန္နမဟုတ်ဟု ဆိုပြန်၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် "ဇာတိ ဇရတာ အနိစ္စတာ သုံးပါးလုံးပင် အစစ်အမှန်အားဖြင့် မဖြစ်ကြသောကြောင့် ယုန်ချိုဟုခေါ်ရာ၌ တကယ် မရှိ, အမည်ပညတ်သာ ရှိသကဲ့သို့, ဤ တရားသုံးပါးလည်း တကယ် မရှိသော အဘာဝပညတ်တရားလော၊ ဖြစ်ခြင်းမရှိပါဘဲ ဧကန် ရှိနေပြန်လျှင်လည်း နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့ နိစ္စတရားလော"ဟု စောဒနာသည်။

ဖြစ်ခြင်းရှိလသော် ဇာတိအစရှိသော ရုပ်သုံးပါးအပေါင်း၏ ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) နတ္ထိ–ယုန့်ချိုကဲ့သို့ မရှိသည်ကား၊ နေ–မဟုတ်၊ [ဤစကားဖြင့် "သသဝိသာဏဝိယ နတ္ထိ"ကို ဖြေသည်၊] စ–သည်သာမကသေး၊ တေသံ–ထို ပထဝီဓာတ်အစရှိသော မှီရာရုပ်တို့၏၊ အဘာဝေ–မဖြစ်ခြင်းသည်၊ (သတိ–သော်၊ ဇာတိအာဒိတ္တယံ–သည်၊) နေ ပညာယတိ–မထင်ရှား၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ပထဝီဓာတ်အစရှိသော မှီရာရုပ်တို့မဖြစ်လျှင် ဇာတိအစရှိသော ရုပ်သုံးပါးအပေါင်း၏ မထင်ရှားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) နိစ္စံ–နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့ မြဲသည်၊ နေ–မဟုတ်၊ [ဤစကားဖြင့် "နိဗ္ဗာနံ ဝိယ ဝါ နိစ္စံ"ကို ဖြေသည်၊] စ–ဆက်၊ ဧတံပိ အဘိနိ ဝေသံ–ဤ မှားမှားယွင်းယွင်း နှလုံးသွင်းခြင်းကို လည်း၊ (သသဝိသာဏကဲ့သို့ အဘာဝပညတ်ဟု နှလုံးသွင်းခြင်း, နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့ နိစ္စဟု နှလုံးသွင်းခြင်းကိုလည်း၊) ပဋ္ဌိသေဓေတုံ ဧဝ–တားမြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ သာလျှင်၊ ဧရာမရဏံ ၊ပေ၊ ပဋ္ဌိစ္စ သမုပ္ပန္နန္တိ–ဧရာမရဏံ ၊ပေ၊ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပန္နံ ဟူသော၊ ဣဒံ (သုတ္တံ)–ဤ ပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဧဝမာဒီဟိ–ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ နယေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ဒွေ–နှစ်သော၊ တာနိ ရူပါနိ–ထို ဧရတာ အနိစ္စတာရုပ်တို့သည်၊ ကေဟိစိ–တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ နေ သမုဒ္ဒဟန္တိ–မဖြစ်ကုန်၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။

["သမောဓာနံ, သမုဒ္ဒာနံ, ပရိနိပ္ဖန္နဉ္စ သခ်ံတံ"ဟူသော သုံးချက်တို့တွင် "သမုဒ္ဒာန"၏အကျယ်ကို ပြပြီး၍ ယခုတစ်ဖန် တစ်နည်း ပြပြန်လိုသောကြောင့် "အပိစ"စသည် မိန့်၊] အပိစ–သည်သာမကသေး၊ သမုဒ္ဒာနံတိတ္ထေ–ဟူ သော ဤ ပါဠိ၌၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အညောပိ–ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်မှ တစ်ပါးလည်းဖြစ်သော၊ အတ္ထော–တည်း၊ တသ–ထို အနက်၏၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ မာတိကာ–မာတိကာတည်း၊ ကမ္မဇ–ကမ္မဇရုပ်လည်းကောင်း၊ ကမ္မပစ္စယံ–ကမ္မပစ္စယရုပ်လည်းကောင်း၊ ကမ္မပစ္စဥတုသမုဒ္ဒာနံ–ကမ္မပစ္စယဥတု သမုဒ္ဒာန်ရုပ်လည်းကောင်း၊ ဝေ၊ စိတ္တသမုဒ္ဒာနံ–စိတ္တသမုဒ္ဒာန်ရုပ်လည်းကောင်း၊ စိတ္တပစ္စယံ–စိတ္တပစ္စယရုပ်လည်းကောင်း၊ စိတ္တပစ္စယဥတုသမုဒ္ဒာနံ–စိတ္တပစ္စယ ဥတုသမုဒ္ဒာန်ရုပ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ (အယံ)–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (မာတိကာ–တည်း၊) [ရုပ်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းတစ်ပါးလျှင် "ကမ္မဇ, ကမ္မပစ္စယ, ကမ္မ ပစ္စယဥတုသမုဒ္ဒာန"ဤသို့ စသောအားဖြင့် သုံးမျိုးစီပြားပုံကို သတိပြုခဲ့ပါ။]

တတ္ထ–ထို ရုပ်တို့တွင်၊ စက္ခုပသာဒါဒိ–စက္ခုပသာဒ အစရှိသော၊ အဋ္ဌဝိဓံ–ရှစ်ပါးအပြားရှိသော၊ ရူပံ–ရုပ်သည်၊ ဟဒယဝတ္ထုနာ–ဟဒယဝတ္ထုနှင့် (ပါဠိ တော်၌ တိုက်ရိုက်မပါသော ဟဒယဝတ္ထုနှင့်၊) သဒ္ဓိ–တကွ၊ ကမ္မဇနာမ–ကံကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်မည်၏၊ ကေသ မသု ဟတ္ထိဒန္တာ–ဆံ, မုတ်ဆိတ်, ဆင်စွယ်တို့လည်းကောင်း၊ အသဝါလာ–မြင်းမြီးတို့လည်းကောင်း၊ စမရဝါလာ–စမရီ

သားမြီးတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိဝေမာဒိ–ဤသို့ အစရှိသောရုပ်သည်၊ ကမ္မပစ္စယံနာမ–ကံဟူသော အကြောင်းရှိသော ရုပ်မည်၏၊ စက္ခုရတနံ–စက္ခုရတနာလည်းကောင်း၊ ဒေဝတာနံ–နတ်တို့၏၊ ဥယျာနဝိမာနာဒီနိ–ဥယျာဉ်ဗိမာန် အစရှိသည်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိဝေမာဒိ–ဤသို့ အစရှိသောရုပ်သည်၊ ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနံနာမ–ကံဟူသော အကြောင်းရှိသော ဥတုဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်မည်၏။

အာဟာရတော–အာဟာရကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိတံ–ဖြစ်သော၊ သုဒ္ဓဋ္ဌတံ–သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်ရုပ်သည်၊ အာဟာသမုဋ္ဌာနံနာမ–အာဟာရဟူသောဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်မည်၏၊ ကဗဠီကာရော–အလုတ်အလွေးပြုအပ်သော၊ အာဟာရော–သည်၊

ကမ္မပစ္စယံ။ ။"ကမ္မသမုဋ္ဌာန"ဟု ခေါ်ရာ၌ ကံကြောင့်ဖြစ်သောရုပ်ကို ရ၏၊ "**ကမ္မပစ္စယ**"ဟု ခေါ်ရာ၌ကား ကံကိုအကြောင်းခံ၍ ခန္ဓာကိုယ်၌ ဥတုကြောင့်ဖြစ်ရသော (ဥတုသမုဋ္ဌာန်)ရုပ်ကို ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဆံပင်ကောင်းခြင်း, မကောင်းခြင်း, အဆင်းလှခြင်း, မလှခြင်း, ပုံသဏ္ဌာန်ချောခြင်း, မချောခြင်းတို့၌ ဆိုင်ရာဥတုကြောင့် ဖြစ်သော ဥတုသမုဋ္ဌာနရုပ်တို့၏ အစဉ်များဖြစ်ကြသော်လည်း ထို ဥတုသမုဋ္ဌန်ရုပ် ဖြစ်ရခြင်း၏အကြောင်းရင်းမှာ ရှေးကံသာ ပဓာနဖြစ်သောကြောင့် ရှေးကံကောင်းခဲ့သူမှာ ထို ဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်များ၏ စီစဉ်နေပုံကောင်းသဖြင့် ဆံပင်ကောင်းသူ, အဆင်းလှသူ, ရုပ်ချောဖြူစင်သူ ဖြစ်ရ၏၊ ရှေးကံမကောင်းခဲ့သူမှာ အဆင်းမလှသူ စသည်ဖြစ်ရလေသည်၊ [ကမ္မသမုဋ္ဌာနသမ္ဘူ ဥတုသမာနံ ၊ပေ၊ ကမ္မပစ္စယန္တိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။အဆင်းလှခြင်းစသည်တို့၌ စိတ်ချမ်းသာခြင်း, အစာအာဟာရကောင်းခြင်း, ဥတုရေမြေကောင်းခြင်းဟူသော အကြောင်းတို့ပါဝင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာဝယ် "ကမ္မသမုဋ္ဌာနသမ္ဘူ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ"အရ၌ ကံကိုအရင်းခံ၍ ခန္ဓာကိုယ်တွင်ဖြစ်သော စတုဇဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကို "ကမ္မသမုဋ္ဌာနသမ္ဘူ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ"ဟု ဆိုသည်၊ [ကမ္မံ+ပစ္စယော ယသ္သာတိ ကမ္မပစ္စယံ–ကံဟူသော အကြောင်းရင်းရှိသော ဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်။]

ကမ္မပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ။ ။ဤ၌ကား ကံကိုအရင်းခံ၍ ခန္ဓာကိုယ်၏ပြင်ပ၌ ဖြစ်ကြသော ဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်များတည်း၊ ထို့ကြောင့် စကြာရတနာစသော ရတနာခုနစ်ပါး, နတ်ဗိမာန် ဥယျဉ် ရေကန်စသော အသုံးအဆောင်များနှင့် လူစသောသတ္တဝါတို့၏ အိမ်ရာစသည်များကို ယူပါ၊ [ကမ္မဝိပါကာနုဘာဝနသ ၊ပေ၊ ဝစနတ္ထော၊–ဋီ၊] ဤပုဒ်၏ဝစနတ္ထကို ဋီကာ၌ပြထား၏။

မှတ်ချက်။ ။ဤ စကားအရ သတ္တဝါတို့သဏ္ဌာန်၌ ကောင်းသောကံ၏အကျိုးပေးခွင့်ကြုံလာသောအခါ အိပ်ရာနေရာ အဝတ်တန်ဆာစသော အသုံးအဆောင်များနှင့် အစားအသောက်စသော ဥတုဇရုပ်များတိုးတက်ကောင်းမွန်လာကြခြင်းသည် ကမ္မပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာန် (ကံလျှင် အရင်းခံအကြောင်းရှိသော ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော)ရုပ်များ၏ ကောင်းမွန်ခြင်းဟုလည်းကောင်း ထိုကဲ့သို့ ကံကောင်းအခွင့်သာအောင် ဉာဏ်ကောင်းဝီရိယကောင်းတို့က (ရေလာ မြောင်းဆယ်သဘောကဲ့သို့) ကူညီပေးရကြောင်းကိုလည်းကောင်း ကောင်းကောင်းကြီး နားလည်သင့်ပါသည်။

အာဟာရသမုဋ္ဌာနသဿ–အာဟာရသမုဋ္ဌာန်ရုပ် အစဉ်၏ လည်းကောင်း၊ ဥပါဒိန္နသဿ–ဥပါဒိန္နရုပ်အစဉ်၏ လည်းကောင်း၊ (ကမ္မဇရုပ်အစဉ်၏ လည်းကောင်း၊) ဒ္ဝိန္နံ–နှစ်မျိုးလုံးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ရူသန္တတိနံ–ရုပ်အစဉ်တို့၏၊ ပစ္စယော–အကြောင်းသည်၊ ဟောတိ၊ အာဟာရသမုဋ္ဌာနသ–အာဟာရသမုဋ္ဌာန်ရုပ် အစဉ်အား၊ ဝါ–ကို၊ ဇနကော–ဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်းသည်၊ ဟုတ္တာ, ပစ္စယော–ကျေးဇူးပြုသည်၊ ဟောတိ၊ ကမ္မဇသ–ကမ္မဇရုပ်အစဉ်အား၊ ဝါ–ကို၊ အနုပါလကော–စောင့်ရှောက်တတ်သည်၊ ဟုတ္တာ (ပစ္စယော ဟောတိ၊) ဣတိ–လျှင်၊ အာဟာရာနုပါလိတံ–အာဟာရသည် အစဉ်မပြတ် စောင့်ရှောက်အပ်သော၊ ဣဒံ ကမ္မဇရူပံ–ဤ ကမ္မဇရုပ်သည်၊ အာဟာရပစ္စယံနာမ–အာဟာရဟူသော အကြောင်းရှိသော ရုပ်မည်၏၊ [ခန္ဓာကိုယ်၌ဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ်စု၏ မပျက်စီးခြင်းကား အစာအာဟာရက အမြဲ ထောက်ပံ့ထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်–ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ဤ ကမ္မဇရုပ်တွေ မပျက်စီးရအောင် အစာအဟာရကို နေ့စဉ်မှီဝဲ၍ နေကြရသည်၊] ဝိသဘာဂါဟာရံ–သဘောမတူသော အာဟာရကို၊ သေဝိတ္တာ–မှီဝဲ၍၊ အာတပေ–နေပူ၌၊ ဝသန္တသ–နေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်၌၊ တိလကကာဠ ကုဋ္ဌာဒီနိ–ညင်းပြောက်, အမဲကွက် (မဲ့), နူနာကွက်အစရှိသော ရောဂါတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ–ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣဒံ–ဤ ညင်းပြောက်အစရှိသော ရောဂါသည်၊ အာဟာရ ပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနံနာမ–အာဟာရလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်မည်၏။

ဥတုတော–ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိတံ–သော၊ သုဒ္ဓဋ္ဌကံ–သည်၊ ဥတုသမုဋ္ဌာနံနာမ–ဥတုဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်မည်၏၊ တသ္မိံ–ထို သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်၌၊ ဥတု–ဥတုသည်၊ အည်–အခြားသော၊ အဋ္ဌကံ–အဋ္ဌကကလာပ်ကို၊ သမုဋ္ဌာပေတိ–ဖြစ်စေပြန်၏၊ ဣဒံ–ဤ ဒုတိယ အဋ္ဌကကလာပ်ရုပ်သည်၊ ဥတုပစ္စယံနာမ–ပထမဥတုလျှင်အကြောင်းရှိသော ဒုတိယဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်မည်၏၊ တသ္မိံပိ–ထို ဒုတိယအဋ္ဌကကလာပ်၌လည်း၊ ဥတု–သည်၊ အည်–သော၊ အဋ္ဌကံ–ကို၊ သမုဋ္ဌာပေတိ–ဖြစ်စေပြန်၏၊ ဣဒံ–ဤ တတိယအဋ္ဌကကလာပ်သည်၊

ဥတုပစ္စယံ။ ။တသ္မိံ ဥတု အည် အဋ္ဌကံ သမုဋ္ဌာပေတိ–ပထမသုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်၌ပါသောဥတုက အခြားသော ဒုတိယသုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်ကို ဖြစ်စေရာ၌ "ဥတုသမုဋ္ဌာန–ဥတုကြောင့်ဖြစ်သောရုပ်"ဟု အမည်မတပ်ဘဲ အဘယ်ကြောင့် "ဥတုပစ္စယ–ဥတုဟူသော အကြောင်းရှိသောရုပ်"ဟု အမည်တပ်ရသနည်း?ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–"တသ္မိံဥတု"ဟုဆိုအပ်သော ဒုတိယဥတုကို ရည်ရွယ်၍ "ဥတုပစ္စယ" ဟု ဆိုလိုသည် မဟုတ်၊ ပထမဥတုကို အကြောင်းခံ၍ ဖြစ်ခဲ့သောကြောင့် ထို ပထမဥတုကို ရည်ရွယ်၍ "ဥတုပစ္စယ"ဟု ဆိုပါသည်၊ [ဒုတိယသဿ သုဒ္ဓဋ္ဌကဿ ၊ပေ၊ သော ၀ေ ပုရိမော ဥတု ပစ္စယော၊–ဋီကာ။]

ဥတုပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနံနာမ–ဥတုပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်မည်၏၊ ဝေ-ဝ်ဏ်ရှင်၊ တိသော‌ယေဝ–သုံးဆက်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ သန္ဓတိယော–အစဉ်တို့ကို၊ ဃဋ္ဋေတုံ–ဆက်စပ်ခြင်းငှာ၊ သက္ကောတိ၊ တတော–ထို သုံးခုသော အစဉ်မှ၊ ပရံ–နောက်၌ကား၊ (ဃဋ္ဋေတုံ၊) နှ (သက္ကောတိ။)

ဣမမတ္ထံ–ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ (ဥတုသမုဋ္ဌာန ဥတုပစ္စယ, ဥတုပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနဟူသော အနုက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ အနုပါဒိန္နကေနာပိ–အနုပါဒိန္နက ရုပ်အားဖြင့်လည်း၊ ဒီပေတုံ–ပြခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–သင့်၏၊ ဥတုသမုဋ္ဌာနောနာမ–ဥတုသမုဋ္ဌာန်မည်သည်၊ ဝလာဟကော–တိမ်တိုက်တည်း၊ ဥတုပစ္စယာနာမ–ဥတုပစ္စယတို့မည်သည်၊ ဝုဋ္ဌိဓာရာ–မိုးရေအဲယဉ်တို့တည်း၊ ပန–ကား၊ ဒေဝ–မိုးသည်၊ ဝုဋ္ဌေ–ရွာပြီးလသော်၊ ဗီဇာနိ–မျိုးစေ့တို့သည်၊ ဝိရူဟန္တိ–စည်ပင်ပေါက်ရောက်ကုန်၏၊ ပထဝီ–မြေသည်၊ ဂန္ဓံ–မြေနံ့ကို၊ မုဉ္စတိ–လွှတ်၏၊ ပဗ္ဗတာ–တောင်တို့သည်၊ နီလာ–ညိုညို မှိုင်းမှိုင်းတို့သည်၊ ခါယန္တိ–ထင်ရှားကုန်၏၊

ဥတုပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ။ ။ဤ၌ "ဥတုပစ္စယ"ဝယ် ဥတုဟူသည် ပထမဥတုတည်း၊ ဥတုသမုဋ္ဌာန၌ဥတုကား တတိယသုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်ကို ဖြစ်စေသော (ဒုတိယသုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်တွင် ပါဝင်သော)ဥတုတည်း၊ "ပထမဥတုလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော ဒုတိယဥတုဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသောရုပ်ကို ဥတုပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနရုပ်ဟု ခေါ်ပါ"ဟူလို၊ [တတိယံ ပန ၊ပေ၊ ဥတုပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနန္တိ ဝုတ္တံ–ဋီကာ။]

တိသော သန္ဓတိယော။ ။ဥတုတစ်ခုမှ ရုပ်ကလာပ်အစဉ်အဆက် သုံးဆက်ဆက်ရာ၌ ထိုသုံးဆက်ပေါင်း မည်မျှကြာအောင် ဆက်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–အအေးဖြစ်စေ, အပူဖြစ်စေ ထို မူလဥတု၏ အအေးသတ္တိ, အပူသတ္တိ များသလောက် ထို သုံးဆက်ပေါင်းများစွာ ဆက်နိုင်ပါသည်၊ ဥပမာ–သိပ်အေးသော သီတဥတုနှင့် သာမန်လောက်အေးသော သီတဥတုသည် အဆက်ဆက် ဆက်ပုံချင်းမတူ၊ သိပ်အေးလျှင် အဆက်များ၍ သိပ်မအေးလျှင် အဆက်နည်းဖွယ် ရှိသကဲ့သို့တည်း၊ ထို သီတဥတု အဆက်ဆက် ဆက်နေစဉ် မီးလှုံမှုစသည်ပြုသောအခါ သီတဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်အဆက်ပြတ်၍, ဥဏှဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်အဆက်များ ပေါ်လာနိုင်ပုံကိုလည်း သိပါ၊ [တ‌ဒေတံ သီတုဏှာနံ ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–ဋီကာ၊] ဤပြခဲ့သော ဥတုဇရုပ်တို့သည် ဗဟိဒ္ဓ ဥတုအကူအညီရ၍ အစ္ဈတ္တဥတု အဆက်ဆက်က ရုပ်အဆက်ဆက်ကို ဖြစ်စေပုံတည်း။

အနုပါဒိန္နကေနာပိ။ ။ဥတုကြောင့် ရုပ်အစဉ်အဆက်ဖြစ်ပုံကို ဥပါဒိန္နက (ခန္ဓာကိုယ်၌ဖြစ်သော)ရုပ်အားဖြင့် ပြပြီး၍ အနုပါဒိန္နကသက်မဲ့ဝတ္ထုရုပ်အားဖြင့် ပြလိုသောကြောင့် "ဣမမတ္ထံ အနုပါဒိန္နကေနာပိ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤ အနုပါဒိန္နက အားဖြင့် ပြရာ၌ ပထမဥတုက သန္ဓတိတ္တယဆက်ပုံမျိုးအားဖြင့် မမှတ်ရ၊ အခြားနည်းအားဖြင့် မှတ်ရမည်ဟု သိစေလို၍"ဥတုသမုဋ္ဌာနောနာမ"စသည်ကို မိန့်ပြန်သည်၊ ဤ စကားကို ထောက်၍ မိုးရွာရာ၌ နတ်တို့အလိုကြောင့် ရွာသည်ဟုချည်း မမှတ်ရ၊ သမုဒြာမှ ရေခိုးရေငွေ့တို့၏ မိုးတိမ်ဖြစ်ခြင်းစသည်ကြောင့် မိုးရွာရသည်ဟုလည်း မှတ်ပါ။

သမုဒ္ဒေါ–သမုဒ္ဒြာသည်၊ ဝမ္ဘတိ–တိုးပွားစေ၏၊ ဧတံ–ဤ မျိုးစေ့တို့၏ ပေါက်ခြင်း အစရှိသော အလုံးစုံသည်၊ ဥတုပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနံနာမ–ဥတုပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနရုပ်မည်၏၊ (ပထမဥတုလျှင် အကြောင်းရှိသော နောက်နောက်ဥတု ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်မည်၏။)

စိတ္တတော–စိတ်ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိတံ–ဖြစ်သော၊ သုဒ္ဓဋ္ဌကံ–သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်ရုပ်သည်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံနာမ–စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်မည်၏၊ ပစ္ဆာဇာတာ–နောက်နောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ စိတ္တစေတသိကာ–နည်းသော၊ ဓမ္မာ–တရားတို့သည်၊ ပုရေဇာတသ–ရှေးရှေး၌ ဖြစ်သော၊ ဣမသ္မကာယသ–ဤရူပကာယအား၊ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေန–ပစ္ဆာဇာတပစ္စယသတ္တိဖြင့်၊ ပစ္စယော–ကျေးဇူးပြုသည်၊ (ဟောတိ–၏၊) ဣတိ ဣဒံ–ဤ ပုရေဇာတရုပ်သည်၊ စိတ္တပစ္စယံနာမ–စိတ်ဟူသော အကြောင်းရှိသော ရုပ်မည်၏၊ အန္တ လိက္ခေ–မိုးနှင့် မြေကြီး၏ အကြားတွင် တွေ့မြင်အပ်သော၊ အာကာသေ–ကောင်းကင်၌၊ ဟတ္ထိ မိ–ဆင်ကိုလည်း၊ ဒဿေတိ–ပြနိုင်၏၊ အသ်ပိ–မြင်းကိုလည်း၊ ဒဿေတိ–၏၊ ရထံပိ–ရထားကိုလည်း၊ ဒဿေတိ–၏၊ ဝိဝိဓံ–အထူးထူး အပြားပြားသော၊ သေနာဗျူဟံပိ–စစ်တပ်၏ စုဝေးပုံကိုလည်း၊ ဒဿေတိ–၏၊ ဣတိ ဣဒံ–ဤဆင် စသောရုပ် အပေါင်းသည်၊ စိတ္တပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနံနာမ–မည်၏၊ (စိတ်လျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော ဥတုဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်မည်၏၊) ["တန်ခိုးရှင်၏ စိတ်လျှင် အကြောင်းရင်းခံ၍ဖြစ်သော ဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်များ" ဟူလို။]

ပရိနိပ္ဖန္နန္တိ–ကား၊ ပန္နရသ–ကုန်သော၊ ရူပါနိ–ရုပ်တို့သည်၊ ပရိနိပ္ဖန္နာနိ နာမ–ပရိနိပ္ဖန္နရုပ်တို့မည်၏၊ (ကံစသော အကြောင်းတရားတို့သည် ထက်ဝန်းကျင်ပြီးစေအပ်သော ရုပ်တို့မည်၏၊) ဒသ–ဆယ်ပါးသော ရုပ်တို့သည်၊ (ကာယဝိညတ်စသော ရုပ်တို့သည်၊) အပရိနိပ္ဖန္နာနိ နာမ–အပရိနိပ္ဖန္နရုပ်တို့မည်၏၊ (ကံစသော အကြောင်းတရားတို့သည် ထက်ဝန်းကျင် မပြီးစေအပ်သော ရုပ်တို့မည်၏၊) အပရိနိပ္ဖန္နာ–အပရိနိပ္ဖန္နရုပ်တို့သည်၊ ယဒိ (ဟောန္တိ)–အံ့၊ (ဧဝံ

အန္တလိက္ခေ။ ။"အန္တ ရ+ဣက္ခ"ဟု ခွဲ၊ အန္တရေ–မိုးနှင့် မြေကြီးအကြား၌+ ဣက္ခတေ–တွေ့မြင်အပ်၏၊ ဣတိ (ရ်ကို လ်ပြု၍) အန္တလိက္ခံ–မည်၏၊ ဣက္ခဓာတ်, ကံဟော ဃဉ်ပစ္စည်းဟု ထောမနိမိ ဆိုး၏၊ (တစ်နည်း) အန္တော+ရိက္ခာနိ ယသ္သာတိ အန္တလိက္ခံ–အတွင်း၌ နက္ခတ်တို့ရှိသော ကောင်းကင်။

ပရိနိပ္ဖန္နန္တိ။ ။ရှေ့၌ "သမောဓာနံ သမုဋ္ဌာနံ ပရိနိပ္ဖန္နဉ္စ သခ်တံ"ဟု ခေါင်းစဉ်၍ ပြခဲ့ရာတွင် သမုဋ္ဌာန်နှင့်စပ်လျက် အကျယ်ပြပြီး၍ "ပရိနိပ္ဖန္နံစ သခ်တံ"အတွက် အကျယ်ပြလိုသောကြောင့် "ပရိနိပ္ဖန္နန္တိ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ သင်္ဂြိဟ်၌ "နိပ္ဖန္န"ရုပ်ကိုပင် ဤ၌ "ပရိနိပ္ဖန္န"ဟု ခေါ်ထားသည်၊ "ပန္နရသ ရူပ"ဟူသည် နိပ္ဖန္နရုပ်ဆယ်ရှစ်ပါးတွင် ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို ချန်၍ ဓာတ်ကြီးသုံးပါးကိုလည်း ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံအဖြစ်ဖြင့် တစ်ပါးတည်း ရေတွက်အပ်သော ရုပ်များတည်း၊ [ဤတွက်နည်းအတိုင်း ရှေ့၌လည်း ပြခဲ့ပြီ။]

ဟောန္တုသု–ကုန်လသော်) အသခ်ံတာနာမ–အသခ်ံတတရား၊ တို့မည်သည်၊ ဘဝေယျုံ–ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ တေသံယေဝရူပါနံ–ထိုပရိနိပ္ဖန္နရုပ်တို့၏ပင်၊ ကာယဝိကာရော–ကိုယ်၏ထူးခြားသော အမူအရာသည်၊ ကာယဝိညတ္တိနာမ–ကာယဝိညတ်မည်၏၊ ဝစီဝိကာရော–နှုတ်၏ထူးခြားသော အမူအရာသည်၊ ဝစီဝိညတ္တိနာမ–ဝစီဝိညတ်မည်၏၊ ဆိဒ္ဒ–ရုပ်ကလာပ်နှစ်ခုတို့၏ အပေါက်ဖြစ်သော၊ ဝိဝရံ–အကြားသည်၊ အာကာသဓာတုနာမ–အာကာသဓာတ်မည်၏၊ လဟုဘာဝေါ–ပေါ့ပါးကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ လဟုတာနာမ–လဟုတာမည်၏၊ မုဒုဘာဝေါ–နူးညံ့ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ မုဒုတာနာမ–မည်၏၊ ကမ္မညဘာဝေါ–အမှုဌ်ခံ့ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ကမ္မညတာနာမ–မည်၏၊ နိဗ္ဗတ္တိ–အစဌ်လည်းကောင်း, ရုပ်မစုံမီ တိုးတက်ဌ်လည်းကောင်း ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဥပစယောနာမ–ဥပစယမည်၏၊ ပဝတ္တိ–ဆက်ကာဆက်ကာ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ သန္တတိနာမ–သန္တတိမည်၏၊ ဇီရဏာကာရော–ရင့်ရော်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ ဇရတာနာမ–ဇရတာမည်၏၊ ဟုတ္ဝာ–ဖြစ်ပြီး၌၊ အဘာဝါကာရော–ထင်ရှားမရှိခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ အနိစ္စတာနာမ–အနိစ္စတာမည်၏ . . .[ကာယဝိညတ်စသည်တို့က ပရမတ္ထအစစ်မဟုတ်သောကြောင့် နာမသဒ္ဒါထည့်၌ ဆိုထားသည်၊] ဣတိ–ဤသို့လျှင်၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသော ရုပ်ဟူသမျှသည်၊ ပရိနိပ္ဖန္နံ–ကံစသော အကြောင်းတရားတို့သည် ထက်ဝန်းကျင်ပြီးစေအပ်သော၊ သခ်ံတမေဝ–သခ်ံတရုပ်ချည်းသာ၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ–အပြီးတည်း၊ . . .အဋ္ဌသာလိနိယာ–အဋ္ဌသာလိနီမည်သော၊ ဓမ္မသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာယ–ဓမ္မသင်္ဂဏီအဋ္ဌကထာ၏၊ ရူပကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ယဒိ ၊ပေ၊ ဘဝေယျုံ။ ။သင်ြဟ်ဌ် ပြအပ်သော အနိပ္ဖန္နရုပ် ဆယ်ပါးကိုပင် ဤ၌ "ပရိနိပ္ဖန္နရုပ်"ဟု ခေါ်ထားသောကြောင့် "အနိပ္ဖန္နေ–အကြောင်းတရားတို့က ဖြစ်စေအပ်သော ရုပ်မဟုတ်"လျှင် "အကြောင်းတရားတို့က မပြုအပ်ရာရောက်သောကြောင့် (နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့) အသခ်ံတရုပ်များ ဖြစ်ကြစရာရှိသည်"ဟု စောဒနာဖွယ်ကို ပြသည်။

တေသံယေဝ ပန ၊ပေ၊ သခ်ံတမေဝ။ ။စင်စစ်ကား အပရိနိပ္ဖန္နရုပ် မဟုတ်ကြပါ၊ နိပ္ဖန္နရုပ်တို့၏ ဝိကာရလက္ခဏာနှင့် ပရိစ္ဆေဒဖြစ်သောကြောင့် ပရိနိပ္ဖန္နရုပ်တို့၏ အမည်ကို တင်စား၍ ပရိနိပ္ဖန္နေ(နိပ္ဖန္နေ)ရုပ်များ ဖြစ်ကြရကား, ပရိနိပ္ဖန္နေ (နိပ္ဖန္နေ)ဖြစ်လျှင် ကံစသောအကြောင်းတို့ ပြုပြင်ရာပါဝင်သောကြောင့် သခ်ံတရုပ်လည်း အမည်ရနိုင်ပါသည်–ဟူလို၊ [ဤ "ပရိနိပ္ဖန္နေ"ဟု အမည်မှည့်ရခြင်းသည် အသခ်ံတအဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်း အကျိုးငှာသာတည်း၊ အမှန်အားဖြင့် သင်ြဟ်ဌ်လာသည့်အတိုင်း အပရိနိပ္ဖန္နေ(အနိပ္ဖန္နေ)အမည်သာ မူရင်းဖြစ်သည်–ဟု မှတ်ပါ။]

ရူပကဏ္ဍအဖွင့် ပြီးပြီ။

၃–နိက္ခေပကဏ္ဍအဖွင့်

တိကနိက္ခေပကထာ

၉၈၅။ ။တတ္ထာဝတာ–ဤမြတ် အတိုင်းအရည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ ("ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ"မှ စ၍ "ဧဝံ ကောဒသဝိဓေန ရူပသင်္ဂဟော" တိုင်အောင်သော စကားအစဉ်ဖြင့်၊) ကုသလတ္တိကော–ကုသလတိက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ သဗ္ဗေသံ–နှင်သော၊ ကုသလာဒိဓမ္မာနံ–ကုသိုလ် အစရှိသောတရားတို့၏၊ ပဒဘာဝေနနယေန–ပုဒ်တို့ကိုဝေဖန်ကြောင်း နည်းအားဖြင့်၊ ဝိတ္ထာရိတော–ချဲ့အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ–၏။

ပန–ဆက်၊ ယသ္မာ, ကုသလတ္တိကဿ–ကုသလတိက်၏၊ ယွာယံ (ယော+အယံ)ဝိဘာဝနနယော–အကြင် ဝေဖန်ကြောင်းနည်းကို၊ ဝုတ္တော–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ သေသတိကဒုကာနံပိ–ကုသလတိက်မှ ကြွင်းသောတိက်ဒုက်တို့၏လည်း၊ ဧသေဝ–ဤနည်းသည်ပင်၊ ဝိဘာဝနနယော–ဝေဖန်ကြောင်း နည်းသည်၊ ဟောတိ၊ [အချို့စာအုပ်တို့၌ "ဝုတ္တော ဟောတိ"ဟု ဝုတ္တောပါသည်ကား မကောင်း၊] ဟိ–ချဲ့၊ ဧတ္ထ–ဤ ကုသလတိက်၌၊ (ဝိဘာဝနနယော၊ ဟောတိ) ယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ကတမေ ဓမ္မာ ၊ပေ၊ သမ္မယုတ္တာတိအာဒိနာ–ကတမေ ဓမ္မာ ၊ပေ၊ သမ္မယုတ္တာ အစရှိသော၊ အနုက္ကမေန–အားဖြင့်၊ ["ထပေတ္တာ ဝေဒနက္ခန္ဓံ"နှစ်ပုဒ်သာ ပိုသည်၊ ကြွင်းပုဒ်တို့မှာ ပထမ မဟာကုသိုလ်စိတ် ပါဠိတော်အတိုင်းပင်တည်း၊] သဗ္ဗတ္တိကဒုကေသု–အလုံးစုံသော တိက်ဒုက်တို့၌၊ ပဏ္ဍိတေဟိ–ဉာဏ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝိဘာဝနနယံ–ဝေဖန်ကြောင်း နည်းကို၊ သလ္လက္ခေတုံ–မှတ်သားခြင်းငှာ၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်း၏၊ တသ္မာ–

သဗ္ဗေသံ။ ။ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, အဗျာကတ သုံးပါးစုံ၍ အားလုံးကုန်ခြင်းကို "သဗ္ဗေသံ"ဟု ဆိုလိုသည် မဟုတ်၊ စိတ် စေတသိက်အပြား, ရုပ်အပြား, အသင်္ခတအားဖြင့် အားလုံးစုံ၍ကုန်ခြင်း "သဗ္ဗေသံ"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤသို့ယူမှသာ ပဒဘာဝနီ၌ "ဖဿော ဖုသနာ"စသည်ဖြင့် အကျယ် ဝေဖန်ခြင်းနှင့်လျော်သည်။

ပဒဘာဝန နယေန။ ။ဖဿအတွက် "ဖဿော ဖုသနာ သံဖုသနာ"စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း, စိတ်အတွက် "စိတ္တံ မနော မာနသံ"စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း, ရုပ်တို့ကို သရုပ်ပြရာ၌ အစအဆုံးပြအပ်သော စက္ခာယတနအတွက် "ယံ စက္ခု စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ"စသည်ဖြင့် အကျယ် ဝေဖန်နည်းကိုလည်းကောင်း "ပဒဘာဝနနယ"ဟု ဆိုသည်၊ [အသင်္ခတဓာတ်အတွက်ကား "ဘေဒါဘာဝေန နိဗ္ဗာနံ"နှင့်အညီ အကွဲအပြား မရှိခြင်းကြောင့် "အသင်္ခတာ စ ဓာတု"ဟု ဟောတော်မူခြင်းသည်ပင် ပဒဘာဝနီ ဖွင့်ပြီးဖြစ်တော့၏။]

ယထာ ဟိ ၊ပေ၊ သလ္လက္ခေတုံ, တသ္မာ။ ။"တသ္မာရေ., ဟိတ်ကိုတွေ., ပြားရ၍ရှိမှ ခဲ"နှင့်အညီ "ကသ္မာ–ကြောင့်၊ သေသတိက ဒုကာနံပိ ဧသေဝ ဝိဘာဝနနယော ဟောတိ–နည်း"ဟု ပုစ္ဆာဝါကျ အပိုထည့်ပြီးလျှင် "ဟိ ယသ္မာ–ကြောင့်၊

ထို့ကြောင့်၊ တံ ဝိတ္ထာရဒေသနံ–ထို အကျယ်ဖြစ်သော ဒေသနာတော်ကို၊ နိက္ခိပိတ္မာ–မဟောဘဲချထား၍၊ ဝါ–အတွင်းသွင်းထား၍၊ အညေန–ဝိတ္ထာရဒေသနာတော်နည်းမှ တစ်ပါးသော၊ နာတိသင်္ခေပ နာတိဝိတ္ထာရနယေန–နာတိသင်္ခေပ နာတိဝိတ္ထာရ ဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့်၊ သဗ္ဗတ္ထိကဒုကမ္မဝိဘာဂံ–အလုံးစုံသော တိက်ဒုက်တို့၏တရားတို့ကို အကျယ်ဝေဖန်ခြင်းကို၊ ဒသေတုံ–ဌာ၊ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ–အစရှိသော၊ နိက္ခေပကဏ္ဍံ–ကို၊ (ဘဂဝတာ၊) အာရဒ္ဓံ–အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ။

ဟိ–မှန်၊ (ဝိတ္ထာရဒေသနံ နိက္ခိပိတ္မာဟူသောစကားသည် မှန်၏၊) စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍံ–စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍသည်၊ ဝိတ္ထာရဒေသနာ–ဝိတ္ထာရဒေသနာတော်တည်း၊ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍံ–သည်၊ သင်္ခေပဒေသနာ–သင်္ခေပဒေသနာတော်တည်း၊ ဣဒံ ပန နိက္ခေပကဏ္ဍံ–ဤနိက္ခေပကဏ္ဍသည်ကား၊ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍံ–ကို၊ ဥပါဒါယ–ကပ်ယူ၍၊ (ဝါ–ထောက်စာ၍၊) သင်္ခေပေါ–အကျည်းတည်း၊ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍံ–ကို၊ ဥပါဒါယ–၍၊ ဝိတ္ထာရော–အကျယ်တည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ နာတိသင်္ခေပတ္တာ ဝိတ္ထာရဓာတုကံ–အလွန် မချုံးချဉ်းအပ်သည်၏အဖြစ်, အလွန် မကျယ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တယိဒံ ဝိတ္ထာရဒေသနံ–ထို အကျယ်ဖြစ်သော ဒေသနာတော်ကို၊ နိက္ခိပိတ္မာ–၍၊ ဒေသိတတ္တာပိ–ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌာ–၌၊ (အောက်နိဒါနကထာ၌၊) ဝုတ္တကာရဏာဝသေနာပိ–ဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်း၏အစွမ်းကြောင့်လည်းကောင်း၊

ဇွေ–ဤ ကုသလတိက်၌၊ ဧသေဝ–ဤ နည်းသည်ပင်၊ ဝိဘဇနေ နယော ဟောတိ ယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ပေ၊ သလ္လက္ခေတုံ–ဌာ၊ သက္ကာ–၏၊ တသ္မာ သေသတိက ဒုကာနံပိ ဧသေဝ–ဤ နည်းသည်ပင်၊ ဝိဘဇနနယော ဟောတိ–၏"ဟု ရှေ့ပြန်လှည့်ပြီးမှ "တသ္မာ–ထိုသို့ သေသတိက ဒုကတို့၏ ဤနည်းသည်ပင် ဝိဘဇနနည်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်"ဟု ဤသို့လည်း အနက်ပေးပါ။

နိက္ခိပိတ္မာ။ ။"ဝိတ္ထာရဒေသနာကို နိက္ခိပန ပြု၍"ဟူရာ၌ ဝိတ္ထာရဒေသနာကို မဟောဘဲထားခြင်းကို "နိက္ခိပိတ္မာ"ဟု ဆို၏၊ တစ်နည်း–ဝိတ္ထာရဒေသနာကို နာတိသင်္ခေပ နာတိဝိတ္ထာရဖြစ်သော နိက္ခေပကဏ္ဍအတွင်း၌ သွင်းထားခြင်းကို "နိက္ခိပိတ္မာ"ဟု ဆိုသည်၊ [နိက္ခိပိတ္မာတိ ၊ပေ၊ ကတ္မာဝါ၊–ဋီကာ။]

နိက္ခေပကဏ္ဍာ။ ။"ဝိတ္ထာရဒေသနံ နိက္ခိပိတ္မာ"ကို ထောက်၍ "ဝိတ္ထာရဒေသနာ နိက္ခိပိယတေ ဇွောတိ နိက္ခေပေါ၊ ဇွေ–ဤ ကဏ္ဍာ၌၊ ဝိတ္ထာရဒေသနာ–ကို၊ နိက္ခိပိယတေ–မဟောဘဲ ချထားအပ်၏၊ ဝါ–အတွင်း၌ သွင်းထားအပ်၏၊ ဣတိ နိက္ခေပေါ၊ (ကဏ္ဍော၊) ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တကာရဏာဝသေနာပိ"ကို ထောက်၍ "မူလဒီဟိ နိက္ခိပိယတေ ဇွောတိ နိက္ခေပေါ၊ (ကဏ္ဍော)–မူလ အစရှိသည်တို့ဖြင့် သွင်းချ၍ ဟောအပ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့် နိက္ခေပကဏ္ဍမည်၏"ဟု ပြုပါ။

နိက္ခေပကဏ္ဍနာမ-နိက္ခေပကဏ္ဍမည်၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-မှန်၊ မူလတော၊ ၊ပေ၊ ပဝုစ္စတိတိ-မူလတော ၊ပေ၊ ပဝုစ္စတိဟူသော၊ ဧတေ-ဤ ဂါထာမကားကို၊ (မယာ) ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ-ဆိုခဲ့ပြီ၊ [အောက်နိဒါနကထာ၌ ဆိုခဲ့ပြီ။]

ဟိ-ချဲ့၊ (မူလတောစသည်ကို "ဣဒံ ၊ပေ၊ နိက္ခိပိတ္တာ ဒေသိတံနာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ"တိုင်အောင် ချဲ့လိမ့်မည်၊) ဣဒံ-ဤ နိက္ခေပကဏ္ဍကို၊ တီဏိ ကုသလ မူလာနိတိအာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ မူလတော-မူလအားဖြင့်၊ နိက္ခိပိတ္တာ-သွင်းချ၍၊ ဒေသိတံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တံသမ္ပယုတ္တော ဝေဒနက္ခန္ဓောတိ-အစရှိသော၊ (နယေန-ဖြင့်၊) ခန္ဓတော-ခန္ဓာအားဖြင့်၊ (နိက္ခိပိတ္တာ ဒေသိတံ၊) တံသမုट्ठာနံ ကာယကမ္မန္တိ-အစရှိသော၊ (နယေန) ဒ္ဝါရတော-ဒ္ဝါရအားဖြင့်၊ (နိက္ခိပိတ္တာ ဒေသိတံ၊) ဟိ-မှန်၊ ကာယဒ္ဝါရပဝတ္တံ-ကာယဒ္ဝါရ၌ ဖြစ်သော၊ ကမ္မံ-ကံကို၊ ကာယကမ္မန္တိ-ကာယကံဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ သုခဘူမိယံ ကာမာဝစရေတိ-အစရှိသော၊ (နယေန) ဘူမိတော-ဘုံအားဖြင့်၊ နိက္ခိပိတ္တာ ဒေသိတံ၊ ပန-ဆက်၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုနိဒ္ဒေသ၌၊ အတ္ထ ဓမ္မ နာမ လိင်္ဂါနံ-အတ္ထ ဓမ္မ နာမ လိင်္ဂတို့၏၊ ဝသေန-စပ်သဖြင့်၊ ဒေသိတတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္ထာဒီနိ-အတ္ထ အစရှိသည်တို့ကို၊ နိက္ခိပိတ္တာ-သွင်းချ၍၊ ဒေသိတံနာမ-ဟောအပ်သည်မည်၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဤ တတ္ထ (တေသု ကုသလပဒါနိ နိဒ္ဒေသေသု)-ထို ကုသလပဒ အစရှိသော နိဒ္ဒေသတို့တွင်၊ တာဝ-အကုသလပဒနိဒ္ဒေသ, အဗျာကတပဒနိဒ္ဒေသတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (ဝုတ္တော) ကုသလပဒနိဒ္ဒေသေ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) တီဏိတိ-တီဏိဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေ-ဂဏန်းအားဖြင့် ပိုင်းခြားကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ ["သုံးဟူသောဂဏန်းအားဖြင့် ကုသလမူလတို့ကို ပိုင်းခြားကြောင်း သဒ္ဒါဖြစ်သည်"ဟူလို၊] ကုသလာနိစ-ကုသိုလ်တို့လည်း ဟုတ်၏၊ တာနိ-ထို ကုသိုလ်တို့ဟူသည်၊ မူလာနိစ-မူလတို့လည်း ဟုတ်၏၊ (ဣတိ-ဤနှစ်ပါးသော သတ္တိကြောင့်၊ ကုသလမူလာနိ-ကုသလမူလတို့ မည်၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ ကုသလာနံ-ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-စိတ်, စေတသိက်

အတ္ထ ၊ပေ၊ လိင်္ဂါနံ။ ။အတ္ထ၏စပ်သဖြင့် ဟောတော်မူပုံစသည်ကို ထိုထိုနိဒ္ဒေသ၌ တွေ့ရလတ္တံ့၊ အတ္ထဓမ္မပုဒ်တို့၏အနက်ကို နောက်၌ "ဓမ္မောတိ ဘာဝေါ, အတ္ထောတိ ဓမ္မကိစ္စံ"ဟု ဋီကာဖွင့်လတ္တံ့။

ကုသလာနံဝါ ၊ပေ၊ မူလာနိ။ ။ဤ ဒုတိယနည်း၌ "ကုသလာနံ+မူလာနိ" ဟု ဆင်ခြင်တပ္ပရိသိပ်ပြု၊ အလောဘစသော တရားသုံးပါးသည် ကုသိုလ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ ဟေတုပစ္စည်း စသည်ဖြစ်သောကြောင့် မူလအမည်ရကြ၏၊ "ဟေတုပစ္စယ ၊ပေ၊ နိဗ္ဗတ္တကဋ္ဌေန"ကား မူလအမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းပြတည်း၊ ထို၌ "ဟေတုပစ္စယဋ္ဌ, ပဘာဝဋ္ဌကဋ္ဌေ, သမုट्ठာန နိဗ္ဗတ္တကဋ္ဌ"ဟု သုံးမျိုးခွဲပါ။

တရားတို့၏၊ ဟေတုပစ္စယ ပဘဝေနက သမုဋ္ဌာန နိဗ္ဗတ္တကဋ္ဌေန–ဟေတုပစ္စည်း၏အဖြစ်ဟူသောအနက်, ဖြစ်စေတတ်သော အစအမှန်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်, ပြီးစီးစေတတ်သော ဖြစ်ပေါ်ကြောင်း၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ (တစ်နည်း–အကြောင်းဟူသော အနက်, ပစ္စည်းဟူသော အနက်, အစအမှန်ဟူသော အနက်, ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်, ဖြစ်ပေါ်လာစေတတ်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်, ပြီးစီးစေတတ်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊) မူလာနိ–မူလတို့မည်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ကုသလမူလာနိ–တို့မည်၏၊ [အချို့ စာအုပ်များ၌ သမုဋ္ဌာနနေရာဝယ် "သမုဋ္ဌာပက"ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း။]

ဧဝံ–သို့၊ အတ္ထဝသေန–ကိစ္စ၏အစွမ်းဖြင့်၊ [ဟေတုပစ္စယဋ္ဌ စသည်ကိုပင် "အတ္ထ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို အတ္ထဟူသည် အလောဘစသော ဓမ္မတို့၏ဟေတုပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်ခြင်းစသော ကိစ္စပင်တည်း၊] ဒသေတွာ–ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ–၌၊ နာမဝသေန–နာမည်နှင့်စပ်သဖြင့်၊ ဒသေတုံ–ငှာ၊ အလောဘော အဒေါသော အမောဟောတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ။

ဟေတုပစ္စယဋ္ဌ။ ။အလောဘ စသောတရားတို့က ယှဉ်ဖက်ကုသိုလ်တရားတို့အား ဟေတုပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်ခြင်းသည် "ဟေတုပစ္စယဋ္ဌ"မည်၏၊ ဟေတုပစ္စည်းဟူသည်လည်း ရေသောက်မြစ်ကဲ့သို့ သမ္မယုတ်တရားတို့၏ ဆိုင်ရာအာရုံကို ယူရာ၌ ခိုင်မြဲစေခြင်းသတ္တိတည်း၊ [မူလဝသေန ပစ္စယဘာဝေါ ဟေတုပစ္စယဋ္ဌော၊–ဋီကာ။]

ပဘာဝေနကဋ္ဌ။ ။အလောဘ စသည်တို့သည် ယှဉ်ဖက်ကုသိုလ်တရားတို့၏ စဏ်ဖြစ်ရာ အမှန်အစဖြစ်သောကြောင့် ပဘာဝလည်းမည်၏၊ ထို ပဘာဝကိုပင် ဥပတ္ထမ္ဘက (ထောက်ပံ့ရံသာ) မဟုတ်, ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် "ဧနက"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ "ဧနကပဘာဝ–ဖြစ်စေတတ်သော အစအမှန်"ဟူလို၊ [ပဘာဝတိ ဧတသ္မာတိ ပဘဝေါ၊ သော ဧဝ ဧနကောတိ ဝိသေသိတော၊–ဋီကာ။]

သမုဋ္ဌာနနိဗ္ဗတ္တကဋ္ဌ။ ။အလောဘစသည်တို့သည် ယှဉ်ဖက်ကုသိုလ် တရားတို့၏ ထူထောင် ထကြွကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့် "သမုဋ္ဌာန"လည်းမည်၏၊ ထို သမုဋ္ဌာန်ကိုပင် ဥပါဒ်မှစ၍ ဘင်တိုင်အောင် အပြီးအစီး ဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် "နိဗ္ဗတ္တက"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ [သမုဋ္ဌာတိ ဧတေနာတိ သမုဋ္ဌာနံ၊ တသ္ဿ ဝိသေသနံ နိဗ္ဗတ္တကန္တိ၊–ဋီကာ။]

တစ်နည်း။ ။ဟေတု+ပစ္စယစသော သဒ္ဒါခြောက်မျိုးစလုံးသည် အကြောင်းဟူသော အနက်ကိုဟောသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါမျိုးတည်း၊ [သဗ္ဗာနိဝါ ဧတာနိ ပရိယာယ ဝစနာနိ၊] ဟိနောတိ (ဖလံ) ဧတသ္မာ ပဝတ္တတီတိ ဟေတု၊ (ဟိဓာတ် တုပစ္စည်း၊) ပတိစ္စ ဖလံ ဧတသ္မာ ဧတီတိ ပစ္စယော၊ [ပတိ+ဣဓာတ်, အ၊] ဧနေတီတိ (အကျိုးတရားတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့်) ဧနကော၊ နိဗ္ဗတ္တေတီတိ (အကျိုးတရားတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့်) နိဗ္ဗတ္တကောတိ သေသာနံ ဝစနတ္ထော၊ အနု။

ဝေ္ဌာဝတာ–ဤမြတ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ (တိ၏ ကုသလ မူလာနိ အလောဘော အဒေါသော အမောဟောဟူသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊) ယသ္မာ, မူလေန–မူလမ္မ၊ မုတ္တံ–လွတ်သော၊ (မူလနှင့်မယှဉ်သော၊) ကုသလံ နာမ နတ္ထိ၊ တသ္မာ, စတုဘူမကကုသလံ–ဘုံလေးပါးဌ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကို၊ တီဟိ–နှ်သော၊ မူလေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ပရိယာဒိယိတ္တာ–ပိုင်းခြားကာ ယူတော်မူ၍၊ ဝါ–ကုန်ခန်းစေတော်မူ၍၊ ဧမ္မရာဇာ–သည်၊ ဒသေသိ–ပြတော်မူပြီ။

တံသမ္မယုတ္တောတိ–ကား၊ တေဟိ အလောဘာဒီဟိ–ထိုအလောဘ အစရှိသောမူလတို့နှင့်၊ သမ္မယုတ္တော–ယှဉ်သော၊ (ဝေဒနက္ခန္ဓောစသည်ဌ် စပ်၊) တတ္ထ–ထို အလောဘ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အလောဘေန–အလောဘနှင့်၊ သမ္မယုတ္တော–ယှဉ်သော၊ သဒ္ဓါရက္ခန္ဓော–သဒ္ဓါရက္ခန္ဓာဌ်၊ အဒေါသာ မောဟာပိ–တို့သည်လည်း၊ အလောဘေန–နှင့်၊ သမ္မယုတ္တာ သဒ္ဓါရက္ခန္ဓဂဟဏဝယော–ယှဉ်သောသဒ္ဓါရက္ခန္ဓာဌ် သွင်းယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့သာ၊ ဂစ္ဆန္တိ–၏၊ သေသဒွယဝသေန–ကြွင်းသော အဒေါသ အမောဟ နှစ်ပါးအပေါင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သမ္မယောဂေပိ–ယှဉ်ရာဌ်လည်း၊ ဧသေဝနယော–ပင်တည်း၊ ဣတိ–လျှင်၊ စတုဘူမကကုသလံ–ကို၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ (ပထမဝါကျဖြင့် သိမ်းယူပြီး အပေါ်ဝယ်ထပ်၍၊) တံသမ္မယုတ္တက စတုက္ခန္ဓဝသေန–ထို အလောဘ အစရှိသည်တို့နှင့်ယှဉ်သော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိယာဒိယိတ္တာ ဧမ္မရာဇာ ဒသေသိ၊ [ဤ စကားဖြင့် "တံသမ္မယုတ္တော ဝေဒနက္ခန္ဓော ၊ပေ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓော"ဟူသော ပါဠိတော်ဖြင့် သိမ်းယူပုံကို ပြသည်။]

တံ သမုဋ္ဌာနန္တိ–ကား၊ တေဟိ အလောဘာဒီဟိ–တို့ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိတံ–ဖြစ်သော၊ (ကာယကမ္မံ စသည်တို့ဌ် စပ်၊) ဣမိနာပိ နယေန–ဤ တတိယနည်းဖြင့်လည်း၊ တဒေဝ စတုဘူမကကုသလံ–ထို ဘုံလေးပါးဌ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်

တတ္ထ ၊ပေ၊ ဧသေဝနယော။ ။မဟာကုသိုလ်ပထမစိတ်ဝယ် စေတသိက်အင္ဂတိ သယှဉ်ရာဌ် အလောဘသမ္မယုတ္တ သဒ္ဓါရက္ခန္ဓာကို ယူသောအခါ ဖဿ သညာ သဒ္ဓါတို့ကဲ့သို့ အဒေါသ အမောဟတို့လည်း အလောဘနှင့်ယှဉ်သော သဒ္ဓါရက္ခန္ဓာဌ် ပါဝင်ကြသည်၊ ထို့အတူ အဒေါသသမ္မယုတ္တ သဒ္ဓါရက္ခန္ဓာဌ်လည်း အလောဘ အမောဟတို့ ပါဝင်ကြ၏၊ အမောဟသမ္မယုတ္တ သဒ္ဓါရက္ခန္ဓာဌ်လည်း အလောဘ အဒေါသတို့ပါဝင် ကြသည်–ဟူလို၊ ["သေသဒွယဝသေန သမ္မယောဂေပိ ဧသေဝနယော"ဟူရာဝယ် အချို့ စာအုပ်များဌ် "သေသပဒဒွယဝသေန သေသသမ္မယောဂေပိ ဧသေဝနယော"ဟု မှုကွဲရှိ၏၊ သဒ္ဒါအနက်ကွဲသော်လည်း အဓိပ္ပာယ်အတူပင်။

တံ သမုဋ္ဌာနန္တိ ၊ပေ၊ သမုဋ္ဌိတံ။ ။"အလောဘော နိဒါနံ ကမ္မာနံ သမုဒယာ ယ–ကံတို့၏ကြွင်းသော အကြောင်းများနှင့် ပေါင်းမိလသော် ဖြစ်ဖို့ရန် အလောဘသည် အကြောင်းဖြစ်၏"ဟု အဂုတ္တရ်, တိကနိပါတ်, ဒေဝဒူတဝဂ်, နိဒါနသုတ်ဌ်

ကိုပင်၊ တိဏ္ဏံ-နှင်သော၊ ကမ္မဒ္ဒါရာနံ-တို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ပရိယာဒိယိတ္တာ ဓမ္မရာဇာ ဒသေသိ၊ [ဤစကားဖြင့် "တံသမုဒ္ဒါနံ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ မနောကမ္မံ"ဟူသောပါဠိတော်ဖြင့် သိမ်းယူပုံကို ပြသည်။] ဧဝံ-လျှင်၊ တာဝ-အကုသိုလ်မဲ့ ရှေးဦးစွာ၊ (ဝုတ္တံ-သော၊) ကုသလံ-ကို၊ တီသု-ကုန်သော၊ ဌာနေသု-ဌာန တို့၌၊ ပရိယာဒိယိတ္တာ-၍၊ ဒသိတံ-ပြတော်မူအပ်ပြီ။

၉၈၆။ ။အကုသလေပိ-၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ဟိ-မှန်၊ [အချို့စာအုပ် တို့၌ "စ"ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း၊] ဒ္ဝါဒသန္နံ-နှင်သော၊ အကုသလစိတ္တာနံ-တို့တွင်၊ ဧကမ္မိ-တစ်ခုသော စိတ်သည်လည်း၊ မူလေန-မူလမှ၊ မုတ္တံနာမ-လွတ်သော စိတ်မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မူလေန-ဖြင့်၊ ပရိယာဒိယိတ္တာ ဓမ္မရာဇာ ဒသေသိ၊ တံ သမ္မယုတ္တာ စတုက္ခန္ဓတောစ-ထို မူလတို့နှင့် ယှဉ်သော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးမှလည်း၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်၌၊ အကုသလံနာမ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တာနေဝ ဒ္ဝါဒသ အကုသလစိတ္တာနိ-ထို တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်တို့ကိုပင်၊ စတုက္ခန္ဓဝသေန-နာမ်ခန္ဓာလေးပါး၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပေ၊ ဒသေသိ၊ ပန-ကား၊ ကာယကမ္မာဒိဝသေန-ကာယကံ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နေသံ-ထို အကုသိုလ်စိတ်တို့၏၊ ပဝတ္တိ သဗ္ဗာဝတော-ဖြစ်ခြင်း၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကမ္မဒ္ဒါရဝသေန-ကမ္မဒ္ဒါ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိယာဒိယိတ္တာ ဓမ္မရာဇာ ဒသေသိ။

ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ အကုသလပဒနိဒ္ဒေသ၌၊ တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာတိ အာဒိ-အစရှိသော၊ ယံ-အကြင် စကားကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ဤ၌ အာဒိ သဒ္ဒါလိုမည် မထင်၊ ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ၊ သို့မဟုတ် "တဒေကဋ္ဌာစာတိ အာဒိ ဝုတ္တံ"ဟုသော်လည်း ရှိရမည်၊] တတ္ထ-ထို တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာ ဟူသော စကားရပ်၌၊ (ဝစတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဧကသ္မိံ စိတ္တေ-တစ်ခုတည်းသော စိတ်၌၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ (ဧကသ္မိံ)ပုဂ္ဂလေ-တစ်ဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဌိတံ-တည်သော အကုသိုလ်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဧကဋ္ဌं-ဧကဋ္ဌ မည်၏၊ တတ္ထ-ထို နှစ်ပါးသော ဧကဋ္ဌတို့တွင်၊ ဧကသ္မိံ စိတ္တေ-၌၊ ဌိတံ-

---

ဟောတော်မူသောကြောင့် "တာနိ+သမုဒ္ဒါနံ ဧတသာတိ တံသမုဒ္ဒါနံ-ထိုကုသိုလ်မူလတို့ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ကံ"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ "ထို ကုသိုလ်မူလ ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ကံ"ဟူသည် ထို ကုသိုလ်မူလတို့ကြောင့်ဖြစ်သော၊ ကံပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "တေဟိ ၊ပေ၊ သမုဋ္ဌိတံ"ကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဟု မှတ်ပါ၊ [တာနိ ကုသလမူလာနိ၊ ပေ၊ သမုဋ္ဌိတံတိ အာဟ၊-ဋီကာ။]

တီသု ဌာနေသု။ ။"ဧဝံ ၊ပေ၊ ဒသိတံ"ကား နိဂုံးဝါကျတည်း၊ "မူလေဟိ ပရိယာဒိယိတ္တာ"စသည်ကို ကြည့်၍ (၁) မူလတို့ဖြင့်သိမ်းယူရာဌာန၊ (၂) သမ္မယုတ္တ ခန္ဓာတို့၏အစွမ်းဖြင့် သိမ်းယူရာဌာန၊ (၃) ကမ္မဒ္ဒါရတို့၏အစွမ်းဖြင့် သိမ်းယူရာ ဌာနဟု သုံးဌာနကို သိပါ၊ ပါဠိတော်၌လည်း သုံးဝါကျပြထား၏၊ ရှုပါလေ။

တည်သော အကုသိုလ်သည်၊ သဟဇေကင္ဍနာမ–သဟဇေကင္ဍ မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဧကသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ–၌၊ ဒ္ဝိတံ–တည်သော အကုသိုလ်သည်၊ ပဟာနေကင္ဍနာမ–မည်၏၊ တတ္ထတတ္ထ–ထိုထိုဌာန၌၊ (သံကိလိဋ္ဌတိက်စသော နောက်၌ လာမည့် ထိုထိုဌာန၌၊) နိဒ္ဒိဋ္ဌေန–ညွှန်ပြအပ်သော၊ တေန လောဘာဒိနာ–ထို လောဘ အစရှိသည်နှင့်၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ အညေန–လောဘစသည်မှ တစ်ပါးသော၊ တေန–ထို သံယောဇဉ်စသော တရားနှင့်၊ သဟ–တကွ၊ ဧကသ္မိံ–တစ်ခုတည်းသော စိတ်၌၊ ဝါ–တစ်ဦး တည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဒ္ဝိတံ–တည်သော အကုသိုလ် တည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ တဒေကင္ဍံ–တဒေကင္ဍမည်၏။

သဟဇေကင္ဍံ။ ။သဟ–အတူတကွ–ဇာယတိ–တစ်ခုတည်းသော စိတ်၌ ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ သဟ၏၊ (အကုသလ်၊) "သဟ"အရ အကုသိုလ်ကို ရသော်လည်း ဘာဝပဓာနကြောင့် "တစ်ခုတည်းသောစိတ်၌ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်"ဟု (ဖြစ်ခြင်း) ကြိယာကို အရကောက်စေလိုသောကြောင့် ဋီကာ၌ "သဟဇာဘာဝေန"ဟု ဖွင့်သည်၊ သဟဇေန–အတူတကွ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဧကင္ဍံ–တစ်ခုတည်းသော စိတ်၌ တည်သော အကုသိုလ်တည်း၊ သဟဇေကင္ဍ–သိုလ်၊ လောဘမူပထမစိတ်၌ "လောဘ မောဟ"ဟူသော မူလနှစ်ပါးရှိ၏၊ ထို မူလနှစ်ပါးနှင့်အတူတကွ လောဘမူပထမစိတ်၌ တည်ကြွယှဉ်ကြသော အကုသိုလ်စိတ် စေတသိက်များကို "သဟဇေကင္ဍ"ဟု ခေါ်သည်။

ပဟာနေကင္ဍံ။ ။ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်၏သန္တာန်၌ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်လိုက်သောအခါ အပါယဂမနီယဖြစ်သော လောဘ ဒေါသ မောဟ မာန ထိန ဥဒ္ဓစ္စ အဟိရိက အနောတ္တပ္ပကိလေသာတို့ကိုလည်း ပယ်အပ်ပြီးဖြစ်ကုန်တော့၏၊ (ကိလေသာ အမည်မရသော ဣဿာ မစ္ဆရိယ သံယောဇဉ်များကိုလည်း ပယ်ပြီးဖြစ်ကြောင်းကို သံယောဇဉ် အခန်း၌ ပြဦးလတ္တံ့၊) ထိုသို့ အတူတကွ ပယ်လိုက်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် တစ်ယောက် တည်းသောပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်သောအကုသိုလ်သည် ပဟာနေကင္ဍမည်၏၊ [ပဟာတဗ္ဗတိ ပဟာနံ၊ ယုပစ္စည်း၏ အရဟအနက်ကိုပြသော ဋီကာဝိဂ္ဂဟ၊ ဘာဝပွဓာနလည်း ကြ၊ ပဟာနေန–အတူတကွ ပယ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဧကင္ဍ–တစ်ယောက် တည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်သော အကုသိုလ်တည်း၊ ပဟာနေကင္ဍ–သိုလ်။]

တဒေကင္ဌာ။ ။ပါဠိတော်၌ ကိလေသာပုဒ်ကို ငဲ့၍ "တဒေကင္ဌာ"ဟု ပုလ္လိင် ဗဟုဝုစ်ရှိ၏၊ အဋ္ဌကထာ၌ "ဧကင္ဍံ"ဟု နပုလ္လိင် ဧကဝုစ်ရှိ၏၊ အကုသလ်ပုဒ်ကို ငဲ့သည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ "ဧကသ္မိံ စိတ္တေ+ဒ္ဝိတံ"သည် သဟဇေကင္ဍကိုငဲ့သော ဝိဂ္ဂဟ တည်း၊ "ဧကသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ+ဒ္ဝိတံ"ကား ပဟာနေကင္ဍကိုငဲ့သော ဝိဂ္ဂဟတည်း။

မှတ်ချက်။ ။အဋ္ဌကထာဝယ် တနှင့် ဧကင္ဍကို သမာသ်တွဲရာ၌ "တေန လောဘာဒိနာ"ဟုလည်းကောင်း, "အညေန"ဟုလည်းကောင်း တ၏စွဲနက်ကို နှစ်မျိုးပြ၏၊ ထိုတွင် "လောဘော ဒေါသော မောဟော, တဒေကင္ဌာစ ကိလေသာ"ဟူသော ပါဠိတော်ကို ကြည့်၍ "တေန လောဘာဒိနာ"ဟု ပထမပြသည်၊ "ဣမာနိ တီဏိ သံယောဇနာနိ တဒေကင္ဌာစ ကိလေသာ"ဟူသော ပါဠိတော်ကို ကြည့်၍ "အညေနဝါ တတ္ထတတ္ထ နိဒ္ဒိဋ္ဌေန"ဟု ဒုတိယပြသည်၊ "တေန++သဟ+ဧကင္ဍံ တဒေကင္ဍံ"သာ လိုရင်းဟု မှတ်ပါ။

တတ္ထ–ထိ သဟဧကဋ္ဌ, ပဟာနေကဋ္ဌတို့တွင်၊ [နောက်၌ "သဟဧကဋ္ဌံ အာဂတံ ၊ပေ၊ ပဟာနေကဋ္ဌံ အာဂတံ"ဟု နိဒ္ဒါရဏီယအဖြစ်ဖြင့် အစိတ်အစိတ် လာလတ္တံ့၊] ကတမေ ဓမ္မာ ၊ပေ၊ တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာတိ–ကတမေ ဓမ္မာ ၊ပေ၊ တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာဟူ၍၊ သံကိလိဋ္ဌတ္တိကေ–သံကိလိဋ္ဌတိက်လည်း ကောင်း၊ (ဣတိ၌ စပ်ပါ၊) ကတမေ ဓမ္မာ ဟီနာ၊ ပေ၊ တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာ တိ–ဟူ၍၊ ဟီနတ္တိကေ–လည်းကောင်း၊ ကတမေ ဓမ္မာ အကုသလာ ၊ပေ၊ တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာတိ–ဟူ၍၊ ဣမသ္မိံ ကုသလတ္တိကေ–ဣ၊ ကုသလတိက် လည်းကောင်း၊ ကတမေ ဓမ္မာ သံကိလိဋ္ဌာ ၊ပေ၊ တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာတိ– ဟူ၍၊ ကိလေသဂေါစ္ဆကေ–ကလည်းကောင်း၊ ကတမေ ဓမ္မာ သရဏာ ၊ပေ၊ တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာတိ–ဟူ၍၊ သရဏဒုကေ–သရဏဒုက်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဣ၊သို့၊ ဧတ္တကေသု–ဣ၊မျှအတိုင်း အရည်ရှိကုန်သော၊ ဣမေသု ဌာနေ သု–ဣ၊ ဌာနတို့၌၊ သဟဧကေ–သဟဧကဋ္ဌသည်၊ အာဂတံ–လာ၏၊ ["တဒေကဋ္ဌာ–ထို လောဘ ဒေါသ မောဟတို့နှင့်တကွ တစ်ခုတည်းသော စိတ်၌တည်ကုန်သော၊ ကိလေသာစ–တို့လည်းကောင်း"ဟု အနက်ပေးပါ။]

ပန–ကား၊ ("ဣမေသု ပန"မှ "ပန"ကို ပေးသည်၊) ဒဿနေနပဟာ တဗ္ဗတ္တိကေ–တိက်၌၊ ဣမာနိ တီဏိ သံယောဇနာနိ တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာ တိ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (အာဂတံ၌ စပ်၊) ["တဒေကဋ္ဌာ–ထို သံယောဇဉ်တို့နှင့် တကွ တစ်ဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌တည်ကုန်သော၊ ကိလေသာစ–တို့လည်း ကောင်း"ဟု ပေးပါ၊] ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟေတုကတ္တိကေပိ–တိက်၌လည်း၊ ဣမာနိ တီဏိ သံယောဇနာနိ တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာတိ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ [အနက်မှာ ရှေးအတိုင်း ပေး၊] ပုန–တစ်ဖန်၊ တတ္ထေဝ–ထို ဒဿနေန ပဟာ တဗ္ဗ ဟေတုကတိက်၌ပင်၊ တီဏိ သံယောဇနာနိ ၊ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ဒဿ နေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာတိ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ["တဒေကဋ္ဌော–ထို သံယောဇဉ် သဏ္ဌာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသတို့နှင့်တကွ တစ်ဦး တည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌တည်သော၊ လောဘော–လောဘလည်းကောင်း၊ ပေ၊ တဒေကဋ္ဌာ–ထို သံယောဇဉ် ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ ပရာမာသ လောဘ ဒေါသ မောဟတို့နှင့်တကွ တစ်ဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌တည်ကုန်သော၊ ကိလေသာစ– တို့လည်းကောင်း" ဟု ပေး၊] သမ္မပ္ပဓာနဝိဘင်္ဂေ–သမ္မပ္ပဓာနဝိဘင်း၌၊ တတ္ထ ကတမေ အနုပ္ပန္နာ ပါပကာ ၊ပေ၊ တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာတိ–ဟူ၍လည်း ကောင်း၊ ["တဒေကဋ္ဌာ–ထို လောဘ ဒေါသ မောဟတို့နှင့်တကွ တစ်ဦးတည်း သောပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်ကုန် သော၊ ကိလေသာစ–တို့လည်းကောင်း"ဟု ပေး၊] ဧတ္တကေသု–နှ်သော၊ ဣမေသု ဌာနေသု–တို့၌၊ ပဟာနေကဋ္ဌံ–သည်၊ အာဂတံ– ၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ["ဣမေသု ပန"ဟု ဣ၌ ပနသဒ္ဒါပါသောကြောင့် "ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတ္တိကေ ပန"ဟု ပနသဒ္ဒါပါသည်ကား ပိုဟန်ကျသည်၊ ဣ၊ နေရာကသာ ပဓာနဖြစ်သောကြောင့် ဣ၊ နေရာ၌သာ "ပန"ရှိသင့်သည်။]

၉၈၇။ ။အဗျကတပဒနိဒ္ဒေသော–သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထောယေဝ–သည်သာ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း၊ ဣမသ္မိं တိကေ–ဤ ကုသလတိက်၌၊ တိဏိ–နှင့်သော၊ လက္ခဏာနိ–အနိစ္စတာစသော လက္ခဏာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ တိသော–နှင့် သော၊ ပညတ္တိယော–နာမပညတ်, ကသိဏပညတ်, သတ္တပညတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကသိဏဘူတ္ဌါ ဋ္ဌိမာကာသံ–ကသိဏ်ကိုးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးကို ခွာခြင်းကြောင့်ရအပ်သော ကောင်းကင်ပညတ်ကိုလည်းကောင်း၊ [ပထမာရုပ္ပဝိညာဉ်၏ အာရုံဖြစ်သော ကောင်းကင်ပညတ်ကို ဆိုသည်၊] အဇ္ဇာကာသံ–အရှုပ်အထွေးမရှိသော ကောင်းကင်ကိုလည်းကောင်း၊ [အိုးပေါက်, တံခါးပေါက် စသည်တို့နှင့် တကွ ဟာလာဟင်းလင်း အထက်အောက်ကောင်းကင်ကို ဆိုသည်၊] အာကိဉ္စညာယတနသမ–အာကိဉ္စညာယတနစျာန်၏၊ အာရမဏံ–အာရုံဖြစ်သော နတ္ထိဘောပညတ်ကိုလည်းကောင်း၊ နိရောဓသမာပတ္တိစ–နိရောဓသမာပတ်ကိုလည်းကောင်း၊ နလဗ္ဘတိ–မရအပ်၊ ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တံ–ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီ။

၉၈၈။ ။ဝေဒနာတ္တိကနိဒ္ဒေသေ–၌၊ သုခဘူမိယန္တိ ဇဏ–ဤပါဠိ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) တမ္မဝကဏ္ဏ ဘူမိယောဝ–နိသောမြေ, နက်သောမြေတို့ကိုပင်၊ တမ္မဘူမိ ကဏ္ဏဘူမိတိ–တမ္မဘူမိ ကဏ္ဏဘူမိဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ ယထာ–ကုန်သကဲ့သို့၊ ဇဝံ–တူ၊ သုခံပိ–သုခဝေဒနာသည်လည်း၊ သုခဘူမိနာမ–

တိဏိ လက္ခဏာနိ။ ။အနိစ္စတာ ဒုက္ခတာ အနတ္တတာ (ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏ မမြဲကုန်သည်၏အဖြစ်=မမြဲခြင်း)စသော သုံးပါးကိုဆိုသည်၊ ဥပစယ သန္တတိ–စသော လက္ခဏာရုပ်တို့ကား ဤတိက်၌ ရကောင်းကုန်သည်သာတည်း၊ [အောက်ကဏ္ဍ၌ အဗျာကတာဓမ္မာအရ ဝိညတ်လက္ခဏာရုပ်များကို ဟောခဲ့ပြီ။]

တိသော ပညတ္တိယော။ ။(၁) ဆံပင်, မွေးညှင်း, အိုး, အဝတ်အစရှိသော နာမပညတ်, (၂) ထိုထို စျာန်၏အာရုံဖြစ်သော ပထဝီကသိဏ်းစသော ကသိဏပညတ်, (၃) ရုပ်, ဝေဒနာစသည်ကိုစွဲ၍ သတ္တဝါဟုပညတ်အပ်သော သတ္တပညတ်တည်း၊ [ပရမတ္ထရုပ်တရားကို စွဲ၍ ကျောင်း, ညောင်စောင်းစသော ဥပါဒါပညတ်များလည်း (သတ္တပညတ်နှင့် ဥပါဒါပညတ်ချင်း သဘောတူဖြစ်၍) သတ္တပညတ်တွင် ပါဝင်ပြီ၊ ဤ လက္ခဏာစသည်တို့ကို ဟောတော်မမူအပ်ကုန်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း ... ပရမတ္ထ သဘာဝမဟုတ်များ မဟုတ်ကြသောကြောင့်တည်း၊ ကုသလတိက်သည် နိပ္ပဒေသတိက် ဖြစ်သောကြောင့် "ကုသလတိက်ဖြင့် မသိမ်းယူနိုင်သော သဘာဝမဟုတ်နေသေး၏"ဟု မဆိုထိုက်၊–ဋီကာ။]

နှ လဗ္ဘတိ။ ။နိရောဓသမာပတ္တိကို ငဲ့၍ "နှ လဗ္ဘတိ"ဟု ထားဟန်တူသည်၊ "နှစ်သုံး လေးပါး, ကဲကတ္တားနှင့်, ထားသည့်အရာ, ကြိယာမှာ, မှန်စွာ နောက်များ, ကဲကတ္တားနှင့်, တူကြားလိင်ဝုစ် အညီတည်း"ဟူသော နိယာမ်နှင့် ညီ၏၊ သို့သော် "သာရိပုတ္တောစ မောဂ္ဂလ္လာနောစ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ"ကဲ့သို့ အစိတ်စိတ်ကို ငဲ့၍ "နှ လဗ္ဘန္တိ"ဟု ဗဟုဝုစ်လည်း ရှိနိုင်သည်ဟု မှတ်ပါ။

သုခဘူမိမည်၏၊ ["သုခမေဝ+ဘူမိ သုခဘူမိ"ဟု ပြု၊] ဥစ္ဆာသာလီနံ-ကြံပင် သလေးပင်တို့၏၊ ဥပဓေနဋ္ဌာနာနိ-ဖြစ်ရာဌာန လယ်ယာတို့ကို၊ ဥစ္ဆာဘူ သာလိဘူမိတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ ယထာ-နည်းသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ သုခဿ-သုခ ဝေဒနာ၏၊ ဥပဓေနဋ္ဌာနံ-ဖြစ်ရာဌာနဖြစ်သော၊ စိတ္တံပိ-စိတ်သည်လည်း၊ သုခ ဘူမိနာမ-မည်၏၊ တံ-ထိုစိတ်ကို၊ ဣဓ-ဤ သုခဘူမိယံဟူသော ပါဠိ၌၊ အဓိပ္ပေတံ-အလိုရှိအပ်၏။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ, သာ-ထို သုခဘူမိသည်၊ ကာမာဝစရေဝါ-ကာမာဝစရ စိတ္တုပ္ပာဒ်၌လည်းကောင်း၊ ရူပါဝစရာဒီသုဝါ-ရူပါဝစရစိတ္တုပ္ပာဒ် အစရှိသော စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့၌လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ [အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော အပရိယာ ပန္နကိုသာ ယူ၊] တသ္မာ, အသာ-ထို သုခဘူမိ၏၊ တံ ပဘေဒံ-ထို အပြားကို၊ ဒသေတုံ-ငှာ၊ ကာမာဝစရေတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

သုခဝေဒနံထပေတ္တာတိ-ကား၊ သုခဘူမိယံ-သုခဝေဒနာ၏ ဖြစ်ရာစိတ်၌၊ ယာသာ သုခဝေဒနာ-သည်၊ (အတ္ထိ၊) တံ-ထို သုခဝေဒနာကို၊ ထပေတ္တာ-၍၊ တံ သမ္မယုတ္တောတိ-ကား၊ ထပိတာယ-ချန်ထားအပ်သော၊ တာယ သုခ ဝေဒနာယ-နှင့်၊ သမ္မယုတ္တော-သော၊ (သညုက္ခန္ဓောစသည်၌ စပ်၊) သေသ ပဒဒွယေပိ-ကြွင်းသော ပုဒ်နှစ်ပါးအပေါင်း၌လည်း၊ (ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာ, အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာဟူသော ပုဒ်နှစ်ပါး အပေါင်း၌လည်း၊) ဣမိနာဝ နယေန-ဖြင့်၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

စိတ္တံပိ သုခဘူမိနာမ။ ။ဘဝတိ ဇာယတိ ဘူမိ, သုခဿ+ဘူမိ သုခဘူမိ၊ စိတ်သည် သုခဝေဒနာ၏ သဟဇာတနိဿယပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ရာမှီရာဖြစ်သော ကြောင့် သုခဘူမိမည်၏၊ [တမ္မဘူမိ ကဏ္ဌဘူမိ၌ "တမ္မာစ+သာ+ဘူမိစာတိ တမ္မဘူမိ" စသည်ဖြင့် ကမ္မဓာရဲ့ပြုရသည်၊] ပါဠိတော်ဝယ် "သုခဘူမိယံ"အရ၌ကား ပြခဲ့သော တပ္ပုရိသ်ဝစနတ္ထ ပြု၍ သုခဝေဒနာ၏ဖြစ်ရာစိတ်ကို (တစ်နည်း အနုဋ္ဌိကာ အလို စိတ္တုပ္ပာဒ်ကို) အရကောက်ရသောကြောင့် "တံ ဣဓ အဓိပ္ပေတံ"ဟု မိန့်သည်။

ယသ္မာ ပန ၊ပေ၊ အာဒိဝုတ္တံ။ ။ပါဠိတော်၌ "သုခဘူမိယံ ကာမာဝစရေ ရူပါ ဝစရေ အပရိယာပန္နေ"ဟု ဟောတော်မူ၏၊ ဆိုလိုရင်းကား သုခဝေဒနာဖြစ်ရာ ယှဉ်ရာဖြစ်၍ သုခဘူမိ မည်သောစိတ်သည် ကာမာဝစရ၌လည်းရှိ၏၊ ရူပါဝစရ လောကုတ္တရာတို့၌လည်း ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ထို ရှိသမျှအပြားကို ပြလိုရှိ၍ "ကာမာ ဝစရေဝါ"စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်-ဟူလို။

အရတူလော, အရကွဲလော။ ။ကာမာဝစရ စသောအမည်သည် ကာမာ ဝစရစိတ် စေတသိက် (စိတ္တုပ္ပာဒ်၏) အမည်တည်း၊ "သုခဘူမိ"ဟူသော အမည်ကား အဋ္ဌကထာအတိုင်းဆိုလျှင် စိတ်၏အမည်သာတည်း၊ ထို့ကြောင့် သုခဘူမိယံနှင့် ကာမာဝစရေစသည်တို့မှာ အဋ္ဌကထာ အလိုအားဖြင့် အရမတူဟု မှတ်ပါ၊ [အနုဋ္ဌိကာ၌ စိတ္တံအရ "စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ"၌ကဲ့သို့ စိတ်နှင့်တကွ စေတသိက်အားလုံးကို အရ ကောက်၍ သုခဘူမိယံနှင့် ကာမာဝစရေစသည်ကို အရတူဟုလည်း ကြံ၏။]

ဣမသ္မိं တိကေ–ဣ၀ေနာ့တိက်ဋ္ဌ၊ တိသော–နိ်သော၊ ၀ေဒနာ–တို့လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗံ–သော၊ ရူပံ–ရုပ်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဣဒံပိ–ဣ၀ေ တရားအပေါင်းကိုလည်း၊ နိ လဗ္ဘတိ–မရအပ်၊ [ပိုဖြင့် ရှေ့တိက်ဋ္ဌ မရအပ်သော "တီဏိလက္ခဏာနိ"စသည်ကို ပေါင်းသည်၊] ဟိ–မှန်၊ အယံတိကော–သည်၊ ဣသလက္ခဏေ–ဋ္ဌ၊ အလဗ္ဘမာနေဟိစ–မရအပ်သော တရားတို့မှလည်းကောင်း၊ (တီဏိလက္ခဏာနိ စသည်ကို ဆိုသည်၊) တီဟိ–နိ်သော၊ ဣမေဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိစ–ဣ၀ေ အဖို့အစုတို့မှလည်းကောင်း၊ (၀ေဒနာ, ရုပ်, နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုသည်၊) မုတ္တကောနာမ–လွတ်သော တိက်မည်၏၊ ပန–ဆက်၊ ဣဒေါ–ဣ၀ေ နာ့တိက်မှ၊ ပရေသု–ကုန်သော၊ တိကဒုကေသု–တို့ဋ္ဌ၊ ပါဋိတောစ–ပါဋိအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အတ္ထတောစ–အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယံ–အကြင် အဆုံးအဖြတ် စကားရပ်သည်၊ ဝတ္ထုဗ္ဗံ–ဆိုထိုက်သည်၊ သိယာ–ဖြစ်၏၊ တံ–ထို အဆုံးအဖြတ် စကားရပ်ကို၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံကို၊ ပဒါနုက္ကမေန–ပုဒ်အစဉ်အားဖြင့်၊ မာတိကာကထာယ ဣ၀ေ–မာတိကာအဋ္ဌကထာဋ္ဌလည်းကောင်း၊ ကုသလာဒီနံ–ကုသလပုဒ် အစရှိသည်တို့၏၊ နိဒ္ဒေသေစ–နိဒ္ဒေသဋ္ဌလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တမေ၀–ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ပန–ဆက်၊ ယတ္ထ–အကြင် ဌာနဋ္ဌ၊ ယံ ဝိသေသ မတ္တံ–အကြင် အထူးမျှသည်၊ (အတ္ထိ၊) (တတ္ထ–ထို ဌာနဋ္ဌ၊) တဒေ၀–ထို အထူးမျှကိုသာ၊ ဝက္ခာမ–ဆိုကုန်တော့အုံ။

၉၉၁။ ။တတ္ထ–ထို ၀ေဒနာ့တိက်မှ နောက်ဖြစ်သော တိက်ဒုက်တို့တွင်၊ ["ဣတော ပရေသု·တိကဒုကေသု"ကို ပြန်စွဲသည်၊] တာ၀–ဥပါဒိန္နတိက်စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (၀ုတ္တော–သော၊) ဝိပါကတ္တိကေ–ဋ္ဌ၊ ဝိနိစ္ဆယော ဧ၀ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) [နာမ်တရားတို့ကဲ့သို့ ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တရားတို့လည်း ရှိပါကုန်သည် မဟုတ်လော၊ ထိုသို့ ရှိပါလျက် ရုပ်တရားတို့ကို ဝိပါကဟု ဟောတော်မမူဘဲ အဘယ်ကြောင့် နာမ်တရားတို့ကိုသာ "ဝိပါက"ဟု ဟောတော်မူအပ်ပါကုန်သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ကိဉ္စာပိ"စသည်ကို မိန့်၊] အရူပဓမ္မာ ဝိယ–

ပါဋိတော အတ္ထတော။ ။အခြားနေရာ၌ ပါဋိတော်ကို ပါဋိဟုလည်းကောင်း၊, အဋ္ဌကထာကို အတ္ထဟုလည်းကောင်း ဆိုရသော်လည်း ဣ၀ေနေရာ၌ကား ထို အနက်မဖြစ်နိုင်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း? . . . အဋ္ဌကထာဖွင့်ကို ပြုနေရာ၀ယ် "ပါဋိတော်အားဖြင့် ဆိုထိုက်သောပုဒ်"ဟု မရှိနိုင်သောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ ၀ေဒနာ့တိက်မှ နောက်အစဖြစ်သော ဝိပါကတိက်အဖွင့်၀ယ် "ဝိသိဋ္ဌာနံ ပါကာတိ ဝိပါကာ"ဟူသော ၀စနတ္ထပြုစကားမျိုးကို ပါဋိတောဟုလည်းကောင်း, "ဝိပက္ကဘာ၀မာပန္နာနံ အရူပဓမ္မာနမေတံ အဓိ၀စနံ"ဟူသော အဘိဓေယျ (ဟောနက်ပြ)စကားမျိုးကို "အတ္ထတော"ဟုလည်းကောင်း, တစ်နည်း–တိက်တို့၏ နာမည်, ဒုက်တို့၏ နာမည် စသည်ပိုင်းခြားပြမှုကို "ပါဋိတော"ဟုလည်းကောင်း, ထို နာမည်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ပြုဖြစ်သော "ကုစ္ဆိတာနံ သလနံ"စသော စကားမျိုးကို "အတ္ထတော"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။

နာမ်ဝိပါက်တရားတို့ကဲ့သို့၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာ–ကံဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော၊ ရူပမမ္မာပိ–ကမ္မဇရုပ်တရားတို့သည်လည်း၊ ကိဉ္စာပိ အတ္ထိ၊ ပန–ထိုသို့ပင် ရှိပါကုန်သော်လည်း၊ တေ–ထို ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တရားတို့သည်၊ အနာရမ္မဏတ္တာ–အာရုံမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အာရုံကို မယူတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ကမ္မသရိက္ခကာ–ကံနှင့်အလားတူကုန်သည်၊ နု ဟောန္တိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သာရမ္မဏာ–အာရုံနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော၊ (အာရုံကို ယူတတ်ကုန်သော၊) အရူပမမ္မာဝ–နာမ်ဝိပါက်တရားတို့ကိုသာ၊ ကမ္မသရိက္ခကတ္တာ–ကံနှင့်အလားတူကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သာရမ္မဏချင်း တူကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိပါကာတိ–ဝိပါကတို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ–ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ (ကိမိဝ) ဗီဇသရိက္ခကံ–မျိုးစေ့နှင့်တူသော၊ ဖလံ–အသီးကို၊ သာလိဖလန္တိ–သာလိဖလဟူ၍၊ ဝါ–သာလိပါကဟူ၍၊ ဝုစ္စတိဝိယ–ဆိုအပ်သကဲ့သို့တည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ (ယောဇနာဌ္ဌ ဒဋ္ဌိကရဏဟု ဆို၏၊) သာလိဗီဇသို့–သလေးမျိုးစေ့ကို၊ ဝပိတေ–စိုက်ပျိုးအပ်ပြီးသော်၊ အကုံရပတ္တာဒီသု–အညွန့်, အရွက်အစရှိသော အကျိုးတို့သည်၊ နိက္ခန္တေ သုပိ–ထွက်ပါကုန်သော်လည်း၊ သာလိဖလန္တိ–သာလိဖလဟူ၍၊ ဝါ–သလေးသီးဟူ၍၊ နု ဝုစ္စတိ–မဆိုအပ်၊ [သာလိဖလန္တိ သာလိပါက မဟာ–ဋီကာ၊ ဝိပါက၏ ဥပမာနဖြစ်သောကြောင့် သာလိဖလကို "သာလိပါက"ဟု ဖွင့်သည်၊ နသော သလေးသီး မဟုတ်၊ "မျိုးစေ့နှင့်တူအောင် မှည့်ရင့်သော သလေးသီး"ဟူလို၊ အဓိပ္ပာယ်အကျယ်ကို ဤ၌ ဆိုသည့်အတိုင်း ဝိပါကတိက်အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ပန–အနွယကား၊ ယဒါ–၌၊ သာလိသီသံ–သလေးဦးသည်၊ ဝါ–သလေးနှံသည်၊ ပက္ကံ–မှည့်သည်၊ ပရိဏတံ–ရင့်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ["ပက္ကံ–ကျက်သည်"ဟု ပေးမည်စိုး၍၊ "ပရိဏတံ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] တဒါ–၌၊ (မှည့်ရင့်ရာ ထို အခါ၌၊) ဗီဇသရိက္ခကော–မျိုးစေ့နှင့်တူသော၊ သာလိဗဝ–သလေးသီးကိုသာ၊ သာလိဖလန္တိ–သာလိဖလဟူ၍၊ ဝါ–မှည့်ရင့်သော သလေးဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ပန–ဆက်၊ အကုံရပတ္တာဒီနိ–အညွန့်, အရွက် အစရှိသည်တို့သည်၊ ဗီဇဇာတာနိ–မျိုးစေ့ကြောင့် ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဗီဇတော–မျိုးစေ့မှ၊ နိဗ္ဗတ္တာနိ–ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝုစ္စန္တိ (ယထာ၊) ဇဝမေဝ–ပင်၊ ရူပမ္ပိ–ရုပ်သည်လည်း၊ ဝါ–ကိုလည်း၊ ကမ္မဇန္တိဝါ–ကမ္မဇဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဥပါဒိန္နန္တိ ဝါ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ၊ [ရုပ်ကို "ကမ္မဇ" "ဥပါဒိန္န"ဟုသာ ဆိုနိုင်သည်၊ "ဝိပါက"ဟု မဆိုနိုင်–ဟူလို။]

၉၉၄။ ။ဥပါဒိန္နတ္တိကော–၌၊ (ဥပါဒိန္နပါဒါနိယတိက်ကို ဆိုသည်၊ ဝိနိစ္ဆယော ဇဝ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) [ပုထုဇဉ်တို့က ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ခန္ဓာကို ငါ၏ဦးကြီး ငါ၏ဘထွေးစသည်ဖြင့် ပြောဆို၍ ထို ခန္ဓာတွင်ပါဝင်သော မဂ်ဖိုလ်, ထို မဂ်ဖိုလ်၏ အာရုံဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်တရားတို့ကိုလည်း အာရုံဖြစ်နိုင်သည်

မဟုတ်လောဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ကိဉ္စာပိ"စသည်ကို မိန့်၊] ခီဏာသဝဿ–ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ခန္ဓာ–တို့သည်၊ (ပစ္စယာ ဟောန္တိ ၌ စပ်၊) အမှာကံ–ငါတို့၏၊ မာတုလတ္ထေရော–ဦးကြီးဖြစ်သော ထေရ်တည်း၊ အမှာကံ, စူဠပိတုတ္ထေရော–ဘထွေးဖြစ်သော ထေရ်တည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝဒန္တာနံ–ပြောဆိုကြကုန်သော၊ ပရေသံ–တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဥပါဒါနဿ–ဥပါဒါန်၏၊ ပစ္စယာ–အကြောင်းတို့သည်၊ ကိဉ္စာပိ ဟောန္တိ၊ ပန–ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနာနိ–မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တို့သည်၊ အဂ္ဂဟိတာနိ–တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မယူအပ်ကုန်သည်၊ အပရာမဋ္ဌာနိ–တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် မှားသောအားဖြင့် မသုံးသပ်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) အနုပါဒိန္နာနေဝ–အနုပါဒိန္နတို့သာတည်း၊ ဟိ–မှန်၊ တာနိ–ထို မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တို့သည်၊ ဒိဝသံ–တစ်နေ့ပတ်လုံး၊ သန္ဓတ္တော–ပြင်းစွာ ပူအပ်သော၊ (နေပူခံရသော၊) အယောဂုဠော–သံတွေခဲသည်၊ မဂ္ဂိကာနံ–ယင်တို့၏၊ အဘိနိဒသိဒနဿ–ဖိ၍ နားနေခြင်း၏၊ ပစ္စယော–သည်၊ နု ဟောတိ ယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝမေव–ပင်၊ တေဇုဿဒတ္တာ–ထက်သော တန်ခိုးရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တို့က ထက်သော တန်ခိုးရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဝသေန–တဏှာမာနဒိဋ္ဌိတို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဂဟဏဿ–ယူခြင်း၏၊ ပစ္စယာ–တို့သည်၊ နု ဟောန္တိ၊ [မာနုပါနေသည်ကား ဥပါဒါန် မဟုတ်သောကြောင့် ပိုဟန်တူသည်၊] တေနကြောင့်၊ ဣမေဓမ္မာ အနုပါဒိန္နာ အနုပါဒါနိယာတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ["အပရိယာပန္နာ မဂ္ဂါစ မဂ္ဂ ဖလာနိစ အသခ်တာစ ဓာတု ဣမေ ဓမ္မာ အနုပါဒိန္နာ အနုပါဒါနိယာ"ဟု ဟောတော်မူအပ်သည်–ဟူလို။]

၉၉၈။ ။အသံကိလိဋ္ဌ အသံကိလေသိကေသုပိ–အသံကိလိဋ္ဌ အသံကိလေသိကတရားတို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော–တည်း။

၁၀၀၀။ ။ဝိတက္ကတ္တိကေ–၌၊ ဝိတက္ကသဟဂတေန–ဝိတက်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဝိစာရေန–နှင့်၊ သဒ္ဒိံ, ကုသလတ္တိကေ–၌၊ အလဗ္ဘမာနာဝ–မရအပ်သော တရားတို့ကိုပင်၊ နု လဗ္ဘန္တိ–မရအပ်ကုန်။

အဂ္ဂဟိတာနိ။ ။အဆက်ဆက်အားဖြင့် ဖြစ်သောခန္ဓာကိုယ်ပင် ဧကတ္တနည်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းဟု ထင်၍ "ငါတို့၏ဦးကြီး, ဦးလေး, ငါတို့၏ဘထွေး"ဟု ပြောဆိုနေရာ၌ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသောပညတ်ကို နာမည်တပ်သော်လည်း ထို ပညတ်၏တည်ရာကိုယ်ခန္ဓာကိုသာ အာရုံပြု၏၊ ထို့ကြောင့် "ခီဏာသဝဿ ခန္ဓာ ၊ပေ၊ ပစ္စယာ ဟောန္တိ"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်တရားက ခန္ဓာကိုယ်ကို အာရုံပြုရာ၌ မဂ်ခန္ဓာ ဖိုလ်ခန္ဓာနှင့်ခန္ဓဝိမုတ်နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံမပြုနိုင်ပုံကို ဥပမာဖြင့် ထင်ရှားပြလို၍ "တာနိ ဟိ"စသည်ကို မိန့်။

ဧသေဝနယော။ ။ဥပါဒါန်တရားတို့သည် အာရုံမပြုနိုင်သော လောကုတ္တရာတရားတို့ကို "အနုပါဒါနိယ"ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့ ထို့အတူ ကိလေသာတရားတို့ အာရုံမပြုနိုင်သော ထို လောကုတ္တရာတရားတို့ကိုပင် "အသံကိလေသိက"ဟု ခေါ်ရသောကြောင့် "အသံကိလိဋ္ဌ ၊ပေ၊ ဧသေဝနယော"ဟု မိန့်သည်။

၁၀၀၃။ ။ပိတိသဟဂတတ္တိကေ–ဌ္ဌ၊ ပိတိအာဒယော–ပိတိအစရှိသော တရားတို့သည်၊ [အာဒိဖြင့် သုခဉ္ဇပေက္ခာတို့ကိုယူ၊] အတ္တနာ–နှင့်၊ သဟ ဇာတ ဓမ္မာနံ–တကွဖြစ်သော တရားတို့အား၊ ပိတိသဟဂတာဒိဘာဝံ–ပိတိသဟဂတ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကို၊ (ပိတိသဟဂတ, သုခသဟဂတ, ဥပေက္ခာသဟဂတ ဟူသော အမည်ကို၊) ဒတ္တွာ–ပေးပြီး၍၊ သယံ–မိမိတို့ကိုယ်တိုင်၊ ပိဋ္ဌိဝဋ္ဋကာ–ကျောဘက်သို့ လည်ကုန်သည်၊ (ပြန်လှည့်ကုန်သည်၊) ဇာတာ–ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဟိ–ဆက်၊ [ရှေးနိဿယဌ္ဌ "မှန်၏"ဟု ပေးသည်၊ ဝေဒနာတိက်ဝယ် ဤ နေရာ မျိုးဌ္ဌ "ဟိ" မပါခဲ့၊ မပါလျှင် သာ၍ကောင်းသည်၊] ဣမသ္မိံ တိကေ–ဤပိတိ တိက်ဌ္ဌ၊ ဒွေ–နှစ်သော၊ ဒေါမနဿသဟဂတံစိတ္တုပ္ပာဒါ–ဒေါမနဿသဟဂုတ် စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခသဟဂတံ–သော၊ ကာယဝိညာဏံ–လည်း ကောင်း၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာ–လည်းကောင်း၊ ရူပံ–လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနံ–လည်း ကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဣဒံပိ–ဤ တရားငါးပါးအပေါင်းကိုလည်း၊ နု လဗ္ဘတိ၊ [ပိဖြင့် ကုသလတိက်ဌ္ဌ မရအပ်သော "တီဏိ လက္ခဏာနိ" စသည်ကို ပေါင်း၊] ဟိ–မှန်၊ အယံတိကော–သည်၊ ကုသလတ္တိကေ–ဌ္ဌ၊ အလဗ္ဘမာနေဟိစ–မရ အပ်သော တရားတို့မှလည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌဟိ–နှင်သော၊ ဣမေဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိ စ–ဤ အဖို့အစုတို့မှလည်းကောင်း၊ မုတ္တကောနာမ–လွတ်သောတိက်မည်၏။

၁၀၀၆။ ။ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗတ္တိကေ–ဌ္ဌ၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဇဝံ ဝေဒီ တဗ္ဗော၊) သံယောဇနာနိတိ–ကား၊ ဗန္ဓနာနိ–နောင်ဖွဲ့ကြောင်း တရားတို့သည်၊ ("တီဏိ–သုံးပါးတို့တည်း"ဌ္ဌ စပ်၊) သက္ကာယဒိဋ္ဌိတိစ–ကား၊ ဝိဇ္ဇာမာနဋ္ဌေန– ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ သတိ–(ပရမတ္ထအားဖြင့်) ထင်ရှား ရှိသော၊ ခန္ဓပဉ္စကသင်္ခါတေ–ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ကာယေ–ကာယဌ္ဌ၊ (ပဝတ္တာ–အာရုံပြုသော အံားဖြင့်ဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ–ဒိဋ္ဌိတည်း

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ။ ။"သန္တ–ကာယ"ဟု ခွဲ၊ သတိသည် ကာယေ၏ ဝိသေသန သတ္တမျှန်ကို ပုဒ်တည်း၊ "သတိ+ကာယေ"ဟု လဟုကနည်းအားဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြုထား သည်၊ "သန္တော+ကာယော သက္ကာယော"ဟု ဂရုကဝိဂ္ဂဟ ပြုစေလိုသည်၊ "သန္တော– သူတော်ကောင်း"စသောအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ "ဝိဇ္ဇာမာနဋ္ဌေန"ဟု မိန့်သည်၊ အသ (ဘုဝိ)ဟူသော ဓာတ်, အန္တပစ္စည်းဖြစ်၍ "သန္တော–ထင်ရှားရှိသော"ဟု ပေးပါ– ဟူလို၊ ကာယသဒ္ဒါသည် သမူဟ(အပေါင်း)အနက်ကိုဟောသော ရုဋ္ဌိသဒ္ဒါတည်း၊ "အပေါင်း"ဟူရာဌ္ဌ အရာအားလျော်စွာ "ဒိဋ္ဌိ၏စွဲလမ်းရာ ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်းကိုယူ" ဟု သိစေလိုရ၍ "ခန္ဓပဉ္စကသင်္ခါတေ"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ တိုးနောက် "သက္ကာယေ+ဒိဋ္ဌိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ"ဟု တွဲပါ၊ သက္ကာယေ–ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ခန္ဓာငါးပါး အပေါင်းဌ္ဌ+ဒိဋ္ဌိ–ဒိဋ္ဌိတည်း၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ–ဌ္ဌ၊ ["သက္ကာယေ+ပဝတ္တာ+ဒိဋ္ဌိ သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိ"ဟု ပဝတ္တာဟူသော အလယ်ပုဒ်ကြောသော တပွဲရိသ်သမာသ်ဟုလည်း ဆိုကြ၏၊ မိမိကား "ရူပေ+သညာ ရူပသညာ"ကဲ့သို့ ပဝတ္တမထည့်ဘဲ ပြုလိုပါသည်။]

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ–ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်းခွဲဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိ၊) ဝါ–တစ်နည်း၊ သယံ–မိမိဟု ဆိုအပ်သော ဒိဋ္ဌိကိုယ်တိုင်၊ သတိ–ထင်ရှားရှိသော၊ တသ္မိံ ကာယေ–ထို ခန္ဓာငါးပါး အပေါင်းခွဲ၊ (ပဝတ္တော–သော၊) ဒိဋ္ဌိ–တည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ–မည်၏၊ [သက္ကာယဒိဋ္ဌိ–ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်းခွဲဖြစ်သော ထင်ရှားရှိသော ဒိဋ္ဌိ၊ ရှေးနိဿယခွဲ "ပဝတ္တော" ဟု ထည့်သောကြောင့် ဤခွဲလည်း ထည့်လိုက်သည်။]

ပန–ကား၊ သီလေန–ခွေးစသည်တို့၏ အလေ့ဖြင့်၊ သုဒ္ဓိတုံ–စင်ကြယ်ခြင်းငှာ၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်း၏၊ ဝတေန–ခွေးစသည်တို့၏ အကျင့်ဖြင့်၊ သုဒ္ဓိတုံ သက္ကာ၊ သီလဝတေဟိ–ခွေးစသည်တို့၏ အလေ့အကျင့်တို့ဖြင့်၊ သုဒ္ဓိတုံ သက္ကာ၊

သန္တောဟု ဝိသေသနပြုရပုံ။ ။"ခန္ဓာငါးပါးကို နိစ္စ သုခ အတ္တဟု ယူရာ၌ ခန္ဓာငါးပါး၏ ရပ္မနစသောသဘောသာ ထင်ရှား၏၊ နိစ္စစသော အခြင်းအရာကား ထင်ရှားမရှိ"ဟု ပြခြင်းအကျိုးငှာ "သန္တော–ထင်ရှားရှိသော+ကာယော"ဟု ဝိသေသနပြုရသည်၊ ထို့ကြောင့် အကြင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၌, နိစ္စစသော အခြင်းအရာအားဖြင့် စွဲလမ်းမှုဖြစ်၏၊ ထို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ (လောကီခန္ဓာ)ကိုသာ "ကာယော"အရ ယူရသည်၊ လောကုတ္တရာခန္ဓာ၌ နိစ္စစသော အခြင်းအရာအားဖြင့် စွဲလမ်းမှု မရှိနိုင်ရကား၊ "သန္တော" ဟု ဝိသေသနပြုဖွယ် မလို၊ [တတ္ထ နိစ္စာဒိ အာကာရသ ၊ပေ၊ နိ ဣဒံ ဝိသေသနံ အရဟန္တီ၊–ဋီကာ။]

သယံဝါ သတိ ၊ပေ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ။ ။ဤ ဒုတိယနည်းခွဲကား "သတိ" သည် ဒိဋ္ဌိ၏ဝိသေသနတည်း၊ "ကာယေ+ဒိဋ္ဌိ ကာယဒိဋ္ဌိ"ဟု ပထမတွဲပြီးမှ "သတိ+ကာယဒိဋ္ဌိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ"ဟု တွဲစေလိုသည်၊ "မိမိသည် ယူအပ် စွဲလမ်းအပ်သော အတ္တ–အတ္တနိယ (အတ္တ၏ဥစ္စာ)သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိ၊ မိမိဟူသော ဒိဋ္ဌသည်သာ ထင်ရှားရှိသည်"ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။ဤဒုတိယနည်းသည် "ဤနည်းလည်း ဖြစ်သင့်၏"ဟု နှလုံးသွင်း၍ အဋ္ဌကထာဆိုအပ်သော နည်းဖြစ်သည်၊ စင်စစ်မှာ–ပထမနည်းသာ လိုရင်းဖြစ်၏၊ ချဉ်ဦးအုံ၊ ဤဒုတိယနည်းခွဲ ဒိဋ္ဌိကိုသာ "သတိ"ဟု ဝိသေသနပြုထား၏၊ ကာယကို ဝိသေသန မပြု၊ ထိုသို့ မပြုသောကြောင့် ကာယသဒ္ဒါသည် (ကာယပဿဒ္ဓိစသော ပါဠိ၌) လောကီခန္ဓာ ငါးပါးအပေါင်းကိုလည်း ဟောနိုင်, လောကုတ္တရာခန္ဓာ ငါးပါးအပေါင်းကိုလည်း ဟောနိုင်ရကား ဝိသေသနမပါသော ကာယသဒ္ဒါသက်သက်ဖြင့် လောကုတ္တရာခန္ဓာအပေါင်းကို မပယ်နိုင်ရကား ဤဒုတိယနည်းသည် အပြစ်မလွတ်ချေ၊ ထို့ကြောင့် "ဤဒုတိယနည်းသည် ဖြစ်သင့်သည်ဟု နှလုံးသွင်း၍ အဋ္ဌကထာပြအပ်သော နည်းတည်း"ဟု မှတ်ပါ၊ [အယံ ပနတ္ထော ၊ပေ၊ လောကုတ္တရ ခန္ဓဝါစကောတိ၊ ဋီကာ။]

သီလေန ၊ပေ၊ သမာဒါနံ။ ။ခွေးနွားစသည်တို့၏ အလေ့အကျင့်ကို "သီလဝတ"ဟု ခေါ်၏၊ [အကျယ်ကို သင်္ဂြိဟ်ဘာသာဋီကာ သမုစ္စည်းပိုင်းခွဲ ပြထားပြီ၊] ထို အလေ့အကျင့်သည် ငါးပါးသီလကဲ့သို့ မလွန်ကျူးထိုက်မှုကို အကြောင်းပြု၍ "သီလ" ဟု အမည်ရ၏၊ ထို အကျင့်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းအားဖြင့် အမြဲ မပြတ်ကျင့်အပ်မှုကို

ဣတိ–သို့၊ ဂဟီတသမာဒါနံ–ယူအပ်သော ဆောက်တည်ကြောင်း အကျင့်သည်၊ သီလဗွတပရာမာသောနာမ–မည်၏။

၁၀၀၇။ ။ဣဓာတိ–ဣဓသဒ္ဒါသည်၊ ဒေသာပဒေသေ–အရပ်ဒေသကို ညွှန်ပြခြင်းအနက်၌၊ (ပဝတ္တော–သော၊) နိပါတော–တည်း၊ သွာယံ–ထို ဣဓ သဒ္ဒါကို၊ ကတ္တာစိ–အချို့ပါဠိရပ်၌၊ လောကံ–လောကကို၊ ဥပါဒါယ–စိတ်ဖြင့်

အကြောင်းပြု၍ "ဝတ"ဟု အမည်ရ၏၊ ထို အလေ့ ထို အကျင့်သည် ကိလေသာမှ လည်းကောင်း, သံသရာမှလည်းကောင်း စင်ကြယ်ကြောင်း မဟုတ်၊ သို့သော် ထို သီလဗွတပရာမာသ အယူရှိသူတို့က "ထို အလေ့အကျင့်ကို ကိလေသာမှလည်းကောင်း, သံသရာမှလည်းကောင်း စင်ကြယ်ကြောင်းဖြစ်၏"ဟု အယူရှိကြသည်၊ [အနုဋ္ဌိကာ၌ အခြား နည်းများကိုလည်း ပြထားသေး၏။]

ဂဟီတသမာဒါနံ။ ။"ဂဟီတ–ယူအပ်"ဟူသည် မိမိစိတ်၌ ဖြစ်စေအပ်တည်း၊ ထိုသို့ ယူအပ်သော မိစ္ဆာအယူသည်ပင် ထိုသီလဝတတို့ကို စိတ်၌ မြဲစွာယူကြောင်း ဆောက်တည်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် သမာဒါနလည်းမည်၏၊ [ဂဟီတ သမာဒါနန္တိ ဥပ္ပာဒိတပရာမာသောဝ ၊ပေ၊ ဝုတ္တော၊–ဋီကာ၊ ပရာမာသောဝ၌ ဧဝဖြင့် မိစ္ဆာအယူ ကိုသာ "သမာဒါန"ဟု ခေါ်သည်၊ ရွတ်ဆိုသောအားဖြင့် ဆောက်တည်ခြင်းကို "သမာဒါန" မခေါ်ဟု ကန့်သည်။]

ဒေသာပဒေသေ။ ။ပါဠိတော်၌ "ဣဓအာသုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော ၊ပေ၊ အတ္တာ တော သမနုပဿတိ"ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် အတ္တစွဲလန်းသော ပုထုဇဉ်၏ နေရာ ဒေသတစ်ခုခုကို "ဣဓ"ဟု ညွှန်ပြရကား "ဣဓာတိ ဒေသာပဒေသေ"ဟု ဆိုသည်၊ [ဒေသ–ထို ပုထုဇဉ်၏ နေရာအရပ်ကို+အပဒေသ–ညွှန်ပြခြင်း အနက်။]

နိပါတော။ ။ရူပသိဒ္ဓိ စသောသဒ္ဒါကျမ်း၌ တွာဒိပစ္စယန္တပုဒ်တို့ကို "နိပါတ ပစ္စယန္တ"ဟု ဆို၏၊ နာမ်ပဒမာလာစဉ်၍ မရသောကြောင့် "ဣဓ"ဟူသော ဓ ပစ္စယန္တပုဒ်လည်း နိပါတ်တွင်ပါဝင်၏၊ ထို့ကြောင့် "နိပါတော"ဟု ဆိုသည်၊ [ရှေး နိဿယ၌ကား "ဣဓသဒ္ဒါ ဓပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောနာမ်ပုဒ်တည်း"ဟု ကစ္စည်းကျမ်းကို မှီ၍ ဆိုသွားလေသည်။]

သွာယံ။ ။အလုံးစုံသော ပါဠိရပ်ဝယ် ဣဓသဒ္ဒါသည် ဒေသာပဒေသအနက် တစ်ခုကိုသာဟောလျှင် "ဒေသာပဒေသေ နိပါတော"ဟု အထူးမဆိုသော်လည်း ထို အနက်ကိုသာ ဟောသောကြောင့် ယုံမှားဖွယ် မရှိပါ၊ အဘယ့်ကြောင့် "ဒေသာပဒေသေ" ဟု အထူးဆိုနေရပါသနည်း?–ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "သွာယံ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤ အနက်သာမက ဣဓသဒ္ဒါက အနက်များကို ဟောနိုင်သောကြောင့် "ဒေသာ ပဒေသေ" အထူးထုတ်ပြ၍ ဆိုရပါသည်–ဟူလို။

လောကံဥပါဒါယ။ ။"ဣဓ ဘိက္ခဝေ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"၌ ဣဓ၏စွဲနက်ကို "လောကေ"ဟု တိုက်ရိုက်ပြတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဣဓသဒ္ဒါကို လောကကို အစွဲပြု၍ ဆိုအပ်၏"ဟု ဆိုသည်၊ "လောက"အရလည်း ဘုရားအလောင်း ဖွားတော်မူရာအခါ၌ မြေတုန်လှုပ်သော ဓာတိခေတ်လောကကို (စက္ကဝဠာတစ်သောင်း ကို) ယူပါ၊

မှတ်ယူ၍၊ ဝါ–စွဲ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဟောတော်မူအပ်၏၊ ယထာဟ–အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ ဣဓ ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–ပြီ၊ [ဣဓ လောကေ–၌၊ တထာဂတော–သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ–ပွင့်တော်မူ၏၊–သီလက္ခန် သာမညဖလသုတ် ပဏီတတရသာမညဖလ၊] ကတ္တာစိ–၌၊ သာသနံ–သာသနာ တော်ကို၊ (ဥပါဒါယ ဝုစ္စတိ၊) ယထာဟ, ဣဓေဝ ၊ပေ၊ သမဏောတိ–ဟူ၍၊ (အာဟ–ပြီ၊) [ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဣဓေဝ–ဤ သာသနာတော်၌သာ၊ သမဏော– ပထမဖြစ်သော သောတာပန်ရဟန်းကို၊ (လဗ္ဘတိ–ရအပ် ရနိုင်၏၊) ဣဓ (ဧဝ)– ၌သာ၊ ဒုတိယော–ဒုတိယဖြစ်သော၊ သမဏော–သကဒါဂါမ်ရဟန်းကို၊ (လဗ္ဘတိ။)

ကတ္တာစိ–၌၊ သြကာသံ–အရုပ်ကို၊ (ဥပါဒါယ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊) ယထာဟ– အဘယ်ကဲ့သို့ ဆိုသနည်း?၊ ဣဓေဝ ၊ပေ၊ မာရိသာတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–လျှောက် ပြီ၊ (သိကြားက ဘုရားကိုလျှောက်ပြီ၊) မာရိသ–ဒုက္ခကင်းကွာ, စိတ်ချမ်းသာ သော မြတ်စွာဘုရား၊ မေ–တပည့်တော်သည်၊ ဣဓေဝ–ဤ ဣန္ဒသာလလိုဏ်ဂူဝ ၌ပင်၊ တိဋ္ဌမာနဿ–တည်သည်ဖြစ်၍၊ ဒေဝဘူတဿ–နတ်သိကြားဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ သတော–ဖြစ်စဉ်၊ မေ–တပည့်တော်သည်၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ အာယုစ– နတ်သက်အသစ်ကိုလည်း၊ လဒ္ဓေါ–ရအပ်ပါပြီ၊ ("စ"ဖြင့် သောတာပတ္တိ မဂ်တရား ရခြင်းကိုဆည်း၊) ဒေ–ဤသို့ နတ်သက်အသစ်ကို ရအပ်ပြီဟူ၍၊ ဇာနာဟိ–သိတော်မူပါ။]

ကတ္တာစိ သာသနံ။ ။"ပထမော သမဏော"စသော သဒ္ဒါတစ်ပါးကို (သဒ္ဒန္တ ရိုက်ကို) ထောက်၍, ပထမသမဏာဖြစ်သော သောတာပန်စသည်ကို ရနိုင်ရာ ဤ သာသနာတော်ကို ဣဓ၏ စွဲနက်အဖြစ်ဖြင့် ဆိုရသည်၊ [သမဏောတိ သောတာ ပန္နော ဒုတိယော သမဏောတိ သကဒါဂါမီ၊–မူလပ်, သီဟနာဒဝဂ်နှင့် စတုကဝုံတ္တရ, ပဉ္စမပ်, ကမ္မဝဂ်, သမဏသုတ်။]

ကတ္တာစိ သြကာသံ။ ။"ဣဓေဝ တိဋ္ဌမာနဿ"ဟူသော သဒ္ဒန္တရိုက်ကို ထောက်၍ ရပ်တည်ရာအရပ်သြကာသကို ဣဓ၏ စွဲနက်အဖြစ်ဖြင့် ယူရသည်၊– သုတ်မဟာဝဂ်, သက္ကပဉ္စသုတ်၊ [ဒေဝဘူတဿ မေ သတောတိ ဒေဝဘာဝေန ဒေဝေါ ဟုတ္တာဝါ ဘူတဿ၊ မေတိ အနာဒရယောဂေ သာမိဝစနံ၊ ပုန မေတိ ကတ္တုတ္ထေ၊–သာမညဖလသုတ် ဋီကာသစ်။]

အာယုလဒ္ဓေါ။ ။လဒ္ဓေါကိုထောက်၍ ဤ အာယုသဒ္ဒါကို ပုလ္လိင်လည်းရှိ၏ဟု မှတ်ပါ၊ သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ကား "အာယု စက္ခု"စသည်ဖြင့် နပုလ္လိင်ဟု ဆိုထားသည်။

ဆက်ဦးအုံ့။ ။ဤ ဂါထာသည် ဣန္ဒသာလဂူအရပ်၌ သိကြားမင်းသည် ဘုရားရှင်အား ပြဿနာကို မေးလျှောက်စဉ် ဥပေက္ခာပြဿနာ အဖြေ၏အဆုံး၌ သောတာပန်ဖြစ်၏၊ ထို သိကြားမင်းဘဝမှလည်း စုတေ၍ ထို နေရာ၌ပင် သိကြားမင်း အသစ် ထပ်၍ ဖြစ်ပြန်၏၊ ဤ အကြောင်းတို့ကို ဘုရားရှင်အား သိကြားမင်းက လျှောက်ကြောင်း ဖြစ်သောဂါထာတည်း။

ကတ္ထစိ–ဌ်ိ၊ ပဒပူရဏမတ္တမေဝ–ပုဒ်တို့၏ ပြည့်ကြောင်းမျှသာတည်း၊ ယထာဟ၊ ဣဟဟံ ၊ပေ၊ ပဝါရိတောာ-ဟူ၍၊ (အာဟ–ပြီ၊) [ဘိက္ခဝေ, အဟံ–ငါဘုရားသည်၊ ဘုတ္တာဝီ–ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးသည်၊ ပဝါရိတောာ–ပယ်မြစ်စေတော်မူအပ်ပြီးသည်၊ အသဿ–ဖြစ်တော်မူ၏၊ မူလပဏ္ဏာသ, မူလ ပရိယာယဝဂ်, ဓမ္မဒါယာဒသုတ်၊] ပန–အတ္ထုဒ္ဓါရ သာမညမှတစ်ပါး အတ္ထုဒ္ဒေသ ဝိသေသကို ဆိုဦးအုံ့၊ ဣဓ–ဤ ဣဓ အသုတဝါ ပုထုဇ္ဇနောဟူသော ပါဠိရပ်ဌ်၊ လောကံ–ကို၊ ဥပါဒါယ ဝုတ္တော–ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန–ကား၊ အသုတဝါ ပုထုဇ္ဇနောတိ ဇဋ္ဌ–ဟူသော ဤပါဠိဌ်၌၊ အာဂမာဓိ ဂမာဘာဝါ–အာဂမာဓိဂမ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ အသုတဝါ ဣတိ–ဟူ၍၊ ဥ ယျော–သိထိုက်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ ယသ–အုံ့ကြောင် ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ခန္ဓ၊ ပေ၊ သတိ ပဋ္ဌာနာဒီသု–ခန္ဓာ ဓာတ် အာယတန ပဋ္ဌိစ္စသမุปฺปาท် သတိပဋ္ဌာန် အစရှိသော တရားတို့ဌ်၌၊ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဝိနိစ္ဆယ ရဟိတတ္တာ–သင်ယူခြင်း, အဖန်ဖန်မေးမြန်း ခြင်း, ဆုံးဖြတ်ကြောင်းဉာဏ်မှ ကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိပဋ္ဌိသေဓကော–

ပဒပူရဏ မတ္တမေဝ။ ။ပဒါနုံ–တစ်ဝါကျတည်းဌ် တည်ရှိသော ရှေ့ပုဒ် နောက်ပုဒ်တို့၏၊ ပူရဏ–ပြည့်ကြောင်းတည်း၊ ပဒပူရဏ–ကြောင်း၊ ဤဌ် ဣဓ သဒ္ဒါသည် သြကာသ စသောအနက်၊ တစ်စုံတစ်ရာကိုမျှ မဟောနိုင်ရကား ပဒ ပူရဏမျှသာ အကျိုးရှိ၏၊ မတ္တသဒ္ဒါဖြင့် သြကာသ စသောအနက်ကို ကန့်၍ သဋ္ဌ ဌာနာဝဓာရဏာဖြစ်သော ဧဝဖြင့် ထို ပဒပူရဏအဖြစ်ကို ခိုင်မြဲစေသည်။

ဥဂ္ဂဟ ပရိပုစ္ဆာ ဝိနိစ္ဆယ။ ။ဝါစုဂ္ဂတကရဏ် ဥဂ္ဂဟো–ဆရာ့အထံ၌ ရနေ အောင် ရွတ်ဆိုသင်ယူခြင်းသည် ဥဂ္ဂဟမည်၏၊ [စာအုပ်မရှိသော ရှေးခေတ်ဌ် ဆရာက စ၍ ရွတ်ပြသောအားဖြင့် ပို့ချအပ်သည်ကို နှုတ်တက်ရအောင် သင်ယူရ၏၊] အတ္ထပရိ ပုစ္ဆာနံ ပရိပုစ္ဆာ–နှုတ်တက် သင်ယူပြီးအပ်သော ပါဠိ၏အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်မေးခြင်းသည် ပရိပုစ္ဆာမည်၏၊ ခက်ခဲသောအရာဌ် တပည့်က စောဒနာခြင်း, ဆရာက ဖြေဆိုခြင်းအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်နိုင်သောဉာဏ်သည် ဝိနိစ္ဆယမည်၏။

ဒိဋ္ဌိပဋ္ဌိသေဓကော။ ။ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် ပဋ္ဌိစ္စသมุปฺปาท် သတိပဋ္ဌာန် စသည်တို့ဌ်၌ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာ ဝိနိစ္ဆယဉာဏ်ကို ရနေမှသာ "ဤလောကဌ် ခန္ဓာငါးပါးသာ ရှိ၏၊ ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, ငါသူတစ်ပါးမရှိ"စသည်ဖြင့် အမှန်သိ၍ အတ္တဒိဋ္ဌိကို တားမြစ် နိုင်၏၊ ပဋ္ဌိစ္စသมุปฺปาท် ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်ပုံကို နားလည်မှသာ ဖန်ဆင်းနိုင်သော ဗြဟ္မာ ထာဝရဘုရား မရှိ, အတ္တလည်း မရှိဟု သိသဖြင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို တားမြစ်နိုင်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ယခုအခါ တစ်ချို့က ခန္ဓာငါးပါး, အာယတနတစ်ဆယ့်နှစ်ပါး ကို သရုပ်ရေတွက်တတ်လျှင်လည်းကောင်း, "ရူပ်နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသည် ရူပကွန္ဓာ မည်၏"ဟု အရကောက်တတ်လျှင်လည်းကောင်း ကလျာဏပုထုဇဉ်ဖြစ်ပြီဟု မှတ်ထင် ကြ ပြောဟောကြ၏၊ ထိုမျှလောက်တတ်မှုဖြင့် ပရိပုစ္ဆာလည်း မရှိ, ဝိနိစ္ဆယလည်း မရှိပါဘဲ မိစ္ဆာအယူကို မတားမြစ်နိုင်သေးရကား ကလျာဏပုထုဇဉ်ဖြစ်ဖို့ရန် အခြေခံ မျှသာ ရှိသေး၏–ဟု မှတ်ပါ။

မိစ္ဆာအယူကို တားမြစ်နိုင်သော၊ အာဂမော–အာဂမသည်၊ ဝါ–ပါဠိတော်သည်၊ နေဝ အတ္ထိ–မရှိသည်သာ၊ ပဋိပတ္တိယာ–အကျင့်ဖြင့်၊ အဓိဂန္တဗ္ဗသ–ရထိုက်သော တရားထူး၏၊ ဝါ–ကို၊ အနာဓိဂတတ္တာ–မရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဓိဂမော–ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော လောကုတ္တရာတရားသည်၊ နေဝအတ္ထိ–သည်သာ၊ သော–ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အာဂမာဓိဂမာဘာဝါ–ကြောင့်၊ အသုတဝါ ဣတိ–ဟူ၍၊ ဥယျောဇေ–သိထိုက်၏။

သွာယံ–ထို သုတမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ပုထုဇ္ဇနောဠ္ဍ စပ်၊) ပုထူနံ–များစွာသော ကိလေသာအစရှိသည်တို့ကို၊ ဧနနာဒီဟိ–ဖြစ်စေခြင်း အစရှိကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ–အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ (ပုထုဇ္ဇနော–ပုထုဇ္ဇနမည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ပုထုဇ္ဇနဿောဂဓတ္တာ–များစွာသော လူတို့၏အတွင်း၌ ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပုထုဇ္ဇနော–မည်၏၊) ဝါ–တစ်နည်း၊ အယံ ဧနော–ဤ လူအပေါင်းသည်၊ ပုထု (ပုထ)–အရိယာတို့မှ အသီးအခြားတည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ပုထုဇ္ဇနော–မည်၏၊) ["ပုထုဝါယံ" နေရာ၌ "ပုထုဂါယံ" ဟုလည်း ဆရာအချို့ ပြင်တော်မူကြ၏၊ အကျယ်၌ ရှင်းပြအံ့။]

ဟိ–ချဲ့၊ သော–ထို သုတမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုထူနံ–များစွာကုန်သော၊ နာနာပဗဟုကာရာနံ–အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော၊ (ပုထူနံကို ထပ်ဖွင့်သည်၊) ကိလေသာဒီနံ–ကိလေသာ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဧနနာဒီဟိ–ဖြစ်စေခြင်း အစရှိကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ–တို့ကြောင့်၊ ပုထုဇ္ဇနော–မည်၏၊ ယထာဟ–နည်း၊

အာဂမော။ ။"အာဂစ္ဆန္တိ အတ္တတ္ထ ပရမတ္ထာဒယော ဧတ္ထ ဧတေနာတိ အာဂမော"ဟု ပြု၍ မိမိစီးပွား သူတစ်ပါးစီးပွား စသည်တို့၏ လာရာလာကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ပိဋကပါဠိတော်ကို "အာဂမ"ဟု ခေါ်သည်။

အဓိဂမော။ ။"ပဋိပတ္တိယာ အဓိဂန္တဗ္ဗသ"ကို ကြည့်၍ "အဓိဂန္တဗ္ဗော–ပဋိပတ်အကျင့်ဖြင့် ရောက်သင့်ရောက်ထိုက် (ရသင့်ရထိုက်)၏၊ ဣတိ အဓိဂမော"ဟု ပြုပါ၊ သီလသမာဓိ ဝိပဿနာကို ကျင့်၍ သိထိုက်ရထိုက်သော မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို "အဓိဂမ"ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုသို့ အာဂမာဓိဂမနှစ်မျိုးလုံး မရှိသူကို "အသုတဝါ–သုတမရှိသူ"ဟု ခေါ်သည်၊ သူယိတ္ထာတိ သုတံ–ကြားနာအပ်, ကြားနာ၍ ကျင့်သောကြောင့် သိအပ်သောအာဂမ အဓိဂမကို "သုတ"ဟု ခေါ်၏၊ သုတံ ယဿ အတ္ထိတိ သုတဝါ၊ နေ+သုတဝါ အသုတဝါ။

ပုထူနံ။ ။ပုထူနံဟုရှိရာ၌ အဘိဓာန် (၇၀၀)၌ ပြန်ကျယ်ခြင်းအနက်ကို ဟောသောနာမ်ပုဒ် ပုထုသဒ္ဒါတည်း၊ "ပုထတိ မဟန္တဘာဝေန ပတ္ထရတိတိ ပုထု" ဟု ဓာတ္တတ္ထသင်္ကာ၌ ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ဝိတ္ထာရအနက်ဟော ပုထဓာတ်, ဥပစ္စည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပုထူနံ"ဟု ပါဠိ၌ ရှိနိုင်ပြန်သည်၊ ["ပုထုဇ္ဇနေ"ဟု ဇွဲသံယုဂ် ရှိခြင်းကား သင်္ကတသို့လိုက်၍ ရှိခြင်းတည်း။]

ပုထုကိလေသေ ဇနေန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ ၊ပေ၊ ပဇ္ဇိကုဇ္ဇိတာတိ ပုထုဇ္ဇနာတိ-ဟူ၍၊ (အာဟ-အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဟောတော်မူပြီ၊) ပုထု-နှင့်သော၊ ကိလေသေ-တို့ကို၊ ဇနေန္တိ-ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပုထုဇ္ဇနာ-တို့မည်၏၊ ပုထု ၊ပေ၊ ဒိဋ္ဌိကာ-မက်ဖြင့် မပယ်သင့်အပ်သေးသော များးသောသက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရှိသူတို့တည်း၊ ဣတိ, ပုထုဇ္ဇနာ-တို့မည်၏၊ ပုထုသတ္တာရာနံ-များစွာသော

ပုထုဇ္ဇနောဟု။ ။သက္ကတဘာ "ပြိထက်"ဟု အဗျယ (နိပါတ်)ပုဒ် ရှိ၏၊ ထို နိပါတ်သည် ပါဠိ၌ (ပုထု)နိပါတ် ဖြစ်လာ၏၊ [ဝဇ္ဇနေ တု ဝိနာ နာနာ, အန္တရေန ရိတော ပုထု-(၁၁၃၇) အဗျယဝဂ်, အဘိဓာန်၊] သက္ကတဘာ နောက်ပုဒ်နှင့်တွဲသော အခါ ဂ် သည် (ဂ်)ဖြစ်၍ "ပြိထဂ်ဇနေ"ဟု ဖြစ်၏၊ ပါဠိ၌ ဂ်အစား ဃောသော်လာ၍ "ပုထုဇ္ဇန" ဟု ဖြစ်၏၊ နိပါတ်ပုဒ်မှာ ဝိဘာတ်ကြေမ်ဖြစ်၍ ဝိဘာတ်အမျိုးမျိုး, ဝုစ်အမျိုးမျိုးဖြင့် "ပုထု"ဟုချည်း ရှိ၏။

ယထာဟ။ ။"သော ဟိ ၊ပေ၊ ပုထုဇ္ဇနော"ဖြင့် ဂါထာပုဗ္ဗဟု၏အကျယ်ကို ပြ၏၊ "ပုထု ကိလေသေ ဇနေန္တီ"စသည်ကား မဟာနိဒ္ဒေသ, အဋ္ဌကဝဂ်, တိသမေတ္တေယျသုတ်နှင့် ပုရာဘေဒသုတ်ပါဠိတော်တည်း၊ ဤ ပါဠိတော်ဖြင့် "ဇနနာဒိဟိ"၌ အာဒိဖြင့် ယူအပ်သော အနက်အကျယ်ကိုလည်းကောင်း, ထို စကား၏ သာဓကကို လည်းကောင်း ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် "ပုထုကိလေသေ ဇနေန္တီ"စသောစကားကို ဝိတ္ထာရနှင့် သာဓကနှစ်မျိုးရသောကြောင့် အမွှေသေစန ဂရသိနှာနနည်းဟု မှတ်ပါ၊ [အာဒိသဒ္ဒေန သင်ဟိတ မတ္တံ တာဒတ္ထသေ သာဓကံ အမွှေသေစန ဂရသိနှာနနယေန နိဒ္ဒေသပါဠိယာ ဒသေန္တော ယထာဟာတိ အာဒိမာဟ၊-ဗြဟ္မာလသုတ်ဖွင့် သီလက္ခန်ဒီကာသစ်။]

ပုထုကိလေသေ ဇနေန္တီ။ ။"ကိလေသေ"သည် ပုထုနိပါတ်၏ အဘိဓေယျ အနက်ပြတည်း၊ ပုထုနှင့်ကိလေသာသည် သမာသ်မဟုတ်၊ ပုထုနိပါတ်နောင်-ဒုတိယာ ယောဝိဝိဘာတ် ကြေ၊ "ပုထုကိလေသေ ဇနေန္တီ"ဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြုဖို့ရန် ပြသည်၊ ဇနေန္တီ တိ ဇနာ-ဖြစ်စေတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ပုထု-များစွာသော ကိလေသာတို့ကို+ဇနာ-ဖြစ်စေတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ပုထုဇ္ဇနာ-တို့၊ ပုထုဇဉ်တို့သည်မည်သည့် ကိလေသာကိုမျှ မပယ်နိုင်သေးသောကြောင့် ကိလေသာအားလုံးကို ဖြစ်စေနိုင်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြသည်-ဟူလို။

ပုထု ၊ပေ၊ ဒိဋ္ဌိကာ။ ။ဝိဂြိုဟ်ပြုဖို့ ပြသောဝါကျပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "တာ+ဇနေန္တိ, တာဟိ ဇနိတာတိဝါ ပုထုဇ္ဇနာ"ဟု နိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာနှင့် ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား-"ဇနေန္တီတိ ဇနာ၊ ပုထု-များစွာသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ နှစ်ဆယ်တို့ကို+ဇနာ-ဖြစ်စေတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ပုထုဇ္ဇနာ-တို့"ဟုလည်းကောင်း "ဇနိယန္တေတိ ဇနာ၊ ပုထု-များစွာသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ [ပုထုနောင် ဟိဝိဘာတ် ကြေ၊] ဇနာ-ဖြစ်စေအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ပုထုဇ္ဇနာ-တို့"ဟူသတည်း။]

တစ်နည်း။ ။"အဝိဃာတမေဝ ဝါ ဇနသဒ္ဒေါ ဝဒတိ"ဟု မူလဋီကာ ဖွင့်၏၊ ဆိုလိုရင်းကား-"ဇနိတာတိ ဇနာ-ဖြစ်စေအပ်သော တရားတို့"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သော်လည်း ဖြစ်ခြင်းမျှကို မယူရ၊ "မပယ်သတ်အပ်"ဟူသော အဓိပ္ပာယ်တိုင်အောင် ယူပါ၊

ဆရာတို့၏၊ မုခံ–မျက်နှာကို၊ ဥလ္လောကိကာ–ကြည့်တတ်ကြကုန်၏၊ ဣတိ ပုထုဇနာ၊ ပုထုသဗ္ဗဂတိဟိ–များစွာသော အလုံးစုံသောဂတိတို့မှ၊ အဝုဋ္ဌာ–မထသေးကုန်၊ (မလွတ်မြောက်သေးကုန်၊) ဣတိ ပုထုဇနာ၊ ပုထုနာနာဘိသင်္ခါရေ–များစွာကုန်သော အမျိုးမျိုးသော အဘိသင်္ခါရတို့ကို၊ အဘိသင်္ခရောန္တိ–

ထို့နောက် "ပုထု+ဇနာ ယေသံတိ ပုထုဇနာ–ဖြစ်စေအပ် မပယ်သတ်အပ်သေးသော များစွာသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရှိသူတို့"ဟု ပြု၊ ["ဣမသ္မိဟိ . ဣဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဥပ္ပာဒေါတိ နု ဇနနမတ္တံ အဓိပ္ပေတံ၊ အထခေါ အနိရောဓောပိတိ အဝိဃာတံ ဇနသဒ္ဒေါ ဝဒတီတိ အာဟ–ဤ အကြောင်းတရား၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဤ အကျိုးတရားသည် ဖြစ်၏"ဟူရာ၌ ဥပ္ပာဒအရ ဖြစ်ခြင်းအနက်မျှကို အလိုမရှိအပ်၊ စင်စစ်မှာ–မချုပ်ခြင်းအနက်ကိုလည်း အလိုရှိအပ်၏၊ "မချုပ်"ဟူသည်လည်း မပယ်သတ်အပ်သေးခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အဝိဃာတံ ဇနသဒ္ဒေါ ဝဒတိ"ဟု ဆိုသည်၊ တတ္ထာယံ ဇနသဒ္ဒေ နယော၊ ဇနိတာတိ ဇနာ, အဝိဟတာတိ အတ္ထော၊–အနုဋီကာ။]

ပုထု ၊ပေ၊ မုခုလ္လောကိကာ။ ။ပုထုဇဉ်တို့သည် မိမိတို့ကိုယ်တိုင်က ဆရာ၏ အကြောင်းကို ကောင်းကောင်း မဆုံးဖြတ်နိုင်ရကား (အချို့မှာ ဘုရားတည်းဟူသော ဆရာနှင့် တွေ့ရသည့်တိုင်အောင် တိတ္ထိဆရာတို့ကို ပြောင်း၍ ကိုးကွယ်တတ်သေးရကား) ဆရာများစွာတို့၏ မျက်နှာကို ဖူးမျှော်တတ်ကြ၏၊ ဤ စကားသည် ဆရာများခြင်း၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြသောစကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဇနေန္တိ–မိမိ ဖြစ်စေတတ်ဟော ပြောတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဇနာ"ဟု ပြု၍ ဆရာတို့ကို အရ ကောက်ပါ၊ ပုထု+ဇနာ ဇေတသံတိ ပုထုဇနာ။

မုတ်ချက်။ ။ယောဇနာ၌ "ဥလ္လောကနံ ပေက္ခနံ (ကြည့်ရှုခြင်း၊) ဥလ္လောက်–ခြင်း၊ မုခဿ+ဥလ္လောက် မုခုလ္လောက်၊ တံ ဇေတသံတိ မုခုလ္လောကိကာ"ဟု အသတ္တိအနက်၌ ဣကပစ္စည်းဟု ဆို၏၊ ကေဂုံတ္ထရ, အစ္ဆာရာသံဃာတဝဏ် အဋ္ဌကထာ၌ကား "မုခုလ္လောကကာ"ဟု တွေ့ရ၏၊ "ဥ+လောက–ဒဿနေ"ဓာတ်နောင် ဏွုပစ္စည်းဖြင့် ပြီးနိုင်သောကြောင့် သာ၍ သန့်ရှင်း၏၊ [ဥလ္လောကေန္တိတိ ဥလ္လောကကာ၊ မုခံ+ဥလ္လောကကာ မုခုလ္လောကကာ။]

ပုထု ၊ပေ၊ အဝုဋ္ဌာ။ ။ဤ စကားသည် "များစွာသော ဂတိတို့မှ+မထနိုင်ကြသေး"ဟု ဆိုသဖြင့် "များစွာသောဂတိ ရှိကြ၏"ဟူသောအနက်ကို ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဇနေတမ္ဘာ–ဖြစ်စေထိုက်သော ဂတိတို့တည်း၊ ဣတိ ဇနာ၊ (တစ်နည်း) ဓာယန္တိ ဇတ္ထာတိ ဇနာ–ဖြစ်ရာဂတို့"ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ "ပုထု–များစွာကုန်သော+ဇနာ–ဖြစ်စေထိုက်သော ဂတိတို့သည်၊ ဝါ–ဖြစ်ရာဂတိတို့သည်၊ ဇေတသံတိ ပုထုဇနာ"ဟု ပြုပါ။

ပုထု ၊ပေ၊ အဘိသင်္ခရောန္တိ။ ။"များစွာသော အဘိသင်္ခါရတို့ကို ပြုတတ်ကြ၏"ဟု ဆိုသဖြင့် "များစွာသော အဘိသင်္ခါရရှိကြ၏"ဟူသောအနက်ကို ပြ၏၊ "ဓာယန္တိ ဇတေဟိတိ ဇနာ–သတ္တဝါတို့၏ ဖြစ်ကြောင်း ပုညာဘိသင်္ခါရ စသောတရားတို့"ဟု ပြု၍ "ပုထု+ဇနာ (ဖြစ်ကြောင်း အဘိသင်္ခါရတို့သည်) ဇေတသံတိ ပုထုဇနာ"ဟု ပြုပါ၊ (တစ်နည်း) "ဓာတူနံ အနေကတ္ထတ္တာ"နှင့်အညီ, ဇနဓာတ်သည်ပင် ဤနေရာ၌

ပြုစီမံတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပုထုဇနာ၊ ပုထုနာနာသြဃေဟိ–များစွာသော အမျိုးမျိုးသော သြဃတို့သည်၊ ဝုယှန္တိ–မျှောအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပုထုဇနာ၊ ပုထုနာနာသန္တာနေဟိ–များစွာကုန်သော အမျိုးမျိုးသော ပူလောင်တတ်သော ရာဂမီး အစရှိသည်တို့သည်၊ သန္တပ္ပန္တိ–ပြင်းစွာ ပူလောင်အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပုထုဇနာ၊ ("ပုထု၊ ပေ၊ ဟိ–တို့ဖြင့်၊ သန္တပ္ပန္တိ–ပြင်းစွာ ပူလောင်ကြရကုန်၏" ဟုလည်း ပေး၊) ပုထုနာနာပရိဠာဟေဟိ–များစွာကုန်သော အမျိုးမျိုးသော ကိလေသာအပူတို့သည်၊ ပရိဠယှန္တိ–ထက်ဝန်းကျင် လောင်အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ, ပုထုဇနာ–တို့မည်၏။

ပုထု–များစွာကုန်သော ကာမဂုဏ်တို့၌၊ ပဠဿု–နှံသော၊ ကာမဂုဏေသု–တို့၌၊ ရတ္တာ–ဆိုးရည်စွဲသကဲ့သို့ တပ်စွဲနေကုန်ပြီ၊ ဂိဒ္ဓါ–လွန်စွာ မက်မောကုန်ပြီ၊

အာဘိသခ်ိရဏအနက်ကိုလည်းကောင်း, နောက်၌ ဝဟန သန္တပ္ပနစသော အနက်များကို လည်းကောင်း ဟောစ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဇနေန္တိတိ ဇနာ"ဟု ပြု၍ "ပုထု–များစွာသော အာဘိသခ်ိရတို့ကို+ဇနာ–ပြုစီမံတတ်သူတို့တည်း၊ ဣတိ ပုထုဇနာ–တို့"ဟု ပြုပါ။

ပုထု ပေ၊ ဝုယှန္တိ။ ။"များစွာသော သြဃတို့သည် မျှောအပ်သူတို့"ဟု ဆိုသဖြင့် "များစွာ သြဃရှိသူတို့"ဟူသောအနက်ကို ပြု၏၊ ထို့ကြောင့် "ဈယန္တိ ဇတေဟိ တိ ဇနာ–သတ္တဝါတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းသြဃတို့"ဟု ပြု၍ "ပုထု–ဇနာ ဇတေသံတိ–ပုထုဇနာ"ဟု ပြုပါ၊ (တစ်နည်း) ဇနတတ်၏ ဝဟနအနက်ကို ယူ၍ "ပုထု–များစွာသော သြဃတို့သည်+ဇနာ–မျှောအပ်သော သတ္တဝါတို့တည်း၊ ပုထုဇနာ–တို့"ဟုလည်း ပြုပါ။

ပုထု ပေ၊ သန္တပ္ပန္တိ။ ။ပြင်းစွာ ပူလောင်တတ်သောကြောင့် ရာဂမီးစသည်ကို "သန္တာပ"ဟု ခေါ်၏၊ ဈယန္တိ ဇတေဟိတိ ဇနာ၊ ပုထု+ဇနာ (ဖြစ်ကြောင်းရာဂစသောအပူတို့သည်၊) ဇတေသံတိ ပုထုဇနာ၊ "ပရိဠယှန္တိ"ဟူသော နောက်ဝါကျ၌လည်း နည်းတူ၊ ကိလေသာအားလုံးကို "ပရိဠာဟ"ဟု ခေါ်သည်၊ ဤ နှစ်ဝါကျတို့၌လည်း "ဈယန္တိ ဇတေဟိတိ ဇနာ"ဟု ပြု၍၊ "ပုထု+ဇနာ (ရာဂစသော မီးတို့သည်, ရာဂစသော ကိလေသာအပူတို့သည်၊) ဇတေသံတိ ပုထုဇနာ–တို့"ဟု ပြုပါ၊ ["ပုထု–များစွာသော ရာဂစသော မီးတို့သည်၊ ဇနာ–ပူလောင်အပ်သူတို့တည်း၊ ပုထုဇနာ–တို့"ဟုလည်း တစ်နည်းပြုပါ။]

ပုထု ပေ၊ ရတ္တာ, ဂိဒ္ဓါ။ ။ပုထုကို "ပဠဿု ကာမဂုဏေသု"ဟု ဖွင့်၏၊ ပုထုနောင် သုဝိဘတ်အကြေ ကြံပါ၊ "ကာမဂုဏ်တို့၌တပ်မက်တတ်"ဟု ဆိုသဖြင့် "ကာမဂုဏ်တို့၌ဖြစ်သော ရာဂဂေဓ စသည်ရှိသူများ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဈယတိတိ ဇနော–ဖြစ်တတ်သော ရာဂဂေဓစသည်"ဟု ပြု၍ "ပုထု+ဇနော ဇတေသန္တိ ပုထုဇနာ–များစွာသော+ဖြစ်တတ်သော ရာဂဂေဓတ် စသည်ရှိသူတို့"ဟု ပြုပါ၊ (တစ်နည်း) "ဈယန္တိတိ ဇနာ–ဖြစ်တတ် တပ်မက်တတ်သူတို့၊ "ပုထူသု+ဇနာ ပုထုဇနာ"ဟု ဋီကာပြု၏၊ ရတ္တာ, ဂိဒ္ဓါစသော သဒ္ဒါတို့သည် တဏှာရာဂ ကာမစ္ဆန္ဒရှိသူကိုချည်း ဟောသောကြောင့် ပရိယာယ် သဒ္ဒါများတည်း၊ သို့သော် သဒ္ဒါနက်အားဖြင့် ကား ထူးကြ၏၊ ထို့ကြောင့် အဝတ်ဖြူကို ဆိုးရည်ဖြင့် ဆိုးသောအခါ နဂိုဖြူသော

ဂဓိတာ–ကြံစည်တတ်သောရာဂဖြင့် တောင့်တစွဲလမ်းကြကုန်ပြီ [ဂဓိတာ–အဖြည်ခက်အောင်ထုံးဖွဲ့အပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်ပြီ၊] မုစ္ဆိတာ–မိန်းမောတွေဝေသကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ အဇ္ဈောသန္နာ–လွမ်းမိုးသက်ရောက်အပ်ကုန်ပြီ၊ (တစ်နည်း) အဇ္ဈောသိတာ (အဇ္ဈောသာနာ)–မျိုချ၍ ပြီးဆုံးကုန်ပြီ၊ လဂ္ဂါ–ကပ်ငြိကုန်ပြီ၊

အဆင်းမှ ပြောင်းလွဲ၍ ဆိုးရည်စွဲနေသကဲ့သို့ ဆန္ဒရာဂဖြင့်ကာမဂုဏ်တို့၌ ဆိုးထားသူ တပ်စွဲနေသူတို့ကို "ရတ္တာ"ဟု ခေါ်ရသည်၊ ရန္ဓဓာတ်, တပစ္စည်း၊ ရဋ္ဌိ"သု–တပ်စွဲကုန်ပြီ၊ "ဣတိ ရတ္တာ၊ ဂိဓဓာတ်, တပစ္စည်း၊ ဂိဓဓာတ်သည် အလွန် လိုချင်ခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ ထို့ကြောင့် ဂိဒ္ဓိ"သု–အလွန် လိုချင်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ ဂိဒ္ဓါ"ဟု ပြု၊ [ရတ္တာ ဂိဒ္ဓါတိအာဒိ ပရိယာယဝစနံ၊ အပိစ (သို့သော်လည်း) ရတ္တာတိ ဝတ္ထုဝိယ ရဂ်ဓာတေန စိတ္တသ ဝိပရိဏာမကရေန ဆန္ဒရာဂေရတ္တာ၊ ဂိဒ္ဓါတိ အဘိကင်္ခသဘာဝေန အဘိဂိဇ္ဈနေန ဂိဒ္ဓါ၊–သီလက္ခန် ဋီကာသစ်။]

ဂဓိတာ။ ။မဟာနိဒ္ဒေသေ, ဂုဟဋ္ဌသုတ်အဋ္ဌကထာ၌ "ဂဓိတာတိ သဂ်ိပ္ပရာဂေန ပစ္စယာသိသမာနာ ဟုတ္တာ ဂဓိတာ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို ဂဓဓာတ် မရှိသောကြောင့် ဂါဓဓာတ်၏ ဣစ္ဆာအနက်ကို ဖွင့်သည်ဟု ကြံဖွယ်ရှိ၏၊ ဂါ၌ ရသပြု၊ မူလပဏ္ဏာသ, မူလပရိယာယဝဂ်, (၁) သုတ်ဋီကာ၌ကား "ဂဓိတာတိ ဂန္ထိတာဝိယ (ထုံးဖွဲ့အပ်သကဲ့သို့) ဒုမ္မောစနီယဘာဝေန (အဖြည်ခက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်) တတ္ထ ပဋိဗဒ္ဓါ"ဟု ဖွင့်၏၊ နောက်ဆရာတို့ကား "ဂထိတာ"ဟု ပြင်ကြ၏၊ သို့သော် "ဂထ"ဓာတ်ကို မတွေ့ရ။

မုစ္ဆိတာ။ ။မုစ္ဆဓာတ်သည် တွေဝေခြင်း အနက်ဟောတည်း၊ ကိလေသာဝိသနဝသေန (ကိလေသာပူးဝင်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်) ဝိသညိဘူတာဝိယ အနညကိစ္စမောဟံ သမာပန္နာ–သညာကင်းသကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်လျက် ကာမဂုဏ်ကိစ္စမှတစ်ပါး အခြားကိစ္စတို့၌ စိတ်မဝင်စားနိုင်လောက်အောင် တွေဝေခြင်းသို့ ရောက်ကုန်ပြီ၊ သီလက္ခန် ဋီကာသစ်၊ ပဏ္ဏာသဋ္ဌိကာ၌လည်း အလားတူဖွင့်၏၊ သို့သော် ပါဠိပျက်နေဟန်တူသည်။

အဇ္ဈောသန္နာ။ ။"ကာမနန္ဒီယာ–ကာမတို့၌ နှစ်သက်သော တဏှာသည်၊ အဓိ+ညြသန္နာ–လွမ်းမိုး သက်ရောက်အပ်ကုန်ပြီ၊ အဇ္ဈောတ္ထဋာ–လွမ်းမိုးအပ်ကုန်ပြီ" ဟု မဟာနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာဖွင့်၏၊ ဤအလို အဇ္ဈောသန္နာကို ပါဠိမှန်ဟု ယူသင့်၏၊ သန္နာ၌ သဒဓာတ်, တပစ္စည်း၊ ပဏ္ဏာသဋ္ဌိကာ၌ကား "အနညသာဓာရဏောဝိယ+ကတ္တာ–သူတစ်ပါးတို့နှင့် မဆက်ဆံကုန် (မဆိုင်ကုန်)သကဲ့သို့ ပြု၍၊ ဂိလိတ္တာ–မျိုချ၍၊ ပရိနိဋ္ဌာပေတ္တာ–ထက်ဝန်းကျင် ပြီးဆုံးစေ၍၊ ဋ္ဌိတာ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို အဓိ+အဝ+ သာဓာတ်, (ပြီးဆုံးခြင်းအနက်ဟော၊) အာနုပစ္စည်းဖြင့် "အဇ္ဈောသာနာ"ဟု ရရှိပေလိမ့်မည်၊ [စာအုပ်တို့၌ "အဇ္ဈောသိတာ"ဟု တွေ့ရ၏၊ "အဓိ+အဝ+(အဝကို ညြပြု၊) သာဓာတ် (တ)ပစ္စည်း"ဟု ကြံပါ။]

လဂ္ဂါ။ ။လဂဓာတ်, တပစ္စည်း၊ လဂဓာတ်သည် သဂ်ိ (ကပ်ငြိခြင်း)အနက်ကို ဟောဏ်၊ ထို့ကြောင့် ဗြဟ္မာလသုတ် သီလက္ခန်ဋီကာသစ်၌ "ဝဂ်ိကဏ္ဏကေဝိယ အာသတ္တာ–ကောက်သောဆူး၌ ကပ်ငြိဝင်ကုန်သကဲ့သို့ ကာမဂုဏ်တို့၌ ကပ်ငြိကုန်ပြီ"

လဂိတာ–ကပ်ငြိခြင်းသို့ ရောက်ကုန်ပြီ၊ (တစ်နည်း) လဂ္ဂိတာ–လွန်စွာ ဖြစ်သော ကပ်ငြိခြင်းရှိကုန်ပြီ၊ ပလိဗုဒ္ဓါ–ဆက်စပ်နေကုန်ပြီ၊ (တစ်နည်း) နှိပ်စက်အပ်ကုန်ပြီ၊ [ပဠွဟိ ကာမဂုဏေဟိဟု ပြင်။] ဣတိ–ကြောင့်၊ ပုထုဇနာ–တို့မည်၏။

ပုထု–များစွာသော နိဝရဏတို့သည်၊ ပဠွဟိ–ငါးပါးကုန်သော၊ နိဝရဏေဟိ–နိဝရဏတို့သည်၊ အာဝုတာ–အစစွာ ပိတ်ဆို့အပ်ကုန်ပြီ၊ နိဝုတာ–တားမြစ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဩဝုတာ–မြှေးရှက်အပ်ကုန်ပြီ၊ [စာအုပ်တို့၌ "ဩဖုဋာ"ဟု တွေ့ရ၏။]

ဟုလည်းကောင်း, "မဟာပလိပေါဝါပတနေန နာသိကဂ္ဂပလိပန္ထ ပုရိသောဝိယ ဥဒ္ဓရိတု မသက္ကာ ဏေယျဘာဝေန နိမုဂ္ဂါ–ကြီးစွာသော ညွှန်ကျခြင်းကြောင့် နာသီးဖျားတိုင်အောင် နစ်မြုပ်နေသော ယောကျ်ားကဲ့သို့ ထုတ်ဆယ်ခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ကာမဂုဏ်တို့၌ နစ်မြုပ်ကုန်ပြီ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။

လဂ္ဂိတာ။ ။လဂဓာတ်, တပစ္စည်း၊ မဂ္ဂဠာလေပေနဝိယ မဂ္ဂဠော–မျောက်သည် မျောက်နဲ့စေးအားဖြင့် ထိုအရပ်၌ ကပ်ငြိနေသကဲ့သို့ "ပဠွန် ဣန္ဒြိယာနံဝသေန အာသိဂီတာ–ကာမဂုဏ်တို့၌ငါးပါးသော ဣန္ဒြေတို့၏အစွမ်းဖြင့် ကပ်ငြိနေကုန်ပြီ" ဟူသော မူလဋီကာဖွင့်ကိုထောက်၍ "လဂိတာ"ဟုသာ ရှိသင့်၏၊ "လဂ္ဂိတာ"ဟု မရှိသင့်၊ (တစ်နည်း) လဂ္ဂပုဒ်နောင် သဒ္ဒါတ အသယတ္ထိအနက်၌ ဣတပစ္စည်းသက်၍ "လဂ္ဂိတာ–လွန်စွာဖြစ်သော ကပ်ငြိခြင်းရှိကုန်ပြီ"ဟုသော်လည်း ကြံပါ။

ပလိဗုဒ္ဓါ။ ။စုရာဒိ ဗုဒ္ဓဓာတ်သည် ဗန္ဓနအနက်ကို ဟောဘ၏၊ ထို ဗုဒ္ဓဓာတ်ကို ရည်ရွယ်၍ "သမ္မဒ္ဓါ–ဆက်စပ်နေကုန်ပြီ"ဟုလည်းကောင်း, ဗုဓိဓာတ်သည် "ဟိ"သန" အနက်ကို ဟောဘ၏၊ ထိုဗုဓိဓာတ်ကို ရည်ရွယ်၍ "ဥပဒ္ဒုတာ"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြသည်။

ပုထု ပဠွဟိ ၊ပေ၊ ပဋိကုဋ္ဌိတာ။ ။ပုထုကို "ပဠွဟိ နိဝရဏေဟိ"ဟု သရုပ်ပြသည်၊ ပုထုနောင် ဟိဝိဘတ်ကြောင့် ဇာယန္တိ ဧတေတိတိ ဧနာ–ဖြစ်ကြောင်းနိဝရဏတို့၊ ပုထု+ဧနာ ဧတေသန္တိ ပုထုဇနာ–များစွာကုန်သော နိဝရဏရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၊ (တစ်နည်း) ဧနိယန္တေတိ ဧနာ၊ ပုထုဟိ–များစွာသော နိဝရဏတို့သည်၊ ဧနာ–ဖြစ်စေအပ်, ပိတ်ဖုံးအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ပုထုဇနာ–တို့။

အာဝုတာ နိဝုတာ။ ။အာဝုတာ စသည်တို့လည်း ပရိယာယ်သဒ္ဒါများပင်တည်း၊ သို့သော် သဒ္ဒတ္ထအားဖြင့်ကား ကွဲပြားသေး၏၊ ထို့ကြောင့် အာဝုတာကို "အာဝရိတာ–ပိတ်ဆို့အပ်ကုန်ပြီ"ဟု ဖွင့်၏၊ အာပုဗ္ဗ, "ဝု–သံဝရဏော"ဟူသော ဓာတ်, တပစ္စည်း၊ တကို ဌပြု၊ နိဝုတာတိ နိဝါရိတာ (တားမြစ်အပ်ကုန်ပြီ။)

ဩဝုတာ။ ။"ဩဝုတာတိ အဝတ္ထရိတွာ ဆာဒိတာ"ဟု မဟာနိဒ္ဒေသဂုဟဋ္ဌကသုတ် အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်၊ ဤ၌ ဝုဓာတ်ကို "ဆာဒိတာ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "ဩဝုတာ"ဟု ရှိသင့်၏၊ စာအုပ်တို့၌ "ဩဖုဋာ"ဟု တွေ့ရသည်၊ ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟ၌ "ဖုဋ–အာဝရဏော"ဟု ရှိသောကြောင့် "ဩဖုဋာ"ရှိလျှင် တော်သေး၏၊ သီလက္ခန်ဋီကာသစ်၌ကား "ပလိဂုဏ္ဌိတာ–ထက်ဝန်ကျင် ရစ်ပတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ပရိယောနဒ္ဓါဝါ–(တစ်နည်း) မြှေးယှက်အပ်ကုန်ပြီ၊"ဟု (ပဏ္ဏာသဋီကာအတိုင်း)ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်နှင့် လျောက်သော "ဩနဒ္ဓါ"ပါ၌လည်း သီလက္ခန်–တေဝိဇ္ဇသုတ်၌ မူကွဲရှိသည်။

ပိဟိတာ–ပိတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ပဋ္ဌိဿနာ–ဖုံးလွှမ်းအပ်ကုန်ပြီ၊ ပဋိကုဋ္ဌိတာ–မှောက်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ, ပုထုဇ္ဇနာ–တို့မည်၏။

ဝါ–တစ်နည်း၊ (အချို့ စာအုပ်များ၌ ဝါသဒ္ဒါမပါ၊) ပုထုနံ–များစွာကုန်သော၊ ဂဏနပထံ–ဂဏန်းလမ်းကို၊ (တစ်မှစ၍ အသခ္ခေယျတိုင်အောင် ဂဏန်လမ်းကို၊) အတိတာနံ–လွန်ကုန်သော၊ အရိယဓမ္မပရမ္မုခါနံ–အရိယာတရားတို့မှ မျက်နှာလွှဲဖြစ်ကုန်သော၊ နိစဓမ္မသမာစာရာနံ–နိမ့်ကျသော တရားဟူသော အကျင့်ရှိကုန်သော၊ ဇနာနံ–သတ္တဝါတို့၏၊ အဇ္ဈောဂဓတ္တာပိ–အတွင်း၌ ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ ပုထုဇ္ဇနော–မည်၏၊ အယံ–ဤ လူအပေါင်းသည်၊ ပုထုဝ (ပုထဝေဝ)–အသီးအခြားသာတည်း၊ သီလသုတာဒိ ဂုဏ ယုတ္တေဟိ–သီလ သုတအစရှိသော ဂုဏ်တို့နှင့်ယှဉ်ကုန်သော၊ အရိယေဟိ–အရိယာဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနေဟိ–လူတို့နှင့်၊ ဝါ–တို့မှ၊ ဝိသုံယေဝ–အသီးအခြားသာလျှင်၊ သန်း–ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂတော–ရောက်သော၊ ဝိသံသဋ္ဌော–မရောနှောသော၊ ဇနော–လူအပေါင်းတည်း၊ ဣတိပိ–ကြောင့်လည်း၊ ပုထုဇ္ဇနော–မည်၏၊ [ဣတိပိ–ဟု ပိ ပါသောကြောင့် ရှေ့၌ဝါသဒ္ဒါ မလိုဟု မှတ်ပါ။]

ပိဟိတာ ၊လေ၊ ပဋ္ဌိကုဋ္ဌိတာ။ ။"ပိဟိတာတိ ပိဒဟိတာ–ပိတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ [အပိပုဗ္ဗ ဓာဓာတ်, ဓကို ဟ, အာကို ဣပြု] ပဋ္ဌိစ္ဆန္နာတိ ဆာဒိတာ–ဖုံးအပ်ကုန်ပြီ၊ ပဋိကုဋ္ဌိတာတိ ဟေဋ္ဌာမုခဓာတာ–အောက်၌ဖြစ်သော မျက်နှာရှိကုန်ပြီ၊ တစ်နည်း မှောက်အပ်ကုန်ပြီ"ဟု သီလက္ခန်ဓိကာသစ် ဖွင့်သည်၊ [ပဋ္ဌိကုဋ္ဌိတာတိ ပုထုဇ္ဇနာတိ ဟု သာဓကအဆုံး၌ "ဣတိ"သဒ္ဒါ ပါစေ။]

ပုထူနံ ၊လေ၊ ဂဓတ္တာပိ။ ။ဂါထာရှေ့ နှစ်ပါဒ၏အကျယ်ကို ပြပြီး၍, တတိယပါဒ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် "ပုထူနံ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤ အဖွင့်ကို ကြည့်၍ "ဓာယတိတိ ဇနော၊ ပုထူသု နိစဓမ္မသမာစာရေသု–များစွာသော ယုတ်နိမ့်သော တရားအကျင့် ရှိသူတို့၌+ဇနော–ဖြစ်သူ (ပါဝင်သူ)တည်း၊ ပုထုဇ္ဇနော–သူ"ဟုလည်းကောင်း, "ပုထူနံ–တို့၏+အဇ္ဈတ္တရေ–အတွင်း၌+ဇနော–ဖြစ်သူတည်း၊ ဝါ–ပါဝင်သူတည်း၊ ပုထုဇ္ဇနော"ဟုလည်းကောင်း, "ပုထု (ဗဟုကော)–များစွာသော+ဇနော–သတ္တဝါတည်း၊ ပုထုဇ္ဇ နော"ဟုလည်းကောင်း ဋ္ဌိကာသစ်၌ ဝိဂြိုဟ်ပြုထားသည်။

ပုထုဝါယံ ၊လေ၊ ဇနေဟိ။ ။ဤကား ဂါထာ၏စတုတ္ထပါဒ၏ အဖွင့်တည်း၊ ပုထုဝကို (တစ်နည်း) ပုထဇဝကို "ဝိသုံယေဝ သန်းဂတော"ဟု ဖွင့်၍, ထိုကိုပင် "ဝိသံသဋ္ဌော"ဟု အဓြောင့်ဖွင့်သည်၊ ဝိဂြိုဟ်ကိုကား "ပုထုဇဝ (ပုထဝေဝ)–အရိယာတို့မှ တစ်သီး တစ်ခြားသာလျှင်ဖြစ်သော+ဇနော–လူအပေါင်းတည်း၊ ပုထုဇ္ဇနော" ဟု ဋ္ဌိကာသစ်ပြုထားသည်။

မှတ်ချက်။ ။"ပုထုဝါယံ"ကို "ပုထဝါယံ"ဟု ပြင်ကြ၏၊ ပြခဲ့သော သက္ကတ ပုဒ်ရင်းလိုက်၍ ပြင်ခြင်းဖြစ်သည်၊ ထို့သို့ပြင်လိုလျှင် အဋ္ဌကထာ စာအုပ်များဝယ် "ပုထုဝါယံ"ဟု ဝါထာခ်ုလည်းကောင်း, "ပုထဝေဝါယံ"ဟု အကျယ်ခ်ုလည်းကောင်း

ဧဝံ–ဤသို့၊ အသုတဝါ ပုထုဇ္ဇနောတိ–ဟူကုန်သော၊ ဒ္ဝိဟိ–နှင်သော၊ ဧတေဟိ ပဒေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ဒုဝေ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ပေ၊ ကလ္လာဏောကော ပုထုဇ္ဇနောတိ–ဟူ၍၊ ဒွေ–နှင်သော၊ ယေတေပုထုဇ္ဇနာ–အကြင် ပုထုဇဉ်တို့ကို၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တေသု–ထို နှစ်မျိုးသော ပုထုဇဉ်တို့တွင်၊ အန္ဓပုထုဇ္ဇနော–အန္ဓပုထုဇဉ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တော–ဟော၊တော်မူအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ [အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ–နေမင်း၏ ဆွေတော်မျိုးတော် ဖြစ်တော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓေန–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အန္ဓော–ပညာမျက်စိအားဖြင့်ကန်းသော၊ ဧကော–တစ်မျိုးသော၊ ပုထုဇ္ဇနော–ပုထုဇဉ်လည်းကောင်း၊ ကလ္လာဏော–ပညာမျက်စိအားဖြင့်ကောင်းသော၊ ဧကော–သော၊ ဗုထုဇ္ဇနော–လည်းကောင်း၊ (ဣတိ–သို့၊) ဒုဝေ–နှစ်မျိုးကုန်သော၊ ပုထုဇ္ဇနာ–တို့ကို၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

အရိယာနံ အဒဿာဝိတိအာဒီသု–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော, ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ကိဉ္စိလေသေဟိ–တို့မှ၊ အာရကတ္တာ–ဝေးကွာကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အနယေ–ကြီးပွားကြောင်း မဟုတ်သော အကျင့်၌၊

ရှိရပေလိမ့်မည်၊ ဒုတိယနည်း၌ ဝါသဒ္ဒါ မပါသောကြောင့် ဤ တတိယနည်း၌ ဝါသဒ္ဒါ မလို၊ ထိုသို့ရှိလျှင် "ဂေါ သရေ ပုထသဒ္ဒေ"သုတ်ဖြင့် ဂ အက္ခရာလာ၍ "ပုထဂေဝ"ဟုလည်းကောင်း, "ပုထသု ဗျဉ္ဇနေ"သုတ်ဖြင့် အကို ဥပြု၍ "ပုထုဇ္ဇနော"ဟုလည်းကောင်း ပြီနိုင်သောကြောင့် ကောင်း၏။

အသုတဝါ ၊ပေ၊ ပဒေဟိ။ ။"အန္ဓပုထုဇ္ဇနော ဝုတ္တော ဟောတိ"၌ စပ်၊ "အသုတဝါ–ကြားနာမှတ်သားအပ်သော သုတမရှိ"ဟု ဆိုသောကြောင့် "ခန္ဓာ အာယတန စသည်တို့ကိုသိသော အသိဉာဏ်စက္ခု မရှိ"ဟု ဆိုရာရောက်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–ခန္ဓာ အာယတနစသည်တို့ကို ကြားနာရမှ ထို ကြားနာရမှုကို အခြေခံ၍ ခန္ဓာ စသည်တို့ကို သိသောဉာဏ်, "ရုပ်နာမ်ခန္ဓာသာရှိ၏၊ အတ္တမရှိ"ဟု သိသောဉာဏ်ကို ရနိုင်သောကြောင့်တည်း၊ အခြေခံဖြစ်သော ကြားနာရမှုမျှ မရှိလျှင် ထို ဉာဏ်စက္ခုရဖို့မှာ သာ၍ ဝေးနေရကား အသုတဝါပုဒ်ဖြင့် အန္ဓပုထုဇဉ်ဖြစ်ကြောင်းကို ဟောတော်မူအပ်ပြီးဖြစ်တော့သည်၊ [ခန္ဓာယတနာဒီနံ သဝနာဘိနတ္တာ ပညာစက္ခုပဋိလာဘာဿ, တေသံ သဝနာဘာဝဒီပကံ အသုတဝါတိ ဣဒံ ပဒံ အန္ဓတံ ဝဒတိ၊–အနု။]

အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။ ။အာဒိစ္စဿ–ဗန္ဓု အာဒိစ္စဗန္ဓု၊ ထေရဂါထာ, ကေနိပါတ, အဘယတ္ထေရဂါထာဋ္ဌကား "အာဒိစ္စဝံသေ သမ္ဘူတတ္တာ အာဒိစ္စော+ဗန္ဓုတောသောတိ အာဒိစ္စဗန္ဓု (ဘဂဝါ)"ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်၏၊ ထိုအလို "နေမင်းဟူသော ဆွေတော်မျိုးတော်ရှိသော ဘုရား"ဟု ပေးပါ၊ ထို အဋ္ဌကထာ၌ အခြားနည်းလည်း ဖွင့်သေး၏။

အာရကတ္တာ။ ။ကိလေသေတိ–တို့မှ၊ အာရကာ–ဝေးကွာသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ အရိယာ–တို့၊ "သဗ္ဗတ္ထ နိရုတ္တိနယေန ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ"ဟု ဋီကာမိန့်သောကြောင့် "အာရကာ"ပုဒ်မှ အာကို အ, ရ၏ အကို ဣ, ကကို ယပြုခြင်းဟူသော ဝဏ္ဏဝိကာရ နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် "အရိယာ"ဟု ပြီးရသည်။

နဿ ဣရိယနတောဿ–မဖြစ်တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဣရိယနဌာ ဘာဝပွဓာန [ကြံ၊] အယေ–ကြီးပွားကြောင်းအကျင့်ဌာ၊ ဣရိယနတောဿ–ဖြစ်တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သဒေဝကေန–နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ လောကေန–သတ္တလောကသည်၊ အရဏီယတောစ–ဆည်းကပ်ထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓါစ–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါစ–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓသာဝကာစ–မြတ်စွာဘုရား၏ သာဝကတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အရိယာနာမ–အရိယာတို့မည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ–ဆိုအပ်ကုန်၏။

ဝါ–တစ်နည်း၊ ဣဓ–ဤ အရိယာနံ အဒဿာဝီဟူသော ပါဌ်ဌာ၊ ဗုဒ္ဓါဒေဝ–ဘုရားရှင်တို့သည်သာ၊ အရိယာ–အရိယာတို့မည်၏၊ [ဒေဝဖြင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, ဗုဒ္ဓသာဝကတို့ကို ကန့်၊] ယထာဟ, သဒေဝကေ ၊ပေ၊ အရိယောတိ ဝုစ္စတိတိ–ဟူ၍၊ (အာဟ၊) [ဘိက္ခဝေ–တို့၊ သဒေဝကေ–နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ပေ၊ လောကေ–ဌ၊ တထာဂတော–ကို၊ အရိယောတိ–အရိယဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊

အနယေ နဿ ဣရိယနတောဿ။ ။အယဓာတ်သည် ဂတိအနက်ကို ဟောအ၏၊ ဒေတေန–ဤ နည်းလမ်းဖြင့်၊ အယတိ–ဖြစ်တတ် ကြီးပွားတတ်၏၊ ဣတိ အယော၊ နဿ+အယော အနယော–ကြီးပွားကြောင်းမဟုတ်သော (ကြီးပွားခြင်း၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော) အကျင့်၊ ဣရိယဓာတ်လည်း ဇီဝဝုတ္တိ (အသက်၏ဖြစ်ခြင်း) အနက်ဟောတည်း၊ ဣရိယန္တိတိ ဣရိယာ၊ အနယေ–ကြီးပွားကြောင်းမဟုတ်သော အကျင့်ဌာ+နဣရိယာ–မဖြစ်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ အရိယာ–တို့၊ "အနယ+နဣရိယ"ဟု ဆိုလိုလျက် နဿ+ယ+နဿ+ဣတို့ကို ဝဏ္ဏနာသ နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် ချေ၍ "အရိယ"ဟု ပြီးသည်။

အယေ ၊ပေ၊ အရဏီယတောဿ။ ။ဣရိယန္တိတိ ဣရိယာ၊ အယေ–ကြီးပွားကြောင်း အကျင့်ဌာ+ဣရိယာ–ဖြစ်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ အရိယာ–တို့၊ ယ–ဣ တို့ကိုချေ၍ "**အရိယ**"ဟု ပြီးသည်၊ . . . "အရဏီယတော"ဖြင့် "အရဏီယာတိ အရိယာ (အရိယန္တေတိ အရိယာ)–ဆည်းကပ်အပ် ဆည်းကပ်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့"ဟု ပြုဖို့ရန် ပြသည်၊ "အရ–ဂတိမှိ"ဟူသောဓာတ်နောင် ဏျပစ္စည်း, ဣ အာဂုံ။

ဗုဒ္ဓါစ ၊ပေ၊ ဝုစ္စန္တိ။ ။ဤပြခဲ့သော ဝစနတ္ထမျှားနှင့်အညီ ပုထုဇဉ်သူတော်ကောင်းလည်း အရိယာအမည်ရသင့်ပါ၏၊ သို့သော် အရိယဟူသောအမည်၏ ဗုဒ္ဓ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ အရိယာဖြစ်ပြီးသော ဗုဒ္ဓသာဝကတို့ဌာသာ ထင်ရှားသောအထင်ရှင်အမည်ဖြစ်ကြောင်း သိစေလိုရှိ "ဗုဒ္ဓါစ ၊ပေ၊ ဝုစ္စန္တိ"ဟု ဝုစ္စန္တိကြိယာဖြင့် မိန့်သည်၊ [ယဒိပိ အရိယသဒ္ဒေါ ဝိသုဒ္ဓါသယပယောဂေသု (စင်ကြယ်သော အာသယပယောဂရှိကုန်သော) ပုထုဇ္ဇနေသုပိ ဝတ္တတိ၊ ဣဓ ပန အရိယ မဂ္ဂါဓိဂမေန သဗ္ဗလောကုတ္တရမဘာဝေနေဝ (အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ထက် မြတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်သာလျှင်၊) အရိယဘာဝေါ အဓိပ္ပေတောတိ ဒဿေန္တော အာဟ–ဗုဒ္ဓါစာတိ အာဒိ၊–ယောဇနာ။]

ဗုဒ္ဓါဒေဝအရိယာ။ ။ဤနည်းဌ်ကား အရိယာအရဝယ် ဗုဒ္ဓ ပစ္စေကဗုဒ္ဓသာဝကအားလုံးကို ရနိုင်သော်လည်း ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသနည်းအားဖြင့် အမြတ်ဆုံးအရိယဖြစ်တော်မူသော ဗုဒ္ဓကိုသာ "အရိယ"ဟု ယူရသည်။

မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်, ကောဋ္ဌိဂါမဝဂ်, လောကသုတ်၊] ပန-ကား၊ သပ္ပုရိသာတိ ဇ္ဍေ-ဟူသောဤပါဠိ၌၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တထာဂတ သာဝကာစ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သပ္ပုရိသာတိ-တို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နှ၏၊ ဟိ-မှန်၊ တေ-ထိုပစ္စေက ဗုဒ္ဓါ တထာဂတသာဝကတို့သည်၊ လောကုတ္တရ ဂုဏယောဂေန-လောကုတ္တရာ ဂုဏ်နှင့်ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ သောဘနာ-တင့်တယ် ကုန်သော၊ ပုရိသာ-ယောကျ်ားတို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သပ္ပုရိသာ-တို့မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သဗ္ဗေဝ-အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေ-ဤဗုဒ္ဓ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓ, ဗုဒ္ဓသာဝကတို့ကို၊ ဒွေဓာပိ-အားဖြင့်လည်း၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ် ကုန်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ ဗုဒ္ဓါပိ-တို့သည်လည်း၊ အရိယာစ-အရိယာတို့လည်းမည်၏၊ သပ္ပုရိသာစ-သပ္ပုရိသ တို့လည်းမည်၏၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓသာဝကာပိ-ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါ, ဗုဒ္ဓသာဝကတို့ သည်လည်း၊ (အရိယာစ-တို့လည်းမည်၏၊ သပ္ပုရိသာစ-တို့လည်းမည်၏။)

ယထာဟ-နည်း၊ ယော ၊ပေ၊ ဝဒန္တိ တိ-ဟူ၍၊ (အာဟ-ပြီ၊) [ယောဓီရော-အကြင် ပညာရှိသည်၊ ဝေ-စင်စစ်၊ ကတညုဿ-သူတစ်ပါးတို့ ပြုအပ်ပြီးသော ကျေးဇူးကို သိလေ့ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ကတဝေဒိ-သူတစ်ပါးတို့ ပြုအပ်ပြီး သောကျေးဇူးကို ထင်ရှားစေလေ့ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-သူတစ်ပါးတို့ ပြုအပ် ပြီးသောကျေးဇူးကို ထင်ရှားအောင် ဆပ်လေ့ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ကလျာဏ မိတ္တော-ကောင်းသော မိတ်ဆွေရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဒဠ္ဌဘတ္တိ(စ)-ခိုင်မြဲသော ဆည်းကပ်ခြင်းရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ဒုက္ခိဿ(ဒုက္ခိတဿ)-ဒုက္ခ ရှိသူ၏၊ ဝါ-ဒုက္ခရောက်နေသူ၏၊ ကိစ္စံ-ကိစ္စကို၊ သက္ကစ္စ-ကောင်းစွာ ပြု၍၊ ဝါ-လေးလေးစားစား၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ တထာဝိဓံ-ထိုသို့ သဘောရှိသော ပညာရှိကို၊ သပ္ပုရိသံ-တင့်တယ်သော ယောကျ်ားဟူ၍၊ ဝါ-သူတော်ကောင်းဟူ၍၊

သပ္ပုရိသာ။ ။အရိယအရဟတ္တ ဗုဒ္ဓကိုယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် သပ္ပရိသအရဟတ္တ ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနှင့် တထာဂတသာဝကတို့ကိုသာ ယူရတော့သည်၊ [သဗ္ဗေဝဝါ စသောနည်းဌာကား ရန်ဝင်သမျှကို နှစ်ပုဒ်လုံးဖြင့် ယူသည်။]

ကတညုကတဝေဒီ။ ။["ယော ဝေ ကတညု"စသောဂါထာ၌ ရှေ့သုံးပါဒ သည် ဣန္ဒဝဇိရ, စတုတ္ထပါဒသည် ဥပေန္ဒဝဇိရတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ကတဝေဒီ"ဟုလည်း ကောင်း, "ဒဠ္ဌဘတ္တိဟောတိ"ဟုလည်ကောင်း, "ဒုက္ခိဿ သက္ကစ္စ"ဟုလည်းကောင်း ရှိသင့်သည်၊] အခြားနေရာ၌ သူတစ်ပါးတို့က မိမိအပေါ်၌ ပြုအပ်ဖူးသော ကျေးဇူးကို သိသူကို ကတညုဟုလည်းကောင်း, ထို ကျေးဇူးကို ပြန်၍ သိစေသောအားဖြင့် ထင်ရှားစွာပြုတတ် ကျေးဇူးဆပ်တတ်သူကို ကတဝေဒီဟုလည်းကောင်း ခေါ်ရသည်၊ ကတံ+ဇာနာတီတိ ကတညု၊ ကတံ+ဝေဒေတိ (သိစေတတ်, သိအောင်ပြုသောအားဖြင့် ကျေးဇူးဆပ်တတ်၏၊) ဣတိ ကတဝေဒီ၊ [ဝေဒီ၌ ဝိဒဓာတ်သည် သိခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ ကာရိတ်အကြောင် ကြံ၍ သိစေသောအားဖြင့် ထင်စွာပြုတတ် (ကျေးဇူးဆပ်) ဟူသော အနက်တိုင်အောင် ယူပါ။]

ဝဒန္တိ–ပြောဆိုကြကုန်၏၊ [စတ္တာလီသနိပါတ်, သရဘင်္ဂတ်၊] ဟိ–မှန်၊ ကလျာဏမိတ္တော ဒဠ္ဌဘတ္တိစ ဟောတိတိ–ဟူသော၊ ဇော်ဘာဝတာ–ဤမျှအတိုင်းအရည်ရှိသော ဂုဏ်ဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓသာဝကာ–ကို၊ ဝုတ္တော–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ကတညုတာ ဒီဟိ–ကတညုတာ အစရှိသောဂုဏ်တို့ဖြင့်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓါ–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ (ဝုတ္တာ–နှင်ပြီ၊) ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ (အရိယ, သပ္ပုရိသတို့ကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊) ယော–အကြင်အသုတဝါပုထုဇဉ်သည်၊ တေသံ အရိယာနံ–ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ အဒဿနသီလော–ဖူးမြင်ခြင်းအလေ့ မရှိ၊ ဒဿနေစ–ဖူးမြင်ခြင်း၌လည်း၊ နု သာဓုကာရီ–ကောင်းစွာ ပြုလေ့မရှိ၊ သော–ထိုအသုတဝါပုထုဇဉ်ကို၊ အရိယာနံ အဒဿာဝီတိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

သော–ထိုအရိယာနံ အဒဿာဝီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ စက္ခုနာ–စက္ခုဖြင့်၊ အဒဿာဝီ–ဖူးမြင်လေ့မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ ဉာဏေန–ဉာဏ်ဖြင့်၊ အဒဿာဝီ–ပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဒုဝိဓော–နှစ်ပါးအပြားရှိ၏၊ တေသု–ထိုနှစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ဉာဏေန–ဖြင့်၊ အဒဿာဝီ–ဖူးမြင်လေ့မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဝါ–ဖူးမြင်ခြင်း၌ ကောင်းစွာ ပြုခြင်းမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဣမ–ဤ အရိယာနံ အဒဿာဝီဟူသော ပါဋ်၌၊ အဓိပ္ပေတော–အလိုရှိအပ်၏၊ ဟိ–မှန်၊ မံသစက္ခုနာ–မံသစက္ခုဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာဝါ–ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အရိယာ–အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဒိဋ္ဌာ–မြင်အပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ) ပိ–ကုန်သော်လည်း၊ အဒိဋ္ဌာ ဝါ–မြင်အပ်သည် မမည်ကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟောန္တိ၊ (ကသ္မာ–နည်း၊) တေသံ စက္ခုနံ–ထို မံသစက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခုတို့၏၊ ဝဏ္ဏမတ္တဂ္ဂဟဏတော–အဆင်းမျှကိုသာ ယူနိုင်ခြင်းကြောင့်

အဒဿနသီလော ၊ပေ၊ ကာရီ။ ။အာဝီပစ္စည်း၏ တာသီလ, တဒ္ဓမ္မ, တာသာဓုကာရီတာ သုံးနက်တို့တွင် တဒ္ဓမ္မအနက်သည် အများဆိုင် ထုံးစံမမှတာ ဖြစ်သောကြောင့် ထို အနက်ကိုမပြဘဲ တစ်ယောက်တည်းနှင့်သာဆိုင်သော တာသီလ တာသာဓုကာရီတာအနက်ကို ဖွင့်ပြသည်။

နု အရိယဘာဝဂေါစရတော။ ။"အရိယာနံ–တို့၏+ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ"ဟူသည် မဂ်ဖိုလ်တရားတည်း၊ မဂ်ဖိုလ်ရမှ အရိယာဖြစ်နိုင်သည်–ဟူလို၊ အရိယ ဘာဝေါ+ဂေါစရော ယေသံတိ အရိယဘာဝဂေါစရာ၊ နု+အရိယဘာဝဂေါစရာ အနရိယဘာဝဂေါစရတာ–အရိယာတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဂ်ဖိုလ်ဟူသော အာရုံမရှိသော (မဂ်ဖိုလ်ကို အာရုံမပြုနိုင်သော) မံသစက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခုတို့၊ ဤသို့ ဝိဂြိုဟ်ပြုရသောကြောင့် "နု အရိယဘာဝေဂေါစရတော"ဟု ဝါကျမရှိသင့်၊ "အနရိယဘာဝဂေါစရတော"ဟု သမာသ်သာ ရှိသင့်သည်၊ သို့မဟုတ် "နု အရိယ"ဟု သမာသ် ရှိသော်လည်း နကို အနှိမ်ပြုဘဲ ထားသည်ဟုသော်လည်း ကြံပါ။

လည်းကောင်း၊ နှ အရိယတာဝဂေါ်စရတော–အရိယာတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဂ်ဖိုလ်ဟူသောအာရုံ မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်းတည်း၊ [“တေသံ စက္ခုနှံ”နေရာ၌ “တေသံ စက္ခုနှာ”ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊ “တေသံ–ထိ ပုထုဇဉ်တို့၏ ; စက္ခုနှာ မံသစက္ခု, ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့်”ဟု ပေး၊] သောဏသိင်္ဂါလာဒယောပိ–အိမ်ခွေး တောခွေးအစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်သော်မှလည်း၊ စက္ခုနှာ–မံသစက္ခုဖြင့်၊ အရိယေ–တို့ကို၊ ပဿန္တိ–မြင်ကြကုန်၏၊ စ–ထိုသို့ပင် မြင်ကြပါကုန်သော်လည်း၊ တေ–ထို အိမ်ခွေး တောခွေးအစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်၊ အရိယာနံ–တို့ကို၊ ဒဿာဝိနော–မြင်လေ့ရှိကုန်သည်၊ နှ–မဖြစ်ကုန်။

တတြ–ထို အရိယာနံ ဒဿာဝီ မဖြစ်ရာ၌၊ ဣဒံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝတ္ထု–ဝတ္ထုတည်း၊ စိတ္တလပဗ္ဗတဝါသိနော–စိတ္တလတောင်၌ နေလေ့ရှိသော၊ ခီဏာသဝတ္ထေရသ–ရဟန္တာဖြစ်သော ထေရ်၏၊ ဥပဋ္ဌာကော–အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော၊ ဝုဟုပဗ္ဗဓိတော–တောထွက်ရဟန်းကြီးသည်၊ ဧကဒိဝသံ–၌၊ ထေရေန–ရဟန္တာထေရ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–အတူ၊ ပိဏ္ဍာယ–ငှာ၊ စရိတ္တာ–၍၊ ပတ္တစီဝရံ–ကို၊ ဂဟေတ္တာ–ယူ၍၊ [သပိတ်နှင့် နှစ်ထပ်သင်္ကန်းကိုယူ၍၊] ပိဋ္ဌိတော–နောက်မှ၊ အာဂစ္ဆန္တော–လိုက်လာလသော်၊ ထေရံ–ကို၊ ပုစ္ဆိကိရ–မေးသတတ်၊ (ကိံ၊) ဘန္တေ–အရှင်ဘုရား၊ အရိယာနာမ–အရိယာတို့မည်သည်ကို၊ ကိဒိသာ–အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်ပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (ပုစ္ဆိကိရ၊) ထေရော–ရဟန္တာထေရ်သည်၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိံ၊) ဣဓ–ဤ လောက၌၊ ဧကစ္စော–အချို့သော၊ မဟာလွေကော–သက်ကြီးအိုသည်၊ အရိယာနံ–တို့၏၊ ပတ္တစီဝရံ–ကို၊ ဂဟေတွာ, ဝတ္တပဋိပတ္တိ–ဝတ်အကျင့်ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ သဟ–အတူတကွ၊ စရန္တောပိ–လှည့်လည်ရပါသော်လည်း၊ အရိယေ–တို့ကို၊ နေဝဿာတိ–မသိ၊ အာဝုသော–ငါ့ရှင်၊ အရိယာ–အရိယာတို့ကို၊ ဧဝံ ဒုဒ္ဒာနာ–ဤသို့ ခဲယဉ်းစွာ သိအပ်ကုန်၏၊ ဝါ–ဤမျှလောက် သိနိုင်ခဲကုန်၏၊ ဣတိ, (အာဟ–ပြီ၊) [ဣတိ–ဤကား၊ ဝတ္ထု–ဝတ္ထုတည်း၊ ဒုပုဗ္ဗ, ဥာဓာတ် ကိယာဒိ–နာပစ္စည်း, ခပစ္စည်း၊ ဒုကွေန+ ဥာယန္တေတိ ဒုဒ္ဒာနာ။]

ဧဝံ–သို့၊ ဝုတ္တေပိ–မိန့်တော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊ သော–ထို တောထွက်ရဟန်းကြီးသည်, နေဝအညာသိကိရ–မသိရှာသတတ်၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ စက္ခုနှာ–မံသစက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့်၊ ဒဿနံ–မြင်ခြင်းသည်၊ နဒဿနံ–မြင်ခြင်းမဟုတ်၊ ဥာဏဒဿနမေဝ–ဥာဏ်ဖြင့် မြင်ခြင်းသည်သာ၊ ဒဿနံ–မြင်ခြင်းတည်း၊ ယထာဟ–နည်း၊ ကိန္တေ ၊ပေ၊ ပဿတီတိ–ဟူ၍၊ (အာဟ–ပြီ၊) [ဝက္ကလိ–ဝက္ကလိ၊ တေ–သင့်အား၊ ဝါ–သည်၊ ဒိဋ္ဌေန–မြင်အပ်သော၊ ဣမိနာ ပူတိကာယေန–ဤပုပ်သော ကိုယ်ဖြင့်၊ ကိံ–အဘယ် အကျိုးရှိအံ့နည်း?၊ ဝက္ကလိ–ဝက္ကလိ၊ ယော–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဓမ္မံ–သစ္စာလေးပါးတရားကို၊ ပဿတိ–

မြင်၏၊ သော–ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မံ–ငါဘုရားကို၊ ပဿတိ–မြင်သူမည်၏၊ [ခန္ဓ ဝဂ္ဂသံယုတ်, ထေရဝဂ်, ဝဏ္ဏလိသုတ်၊ တရား ရစေတော်မူလိုသောကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ကိုယ်တော်ကို ဖူးမြင်နေခြင်းဌ် အပြစ်တင်တော်မူသည်၊ ထိုမျှလောက် တရားရဖွယ်မရှိသူကား ဘုရား၏ရုပ်ပုံတော်ကို ဖူးမြင်နေရခြင်း သည်ပင် မွန်မြတ်လှပေပြီ။]

တသ္မာ–ကြောင့်၊ စက္ခုနာ–မဲ့သစက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့်၊ ပဿန္တော–ကြည့်ရှု နေပါသော်လည်း၊ ဥဏ္ဏေန–ဖြင့်၊ အရိယေဟိ–တို့သည်၊ ဒိဋ္ဌ–မြင်အပ်သော၊ အနိစ္စာဒိလက္ခဏံ–အနိစ္စအစရှိသော လက္ခဏာကို၊ အပဿန္တော–မမြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ အရိယာဓိဂတံ–အရိယာတို့သိအပ် ရအပ်ပြီးသော၊ ဓမ္မံ–သစ္စာလေးပါတရားကို၊ အနဓိဂစ္ဆန္တော–မသိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ–မရသော ဝုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ အရိယကရဓမ္မာနံ–အရိယာ၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော တရားတို့၏လည်းကောင်း၊ ဝါ–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အရိယ ဘာဝသစ–အရိယာ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဂ်ဖိုလ်၏လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကိုလည်းကောင်း၊ အဒိဋ္ဌတ္တာ–မမြင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အရိယာနံ အဒဿာဝီတိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

အရိယဓမ္မသ အကောဝိဒေါတိ–ကား၊ သတိပဋ္ဌာနာတိဘေဒေ–သတိပဋ္ဌာန် အစရှိသော အထူးအပြားရှိသော၊ အရိယဓမ္မေ–အရိယာတို့၏တရားဌ်၊ အကုသ လော–မကျွမ်းကျင်သော၊ [“ဆဋ္ဌိဝိဘာတ်သည် သတ္တမီအနက်ဌ် သက်သည်”ဟု သိစေလိုရ် “အရိယဓမ္မေ”ဟု ဖွင့်သည်၊] ပန–ဆက်၊ အရိယဓမ္မေ အဝိနိတောတိ ဇ္ဇော–ဟူသော ဤပါဠိဌ်၊ [ဝိနယောနာမ–ဝိနယမည်သည်၊ ဒုဝိဓော–နှစ်ပါး အပြားရှိ၏၊ ဇ္ဇော–ဤ နှစ်ပါးအပြားရှိသော ဝိနည်းတွင်၊ ဧကမေကော–တစ်ပါးတစ်ပါးသော ဝိနည်းသည်၊ ပဗ္ဗဓာ–ငါးပါးအပြားအားဖြင့်၊ (ဘိဒ္ဓတိ–ပြား၏၊) တသ–ထို နှစ်ပါးအပြားရှိသော ဝိနည်း၏၊ အဘာဝတော–မရှိ ခြင်းကြောင့်၊ အယံ–ဤ အသုတဝါပုထုဇဉ်ကို၊ အဝိနိတောတိ–အဝိနိတဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏။] ဟိ–ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ–ဥဒ္ဒေသမှတစ်ပါး နိဒ္ဒေသကို ဆိုဦးအုံ၊ အယံ ဝိနယော–ဤ ဝိနည်းသည်၊ သံဝရဝိနယော–သံဝရဝိနည်းလည်းကောင်း၊ ပဟာန ဝိနယော–ပဟာနဝိနည်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဒုဝိဓော–၏၊ စ–ဆက်၊ ဒုဝိဓေပိ–နှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဇ္ဇော ဝိနယ–ဤဝိနည်း တွင်၊ ဧကမေကော–သော၊ ဝိနယော–သည်၊ ပဗ္ဗဓာ–အားဖြင့်၊ ဘိဒ္ဓတိ–၏၊ ဟိ–ထပ်၍ ချဲ့ဦးအုံ၊ (တနည်း) ဟိ–နိဒ္ဒေသမှတစ်ပါး ပဋိနိဒ္ဒေသကို ဆိုဦး အုံ၊ သံဝရဝိနယောပိ–သံဝရဝိနည်းသည်လည်း၊ ဝါ–စောင့်စည်းကြောင်း ဆုံးမ ကြောင်းဖြစ်သော တရားသည်လည်း၊ သီလသံဝရော–သီလသံဝရလည်းကောင်း၊ သတိသံဝရော–လည်းကောင်း၊ ဉာဏသံဝရော–လည်းကောင်း၊ ခန္တီသံဝရော–လည်းကောင်း၊ ဝီရိယသံဝရော–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပဗ္ဗဝိဓော–

၏၊ ပဟာနဝိနယောပိ–သည်လည်း၊ ဝါ–ပယ်ရှားကြောင်း ဆုံးမကြောင်း ဖြစ်သော တရားသည်လည်း၊ တဒင်္ဂပဟာနံ–တဒင်္ဂပဟာန်လည်းကောင်း၊ ဝိက္ခမ္ဘန ပဟာနံ–လည်းကောင်း၊ သမုစ္ဆေဒပဟာနံ–လည်းကောင်း၊ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပဟာနံ–လည်းကောင်း၊ နိဿရဏပဟာနံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ, ပဋ္ဌဝိဓော–၏။

ကတ္ထ–ထိ သံဝရဝိနယ ငါးပါးတို့တွင်၊ ဣမိနာ ပါတိမောက္ခသံဝရေန–ဤ စောင့်စည်းကြောင်းဖြစ်သော ပါတိမောက္ခသီလနှင့်၊ ဥပေတော–ပြည့်စုံသည်၊ သမုပေတော–ကောင်းစွာ ပြည့်စုံသည်၊ သမန္နာဂတော–ပြည့်စုံသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ–သို့၊ (အာဂတော–သော၊ အဘိဓမ္မာ–စျာနဝိဘင်း, သုတ္တန္တဘာဇနီယဋ္ဌ လာသော၊) အယံ–ဤ သံဝရသည်၊ သီလသံဝရော–မည်၏၊ ဝါ–စောင်းစည်းကြောင်း သီလမည်၏၊ စက္ခုန္ဒြိယံ–ကို၊ ရက္ခတိ–၏၊ စက္ခုန္ဒြိယေ–၌၊ သံဝရံ–စောင့်စည်းခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇတိ–ရောက်၏၊ ဣတိ–သို့၊ (အာဂတော–သော၊ ဒီဃနိကာယ် သုတ်သီလကွန် သာမညဖလသုတ်, ဣန္ဒြိယသံဝရ၌လာသော၊) အယံ–သည်၊ သတိသံဝရော–မည်၏၊ ဝါ–စောင်းစည်းကြောင်း သတိမည်၏။

[အဓိတ–အဓိတ၊ လောကသ္မိံ–လောက၌၊ ယာနိ သောတာနိ–အကြင် တဏှာဒိဋ္ဌိ, ကြွင်းသော ကိလေသာ, ဒုစ္စရိတ, အဝိဇ္ဇာဟူသော အယဉ်တို့သည်၊ (သဝန္တိ–တသွင်သွင်စီးနေကြကုန်၏။) သတိ–သတိသည်၊ တေသံ–ထိုတဏှာ ဒိဋ္ဌိ, ကြွင်းသော ကိလေသာ, ဒုစ္စရိတ, အဝိဇ္ဇာဟူသော အယဉ်တို့ကို၊ နိဝါရဏံ–တားမြစ်ကြောင်းတရားတည်း၊ (တမေဝသတိ–ထိ သတိကိုပင်၊) သောတာနံ–တို့ကို၊ သံဝရံ–စောင့်စည်းကြောင်းတရားဟူ၍၊ ဗြူဟိ–ဟောတော်မူ၏၊ ဘေ–

ယာနိ သောတာနိ။ ။သဝန္တိ–ငါးပါးအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌ တသွင်သွင်စီးနေတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ သောတာနိ–မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ အစဉ်မပြတ်ဖြစ်နေတတ်ကုန်သော တဏှာဒိဋ္ဌိ, ကြွင်းသောကိလေသာ, ဒုစ္စရိတ, အဝိဇ္ဇာတို့တည်း၊ [တဏှာဒိဋ္ဌိ အဝိဇ္ဇာတို့မှ ကြွင်းသော ကိလေသာတို့ကို ကိလေသာအရ ယူရသည်။]

သတိ တေသံ နိဝါရဏံ။ ။ဝိပဿနာယုတ္တာ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဂတိယော သမန္နေသမာနာသတိ တေသံ သောတာနံ နိဝါရဏံ ၊ပေ၊ တမေဝါဟံ သတိ သောတာနံ သံဝရံ ဗြူဟိတိ အဓိပ္ပာယော ၊ပေ၊ ရူပါဒီသု ပန အနိစ္စတာဒိပတိ ဝေဒသာဓိကာယ မဂ္ဂပညာယ ဧတေ သောတာ သဗ္ဗသော ပိဓိယျန္တီတိ၊–သုတ္တနိပါတ်, ပါရာယနဝဂ္ဂ, အဋ္ဌိတ သုတ္တဋ္ဌကထာ။

ပညာယေတေ ပိဓိယျရေ။ ။"သတိ တေသံ နိဝါရဏံ"ဟု ဆိုသောကြောင့် သတိသံဝရ၏ ဥဒါဟရဏ်ဟု ထင်ရှားသော်လည်း "ပညာယေတေ ပိဓိယျရေ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ဉာဏသံဝရ၏ ဥဒါဟရဏ်ဖြစ်ကြောင်း သိသာသည်၊ ထို ဉာဏ်ပညာဟူသည်လည်း ထို တဏှာဒိဋ္ဌိစသော သောတတို့ကို မစီးသွားနိုင်အောင် အကြွင်းမဲ့ ပိတ်ဆို့တတ်, တားဆီးတတ်သော မဂ်ဉာဏ်တည်း၊ [သောတာနံ သံဝရော ပိဒဟနံ သမုစ္ဆေဒဉာဏန္တိ ဝိညာယတိ။]

ဤ တဏှာဒိဋ္ဌိစသော အယဉ်တို့ကို၊ ပညာယ–မဂ်ပညာဖြင့်၊ ပိဓိယျရေ–မိမိ သန္တာန်တွင် မစီးဝင်အောင် ပိတ်ဆို့အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဘဂဝါ–သည်၊ (အဝေါစ–ဟောတော်မူပြီ၊) ဣတိ–သို့၊ (အာဂတော–လာသော၊) [ခုဒ္ဒကနိကာယ် သုတ္တနိပါတ်, ပါရာယနဝဂ် အဇိတမာဏဝပုစ္ဆာဌ္ဌလာသော၊] အယံ–ဤသံဝရ သည်၊ ဉာဏသံဝရောနာမ–မည်၏၊ ဝါ–စောင့်စည်းကြောင်း ဉာဏ်မည်၏။

သီတသ–အအေးကို၊ ခမော–သည်းခံနိုင်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဥဏှသ–အပူကို၊ (ခမော ဟောတိ၊) ဣတိ–သို့၊ (အာဂတော–သော၊) [မူလပဏ္ဏာသ, မူလပရိယာယဝဂ်, သဗ္ဗာသဝသုတ်ဌ္ဌလာသော၊] အယံ–ဤ သံဝရသည်၊ ခန္တီ သံဝရော–မည်၏၊ ဝါ–စောင့်စည်းကြောင်းဖြစ်သော ခန္တီမည်၏၊ ဥပ္ပန္နံ–ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ကာမဝိတက္ကံ–ကာမဝိတက်ကို၊ နာဓိဝါသေတိ–မိမိအထက်ဌ သက်ဝင်၍ မနေစေ၊ ဝါ- လက်ခံ၍မထား၊ ဣတိ–သို့၊ (အာဂတော–သော၊) [သဗ္ဗာသဝသုတ်ဌ္ဌလာသော၊] အယံ–ဤ သံဝရသည်၊ ဝိရိယသံဝရော–မည်၏၊ ဝါ–စောင့်စည်းကြောင်း ဝိရိယမည်၏၊ ["ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ ပဟာနာယ ဝါယာမော"ဟူသော သမ္မပဓာန်ဝိရိယတည်း။]

စ–ဆက်၊ သဗ္ဗောပိ–သော၊ အယံသံဝရော–ကို၊ ယထာသက်–အကြင် အကြင် မိမိဥစ္စာဖြစ်ကုန်သော၊ သံဝရိတဗ္ဗာနံ–စောင့်စည်းထိုက်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိနေတဗ္ဗာနဉ္စ–ပယ်ဖျောက်ထိုက်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ–ဆုံးမထိုက်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ–ကာယဒုစရိုက်

ခန္တီသံဝရော။ ။အအေးကို သည်းခံနိုင်, အပူကို သည်းခံနိုင်သော ခန္တီတရား ဟူသည် "အဓိဝါသနာ"ဟု ခေါ်အပ်သော တရားတည်း၊ အဓိ–မိမိအပေါ်ဌ+ဝါသနာ–တည်နေစေတတ်သော တရား၊ အအေး အပူတွေ့လျှင် ထို အအေး အပူကို "အေးချိန်မို့ အေးတာပေါ့, ပူချိန်မို့ ပူတာပေါ့"ဟု သဘောထား၍ သည်းခံနေခြင်းကို "အဓိ+ဝါသနာ" ဟု ဆိုသည်၊ အာဒီဖြင့် ဌံသ မကသစသည်နှင့် ဒုရုတ္တ (မကောင်းပြောသမျှ) ခံနိုင်ခြင်းစသည်ကို ယူပါ၊ [တရားကိုယ် ကောက်ပုံကို ဋီကာ၌ ရှုပါ၊] ထိုသို့ သည်းခံနေခြင်းသည်ပင် ဒေါသမှ စောင့်စည်းနိုင်သောကြောင့် "သံဝရ"လည်း မည်၏။

ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ။ ။ကာယဒုစ္စရိတာဒီနဉ္ဆိ ဒုဿီလျ သခ်ါတာနံ ကာယဝစီ ဒုစ္စရိတာနံ မုဒ္ဌသဿစ္ဆသခ်ါတာနံ အဘိဇ္ဈာဒေါမနသာနံ ပါပကာနံ အကုသလာ အညာဏ ကောသဇ္ဇာနဉ္စ–ဋီကာ၊ ထိုတွင် ဒုဿီလျသခ်ါတာနံ ကာယဒုစ္စရိတာနံဟူသော ဤ စကားဖြင့် သီလသံဝရဖြင့် စောင့်စည်းထိုက် ပယ်ရှားထိုက်သော တရားတို့ကို ပြ၏၊ မုဒ္ဌသဿစ္ဆသခ်ါတာနံ အဘိဇ္ဈာဒေါနသာနံ ပါပကာနံ–ဟူသော ဤစကားဖြင့် သတိသံဝရဖြင့် စောင့်စည်းထိုက် ပယ်ရှားထိုက်သော တရားတို့ကို ပြ၏၊ အကုသလာ ခန္တီ သံဝရဖြင့် စောင့်စည်းထိုက် ပယ်ရှားထိုက်သော တရားတို့ကို ပြ၏၊ အညာဏဖြင့် ဉာဏသံဝရဖြင့် စောင့်စည်းထိုက် ပယ်ရှားထိုက်သော တရားတို့ကို ပြ၏၊ ကောသဇ္ဇဖြင့် ဝိရိယသံဝရဖြင့် စောင့်စည်းထိုက် ပယ်ရှားထိုက်သော တရားတို့ကို ပြသည်။

အစရှိသည်တို့ကို၊ သံဝရဏာတော–စောင့်စည်းတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သံဝရော–သံဝရဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝိနယနတော–ပယ်ဖျောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–ဆုံးမတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိနယောတိ–ဝိနယဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ၊ ဒဝံ–ဤသို့လျှင်၊ တာဝ–ပဟာနဝိနယမှ ရှေးဦးစွာ၊ သံဝရဝိနယော–သည်၊ ပဋ္ဌမော–အားဖြင့်၊ ဘိဒ္ဒတိ၊ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ–ထိုမှတစ်ပါး၊ [ယဉ်ကို နောက်ခ္ခဏာမည့် ပဟာနံနှင့်တွဲ၊] နာမရူပပရိစ္ဆေဒါဒီသု–နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် အစရှိကုန်သော၊ ဝိပဿနာဉာဏေသု–ဝိပဿနာဉာဏ်တို့တွင်၊ (တေန တေန ဝိပဿနာဉာဏေနခ္ခဏေ စပ်၊) ပဋိပက္ခဘာဝတော–ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဉာဏ်တို့က ပယ်တတ်သော ပဟာယကတရား, သက္ကာယဒိဋ္ဌိစသည်တို့က ပယ်ထိုက်သော ပဟာတဗ္ဗတရားဖြစ်၍ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောကြောင့်၊) ဒီပါလောကေန–မီးရောင်ဖြင့်၊ တမသ–အမိုက်မှောင်ကို၊ (ပဟာနံ) ဣဝ–ပယ်ခြင်းကဲ့သို့၊ (တတ္ထ–တူ၊) တေန တေန ဝိပဿနာဉာဏေန–ထိုထို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ တသ္မာတသ္မာ အနတ္တသ–ထိုထို အကျိုးမဲ့ကို၊ (ထိုထို သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စသည်ကို၊) ယံပဟာနံ–အကြင်ပယ်ခြင်းသည်၊ (အတ္တိ၊) ["ဧတံ တဒင်ပဟာနံ နာမ"ဟု လာမည့်နိယမနှင့် တွဲ။]

သေယျထိဒံ–အဘယ် ပယ်ခြင်းနည်း၊ နာမရူပဝဝတ္ထာနေန–နာရူပဝဝတ္ထာနဉာဏ်ဖြင့်၊ (နာမ်ရုပ်တို့ကို ပိုင်းခြားတတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊) သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ–သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုလည်းကောင်း၊ (ပဟာနံ၌ စပ်၊) ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေန–ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဖြင့်၊ (နာမ်ရုပ်တို့၏အကြောင်းကို ပိုင်းခြား၍ယူတတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊) အဟေတုဝိသမဟေတုဒိဋ္ဌိနံ–အဟေတုကဒိဋ္ဌိ, ဝိသမဟေတုဒိဋ္ဌိတို့ကိုလည်းကောင်း၊ [ဤ ဒိဋ္ဌိများကို သဗ္ဗြီဟ်ဘာသာဋ္ဌီကာ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း၌ ပြထားပြီ၊] တသေဝ–ထို ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်၏ပင်၊ အပရဘာဂေန–နောက်အဖို့ဖြစ်သော၊ ကခ်ီဝိတရဏေန–ကခ်ီဝိတရဏဉာဏ်ဖြင့်၊ (ယုံမှားသံသယကို လွန်မြောက်ကြောင်း ဉာဏ်ဖြင့်၊) ကထံကထိဘာဝသ–သို့လော သို့လော တွေးတောယုံမှားခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ (တွေးတောယုံမှားသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ယုံမှား သံသယကိုလည်းကောင်း၊) ကလာပသမ္မသနေန–ကလာပသမ္မသနဉာဏ်ဖြင့်၊ (ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ကို အပေါင်းအားဖြင့် သုံးသပ်ကြောင်း ဉာဏ်ဖြင့်၊) အဟံ–ငါတည်း၊ မမ–ငါ့ဟာတည်း၊ ဣတိ ဂါဟသ–ဤသို့ ယူကြောင်းဖြစ်သော တဏှာမာနကိုလည်းကောင်း။

မှတ်ချက်။ ။မုဌ္ဌဿစ္စသင်္ခါတာနံ နေရာဝယ် "မုဌ္ဌဿစ္စသင်္ခါတဿ ပမာဒဿ"ဟု မူကွဲရှိ၏၊ အနုဋ္ဌီကာ၌ "သတိပဋိပက္ခတ္တာ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာနံ မုဌ္ဌဿစ္စန္တိ ဝုတ္တာ"ဟု ဆိုသောကြောင့် မုဌ္ဌဿစ္စသင်္ခါတာနံဟု ရှိသောပါဌ်သာ ရှေးမူ ဖြစ်ဟန်တူသည်၊ အကွန်တို့ အညာဏဟု ရှိနေရာ၌လည်း "အညာဏ အကွန်တို့"ဟုရှိလျှင် အဋ္ဌကထာနှင့် ရှေ့နောက်အစဉ် တည့်မည်။

မဂ္ဂါမဂ္ဂဝဝတ္ထာနေန–မဂ္ဂါမဂ္ဂဝဝတ္ထာနဉာဏ်ဖြင့်၊ (ဝိပဿနာ၏ လမ်းမှန် လမ်းမမှန်ကို ပိုင်းခြားတတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊) အမဂ္ဂေ–လမ်းမှန် မဟုတ်သော ဝိပဿနုပက္ကိလေသ၌၊ မဂ္ဂသညာယ–လမ်းမှန်ဟူသော အမှတ်သညာကို လည်းကောင်း၊ ဥဒယဒဿနေန–ဥဒယဒဿနဉာဏ်ဖြင့်၊ (ရုပ်နာမ်တို့၏ အဖြစ်ကို ရှုတတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊) ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌာယာ–ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကိုလည်းကောင်း၊ ဝယဒဿနေန–ဝယဒဿနဉာဏ်ဖြင့်၊ (အပျက်ကို ရှုတတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊) သဿတဒိဋ္ဌိယာ–သဿတဒိဋ္ဌိကိုလည်းကောင်း၊ ဘယဒဿနေန–ဘယဒဿနဉာဏ်ဖြင့်၊ (ဘေးဟုရှုတတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊) သဘယေ–ဘေးနှင့်တကွဖြစ်သော သင်္ခါရတရားအစု၌၊ အဘယသညာယ–ဘေးမရှိဟု မှတ်ထင်တတ်သော သညာကိုလည်းကောင်း၊ အာဒီနဝဒဿနေန–အာဒီနဝဒဿနဉာဏ်ဖြင့်၊ (ရုပ်နာမ်တို့၏ အပြစ်ကို ရှုတတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊) အဿာဒသညာယ–သာယာဖွယ်ဟု မှတ်ထင်တတ်သော သညာကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာယ–နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ (ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊) အဘိရတိသညာယ–အလွန် မွေ့လျော်ဖွယ်ဟု မှတ်ထင်တတ်သော သညာကိုလည်းကောင်း။

မုစ္စိတုကမ္မတာဉာဏေန–မုစ္စိတုကမ္မတာဉာဏ်ဖြင့်၊ (သင်္ခါရတို့မှ လွတ်ခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော ဉာဏ်ဖြင့်၊) အမုစ္စိတုကာမတာယ–မလွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာဉာဏေန–ဥပေက္ခာဉာဏ်ဖြင့်၊ (သင်္ခါရတို့ကို အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊) အနုပေက္ခာယ–အသင့်အားဖြင့် မရှုခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ [သင်္ခါရအာရုံတို့မှ မပြန်လည်လိုခြင်း, လျစ်လျူမရှုလိုခြင်း, တွယ်တာနေခြင်းသဘောကို "အနုပေက္ခာ"ဟု ဆိုသည်။] အနုလောမေန–အနုလောမဉာဏ်ဖြင့်၊ ဓမ္မဋ္ဌိတိယံ–ဓမ္မဋ္ဌိတိမည်သော ပဋ္ဌိစ္စသမุปฺปာဒ်၌လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနေစ–၌လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌိလောမဘာဝသ–

မဂ္ဂါမဂ္ဂဝဝတ္ထာနေန။ ။သြဝာသစသော ဝိပဿနုပက္ကိလေသတို့သည် မဂ်ဖိုလ်ရခြင်း၏ လမ်းကြောင်း မဟုတ်, ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ဝိပဿနာလမ်းသို့ သွားနေသော ဝိပဿနာဉာဏ်သည်သာ မဂ်ဖိုလ်ရခြင်း၏ လမ်းကြောင်း အမှန်တည်း–ဟု ပိုင်းခြားတတ်သော ဉာဏ်ကို မဂ္ဂါမဂ္ဂဝဝတ္ထာနဟု ဆိုသည်၊ [သြဝာသာဒယော ဓမ္မာ နု မဂ္ဂေါ, ဥပက္ကိလေသ ဝိနိမုတ္တံ ပန ဝိထိပဋ္ဌိပန္နံ ဝိပဿနာဉာဏံ မဂ္ဂေါတိ မဂ္ဂဋ္ဌ အမဂ္ဂဋ္ဌ ဝဝတ္ထပေတိ၊–ဝိသုဒ္ဓိမဂ်, မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ။]

ဓမ္မဋ္ဌိတိ ၊ပေ၊ ပဋ္ဌိလောမ ဘာဝသ။ ။တိဋ္ဌန္တိ ဧတာယာတိ ဋ္ဌိတိ၊ ဓမ္မာနံ+ ဋ္ဌိတိ ဓမ္မဋ္ဌိတိ–သင်္ခါရစသော အကျိုးတရားတို့၏ တည်ကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာစသော ပဋ္ဌိစ္စသมุปฺปာဒ်တည်း၊ "ထို ပဋ္ဌိစ္စသมุปฺปာဒ်၌ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ခြင်း"ဟူသည် သဿတ ဥစ္ဆေဒအယူတည်း၊ (တစ်နည်း) ထို ပဋ္ဌိစ္စသมุปฺปာဒ်တရားစုကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်း၊ နိဗ္ဗာန်၌ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ခြင်းဟူသည် သင်္ခါရတို့၌ မွေ့လျော်နေခြင်းတည်း၊ (တစ်နည်း) နိဗ္ဗာန်ကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်း၊–(ဋီကာ။)

ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဂေါတြဘုနာ–ဂေါတြရဘုဖြင့်၊ သခ်ါရနိမိတ္တဂ္ဂါဟသ–သခ်ါရနိမိတ်ကို ယူကြောင်းကိလေသာကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ–သခ်ါရနိမိတ်ကို ယူခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ယံ ပဟာနံ–ပယ်ခြင်းတည်း၊ ဧတံ–ဤ ပယ်ခြင်းသည်၊ တဒဂ်ပဟာနံနာမ–တဒဂ်ပဟာန်မည်၏၊ [တေန တေန အင်္ဂေန–ထိုထို ကုသိုလ် အစိတ်အပိုင်းဖြင့်+တသ တသ အင်္ဂသ–ထိုထို အကုသိုလ် အစိတ်အပိုင်းကို+ပဟာနံ–တည်း၊ တဒဂ်ပဟာနံ–ခြင်း။]

ပန–ကား၊ ဥပစာရပ္ပနာဘေဒေန–ဥပစာရအပ္ပနာအားဖြင့်ပြားသော၊ သမာဓိနာ–သမာဓိဖြင့်၊ ပဝတ္တိဘာဝ နိဝါရဏတော–နိဝရဏတရားတို့၏ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကို တားမြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ဃဋ္ဋပ္ပဟာရေန–အိုးဖြင့် ပုတ်ခတ်ခြင်းဖြင့်၊ ဥဒကပိဋ္ဌေ–ရေအပြင်ဦး၊ သေဝါလဿ–မှော်ကို၊ ပဟာနံ ဣဝ–သို့၊ (တထာ–တူ) တေသံ တေသံ နိဝရဏာဒိဓမ္မာနံ–ထိုထို နိဝရဏအစရှိသော တရားတို့ကို၊ ယံ ပဟာနံ–သည်၊ (အတ္ထိ၊) ဧတံ–ဤ ပယ်ခြင်းသည်၊ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာနံနာမ–မည်၏၊ (ပယ်ခွာခြင်းဟူသော ပယ်ခြင်းမည်၏၊) [ဝိက္ခမ္ဘနံ ဧဝ (ဝိက္ခမ္ဘနသခ်ါတံ ဝါ)+ပဟာနံ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာနံ။]

စတုန္နံ–ကုန်သော၊ အရိယမဂ္ဂါနံ–တို့၏၊ ဝါ–တို့ကို၊ ဘာဝိတတ္တာ–မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–ပွားစေအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တံတံ မဂ္ဂဝတော–ထိုထို မဂ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ သန္တာနေ–၌၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနံ ပဟာယနာတိအာဒီနာ–အစရှိသော၊ နယေန–

သခ်ါရ ၊ပေ၊ ဂေါဟသ။ ။သခ်ါရအာရုံကို ယူကြောင်းကိလေသာကို "သခ်ါရ နိမိတ္တဂ္ဂါဟ"ဟု ဆို၏၊ ဂေါတြဘုသည် နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြု၍ တောဘူမက ရုပ်နာမ်သခ်ါရကို အာရုံပြုရကား သခ်ါရအာရုံကို ယူကြောင်းဖြစ်သော ကိလေသာဓာတ်ကို ပယ်နိုင်သည်၊ (တစ်နည်း) သခ်ါရအာရုံကို ယူခြင်းကို သခ်ါရနိမိတ္တဂ္ဂါဟ ဟု ခေါ်သည်။

ဃဋ္ဋပ္ပဟာရေန ၊ပေ၊ ပဟာနံနာမ။ ။ရေအပြင်ဝယ် မှော်အထု ရှိနေရာ၌ ခဲတစ်လုံးချလျှင် ခဲကျခိုကမှာ ထိုနေရာ၌ မှော်ကင်းသွားသော်လည်း ခဲက ရေထဲရောက်လျှင် ချက်ခြင်း မှော်ပြန်ရောက်သကဲ့သို့ တဒဂ်ပဟာန်ဖြစ်သော ကာမကုသိုလ်ဖြင့် အကုသိုလ်ကို ပယ်ရာ၌ ကုသိုလ်ချုပ်လျှင် အကုသိုလ်ပြန်၍ ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် တဒဂ်ပဟာန်သည် မှော်အထု၌ ခဲကျသည်နှင့်တူစွာ တခဏမျှသာ ပယ်နိုင်၏၊ ထို မှော်အထုကို ရေခပ်လိုသူက ရေအိုးဖြင့် အတော်ဝေးအောင် ပယ်ရှားလိုက်သောအခါ အတော်ကြာအောင် မှော်တွေ ဝေးနေသကဲ့သို့ ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိဖြင့် နိဝရဏကိလေသာတို့ကို ပယ်ရာ၌ အတော်ကြာအောင် ပယ်ခွာနိုင်၏၊ ထို ပယ်ခွာခြင်းကိုပင် ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ဟု ခေါ်သည်။

သမုဒယ ပက္ခိကသ။ ။"သမုဒယပက္ခေ+ဘဝေါ"အရ သမုဒယတဏှာ၏ ဘက်သားဖြစ်သော ကိလေသာအပေါင်းဟူသည် တဏှာကို ထိုထိုမဂ်ဖြင့် ပယ်ရာဝယ် အတူတကွ ပယ်အပ်သော ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ အပါယဂမနီယ ဒေါသစသော ကိလေသာများတည်း၊ [သမုဒယပက္ခိကသ ၊ပေ၊ ဒိဋ္ဌိအာဒယော ဝုစ္စန္တိ–ဋီကာ။

ဖြင့်၊ ဝုတ္တသ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ သမုဒယပက္ခိကသ-သမုဒယအဖို့ဌ ပါဝင်သော၊ ကိလေသဂဏသ-ဒီဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာစသော ကိလေသာအပေါင်းကို၊ ဝါ-၏၊ အစ္စန္တ အပ္ပဝတ္တိဘာဝေန-စင်စစ်ဖြစ်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ယံ ပဟာနံ-သည်၊ (အတ္ထိ၊) ဣဒံ-ဤ ပယ်ခြင်းသည်၊ သမုစ္ဆေဒပဟာနံနာမ-မည်၏၊ (အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်းဟူသော ပယ်ခြင်းမည်၏၊) [သမုစ္ဆိန္နနံ သမုစ္ဆေဒေါ၊ သမုစ္ဆေဒေါ ဧव+ပဟာနံ သမုစ္ဆေဒပဟာနံ၊ "သမုစ္ဆေဒသခ်ိတံ+ပဟာနံ သမုစ္ဆေဒပဟာနံ"ဟုလည်း ပြု။]

ပန-ကား၊ ဖလက္ခဏော-ဖိုလ်ခဏာ၌၊ ကိလေသာနံ-တို့၏၊ ယံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ-အကြောင် တစ်ဖန် ငြိမ်းအေးကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ၊) ဧတံ-ဤ တစ်ဖန် ငြိမ်းအေးကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ ပဟာနံနာမ-မည်၏၊ (တစ်ဖန် ငြိမ်းစေခြင်းဟူသော ပယ်ခြင်းမည်၏၊ ဝါ-ပယ်တတ်သော တရား မည်၏၊) [ပဋိပ္ပဿမ္ဘနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ၊ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ ဧဝ+ပဟာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ ပဟာနံ၊ "ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ သခ်ိတံ+ပဟာနံ"ဟုလည်း ပြု။]

သဗ္ဗသခ်ံတ နိဿဋ္ဌတ္တာ-အလုံးစုံသောသခ်ါရတို့မှ လွတ်မြောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဟီန သဗ္ဗသခ်ံတ-ပယ်အပ်ပြီးသော အလုံးစုံသောသခ်ံတ တရားရှိသော၊ ဝါ-အလုံးစုံသော သခ်ံတတရားတို့ကိုပယ်ပြီးသော၊ ယံ နိဗ္ဗာနံ-သည်၊ (အတ္ထိ၊) ဣဒံ-ဤ နိဗ္ဗာန်သည်၊ နိဿရဏပဟာနံနာမ-မည်၏၊ (လွတ်မြောက်ခြင်းဟူသော ပယ်ခြင်းမည်၏၊ ဝါ-လွတ်မြောက်တတ် ပယ်တတ်သော တရားမည်၏၊ [နိဿရီယတေ-လွတ်မြောက်ခြင်း၊ နိဿရဏံ-ခြင်း၊ နိဿရဏံ ဧဝ+ပဟာနံ နိဿရဏပဟာနံ၊ "နိဿရဏသခ်ိတံ+ပဟာနံ"ဟုလည်း ပြု။]

စ-ဆက်၊ သဗ္ဗမ္မိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ဣဒံ ပဟာနံ-ဤ ပဟာန်ကို၊ (ဝုစ္စတိ၌ ပဓာနစပ်၊) ဝါ-သည်၊ (ပဟာနံ, ဝိနယောတို့၌ အပဓာနစပ်၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ စာဂဋ္ဌေန-စွန့်လွှတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ပဟာနံ-ပဟာနမည်၏၊ ဝိနယနဋ္ဌေန-ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့၏ ဖေါက်ဖေါက်

အစ္စန္တ အပ္ပဝတ္တိဘာဝေန။ ။နတ္ထိ+ပဝတ္တိ ယသ္မာတိ အပ္ပဝတ္တိ (ကိလေသဂဏော၊) အစ္စန္တံ+အပ္ပဝတ္တိ အစ္စန္တ အပ္ပဝတ္တိ၊ တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်တို့ဖြင့် ပယ်ရာ၌ နောက်တစ်ဖန် ထပ်၍ ဖြစ်သေး၏၊ အစ္စန္တ အပ္ပဝတ္တိဖြစ်အောင် မပယ်နိုင်၊ မဂ်ဖြင့် ပယ်ရာ၌ကား နောက်ထပ် မဖြစ်တော့၊ ထို့ကြောင့် အစ္စန္တ သဒ္ဒါထည့်၍ "အစ္စန္တ အပ္ပဝတ္တိ"ဟု ဆိုရသည်၊ အစ္စန္တ အပ္ပဝတ္တိနော+ဘာဝေါ အစ္စန္တ အပ္ပဝတ္တိဘာဝေါ၊ စာအုပ်တို့၌ "အစ္စန္တံ အပ္ပဝတ္တိဘာဝေန"ဟု ရှိ၏၊ [ယောဇနာ၌ ဝိဂြိုဟ်တစ်မျိုး ပြုလေ၏။]

စာဂဋ္ဌေန ।ပေ। ဝုစ္စတိ။ ။"ဟာ-စာဂေ"ဟူသော ဓာတ်နက်အရ "စာဂဋ္ဌေန ပဟာနံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ပဟီယတေ-အကျိုးမဲ့ အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ခြင်း၊ ပဟာနံ-ခြင်း၊ (တစ်နည်း) "ပဇဟတိတိ ပဟာနံ"ဟု ကတ္တုသာဓကလည်း ပြု၊ ပဟာနမေဝ+ဝိနယော၊ ပဟာနသခ်ိတောဝါ ဝိနယော ပဟာနဝိနယော။

ပြန်ပြန်ဖြစ်ခြင်းကို ပယ်ရှားတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဝိနယော–မည်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ပဟာနဝိနယောတိ–ပဟာနဝိနယဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ တံတံ ပဟာနဝေါ–ထိုထို ပဟာန်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)၊ တသ တသ ဝိနယသ–တဒင်ပဟာန်စသော ထိုထို ဝိနည်း၏၊ သမ္ဘဝေါပိ–ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်လည်း၊ ဧတံ–ဤ ပဟာန်ကို၊ ပဟာနဝိနယောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဧဝံ–သို့လျှင်၊ ပဟာနဝိနယောပိ–သည်လည်း၊ ပဋ္ဌာ–အားဖြင့်၊ ဘိဒ္ဓတိ–၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ သခ်ေပတော–အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်၊ ဒုဝိဓော–နှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဘေဒတော–အပြားအားဖြင့်၊ ဒသဝိဓော–ဆယ်ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အယံ ဝိနယော–ဤ ဝိနည်းသည်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ [ဤ ယသ္မာပုဒ် မပါမှ စာသွားကောင်းသည်၊] အသုတဝေါ–သုတမရှိသော၊ ဧတသ ပုတ္တဿ–ဤ ပုထုဇဉ်၏(သန္တာန်၌)၊ ဘိန္နသံဝရတ္တာ–ပျက်သော သံဝရရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဟာတဗ္ဗသ–ပယ်ထိုက်သော တရား၏၊ ဝါ–ကို၊ အပ္ပဟီနတ္တာစ–မပယ်အပ်သေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အသုတဝေါ–သော၊ ဧတသ ပုတ္တဿ–၏ (သန္တာန်၌)၊ နတ္ထိ၊ [“**ဧတသ ၊ပေ၊ ပုတ္တဿ**”ကို ရှေ့လည်းငဲ့ နောက်လည်းငဲ့သော ကာကောလောကနနည်းဟု မှတ်ပါ၊] တသ–ထို နှစ်ပါးအပြားရှိသော ဝိနည်းဆယ်ပါးအပြားရှိသော ဝိနည်း၏၊ တသ္မာ အဘာဝေါ–ထိုသို့ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (ပုထုဇဉ်သန္တာန်၌ မရှိခြင်းကြောင့်၊) အယံ–ဤ အသုတဝါ ပုထုဇဉ်ကို၊ အဝိနီတောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ သပ္ပုရိသာနံ အဒဿနတော ၊ပေ၊ အဝိနီတောတိ ဇာနိတဗ္ဗော–ဟူသော ဤပါဠိရပ်တို့၌လည်း၊ ဧသ (ဧသော)–ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော–သိကြောင်း အစီအရင်တည်း၊ ဟိ–မုန်၊ ဧတံ–ဤအရိယ, အရိယဓမ္မ, အရိယဝိနယနှင့် သပ္ပုရိသ, သပ္ပုရိသဓမ္မ, သပ္ပုရိသဝိနယဟူသော စကားအစုံသည်၊ အတ္ထတော–အနက် အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်၊ နိန္နာနာကရဏံ–အသီးအခြား ပြုကြောင်းဖြစ်သော အထူးမရှိ။

တံ တံ ၊ပေ၊ ဝုစ္စတိ။ ။ပဟာနဝေါကို ကြည့်၍ “ပဇဟတိတိ ပဟာနော–ပယ်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်” [ယောဇနာ၌ “ပဟာနိ အသ အတ္ထိ”ဟု အသတ္ထိ ပြု၍ ဝိနယကို အရကောက်လေ၏၊ စဉ်းစားပါ၊] ပဟာနသ–ပယ်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝိနယော–တည်း၊ ပဟာနဝိနယော။

ဧဝမယံ ၊ပေ၊ ဝုစ္စတိ။ ။အရိယဓမ္မေ အဝိနီတောဏ၏ နိဂုံးတည်း၊ အယံ ဝိနယောကို နတ္ထိ၌ စပ်၊ ဘိန္နသံဝရတ္တာ အပ္ပဟီနတ္တာဟူသော ဟိတ်တို့ကိုကား အဝိနီတောတိ ဝုစ္စတိ၌ ပဓာန, နတ္ထိ၌ အပဓာနအဖြစ်ဖြင့် စပ်၊ ဝိနီယတ္ထ–ဆုံးမအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝိနီတော၊ နှ+ဝိနီတော အဝိနီတော–ဆုံးမအပ်ပြီးသူ မဟုတ်, သင်ပြအပ်ပြီးသူ မဟုတ်။

ယထာဟ–အဘယ်ကဲ့သို့ မိန့်ဆိုသနည်း၊ ယေဝ တေ အရိယာ ၊ပေ၊ တညေ ဝါတိ–ဟူ၍၊ (အာဟ–မိန့်ဆိုပြီ၊) ယေဝ–အကြင်သို့ သဘောရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ–ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အရိယာ–အရိယာတို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) တေဝ–ထိုသို့ သဘောရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ–ထို အရိယာတို့သည်၊ သပ္ပုရိသာ–သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ) ယေဝ–ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ–တို့သည်၊ သပ္ပုရိသာ–သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ) တေဝ–နှ်သော၊ တေ–ထို သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ အရိယာ–အရိယတို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ယော ဧဝ–အကြင်သို့ သဘောရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သော–ထို တရားသည်၊ အရိယာ နံ–တို့၏၊ ဓမ္မော–သည်၊ (ဟောတိ၊) သောဧဝ–သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သော–ထို အရိယာတို့၏တရားသည်၊ သပ္ပုရိသာနံ–သူတော်ကောင်းတို့၏၊ ဓမ္မော (ဟောတိ၊) ယောဧဝ–သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သော–ထို တရားသည်၊ သပ္ပုရိသာနံ–တို့၏၊ ဓမ္မော (ဟောတိ၊) သောဧဝ–သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သော–ထို သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားသည်၊ အရိယာနံ–တို့၏၊ ဓမ္မော (ဟောတိ၊) ယေဝ–နှ်သော၊ တေ–ထို ဝိနည်းတို့သည်၊ အရိယဝိနယာ–အရိယာတို့၏ဝိနည်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) တေဝ–နှ်သော၊ တေ–ထို ဝိနည်းတို့သည်၊ သပ္ပုရိသဝိနယာ–သူတော်ကောင်းတို့၏ဝိနည်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ယေဝ–နှ်သော၊ တေ–ထို ဝိနည်းတို့သည်၊ သပ္ပုရိသဝိနယာ–တို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) တေဝ–နှ်သော၊ တေ–ထို သူတော်ကောင်းတို့၏ ဝိနည်းတို့သည်၊ အရိယဝိနယာ–တို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) အရိယေတိဝါ–အရိယာဟူသည်လည်းဖြစ် သော၊ သပ္ပုရိသေတိဝါ–သပ္ပုရိသ ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ပေ၊ သပ္ပုရိသ ဝိနယေတိဝါ–သပ္ပုရိသဝိနယဟူသည် လည်းဖြစ်သော၊ ဧသေ (ဧသော)–ဤ အရိယ, အရိယဓမ္မ, အရိယဝိနယသည်၊ သေ (သော)–ထို သပ္ပုရိသ, သပ္ပုရိသဓမ္မ, သပ္ပုရိသဝိနယတည်း၊ (တစ်နည်း) ဧသေ (ဧသော)–ဤ သပ္ပုရိသ,သပ္ပုရိသဓမ္မ,သပ္ပုရိသဝိနယသည်၊ သေ (သော)–

ယေဝ တေ စသည်။ ။[ဤ ပါဠိရင်းကို ရှာ၍မတွေ့၊ "နဟေဝ ဝတ္ထေ" ကဲ့သို့ တတိယ သံဂါယနာခေတ်မှဖြစ်သော ပါဠိနှင့်တူသည်၊] "ယေ+တေ"ဟု သဗ္ဗနာမ် နှစ်ပုဒ်ရှိရာ၌ နောက်ပုဒ်အတွက် အနက်သီးခြားမရှိသောကြောင့် တစ်ခါတည်း ပေါင်း၍ အနက်ပေးကြသည်၊ "အရိယဓမ္မေ အကောဝိဒေါ" စသော စကားအတိုင်း "အရိယဓမ္မေတိဝါ"စသည်ဖြင့် ဓမ္မေ၌ သို့ဝိဘတ်ထားသည်၊ "ဧသေ သေ ၊ပေ၊ တဇ္ဇာ တေ" တို့ကား ပထမာဧကဝုစ်ကို ဧပြုထားသော ပထမန္တပုဒ်များတည်း၊ "ဧသေ+သေ" ၌ ဧသေဖြင့် အရိယ, အရိဓမ္မ, အရိယဝိနယတို့ကို ညွှန်ပြလျှင် သေဖြင့် သပ္ပုရိသ, သပ္ပုရိသဓမ္မ, သပ္ပုရိသဝိနယတို့ကို ညွှန်ပြ၏၊ တစ်နည်း–ဧသေဖြင့် သပ္ပုရိသ, သပ္ပုရိသဓမ္မ, သပ္ပုရိသဝိနယတို့ကို ညွှန်ပြလျှင် သေဖြင့် အရိယ, အရိယဓမ္မ, အရိယဝိနယတို့ကို ညွှန်ပြ၏၊ ထို့သို့ ညွှန်ပြသဖြင့် အရိယနှင့် သပ္ပုရိသသည်လည်းကောင်း, အရိယဓမ္မနှင့် သပ္ပုရိသဓမ္မသည်လည်းကောင်း, အရိယဝိနယနှင့် သပ္ပုရိသဝိနယသည်လည်းကောင်း နှစ်မျိုးမပြား, တစ်မျိုးတည်းသာဟု ဆိုလိုသည်။

ထိုအရိယ, အရိယဓမ္မ, အရိယဝိနယတည်း၊ ဧကော–တူ၏၊ ဧကဋ္ဌေ–တူသော သဘောရှိ၏၊ သမေ–တူ၏၊ သမဘာဂေ–တူသော အဖို့ရှိ၏၊ တဇ္ဇာတေ–ထို သဘောရှိ၏၊ တညေဝ–ထို တစ်မျိုးတည်းပင်တည်း၊ [ရှေးနိဿယ၌ တညေဝ သော သောဧဝ–ထို အရိယာသည်ပင်လျှင် ထို သပ္ပုရိသ, ထို သပ္ပုရိသသည်ပင်လျှင် ထို အရိယ, ထို အရိယဓမ္မသည်ပင်လျှင် ထို သပ္ပုရိသဓမ္မ, ထို သပ္ပုရိသဓမ္မသည်ပင်လျှင် ထို အရိယဓမ္မ, ထို အရိယ ဝိနယသည်ပင်လျှင် ထို သပ္ပုရိသ ဝိနယ, ထို သပ္ပုရိသဝိနယသည်ပင်လျှင် ထို အရိယဝိနယမည်၏ဟု ပေးလေ၏၊ ထို ပေးသည့်အတိုင်းဆိုလျှင် "တံ တညေဝ"ဟု ရှေးပါ၌ ရှိဟန်တူသည်။]

ရူပံ အတ္တာတော သမနုပဿတိတိ–ကား၊ ဣဓ–ဤ လောက၌၊ ဧကစ္စော–အချို့သော အသုတဝါပုထုဇဉ်သည်၊ ရူပံ–ရုပ်ကို၊ အတ္တာတော–အတ္တ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ–အတ္တဟူ၍၊ သမနုပဿတိ–အဖန်ဖန်ရှု၏၊ ယံ–အကြင် တရားသည်၊ ရူပံ–ရုပ်တည်း၊ သော–ထို ရုပ်တရားသည်၊ အဟံ–ငါတည်း၊ [အတ္တကိုပင် ငါဟု ဆိုသည်။] ယော–အကြင် အရာသည်၊ အဟံ–ငါတည်း၊ တံ–ထို အရာသည်၊ ရူပံ–ရုပ်တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ရူပဋ္ဌ–ရူပကွန္ဓာကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တာနဋ္ဌ–အတ္တကိုလည်းကောင်း၊ အဒ္ဒယံ–နှစ်ပါးအပေါင်း မဟုတ်သည်ကို၊ သမနုပဿတိ၊ သေယျထာပိနာမ–ဥပမာမည်သည်ကား၊ ဗျာယတော–တောက်ပသော၊ တေလပ္ပဒီပဿ–ဆီမီး၏၊ ယာ အစ္စိ–အကြင် မီးလျှံသည်၊ (အတ္ထိ၊) သော–ထို မီးလျှံသည်၊ ဝဏ္ဏော–အဆင်းအရောင်တည်း၊ ယောဝဏ္ဏော–အကြင် အဆင်းအရောင်သည်၊ (အတ္ထိ၊) သော–ထိုအဆင်းအရောင်သည်၊ အစ္စိ–မီးလျှံတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ အစ္စိဋ္ဌ–မီးလျှံကိုလည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏဋ္ဌ–အဆင်းအရောင်ကိုလည်းကောင်း၊ အဒ္ဒယံ–နှစ်ပါးအပေါင်း မဟုတ်သည်ကို၊ သမနုပဿတိ (သေယျထာ ပိ)–အဖန်ဖန် ရှုသကဲ့သို့တည်း၊ ဧဝမေဝ–ဤ အတူပင်၊ ဣဓ–ဤ၌၊ ဧကစ္စော–အချို့သော အသုတဝါပုထုဇဉ်သည်၊ ရူပံ–ကို၊ အတ္တာတော–ဖြင့်၊ ဝါ–ဟူ၍၊ သမနုပဿတိ–၏၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ရူပံ–ကို၊ အတ္တာတိ–ဟူ၍၊ ဒိဋ္ဌိပဿနာယ–ရှုတတ်သော ဒိဋ္ဌိဖြင့်၊ ပဿတိ–ရှု၏။

ရူပံ အတ္တာတော။ ။အတ္တသည် ကာရက (ပြုလုပ်ဖွယ်ကိစ္စကို ပြုလုပ်တတ်), ဝေဒက (အာရုံကို ခံစားတတ်), သာမီ (ခန္ဓာအိမ်၏ အရှင်သခင်), နိဝါသီ (ခန္ဓာအိမ် အဟောင်းယျက်သော်လည်း ခန္ဓာအိမ်အသစ်၌ ဆက်လက်၍ တည်သော အားဖြင့် အမြဲနေသူ), သယံဝသီ (ခန္ဓာအိမ်နှင့်ဆိုင်သော မြင်, ကြား, နံ, အရသာ သိ, အတွေ့အထိ အသိကိစ္စဟူသမျှကို မိမိအလိုသို့ လိုက်စေတတ်)၏၊ ဤသို့ ဒိဋ္ဌိဖြင့် မှတ်ထင်အပ်သော, တကယ် ထင်ရှားလည်းမရှိသော အရာဝတ္ထုကို "အတ္တ"ဟု ခေါ်၏၊ [အကျယ်ကို အဘိဓာန်နိဿယ (၉၃) ဂါထာနှင့် သင်္ဂြိဟ်ဘာသာဋီကာတို့၌ ရှုပါ။] ခန္ဓာငါးပါးတွင် ရုပ်ကို အတ္တဟု ယူပုံကို ယကွသံယုတ် ဣန္ဒြိယသုတ်၌ ရှုပါ၊ ဝိညာဉ်ကို အတ္တဟု ယူပုံကို မူလပဏ္ဏာသ မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ်၌ ရှုပါ။

ရူပ်ဝန္တံ ဝါ အတ္တာနန္တိ–ကား၊ အရူပ်–နာမ်ကို၊ အတ္တာတိ–ဟူ၍၊ ဂဟေတွာ–ယူ၍၊ ဆာယာဝန္တံ–အရိပ်ရှိသော၊ ရုက္ခံဝိယ–သစ်ပင်ကိုကဲ့သို့၊ တံ–ထိုအတ္တကို၊ ရူပဝန္တံ–ရုပ်ရှိ၏ဟူ၍၊ သမနုပဿတိ၊ အတ္တနိဝါ ရူပန္တိ–ကား၊ အရူပမေဝ–နာမ်ကိုပင်၊ အတ္တာတိ–ဟူ၍၊ ဂဟေတွာ–၍၊ ပုပ္ဖမိ–ပန်း၌၊ ဂန္ဓံဝိယ–အနံ့ကိုကဲ့သို့၊ အတ္တနိ–အတ္တ၌၊ ရူပ်–ကို၊ သမနုပဿတိ၊ ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာနန္တိ–ကား၊ အရူပမေဝ–ကိုပင်၊ အတ္တာတိ ဂဟေတွာ, ကရကဏ္ဍကေ–ပတ္တမြှားကြုတ်၌၊ မဏိံ ဝိယ–ပတ္တမြှားကိုကဲ့သို့၊ ရူပသ္မိံ–၌၊ အတ္တာ–ကို၊ သမနုပဿတိ၊ ဝေဒနာဒီသုပိ–တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော–တည်း။

တတ္ထ–ထို ရူပ် အတ္တာတော သမနုပဿတိ အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ ရူပ် ၊ပေ၊ သမနုပဿတီတိ–ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ သုဒ္ဓရူပမေဝ–နာမ်နှင့်မဖက်, ရုပ်သက်သက်ကိုသာ၊ အတ္တာတိ–အတ္တဟူ၍၊ ကထိတံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ ၊ပေ၊ သမနုပဿတီတိ–ဟူကုန်သော၊ သတ္တသု–ကုန်သော၊ ဣမေသု ဌာနေသု–တို့၌၊ အရူပ်–နာမ်ကို၊ အတ္တာတိ–ဟူ၍၊ ကထိတံ–ပြီ၊ ဝေဒနာဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ ၊ပေ၊ ဝေဒနာယဝါ အတ္တာနန္တိ–ဟူ၍၊ ဧဝံ–သို့၊ စတူသု–နှင်သော၊ ခန္ဓေသု–နာမ်ခန္ဓာတို့၌၊ တိဏ္ဏံတိဏ္ဏံ–သုံးဌာန သုံးဌာနတို့၏၊ ဝသေန–အပြားအားဖြင့်၊ ဒ္ဝါဒသသု–ကုန်သော၊ ဌာနေသု–တို့၌၊ ရူပါရူပမိသကော–ရုပ်နာမ် ရောနှောသော၊ အတ္တာ–အတ္တကို၊ ကထိတော–ပြီ၊ တတ္ထ–ထို နှစ်ဆယ်သော ဌာနတို့တွင်၊ ရူပ် အတ္တာတော သမနုပဿတိ ၊ပေ၊ ဝိညာဏံ အတ္တာတော သမနုပဿတီတိ–ဟူကုန်သော၊ ပဉ္စသု–နှင်သော၊ ဌာနေသု–တို့၌၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ–ကို၊ ကထိတာ–ဟောတော်မူပြီ၊ အဝသေသေသု–ကြွင်းသော ဌာနတို့၌၊ သဿတဒိဋ္ဌိ–ကို၊ (ကထိတာ၊) ဧဝံ–သို့၊ ဧတ္ထ–ဤ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ နှစ်ဆယ်တို့တွင်၊ ပန္နရသ–တစ်ဆယ့်ငါးပါးသော ဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိယော–ဘဝဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ပဉ္စ–ငါးပါးသော ဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိယော–ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ သဗ္ဗာပိ–နှင်သော၊ တာ–ထို သက္ကာယဒိဋ္ဌိနှစ်ဆယ်တို့သည်၊ မဂ္ဂါဝ ရဏာ–မဂ်ကို တားမြစ်နိုင်ကုန်၏၊ [အနတ္တာနုပဿနာဖြင့် အနတ္တဟု ရှုနိုင်မှ

ဥစ္ဆေဒ သဿတဒိဋ္ဌိ။ ။"အတ္တသည် သေလျှင်ပြတ်၏"ဟူသော အယူသည် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိတည်း၊ အတ္တသည် မပြတ်မစဲ အမြဲတည်ရှိ၏ဟူသော အယူသည် သဿတဒိဋ္ဌိတည်း၊ ရုပ်ကိုလည်းကောင်း, ဝေဒနာစသော နာမ်ခန္ဓာကိုလည်းကောင်း အတ္တဟု ယူရာ၌ ထို ရုပ်စသည်တို့၏ပျက်စီးမှုသည် ထင်ရှားသောကြောင့် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိလည်း ဖြစ်၏၊ ရုပ်ရှိသော အတ္တစသည် ယူရာ၌ "ရုပ်စသည် ပျက်သော်လည်း အတ္တကား မပျက်"ဟု ယူသောကြောင့် သဿတဒိဋ္ဌိလည်း ဖြစ်၏၊ သဿတဒိဋ္ဌိကို "ဘဝဒိဋ္ဌိ"ဟု ခေါ်၏၊ ဘဝတိ–မပျက် မစဲ အမြဲဖြစ်၏၊ ဣတိ ဘဝေါ၊ ဘဝေါ ဣတိ+ဒိဋ္ဌိ ဘဝဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကို "ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ"ဟု ခေါ်၏၊ နု ဘဝတိ–အမြဲဖြစ်၍ မနေ၊ ဝါ–ပျက်၏၊ ဣတိ+ဝိဘဝေါ၊ ဝိဘဝေါ+ဣတိ+ဒိဋ္ဌိ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ။

မဂ်ကိုရသောကြောင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိဖြင့် အတ္တဟု ရှုနေလေသမျှ မဂ်ကိုမရနိုင်ကြ၊ ထို့ကြောင့် ဤသက္ကာယဒိဋ္ဌိကို "မဂ္ဂါဝရဏာ"ဟု ဆိုသည်။] နှ သဂ္ဂါဝ ရဏာ–နှတ်ပြည့်ကို မတားမြစ်နိုင်ကုန်၊ ပဌမမဂ္ဂဝဇ္ဈာ–ပထမ သောတာပတ္တိ မဂ်သည် သတ်ထိုက်သော တရားတို့တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဧဝဒိတဗ္ဗာ–နှ၏။

၁၀၀၈။ ။သတ္ထရိကခ်ံတိတိ–ကား၊ သတ္ထု–မြတ်စွာဘုရား၏၊ သရီရေ ဝါ–ကိုယ်တော်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဂုဏေဝါ–ဂုဏ်တော်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဥဘယတ္ထဝါ–ကိုယ်တော်နှင့်ဂုဏ် နှစ်ပါးစုံ၌သော်လည်းကောင်း၊ ကခ်ံတိ–၏၊ သရီရေ–ကိုယ်တော်၌၊ ကခ်ံမာနော–ယုံမှားလတ္တော်၊ ဝါ–ယုံမှားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒွတ္တိံသ ဝရလက္ခဏာပဋိမဏ္ဍိတံနာမ–သုံးဆယ်နှစ်ပါးသော ယောက်ျားမြတ်တို့၏လက္ခဏာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သည်မည်သော၊ သရီရံ–ကိုယ်တော်သည်၊ အတ္ထိနုခေါ–ရှိလေသလော၊ နတ္ထိ (နုခေါ)–မရှိလေသလော၊ ဣတိ–သို့၊ ကခ်ံတိ–ယုံမှား၏၊ [ဘုရားလက်ထက်တော်၌ ဘုရားရှင်ကို တိုက်ရိုက်ဖူးမြင်ရစေကာမူ တချို့ လက္ခဏာတော်ကို မသိသောကြောင့် (လျှာတော် အင်္ဂါစာတ်တော်များကို မမြင်ရသောကြောင့်၊) ယုံမှားတတ်ကြ၏၊ ဘုရားရှင်ကို တိုက်ရိုက် မဖူးမြင်ကြရသူတို့၏ ယုံမှားခြင်းမှာ အံ့ဩဖွယ်ရာမဟုတ်။] ဂုဏေ–ဂုဏ်တော်၌၊ ကခ်ံမာနော–သော်၊ ဝါ–သည်၊ အတီတ ၊ပေ၊ သမတ္ထံ–အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့ကို သိခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ–သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်သည်၊ အတ္ထိနုခေါ–သလော၊ နတ္ထိ (နုခေါ၊) ဣတိ, ကခ်ံတိ။

ဥဘယတ္ထ–ကိုယ်တော်နှင့်ဂုဏ် နှစ်ပါးစုံ၌၊ ကခ်ံမာနော–သော်၊ ဝါ–သည်၊ အသိတိ ၊ပေ၊ တာယ–ရှစ်ဆယ်သော လက္ခဏာတော်ငယ်, တစ်လံမျှလောက်သော ရောင်ခြည်တော်တို့ဖြင့် အဖန်ဖန်တပ်စွဲဖွယ်ကောင်းသော၊ သရီရနိပ္ပတ္တိယာ–ကိုယ်တော်၏ပြီးစီးခြင်းနှင့်၊ (ကိုယ်တော်၏ပြည့်စုံခြင်းနှင့်၊) သမန္နာဂတော–သော၊ (ကိုယ်တော်၌ ယုံမှားပုံ) သဗ္ဗဥ္ဉေ ယျာနနသမတ္ထံ–အလုံးစုံသော ဥ ယျတရားတို့ကို သိခြင်း၌စွမ်းနိုင်သော၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ–သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ–ထိုးတွင်းကာသိ၍၊ ဌိတော–တည်သော၊ (ဂုဏ်တော်၌ ယုံမှား.ပုံ) လောကတာရကော–သတ္တလောကကို ကယ်တင်တော်မူတတ်သော၊ [လောကံ တာရေတီတိ လောကတာရကော၊–ယောဇနာ၊] ဗုဒ္ဓေါနာမ–ဘုရားမည်သည်၊ အတ္ထိနုခေါ နတ္ထိ(နုခေါ၊) ဣတိ ကခ်ံတိ၊ ဟိ–မှန်၊ အယံ–ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (အသိတိ အနုဗျဉ္ဇနစသည်၌ ယုံမှားသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) အသီတိမြတ်စွာဘုရား၏၊ အတ္ထဘာဝေ–အတ္ထဘောတော်၌လည်းကောင်း၊ ဂုဏေဝါ–ဂုဏ်တော်၌လည်းကောင်း၊ ကခ်ံနတော–ယုံမှားခြင်းကြောင့်၊ ဥဘယတ္ထ–ကိုယ်တော်နှင့်ဂုဏ် နှစ်ပါးစုံ၌၊ ကခ်ံတိနာမ–ယုံမှားသူမည်၏။

ဝိစိကိစ္ဆာတိတိ-ကား၊ အာရမဏ်-ကိုယ်တော် ဂုဏ်တော်ဟူသော အာရုံကို၊ နိဿေဋ္ဌတုံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော-မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ကိစ္ဆတိ ကိလမတိ-ပင်ပန်း၏၊ နာဓိမုစ္စတိတိ-ကား၊ တတ္ထေव-ထို အာရုံ၌ပင်၊ အဓိ မောက္ခံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို၊ နဲ လဘတိ-မရ၊ ["နာဓိမုစ္စတိ-စွဲစွဲမြဲမြဲ မသက်ဝင် နိုင်၊ ဝါ-မဆုံးဖြတ်နိုင်"ဟူလို၊] နဲ သမ္ပယိဒတိတိ-ကား၊ စိတ္တံ-ကို၊ အနာ ဝိလံ-နောက်ကျသည်၏ အဖြစ် မရှိသည်ကို၊ (အာဝိလ၌ ဘာဝပွဓာန ကြံ၊) ကတ္တာ-၍၊ ပသီဒိတုံ-ကြည်လင်ခြင်းငှာ၊ နဲ သက္ကောတိ၊ ဂုဏောသု-တို့၌၊ နပ္ပသီဒတိ-မကြည်လင်၊ ဝါ-မယုံကြည်။

ပနု-ကား၊ ဓမ္မေ ကင်္ခတိတိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ကိလေသေ-တို့ကို၊ ပဇဟန္တာ-ပယ်နိုင်ကုန်သော၊ စတ္တာရော-လေးပါးကုန်သော၊ အရိယမဂ္ဂါ-အရိယာမဂ်တို့သည်၊ (အတ္ထိနုခေါ-ရှိကုန်လေ သလော၊ နတ္ထိနုခေါ-မရှိကုန်လေသလော၊) ပဋိပ္ပဿဒ္ဓကိလေသာနိ-ငြိမ်းစေ အပ်ပြီးသော ကိလေသာရှိကုန်သော၊ ဝါ-ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းစေပြီးကုန် သော၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ သာမညဖလာနိ-သမဏ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဖိုလ် တို့သည်၊ (အတ္ထိနုခေါ, နတ္ထိနုခေါ၊) မဂ္ဂဖလာနံ-တို့၏၊ အာရမဏပစ္စယဘူတံ-အာရမဏပစ္စည်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အမတံ-မသေကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝါ-အမြိုက် ဖြစ်သော၊ မဟာနိဗ္ဗာနံနာမ-မြတ်သော နိဗ္ဗာန်မည်သည်၊ အတ္ထိနုခေါ, နတ္ထိ နုခေါ၊ ဣတိ-သို့၊ ကင်္ခေါပိ-ယုံမှားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ အယံ ဓမ္မော-သည်၊ နိယျာနိကောနုခေါ-ဝဋ္ဋဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်တတ်လေသလော၊ အနိယျာနိကော(နုခေါ)-ဝဋ္ဋဆင်းရဲမှ မထွက်မြောက်တတ်လေသလော၊ ဣတိ-သို့၊ ကင်္ခေါပိ-သည်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မေ-၌၊ ကင်္ခတိနာမ-မည်၏။

စတ္တာရော-နှင်သော၊ မဂ္ဂဋ္ဌကာ-မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်းကောင်း၊ ဝါ-မဂ်၌ တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရော-နှင်သော၊ ဖလဋ္ဌကာ-ဖလဋ္ဌ ပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်းကောင်း၊ဝါ-ဖိုလ်၌တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣဒံ သံယရတနံ-ဤ သံယရတနာသည်၊ အတ္ထိနုခေါ, နတ္ထိ (နုခေါ၊) ဣတိ-သို့၊ ကင်္ခေါပိ-သည်လည်းကောင်း၊ အယံ သံယော-သည်၊ သုပဋိပန္နော နုခေါ-ကောင်းစွာ ကျင့်လေသလော၊ ဒုပဋိပန္နော (နုခေါ)-မကောင်းသဖြင့်

ဝိစိကိစ္ဆတိ။ ။"နိဿေဋ္ဌတုံ အသက္ကောန္တော"ဖြင့် "စူးစမ်းဆင်ခြင်လသော် ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်"ဟု ပြ၏၊ "ဝိစိနန္တော ကိစ္ဆတိ"ဟူသော စကားနှင့်သော်လည်း ဝိစိနန္တောသည် ဝိစိ၏အဖွင့်တည်း၊ ဝိစိနန္တောဟု ဆိုလိုလျက် နန္တောကို ချေ ထားသည်၊ [ကိတဓာတ်၏ ယုံမှားသံသယအနက်ကို ယူ၍ ယုံမှားသံသယ ဖြစ်နေ ခြင်းကိုပင် "ပင်ပန်း"ဟု ဆိုလိုပါန်တူသည်၊ သို့မဟုတ် "ဓာတုနံ အနေကတ္ထတာ"အရ "ကိတဓာတ်သည် ကိလမန အနက်ဟော"ဟု ကြံပါ။]

ကျင့်လေသလော၊ ဣတိ–သို့၊ ကခ်ိန္တောပိ–သည်လည်းကောင်း၊ ဧတသ္မိံ သံယ ရတနေ–၌၊ ဒိန္နသ–လှူအပ်သော အလှူ၏၊ ဝါ–လှူကြောင်းဒါနစေတနာ၏၊ ဝိပါကဖလံ–အကျိုးရင်း အကျိုးဆက်သည်၊ အတ္ထိနုခေါ နတ္ထိ (နုခေါ၊) ဣတိ–သို့၊ ကခ်ိန္တောပိ–သည်လည်းကောင်း၊ သံယေ–၌၊ ကခ်ံတိနာမ–မည်၏၊ ပန–ကား၊ တိသော–ကုန်သော၊ သိက္ခာ–သိက္ခာတို့သည်၊ (အဓိသီလ, အဓိစိတ္တ, အဓိပညာသိက္ခာတို့သည်၊) အတ္ထိနုခေါ–လော၊ နတ္ထိ(နုခေါ)–လော၊ ဣတိ–သို့၊ ကခ်ိန္တောပိ–ယုံမှားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ တိသော–နှ်သော၊ သိက္ခာ–တို့ကို၊ သိက္ခိတပစ္စယေန–ကျင့်အပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (သိက္ခိတ၌ ဘာဝပွဓာန ကြံ၊) ဝါ–ကျင့်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ အာနိသံသော–အကျိုးသည်၊ အတ္ထိနုခေါ, နတ္ထိ(နုခေါ၊) ဣတိ–သို့၊ ကခ်ိန္တောပိ–သည်လည်းကောင်း၊ သိက္ခာယ–၌၊ ကခ်ံတိနာမ–မည်၏။

အတိတာနိ–အတိတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓာယတာယတနာနိ–ခန္ဓာ ဓာတ် အာယတနတို့ကို၊ ပုဗ္ဗန္တော–ပုဗ္ဗန္တဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ [အန္တသဒ္ဒါ အဖို့အစုအနက်ဟော၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေး အတိတ်ဘဝ၌၊ ပဝတ္တော–သော၊ အန္တော–ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် အဖို့အစုတည်း၊ ပုဗ္ဗန္တော၊] အနာဂတာနိ–အနာဂတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ (ခန္ဓာယတာယတနာနိ–တို့ကို၊) အပရေန္တောတိ–အပရန္တဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ၊) တတ္ထ–ထိုပုဗ္ဗန္တ အပရန္တတို့တွင်၊ အတီတေသု–အတိတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓာဒီသု–ခန္ဓာအစရှိသည်တို့၌၊ အတီတာနိနုခေါ–လွန်ပြီး ဖြစ်ကုန်လေသလော၊ (အတိတ်ကာလတုန်းက ဤ ခန္ဓာ ဓာတ် အာယတနမျိုး ဖြစ်ခဲ့ကုန်လေသလော–ဟူလို၊) နု (အတီတာနိ)နုခေါ–လွန်ပြီး မဟုတ်ကုန်လေသလော၊ ဣတိ–သို့၊ ကခ်ိန္တော–သည်၊ ပုဗ္ဗန္တေ–အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ ဓာတ် အာယတနအဖို့၌၊ ကခ်ံတိနာမ–မည်၏၊ အနာဂတေသု–နှ်သော၊ (ခန္ဓာဒီသု–တို့၌၊) အနာဂတာနိ နုခေါ–လာလတ္တံ့ဖြစ်ကုန်လေသလော၊ နု (အနာဂတာနိ)နုခေါ–လာလတ္တံ့ မဟုတ်ကုန်လေသလော၊ ဣတိ–သို့၊ ကခ်ိန္တော–သည်၊ အပရန္တေ–အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ ဓာတ် အာယတနအဖို့၌၊ ကခ်ံတိနာမ–မည်၏၊ ဥဘယတ္ထ–ပုဗ္ဗန္တ အပရန္တနှစ်ပါးစုံ၌၊ ကခ်ိန္တော–သည်၊ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တေ–အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ ဓာတ် အာယတနအဖို့, အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ ဓာတ် အာယတန အဖို့၌၊ ကခ်ံတိနာမ–မည်၏။

ပုဗ္ဗန္တော ၊ပေ၊ ကခ်ံတိနာမ။ ။ဗုဒ္ဓဘာသာ မဟုတ်သူတို့သည် အတိတ်ဘဝက မိမိဖြစ်ခဲ့သည်ကို ယုံမှားသံသယ ဖြစ်နေ၏၊ အနာဂတ်ဘဝ၌ မိမိ ဖြစ်ရဦးမည်ကိုလည်း ယုံမှားသံသယ ဖြစ်နေ၏၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ကား ဘုရားအလောင်း၏ ပါရမီဖြည့်စဉ်ကို ယုံကြည်ပြီးဖြစ်ရကား မိမိ၏ဖြစ်ပြီး, ဖြစ်လတ္တံ့ ခန္ဓာစသည်တို့၌ ယုံမှားသံသယ မဖြစ်ကြချေ၊ မိမိ၏ဖြစ်ပြီး ဖြစ်လတ္တံ့ကို မယုံမှားလျှင် ထို ခန္ဓာ ဓာတ် အာယတနတို့၏ ဖြစ်ပြီး, ဖြစ်လတ္တံ့ကို ယုံမှားခြင်းမရှိရာ ရောက်သည်။

ဒွါဒသပဒိက်–တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အဖို့အစုရှိသော၊ ပစ္စယဝဋ်–အဆက်ဆက်လည်တတ်သော အကြောင်းတရားသည်၊ [ဝဋ္ဋတိတိ ဝဋ်၊] ပစ္စယောယေဝ+ဝဋ် ပစ္စယဝဋ်၊] အတ္ထိနုခေါ၊ နတ္ထိ(နုခေါ၊) ဣတိ–သို့၊ ကခ်ဿော–သည်၊ ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေသု–ဣဒပ္ပစ္စယတာအကြောင်း, ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နအကျိုးဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေသု–တို့၌၊ ကခ်ံတိနာမ–မည်၏၊ တတြ–ထို ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေသု ဟူသောပါဠိ၌၊ အယံ–ကား၊ ဝစနတ္ထော–တည်း၊ ဣမေသံ ဧရာမရဏာဒီနံ–ဤ ဧရာမရဏာအစရှိသော အကျိုးတရားတို့၏၊ ပစ္စယာ–အကြောင်းဖြစ်သော ဇာတိအစရှိသော တရားတို့တည်း၊ ဣဒပ္ပစ္စယာ–ဤ အကျိုးတရားတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သောတရားတို့၊ ဣဒပ္ပစ္စယာနံ–ဤ ဧရာမရဏာအစရှိသော အကျိုးတရားတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဇာတိ အစရှိသော တရားတို့၏၊ ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ ဣဒပ္ပစ္စယတာ–ဤ ဧရာမရဏာအစရှိသော အကျိုးတရားတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဇာတိ အစရှိသော တရားတို့၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဣဒပ္ပစ္စယာဝေ–ဤ ဧရာမရဏာအစရှိသော အကျိုးတရားတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဇာတိအစရှိသော တရားတို့သည်ပင်၊ ဣဒပ္ပစ္စယတာ–ဣဒပ္ပစ္စယတာမည်၏၊ ဧတံ–ဤ ဣဒပ္ပစ္စယတာ ဟူသော အမည်သည်၊ ဇာတိအာဒီနံ–ဇာတိအစရှိသော အကြောင်းတရားတို့၏၊

ဣမေသံ ၊ပေ၊ ဣဒပ္ပစ္စယာ။ ။"ဣမေသံ+ပစ္စယာ ဣဒပ္ပစ္စယာ"၌ ဣမေသံ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရသော်လည်း ထို ဣမေသံ၌ ဣမသည် ဣဒံပုဒ်မှဖြစ်လာသော ဣမတည်း၊ [သဏ္ဌာတနှင့် သဒ္ဒနိတိတို့၌ ဣမပုဒ်ရင်း မဟုတ်, ဣဒံပုဒ်ရင်းဟု ·ဆို၏၊] ထို့ကြောင့် ပတိပြုအပ်သောအခါ "ဣဒံ"ဟု ပြု၊ နိဂ္ဂဟီတ်ချေ၊, ပ ဒွေဘော်လာ၍ "ဣဒပ္ပစ္စယာ"ဟု ပြီးရသည်၊ "ဣမေသံ"ဖြင့် အကျိုးတရားကို ပြ၏၊ ထိုသို့ ပြရာဝယ် အချို့နေရာ၌ ရှေ့ဘက်က သင်္ခါရစသော အကျိုးကို ပြ၏၊ ဤ နေရာ၌ကား အဆုံးက "ဧရာမရဏာ"ဟူသောအကျိုးကို ပြသည်၊ အာဒိဖြင့် ရှေးရှေး အကျိုးတရားများကို (သင်္ခါရတိုင်အောင်) ယူပါ။

ဣဒ ၊ပေ၊ အဓိဝစနံ။ ။ပထမနည်း၌ တာပစ္စည်းအနက်ရှိ၏၊ "ဘာဝေါ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဒုတိယနည်း၌ကား တာပစ္စည်း သွတ္ထေဟု ကြံပါ၊ တာပစ္စည်း၏ ဘာဝအနက် ကြံရာ၌ ဇာတိအရ ဇာတိတရားကို ယူ၍, ထို ဇာတိ၏ ဖြစ်ခြင်းသဘောကို တာပစ္စည်းအရ ယူပါ၊ (တစ်နည်း) ဇာတိစသည်တို့က ဧရာမရဏာစသည်ကို ဖြစ်စေနိုင်သော သတ္တိကို ယူပါ၊ ပစ္စယာအရ "အကြောင်း"ရသောကြောင့် အာဒိဖြင့် ရှေ့အကြောင်းများဖြစ်သော ဘဝစသည်ကို ယူ၍ ဘဝ (ကမ္မဘဝ)၏ဇာတိကို ဖြစ်စေခြင်းသဘောကို (ဖြစ်စေနိုင်သော သတ္တိကို) တာပစ္စည်းအရ ယူပါ၊ ထိုသို့ တာပစ္စည်းအတွက် အနက်ရှိအောင် သဘောကို (တစ်နည်း) သတ္တိကို ယူရသော်လည်း ထိုသဘော ထိုသတ္တိသည် ဇာတိတရားပင်ဖြစ်ရကား ဣဒပ္ပစ္စယတာအရ ဇာတိစသည်ကိုပင် ကောက်ယူရသောကြောင့် "ဇာတိ ၊ပေ၊ အဓိဝစနံ"ဟု ဒုတိယနည်းနှင့် သဘောတူကောက်ပြသည်၊ [ဣဒပ္ပစ္စယာနံ ဘာဝေါတိ ၊ပေ၊ ဣဒပ္ပစ္စယတာတိ၊–ဋ္ဌီကာ။]

အဓိဝစန်–တည်း၊ ဇာတိအာဒီသု–ဇာတိအစရှိသော အကြောင်းတရားတို့တွင်၊ တံတံ–ထိုထို အကြောင်းတရားသို့၊ ဝါ–ကို၊ ပဋ္ဌိစ္စ–ရှေ့ရှုရောက်၍၊ ဝါ–စွဲမှီ၍၊ အာဂမ္ဓ–ရှေ့ရှုရောက်၍၊ သမုပ္ပန္နာ–ဖြစ်သော အကျိုးတရားတို့တည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပန္နာ–တို့မည်၏၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိုယ် ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) ဣဒပ္ပစ္စယတာယစ–ဤ ဇရာမရဏအစရှိသော အကျိုးတရားတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော တရားခ်ဋ္ဌလည်းကောင်း၊ (တာပစ္စည်း အနက်မရှိသောနည်းကို ပေးသည်၊) ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပန္နေသု–အကြောင်းတရားကို စွဲမှီ၍ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေသုစ–ဇရာမရဏအစရှိသော အကျိုးတရားတို့ခ်ဋ္ဌလည်းကောင်း၊ ကခံတိ–၏၊ ဣတိ (ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) ["ဣဒပ္ပစ္စယတာစ+ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပန္နာစ ဣဒပ္ပစ္စယတာ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပန္နာ"ဟု ဒွန်တွဲစေလို၍ "ဣဒပ္ပစ္စယတာယစ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပန္နေသုစ ဓမ္မေသု" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဣဒပ္ပစ္စယတာယဖြင့် ဇာတိအစရှိသော အကြောင်းတရားကို ပြ၍, ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပန္နေသုဖြင့် ဇရာမရဏစသော အကျိုးကိုပြသည်၊ ဤသို့ အရကွဲသောကြောင့် ဒွန်သမာသ်တွဲရသည်။]

၁၀၀၉။ ။သီလေနာတိ–ကား၊ ဂေါသီလာဒိနာ–နွားတို့၏အလေ့ အစရှိသည်ဖြင့်၊ ဝတေနာတိ–ကား၊ ဂေါဝတာဒိနာဝ–နွားတို့၏ အကျင့် အစရှိသည်ဖြင့်ပင်၊ သီလဗ္ဗတေနာတိ–ကား၊ တဒုဘယေန–ထိုနှစ်ပါးစုံသော အလေ့အကျင့်ဖြင့်၊ (သုဒ္ဓိ စပ်၊) သုဒ္ဓိတိ–ကား၊ ကိလေသသုဒ္ဓိ–ကိလေသာမှ စင်ကြယ်ခြင်းသည်၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ပရမတ္ထသုဒ္ဓိဘူတံ–ပမတ္ထသုဒ္ဓိ ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနမေဝ–နိဗ္ဗာန်ပင်တည်း၊ ["သုဒ္ဓိ–ကိလေသာမှ စင်ကြယ်ခြင်းသည်၊ ဝါ–အမြတ်ဆုံး စင်ကြယ်ခြင်းဟူသော နိဗ္ဗာန်သည်"ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး၊ တချို့က "သုဒ္ဓိ–သံသရာမှ စင်ကြယ်ခြင်းသည်"ဟုလည်း ပေး၏။]

တဒေကဋ္ဌာတိ–ကား၊ ဣဓ–ဤ ဒဿနေန မဟာတဗ္ဗတိက်၌၊ ပဟာနေကဋ္ဌ–ပဟာနေကဋ္ဌသည်၊ ခုရံ–ပဓာနတည်း၊ [ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်လိုက်လျှင် စိတ်တစ်ခုတည်း၌ အတူဖြစ်ဘက်မဟုတ်သော်လည်း အပါယ်ဂမနီယဖြစ်သော ဒေါသ မာနစသည်တို့ကိုပါ ပယ်ပုံကိုပြသောကြောင့် "ဤ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗတိက်၌ ပဟာနေကဋ္ဌသည် ပဓာနဖြစ်၏"ဟူလို၊] စ–ဆက်၊ ဣမိဿာပါဠိယာ–ဤ ပါဠိတော်၌၊ (ဤ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗတိက် ပါဠိတော်၌၊) ဒိဋ္ဌိကိလေသော–ဒိဋ္ဌိကိလေသာလည်းကောင်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာကိလေသော–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဒွေယေဝ–နှစ်ပါးသော ကိလေသာတို့သည်သာ၊ အာဂတာ–တိုက်ရိုက်လာကုန်ပြီ၊ [ပါဠိတော်၌ သံယောဇဉ် သုံးမျိုးပြသော်လည်း သီလဗ္ဗတပရာမာသလည်း ဒိဋ္ဌိကိလေသာပင်တည်း၊] လောဘော–လောဘလည်းကောင်း၊ ပေ၊ အနောတ္တပ္ပံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ အဋ္ဌ–နှ်သော၊ ဣမေပန–ဤ ကိလေသာတို့သည်ကား၊ အနာဂတာ–တိုက်ရိုက်မလာကုန်၊ ပန–ထိုသို့ပင် တိုက်ရိုက်မလာပါကုန်သော်လည်း၊ အာဟရိတ္ဘာ–ဆောင်ယူ၍၊ (အာစရိယေန–စာချဆရာသည်၊) ဒီပေတဗ္ဗာ–ပြတိုက်ကုန်၏။

ဟိ–ချဲ့၊ တွေ–ဤ ကိလေသာတို့တွင်၊ ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာသု–ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ ကိလေသာတို့ကို၊ ပဟီယမာနာသု–ပယ်အပ်ကုန်လသော်၊ အပါယဂမနီယော–အပါယ်သို့ ရောက်စေနိုင်သော၊ လောဘော–လည်းကောင်း၊ ပေ၊ အနောတ္တပ္ပံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ သဗ္ဗေပိ–နှင်သော၊ ဣမေ–ဤ ကိလေသာတို့ကို၊ ပဟာနေကဋ္ဌာ–ပယ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် တစ်ဦးတည်သောပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်ကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ–၍၊ ပဟီယန္တိ–ပယ်အပ်ကုန်၏၊ ["သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၌ အတူတကွတည်ကြသော ကိလေသာများဖြစ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်အပ်ရာဝယ် ဤ အပါယဂနီယဖြစ်သော ကိလေသာတို့လည်း ပါသွားကြသည်" ဟူလို။]

[ပဟာနေကဋ္ဌကိလေသာတို့ကို ဆောင်ပြပြီးလျှင် သဟဇေကဋ္ဌကိလေသာတို့ကိုလည်း ဆောင်ယူ၍ပြလိုသောကြောင့် "သဟဇေကဋ္ဌံ ပန" စသည် မိန့်၊] ပန–ကား၊ သဟဇေကဋ္ဌံ–သဟဇေကဋ္ဌကိလေသာကို၊ (အတူတကွဖြစ်ဖက်၏ အဖြစ်ဖြင့် တစ်ခုတည်းသောစိတ်၌တည်သော ကိလေသာကို၊) အာဟရိတ္တာ ဒီပေတဗ္ဗံ၊ ဟိ–ချဲ့၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန–သည်၊ စတ္တာရိ–နှင်သော၊ ဒိဋ္ဌိသဟဂတာနိ–ဒိဋ္ဌိသဟဂုတ်စိတ်တို့လည်းကောင်း၊ ဝိကိစ္ဆာသဟဂတဉ္စ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပဉ္စ–ကုန်သော၊ စိတ္တာနိ–တို့ကို၊ ပဟီယန္တိ–ပယ်အပ်ကုန်၏၊ တတ္ထ–ထိုဝါးပါးသောစိတ်တို့တွင်၊ ဒ္ဝီသု–နှင်သော၊ အသင်္ခါရိကဒိဋ္ဌိစိတ္တေသု–အသင်္ခါရိက ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်တို့ကို၊ ပဟီယန္တေသု–နှင်လသော်၊ တေဟိ–ထိုအသင်္ခါရိက ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်တို့နှင့်၊ သဟဇာတော–တကွဖြစ်သော၊ လောဘော–လည်းကောင်း၊ ပေ၊ အနောတ္တပ္ပံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဣမေ ကိလေသာ–တို့ကို၊ သဟဇေကဋ္ဌဝသေန–သဟဇေကဋ္ဌ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဟီယန္တိ–ကုန်၏၊ သေသဒိဋ္ဌိ ကိလေသောစ–ကြွင်းသောဒိဋ္ဌိ ကိလေသာကိုလည်းကောင်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာကိလေသောစ–ကိုလည်းကောင်း၊ ပဟာနေကဋ္ဌဝသေန–ပဟာနေကဋ္ဌ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဟီယန္တိ–ကုန်၏၊ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တာ သသင်္ခါရိကစိတ္တေသုပိ–တို့ကိုလည်း၊ ပဟီယန္တေသု–နှင်လသော်၊ တေဟိ–ထို ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် သသင်္ခါရိကစိတ်တို့နှင့်၊ သဟဇာတော–သော၊ လောဘော–လည်းကောင်း၊ ပေ၊ အနောတ္တပ္ပံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဣမေ ကိလေသာ–တို့ကို၊ သဟဇေကဋ္ဌဝသေန–ဖြင့်၊ ပဟီယန္တိ၊ သေသဒိဋ္ဌိ ကိလေသောစ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာကိလေသောစ–ကိုလည်းကောင်း၊ ပဟာနေကဋ္ဌဝသေန–ဖြင့်၊ ပဟီယန္တိ၊ ဧဝံ–သို့လျှင်၊ ပဟာနေကဋ္ဌသို့ယေဝ–ပဟာနေကဋ္ဌတစ်ခုတည်း၌ပင်၊ သဟဇေကဋ္ဌ–ကို၊ လဇ္ဇတိ–ရအပ်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဣဒံ သဟဇေကဋ္ဌ–ကို၊ အာဟရိတ္တာ–၍၊ ဒီပယိ သု–နှင်ပြီ။

သေသဒိဋ္ဌိ ၊ပေ၊ ပဟီယန္တိ။ ။ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်အသင်္ခါရိကစိတ်ဝယ် ယှဉ်သောဒိဋ္ဌိသည် သဟဇေကဋ္ဌအဖြစ်ဖြင့် ပယ်ရာ၌ပါသွား၏၊ သသင်္ခါရိကစိတ်ယှဉ်သော ဒိဋ္ဌိကျန်နေသေး၏၊ ထို့ကြောင့် "သေသဒိဋ္ဌိကိလေသော" ဟု ဆိုသည်၊ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ်၌ယှဉ်သော ဒိဋ္ဌိမှတစ်ပါး သသင်္ခါရိကစိတ်၌ယှဉ်သော ဒိဋ္ဌိ–ဟူလို။

တံသမ္မယုတ္တောတိ–ကား၊ တဒေကဋ္ဌေဟိ–တဒေကဋ္ဌဖြစ်ကုန်သော၊ (ထို ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာကိလေသာတို့နှင့်တကွ တစ်ခုတည်းသောစိတ်ဌာတည်ကုန်, တစ်ဦး တည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ဌာတည်ကုန်သော၊) အဋ္ဌဟိ–နှင်သော၊ တေဟိကိလေသေဟိ– တို့နှင့်၊ သမ္မယုတ္တော–ယှဉ်သော၊ (ဝေဒနက္ခန္ဓော စသည်ဌ စပ်၊) ဝါ–တစ်နည်း၊ ဝိနိုဗ္ဘောဂ်–အသီးအသီခွဲခြားမှုကို၊ (ကိလေသာရှစ်ပါး အသီးအသီးခွဲခြားမှုကို၊) ကတ္တာ, တေန လောဘေန–ထို လောဘနှင့်၊ တေန ဒေါသေန–နှင့်၊ ဣတိ ဧဝံ– သို့၊ ဧကေကေန–တစ်ပါးတစ်ပါးသော ကိလေသာနှင့်၊ သမ္မယုတ္တတာ–ယှဉ် သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒိဋ္ဌေတဗ္ဗာ–၏၊ [“တံ သမ္မယုတ္တော–ထိုလောဘနှင့်ယှဉ်သော၊ တံ သမ္မယုတ္တော–ထိုဒေါသနှင့်ယှဉ်သော”ဤသို့ အသီးအသီးလည်း ပြန့်ဝင်ပါ သည်–ဟူလို၊] တတ္ထ–ထို လောဘစသည်တို့တွင်၊ လောဘော–ကို၊ ဂဟိတော– တိုက်ရိုက်ယူအပ်သော်၊ (တံ သမ္မယုတ္တောဌ် တံ၏စွဲနက်အဖြစ်ဖြင့် တိုက်ရိုက် ယူအပ်သော်၊) မောဟော–လည်းကောင်း၊ ပေ၊ အနောတ္တပ္ပံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ သခ်ါရက္ခန္ဓေ–ဌ်၊ အယံ ကိလေသဂဏော–ဤ ကိလေသာအပေါင်း သည်၊ လောဘသမ္မယုတ္တောနာမ–လောဘသမ္မယုတ္တ ကိလေသာအပေါင်း မည်၏၊ ဒေါသေ–ကို၊ ဂဟိတော–သော၊ မောဟော–လည်းကောင်း၊ ပေ၊ အနော တ္တပ္ပံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ အယံ ကိလေသဂဏော–သည်၊ ဒေါသသမ္မ ယုတ္တောနာမ–မည်၏၊ မောဟေ, ဂဟိတေ၊ လောဘော–လည်းကောင်း၊ ပေ၊ အနောတ္တပ္ပံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ အယံ ကိလေသဂဏော မောဟသမ္မ ယုတ္တောနာမ၊ မာနေ, ဂဟိတေ၊ တေန–ထို မာနနှင့်၊ သဟုပ္ပန္နော–တကွဖြစ်သော၊ လောဘော–လည်းကောင်း၊ ပေ၊ အနောတ္တပ္ပံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ အယံ ကိလေသဂဏော–သည်၊ မာနသမ္မယုတ္တောနာမ–မည်၏၊ ဣမိနာ ဥပါယေန– ဤနည်းဖြင့်၊ တေန ထိနေန–ထို ထိနနှင့်၊ ပေ၊ တေန အနောတ္တပ္ပေန–နှင့်၊ သမ္မယုတ္တော–ယှဉ်သော ကိလေသာအပေါင်းသည်၊ တံ သမ္မယုတ္တော–တံ သမ္မ ယုတ္တမည်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ယောဇနာ–အနက်ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗာ၊ [ဤ အဋ္ဌကထာဆရာအလို တံ သမ္မယုတ္တောဝယ် တံသဒ္ဒါဖြင့် လွန်လေပြီးသော သံယောဇဉ် တဒေကဋ္ဌကိလေသာနှစ်မျိုးတွင် တဒေကဋ္ဌကိလေသာကိုသာ စွဲသည်၊ ဋ္ဌီကာဌ် နှစ်မျိုးလုံးစွဲပုံကို ပြလတ္တံ့၊] တံ သမုဋ္ဌာနန္တိ–ကား၊ တေန လောဘေန–ကြောင့်၊ ပေ၊ တေန အနောတ္တပ္ပေန–ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိတံ–ဖြစ်သော၊ (ကာယကမ္မံ စသည်ဌ စပ်၊) ဣတိအတ္ထော–နက်၊ [ဤဌ်လည်း တသဒ္ဒါဖြင့် ကိလေသာကို စွဲသည်၊ သံယောဇဉ်ကို မစွဲ၊ ဋ္ဌီကာဌ် နှစ်မျိုးလုံးစွဲ၍ ပြလတ္တံ့။]

ဣမေ ၊ပေ၊ ပဟာတဗ္ဗာတိ ဧတ္ထ–ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဒဿနံနာမ–မည် သည်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ–သောတာပတ္တိမဂ်တည်း၊ တေန–ထိသောတာပတ္တိ မဂ်သည်၊ ပဟာတဗ္ဗာ–ပယ်ထိုက်သော တရားတို့တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပန–ပရိဟာရ ၊ပေ၊ အုံ၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ–သည်၊ ဒဿနံ

နာမ–ဒဿနမည်သည်၊ ဧာတော–နည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (သောတာပတ္တိမဂ္ဂသ–၏၊) ပဌမံ–သောတာပတ္တိဖိုလ်မှ ရှေးဦးစွာ၊ နိဗ္ဗာန ဒဿနတော–နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ခြင်းကြောင့်၊ (သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ–သည်၊ ဒဿနံ နာမ–မည်သည်၊ ဧာတော–ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း၊) ဂေါတြဘု–သည်၊ ပဌမတရံ–သောတာပတ္တိမဂ်၏ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဗ္ဗာနံ–ကို၊) ပဿတိနနု–မြင်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ–ဤကား စောဒနာတည်း၊ (ဂေါတြဘု–သည်၊ ပဌမတရံ–စွာ၊ နိဗ္ဗာနံ–ကို၊) နော နပဿတိ–မမြင်မဟုတ်, မြင်သည်သာ၊ ဒိဿွာပိ–မြင်၍လည်း၊ ဝါ–မြင်ပါသော်လည်း၊ ကတ္တာဗ္ဗကိစ္စံ–ပြုထိုက်သော ကိစ္စကို၊ နု ကရောတိ–မပြုနိုင်၊ ["ကတ္တာဗ္ဗကိစ္စံ ပန"ဟု ပနပါသည်ကား အပို၊] (ကသ္မာ၊) သံယောဇနာနံ–တို့ကို၊ အပ္ပဟာနတော–မပယ်နိုင်ခြင်းကြောင့် တည်း၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ဂေါတြဘု–သည်၊ နိဗ္ဗာနံ–ကို၊) ပဿတိတိ–မြင်၏ ဟူ၍၊ နု ဝတ္တမ္ဘော–မဆိုထိုက်၊ စ–ဆက်၊ ယတ္ထကတ္ထစိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အရပ်၌၊ ရာဇာနံ–မင်းကို၊ ဒိဿွာပိ–မြင်လိုက်၍လည်း၊ ဝါ–မြင်လိုက်ပါသော်လည်း၊ ပဏ္ဏာကာရံ–လက်ဆောင်ပဏ္ဏာကို၊ ဒတ္ဝာ–ဆက်သ၍၊ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိယာ–ကိစ္စ၏ ပြီးစီးခြင်းအားဖြင့်၊ အဒိဋ္ဌတ္တာ–မမြင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဒ္ဓာပိ–ယနေ့တိုင်အောင်လည်း၊ ရာဇာနံ–ကို၊ နု ပဿာမိ–မတွေ့, ရသေးပါ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒန္တော–ပြောသော၊ ဧနပဒပုရိသော–ဧနပုဒ်နယ်သားယောကျ်ားသည်၊ ဧတ္ထ–ဤမြင်လျက် မမြင်ဟုဆိုရာ၌၊ နိဒဿနံ-ညွှန်ပြကြောင်း ဥဒါဟရဏ်တည်း၊ [ဒဿနံနာမ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါမှ စ၍ နိဒဿနံတိုင်အောင် အဓိပ္ပာယ်များကို ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗတိက်၌လည်း ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ထို့ကြောင့် ဤပါဌ်ကို နောက်ဆရာတို့ ထည့်ပါဌ်ဟု ထင်သည်။]

၁၀၁၁။ ။[ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗပုဒ်၏ ပဒဘာဂနှင့်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗပုဒ်၏ ပဒဘာဂနှင့် ပုဒ်ထူးတို့ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "အဝသေသော လောဘော"စသည်ကို မိန့်သည်။] အဝသေသော လောဘော တိ–ကား၊ ဒဿနေန–သောတာပတ္တိမဂ်သည်၊ ပဟီနာဝသေသော–ပယ်အပ်ပြီး သော ကိလေသာတို့မှကြွင်းသော၊ လောဘော–လောဘတည်း၊ ဒေါသမောဟေ သုပိ–တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော–တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ ဒဿနေန–သည်၊ အပါယ ဂမနီယာဝ–အပါယ်သို့ ရောက်စေတတ်သော ကိလေသာတို့ကိုသာ၊ ပဟီနာ–ပယ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ပန–ထိုမှတစ်ပါး၊ တေဟိ–ထို အပါယဂမနီယဖြစ်သော ကိလေသာတို့မှ၊ အညေ–အခြား ကိလေသာတို့ကို၊ ဒဿေတုံ–ငှာ၊ ဣဒံ–ဤ အဝသေသော လောဘောအစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ [ဤစာသွားအတိုင်း "တေဟိ ပန"ဟု ပန ပါနေသည်ကား မကောင်း၊ "တေဟိ ပန အညေ အပ္ပဟီနာ, တေ ဒဿေတုံ ဣဒံ ဝုတ္တံ"ဟု ရှိနေလျှင်သာ

"တေဟိ ပန"ဟု ပန ပါသင့်သည်။] တဒေကဋ္ဌာတိ-ကား၊ ပါဋိယံ-ပါဋိတော်၌၊ အာဂတေဟိ-တိုက်ရိုက်လာကုန်သော၊ တီဟိ-နှင့်သော၊ တေဟိ ကိလေသေဟိ-ထိုကိလေသာတို့နှင့်၊ (လောဘ ဒေါသ မောဟ ကိလေသာတို့နှင့်) သမ္မယောဂတောပိ-ယှဉ်ဘက်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဟာနတောပိ-ပယ်ဘက်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဧကဋ္ဌာ-တစ်ခုတည်းသော စိတ်, တစ်ဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌တည်ကုန်သော၊ ပဋ္ဌ-နှင့်သော၊ ကိလေသာ-တို့လည်းကောင်း၊ နေဝ ဒဿနေန နဘာဝနာယာတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားရပ်ကို၊ သံယောဇနာ ဒိနံ-သံယောဇဉ် အစရှိသည်တို့၏၊ (အာဒိဖြင့် တဒေကဋ္ဌကိလေသာတို့ကို ယူ၊) (ပဟာတဗ္ဗတာ) ဝိယ-ပယ်ထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့၊ ဣမေသံ ဓမ္မာနံ-ဤ နေဝဒဿနေန နဘာဝနာယတရား တို့၏၊ (ကုသိုလ် အဗျာကတ တရား တို့၏၊) တေဟိ မဂ္ဂေဟိ-ထို မဂ်တို့သည်၊ အပ္ပဟာတဗ္ဗတံ-မပယ်ထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ, ဝုတ္တံ-ပြီ။

ပန-ဆက်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂညာဏေန-သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်၊ အဘိသင်္ခါရဝိညာဏသ-ပြုစီမံတတ်သော ကုသိုလ်က်, အကုသိုလ်ကံနှင့်ယှဉ်သော ဝိညာဉ်၏၊ နိရောဓေန-ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ သတ္တာဘဝေ-ခုနစ်ဘဝတို့ကို၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ အနမတဂ္ဂေ-မသိအပ်သော အစရှိသော၊ သံသာရဝဋ္ဋေ-သံသရာဝဋ်၌၊ နာမဋ္ဌ-နာမ်သည်လည်းကောင်း၊ ရူပဋ္ဌ-ရုပ်သည်လည်းကောင်း၊

ပါဋိယံ ၊ပေ၊ ကိလေသာ။ ။ဤဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗ၏ ပါဋိတော်၌ လောဘ ဒေါသ မောဟ ဤ ကိလေသာသုံးပါးသည် တိုက်ရိုက်လာ၏၊ ထို့ကြောင့် ကြွင်းသော မာန,ထိန,ဥဒ္ဓစ္စ,အဟိရိက,အနောတ္တပ္ပ ကိလေသာငါးပါးကို တဒေကဋ္ဌာဟု ဆိုသည်၊ ဒီဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာကိုကား ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗအရ၌ ပယ်ခဲ့ပြီ၊ သမ္မယောဂတောပိ ဧကဋ္ဌာဖြင့် သဟဇေကဋ္ဌကို ပြ၏၊ ပဟာနတောပိ ဧကဋ္ဌာဖြင့် ပဟာနေကဋ္ဌကို ပြသည်။

ယံ ပန ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ကုသိုလ် အဗျာကတတို့ကို အပဟာတဗ္ဗဟု ဆိုလျှင် သောတာပတ္တိမဂ္ဂညာဏေန ၊ပေ၊ ဧတ္ထေ တေ နိရုဒ္ဓန္တိ-အစရှိသောပါဋိတော်ဖြင့် "ကုသိုလ်အစရှိသည်ကို ပယ်ပုံကို ခွင့်ပြုထားသောကြောင့် ထိုပါဋိတော်နှင့်ဆန့်ကျင်သည် မဟုတ်ပါလော"ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိရကား "ယံ ပန"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ထိုပါဋိတော်သည် တိုက်ရိုက်အားဖြင့် အနက်အဓိပ္ပာယ်ယူရသော မုချ နိတတ္ထပါဋိတော် မဟုတ်၊ ဆောင်ယူ၍ သိအပ်သော ပရိယာယ နေယျတ္ထပါဋိတော်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုပါဋိတော်နှင့် မဆန့်ကျင်ပါ-ဟူလို၊ ထိုပါဋိတော်သည် အကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာ တဏှာကိလေသာကို ပယ်လိုက်လျှင် ခုနစ်ဘဝမှအထက် နာမ်ရုပ်တရားတို့ကို ပယ်ပြီးသားဖြစ်သောကြောင့် အကြောင်းကိလေသာ ပယ်ခြင်းကိုပင် အကျိုးနာမ်ရုပ်တို့ကို ပယ်သည်ဟု ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ဆိုသည်၊ [ဤသို့ ဥပစာတင်ရခြင်းကို ပရိယာယဟု ဆို၏။]

နာမဋ္ဌ ရူပဋ္ဌ။ ။"အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏသ"အရ ကုသိုလ်က် အကုသိုလ်ကံနှင့်ယှဉ်သော ဝိညာဉ်ကို ယူပြီးဖြစ်၍ နာမဋ္ဌ ရူပဋ္ဌအရ၌ ခုနစ်ဘဝမှ အထက်ဖြစ်လတ္တံ့သော ဝိပါက်နာမ်နှင့် ကမ္မဇရုပ်များကို ယူရသည်၊ [ကြိယာကား ခုနစ်ဘဝမှ အထက်၌

ယေ–အကြင်တရားတို့သည်၊ ဥပဓေယျ–ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ (ခုနစ်ဘဝမှအထက် ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊) ဧတ္ထ–ဤ သောတာပတ္တိမဂ်ကြောင့်၊ [ရှေးနိုဿယဟု “ဧတ္ထ–ဤ ခုနစ်ဘဝ၌”ဟု ပေး၏၊] ဧတေ–ဤနာမ်ရုပ်တရားတို့သည်၊ နိရုဇ္ဈန္တိ–ချုပ်ကုန်၏၊ [“စုဠနိဒ္ဒေသ,ပါရာယနဝဂ်–အဓိတမာနဝ ပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ”] ဣတိ အာဒီနာ–ဤသို့အစရှိသော၊ နယေန–ဖြင့်၊ ကုသလာဒီနံပိ–ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့ကိုလည်း၊ ယံ ပဟာနံ–အကြင် ပယ်ခြင်းကို၊ အနုညာတံ–ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ တံ–ထို ပယ်ခြင်းကို၊ (သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၌ စပ်၊) တေသံ မဂ္ဂါနံ–ထိုမဂ်တို့၏၊ ဝါ–တို့ကို၊ အဘာဝိတတ္တာ–မဖွားစေအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ယေ–အကြင် နာမ်ရုပ်တရားတို့သည်၊ ဥပဓေယျ–နာ်ရာ၏၊ တေ–ထို နာမ်ရုပ်တရားတို့ကို၊ (ပဟီနာ၌ စပ်၊) ဥပနိဿယပစ္စယာနံ–ဥပနိဿယပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (နာမ်ရုပ်ဖြစ်ဖို့ရန် အားကြီးသောမှီရာအကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော၊) ကိလေသာနံ–အဝိဇ္ဇာ တဏှာအစရှိသော ကိလေသာတို့၏၊ ဝါ–တို့ကို၊ ပဟီနတ္တာ–ပယ်အပ်ကုန်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဟီနာ–ပယ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ ဣမံ ပရိယာယံ–ဤ ပရိယာယ်ကို၊ သန္ဓာယ, ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒတဗ္ဗံ။

၁၀၁၃။ ။ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗ ဟေတုကတ္တိကေ–၌၊ ဣမေ ဓမ္မာ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗ ဟေတုကာတိ–ဟူ၍၊ နိဒ္ဒါပေတွာ–ပြီးဆုံးစေပြီး၍၊ (နိဂုံးအုပ်ပြီး၍၊) ပုန–တစ်ဖန်၊ တီဏိ သံယောဇနာနိတိအာဒိ–အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်၊) ပဟာတဗ္ဗေ–ပယ်ထိုက်သော တရားတို့ကို၊ ဒဿေတွာ–ပြတော်မူပြီး၍ တဒေကဋ္ဌဘာဝနေ–တဒေကဋ္ဌ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဟေတူစေဝ–ဟိတ်တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သဟေတုကေစ–သဟေတုကတရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေတုံ–ဌာ၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ [ပါဠိတော်၌ “ဣမေ ဓမ္မာ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ”မှ ဟေတုဟူသော ပုဒ်တစ်စိတ်ကိုယူ၍ “ဟေတူစေဝ”ဟု ဆိုထားသည်၊] တတ္ထ–ထို ပဟာတဗ္ဗဟေတု သဟေတုကတရားတို့တွင်၊ ရှေ့ကို ကြည့်၍ စွဲသည်၊) (တစ်နည်း) တတ္ထ–ထို ဟေတု သဟေတုကတရားတို့တွင်

ဖြစ်လတ္တံ့,မဟုတ်၊] ထို ပါဠိတော်စကား၌ ကုသိုလ်ဝိပါက်များပါနေရကား “ကုသလာဒီနံပိ ပဟာနံ အနုညာတံ”ဟု အဋ္ဌကထာဆရာဆိုသည်၊ “သောတာပတ္တိမဂ်သာ မဖြစ်လို့ရှိလျှင် 'အဘိသခ်ါရဝိညာဉ်နှင့် နာမ်ရုပ်တို့သည် ခုနစ်ဘဝမှ အထက်၌ဖြစ်စရာရှိ၏”ဟုဆိုသဖြင့် “သောတာပတ္တိမဂ်က ထို အဘိသခ်ါရဝိညာဉ်တွင်ပါသော ကုသိုလ်ကိုလည်းကောင်း, ဝိပါက်ဖြစ်သော နာမ် ရုပ်ကိုလည်းကောင်း ပယ်နိုင်၏ဟု ဟောတော်မူရာရောက်သည်”ဟူလို၊ အကုသိုလ်ပယ်နိုင်ပုံကိုကား အထူးပြောဖွယ် မလို။

ဒဿနေန ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ၊ “ဣမေ ဓမ္မာ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗ ဟေတုကာ”ဟု ထုံးစံအတိုင်း နိဂုံးအုပ်ပြီးမှ “တီဏိ သံယောဇနာနိ”စသည်ဖြင့် ထပ်၍ ဟောတော်မူပုံကို တွေ့ရလိမ့်မည်၊ ထို “တီဏိ သံယောဇနာနိ”စသောစကားကို အဘယ်အကျိုးဝှာ ထပ်၍ ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့်

(နောက်ကိုကြည့်၍ ယောဇနာ၌ စွဲသည်၊) ဒသမနေန–သောတာပတ္တိမဂ်သည်၊ ပဟာတဗ္ဗေသု–ပယ်ထိုက်ကုန်သော၊ ဟေတူသု–ဟိတ်တို့တွင်၊ လောဘသဟဂတော–လောဘနှင့်တကွဖြစ်သော၊ မောဟော–သည်၊ လောဘေန–လောဘအားဖြင့်၊ သဟေတုကော–ဟိတ်နှင့်တကွဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဒေါသသဟဂတော–သော၊ မောဟော–သည်၊ ဒေါသေန–ဒေါသအားဖြင့်၊ (သဟေတုကော ဟောတိ၊) လောဘ ဒေါသစ–တို့သည်လည်း၊ မောဟေန–အားဖြင့်၊ (သဟေတုကာ, ဟောန္တိ၊) ဣတိ–သို့၊ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကပဒေ–ပဟာတဗ္ဗဟေတုကပုဒ်၌၊ တေ–ထို လောဘ ဒေါသ မောဟတို့သည်၊ သင်္ဂဟံ–သိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ကိဉ္စာပိ ဂစ္ဆန္တိ–အကယ်၍ကား ရောက်ပါပေကုန်၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် ရောက်ပါကုန်သော်လည်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတော–ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ မောဟော–သည်၊ အညသ–မိမိမှတစ်ပါးသော၊ သမ္မယုတ္တဟေတုနော–သမ္မယုတ်ဟိတ်၏၊ အဘာဝေန–မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဟေတုယေव–ဟိတ်သာလျှင် ဟုတ်၏၊ နဲ သဟေတုကော–သဟေတုက မဟုတ်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ တသ–ထို ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် မောဟကို၊ ပဟာနံ–ပယ်ခြင်းကို၊ ဒဿေတုံ–ငှာ၊ ပုန, ဣမေဓမ္မာ ဒသမနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတူတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ပြီ။

၁၀၁၈။ ။ဒုတိယပဒေ–ဒုတိယပုဒ်၌၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတသ–ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊မောဟသ–ကို၊ ပဟာနံ–ပယ်ခြင်းကို၊ ဒဿေတုံ, ဣမေ ၊ပေ၊ ဟေတူတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဟိ–မှန်၊ သော–ထို ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ် မောဟသည်၊ အတ္တနာ–နှင့်၊ သမ္မယုတ္တဓမ္မေ–သမ္မယုတ်တရားတို့ကို၊ သဟေတုကေ–ဟိတ်နှင့်တကွဖြစ်သည်တို့ကို၊ ကတ္တာ၊ ပိဋ္ဌိဝင္ဆကော–နောက်သို့လည်သည်၊ ဇာတော–ဖြစ်ပြီ၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတောဝိယ–ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် မောဟကဲ့သို့၊ အညသမ္မယုတ္တဟေတုနော–အခြားသော သမ္မယုတ်ဟိတ်၏၊ အဘာဝါ–မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပဟာတဗ္ဗ ဟေတုကပဒံ–ပဟာတဗ္ဗဟေတုကပုဒ်သို့၊ နဲ ဘဇတိ–မကပ်ဝင်၊ တတိယပဒေ–၌၊ အဝသေသာ အကုသလာတိ–ဟူ၍၊ ပုန, အကုသလဂ္ဂဟဏံ–အကုသလသဒ္ဒါကို ယူခြင်းကို၊ ဝိစိကိစ္ဆဥဒ္ဓစ္စသဟဂတာနံ–ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်, ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ မောဟာနံ–တို့ကို၊ သင်္ဂဟတ္ထံ–

"ပုန ၊ပေ၊ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ"ဟု မိန့်သည်၊ "တီဏိ ၊ပေ၊ ဣမေဓမ္မာ ဒသမနေနပဟာတဗ္ဗာ"တိုင်အောင်သောစကားဖြင့် ပဟာတဗ္ဗတရားတို့ကို ပြခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ "တဒေကဋ္ဌာ ၊ပေ၊ ပဟာတဗ္ဗဟေတူ"တိုင်အောင်သောစကားဖြင့် တဒေကဋ္ဌအဖြစ်ဖြင့် ပယ်ထိုက်သောဟိတ်တို့ကို ပြခြင်းငှာလည်းကောင်း, "တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာ ၊ပေ၊ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ"တိုင်အောင်သောပါဌ်ဖြင့် တဒေကဋ္ဌအဖြစ်ဖြင့် ပယ်ထိုက်သော သဟေတုကတရားတို့ကို ပြခြင်းငှာလည်းကောင်း ဤသို့ ပဟာတဗ္ဗ, ဟေတု, သဟေတုက သုံးချက်တို့ကို ခွဲခြား၍ ပြတော်မူခြင်းငှာ ထပ်၍ မိန့်တော်မူအပ်ပါသည်–ဟူလို။

သိမ်းယူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကတံ–ပြီ၊ ဟိ–မှန်၊ တေ–ထို ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်, ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်မောဟတို့သည်၊ သမ္မယုတ္တဟေတုနော–၏၊ အဘာဝါ–ကြောင့်၊ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာနာမ–ပယ်ထိုက်သော ဟိတ်ရှိသောတရားတို့မည်သည်၊ နု ဟောန္တိ–မဖြစ်ကုန်။

၁၀၂၉။ ။ပရိတ္တာရမဏတ္တိကေ–ဌ၊ အာရဇ္ဇာတိ–ကား၊ အာရမဏံ–အာရုံကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ဟိ–မှန်၊ သယံ–မိမိဟူသော အာရမဏိကတရားတို့ကိုယ်တိုင်၊ ပရိတ္တာဝါ–ကာမတရားတို့သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု–ဖြစ်ပစေကုန်၊ မဟဂ္ဂတာဝါ–မဟဂ္ဂုတ်တရားတို့သည်မူလည်း၊ (ဟောန္တု၊) [အပ္ပမာဏတရားက ပရိတ္တာတရားကို အာရုံမပြုနိုင်သောကြောင့် "အပ္ပမာဏာဝါ"ဟု မထည့်တော့၊] ပရိတ္တဧမ္မေ–ကာမတရားတို့ကို၊ အာရမဏံ, ကတ္တာ၊ ဥပ္ပန္နာ–ဖြစ်သောတရားတို့သည်၊ ပရိတ္တာရမဏာ–ပရိတ္တာရမဏာတို့မည်၏၊ မဟဂ္ဂတေ–မဟဂ္ဂုတ်တရားတို့ကို၊ အာရမဏံ, ကတ္တာ၊ ဥပ္ပန္နာ–တို့သည်၊ မဟဂ္ဂတာရမဏာ–တို့မည်၏၊ အပ္ပမာဏေ–တို့ကို၊ အာရမဏံ, ကတ္တာ၊ ဥပ္ပန္နာ–တို့သည်၊ အပ္ပမာဏာရမဏာ–တို့မည်၏၊ ပန–ဆက်၊ တေ–ထို အပ္ပမာဏာရမဏတရားတို့သည်၊ ပရိတ္တာပိ–ကာမတရား တို့သည်လည်း၊ ဟောန္တိ–ရှိကုန်၏၊ မဟဂ္ဂတာပိ–တို့သည်လည်း၊ (ဟောန္တိ၊) အပ္ပမာဏာပိ–အပ္ပမာဏတရားတို့သည်လည်း၊ (ဟောန္တိ–ရှိကုန်၏။)

၁၀၃၅။ ။မိဒ္ဓတ္ထတ္တိကေ–ဌ၊ အာနုဘ္ဘာဝိတိ–ကား၊ အနုဘ္ဘာယေန–အနုဘ္ဘာယ်မရှိသဖြင့်၊ ဖလဒါယကာနိ–အကျိုးကိုပေးတတ်ကုန်သော၊ (ပဋ္ဌ ကမ္မာနိဌ် စပ်၊) ဧတေ–ဤ အာနုဘ္ဘာဝိကာနိဟူသော အမည်သည်၊ မာတုယာတက ကမ္မာဒီနံ–မာတုယာတကကံ အစရှိသောကံတို့၏၊ အဓိဝစနံ–အမည်တည်း၊

တေ ပန ၊ပေ၊ အပ္ပမာဏာပိ။ ။မဟာကုသိုလ် ကြိယာ ဉာဏသမ္မယုတ်စိတ်, ဝုဋ္ဌေါစိတ်တို့သည် မိမိတို့က ပရိတ္တာဖြစ်လျက် အပ္ပမာဏ (မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်)ကို အာရုံပြုနိုင်ကြ၏၊ အဘိညာဉ်တို့သည်၊ (စေတောပရိယ, ပုဗ္ဗေနိဝါသ, အနာဂတံသ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်ခိုက်) မိမိတို့က မဟဂ္ဂုတ်ဖြစ်လျက် အပ္ပမာဏကို အာရုံပြုနိုင်ကြ၏၊ မဂ်ဖိုလ်တို့ကား မိမိတို့က အပ္ပမာဏဖြစ်၍ အပ္ပမာဏ (နိဗ္ဗာန်)ကို အာရုံပြုသည်။

အာနုဘ္ဘာဝိကာနိ။ ။"အနုဘ္ဘာယေန ဖလဒါယကာနိ"သည် "အာနုဘ္ဘာဝိကာနိ"၏ သဒ္ဒတ္ထမဟုတ်၊ အာနုဘ္ဘာဝိယက်တို့၏သဘောကို (အဘ္ဘာယ် မရှိသောအားဖြင့် အကျိုးပေးနိုင်သော သဘောကို)ပြသော သဘာဝတ္ထတည်း၊ ဝစနတ္ထကိုကား "အနုဘ္ဘာ+နိယုတ္တာနိ ၊ပေ၊ အာနုဘ္ဘာဝိကာနိ"ဟု ဋီကာပြုထားသည့်အတိုင်း "အနုဘ္ဘာ–စုတိ၏ အခြားမဲ့အကျိုးဌ+နိယုတ္တာနိ အာနုဘ္ဘာဝိကာနိ"ဟု ပြုပါ၊ ထို ဝိဂြိုဟ်များကို မာတိကာ အဖွင့်ဌ ပြခဲ့ပြီ၊ (တစ်နည်း) အဌကထာဌ "အနုဘ္ဘာယေန ဖလဒါယကာနိ"ကိုပင် ဝိဂြိုဟ်ပြဟု ယူပြီးလျှင် "နတ္ထိ အဘ္ဘာယော ဧတေသံတိ အနုဘ္ဘာယာနိ"ဟု ပြု၍ နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် အကို အာ, ရ၏ အာကို ဣ, ယကို ကပြု၍ အာနုဘ္ဘာဝိကာနိ ပြီးသည်ဟု ဋီကာတစ်နည်းဖွင့်၏။

(အာဒီဖြင့် ပိတုဃာတက,အရဟန္တဃာတက,လောဟိတုပ္ပာဒက,သံဃဘေဒက တို့ကို ယူ၊) ဟိ–ချဲ့၊ တေသု–ထို အာနန္တရိယကံတို့တွင်၊ ကေသို့ပိ–တစ်ပါးသော်မှလည်းဖြစ်သော၊ ကမ္မေ–ကို၊ ကတေ–ပြုအပ်ပြီးသော်၊ (ပိဖြင့် "အနေကသို့ အာယူဟိတေ ဝတ္ထုဗွမေဝ နတ္ထိ"ဟု သမ္ဘာဝနာ ပြု၊) တံ–ထို တစ်ပါးသောကံကို၊ ပဋိဗာဟိတွာ–တားမြစ်၍၊ အညံ–အခြားသော၊ ကမ္မံ–ကံသည်၊ အတ္ထိ နော–၏၊ [အချို့စာအုပ်၌ အတ္ထိနော အတ္ထိနောဟု ဝိစ္ဆာရှိသည်ကား မကောင်း၊] ဝိပါကဿ–အကျိုး၏၊ ဩကာသံ–အခွင့်ကို၊ ကာတုံ–ငှာ၊ နေ သက္ကောတိ–မစွမ်းနိုင်၊ ဟိ–မှန်၊ သိနေရုပ္ပမာဏောပိ–မြင့်မိုရ်တောင်မျှ ပမာဏရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သုဝဏ္ဏထူပေ–ရွှေစေတီတော်တို့ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ စက္ကဝါဠမတ္တံ–စကြဝဠာအတိုင်းအရည်ရှိသော၊ ရတနမယပါကာရံ–ရတနာအတိပြီးသော တံတိုင်းရှိသော၊ ဝိဟာရံ–ကျောင်းတိုက်ကို၊ ကာရေတ္တာ–ပြုစေပြီး၍၊ တံ–ထို ကျောင်းတိုက်ကို၊ ပူရေတ္တာ–ပြည့်စေ၍၊ နိသန္နဿ–သီတင်းသုံးတော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ–ဘုရားအမှူးရှိသော၊ သံဃဿ–သံဃာတော်အား၊ ယာဝဇီဝံ–အသက်အပိုင်းအခြားအတိုင်း၊ (အသက်ထက်ဆုံး၊) စတ္တာရော ပစ္စယေ–လေးပါးသော ပစ္စည်းတို့ကို၊ ဒဒတောပိ–ပေးလှူပါသော်လည်း၊ တံ ကမ္မံ–ထို ကုသိုလ်ကံသည်၊ ဧတေသံ ကမ္မာနံ–ဤ အာနန္တရိယကံတို့၏၊ ဝိပါကံ–အကျိုးကို၊ ပဋိဗာဟေတုံ–ငှာ၊ နေ သက္ကောတိဝေ–မစွမ်းနိုင်သည်သာ။

ယာစ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နိယတာတိ–ကား၊ အဟေတု ၊ပေ၊ ဝါဒေသု–အဟေတုကဝါဒဒိဋ္ဌိ အကြိယဝါဒဒိဋ္ဌိ နတ္ထိကဝါဒဒိဋ္ဌိတို့တွင်၊ (အဟေတုကဟု ပြောဆိုကြောင်းအယူ, အကြိယဟု ပြောဆိုကြောင်းအယူ, နတ္ထိဟု ပြောဆိုကြောင်းအယူတို့တွင်၊) အညတရာ–တစ်ပါးပါးသော၊ (ယာမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အတ္ထိ၌ စပ်၊) ဟိ–မှန်၊ တံ–ထို မိစ္ဆာအယူကို၊ ဂဟေတ္တာ–ယူ၍၊ ဌိတံ–တည်သော၊ [နိယတဖြစ်လောက်အောင် ယူပြီးဖြစ်သည်ကို "ဌိတံ"ဟု ဆိုသည်၊] ပုဂ္ဂလံ–ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဗုဒ္ဓသတံပိ–ဘုရားအရာသည်သော်မှလည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓသဟဿံပိ–ဘုရားအထောင်သည်သော်မှလည်းကောင်း၊ ဗောဓေတုံ–သိစေခြင်းငှာ၊ (အဟေတုကမဟုတ် စသည်ဖြင့် သိစေခြင်းငှာ၊) နေ သက္ကောတိ–မစွမ်းနိုင်၊ [ဤ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ သုံးမျိုးအကြောင်းကို သင်္ဂြိဟ်ဘာသာဋီကာ ဝိထိမုတ်ပိုင်း မနောကံအခန်း၌ ပြထားပြီ။]

၁၀၃၈။ ။မဂ္ဂါရမဏတ္တိကေ–၌၊ အရိယမဂ္ဂံ အာရဗ္ဘတိ–ကား၊ လောကုတ္တရမဂ်–လောကုတ္တရာမဂ်ကို၊ အာရမဏံ–ထို၊ ကတ္တာ–၍၊ ပန–ဆက်၊ တေ–ထို မဂ္ဂါရမဏတရားတို့သည်၊ ပရိတ္တာပိ–ကာမတရားတို့သည်လည်း၊ ဟောန္တိ–ရှိကုန်၏၊ မဟဂ္ဂတာပိ–မဟဂ္ဂုတ်တရားတို့သည်းလည်း၊ (ဟောန္တိ၊) [ပရိတ္တာပိ ဖြင့် ဝုဋ္ဌော မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ကို ပြု၏၊ မဟဂ္ဂတာပိဖြင့် စေတောပရိယစသော အာဘိညာဉ်ကိုပြသည်။]

၁၀၃၉။ ။မဂ္ဂဟေတုကနိဒ္ဒေသေ–၌၊ ပဌမနယေ–၌၊ ပစ္စယဋ္ဌေန–မဂ္ဂ ပစ္စည်းဟူသော အနက်သဘောဖြစ်သော၊ ဟေတုနာ–အကြောင်းအားဖြင့်၊ မဂ္ဂ သမ္မယုတ္တာနံ–မဂ္ဂသမ္မယုတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓာနံ–တို့၏၊ သဟေတုကဘာဝေါ– သဟေတုက တို့၏အဖြစ်ကို၊ (ဘဂဝတာ)ဒဿိတော–ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ဒုတိယ နယေ–၌၊ မဂ္ဂဘူတေန–မဂ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသင်္ခါတေန–သမ္မာဒိဋ္ဌိဟု ဆိုအပ်သော၊ ဟေတုနာ–ဟိတ်အားဖြင့်၊ သေသမဂ္ဂင်္ဂါနံ–သမ္မာဒိဋ္ဌိမှ ကြွင်းသော မဂ္ဂင်တို့၏၊ (ပထမနည်း၌ ချန်ထားအပ်ခဲ့သော သမ္မာဒိဋ္ဌိမှကြွင်းသော မဂ္ဂင် တို့၏၊) [“သေသ မဂ္ဂါနံ”ဟုလည်း ရှိ၏၊ သဘောတူပင်၊] သဟေတုကဘာဝေါ– ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဒဿိတော၊ တတိယနယေ–၌၊ မဂ္ဂေ–မဂ်၌၊ ဥပဋ္ဌန ဟေတူဟိ– ဖြစ်သော ဟိတ်တို့ဖြင့်၊ (အလောဘ အဒေါ အမောဟဟိတ်တို့ဖြင့်၊) သမ္မာ ဒိဋ္ဌိယာ–သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏၊ (ရှေ့နှစ်နည်းလုံး၌ ချန်ထားအပ်ခဲ့သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏၊) သဟေတုဘာဝေါ–ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဒဿိတော–ပြီ၊ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပဌမနယေ။ ။ပါဠိတော်၌ “အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂီသ မဂ္ဂင်္ဂါနိ ထပေတ္တာ တံသမ္မ ယုတ္တော”စသည်ကို ပထမနည်းဟု ဆိုသည်၊ ဤနည်း၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မဂ္ဂပစ္စည်း ထိုက်သောကြောင့် “မဂ္ဂဟေတု–မဂ္ဂပစ္စည်းဟူသော အကြောင်း”ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ ကြောင့် “ပစ္စယဋ္ဌေန ဟေတုနာ”ဟု မိန့်သည်၊ ဤပုဒ်ကို သဟေတုကဘာဝေါ၌ ဝိသေသန စပ်၊ [ဤ ပထမနည်း၌ အရကောက်ပုံကို မာတိကာအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

သေသ မဂ္ဂင်္ဂါနံ။ ။ဋီကာ၌ “ပုဗ္ဗေ ထပိတာနံ”ဟု ထည့်၍ အဋ္ဌကထာ၏ အလိုကို ပြ၏၊ “သေသ မဂ္ဂင်္ဂါနံ”အရ ရှေ့ပထမနည်း၌ “မဂ္ဂင်္ဂါနိ ထပေတ္တာ–မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးကို ချန်ထား၍ ကျန်တရားများသည် မဂ္ဂဟေတုကမည်၏”ဟု ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူ၏၊ ထို ချန်ထားအပ်သော မဂ္ဂင်တို့ကို ဒုတိယနည်း၌ (သမ္မာဒိဋ္ဌိမှတစ်ပါး) သွင်းယူသည်၊ “သေသ မဂ္ဂင်္ဂါနံ”ဟု ဆိုသောကြောင့် မဂ္ဂင်မှတစ်ပါးသော ဖဿစသော သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ဤ ဒုတိယနည်းအလို “မဂ္ဂဟေတုက”မမည်ဟု မမှတ်ရ၊ ထို ဖဿစသောတရားတို့မှာ ပထမနည်း၌လည်း ပါပြီးဖြစ်သောကြောင့် အထူးမဆိုဘဲ ထားသည်၊ [သေသ မဂ္ဂင်္ဂါနံ ပုဗ္ဗေ ထပိတာနံတိ အဓိပ္ပာယော၊ ဖဿာဒီနံဟိ ၊ပေ၊ သိဒ္ဓါ၊–ဋီကာ၊] အရကောက်ကို မာတိကာအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။

သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ။ ။“တတိယ နယော ၊ပေ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သဟေတုကဘာဝေါ ဒဿိတာ”ဟု ဆိုသောကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိတစ်ပါးသာ တတိယနည်း၌ ရ၏–ဟု ထင်မှား ဖွယ်ရှိ၏၊ ထိုသို့ ထင်မှားမည်စိုးသောကြောင့် ဋီကာ၌ “သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဒုတိယနယေပိ ထပိတာယ”ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ “ပထမနည်း၌သာမက ဒုတိယနည်း၌လည်း ချန်ထားအပ်ခဲ့သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ”ဟူလို၊ ဤစကားဖြင့် တတိယနည်း၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး လုံးပင် ရ၏ဟု ပြသည်၊ ဖဿစသော တရားတို့ကို တတိယနည်း၌ မရ–ဟု မဆိုလို ကြောင်းကိုလည်း “ဖဿာဒီနံ ဟိ”စသော ရှေ့စကားကို နည်းမှီ၍ သိသာပါသည်၊ [အရကောက်ပုံကို မာတိကာအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

၁၀၄၀။ ။အဓိပတိ ကရိတ္တာတိ–ကား အာရုမဏာဓိပတိ–ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ (ဥပ္ပန္နန္တိ၌ စပ်၊) စ–ဆက်၊ တော–ထို မဂ္ဂါရုမဏာဓိပတိရှိသော တရား တို့သည်၊ ပရိတ္တာဒမ္မာဝ–ကာမတရားတို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ [မဟာကုသိုလ်, မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ရှစ်ပါး၊ ကို ဆိုသည်၊] ဟိ–ချဲ့၊ အရိယသာဝကာနံ–အရိယာသာဝကတို့၏၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ မဂ္ဂံ–မဂ်ကို၊ ဂရုံ–အလေးအမြတ်ကို၊ ကတ္တာ,ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ–ဆင်ခြင်ရာအခါ၌၊ အာရုမဏာဓိပတိ–အာရုမဏာ ဓိပတိကို၊ လဗ္ဘတိ–၏၊ ပန–ကား စေတောပရိယဉာဏေန–စေတောပရိယဉာဏ်ဖြင့်၊ (ပရစိတ္တဝိဇာနနဉာဏ်ဖြင့်၊) အရိယသာဝကော–သည်၊ ပရသ–သူတစ်ပါး၏၊ မဂ္ဂံ–ကို၊ ပစ္စဝေက္ခမာနော–ဆင်ခြင်လသော်၊ [ပစ္စဝေက္ခမာနော၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊] ဂရုံ–ကို၊ ကရောန္တော–ပြုပါသော်လည်း၊ (သူတစ်ပါးမဂ်ကို ပြုပါသော်လည်း၊) အတ္တနော–၏၊ ပဋိဝိဒ္ဓမဂ္ဂဝိယ–ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော မဂ်ကိုကဲ့သို့၊ (ထိုးထွင်း၍သိအပ်သော မဂ်လောက်၊) ဂရုံ–ကို၊ နကရောတိ–မပြု၊ ယမကပါဋိဟာရိယ်–ရေမီးအစုံဖြစ်သော တန်ခိုးပြာဋิဟာကို၊ ကရောန္တော–ပြုတော်မူသော၊ တထာဂတံ–မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဒိသွာ–ဖူးမြင်ရ၍၊ တသ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ မဂ္ဂံ–အရဟတ္တမဂ်ကို၊ ဂရုံ–ကို၊ ကရောတိ–ပြုသလော၊ နကရောတိ–မပြုသလော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (ဂရုံ)ကရောတိ–ပြုပါ၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် အလေးအမြတ်ပြုပါသော်လည်း၊ အတ္တနော–၏၊ မဂ္ဂ ဝိယ–မဂ်ကိုကဲ့သို့၊ ဝါ–မဂ်လောက်၊ နကရောတိ–မပြုပါ၊ အရဟာ–ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မဂ္ဂံ–မဂ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဖလံ–ကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနံ–ကို လည်းကောင်း၊ ထပေတ္တာ–ချန်ထား၍၊ ကိဉ္စိ–တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ဂရုံ–ကို၊ နကရောတိ–မပြု၊ ဣတိ ဧတ္တာပိ–ဤ ရှေးအဋ္ဌကထာ စကား၌လည်း၊ ဝါ–ပယ်ရှားကြောင်း ပါဋိတော်၌လည်း၊ အယမေဝအတ္ထော–ဤအနက်ပင် တည်း၊ [မိမိ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရည်ရွယ်၍ "မဂ္ဂံ ဖလံ နိဗ္ဗာနံ"ဟု ဆိုသည်။]

ဝိမံသာဓိပတေယျံတိ ဣဒံ–ဟူသော ဤစကားကို၊ သာဓာရဏာဓိပတိ–ကို၊ ဒသေတုံ, (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဆန္ဒံ–ဆန္ဒကို၊ ဇေဋ္ဌကံ–အကြီး အကဲကို၊ ကတ္တာ–၍၊ မဂ္ဂံ–မဂ်ကို၊ ဘာဝေန္တသ–ဖြစ်စေသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဆန္ဒော– သည်၊ အဓိပတိနာမ–သည်၊ ဟောတိ၊ မဂ္ဂေါ–သည်၊ နဟ (ဟောတိ၊) သေသ ဓမ္မာပိ–ဆန္ဒမှကြွင်းသော တရားတို့သည်လည်း၊ ဆန္ဒာဓိပတိနောနာမ–ဆန္ဒ ဟူသော အဓိပတိရှိသောတရားတို့မည်သည်၊ (ဟောန္တိ၊) မဂ္ဂါဓိပတိနော– မဂ်ဟူသော အဓိပတိရှိသောတရားတို့သည်၊ နဟ (ဟောန္တိ၊) စိတ္တေပိ–၌လည်း၊ ဇေသေဝနယော၊ ["စိတ်တဲ့ ဇေဋ္ဌ ကတ္တာ"စသည်ဖြင့် ဆန္ဒနေရာ၌ စိတ်ကို သွင်းပါ–ဟူလို၊ ဤတရားနှစ်ပါးသည် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွင် မပါဝင်သောကြောင့် မဂ္ဂါဓိပတိ မဖြစ်နိုင်၊] ပန–ကား ဝီမံသ–ဝီမံသကို၊ ဇေဋ္ဌ ကတ္တာ မဂ္ဂံ

ဘာဝေန္တသ, ဝိမံသာ–ဝိမံသသည်၊ အဓိပတိစေဝ–အဓိပတိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ မဂ္ဂေါစ–မဂ်သည်လည်း၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ–ကြောင့်၊ သေသမဗ္ဗာ–ဝိမံသမှကြွင်းသော သမ္ပယုတ်တရားတို့သည်၊ မဂ္ဂါဓိပတိနောနာမ–မဂ်ဟူသော အဓိပတိရှိသော တရားတို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဝိရိယေပိ–၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော၊ [“ဝိမံသံဧကဂ္ဂံ”စသောနေရာဝယ် ဝိရိယကို သွင်းရုံသာ၊ ဤနှစ်ပါးသာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွင် ပါဝင်သောကြောင့် မဂ္ဂါဓိပတိ ဖြစ်နိုင်သည်။]

၁၀၄၁။ ။ဥပ္ပန္နတ္တိကနိဒ္ဒေသေ–၌၊ ဈာတာတိ–ကား၊ နိဗ္ဗတ္တာ–ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဋိလဒ္ဓတ္တာဘာဝါ–ရအပ်သော မိမိသဘောရှိကုန်သော၊ ဝါ–မိမိသဘောကို ရကုန်သော၊ (ယေဓမ္မာ၌ စပ်၊) ဘူတာဒိအာဒိနိ–ဘူတာအစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ တေသံယေဝ–ထိုဈာတတို့၏ပင်၊ ဝေဝစနာနိ–ဝေါဟာရ် ပရိယာယ်တို့တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ ဈာတာဧဝ–ပေါက်ဖွားသော တရားတို့သည်ပင်၊ ဘာဝပ္ပတ္တိယာ–အထည်ကိုယ်သဘောသို့ ရောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဘူတာ–ဖြစ်သောရားတို့မည်၏၊ ပစ္စယသံယောဂေ–ကံစသော အကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းမိခြင်းသည်၊ (သတိ–သော်၊) ဈာတတ္တာ–ပေါက်ဖွားကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သဗ္ဗာတာ–သဗ္ဗာတတို့မည်၏၊ [သံကို “သံယောဂေ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ကံစသော အကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလျှင် ရုပ်တရားများပေါက်ဖွားကြ၏၊ အဝိဇ္ဇာတဏှာစသော အကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလျှင် နာမ်တရားများ ပေါက်ဖွားကြ၏၊] နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏပ္ပတ္တတ္တာ–နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏာသို့ ရောက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တာ–ဖြစ်ကုန်သော၊ [ဈာတာ၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း မိမိသဘော ထင်ရှားပေါ်လာခြင်းကို “နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏာ”ဟု ဆိုသည်၊ “သင်္ခေါ ဟုတ္ဝာ နိဗ္ဗတ္တိ”၌ သကြားအတ္တသော ထင်ရှားပေါ်လာခြင်းကို နိဗ္ဗတ္တိဟု ဆိုသကဲ့သို့တည်း၊] ပန–ဆက်၊ ဥပသင်္ဂေန–အဘိဥပသာရပုဒ်ဖြင့်၊ ပဒံ–ပုဒ်ကို၊ ဝမေတ္ဝာ–တိုးပွားစေ၍၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တာတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ–နိပြီ၊ ပါကဋီဘူတာ–ထင်ရှားဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပါတုဘူတာ–တို့ မည်၏၊ [ပါတု+ဟုတ္ဝာ+ဘူတာ ပါတုဘူတာ။]

ပုဗ္ဗန္တတော–ရှေးအတိတ်တရား၏ ဘင်အစွန်းမှ၊ ဥဒ္ဓံ–အထက်ဖြစ်သော ခဏတ္တယ၌၊ ပန္နာ–ဖြစ်သော တရားတို့တည်း၊ (မာတိကာ၌ “ပန္နာဂတာ ပဝတ္တာ”ဟု ဖွင့်ခဲ့သည်။] ဣတိ–ကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နာ–တို့မည်၏၊ [ဥကို “ပုဗ္ဗန္တတော

ပဋိလဒ္ဓတ္တာဘာဝါ။ ။အတ္တနော–မိမိ၏+ဘာဝေါ–သဘောတည်း၊ အတ္တဘာဝေါ–သော၊ ပဋိလဒ္ဓေါ+အတ္တဘာဝေါ ယေဟိ–(အကြင် ,ဥပ္ပန္နတားတို့သည်) ဣတိ ပဋိလဒ္ဓတ္တာဘာဝါ၊ လူတစ်ယောက်မွေးဖွားရာ၌ ထိုကလေးတည်းဟူသော အထည်ကို ရခြင်းဖြစ်ကဲ့သို့ ပရမတ္ထသဘာဝတို့ ဈာတဖြစ်ရာ၌လည်း ထိုသဘောတရားကို ရခြင်းပင်တည်း၊ ထိုကြောင့် ဈာတာကို “နိဗ္ဗတ္တာ”ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်၍ “ပဋိလဒ္ဓတ္တာဘာဝါ”ဟု သဘာဝတ္ထကို ဖွင့်သည်။

ဥဒ္ဓံ (အတိတ်ဖြစ်သော ရှေ့အစွန်းမှ အထက်၌)"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို အထက်ဟူသည် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ဥပါဒ် ဌီ ဘင် ခဏတည်း၊] ဥပသဂ္ဂေန-သံ ဥပသာရဖြင့်၊ ပဒံ,ဝမေတ္တာ,သမုပ္ပန္နာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-နှင့်ပြီ၊ နိဗ္ဗတ္တာဌေနေ၀-ဖြစ်ခြင်းဟူသော သဘောအားဖြင့်ပင်၊ (ရှေးဌ "နိဗ္ဗတ္တာ"ဟု ပါပြီးဖြစ်သောကြောင့် ၉၀ ထည့်သည်၊) ဥဒ္ဓံ-အတိတ်အစွန်းမှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌၊ ဌိတာ-တည်သော တရားတို့တည်း၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဥဋ္ဌိတာ-တို့မည်၏၊ ပစ္စယသံယောဂေ-ကံစသောအကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းယှဉ်မိခြင်းသည်၊ (သတိ၊) ဥဋ္ဌိတာ-အထက်ဖြစ်သော ခဏတွယ်၌တည်သော တရားတို့တည်း၊ ဣတိ, သမုဋ္ဌိတာ-တို့မည်၏၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဥပ္ပန္နာတိ၀စနေ-ဥပ္ပန္နာဟု ဟောတော်မူခြင်း၌၊ ကာရဏံ-ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေ၀-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ဥပ္ပန္နံသေန သင်္ဂီတာတိ-ကား၊ ဥပ္ပန္နကောဋ္ဌာသေန-ဥပ္ပန္နအဖို့အစုဖြင့်၊ ဂဏနံ-ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတာ-ရောက်ကုန်သော၊ ရူပါ ၊ပေ၊ ဝိညာဏံတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားသည်၊ တေသံ-ထို ဥပ္ပန္နတရားတို့၏၊ သဘာ၀ဒဿနံ-သဘောကို ပြကြောင်းစကား၏တည်း၊ .....ဒုတိယပဒနိဒ္ဒေသော-အနုပ္ပန္နာဓမ္မာဟူသော ဒုတိယပုဒ်၏နိဒ္ဒေသကို၊ ဝုတ္တပဋိသေ၀နယေန-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော ဧတာဘူတာစသည်တို့ကို တားမြစ်ခြင်းဟူသော

ဥပ္ပန္နာ ၊ပေ၊ သင်္ဂီတာ။ ။"မနော မနိန္ဒြိယံ"စသည်၌ မနောကို ရှေ့၌ပါပြီးဖြစ်လျက် ထပ်၍ဟောတော်မူရာ၀ယ် မနိန္ဒြိယံအရ မနကိုပင်ရ၏ဟု ပြသကဲ့သို့ ဥပ္ပန္နံ သေနသင်္ဂီတာအရ ဥပ္ပန္နတရားကိုပင်ရ၏ဟု သိစေလို၍ "ဥပ္ပန္နာ"ဟု ဝိသေသနပြုရသည်၊ ဥပ္ပန္နံသည် အံ့သသဒ္ဒါ ကောဋ္ဌာသအနက်ဟောဟု သိစေလို၍ "ဥပ္ပန္နကောဋ္ဌာသေန"ဟုလည်းကောင်း, သင်္ဂီတာအရ "ဂဏနသင်္ဂီဟ"ကို ယူပါ၊ ပေါင်းခြင်းဟူသော သမောဓာနသင်္ဂီဟစသည်ကို မယူပါနှင့်ဟု သိစေလို၍ "ဂဏနံ ဂတာ"ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်သည်။

ဝုတ္တပဋိသေ၀ နယေန။ ။"ဧတာ ဘူတာ"စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော တရားတို့ကို "အဧတာ အဘူတာ"စသည်ဖြင့် တားမြစ်ခြင်းဟူသော နည်းအားဖြင့် "အနုပ္ပန္နာဟူသော ဒုတိယပဒနိဒ္ဒေသကို သိရမည်"ဟု ဆိုသောကြောင့် ဥပ္ပန္နာဓမ္မာအရ၌ ကောက်ခဲ့သောပစ္စုပ္ပန်တရားများကို "နိ+ဥပ္ပန္နာ"ဟု တားမြစ်၍ အနုပ္ပန္နာအရ အတိတ် အနာဂတ် တရားအာလုံးကို ကောက်ရမည်ကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ ထိုသို့ မကောက်ရကြောင်း (အတိတ်တရားစုကို ချန်ထားရကြောင်း)ကို မာတိကာအဖွင့် ဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ။

မှတ်ချက်။ ။အနုပ္ပန္နာအရ အနာဂတ်တရားတို့ကို ကောက်ရာ၌ မာတိကာအကောက်များ၀ယ် ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ, ကဋတ္တာရုပ်များကို ချန်၍ ကောက်ကြ၏၊ ထိုတရားများကို "ဥပ္ပါဒိနောဓမ္မာ"အရ၌ ကောက်လတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် ချန်၍ ကောက်ခြင်းဖြစ်သည်၊ ထိုသို့ ကောက်ခြင်းသည် "မေတ္တေယျ ဗောဓိသတ္တသ မဂ္ဂေါ အနုပ္ပန္နောနာမ၊ ဖလံ ဥပ္ပါဒိနော ဓမ္မာယေ၀ နာမ ဇာတံ"ဟူသော နောက်နားဌ၌ လာမည့် အဋ္ဌကထာစကားနှင့် အညီတည်း။

နည်းအားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏၊ တတိယပဒနိဒ္ဒေသော–ဥပ္ပာဒိနောဓမ္မာဟူသော တတိယပုဒ်၏ နိဒ္ဒေသသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထောယေဝ–သည်သာ၊ ပန–ဆက်၊ အယံ တိကော–ဤ ဥပ္ပန္နတိက်ကို၊ ဒ္ဝိန္နံ–ကုန်သော၊ အဒ္ဓါနံ–ပစ္စုပ္ပန်, အနာဂတ် ကာလတို့၏၊ ဝသေန–အပြားအားဖြင့်၊ ပူရေတွာ–ပြည့်စေ၍၊ ဒဿိတော–ပြတော်မူအပ်ပြီ။

ဟိ–ချဲ့၊ လဒ္ဓေကာသသ–ရအပ်သော အကျိုးပေးခွင့်ရှိသော၊ ဝါ–အကျိုး ပေးခွင့်ကိုရသော၊ ကမ္မသ–ကံ၏၊ ဝိပါကော–အကျိုးသည်၊ ခဏပဋ္ဌောစ– ဥပါဒ် ဌီ ဘင်ဟူသော ခဏသို့ရောက်သော အကျိုးလည်းကောင်း၊ (ပေးဆဲအကျိုး လည်းကောင်း၊) အပဋ္ဌောစ–ခဏသို့မရောက်သော အကျိုးလည်းကောင်း၊ (မပေးရသေးသော အကျိုးလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊) ဒုဝိဓော–နှစ်ပါးအပြား ရှိ၏၊ တတ္ထ–ထို နှစ်ပါးတို့တွင်၊ ခဏပဋ္ဌော–ဥပါဒ် ဌီ ဘင်ဟူသော ခဏသို့ရောက်သော အကျိုးသည်၊ ဥပ္ပန္နောနာမ–ဥပ္ပန္နမည်၏၊ အပဋ္ဌော– ခဏသို့မရောက်သော အကျိုးသည်၊ စိတ္တာနုဇ္ဇရေဝါ–စိတ်၏အခြားမဲ့ဌမူလည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတု–ဖြစ်ပစေ၊ ကပ္ပသဟာသာတိက္ကမေဝါ–ကမ္ဘာအထောင် လွန်ရာအခါ၌ မူလည်း၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတု၊) ဓုဝပစ္စယဒ္ဒေ–မြဲသော အကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နတ္ထိနာမ–မရှိသည်မည်သည်၊ နု ဟောတိ–မဟုတ်၊ ဥပ္ပာဒိနောဓမ္မာနာမ– ဖြစ်ခြင်းရှိသော တရားတို့မည်သည်၊ ဧတာ။

စိတ္တာနုဇ္ဇရေဝါ ၊ပေ၊ တိက္ကမေဝါ။ ။စိတ္တာနုဇ္ဇရေဝါဖြင့် မဂ်စိတ်ဟူသော ကံ၏အခြားမဲ့ဌ ဖြစ်လတ္တံ့သောဖိုလ်ကို ရည်ရွယ်၏၊ ကပ္ပသဟာသာတိက္ကမေဝါဖြင့် ကမ္ဘာများစွာ အသက်ရှည်သော ဗြဟ္မာများ၏သန္တာန်ဝယ် ပြုအပ်သော ကံ၏နောက်ဘဝ ဝိပါက်ကို ရည်ရွယ်၏၊ [လဒ္ဓေကာသသ ၊ပေ၊ အနေကသဟာသာယုကာနံ သတ္တာနံ၊– ဋီကာတစ်နည်း–ဗြဟ္မာ သတ္တဝါသာမက သတ္တဝါအားလုံး၏သန္တာန်၌ ကမ္ဘာ ထောင် ပေါင်းများစွာကြာမှ အကျိုးပေးခွင့်ရမည့် ကံ၏အကျိုးကို ရည်ရွယ်၍ "ကပ္ပသဟာသာ တိက္ကမေဝါ"ဟု ဆိုသည်၊ [ကပ္ပသဟာသာတိက္ကမေဝါ ၊ပေ၊ သန္ဓာယ ဝုစ္စတိ၊–ဋီကာ။]

နတ္ထိ နာမ ၊ပေ၊ ဧတာ။ ။"နတ္ထိ နာမ နဟောတိ"ကို "အနုပ္ပန္နော နာမ နဟောတိတိ အဓိပ္ပာယော"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ "မရှိသည်မည်သည် မဟုတ်"ဟူသော အဋ္ဌကထာစကား၌ "ဥပ္ပန္နမဟုတ်သည် မည်သောတရား မဟုတ်"ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ၊ "ဥပ္ပန္နတရား ဥပ္ပာဒိမည်သော တရားများဖြစ်ကြသည်"ဟူလို၊ ဤအဓိပ္ပာယ်ကိုထောက်၍ "ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိတိ ဥပ္ပာဒိနော"ဟု ဝိဂ္ဂဟ မပြုရ၊ "ဥပ္ပဇ္ဇနံ–အတိတ်ဖြစ်သော ဘင်အစွန်းမှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ ခဏတွယ်၌ဖြစ်ခြင်း၊ ဥပ္ပာဒေါ–ခြင်း၊ ဥပ္ပာဒေါ ယေသံ အတ္ထိတိ ဥပ္ပာဒိနော"ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဤပစ္စည်းဖြင့် အသတ္တိတဒ္ဓိတ်ရုပ် ပြီးစေ၊ "ဥပ္ပာဒိ နော–အတိတ် ဘင်အစွန်းမှ အထက်ဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သော"ဟု မာတိကာ၌ အနက်ပေးပါ၊ ဤသို့ ပစ္စုပ္ပန်ဟော ဥပ္ပာဒိသဒ္ဒါ၏ အနာဂတ်ဝိပါက်တို့၌ တင်စားထားကြောင်းကို သိစေလို၍ "ဥပ္ပာဒိနော နာမ"ဟု နာမသဒ္ဒါထည့်၍ ဆိုသည်၊ [အသတ္တိပစ္စည်းများ၏ ပစ္စုပ္ပန်ဟောပုံကိုကား သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ရှုပါ။]

ဟိ–ထင်ရှားအောင် ပြဦးအုံ့၊ ပေါ်ဌပါဒ–ပေါ်ဌပါဒ၊ အရူပီ–ရုပ်မရှိသော၊ သညာမယော–သညာဖြစ်သော၊ (မယပစ္စည်း အနက်မရှိ၊) ဝါ–သညာ အတိုပြီးသော၊ (ပကတိအနက်၌ မယပစ္စည်း သက်၊) သွာယံ (သော+အယံ) အတ္တာ–ထိုအတ္တာသည်၊ တိဋ္ဌတေဝ–တည်ရှိမြဲ တည်ရှိသည်သာ၊ အထ–တည်ရှိရာ ထိုအခါ၌၊ ဣမသ္မ ပုရိသသ္မ–ဤအရူပဘုံသားသတ္တဝါ၏၊ အညာစ–ဘဝင်သညာမှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သညာ–ကာမာဝစရသညာတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ–နေ၏၊ အညာစ–နေသော၊ သညာ–တို့သည်၊ နိရုဇ္ဈန္တိ–ချုပ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဧတ္ထ–ဤပါဠိရုပ်၌၊ အရူပေ–အရူပဘုံ၌၊ ကာမာဝစရသညာ ပဝတ္တိ၊ ကာလေ–ကာမာဝစရသညာ၏ဖြစ်ရာအခါ၌၊ မူလဘဝင်္ဂသညာ–မူလဖြစ်သော ဘဝင်သညာသည်၊ နိရုဒ္ဓါ–ချုပ်နေသည်၊ ကိဉ္စာပိ ဟောတိ–အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ကာမာဝစရသညာယ–၏၊ နိရုဒ္ဓကာလေ–ချုပ်ပြီးရာအခါ၌၊ အဝသံ–မချုတ်ဧကန်၊ သာ–ထိုဘဝင်သညာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ–ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အရူပီသခ်ါတော–အရူပီဟု ဆိုအပ်သော၊ [အရူပီအတ္တာကို ထောက်၍ "အရူပီသခ်ါတော"ဟု ရှိရမည်၊] အတ္တာ–အတ္တသည်၊ နတ္ထိတိ–မရှိဟူ၍၊ သခ်ုံ–ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ အဂန္တွာ–မရောက်မူ၍၊ တိဋ္ဌတေဝနာမာတိ–တိဋ္ဌတေဝနာမဟူ၍၊ ဝါ–တည်ရှိမြဲ တည်ရှိ၏ဟူ၍၊ ဧကတောယထာ–ဖြစ်ရကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ–ပင်၊ လဒ္ဓေါ ကာသသ–သော၊ ကမ္မသ–၏၊ ဝိပါကော–သည်၊ ခဏပ္ပတ္တောစ–လည်းကောင်း၊ အပ္ပတ္တောစ–လည်းကောင်း၊ (ဣတိ)ဒုဝိဓော–၏၊ တတ္ထ–တွင်၊ ပေ၊ ဥပ္ပာဒိနော ဓမ္မာနာမ–ဖြစ်ခြင်းရှိသောတရားတို့မည်သည်၊ ဧကာ–ဖြစ်ကုန်ပြီ။

ယထာဟိ ၊ပေ၊ နာမာတိဧကာ။ ။မချုတ်ဧကန် ဖြစ်လတ္တံ့ကိုပင် ဖြစ်ဆဲပစ္စုပ္ပန်အနေအားဖြင့် သုံးစွဲနိုင်ပုံ၌ ပါဠိတော် ဥဒါဟရဏ်ကို ပြလိုရ၍ "ယထာဟိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ [သညာကို အတ္တာဟု အယူရှိသူတို့၏ဝါဒဖြင့် ပေါ်ဌပါဒပရိဗ္ဗိုဇ်အား ဟောတော်မူအပ်သော သီလက္ခန်ပေါ်ဌပါဒသုတ် ပါဠိတော်တည်း၊] ထိုပါဠိတော်ဝယ် အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော ဘဝင်သညာကို "တိဋ္ဌတေဝ အရူပီ အတ္တာ သညာမယော"ဟု မိန့်တော်မူ၍ ဈာစိတ်နှင့်ယှဉ်သော သညာကို "အညာသညာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ၊ပေ၊ နိရုဇ္ဈန္တိ" ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ ကာမာဝစရ ဈာသညာ၏ဖြစ်ခိုက် ချုပ်ခိုက်၌ ဘဝင်သညာ မရှိပါသော်လည်း ထိုဘဝင်သညာသည် "တိဋ္ဌတေဝ–တည်မြဲ တည်နေ၏, ရှိမြဲ ရှိနေ၏" ဟု ဟောတော်မူရာ၌ ဘဝင်သညာသည် ထိုအခိုက်၌ တည်နေ ရှိနေသည် မဟုတ်ပါသော်လည်း "နတ္ထိ–မရှိ"ဟု မခေါ်ရဘဲ ကာမာဝစရ ဈာသညာချုပ်သော အခါ ဧကန် ဖြစ်လတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် (ထိုဖြစ်လတ္တံ့အတွက်) "တည်နေ ရှိနေသည်" ဟု ပစ္စုပ္ပန်အသုံးအနှုန်းဖြင့် "တိဋ္ဌတေဝ"ဟု သုံးနှုန်းရသကဲ့သို့, ထို့အတူ ဤ၌လည်း အနာဂတ်ကာလ၌ ဖြစ်လတ္တံ့ဝိပါက်တို့သည် ဧကန်မူချ ဖြစ်လတ္တံ့ဖြစ်သည့်အတွက် ပစ္စုပ္ပန်အသုံးအနှုန်းဖြင့် ဥပ္ပာဒိနောဓမ္မာ အမည်ရကြသည်–ဟူလို။

ပန–ဆက်၊ အာယူဟိတံ–အားထုတ်အပ်ပြီး သော၊ ကုသလာကုသလကမ္မံ–ကုသိုလ်က်, အကုသိုလ်ကံသည်၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသည်၊ (လဒ္ဓေါကာသက်, အလဒ္ဓေါကာသက်အားလုံးသည်၊) ဝိပါကံ–အကျိုးကို၊ ယဒိဒဒေယျ–အကယ်၍ ပေးအုံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) အညဿ–အခြားသောကံ၏၊ ဝါ–အခြားသောစိတ်၏၊ ဩကာသော–အခွင့်သည်၊ နေ ဘဝေယျ–မဖြစ်တော့ရာ။

ပန–ဆက်၊ တံ–ထို အားထုတ်အပ်ပြီးသော ကံသည်၊ ဓုဝဝိပါကံ–မြဲသော အကျိုးရှိသော ကံလည်းကောင်း၊ အဓုဝဝိပါကံစ–မမြဲသော အကျိုးရှိသောကံလည်းကောင်း၊ (ဣတိ–သို့၊) ဒုဝိဓံ–သည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ–ထို နှစ်ပါးတို့တွင်၊ ပဋ္ဌ–နှ်သော၊ အာနန္တရိယကမ္မာနိ–အာနန္တရိယကံတို့လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ–နှ်သော၊ သမာပတ္တိယော–သမာပတ်တို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရော–နှ်သော၊ အရိယမဂ္ဂါ–တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧတေ–ဤ ကံသည်၊ ဓုဝဝိပါကံနာမ–မြဲသော အကျိုးရှိသော ကံမည်၏၊

ပန–ဆက်၊ တံ–ထို ဓုဝဝိပါကကံသည်၊ ခဏပဗ္ဗတ္တမ္ပိ–ခဏတ္တယသို့ရောက်ပြီးသော ကံသည်လည်း၊ ဝါ–ဖြစ်ပြီးသောကံသည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ အပဗ္ဗတ္တမ္ပိ–ခဏတ္တယသို့ မရောက်သေးသောကံသည်လည်း၊ ဝါ–မဖြစ်သေးသောကံသည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ တတ္ထ–ထို နှစ်မျိုးတို့တွင်၊ ခဏပဗ္ဗတ္တံ–ခဏတ္တယသို့ရောက်ပြီးသော ကံသည်၊ ဥပပဇ္ဇနာမ–မည်၏၊ အပဗ္ဗတ္တံ–ခဏတ္တယသို့ မရောက်သေးသောကံသည်၊

ယဒိပန ၊ပေ၊ နေ ဘဝေယျ။ ။"လဒ္ဓေါကာသသ ကမ္မသ"ဟု ဆရာဆိုး၏၊ "လဒ္ဓေါကာသ မဟုတ်သောကံများသည် အကျိုးပေးလျှင် အဘယ်အပြစ်ရှိရာသနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ယဒိပန"စသည်ကို မိန့်၊ လဒ္ဓေါကာသဖြစ်စေ, အလဒ္ဓေါ ကာသဖြစ်စေ အားထုတ်အပ်ပြီးသောကံအားလုံးအကျိုးပေးလျှင် အခြားကံ (အခြား စိတ်များ) အခွင့်မရခြင်းဟူသော အပြစ်ဖြစ်စရာရှိသည်–ဟူလို၊ ["အညဿ ဩကာ သော"၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ သုံးမျိုးပြထား၏ ရှုပါ။]

တံ ပန၊ပေ၊ ဓုဝဝိပါကံနာမ။ ။အာယူဟိတက်၏ ဓုဝဝိပါကကိုသာ နိဒဿနနည်းအားဖြင့် တိုက်ရိုက်ပြထား၏၊ ထိုသို့ပြသဖြင့် အခွင့်ရသော အဓုဝဝိပါကံ၏ ဝိပါက်ကိုလည်း နိဒဿေတဗ္ဗအဖြစ်ဖြင့် ယူရသည်၊ ထို ကံနှစ်မျိုးလုံး၏ ဝိပါက်သည် ဥပ္ပာဒိနော ဓမ္မာ၌ ဥပ္ပာဒီအမည်ရကြသည်–ဟူလို၊ [ဣဒံ ပန ဓုဝဝိပါကဿ ဝိပါကေန ၊ပေ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ–ဋီကာ၊ ဓုဝဝိပါကဿ ဝိပါကေန နိဒဿနဘူတေနာတိ အဓိပ္ပာယေ၊–အနု။]

ပဋ္ဌာ ၊ပေ၊ ပတ္တိယော။ ။အာနန္တရိယကံကို နိဒဿနနည်းအားဖြင့် ပြထား၏၊ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလည်း ဓုဝဝိပါကဖြစ်သောကြောင့် ယူရမည်ဟု အနုဋီကာဆိုး၏၊ သမာပတ်ရှစ်ပါးတွင် အထက်အထက်သမာပတ်က အောက်အောက်သမာပတ်ကို အကျိုးမပေးအောင် တတ်နိုင်သော်လည်း ထို အထက်အထက်သမာပတ် မရှိလျှင်လည်းကောင်း, အရဟတ္တမဂ်ကို မရလျှင်လည်းကောင်း မုချ အကျိုးပေးသောကြောင့် ဓုဝဝိပါကဖြစ် သမာပတ်ရှစ်ပါးနှင့် အောက်မဂ်တို့ကိုလည်း သွင်းယူနိုင်သည်။

အနုပ္ပန္နံနာမ–မည်၏၊ (ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲမဟုတ်, ဖြစ်လတ္တံ့မည်၏၊) တသ–ထိုကဲ့၏၊ ဝိပါကော–အကျိုးသည်၊ စိတ္တာနုဇ္ဇရေဝါ–စိတ်၏အခြားမဲ့၌မူလည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတု–ဖြစ်ပစေ၊ ကပ္ပသဟဿာတိက္ကမေဝါ–ကမ္ဘာအထောင် လွန်ရာအခါ၌မူလည်း၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတု၊) ဇဝပစ္စယဌေန–မြဲသော အကြောင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုပ္ပန္နံနာမ–မည်သည်၊ နဟောတိ–မဖြစ်၊ ဥပ္ပာဒိနောဓမ္မာနာမ–ဥပ္ပာဒိနောဓမ္မတို့မည်သည်၊ ဇာတာ–ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ မေတ္တေယ္ယ ဗောဓိသတ္တသ–မေတ္တေယျဘုရားအလောင်း၏၊ မဂ္ဂေါ–မဂ်သည်၊ အနုပ္ပန္နောနာမ–အနုပ္ပန္နမည်၏၊ (ဥပ္ပန္နမဟုတ်သော ဖြစ်လတ္တံ့တရားမည်၏၊) ဖလံ–သည်၊ ဥပ္ပာဒိနော ဓမ္မာယေဝနာမ–ဥပ္ပာဒိနောဓမ္မတို့မည်သည်သာလျှင်၊ ဇာတံ–ပြီ။

၁၀၄၄။ ။အတီတတ္ထိကနိဒ္ဒေသေ–၌၊ အတီတာတိ–ကား၊ ခဏတ္တယံ–ခဏတ္တယကို၊ အတိက္ကန္တာ–လွန်ကုန်ပြီ၊ နိရုဒ္ဓါတိ–ကား၊ နိရောဓပတ္တာ–ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်ပြီ၊ ["နိရုဇ္ဈိ သူတိ နိရုဒ္ဓါ"ဟု ပြု၊] ဝိဂတာတိ–ကား၊ ဝိဘဝံ–မဖြစ်ခြင်းသို့၊ ဝါ–ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ဂတာ–ရောက်ကုန်ပြီ၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဝိဂစ္ဆိတာ–ကင်းကုန်ပြီ၊ [ရှေးနည်း၌ ဝိသည် ဝိဘာဝအနက်ဟော၊ နောက်နည်း၌ ဝိယောဂ အနက်ဟော၊] ဝိပရိဏာတာတိ–ကား၊ ပကတိဝိဇဟနေန–ပင်ကိုသဘောကို စွန့်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝိပရိဏာမံ–ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့၊ ဂတာ–ရောက်ကုန်ပြီ၊ နိရောဓသခ်ါတံ–နိရောဓဟုဆိုအပ်သော၊ အတ္ထံ–ချုပ်ခြင်းသို့၊ ဂတာ–နှ်ပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အတ္ထင်္ဂတာ–အတ္ထင်္ဂတတို့မည်၏၊ [အတ္ထသဒ္ဒါ၏ ပယောဇနေ စသောအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ "နိရောဓသခ်ါတံ"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊] အဗ္ဘတ္ထင်္ဂတာတိ–ဟူ၍၊ ဥပသဂ္ဂေန–အဘိဥပသာရဖြင့်၊ ပဒံ–အတ္ထင်္ဂတပုဒ်ကို၊ ဝမိတံ–တိုးပွားစေအပ်ပြီ၊ ဥပဓိတ္တာ ဝိဂတာတိ–ကား၊ နိဗ္ဗတ္တိတ္တာ–ခဏတ္တယအားဖြင့် ဖြစ်ပြီး၍၊ ဝိဂစ္ဆိတာ–ကင်းကုန်ပြီ၊ [ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာအရ ဥပါဒ်ခဏကို ယူမည်စိုး၍ "နိဗ္ဗတ္တိတ္တာ"ဟု ဖွင့်သည်၊] ပုန–တစ်ဖန်၊ အတီတဝစနေ–အတီတသဒ္ဒါကို ဟောတော်မူခြင်း၌၊ ကာရဏံ–ကို၊ ဟေဋ္ဌာ–၌၊ ဝုတ္တမေဝ–သည်သာ၊ ["မနော မနိန္ဒြိယံ"တုန်းက ဆိုခဲ့ပြီ။ ပရတော–နောက်၌၊ အနာဂတာဒီသုပိ–

မေတ္တေယျ ၊လေ၊ ဇာတ်။ ။"တံ ပန ဒုဝိဓံ"စသောစကားသည် အာယူဟိတ (အားထုတ်အပ် ပြုလုပ်အပ်ပြီ) ကဲ့၏ အကျိုးကို ပြသောစကားတည်း၊ ထို "အာယူဟိတ" ဟူရာ၌ ယခုအချိန်၌ အားထုတ်အပ်ပြီးဖြစ်မှသာ "အာယူဟိတ"ခေါ်ရသည် မဟုတ်နောက်အခါ၌ ဖြစ်လတ္တံ့ဖြစ်စေကာမူ အကျိုးဥပ္ပာဒိ မဖြစ်မီကဲ့ကိုလည်း အာယူဟိတ (အနုပ္ပန္န)ဟု ခေါ်နိုင်ကြောင်းကို ပြလိုရ၍ "မေတ္တေယျ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ "မဂ္ဂေါ အနုပ္ပန္နောနာမ"၌ အနုပ္ပန္နဟူသည် "အနုပ္ပန္နာဓမ္မာ"အရ ဖြစ်လတ္တံ့သော အနုပ္ပန္နတရားတည်း၊ ထို အနုပ္ပန္နမဂ်သည်ပင် ဖိုလ်တရား၏ ဥပ္ပာဒိအမည်ရပုံကို ထောက်၍ အာယူဟိတကမ္မ–အားထုတ်အပ်ပြီးသော (ဖြစ်လတ္တံ့သော)ကဲ့ ဖြစ်သည်–ဟူလို။

အနာဂတာ အစရှိသောပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော–တည်း၊ [“အနဂတာ အနာဂတံသေန သင်္ဂဟိတာ”စသည်၌ ဟောအပ်ပြီးသောနဂတ်ပုဒ်ကို ထပ်၍ ဟောတော်မူခြင်း စသည်၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း [“ကာရဏံ ဟေ၊ ဝုတ္တ မေဝ”ပင်–ဟူလို၊] အတီတံသေန သင်္ဂဟိတာတိ–ကား၊ အတီတကောဋ္ဌာသေန–အတိတ်အဖို့အစုဖြင့်၊ ဂဏန်–ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတာ–နှိပ်ပြီ၊ တေ–ထိုအတိတ်တရားတို့ဟူသည်၊ ကတမေ–အဘယ်တို့နည်း?၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (တေ–ထိုအတိတ်တရားတို့ဟူ၍၊) ရူပါ–ရုပ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝေဒနာ–သဲသည်လည်းကောင်း၊ သညာ–သညာလည်းကောင်း၊ သင်္ခါရာ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝိညာဏံ–သည်လည်းကောင်းတည်း၊ ပရတော–၌၊ အနာဂတာ ဒီသုပိ–အနာဂတ်တရား အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော–တည်း။

၁၀၄၇။ ။အတီတာရမဏာတ္တိကနိဒ္ဒေသေ–၌၊ အတီတေ ဓမ္မေ အာရဗ္ဘ တိ အာဒီသု–အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊ ပရိတ္တမဟဂ္ဂတာဝ–ကာမ, မဟဂ္ဂုတ်သာ လျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဧဝဖြင့် အပ္ပမာဏာကို ကန့်၊) ဓမ္မာ–တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–နှ၏၊ ဟိ–မှန်၊ တေ–ထိုကာမ မဟဂ္ဂုတ်တရားတို့သည်၊ အတီတာဒီနိ–အတိတ် အစရှိသောတရားတို့ကို၊ အာရဗ္ဘ–အာရုံပြု၍၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ–နှ၏၊ [အပ္ပမာဏာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်အာရုံကား ကာလဝိမုတ်တရားတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤအတိုက်၌ မပါဝင်၊ ပညတ်တို့မှာ ကာလဝိမုတ်ဖြစ်သော်လည်း ပရမတ္ထဓမ္မတို့ကို ပြုရာဖြစ်သောကြောင့် လျှင်းပါးဖွယ်မရှိ။]

၁၀၅၀။ ။အဒ္ဓတ္တတ္တိကနိဒ္ဒေသေ–၌၊ တေသံတေသံတိ ပဒဒွယေန–တေသံ တေသံဟူသောပုဒ် နှစ်ပါးအပေါင်းဖြင့်၊ (ဝိစ္ဆာပုဒ်ဖြင့်၊) သဗ္ဗသတ္တေ–အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကို၊ ပရိယာဒိယတိ–ထက်ဝန်းကျင်ယူတော်မူ၏၊ (သိမ်းကျုံးတော်မူ၏၊) အဒ္ဓတ္တံ ပစ္စတ္တံတိ–ဟူသော၊ ဥဘယံ–သဒ္ဒါနှစ်ပါး အပေါင်းသည်၊ နိယကဒ္ဓတ္တာဓိဝစနံ–နိယကဒ္ဓတ္တကို ဟောသောသဒ္ဒါတည်း၊ [“အတ္တာနံ+အဓိကိစ္စ+ပဝတ္တာ+အဒ္ဓတ္တံ၊ အတ္တာနံ+ပဋိစ္စ+ပဝတ္တာ+ပစ္စတ္တံ”ဟု ဗဟုဝုစ်အဗျယီဘောသမာသ်ပြု၊ နိယကဒ္ဓတ္တ၏အဓိပ္ပာယ်ကို မာတိကာအဖွင့် အဒ္ဓတ္တာမ္မောပုဒ်၌ ပြခဲ့ပြီ၊] နိယကာတိ–ကား၊ အတ္တနိ–မိမိ၌၊ ဇာတာ–ဖြစ် သော တရားတို့တည်း၊ ပါဠိပုဂ္ဂလိကာတိ–ကား၊ ပါဠိယေဏ္ဍသ ပါဠိယေဏ္ဍသ–အသီးအသီးသော၊

နိယကာ။ ။နိယံ ပုတ္တံ၌ “နိသာယ+ဇာတော နိဇော–မိမိကို မှီ၍ဖြစ်သော သား” ဧကို ယပြု၍ “နိယော”ဟု ဖြစ်ရပုံကို ဒေါဝသိစသုတ်၌ ဥဒါဟရဏ်ကို ကြည့်ပါ၊ ထို့အတူ ဤ၌လည်း နိသာယ+ဇာတာ နိဇာ၊ ဧကို ယပြု၍ နိယာဟု ဖြစ်ပြီးနောက် သွတ္တနိအနက်၌ ကပစ္စည်းသက်၍ “နိယကာ”ဟု ရှိရသည်၊ ထို့ကြောင့် “နိယကာတိ အတ္တနိ ဇာတာ”ဟု ပါဠိမှန်ရှိစေ၊ “မိမိကို မှီ၍ဖြစ်သောတရားများ” ဟူသည်နှင့် “မိမိ၌ ဖြစ်သောတရားများ”ဟူသည် အဓိပ္ပာယ်အတူပင်တည်း၊ [အချို့စာအုပ်များ၌ “နိယတာတိ အတ္တနော ဇာတာ”ဟု ရှိသည်မှာ မကောင်းပါ။]

(တစ်ယောက်စီတစ်ယောက်စီသော၊) ပုဂ္ဂလဿ–၏၊ သန္တကာ–ဥစ္စာတို့တည်း၊ [ပဋ္ဌိသဒ္ဒါသည် ဝိသုံအနက်ဟော့၊ "ဝိသုံ+ပုဂ္ဂလာ ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလာ–အသီးအသီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၊ ပဋ္ဌိပုဂ္ဂလာနံ+သန္တကာ ပါဋ္ဌိပုဂ္ဂလိကာ"ဟု ပြု၊] ဥပါဒိန္နာတိ–ကား၊ သရီရဋ္ဌကာ–ကိုယ်ခံ့တည်သော တရားတို့တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ တေ–ထိုကိုယ်ခံ့တည်သော တရားတို့ကို၊ ဝါ–တို့သည်၊ ကမ္မနိဗ္ဗတ္တာ–ကံကြောင့်ဖြစ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တု ဝါ–ဖြစ်မူလည်း ဖြစ်ပစေကုန်၊ မာ (ဟောန္တု)ဝါ–မဖြစ်မူလည်း မဖြစ်ပစေကုန်၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ အာဒိန္နဂဟိတပရာမဋ္ဌဝသေန–မြဲစွာယူအပ်, မှတ်ယူအပ်, မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်အပ်သည်၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ဣဓ–ဤ အဏ္ဏတ္တတိကနိဒ္ဒေသ၌၊ ဥပါဒိန္နာတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

၁၀၅၁။ ။ပရသတ္တာနံတိ–ကား၊ အတ္တာနံ–ကို၊ ထပေတွာ–ထား၍၊ အဝသေသသတ္တာနံ–ကြွင်းသော သတ္တဝါတို့၏၊ (အဏ္ဏတ္တံစသည်၌ စပ်၊) ပရပုဂ္ဂလာနံတိ–ဟူသောပုဒ်သည်၊ တသ္မေ–ထို ပရသတ္တာနံဟူသော ပုဒ်၏ ပင်၊ ဝေ–စနံ–တည်း၊ သေသံ–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဟေဋ္ဌာ–အောက်၌၊ (အဏ္ဏတ္တာဓမ္မာပုဒ်၏ နိဒ္ဒေသ၌၊) ဝုတ္တသဒိသမေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသော ပုဒ်အပေါင်းနှင့်တူသည်သာ၊ တဒုဘယန္တိ–ကား၊ တံ ဥဘယံ–ထို နှစ်ပါးစုံသော အဏ္ဏတ္တ ဗဟိဒ္ဓတရားအပေါင်းတည်း။

၁၀၅၂။ ။အဏ္ဏတ္တာရမဏာတ္တိကသ–၏၊ ပဌမပဒေ–ပထမပုဒ်၌၊ ပရိတ္တ မဟဂ္ဂတာ–ကာမ မဟဂ္ဂုတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ–တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–နှ၏၊ ဒုတိယေ–ဒုတိယပုဒ်၌၊ အပ္ပမာဏာပိ–အပ္ပမာဏတရားတို့ကိုလည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–နှ၏၊ [ပိဖြင့် ပရိတ္တ မဟဂ္ဂုတ်တရားတို့ကို ပေါင်း၊] တတိယေ–၌၊ ပရိတ္တမဟဂ္ဂတာဝ–ကာမ မဟဂ္ဂတတရားတို့ကိုသာ၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ၊) ပန–ဆက်၊ အပ္ပမာဏာ–အပ္ပမာဏတရားတို့သည်၊ (လောကုတ္တရာတရားတို့သည်၊) ကာလေန–တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ ဗဟိဒ္ဓါ–ဗဟိဒ္ဓတရားကို၊ ကာလေန–၌၊ အဏ္ဏတ္တံ–အဏ္ဏတ္တတရားကို၊ အာရမဏံ–ကို၊ နှ ကရောန္တိ၊ (အမြဲပင် ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုသာ အာရုံပြုကြသည်၊ ထို့ကြောင့် "အဏ္ဏတ္တဗဟိဒ္ဓါရမဏာ"ဟူသော တတိယပုဒ်အရ၌ မကောက်ရ–ဟူလို၊)...သနိဒဿနတ္တိကနိဒ္ဒေသော–သနိဒဿနတိက်၏ နိဒ္ဒေသသည်၊ ဥတ္တာနောယေဝ–သာ၊ ဣတိ–တိကနိက္ခေပ ကထာ အပြီးတည်း။

ဥပါဒိန္နာ။ ။ဤပုဒ်၏အဓိပ္ပာယ်ကို ဦးကာ၌ ပြထားပြီ၊ ဆိုလိုရင်းကား–ဥပါဒိန္နု ပါဒါနိယတိက် စသည်၌ ကမ္မနိဗ္ဗတ္တတရားတို့ကိုသာ "ဥပါဒိန္နု"ဟု ဆိုရ သော်လည်း ဤနေရာ၌ တဏှာဖြင့်စွဲယူအပ်, ဒိဋ္ဌိဖြင့် မှားမှားယွင်းယွင်း သုံးသပ်အပ်သော မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သမျှတရား၊်တို့ကို ဥပါဒိန္နဟု ဟောတော်မူသည်–ဟူလို။

ဒုကနိက္ခေပကထာ

၁၀၆၂။ ။ဒုကေသု–ဒုက်တို့၌၊ အဒေါသနိဒ္ဒေသေ–၌၊ မေတ္တာယနဝသေန–မေတ္တာ၏ကပ်ရောက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ မေတ္တိ–မေတ္တိမည်၏၊ မေတ္တာကာရော–မေတ္တာ၏ချစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ မေတ္တာယနာ–မေတ္တာယနာမည်၏။ [မေတ္တာယ+အယနာ–ဖြစ်ခြင်း၊] မေတ္တာယ–မေတ္တာဖြင့်၊ အယိတသ–ဖြစ်သော၊ မေတ္တာသမင်္ဂီနော–မေတ္တာနှင့်ပြည့်စုံသော၊ စိတ္တသ–၏၊ ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ မေတ္တာယိတတ္တံ–မေတ္တာဖြင့် ဖြစ်သော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ ["မေတ္တာဖြင့်ဖြစ်သော စိတ်" ဟူသည် မေတ္တာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "မေတ္တာသမင်္ဂီနော စိတ္တသ" ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။]

အနုဒယတိ–စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အနုဒ္ဒါ–အနုဒ္ဒါမည်၏၊ ရက္ခတိ–စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အနုဒ္ဒါကာရော–စောင့်ရှောက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ အနုဒ္ဒါယနာ–နာမည်၏၊ ဤကား၌ "အနုဒ္ဒယနာ

မေတ္တာယနဝသေန။ ။မေတ္တာယ–မေတ္တာ၏+အယနံ–(မိမိသန္တာန်၌) ကပ်ရောက်ခြင်း၊ မေတ္တာယနံ–ခြင်း၊ မိမိသန္တာန်၌ မေတ္တာကိုရခြင်း (မေတ္တာကို ဖြစ်စေခြင်း) ကို "မေတ္တာ၏ကပ်ရောက်ခြင်း" ဟု ဆိုသည်၊ [မေတ္တာယ+အယနံ ဥပဂမနံ မေတ္တာယနံ၊ တဗ္ဗ အတ္တနော သန္တာနေ မေတ္တာယ လာဘော ဥပ္ပာဒနံ၊ သတ္တာနံ အနုပဂမော–မေတ္တာကို မိမိသန္တာန်၌ ရနေခြင်း ဖြစ်စေခြင်းကို "မေတ္တာဖြန့်သည်" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ ဖြန့်သည့်အတွက် သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ မေတ္တာစေတသိက် ကပ်ရောက်သွားသည် မဟုတ်ပါ၊–အနု၊] ထိုသို့ မေတ္တာဖြစ်သောအခါ ထိုမေတ္တာသည် သတ္တဝါကို အာရုံပြုရကား သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ ဖြန့်သကဲ့သို့ဖြစ်သောကြောင့် "မေတ္တာဖရဏဝသေန" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ["မေတ္တာ+အယန" မှ ရှေ့အာကို ချေ၍ နောက်အသို့ကပ်လျှင် "မေတ္တယန" ဟု ဖြစ်သင့်လျက် ဒီဃပြု၍ "မေတ္တာယန" ရှိရသည်ဟုလည်း ဋီကာဖွင့်၏။]

တစ်နည်း။ ။"မေတ္တာမေဒနံ–မေတ္တာ၏ချစ်ခြင်းသည်၊ မေတ္တာယနံ–မည်၏" ဟု ဋီကာ တစ်နည်းဖွင့်သေး၏၊ [မေဒနံ၌ မိဒဓာတ်သည် သိနေဟအနက်ကို ဟောဘ၏၊ ထို့ကြောင့် "သိနိဟဝသေန" ဟု အယနံ၏သရူပကျွာဝိသေသနကို ဋီကာမိန့်သည်၊ ဤအလို "မေတ္တာယ–၏+အယနံ (ချစ်သောအားဖြင့်) ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ မေတ္တာယနံ–ခြင်း" ဤ၌လည်း ဒီဃပြုရသည်။

မေတ္တိ။ ။မေဒနံ–စိုစိုဖတ်ဖတ် စေးကပ်ခြင်း၊ ဝါ–ချစ်ခင်ခြင်း၊ မေတ္တိ–ခြင်း၊ ["မိဒါဒီဟိတ္တိတိယော" သုတ်ဖြင့် စီရင်၊ ထိုသုတ်၌ "မိဒတိ သိနိယှတီတိ မေတ္တာ" ဟု ကတ္တုသာဓိပြု၏၊ သင့်သည်ပင်၊ ဤ၌ကား "မေတ္တာယနဝသေန" ဟူသော ဘာဝသာဓနအဖွင့်ကို ကြည့်၍ ဘာဝသာဓနပြုသည်။]

အနုဒယတိ။ ။"ဒယ–ရက္ခဏော" ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိသောကြောင့် ဒယတိကို "ရက္ခတိ" ဟု ဓာတ်နက်ဖွင့်သည်၊ အနုအနက် မရှိ၊ အနုဒ္ဒါ၌ကား ဒါဓာတ်သည် ရက္ခဏ အနက်ဟောတည်း။

ကာရော”ဟု ရှိ၏၊ အနုဒ္ဒါယိတသ–စောင့်ရှောက်ခြင့်ဖြင့် ဖြစ်သောစိတ်၏၊ ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း၊ အနုဒ္ဒါယိတတ္တံ–ရာ၊ [“အနုဒ္ဒါယ အယိ တသ အနုဒ္ဒါသမဂ်ီနော စိတ္တသ”ဟု ရေးနည်းမှီး၍ ဖွင့်ပါ၊] ဟိတသ–(သူတစ်ပါး၏)စီးပွားကို၊ ဩသနဝသေန–ရာမှီးခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဟိတေသိတာ–ဟိတေသိတာမည်၏၊ [“ဟိတံ+ဩသတိ သီလေနာတိ ဟိတေသီ၊ ဟိတေသိ နော+ဘာဝေါ ဟိတေသိတာ”ဟု ပြု၊] အနုကမ္ပနဝသေန–လျော်စွာတုန်လှုပ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ချီးမြှောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊) အနုကမ္ပာ–အနုကမ္ပာမည်၏၊ [“ကမ္ပန်+ကမ္ပာ၊ ကမ္ပတိတိဝါ ကမ္ပာ၊ အနုရူပ်+ကမ္ပာ အနုကမ္ပာ”ဟု ပြု၊] သဗ္ဗေဟိ–နှင်သော၊ ဣမေဟိ ပဒေဟိ–ဤ ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ (မေတ္တိအစ အနုကမ္ပာအဆုံး ရှိသောပုဒ်တို့ဖြင့်၊) ဥပစာရပ္ပနာပတ္တာ–ဥပစာရအခိုက်အတန်, အပ္ပနာအခိုက် အတန်သို့ရောက်သော၊ မေတ္တာဝ–မေတ္တာကိုသာ၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဝေဖြင့် မေတ္တာ သဘောမပါသော အဒေါသကို ကန့်၊] သေသပဒေဟိ–ကြွင်းသော အဒေါသော အဒုဿနာ အစရှိသောပုဒ်တို့ဖြင့်၊ လောကိယ လောကုတ္တရော–လောကီ လောကုတ္တရာဖြစ်သော၊ အဒေါသော–ကို၊ ကထိတော–ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

၁၀၆၃။ ။အမောဟနိဒ္ဒေသေ–ဌ၊ ဒုက္ခေ‌ဉာဏန္တိ–ကား၊ ဒုက္ခသစ္စေ–ဒုက္ခသစ္စာ၌၊ ပညာ–ပညာတည်း၊ ဒုက္ခသမုဒယေတိအာဒီသုပိ–အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဩသေဝနယောဇနာ–၊ စ–ဆက်၊ ဘဏ္ဍ–ဤ “ဒုက္ခေ‌ဉာဏ်”အစရှိသည်တို့တွင်၊ ဒုက္ခေ–ဒုက္ခသစ္စာ၌၊ ဉာဏ်–သည်၊ သဝန ၊ပေ၊ ပစ္စဝေက္ခနာသု-ကြားနာခြင်း, သုံးသပ်ခြင်း, ထိုးထွင်းရှုသိခြင်း, ဆင်ခြင်ခြင်းတို့၌၊ ဝတ္ထုတိ-ဖြစ်၏၊ [သဝနစသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ တိုက်ရိုက် ပြုထားပြီ၊] ဒုက္ခသမုဒယေ–ကြွင်းသောအကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် ဒုက္ခ၏ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာ၌၊ (ဉာဏ်–သည်၊) တထာ–ထို့အတူတည်း၊ [ကြားနာခြင်း, သုံးသပ်ခြင်း, ထိုးထွင်းရှုသိခြင်း, ဆင်ခြင်ခြင်းတို့၌ ဖြစ်သည်–ဟူလို၊] ပန-ကား၊ နိရောဓေ–နိရောဓသစ္စာ၌၊ (ဉာဏ်–သည်၊) သဝနပဋိဝေဓ ပစ္စဝေက္ခနာသု ဝေ–တို့၌သာ၊ (ဝတ္ထုတိ၊) [ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သုံးသပ်၍ ရကောင်းသော တေဘူမက တရားမဟုတ်သောကြောင့် သမ္မသနဉာဏ် မရ၊] ပဋိပဒါယ-ဒုက္ခ နိရောဓဂါမိနီပဋိပဒါ၌၊ (ဉာဏ်–သည်၊) တထာ–တည်း၊ [“ကြားနာခြင်း, ထိုးထွင်းရှုသိခြင်း, ဆင်ခြင်ခြင်းတို့၌သာ ဖြစ်သည်”ဟူလို၊] ပုဗ္ဗဏ္ဏေတိ–ကား၊ အတီတကောဋ္ဌာသေ–အတိတ်အဖို့အစုဖြစ်သော တရား၌၊ (ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်၌၊) အပရဏ္ဏေတိ–ကား၊ အနာဂတကောဋ္ဌာသေ–အနာဂတ် အဖို့အစုဖြစ်သော တရား၌၊ ပုဗ္ဗန္တာပရဏ္ဏေတိ–ကား၊ တဒုဘယေ–ထို နှစ်ပါးစုံသော အတိတ်, အနာဂတ်အဖို့အစုဖြစ်သော တရား၌၊ ဣဒပ္ပစ္စယတာ ၊ပေ၊ ဉာဏ်တိ–ကား၊ အယံ–ဤ အဝိဇ္ဇာအစရှိသော တရားသည်၊ ပစ္စယော–အကြောင်းတည်း၊

ဣဒံ–ဤ သင်္ခါရစသော တရားသည်၊ ပစ္စယုပ္ပန္နံ–အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော အကျိုးတည်း၊ ဣမံ–ဤ အဝိဇ္ဇာအစရှိသော အကြောင်းတရားတို့ကို၊ ပဋိစ္စ–စွဲ၍၊ ဣဒံ–ဤ သင်္ခါရအစရှိသော အကျိုးတရားသည်၊ နိဗ္ဗတ္တံ–ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ပစ္စယေသုစ–အကြောင်းတရားတို့၌လည်းကောင်း၊ (ဣဒပစ္စယတာ၏ အဖွင့်၊) ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မေသုစ–အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော အကျိုးတရားတို့၌လည်းကောင်း၊ (ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေသု၏ အဖွင့်၊) ဉာဏံ–တည်း၊ [ထို ပုဒ်တို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဒဿနတိက် ဝိစိကိစ္ဆာနိဒ္ဒေသ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

၁၀၆၅။ ။လောဘနိဒ္ဒေသေပိ–၌လည်း၊ ယောဂ္ဂာ–၌၊ (အကုသလနိဒ္ဒေသ၌၊) အနာဂတာနံ–မလာကုန်သော၊ ပဒါနံ–တို့၏၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အတ္ထော–တည်း၊ ရဠ္ဆနဝသေန–တပ်စွဲခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ ရာဂေါ–ရာဂမည်၏၊ ဗလဝရဠ္ဆနဋ္ဌေန–အားကြီးသော တပ်စွဲခြင်းဟူသောအနက်ကြောင့်၊ သာရာဂေါ–သာရာဂမည်၏၊ ["သံ+ရာဂေါ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ သံ၏ ဘုသအနက်ကို "ဗလဝ"ဟု ဖွင့်သည်၊] ဝိသယေသု–အာရုံတို့၌၊ သတ္တာနံ–တို့ကို၊ အနုအနု နယနတော–အဖန်ဖန် ဆောက်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုနယော–အနုနုယမည်၏၊ [အနုနယတီတိ အနုနယော၊] အနုရဠ္ဇတိ–လိုလားတတ်၏၊ (ချစ်ခင်တတ်၏၊) ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ အနုရောဓော–မည်၏၊ ကာမေတိ–လိုလားတတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [အနုပုဗ္ဗ ရုဓောတ်၏ ဣစ္ဆာအနက်ကို ဖွင့်သည်၊] ဇောယ–ဤ တဏှာဖြင့်၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ဘဝေ–ဘဝ၌၊ သတ္တာ–တို့သည်၊ နန္ဒန္တိ–နှစ်သက်ကြကုန်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ သယံ–မိမိဟူသော တဏှာကိုယ်တိုင်၊ နန္ဒတိ–နှစ်သက်တတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (သာ–ထို တဏှာသသည်၊) နန္ဒီ–နန္ဒီမည်၏၊ [နန္ဒဓာတ် အပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဓောတက ဤ ပစ္စည်း၊] နန္ဒီစ–နှစ်သက်ကြောင်းလည်း ဟုတ်၏၊ ဝါ–နှစ်သက်တတ်သည်လည်း ဟုတ်၏၊ သာ–ထို နှစ်သက်ကြောင်း တရားဟူသည်၊ ဝါ–ထို နှစ်သက်တတ်သော တရားဟူသည်၊ ရဠ္ဆနဋ္ဌေန–တပ်စွဲခြင်းဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ရာဂေါစ–ရာဂလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ–ဤနှစ်ပါးသော သတ္တိကြောင့်၊ နန္ဒီရာဂေါ–နန္ဒီရာဂမည်၏၊ တတ္ထ–ထို နန္ဒီ, နန္ဒီရာဂ နှစ်မျိုးတို့တွင်၊ ဧကသ္မိံ အာရုမဏော–တစ်ခုသော အာရုံ၌၊ သကိံ–တစ်ကြိမ်၊ ဥပ္ပန္နာ–ဖြစ်သော၊ တဏှာ–တဏှာသည်၊ နန္ဒီ–မည်၏၊ ပုနပ္ပုနံ–အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ–ဖြစ်လသော်၊ ဝါ–ဖြစ်သော တဏှာကို၊ နန္ဒီရာဂေါတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ စိတ္တသသာရာဂေါတိ–ကား၊ ယော–အကြင် လောဘကို၊ ယောဂ္ဂာ–၌၊ (ရာဂေါ သာရာဂေါပုဒ်အဖွင့်၌၊ ဗလဝရဠ္ဆနဋ္ဌေန သာရာဂေါတိ–ဗလဝ ၊ပေ၊ ဂေါဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တော–ဆိုအပ်ပြီ၊ (ဆိုခဲ့ပြီ၊) သော–ထို လောဘသည်၊ သတ္တသ–သတ္တဝါ၏၊ နု (သာရာဂေါ)–သာရာဂ မဟုတ်၊ စိတ္တသော–စိတ်၏သာ၊ သာရာဂေါ–သာရာဂတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော။

ဧတာယ–ဤ၊ တဏှာဖြင့်၊ အာရမဏာနိ–အာရုံတို့ကို၊ ဂ္ဂဏှန္တိ–အလိုရှိကြကုန်၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ အလိုရှိကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သာ–ထို တဏှာသည်၊) ဣဏှာ–ဣဏှာမည်၏၊ ဧတာယ–ဤ တဏှာဖြင့်၊ ပါဏိနော–သတ္တဝါတို့သည်၊ ဗဟလကိလေသဘာဝေန–ထူကဲသော ကိလေသာ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ မုဏ္ဍန္တိ–တွေဝေကြကုန်၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ တွေဝေကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သာ–ထို တဏှာသည်၊) မုဏ္ဍာ–မည်၏၊ ဂိလိတွာ–မျိုချ၊ ပရိနိဗ္ဗာပေတွာ–ပြီးဆုံးစေ၍၊ ဂဟဏ ဝသေန–အာရုံကို ယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဇ္ဈောသာနံ–နှ မည်၏၊ [တဏှာကို အရကောက်ဖို့ရာ "အဇ္ဈောသာနာ"ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်၏၊ ဂိလိတွာ စသည်ဖွင့်ပုံကို ပုထုဇ္ဇနောအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊] ဣမိနာ–ဤ လောဘဖြင့်၊ သတ္တာ–တို့သည်၊ ဂိဠန္တိ–လွန်စွာ မက်မောကုန်၏၊ ဂေဓံ–လွန်စွာ မက်မောခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ–ရောက်ကုန်၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ လွန်စွာ မက်မောကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော–ထို လောဘသည်၊) ဂေဓော–မည်၏၊ ["ဂိဓု–အတိကာမေ" ဟူသော ဓာတ်, ဏပစ္စည်း၊] ဝါ–တစ်နည်း၊ ဗဟလဘာဝေန–ထူထဲသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဂေဓော–မည်၏၊ ဟိ–မှန်၊ ဂေဓံဝါ ပန ဝနသဏ္ဌန္တိ–ဟူသော ဤပါဋ်၌၊ ဗဟလဘာဝေ–ထူကဲသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်ပင်၊ (ဂေဓန္တိ–ဂေဓဟူ၍၊) ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊ ["ဂေဓံ–ထူထပ်သော၊ ဝနသဏ္ဌံ–ဝုတာအုပ်သို့"ဟု ပေး။]

အနုန္တရပဒံ–အခြားမဲ့ဖြစ်သော ပလိဂေဓောဟူသောပုဒ်ကို၊ ဥပသဂ္ဂဝသေန–ပရိ'ဥပသာရပုဒ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝမိတံ–တိုးပွားစေအပ်ပြီ၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ သမ္ဘဝေါ ဘာဝေန–အလုံးစုံ ထက်ဝန်းကျင်အဖို့အားဖြင့်၊ 'ဂေဓော–မက်မောတတ်သော သဘောတည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပလိဂေဓော–မည်၏၊ [ပရိဟု ဆိုလိုလျှက်ရကို လပြုထားခြင်း၏ ပရိ၏ သမန္တတောအနက်ကို "သမ္ဘဝေါ ဘာဝေန"ဟု ဖွင့်သည်၊] ဧတေန–ဤ လောဘဖြင့်၊ သဏ္ဌန်–ကပ်ငြိတတ်ကုန်၏၊ ဝါ–ကပ်ငြိနေအောင် ဖွဲ့တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ (သော–ထို လောဘသည်၊) သဂေါ–မည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ လဂနဋ္ဌေန–ငြိကပ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ သဂေါ–မည်၏၊ သြဝီဒနဋ္ဌေန–နှစ်မြှုပ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ပကော–မည်၏၊ အာကဗုနဝသေန–ဆွဲငင်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ဧဏော–မည်၏၊ ဟိ–မှန်၊ ဧဏော–တဏှာသည်၊ တသ္မိတသ္မိဝ ဘဝသ–ထိုထို ဘဝ၏ပင်၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ–ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ဣမံ ပုရိသံ–ဤ ယောကျ်ားကို၊ ပရိကဗုတိ–ဆွဲငင်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တံ–ရှေး အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်ပြီ။

ဝဏ္ဏနဋ္ဌေန–လှည့်ပတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ မာယာ–မည်၏၊ ["မာယာ–လှည့်ပတ်တတ်သော သဘောတရားသည်"ဟု ပေး၊] ဝဋ္ဋသို့–ဝဋ်ဆင်းရဲ၌၊ သတ္တာနံ–တို့ကို၊ ဧနနဋ္ဌေန–ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်

ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဇနိကာ–မည်၏၊ ["ဇနေတိတိ ဇနိကာ"ဟု ပြု၊] ဟိ–မှန်၊ တဏှာ–တဏှာသည်၊ ပုရိသံ–သတ္တဝါကို၊ ဇနေတိ–ဖြစ်စေတတ်၏၊ အသေ–ထို သတ္တဝါ၏၊ စိတ္တံ–သည်၊ ဝိဓာဝတိ–ဘဝတစ်ပါးခ်ီ ပြေးသွား၏၊ ဝါ–ဘဝတစ်ပါးခ်ီ ဖြစ်၏၊ [ဝိဓာဝတိ နိဗ္ဗတ္တတိ၊–ဋီကာ၊] ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ [ဒေဝတာ–သံယုတ်,ဇရာဝဂ်,ကဝိသုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊] ဝဋ္ဋသို့–၌၊ သတ္တေ–တို့ကို၊ ဒုက္ခေန–ဒုက္ခနှင့်၊ သံယောဇယမာနာ–ယှဉ်စေလျက်၊ ဇနေတိ–၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သဠေနနိ–မည်၏၊ [သံကို "သံယောဇယမာနာ"ဟု ဖွင့်သည်၊] ဃဋ္ဋနဋ္ဌေန–ချုပ်စပ်တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ သိဗ္ဗိနီ–မည်၏၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ),အယံ–ဤ တဏှာကို၊ (ဝုတ္တာ ၌ စပ်၊) ဝါ–သည်၊ တုန္နကာရော–အပ်ချုပ်သမား၊သည်၊ ပိလောတိကာယ–အဝတ် ပိုင်းတစ်ခုဖြင့်၊ ပိလောတိကံ–အဝတ်ပိုင်းတစ်ခုကို၊ (သိဗ္ဗတိ) ဝိယ–ချုပ်စပ်သကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) ဝဋ္ဋသို့–၌၊ သတ္တေ–တို့ကို၊ စုတိ ပဋိသန္ဓိဝသေန–စုတိ ပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းဖြင့်၊ သိဗ္ဗတိ–ချုပ်တတ်၏၊ ဃဋ္ဋေတိ–စပ်တတ်၏၊ တသ္မာ ဃဋ္ဋနဋ္ဌေန–ထိုသို့ ချုပ်စပ်တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ သိဗ္ဗိနီတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [သိဗ္ဗတီတိ သိဗ္ဗိ, ဏီပစ္စည်း၊ ဣနီ ထပ်သက်၊] အသာ–ထို တဏှာ၏၊ အနေကပ္ပကာရံ–တစ်ပါးမက, များသော အပြားရှိသော၊ ဝိသယဇာလံ–အာရုံတည်းဟူသော ပိုက်ကွန်သည်၊ (အတ္ထိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သာ–ထို တဏှာသည်၊ ဇာလိနီ–မည်၏၊) ဝါ–တစ်နည်း၊ အသာ–၏၊ တဏှာဝိပ္ဖန္ဒိတနိဝေသသခ်ါတံ–တဏှာ၏အထူးထူး အပြားပြား တုန်လှုပ်ခြင်း, အာရုံတို့၌ စွဲမြဲစွာ သက်ဝင်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ဇာလံ–ပိုက်ကွန်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (သာ–သည်၊) ဇာလိနီ–မည်၏၊ ["ဇာလံ+အသာ အတ္ထိတိ ဇာလီ"ဟု ဖြစ်ပြီးနောက် ဣနီပစ္စည်း သက်။]

အာဂမုနဋ္ဌေန–ဆွဲငင်တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ သီဃသောတာ–လျင်မြန်သော ရေအယဉ်ရှိသော၊ သရိတာဝိယ–မြစ်နှင့်တူ၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သရိတာ–တာမည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ အလ္လဋ္ဌေန–စိုစွတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ သရိတာ–မည်၏၊ ဟိ–သာဓကကား၊ ဇန္တုနော–သတ္တဝါ၏၊ သရိတာနိ–စိုစွတ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သိနေဟိတာနိစ–စေးကပ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ–ညက်ညောသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သောမနဿာနိ–သောမနဿသဟဂုတ် စိတ်တို့သည်၊ ဘဝန္တိ၊ ဣတိ ဇော–ဤ စကားကို၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ [ဓမ္မပဒ, တဏှာဝဂ်, သုကရပေါတိကာဝတ္ထု၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊] ဟိ–မှန်၊ အလ္လာနိစေဝ–စိုစွတ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သိနိဒ္ဓါနိစ–ညက်ညောသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (သောမနဿာနိ ဘဝန္တိ၊) ဣတိ အယံ–ကား၊ ဇော–ဤ ပါဠိရပ်၌၊ အတ္ထော–တည်း။

ဝိသတာ–ပြန့်ကျယ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝိသတ္တိကာ–မည်၏၊ ဝိသဋ္ဌာ–ပြန့်နှံ့၏၊ ဣတိ, ဝိသတ္တိကာ–၏၊ ဝိသာလာ–ပြန့်ကျယ်၏၊ ဣတိ, ဝိသတ္တိကာ–မည်၏၊ [ဝိသာလာပုဒ်မှ နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် "ဝိသတ္တာ"ဟု ပြီးစေပြီးနောက် သွတ္တာ၌ ဏိကပစ္စည်း သက်ပါ၊] ဝိသဣတိ–အာရုံတို့၌ အထူးထူး အပြားပြား သွားတတ်၏၊ ဣတိ,ဝိသတ္တိကာ–မည်၏၊ [ဝိသဣတ္တိကာမှ ဣကို တိုပြု ဝိသတ္တိကာဟု ပြီးသည်၊] ဝိသံဝါဒိကာ–ချွတ်ယွင်းစေတတ်၏၊ ဣတိ, ဝိသတ္တိကာ–မည်၏၊ [ဤ ဝိသံဝါဒိကာမှ ဝိသတ္တိကာကိုလည်း နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် ပြီးစေ။]

ဝိသံဟရတိ–အထူးထူး အပြားပြားသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် နေကွမ္မသို့ ရှေးရှုဖြစ်ခြင်းမှ စိတ်ကိုရုပ်သိမ်းထားတတ်၏၊ ဝါ–ချုံ့ထားတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝိသတ္တိကာ–မည်၏၊ [ဝိကို "ဝိဝိဟေဟိ အာကာရေဟိ"ဟုလည်းကောင်း၊ သံဟရတိကို "သင်္ခိပတိ"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာ၌ ဖွင့်သည်၊] တစ်နည်း ဝိသံ–ဒုက္ခကို၊ ဂရတိ–ဆောင်ထားတတ်၏၊ ဣတိ, ဝိသတ္တိကာ–မည်၏၊ [ဝိသံကို "ဒုက္ခံ"ဟုလည်းကောင်း, ဟရတိကို "ဝဟတိ"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာ၌ ဖွင့်သည်၊] ဝိသမူလာ–ဒုက္ခ၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော သဘောတည်း၊ ဣတိ, ဝိသတ္တိကာ–မည်၏၊ [တဏှာကြောင့် ကံပြု၏၊ ထိုကံက ဒုက္ခကို ဖြစ်စေ၏၊ ထို့ကြောင့် တဏှာသည် ဒုက္ခ၏အကြောင်းရင်းလည်း ဖြစ်သည်၊] (တစ်နည်း) ဝိသမူလာ–ဒုက္ခဝေဒနာဟူသော အကြောင်းရင်းရှိသော တရားတည်း၊ ဣတိ, ဝိသတ္တိကာ–မည်၏၊ [ဒုက္ခဖြစ်လျှင် သုခကို တောင့်တသော တဏှာလည်းဖြစ်တတ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒုက္ခဝေဒနာဟူသော အကြောင်းရင်းရှိသည်"ဟု ဆိုသည်၊] ဝိသဖလာ–ဒုက္ခဟူသော အကျိုးရှိသော

ဝိသတာ, ဝိသဋ္ဌာ။ ။"ဝိသတာ"ဟု ဆိုလိုလျက် တ တစ်လုံးလာ၍ "ဝိသတ္တာ"ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့နောက် "ဝိသတ္တာယေव ဝိသတ္တိကာ"ဟု သွတ္တတဒ္ဓိတ် ဆင့်ပါ၊ ဝိသတာ၌ ဝိပုဗ္ဗ သရဓာတ်သည် ဂတိအနက်ကို ဟောဏ်၊ ဝိ အတွက် ဝိတ္ထတအနက်ကို ဟောရသည်၊ ဝိသဋ္ဌာ၌လည်း တကို ဋပြုထားခြင်းသာ ထူးသည်။

ဝိသံဝါဒိကာ။ ။အနိစ္စအစရှိသော ခန္ဓာငါးပါးကို နိစ္စအစရှိသည်ဟု ယူသော အားဖြင့် မိမိကိန်းရာ သတ္တဝါကို အလွဲအမှား ပြောဆိုစေတတ်သည်၊ ဝါ–ချွတ်ယွင်းစေတတ်သည်၊ ဆက်ဦးအံ့–အနိစ္စအစရှိသည်ကို နိစ္စဟုယူတတ်သော တရားသည် တဏှာမဟုတ်, ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ထို့ကြောင့် တကယ် ချွတ်ယွင်းစေတတ်သော တရားကား ဒိဋ္ဌိသာဖြစ်သည်၊ ဒိဋ္ဌိနှင့်တဏှာသည် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်၌ မကွဲမကွာဖြစ်သော ကြောင့် ဒိဋ္ဌိ၏ဝိသံဝါဒိကာအမည်ကို တဏှာ၌ တင်စား၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် တဏှာကိုလည်း "ဝိသံဝါဒိကာ"ဟု ဆိုသည်၊ [အနိစ္စာဒိသဘာဝသ ရူပါဒိကသ နိစ္စာဒိတော ဂဟဏံ အဘိနိဝေသော ဝိသေသတော တဏှာဝသေန ဟောတိ၊ တဏှာ ရဟိတာယ ဒိဋ္ဌိယာ အဘာဝါတိ ဥပစာရဝသေန နိမိတ္တသ (အကြောင်းတဏှာ၏) ကတ္တုဘာဝမာဟ "နိစ္စာဒိတော ဂဏှန္တီ ဝိသံဝဒိကာ ဟောတိ"တိ၊–အန။]

တရားတည်း၊ ဣတိ,ဝိသတ္တိကာ–မည်၏၊ [တဏှာသည် ဒုက္ခ၏အကြောင်း သမุဒယဖြစ်ရကား ဒုက္ခဟူသော အကျိုးရှိသည်၊] ဝိသပရိဘောဂါ–ရူပါရုံ အစရှိသောဒုက္ခကို သုံးဆောင်ခြင်းရှိသော သဘောတည်း၊ ဣတိ, ဝိသတ္တိကာ–မည်၏၊ ["တဏှာယ ၊ပေ၊ ဝိသပရိဘောဂါတိ ဝုတ္တာ"ဟူသော ဋီကာကို ကြည့်၍ ဝိသပရိဘောဂါကို "ဝိသံ+ပရိဘောဂေါ ယသ္သာ"ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် တွဲပါ၊] ဝါပန–သည်သာမကသေး၊ ဝိသတာ–ဝိသတာမည်သော၊ သာ တဏှာ–ထိုတဏှာသည်၊ ရူပေ–ရူပါရုံ၌လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဓမ္မေ–ဓမ္မာရုံ၌ လည်းကောင်း၊ ကုလေ–အမျိုး၌လည်းကောင်း၊ ဂဏေ–ဂိုဏ်း၌လည်းကောင်း၊ ဝိတ္ထတာ–ပြန့်ကျယ်၏၊ ဣတိ, ဝိသတ္တိကာ–မည်၏။

အနယဗျသနပါပနဒ္ဓေန–ကြီးပွားခြင်းမရှိသော ပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်စေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုမ္မာနုဗန္ဓသုတ္တက်ဝိယ–လိပ်၏နောက်သို့လိုက်သော ကြိုးငယ်နှင့်တူ၏၊ ဣတိ, သုတ္တံ–သုတ္တမည်၏၊ ဟိ–သာဓကကား၊ သုတ္တကန္တိ ၊ ပေ၊ အဓိဝစနန္တိ–ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)–ဤပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ–တို့၊ သုတ္တကန္တိ–သုတ္တက်ဟူသော၊ ဧတံ–ဤ အမည်သည်၊ နန္ဒီရာဂသ–နှစ်သက်တတ်, တပ်မက်တတ်သော လောဘ၏၊ အဓိဝစနံ–အမည်တည်း၊ လောဘသက္ကာရသံယုတ်, ကုမ္မသုတ်၊] ရူပါဒီသု–ရူပါရုံအစရှိသော တရားတို့၌၊ ဝိတ္ထတဒ္ဌေန–ပြန့်ကျယ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဝိသတာ–မည်၏၊ [ရှေ့၌ "ဝိသတာ"ဟု ပါပြီးဖြစ်လျက် ထပ်၍ ဟောတော်မူရခြင်း၏အကြောင်းကို ဋီကာ၌ ပြထား၏၊] တဿတဿ–ထိုထို အာရုံကို၊ ပဋိလာဘတ္ထာယ–ရခြင်းအကျိုးငှာ၊ သတ္တော–တို့ကို၊ အာယူဟာပေတိ–အား၊ထုတ်စေတတ်၏၊ ဣတိ, အာယူဟိနီ–မည်၏၊ ဥက္ကဏ္ဌိတုံ–ပျင်းရိခြင်းငှာ၊ အပ္ပဒါနတော–မပေး ခြင်းကြောင့်၊ သဟာယဒ္ဌေန–အဖေါ်နှင့် တူသည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဒုတိယာ–ဒုတိယာမည်၏၊ ဟိ–မှန်၊ အယံ–ဤ တဏှာသည်၊ သတ္တာနံ–တို့အား၊ ဝဋ္ဋသ္မိं–ဝဋ်ဆင်းရဲ၌၊ ဥက္ကဏ္ဌိတုံ–ပျင်းရိခြင်းငှာ၊ ဝါ–ပျင်းရိခွင့်ကို၊ နဒေတိ–မပေး၊ ဂတဂတဋ္ဌာနေ–ရောက်အပ် ရောက်အပ်သော အရပ်၌၊ ပိယ သဟာယောဝိယ–ချစ်အပ်သော သဟာယ်ချင်းကဲ့သို့၊ အဘိရမာပေတိ–အလွန် ဝမ်းမြေ့လျော်စေ၏၊ တေနေဝ–ထို့ကြောင့်ပင်၊ တဏှာ ၊ပေ၊ နာတိဝတ္ထတီတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ပြီ။

[တဏှာဒုတိယော–တဏှာဟူသော အဖေါ်ရှိသော၊ ပုရိသော–သတ္တဝါသည်၊ ဒီဃံ–ရှည်စွာသော၊ အဒ္ဓါနံ–သံသရာအဝန်းကို၊ သံသရံ (သံသရန္တော)–

ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ။ ။အယံ+ပကာရော ဣတ္ထံ၊ ဣတ္ထံ+ဘာဝေါ ဣတ္ထဘာဝေါ–ဤသို့ပြားသော လူ့ခန္ဓာတို့၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ လူ့အဖြစ် (လူ့ဘဝ)+ အညထာ+ဘာဝေါ အညထာဘာဝေါ–တစ်ပါးသော အပြားဟူသော နတ်ခန္ဓာစသည်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နတ်အဖြစ်, (နတ်ဘဝ)စသည်၊ [ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝန္တိ–

တပြောင်းပြန်ပြန် ကျင်လည်လျက်၊ ဣတ္ထိဘာဝညထာဘာဝံ–ဤသို့ပြားသော ခန္ဓာငါးပါး၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဤ လူ့ဘဝ, တစ်ပါးသော အပြား၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နတ်အစရှိသော ဘဝဟူသော၊ သံသာရံ–သံသာရာကို၊ ဝါ–ခန္ဓာ, အာယတနဓာတ်တို့၏ အဆက်မပြတ်ဖြစ်ခြင်းကို နာတိ ဝတ္ထတိ–မလွန်မြောက်နိုင်၊–[အဂ္ဂိတ္ထုရ်–စတုက္ကနိပါတ်, တဏှုပ္ပာဒသုတ်။]

ပဏိဒဟာနကဝသေန–ရှေးရှုထားတတ်သည်၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ဝါ–တောင့်တတတ်သည်၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ပဏိဓိ–မည်၏၊ ဘဝနေတ္တိတိ–ကား၊ ဘဝရဋ္ဌ–ဘဝ၏ ကြိုးတဲသည်း၊ [ဘဝသို့ ဆောင်တတ်သောကြောင့် တဏှာသည် ကြိုးနှင့် တူသည်–ဟူလို၊] ဟိ–မှန်၊ ရဋ္ဌယာ–ကြိုးဖြင့်၊ ဂိဝါယ–လည်ပင်းခ၌၊ ဗဒ္ဓါ–ဖွဲ့အပ်ကုန်သော၊ ဂေါဏာ–တို့ကို၊ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဋ္ဌာနံ–အလိုရှိအပ်, အလိုရှိအပ်သော အရပ်သို့၊ နိယျန္တိ ဝိယ–ဆောင်အပ်, ဆောင်နိုင်ကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ) ဇောယ–ဤတဏှာဖြင့်၊ သတ္တာ–တို့ကို၊ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဋ္ဌာနံ–သို့၊ နိယျန္တိ–နိ–၏၊ [ဤစကားအရ "နိယျန္တိ ဇောယာတိ နေတ္တိ၊ ဘဝသ နေတ္တိ, ဘဝ နေတ္တိ"ဟု ပြု၊ ဘဝသို့ ဆောင်ကြောင်းဖြစ်သော တဏှာတည်းဟူသော ကြိုး၊] တံတံ အာရမဏံ–ထိုထိုအာရုံကို၊ ဝနတိ ဘဇတိ–ကပ်တတ်၏၊ အလ္လီယတိ–ငြိကပ်တတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝနံ–မည်၏၊ [ဝနဓာတ်၏ သမ္ဗန္ဓတ္ထိအနက်ကို ယူ၍ "ဘဇတိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဘဇတိအရ ရိုသေ ဆည်းကပ်ခြင်းအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ "အလ္လီယတိ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ တဏှာက, သို့မဟုတ် တဏှာကို အကြောင်းပြု၍ သတ္တဝါက ရူပါရုံစသည်သို့ ကပ်၍ကပ်၍ နေတတ်သည်၊] ဝါ–တစ်နည်း၊ ဝနတိ ယာစတိ–တောင့်တတ်၏၊ ဣတိ, ဝနံ–မည်၏၊ [ယာစနအနက်ကို ဟောရာ၌ ဝနဓာတ်, တနာဒိဂိဏ်းဖြစ်၍ "ဝနောတိ"ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊] ဝနထောတိ–ဝနုထောဟူသောပုဒ်ကို၊ ဗျဉ္ဇနေန–ထဟူသော သဒ္ဒါဖြင့်၊ ပဒံ–ပုဒ်ကို၊ ဝမိတံ–တိုးပွားစေအပ်ပြီ၊ [သမထောကဲ့သို့ ရပ်ပြီးစေ၊] ဝါ–တစ်နည်း၊ အနတ္ထဒုက္ခာနံ–အကျိုးမဲ့ဒုက္ခတို့ကို၊ သမုဋ္ဌာပနဋ္ဌေန–ထကြွစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ–

မနုဿဘာဝ ဒေဝါဒိဘာဝဘူတံ၊–ဋီကာ၊] ဆိုလိုရင်းကား–"လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ စသည် ရှိသော သံသရာ"ဟူလို၊ ဤသံသရာကို ကျင်လည်ရာ၌ သတ္တဝါတို့သည် ရောက်ရာ ဘဝကို ဘဝနိကန္တိကတဏှာဖြင့် ရှေးဦးစွာ နှစ်သက်ကြ၏၊ ဤ နှစ်သက်သော တဏှာသည် ထို သတ္တဝါ၏အဖေါ်ပင်တည်း၊ ထို့နောက်လည်း အကြောင်းအားလျော်စွာ မကြာမကြာ တဏှာဖြစ်၏၊ ထို တဏှာဖြစ်တိုင်း ထိုအာရုံကို နှစ်သက်၍နေရကား သတ္တဝါတို့သည် သံသရာထဲ၌ မည်မျှလောက်ပင် ကြာစေကာမူ မပျင်းရိကြတော့၊ ထို့ကြောင့် "တဏှာဒုတိယော ၊ပေ၊ နာတိ ဝတ္ထတိ"ဟု ဆိုသည်။

အနတ္ထ ၊ပေ၊ ဝနံ။ ။သစ်ပင်ချုံနွယ်တို့ဖြင့် ရှုပ်ထွေး၍နေသော တောရှုပ်ကြီးသည် ရောက်လာသူတို့အား အကျိုးမဲ့ကိုလည်းကောင်း, စိတ်ဆင်းရဲ ကိုယ်ဆင်းရဲမှုကိုလည်းကောင်း ဖြစ်စေနိုင်၏၊ ပြင်းထန်သော တဏှာလည်း ထို့အတူပင်

ထူထောင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဂဟနဋ္ဌေန စ–ရူပ်ထွေးထူထပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝနံ ဝိယ–တောနင့်တူ၏၊ ဣတိ, ဝနံ–မည်၏၊ ဧတံ–ဤဝနဟူသော အမည်သည်၊ ဗလဝတဏှာယ–အားကြီးသော တဏှာ၏၊ နာမံ–တည်း၊ ပန–ကား၊ ဂဟနတရဋ္ဌေန–သာ၍ ရူပ်ထွေးသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ တတော–ထိုအားကြီးသော တဏှာထက်၊ ဗလဝတရံ–သာ၍ အားကြီးသော တဏှာသည်၊ ဝနထောနာမ–မည်၏၊ တေန–ထို့ကြောင့်၊ ဝနံ ၊ပေ၊ ဘိက္ခဝေါတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

[ဘိက္ခဝေါ–ရဟန်းတို့၊ တုမှေ–သင်တို့သည်၊ ဝနံ–ကိလေသာဟူ, ထူထပ်သော တောကို၊ ဆိန္ဒထ–ဖြတ်လိုက်ကြကုန်လော၊ ရက္ခံ–သစ်ပင်ကို၊ မာ ဆိန္ဒထ–မဖြစ်ကြကုန်လင့်၊ ဝနတောပိ–ကိလေသာဟူ, ထူထပ်သော တောမှ၊ ဘယံ–ဇာတိဇရာ, အစဖြာ၍, များစွာထောင်သောင်း, ဘေးအပေါင်းသည်၊ ဇာယတေ–ဖြစ်၏၊ ဝနဿ–ကိလေသာဟူ, ထူထပ်သော တောကိုလည်းကောင်း၊ ဝနထဋ္ဌ–ဆက်ကာဆက်ကာ, ဖြစ်ပွားလာသော ကိလေသာတောကိုလည်းကောင်း၊ ဆေတ္တာ–ဖြတ်ပြီး၍၊ နိဗ္ဗနာ–ကိလေသာတော မရှိကြကုန်သည်၊ ဟောထ–ဖြစ်ကြကုန်လော။]

သန္ဓဝနဝသေန–ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ သန္ဓဝေါ–မည်၏၊ သံသဂ္ဂေါ–ရောနှောပေါင်းသင်း, ဆက်ဆံခြင်းတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [သံပုဗ္ဗ, ထဝ–အဘိတ္ထဝေဓာတ်၊ သံ(သမ္မာ)–ကောင်းစွာ+ထဝနံ–ချီးမွမ်းခြင်း၊ သန္ဓဝေါ–ခြင်း၊ မိတ်ဆွေဖွဲ့ခြင်းဟူသည် အချင်းချင်းချီးမွမ်း၍ အကောင်းထင်နေခြင်းတည်း၊] သော–ထိုရောနှောပေါင်းသင်း ဆက်ဆံခြင်းသည်၊ တဏှာသန္ဓဝေါ–တဏှာအားဖြင့် ရောနှောပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်းလည်းကောင်း၊ မိတ္တသန္ဓဝေါစ–မိတ်ဆွေအဖြစ်ဖြင့် ရောနှောပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်းလည်းကောင်း၊

ဖြစ်စေနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဝနံ ဝိယာတိ ဝနံ"ဟု ပြု၍ တောရှုပ်နှင့်တူပုံကို "အနတ္ထ ၊ပေ၊ ဂဟန ဋ္ဌေန"ဟု မိန့်သည်၊ [ပထမနည်း၌ ဝနနှင့် ဝနထသည် အနက်တူ၏၊ "အနတ္ထဒုက္ခာနံ ဝါ"စသော ဒုတိယနည်း၌ကား အနက်အရ မတူကြ၊ ဗလဝတဏှာဟော, ဗလဝတရတဏှာဟောအဖြစ်ဖြင့် ကွဲပြားကြသည်။]

ဝနံ ၊ပေ၊ ဟောထ။ ။တတ္ထ ၊ပေ၊ ကိလေသဝနံ သန္ဓာယေတံ. ဝုတ္တံ ၊ပေ၊ ဧဝံ ဇာတိ အာဒိဘယမ္မိ ကိလေသဝနတော ဇာယတိတိ အတ္ထော ၊ပေ၊ ပုဗ္ဗပ္ပတ္တိကာ ဝနံ နာမ၊ အပရပ္ပတ္တိကာ ဝနထောနာမ၊ နိဗ္ဗနာ ဟောထာတိ–နိက္ကိလေသာ ဟောထ၊-- ဓမ္မပဒ, မဂ္ဂဝဂ်,အဋ္ဌမဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ၊ ဤ၌ "ဝနံ"ကို "ကိလေသဝနံ"ဟု ဖွင့်၍ နိဗ္ဗနာကို "နိက္ကိလေသာ"ဟု ဖွင့်၏၊ "နိဗ္ဗာနာ"ဟု ဗွာ၌ ဒီဃ မရှိစေရ၊ "နိဗ္ဗနာ"ဟုသာ ရှိစေရမည်၊ ["နိဗ္ဗာနာ"ဟု ဆိုလျှင် "ဝါန (တဏှာ) မရှိကြကုန်သည်"ဟုသာ အနက်ပေးနိုင်၏၊ ထိုသို့ပေးလျှင် "နိက္ကိလေသာ"အဖွင့်နှင့် မညီ။]

(ဣတိ-သို့၊) ဒုဝိဓော-၏၊ တေသု-ထို နှစ်ပါးတို့တွင်၊ ဣဓ-ဤ လောဘနိဒ္ဒေသ ၌၊ တဏှာသङ္ခေါ-ကို၊ အဓိပ္ပေတော၊ သိနေဟာဝသေန-စိုစိုစွတ်စွတ် စေးကပ် ခြင်း၏စွမ်းကြောင့်၊ ဝါ-ချစ်ခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ သိနေဟော-မည်၏၊ အာလယကရဏာဝသေန-ငြိတွယ်မှုကို ပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ , အပေက္ခတိ-ရှုငဲ့တတ်၏၊ ဣတိ, အပေက္ခာ-မည်၏၊ စ-သာဓကကား၊ ဣမာနိ ၊ပေ၊ ကရောဟိတိ-ဟူသော၊ ဧတံ(သုတ္တံ)-ကို၊ (ဒေဝိယာ)ပိ-မိဖုရားသည်လည်း၊ ဝုတ္တံ-ပြောဆိုအပ်ပြီ၊ ["ဘဂဝတာ"ဟု ယောဇနာထည့်သည်ကို စဉ်းစားပါ၊] ဒေဝ-အရှင်မင်းမြတ်၊ ဣမာနိ-ဤ မြို့တော်တို့သည်၊ တေ-အရှင်မြတ်၏၊ ကုသာဝတီ ရာဇဓာနီ ပမုခါနိ-ကုသဝတီမင်းနေပြည် အမှူးရှိကုန်သော၊ စတုရာသီတိ နဂရသဟဿာနိ-ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော မြို့တော်ပါ တည်း၊ ဒေဝ-မင်းမြတ်၊ ဧတ္ထ-ဤ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော မြို့တော်တို့ သည်၊ ဆန္ဒ-ဆန္ဒကို၊ ဇနေဟိ-ဖြစ်စေပါလော၊ ဝိဓိတော-နှိုင်ငံတော်၌၊ အပေက္ခ-ရှုငဲ့ခြင်းကို၊ ကရောဟိ-ပြုတော်မူပါလော၊-ဒီဃနိကာယ်, မဟာဝဂ္ဂ, မဟာ သုဒဿနသုတ်၊] ဟိ-မှန်၊ အာလယံ-တွယ်ကပ်မှုကို၊ ကရောဟိ၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤ အပေက္ခကရောဟိဟူသော ပါဠိရပ်၌၊ အတ္ထော-တည်း။

ပါဠိယေဣဿ ပါဠိယေဣဿ-အသီးအသီး တစ်ခုစီတစ်ခုစီသော၊ အာရမဏော-၌၊ ဗန္ဓတိ-နှောင်ဖွဲ့တတ်၏၊ ဣတိ, ပဋ္ဌဗန္ဓု-မည်၏၊ [ပဋ္ဌဗန္ဓု-အသီးအသီး နှောင်ဖွဲ့တတ်သော တရား၊] ဝါ-တစ်နည်း၊ ဥတကဋ္ဌေန-ဆွေမျိုး၏အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ပါဠိယေဣဿ-အသီးအခြားတစ်ယောက်သော၊ ဗန္ဓု-ဆွေမျိုးတည်း၊ ဣတိပိ-ကြောင့်လည်း၊ ပဋ္ဌဗန္ဓု-မည်၏၊ [ပဋ္ဌဗန္ဓု-အသီး အခြားတစ်ယောက်တည်းသော ဆွေမျိုး၊] ဟိ-မှန်၊ နိစ္စသန္ဓိသိတဋ္ဌေန-အမြဲ မိုခိုအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ သတ္တာနံ-တို့၏၊ တဏှာသမော-တဏှာနှင့်တူသော၊ ဗန္ဓုနာမ-ဆွေမျိုးမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။

အာရမဏာနံ-တို့သို့၊ အသနတော-ပြန့်နှံ့တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-စားသောက်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာသာ-အာသာမည်၏၊ အဠောဠ္ဌ ရဏတော စေဝ-လွမ်းမိုးတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ တိတ္တိ-တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းသို့၊ အနုဂန္ဓာဝ-မကပ်ရောက်မူ၍သာလျှင်၊ ပရိဘုဉ္ဇနတော စ-သုံးဆောင်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (အာသာ-မည်၏၊) ဣတိ အတ္ထော၊ [အသဓာတ်၏ဗျာသနအနက်ကို ရည်ရွယ်၍ "အဠောဠ္ဌရဏ တော စေဝ"ဟုလည်းကောင်း, အဒနအနက်ကို ရည်ရွယ်၍ "ပရိဘုဉ္ဇနတောစ" ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊] အာသိသနဝသေန-လိုချင်တောင့်တခြင်း၏အစွမ်း ကြောင့်၊ အာသိသနာ-မည်၏၊ [သက္ကတ၌ "အာ=ပုဗ္ဗသိ'သဓာတ်"ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိ၌ သိသဓာတ်ဟု ရှိသည်၊] အာသိသိတသ-လိုချင်တောင့်တတတ်သော စိတ်၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ အာသိသိတတ္တံ-ရာ၊ ဣဒါနိ-

ဌ်၊ တသာ–ထို အာသိသနတဏှာ၏၊ ပဝတ္တိဌာနံ–ဖြစ်ရာဌာနကို၊ ဒသေတုံ–ငှာ၊ ရူပါသာဒီအာဒီ–ကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထို ရူပါသာအစရှိသော စကားရပ်ဌ်၊ အာသိသနဝသေန–လိုချင်တောင့်တခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ အာသာ–မည်၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အာသာယ–အာသာသဒ္ဒါ၏၊ အတ္ထံ–ကို၊ ဂဟေတွာ–ယူ၍၊ ရူပေ–ရူပါရုံဌ်၊ အာသာ–လိုချင်တောင့်တတတ်သော တဏှာ တည်း၊ ရူပါသာ–ရူပါရုံဌ် လိုချင်တောင့်တတတ်သော တဏှာ၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ နဝပိ–နှင်သော၊ ပဒါနိ–တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ–နှ၏၊ စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤ ကိုပါးသော ပုဒ်တို့တွင်၊ ပုရိမာနိ–နှင်သော၊ ပဌ–ငါးပုဒ်တို့ကို၊ ပဌကာမဂုဏ ဝသေန–ရူပ,သဒ္ဒစသော ငါးပါးသော ကာမဂုဏ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တာနိ–နှ–ပြီ၊ ဆဋ္ဌ–ခြောက်ခုမြောက်ပုဒ်ကို၊ (လာဘာသာဟူသော ပုဒ်ကို၊) ပရိက္ခာရ လောဘဝသေန–ပရိက္ခရာတို့ကို လိုချင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ၊) တံ–ထို ခြောက်ခုမြောက်ပုဒ်ကို၊ ဝိသေသတော–အထူးအားဖြင့်၊ ပဗ္ဗဇိတာနံ–ရဟန်းတို့၏ အတွက်၊ (ဝုတ္တံ၊) တတော–ထိုဆဋ္ဌပုဒ်မှ၊ ပရာနိ–နှင်သော၊ တီဏိ–သုံးပုဒ်တို့ကို၊ (ဓနာသာ ပုတ္တာသာ ဇီဝိတာသာဟူသော ပုဒ်တို့ကို၊) အတိတ္တိယဝတ္ထု ဝသေန–တင်းတိမ်ခြင်းကို မဖြစ်စေနိုင်သော ဝတ္ထု၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂဟဋ္ဌာနံ–အိမ်ဌ်တည်သူ လူဝတ်ကြောင်တို့၏ အတွက်၊ (ဝုတ္တာနိ၊) ဟိ–မှန်၊ တေသံ–ထို လူဝတ်ကြောင်တို့၏၊ ဓနပုတ္တဇီဝိတေဟိ–ဥစ္စာ သားသမီး အသက်တို့ထက်၊ အည်–အခြားသော၊ ပိယတရံ–သာ၍ ချစ်အပ်သော အရာဝတ္ထုသည်၊ နှ အတ္ထိ–မရှိတော့။

ဧတံ–ဤဥစ္စာသည်၊ မယှံ–ငါ၏၊ (သန္တကံ–ဥစ္စာတည်း၊) ဧတံ–သည်၊ မယှံ–၏၊ (သန္တကံ–တည်း၊) ဣတိဝါ–ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ အသုကေန–ထိုမည်သူသည်၊ မေ–ငါအား၊ ဣဒံ–ဤဥစ္စာကို၊ ဒိန္နံ–ပေးအပ်ပြီ၊ ဣဒံ–ကို၊ ဒိန္နံ–ပြီ၊ ဣတိဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ ဧဝံ–သို့၊ သတ္တေ–တို့ကို၊ ဧဟိပေတိ–

အတိတ္တိယဝတ္ထု။ ။တိပိဓာတ်သည် ပီဏန (နှစ်သက်ခြင်း) အနက်ကို ဟောဘ၏၊ တိပစ္စည်းသက်၍ "တိတ္တိ–အားရနှစ်သက်ခြင်း" ဟု ဖြစ်၏၊ တိတ္တိ+ဧနေတိတိ တိတ္တိယံ–အာရနှစ်သက်ခြင်း (တင်းတိမ်ကျေနပ်ခြင်း)ကို ဖြစ်စေတတ်သော ဝတ္ထု၊ (ဧနေတိအနက်ဌ် ဣယသက်၊) နှ+တိတ္တိယံ အတိတ္တိယံ (ဝတ္ထု။)

ဧပ္ပာ။ ။ဧပ္ပဓာတ်သည် ပြောဆိုခြင်းအနက်ကို ဟောဘ၏၊ ကာရိတ်ကြောသော ကြောင့် ပြောဆိုစေတတ်သော တဏှာကို ရ၏၊ ယခုအခါဌ် "ဧတံ မယှံ=ဧတံ မယှံ" ဟု ကိုယ့်ဥစ္စာလေးကို ထပ်ကာထပ်ကာ ပြောနေခြင်းသည်လည်းကောင်း, "ဣဒံ ဒန္နံ ဣဒံ ဒိန္နံ" ဟု သူများက ပေးအပ်သည်ကို ထပ်ကာထပ်ကာ ပြောနေခြင်းသည်လည်းကောင်း, သာယာသော တဏှာက ပြောစေခြင်းပင်တည်း၊ ရှေးနိဿယဌ် "ဣဒံ ဒိန္နံ ဣဒံ နဒိန္နံ" ဟု အနက်ပေး၏၊ "နဒိန္နံ"သည် တဏှာကြောင့် မဟုတ်၍ တဏှာက ပြောစေလိမ့်မည် မဟုတ်၊ ဒေါသကသာ ပြောစေပေလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် "နဒိန္နံ"ဟု မရှိရ၊ ထပ်ကာ ထပ်ကာ ပြောစေပုံကို ပြသောကြောင့် "ဧတံ မယှံ ဧတံ မယှံ"ဟု ရှိစေရမည်။

ပြောဆိုစေတတ်၏၊ ဣတိ,ဧပွာ–ဧပွာမည်၏၊ ပရတောနောက်၌၊ ဒွေ–နှ်သော၊ ပဒါနိ–တို့ကို၊ (ပဧပွာ, အဘိဧပွာဟူသော ပုဒ်တို့ကို၊) ဥပသဂ္ဂေန–ပ ဥပသာရ,အဘိ ဥပသာရပုဒ်ဖြင့်၊ ဝမုတာနိ–တိုးပွားစေအပ်ကုန်ပြီ၊ တတော–ထိုနှစ်ပုဒ်တို့မှ၊ ပရံ–နောက်၌၊ အညေန–အနက်ကွဲပြားခြင်းဟူသော အခြင်းအရာမှ တစ်ပါးသော၊ အာကာရေန–အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ဧပွာနှင့်ဧပွနာ ဧပို့တတ္တံ တို့၏အနက်အရ မကွဲမပြားခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) ဝိဘဇိတုံ–ဝေဖန်ခြင်းငှာ၊ အာရဒ္ဓတ္တာ–အားထုတ်တော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုန–ဖန်၊ ဧပွာတိ–ဧပွာဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဧပွနာကာရော–ပြောဆိုခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ ဧပွနာ–မည်၏၊ ဧပို့တသ–ပြောဆိုတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တဏှာတည်း၊ ဧပို့တတ္တံ–တဏှာ။

ပုနပ္ပုနံ–အဖန်ဖန်၊ ဝိသယေ–အာရုံ၌၊ လုပတိ အာကမုတိ–ဆွဲငင်တတ်၏၊ ဣတိ,လောလုပေါ–မည်၏၊ လောလုပသ–အာရုံ၌ အဖန်ဖန်ဆွဲငင်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတဏှာသည်၊ လောလုပ္ပံ–လောလုပ္ပမည်၏၊ လောလုပ္ပာကာရော–အာရုံ၌ အဖန်ဖန်ဆွဲငင်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အခြင်းအရာသည်၊ ဝါ–အာရုံ၌ အဖန်ဖန်ဆွဲခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ လောလုပ္ပာယနာ–လောလုပ္ပာယနာမည်၏၊ လောလုပ္ပသမဂ္ဂီနော–လောလုပ္ပတဏှာနှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (အာရုံ၌ အဖန်ဖန်ဆွဲငင်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တဏှာနှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊) ဘာဝေါ–သည်၊ လောလုပ္ပာယိတတ္တံ–မည်၏၊ [လောလုပ္ပေန+အယိတောလောလုပ္ပာယိတော၊ လောလုပ္ပာယိတသ+ဘာဝေါ လောလုပ္ပာယိတတ္တံ။]

ပုဗ္ဗဋ္ဌိကတာတိ–ကား၊ ယာယတဏှာယ–အကြင် တဏှာဖြင့်၊ လာဘဌာနေသု–လာဘ်၏တည်ရာ အရပ်တို့၌၊ (ရပေါက်ရလမ်းရှိရာ အရပ်တို့၌၊) ပုစ္ဆံ–အမြီးကို၊ စာလယမာနာ–လှုပ်စေကုန်သော၊ (ပုစ္ဆံ စာလယမာနာ–အမြီးနှန့်ကုန်သော၊) သုနခါဝိယ–ခွေးတို့ကဲ့သို့၊ ကမ္မမာနာ–လှုပ်ရှားကုန်လျက်၊ ဝိစရန္တီ–

လောလုပေါ။ ။လုပဓာတ်၏ အာကမုနအနက်ကို ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ မတွေ့ရ၊ "ဓာတူနံ အနေကတ္ထတ္တာ"ဟု ကြံပါ၊ သက္ကတဘာသာကား လုဘဓာတ်, အစ်ပစ္ဆည်း, လုလုဟု ဒွေဘော်ပြု၍ လု၏ ဥကို သြပြု, "လောလုဘ"ဟု ဖြစ်ပြီးမှ ဘကို ရံခါ ပပြု၍ "လောလုပေါ"ဟု ရပ်ပြီးပုံကို ပြ၏၊ "ပုနပ္ပုနံ"ကား "လုလု"ဟူသော သဒ္ဒါနှစ်ခုအတွက် ရအပ်သော အနုက်တည်း။

ပုစ္ဆဋ္ဌိကတာ။ ။အဋ္ဌဓာတ်သည် မကွန့ ဗျတ္တိစသော အနက်တို့၌ ဖြစ်၏၊ ဤ၌ "ဗျတ္တိ–ထင်ရှားပြခြင်း"အနက် ဖြစ်သင့်၏၊ ခွေးက အမြီးကိုလှုပ်ပြခြင်း (အမြီးနှန့်ခြင်း)သည် မိမိ၏လိုချင်သော အရာရှိကြောင်းကို ထင်ရှားပြခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "စာလယမာနာ သုနခါဝိယ"ဟု ဆိုသည်၊ အဋ္ဌနံ+အဋ္ဌော (ထင်ရှားပြခြင်း၊ ဝါ–

လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ တံ–ထို ပုစ္ဆဋ္ဌိကတာဟူသော အမည်သည်၊ တသာ ကမ္မနုတဏှာယ–ထို လူပ်ရှားကြောင်းတဏှာ၏၊ နာမံ–အမည်တည်း၊ သာဓု–ကောင်းကုန်သော၊ မနာပမနာပေ–အလွန် မြတ်နိုးဖွယ် ကောင်းကုန်သော၊ ဝိသယေ–အာရုံတို့ကို၊ ကာမေတိ–အလိုတတ်၏၊ ဣတိ, သာဓုကာမော–မည်၏၊ [သာဓုကို "မနာပမနာပေ ဝိသယေ"ဟု သရုပ်ပြသည်၊] တသ–ထို အကောင်းတို့ကို အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တဏှာသည်၊ သာဓု ကမ္မတာ–မည်၏။

မာတာမာတုစ္ဆာတိအာဒိကေ–အမိ,အမိကြီး,မိထွေးအစရှိသော၊ အယုတ္တဋ္ဌာနေ–ရာဂဖြစ်ခြင်းဌာ မသင့်သောအရာ၌၊ (ဥပဓိနော–သော၊) ရာဂေါ–ရာဂတည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အဓမ္မရာဂေါ–မည်၏၊ [အဓမ္မော+ရာဂေါ အဓမ္မရာဂေါ၊ (တစ်နည်း) အဓမ္မေန+ဥပဓိနော+ရာဂေါ အဓမ္မရာဂေါ၊] ယုတ္တဋ္ဌာနေပိ–ဖြစ်သင့်ရာဌာန၌လည်း၊ ဗလဝါ–အားကြီးသည်၊ ဟုတ္ဝာ, ဥပဓိနော်လောဘော–ဖြစ်သော လောဘသည်၊ ဝိသမလောဘော–မည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ရာဂေါ–သည်၊ ဝိသမံ–ဝိသမချည်းတည်း၊ ဣတိ အာဒိဝစနတော–ဤသို့ အစရှိသည်ကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ (ဝိဘင်းပါဠိ, ခုဒ္ဒကဝတ္ထု ဝိဘင်္ဂ, တိကနိဒ္ဒေသ၌ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊) ယုတ္တဋ္ဌာနေဝါ–ဖြစ်သင့်ရာဌာန၌သော်လည်းကောင်း၊ အယုတ္တဋ္ဌာနေဝါ–မဖြစ်သင့်ရာဌာန၌သော်လည်းကောင်း၊ ဥပဓိနော–သော၊ ဆန္ဒ ရာဂေါ–နှစ်သက်တတ် မက်မောတတ်သော အားကြီးသော ရာဂသည်၊ (ပြင်းပြသော ရာဂသည်၊) အဓမ္မဠေန–မတရား သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဓမ္မရာဂေါ–မည်၏၊ ဝိသမဠေန–မညီညွတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသမလောဘော–မည်၏၊ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗော၊ [ဝိသမော–မမျှတသော+လောဘော ဝိသမ လောဘော၊ ဝိသမေန+ဥပဓိနော လောဘော ဝါ ဝိသမလောဘော။]

အာရမဏာနံ–တို့ကို၊ နိကာမနဝသေန–လိုလားနှစ်သက်ခြင်း၏အစွမ်း ကြောင့်၊ နိကန္တီ–မည်၏၊ နိကာမနာကာရော–လိုလား နှစ်သက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ နိကာမနာ–မည်၏၊ [စုရာဒိဂိုဏ်းဖြစ်၍ "ကာမန"ဟု ဝုဒ္ဓိ ရောက်နိုင်သည်၊ စုရာဒိ ဏေပစ္စည်း အကြောင်း၊] ပတ္ထနာဝသေန–တောင့်တ

လူပ်ပြခြင်း၊) ပုစ္ဆသ+အဠော ပုစ္ဆဠော–အမြီးကို လူပ်ပြခြင်း၊ ဝါ–အမြီးနန့်ခြင်း၊ ပုစ္ဆဠော+ယေသံ အတ္ထိတိ ပုစ္ဆဋ္ဌိကာ (အမြီးနန့်ခြင်းရှိသော ခွေးတို့၊) ပုစ္ဆဋ္ဌိကာဝိယာတိ ပုစ္ဆိဋ္ဌိကာ၊ ပုစ္ဆဋ္ဌိကာနံ+ဘာဝေါ ပုစ္ဆဋ္ဌိကတာ–အမြီးနန့်သောခွေးနှင့် တူသူတို့၏ဖြစ် ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ (တဏှာ၊) (တစ်နည်း) "ပုစ္ဆိဋ္ဌကတာ"ဟု ပါဠိရှိစေ၊ ဣဋ္ဌယန္တီတိ ဣဋ္ဌန္ဒကာ၊ ပုစ္ဆံ+ဣဋ္ဌန္ဒကာ ပုစ္ဆိဋ္ဌကာ–အမြီးကိုလူပ်စေတတ် (အမြီးနန့်တတ်)သော ခွေးတို့၊ ပုစ္ဆိဋ္ဌ ကာနံ+ဘာဝေါ ပုစ္ဆိဋ္ဌကတာ၊ ဤသို့ ပါဠိရှိလျှင် "စာလယမာနာ သုနခါ ဝိယ" ဟူသောအဖွင့်နှင့် သာ၍ သင့်လျော်၏။

ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ပတ္ထနာ–မည်၏၊ ပိဟာယနဝသေန–ချစ်မြတ်နိုးခြင်း၏ ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ ပိဟနာ–မည်၏၊ သုဒ္ဒ–လွန်စွာ၊ ပတ္ထနာ–တောင့်တခြင်းသည်၊ သမ္ပတ္ထနာ–မည်၏၊ ပဠသု–နှင်သော၊ ကာမဂုဏေသု–တို့၌၊ တဏှာ–တပ်မက်တတ်သော တဏှာသည်၊ ကာမတဏှာ–မည်၏၊ ရူပါရူပဘဝေ–ရူပဘဝ,အရူပဘဝ၌၊ တဏှာ–သည်၊ ဘဝတဏှာ–ဘဝတဏှာမည်၏၊ ဥစ္ဆေဒ သခ်ါတေ–ဥစ္ဆေဒဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝိဘဝေ–ဝိဘဝ၌၊ တဏှာ–သည်၊ ဝိဘဝ တဏှာ–မည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ သုဒ္ဓေ–အရူပဘဝမဖက် သက်သက်သော၊ ရူပဘဝသို့ယေဝ–၌သာ၊ တဏှာ–သည်၊ ရူပတဏှာ–မည်၏၊ အရူပဘဝေ–၌၊ တဏှာ–သည်၊ အရူပတဏှာ–မည်၏၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသဟဂတော–ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ရာဂေါ–သည်၊ ဒိဋ္ဌိရာဂေါ–မည်၏၊ နိရောဓေ–ဘဝ၏ချုပ်ခြင်း၌၊ တဏှာ–သည်၊ နိရောဓတဏှာ–မည်၏၊ [“ဥစ္ဆေဒ ၊ပေ၊ ဒိဋ္ဌိရာဂေါ”သည် နိရောဓတဏှာ၏သရုပ်ပြတည်း၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှင့်တကွ ဖြစ်သောရာဂကို “နိရောဓ တဏှာ”ဟု မှတ်ပါ၊] ရူပေ–ရူပါရုံ၌၊ တဏှာ–တဏှာတည်း၊ ရူပတဏှာ–ရူပါရုံ၌တဏှာ၊ သဒ္ဒေ–၌၊ ပေ၊ သဒ္ဒတဏှာ ဂန္ဓတဏှာဒီသုပိ–ဂန္ဓတဏှာ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော–တည်း၊ သြဃာဒယော–သြဃအစရှိ သော သဒ္ဒါတို့သည်၊ ဝုတ္တတ္ထာဝ–ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိကုန်သည်သာ။

ကုသလဓမ္မေ–ကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ အာဝရတိ–ပိတ်ဆို့တတ်၏၊ ဣတိ, အာဝရဏံ–မည်၏၊ ဆာဒနဝသေန–ကုသိုလ်တရားတို့ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်း၏အစွမ်း ကြောင့်၊ ဆာဒနံ–မည်၏၊ သတ္တေ–တို့ကို၊ ဝဋ္ဋသို့–ဝဋ်ဆင်းရဲ၌၊ ဗန္ဓတိ–ဖွဲ့ချည် ထားတတ်၏၊ ဣတိ,ဗန္ဓနံ–မည်၏၊ စိတ္တံ–ကို၊ ဝါ–သို့၊ ဥပဂန္တွာ–ကပ်ရောက် ၍၊ ကိလိသတိ–နှိပ်စက်တတ်၏၊ သံကိလိဋ္ဌ–လွန်စွာ နှိပ်စက်အပ်သည်ကို၊ ကရောတိ–၏၊ ဣတိ,ဥပက္ကိလေသော–မည်၏၊ ထာမဂတဋ္ဌေန–အားအစွမ်း သို့ ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုအနု–အဖန်ဖန်၊ သေတိ–ကိန်းတတ်၏၊ ဣတိ, အနုသယော–မည်၏၊ [အချို့စာအုပ်၌ “အနု+သေတိ”ဟု အနုတစ်ပုဒ် သာရှိ၏၊ ထာမဂတဖြစ်ပုံကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ သမုစ္စည်းပိုင်း၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ဥပဓိမာနာ–ဖြစ်လသော်၊ ဝါ–ဖြစ်သောတဏှာသည်၊ စိတ္တံ–ကုသိုလ်စိတ်ကို၊ ပရိယုဋ္ဌာတိ–လုယူတတ်၏၊ ဣတိ, ပရိယုဋ္ဌာနံ–မည်၏၊ ဥပဓိတုံ–ဖြစ်ခြင်း ငှာ၊ အပဓါနေန–မပေးခြင်းအားဖြင့်၊ ကုသလစာရံ–ကုသိုလ်၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဂဏှာတိ–လုယူတတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [ဖြစ်ခွင့် မပေးခြင်းကိုပင် “လုယူ”ဟု

ဥပက္ကိလေသော။ ။“ဥပ”ကို “ဥပဂန္တွာ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ကိလိသဓာတ်သည် ဒိဝါဒိဂိုဏ်းဖြစ်မူ ဥပတာပ–ပူလောခြင်း, မလိန–ညစ်နွမ်းခြင်းဟူသော အကမ္မက အနက်ကို ဟောဏ်၊ ဘူဝါဒိ ကိယာဒိဖြစ်မူ ဗာဓန–နှိပ်စက် တားမြစ်ခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ ဤ၌ ကရောတိဟု သကမ္မကဓာတ်ဖြင့် ဖွင့်သောကြောင့် ဘူဝါဒိသာဖြစ်ထိုက် ၏၊ ထို့ကြောင့် နှိပ်စက်ခြင်းအနက်ဟော “ကိလိသတိ”ဟုသာ ရှိသင့်သည်။

ဆိုသည်၊] ဟိ–မှန်၊ စောရာ–ဓားပြတို့သည်၊ မဂ္ဂေ–လမ်းခွ၊ ပရိယုဋ္ဌိ'သု–လုယက်ကြကုန်ပြီ၊ ဝုတ္တာ–သေသောက်ကြူးတို့သည်၊ မဂ္ဂေ–ခွ၊ ပရိယုဋ္ဌိ'သု–နှ်ပြီ၊ ဣတိ အာဒီသု–ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်တို့၌၊ မဂ္ဂံ–လမ်းကို၊ ဝါ–လမ်းခွဿားသူ လူအပေါင်းကို၊ ဂဏှိ'သု–လုယက်ကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော–ဤအနက်ကို၊ (ဝိဒိတောယထာ–သိအပ်သကဲ့သို့၊) ဧဝံ–တူ၊ ဣဓာပိ–ဤပရိယုဋ္ဌာနံဟူသော ပုဒ်၌လည်း၊ ဝါ–ဤ လောဘနိဒ္ဒေသ၌လည်း၊ ဂဟဏဋ္ဌေန–လုယူခြင်းအနက်အားဖြင့်၊ ပရိယုဋ္ဌာနံ–ပရိယုဋ္ဌာနကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ပလိဝေဋ္ဌနဋ္ဌေန–ရစ်ပတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ လတာဝိယ–နွယ်နှင့်တူ၏၊ ဣတိ, လတာ–မည်၏၊ လတာ–တဏှာတည်းဟူသော နွယ်သည်၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌေ–ခြောက်ခွါရတို့မှ ဖေါက်ထွက်၍၊ တိဋ္ဌတိ–ရှုပစသော အာရုံတို့၌ တည်တတ်၏၊ ဣတိ–သို့၊ အာဂတဋ္ဌာနေပိ–လာသော ပါဠိရပ်၌လည်း၊ အယံ တဏှာ–ကို၊ လတာတိ–ဟု၍၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဝိဝိဓာနိ–အထူးထူး အပြားပြားများကုန်သော၊ ဝတ္ထူနိ–ဝတ္ထုတို့ကို၊ ဣစ္ဆတိ–အလိုရှိတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝေဝိစ္ဆံ–မည်၏။

ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ–ဝဋ္ဋဒုက္ခ၏၊ မူလံ–အခြေအမြစ်တည်း၊ ဣတိ, ဒုက္ခမူလံ–မည်၏၊ တဿေဝ ဒုက္ခဿ–ထို ဝဋ္ဋဒုက္ခ၏ပင်၊ နိဒါနံ–အကြောင်းရင်းတည်း၊ ဒုက္ခနိဒါနံ–ရင်း၊ (ဒုက္ခနိဒါနံ–ဝဋ္ဋဒုက္ခ၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော သဘောတရား၊) တံဒုက္ခံ–ထို ဝဋ္ဋဒုက္ခသည်၊ ဣတောဟေတု–ဤ တဏှာလောဘမှ၊ ပဘဝတိ–စ၍ဖြစ်၏၊ ဣတိ, ဒုက္ခပ္ပဘဝေါ–မည်၏၊ (ဒုက္ခပ္ပဘဝေါ–ဒုက္ခ၏စ၍ဖြစ်ရာ သဘောတရား၊) ဗန္ဓနဋ္ဌေန–နှောင်ဖွဲ့တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ပါသောဝိယ–ကျော့ကွင်းနှင့်တူ၏၊ ဣတိ, ပါသော–မည်၏၊ မာရဿ–မာရ်နတ်၏၊ ပါသော–ကျော့ကွင်းနှင့်တူသော တရားတည်း၊ မာရပါသော–တရား၊ ဒုရဂ္ဂိလနဋ္ဌေန–ခဲယဉ်းစွာ အန်ထုတ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗဇ္ဇိသံ ဝိယ–ငါးမြှားချိတ်နှင့်တူ၏၊ ဣတိ, ဗဇ္ဇိသံ–မည်၏၊ မာရဿ–၏၊ ဗဇ္ဇိသံ–ငါးမြှားချိတ်နှင့်တူသော တရားတည်း၊ မာရဗဇ္ဇိသံ–တရား၊ တဏှာဘိဘူတာ–တဏှာသည် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်သော သတ္တဝါတို့သည်၊ မာရဿ–၏၊ ဝိသယံ–

ဝေဝိစ္ဆံ။ ။ဝိ+ဣစ္ဆာဟု ခွဲ၊ ဣစ္ဆန်+ဣစ္ဆာ၊ ဣစ္ဆတီတိ ဝါ ဣစ္ဆာ၊ ဝိဝိဓာ–အားဖြင့်+ဣစ္ဆာ ဝိဝိစ္ဆာ၊ ဝိဝိစ္ဆာယေဝ ဝေဝိစ္ဆံ၊ သွတ္တာ၌ ဏပစ္စည်းသက်၊ "ဝိဝိဓာနိ ဝတ္ထူနိ ဣစ္ဆတိ"ကား အဓိဗာယတ္ထကိုသာ ဖွင့်ပြခြင်းတည်း၊ "ဝေဝိစ္ဆံ"ဟု နပုံလိင်လည်း မကောင်းလှ၊ ဝေဝိစ္ဆာဟု ဣတ္ထိလိင်ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။

ဒုရဂ္ဂိလနဋ္ဌေန။ ။ဂိလန–မျိုခြင်း၊ ဥ+ဂ္ဂိလန–အန်ထုတ်ခြင်း၊ ဥဂ္ဂိလိယတေတိ ဥဂ္ဂိလန်၊ ဒုကျေန+ဥဂ္ဂိလန် ဒုရဂ္ဂိလန်၊ ဒုရဂ္ဂိလန်+အဋ္ဌော ဒုရဂ္ဂိလနဋ္ဌော၊ အာခေါင်၌ ငြိနေသော ငါးမြှားချိတ်ကို အန်ထုတ်ဖို့ ခဲယဉ်းခြင်း အနက်သဘော။

နိုင်ငံကို၊ နာတိက္ကမန္ဒီ–မလွန်နိုင်ကုန်၊ တေသံ–ထို သတ္တဝါတို့၏၊ ဥပရိ–အပေါ်၌၊ မာရော–သည်၊ ဝသံ–မိမိအလိုကို၊ ဝတ္တေတိ–ဖြစ်စေတတ်၏၊ ဣတိ ဣမိနာ ပရိယာယေန–ဤ ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ မာရဿ–၏၊ ဝိသယော–နိုင်ငံတည်း၊ ဣတိ, မာရဝိသယော–မည်၏။

သန္ဓနဋ္ဌေန–စီးသွားတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ တဏှာဝ–သည်ပင်၊ နဒီ–မြစ်တည်း၊ (ရူပက အလက်၊) ဝါ–မြစ်နှင့်တူသော တရားတည်း၊ (ဥပမာ အလက်၊) တဏှာနဒီ–တဏှာသည်ပင် မြစ်၊ ဝါ–မြစ်နှင့်တူသော တဏှာ၊ အဏ္ဏောတ္ထရဏဋ္ဌေန–လွှမ်းမိုးတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ တဏှာဝ–သည်ပင်၊ ဇာလံ–ပိုက်ကွန်တည်း၊ ဝါ–ပိုက်ကွန်နှင့်တူသောတဏှာ၊ ဂဒ္ဒုလဗဒ္ဓါ–တောက်ဖြင့်ဖွဲ့အပ်ကုန်သော၊ သုနခါ–တို့ကို၊ ယထိစ္ဆကံ–အကြင်အကြင် အလိုရှိအပ်သောအရပ်သို့၊ နိယန္တိယထာ–ဆောင်အပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ [ခွေးလည်ပတ်ကြိုးနှင့်ဆက်၍ ဖွဲ့ချည်ထားအပ်သောဝါးလုံးကလေးကို "ဂဒ္ဒုလ–တောက်"ဟု ခေါ်သည်၊ ခွေးပြေးသောအခါ ဟိုခိုက်မိ ဒီခိုက်မိနှင့် "တောက်,တောက်"ဟု မြည်သောကြောင့် "တောက်"ဟု ခေါ်ကြ၏ကုန်တူသည်၊] ဧवံ–တူ၊ တဏှာဗဒ္ဓါ–တဏှာဖြင့်ဖွဲ့အပ်ကုန်သော၊ သတ္တာပိ–တို့ကိုလည်း၊ (နိယန္တိ–ထိုထိုဘဝသို့ ဆောင်အပ်ကုန်၏၊) ဣတိ–သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗနဋ္ဌေန–ခိုင်မြဲစွာ ဖွဲ့ကြောင်း၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဂဒ္ဒုလံဝိယ–တောက်နှင့်တူ၏၊ ဣတိ,ဂဒ္ဒုလံ–မည်၏၊ တဏှာဝ–သည်ပင်၊ ဂဒ္ဒုလံ–တောက်နှင့်တူသော တရားတည်း၊ တဏှာဂဒ္ဒုလံ–တရား၊ ဒုပ္ပူရဏဋ္ဌေန–မပြည့်စေအပ် မပြည့်စေနိုင်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ တဏှာဝ–တဏှာသည်ပင်၊ သမုဒ္ဒေါ–သမုဒ္ဒြာတည်း၊ တဏှာသမုဒ္ဒေါ–တဏှာသည်ပင် သမုဒ္ဒြာ။

၁၀၆၆။ ။ဒေါသနိဒ္ဒေသေ–၌၊ အနတ္ထံ မေ အစရိတိ–ကား၊ (အယံ–ဤ အကောင်သည်၊) မေ–ငါ၏၊ အဝုဟိ–ကြီးပွားခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အနှောက်အရှက်ကို၊ (မကြီးပွားကြောင်း အလုပ်ကို၊) အကာသိ–ရှေးကလည်း ပြုခဲ့ပြီ၊ ဣမိနာဥပါယေန–ကပ်၍သိကြောင်းဖြစ်သော ဤနည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗပဒေသု–

ဣမိနာ ပရိယာယေန။ ။မာရ်နတ်၏ နယ်ပယ်အစစ်မှာ တေဘူမက ဝဋ္ဋတရားတည်း၊ ထို ဝဋ္ဋတရားကို တဏှာက တွယ်တာနေသောကြောင့် အာရုံ၏အမည်ကို အာရမဏိက တဏှာအပေါ်၌ တင်းစား၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် တဏှာကိုလည်း "မာရ ဝိသယ"ဟု ခေါ်ရ၏၊ ဤသို့ နည်းဥပစာတင်ရသည်ကိုပင် "ပရိယာယ"ဟု ဆိုသည်။

အနတ္ထံ မေ အစရိ။ ။အတ္ထသဒ္ဒါ၏ ပယောဇနစသောအနက်ကို တားမြစ်လို၍ "အဝုဟိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "အဝုဟိ–ကြီးပွားခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်"ဟူသည် ကိုယ်အားဖြင့် ဖြစ်စေ, နှုတ်အားဖြင့်ဖြစ်စေ အနှောက်အရှက်ပြုခြင်းတည်း၊ အစရိကို လည်း "အကာသိ" ဟု ဖွင့်၏၊ ပဋိပတ်အကျင့် မဟုတ်, "ပြုလုပ်မှု အကျင့်"ဟူလို။

တို့၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ အဌာနေဝါ ပန အာဃာတောတိ-ကား၊ အကာရဏော-ဒေါသဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း မဟုတ်သောအရာ၌၊ ကောပေါ-စိတ်ကိုဖျက်ဆီးတတ်သော ဒေါသသည်၊ (စိတ်ဆိုးခြင်းသည်၊) ("ဈယတိ-၏"၌ စပ်၊) ဟိ-ချဲ့၊ (အဌာနကောပကို ချဲ့ဦးအုံ့၊) ကေစ္စော-ဒေါသစရိုက်ရှိသော အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒေဝေါ-မိုးသည်၊ အတိဝဿတိ-အလွန်ရွာ၏၊ (ရွာလွန်း၏၊) ဣတိ-ဤသို့တွေး၍၊ ကုပ္ပတိ-အမျက်ထွက်၏၊ ဝါ-စိတ်ဆိုး၏၊ (ဒေဝေါ၊) နဝဿတိ-မရွာ၊ ဣတိ-ဤသို့တွေး၍၊ ကုပ္ပတိ၊ သူရိယော-နေသည်၊ တပ္ပတိ-ပူလွန်း၏၊ ဣတိ-ဤသို့တွေး၍၊ ကုပ္ပတိ၊ (သူရိယော) နတပ္ပတိ-မပူ၊ ဣတိ,ကုပ္ပတိ၊ ဝါတော-လေသည်၊ ဝါယန္တေပိ-တိုက်ပြန်သော်လည်း၊ ကုပ္ပတိ၊ (ဝါတော) အဝါယေန္တေပိ-မတိုက်ပြန်သော်လည်း၊ ကုပ္ပတိ၊ သမ္မဒ္ဓိံ-တံမြက်လှည်းခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော (ဟုတ္တာ၊) ဗောဓိပဏ္ဏာနံ-ဗောဓိရွက်တို့အား၊ ကုပ္ပတိ၊ စီဝရံ-ကို၊ ပါရုပိတုံ-ရုံခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော (ဟုတ္တာ၊) ဝါတသ-လေအား၊ ကုပ္ပတိ၊ ဥပဓ္ဓလိတ္တာ-တိုက်မိ၍ ချော်လဲလသော်၊ ခါဏုကဿ-သစ်ငုတ်အား၊ ကုပ္ပတိ၊ ဣဒံ-ဤ အမျက်ထွက်ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ အဌာနေ ၊ပေ၊ ဈယတီတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [မူလဋ္ဌီကာ၌ အဌာနကောပ ကိုးမျိုး ပြထားသေး၏၊ နှစ်ရပ်ပေါင်းလျှင် အဌာနကောပဆယ်မျိုးဟု မှတ်ပါ။]

တတ္ထ-ထို အာဃာတဆယ်မျိုးတွင်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ နဝသု-နှင်သော၊ ဌာနေသု-ဌာနတို့၌၊ (အနုတ္တံ မေ အစရိစသော ဌာနတို့၌၊) သတ္တော-တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ-ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကမ္မပထဘေဒေါ-အပါယ်ရောက်ကြောင်း မကောင်းသော ကံအထူးသည်၊ ဟောတိ၊ ["ဗျာပါဒကမ္မပထမြောက်၍ အပါယ်ရောက်နိုင်သည်"ဟူလို၊] ပန-ကား၊ အဌာနာဃာတော-အဌာနအာဃာတသည်၊ (အဌာနကောပသည်၊) သခ်ါရေသု-မိုးစသော ရုပ်သခ်ါရတို့၌၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) ဝါ-ကြောင့်) ကမ္မပထဘေဒံ-ကမ္မပထအထူးအပြားကို၊ နကရောတိ၊ ["သတ္တဝါကို အာရုံမပြုသည့်အတွက် ဗျာပါဒကမ္မပထ မမြောက်" ဟူလို၊ "အဌာန အာဃာတဖြစ်စေကာမူ သတ္တဝါကို အာရုံပြုလျှင် ကမ္မပထ မြောက်သေး၏"ဟု ဋီကာ၌ ပြ၏၊ ဋီကာကြည့်ပါ၊]စိတ္တံ-ကို၊ အာဃာတေန္တော-ညှင်းပန်းနှိပ်စက်လျက်၊ ဥပ္ပန္နော-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စိတ္တသအာဃာတော-

---

အဌာနကောပ။ ။ဌာနသဒ္ဒါသည် ကာရဏအနက်ဟောတည်း၊ စိတ်ဆိုးခြင်း၏အကြောင်း မဟုတ်ရာ၌ စိတ်ဆိုးခြင်းကို "အဌာနေ+ကောပေါ"အရ "အဌာနကောပ"ဟု ခေါ်သည်၊ မိုးသည် သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ ရွာခြင်း-မရွာခြင်း, ရွာလွန်းခြင်း, မရွာလွန်းခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်၊ ဒေါသကြီးသူ မဟုတ်လျှင် ထို မိုးအတွက် အမျက်ထွက်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ၊ ဒေါသစရိုက်ရှိသူကား မိုးနှင့်ဖက်၍ အမျက်ထွက်နေတတ်လေသည်။

မည်၏၊ ["စိတ္တသ-၏၊ ဝါ-ကို၊ အာဃာတော-ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ကြောင်း ဒေါသသည်"ဟု ပေး၊] တတော-ထို အာဃာတထက်၊ ဗလဝတရော-သာ၍ အားကြီးသော ဒေါသသည်၊ ပဋိဃာတော-မည်၏၊] ပဋိ-အဖန်ဖန်+ဃာတော-စိတ်ကို ညှင်းပန်းနှိပ်စက်တတ်သော ဒေါသ၊] ပဋိဃာညနဝသေန-အဖန်ဖန် ညှဉ်းဆဲခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ပဋိဃံ-မည်၏၊ ပဋိဝိရဇ္ဈတိ-ဆန့်ကျင်တတ်၏၊ ဝါ-မုန်းတတ်၏၊ ဣတိ, ပဋိဝိရောဓော-မည်၏၊ ကုပ္ပနဝသေန-စိတ်ပျက်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ကောပေါ-မည်၏၊ ပကောပေါ သမ္မကောပေါတိ-ဟူ၍၊ ပဒံ-ကို၊ ဥပသဂ္ဂေန-ဖြင့်၊ ဝမိတံ-ပြီ။

ဒုဿနဝသေန-စိတ်ကို ဖျက်စီးခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ဒေါသော-မည်၏၊ ပဒေါသော သမ္မဒေါသောတိ-ဟူ၍၊ ပဒံ-ကို၊ ဥပသဂ္ဂေန-ဖြင့်၊ ဝမိတံ-ပြီ၊ စိတ္တသ ဗျာပတ္တိတိ-ကား၊ စိတ္တသ-၏၊ ဝိပန္နတာ-ဖေါက်ပြန်သည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ဝိပရိဝတ္တနာကာရော-ဖေါက်ဖေါက်ပြန်ပြန် ဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာတည်း၊ မနံ-စိတ်ကို၊ ပဒူသယမာနော-ဖျက်ဆီးလျက်၊ ဥပဃဋ္ဋတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ, မနောပဒေါသော-မည်၏၊ ကုဇ္ဈနဝသေန-အမျက်ထွက်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ (စိတ်ဆိုးခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊) ကောဓော-မည်၏၊ ကုဇ္ဈနာကာရော-အမျက်ထွက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ (စိတ်ဆိုးခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊) ကုဇ္ဈနာ-မည်၏၊ ကုဇ္ဈိတသ-အမျက်ထွက်တတ်သော စိတ်၏၊ ဘာဝေါ-တည်း၊ ကုဇ္ဈတတ္တံ-ရာ။

ဣဒါနိ-၌၊ (ကုဇ္ဈိတတ္တံတိုင်အောင် ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌) အကုသလနိဒ္ဒေသေ-၌၊ (အကုသလနိဒ္ဒေသတုန်းက၊) ဝုတ္တနယံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော နည်းကို၊ ဒသေတုံ-ဌာ၊ ဒေါသော ဒုဿနာတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယော ဧဝ ရူပေါစိတ္တသ အာဃာတော ၊ပေ၊ ကုဇ္ဈိတတ္တံတိ-ဟူ၍၊ ဣဒ-ဤ နိုက္ခေပကဏ္ဍ၌၊ ဝုတ္တောစ-ဟောတော်မူအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဒေါသော ဒုဿနာတိအာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တော(စ)-ဟောတော်မူအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ အယံ-ဤ သဘော တရားကို၊ ဒေါသောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဧတ္ထ-

---

အမျက်ထွက်ခြင်း။ ။သစ်ပင်တို့၌ အတွင်းဓာတ်က အပြစ်တစ်စုံတစ်ရာ ရှိလျှင် အပြင်ဘက်၌ အမျက်ဟုဆိုအပ်သော အရာဝတ္ထုသည် ပေါ်ထွက်လာ၏၊ ထို့အတူ အတွင်း၌ ဒေါသဖြစ်လျှင် အပြင်ဘက်၌ ရှုံးရှုံးရဲရဲဖြစ်၏၊ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းကို သစ်ပင်၌ အမျက်ထွက်ခြင်းနှင့်တူသောကြောင့် "အမျက်ထွက်"ဟု တင်စား၍ ခေါ်ကြသည်။

တသ္မာ ၊ပေ၊ ကာတဗ္ဗာ။ ။တသ္မာကို ယောဧနာ ကာတဗ္ဗာ၌ စပ်၊ တသ္မာ-ထို့သို့ အကုသလနိဒ္ဒေသ၌ ဟောတော်မူအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းကို ပြတော်မူခြင်းဟာ ဒေါသော ဒုဿစနာ စသောစကားကို မိန့်တော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဒေါသော၌ အယံအတွက် ယောဧဝရူပေါစသော ရှေ့ကပုဒ်များကိုဖေါ်၍ အနက်

ဤ ဒေါသနိဒ္ဒေသ၏ နိဂုံးခ်ုပ်၊ ယောဇနာ–ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗာ၊ ဟိ–လဒ္ဓဂုဏ်ကို ဆိုဦးအုံ့၊ ဒေ–ဤသို့ ယောဇနာခြင်းသည်၊ သတိ–သော်၊ ပုန ရုတ္တိဒေါသော–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ပဋိသေဓိတော–တားမြစ်အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်တော့၏၊ မောဟနိဒ္ဒေသော–ကို၊ အမောဟနိဒ္ဒေသေ–၌၊ ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန–ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော စကားရပ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်နည်းအားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန–ဆက်၊ သဗ္ဗာကာရေန–အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သေ (ဒသော)–ဤ မောဟနိဒ္ဒေသသည်၊ ဝိဘင်္ဂကထာယံ–ဝိဘင်္ဂအဋ္ဌကထာ၌၊ (သစ္စဝိဘင်း, သုတ္တန္တဘာဇနီယအဖွင့်၌၊) အာဝိ–ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿတိ–လတ္တံ့။

၁၀၇၉။ တေဟိ ၊ပေ၊ သဟေတုကာတိ–ကား၊ တေဟိ ဟေတုဓမ္မေဟိ–ထိုဟိတ်တရားတို့ဖြင့်၊ (သဟေတုကာ၌ ဝိသေသနစပ်၊) ဝါ–တို့မှ၊ (အညေ၌ အပဓာန စပ်၊) အညေ–အခြားကုန်သော၊ ယေ ဟေတုဓမ္မာဝါ–အကြင် ဟိတ်တရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ယေ နဟေတုဓမ္မာဝါ–အကြင် ဟိတ်မဟုတ်သော တရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ (သန္ဓိ၊) တေ–ထို တရားတို့သည်၊ သဟေတုကာ–သဟေတုကတို့မည်၏၊ အဟေတုကပဒေပိ–အဟေတုကပုဒ်၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော–တည်း။

ယှဉ်စေပုံကို သိပါ–ဟူလို၊ ဣဝ ဝုတ္တော, ဟေဌာဝုတ္တောတို့ကို အယ်၏ ဝိသေသနဟု မှတ်ပါ၊ "ယော ဧဝရူပေါ ၊ပေ၊ ကုဏ္ဍိတတ္တံ"သည် ဤ၌ ဟောတော်မူပုံကိုပြသော စကားတည်း၊ ဒေါသော ဒုဿနာ–စသည်ကား အောက်အကုသလနိဒ္ဒေသ၌ ဟောတော်မူအပ်ခဲ့ပုံကို ပြသောစကားတည်း၊ [ရှေးနိဿယ၌ "ဝေရူပေါ–သော၊ ယောဓမ္မာ–ကို၊ ဝုတ္တော–ပြီ"ဟု အနက်ပေး၏၊ ယောဝေရူပေါသည် အဋ္ဌကထာစကား မဟုတ်၊ ပါဠိတော်၌ပါသော စကားတည်း၊ ဧဝမေတ္ထ၌ "ဧတ္ထ"ကို "ယောဝေရူပေါတိ အာဒိ ဝစနံ"ဟု ယောဇနာဖွင့်သည်၊ ထိုအနက်အဖွင့်ကိုလည်း စဉ်းစားပါ။]

ဧဝံ ဟိ ၊ပေ၊ ဟောတိ။ ။ထိုသို့ ယောဇနာရခြင်း၏ လဒ္ဓဂုဏ်ပြ ဝါကျတည်း၊ ဤသို့ ယောဇနာခြင်းကြောင့် ဒေါသောနှစ်ပုဒ် ထပ်နေခြင်း, ပဋိရောဓေနှစ်ပုဒ် ထပ်နေခြင်း၌ ပုနရုတ္တိဒေါသကို သုခ်သင်ပြီးဖြစ်သည်၊ ထို ပုဒ်များကို နှစ်ခါထပ်၍ ဟောတော်မူသော်လည်း အကုသလနိဒ္ဒေသတုန်းက နည်းကိုပြခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ပုနရုတ္တိဒေါသ မရောက်ပါ–ဟူလို၊ [နှစ်ခါထပ်ပုံကို ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။]

ယေ အညေ ၊ပေ၊ နေ ဟေတုဓမ္မာဝါ။ ။ပါဠိတော်၌ "တေဟိ ဓမ္မေဟိ ယေ ဓမ္မာ သဟေတုကာ"သည် "ကတမေ ဓမ္မာ သဟေတုကာစေဝ နဟေတု"ဟူသော ပုစ္ဆာ၏ အဖြေတည်း၊ "တေဟိ ဓမ္မေဟိ"ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော ဟိတ်ခြောက်ပါးကိုပြ၏၊ ထို့ကြောင့် "တေဟိ ဟေတုဓမ္မေဟိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ယေဓမ္မာကို "ယေ အညေ ဟေတုဓမ္မာဝါ နေ ဟေတု ဓမ္မာဝါ"ဟု ဖွင့်သည်၊ လောဘမူစိတ် စေတသိက်တို့တွင် "တေဟိ ဟေတု ဓမ္မေဟိ"အရ လောဘကိုယူလျှင် "အညေ ဟေတု ဓမ္မာ"အရ မောဟမူဟိတ်ကို ယူရ၏၊ "အညေန ဟေတုဓမ္မာ"အရ၌ကား ထိုဟိတ်နှစ်ပါးမှ တစ်ခြားသော လောဘမူစိတ် စေတသိက်ကို ယူရသည်၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် စိတ္တုပ္ပာဒ်တိုင်း၌ သိပါ။

စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤ ဟေတု, သဟေတုကတို့တွင်၊ ဟေတု–ဟိတ်သည်၊ ဟေတုယေဝစ–ဟိတ်မည်သည်သာလျှင်လည်း၊ ဟောတိ၊ [စဖြင့် သဟေတုက အမည်ကို ဆည်းသည်၊ ဧဝဖြင့် ဟိတ်မမည်ခြင်းကို ကန့်သည်၊] တိဏ္ဏံဝါ–သုံးပါးသော ဟိတ်တို့၏သော်လည်းကောင်း၊ ဒွိန္နံဝါ–နှစ်ပါးသော ဟိတ်တို့၏သော်လည်းကောင်း၊ ဧကတော–တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဥပဂတ္တိယံ–ဖြစ်ရာအခါ၌၊ (စိတ်တစ်ခုတည်းဝယ် ယှဉ်ရာအခါ၌၊) သဟေတုကောစ–သဟေတုက မည်သည်လည်း၊ (ဟောတိ၊) ပန–ကား၊ ဝိစိကိစ္ဆဒ္ဒသဟဂတော–ဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စနှင့် တကွဖြစ်သော၊ မောဟော–သည်၊ ဟေတု–ဟိတ်သည်၊ (ဟုတ္တာ) အဟေတုကော–သမ္မယုတ် ဟိတ်မရှိသည်၊ (ဟောတိ၊) ဟေတုသမ္မယုတ္တ ဒုကနိဒ္ဒေသေပိ–၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

၁၀၉၁။ ။သခ်ံတဒုကနိဒ္ဒေသေ–၌၊ ပုရိမဒုကေ–ရှေ့သပစ္စယဒုက်၌၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ အသခ်ံတဓာတုံ–အသခ်ံတဓာတ်ကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ယော ဧဝ သော ဓမ္မောတိ–ဟူ၍၊ ဧကဝစနနိဒ္ဒေသော–ဧကဝုစ်ဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို၊ ကတော–ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန–ကား၊ ပုရိမဒုကေ–ရှေ့သပစ္စယဒုက်၌၊ ဗဟုဝစနဝသေန–ဗဟုဝုစ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပုဗ္ဗာယ–ပုဗ္ဗာ၏၊ ဝါ–ကို၊ ဥဒ္ဓဋ္ဌတ္တာ–ထုတ်တော်မူအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣမေ ဓမ္မာ အပစ္စယာတိ–ဟူ၍၊ ပုဗ္ဗာနုသန္ဓိဝသေန–ပုဗ္ဗာအားလျော်စွာ ဆက်စပ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဗဟုဝစနံ–ကို၊ ကတံ–ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣမေ ဓမ္မာ သနိဒဿနာတိ အာဒီသုပိ–အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

ပုရိမဒုကေ ပန။ ။ရှေ့သပစ္စယဒုက်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော အသခ်ံတဓာတ် (နိဗ္ဗာန်)တစ်ပါးတည်းကို ရည်ရွယ်၍ "ယော ဧဝ သော ဓမ္မော"ဟု ဤ သခ်ံတဒုက်၌ ဧကဝုစ်ဖြင့် ညွှန်ပြမှုကိုပြုတော်မူအပ်ပါလျှင် ရှေ့သပစ္စယဒုက်၌ နိဗ္ဗာန်တစ်ပါးတည်းကို အဘယ်ကြောင့် "ဣမေ ဓမ္မာ အပစ္စယာ"ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် နိုဂုံးအုပ်တော်မူအပ်ပါသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိရကား "ပုရိမဒုကေပနေ ၊ပေ၊ ဗဟုဝစနံ ကတံ"ဟု မိန့်သည်၊ "ပုရိမဒုကေ"ကို "ဗဟုဝစနံ ကတံ"၌ စပ်၊ ပုဗ္ဗာတုန်းက "ကတမေ ဓမ္မာ အပစ္စယာ"ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် မေးခဲ့သောကြောင့် ထို ပုဗ္ဗာနှင့်ဆက်သွယ်ခြင်းဖြင့် (ထို ပုဗ္ဗာနှင့် လိုက်လျောအောင်) "ဣမေဓမ္မာ အပစ္စယာ"ဟု ဗဟုဝုစ်ကို ပြုတော်မူအပ်ပါသည်–ဟူလို၊ [ရှေ့ပုဗ္ဗာနှင့်လျော်စွာ ဆက်စပ်အပ်သော နောက်စကားကို အနုသန္ဓိ (အနုသန္ဓေ)ဟု ခေါ်သည်။

ထပ်၍မေးဖွယ်။ ။သို့ဖြစ်လျှင် အဘယ်ကြောင့် "အပစ္စယာ ဓမ္မာ"ဟု မာတိကာ ၌လည်းကောင်း, ဤ ဥဒ္ဒေသ၌လည်းကောင်း ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–မာတိကာ၌ "ကုသလာ ဓမ္မာ"မှ၍ ဗဟုဝုစ်ဒေသနာချည်းလာခဲ့သောကြောင့် ထိုဒေသနာတော်အယဉ်၌ ကျရောက်ရကား "အပစ္စယာ ဓမ္မာ" စသည်ဖြင့် ဗဟုဝုစ်ဟောတော်မူရ၏၊ မာတိကာ၌ ဟောခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤ၌လည်း "ကတမေ ဓမ္မာ အပစ္စယာ"စသည်ဖြင့် ပုဗ္ဗာထုတ်ရပါသည်။

၁၁၀၁။ ။ကေနစိဝိညေယျဒုကနိဒ္ဒေသေ–ဌ၊ စက္ခုဝိညေယျာဘိ–ကား၊ (ယေမ္ဟာ–အကြင် ရူပါရုံတရားတို့ကို၊) စက္ခုဝိညာဏေန–သည်၊ ဝိဇာနိတဗ္ဗာ–သိထိုက်ကုန်၏၊ သေသပဒေသုပိ–တို့ဌလည်း၊ ဧသေဝနယော၊ စ–ဆက်၊ ဇွေ–ဤ ကေနစိ ဝိညေယျဒုကနိဒ္ဒေသဌ၊ (အယံ ဒုကော နု ဟောတိဌ လည်းကောင်း, အယမေကော ဒုကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗောဌလည်းကောင်း စပ်ပါ၊) ကေနစိ ဝိညေယျာတိ ၊ပေ၊ ဒုကော ဟောတိတိ–ဟူ၍၊ ဟေဋ္ဌာ–အောက် မာတိကာအဖွင့်ဌ၊ ဝုတ္တတ္တာ–ဆိုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အနက်ကို မာတိကာ အဖွင့်ဌ ပေးခဲ့ပြီ၊) ယေတေမ္ဟာ–အကြင် ရူပါရုံတရားတို့ကို၊ စက္ခုဝိညေယျာ–စက္ခု ဝိညာဉ်သည် သိထိုက်ကုန်၏၊ တေမ္ဟာ–ထို ရူပါရုံတရားတို့ကို၊ နု သောတဝိညေယျာ–သောတဝိညာဉ်သည် မသိထိုက်ကုန်၊ ဣတိ–ဤသို့သော၊ အယံ–ဤ ဝါကျနှစ်ခုအပေါင်းသည်၊ ဒုကော–သည်၊ နု ဟောတိ–မဖြစ်သေး၊ [အနုက်အရမှာ ရူပါရုံတစ်ခုသာရသောကြောင့် အတ္ထနှာနတ္တ မဖြစ်သည့်အတွက် ဒုက်မဖြစ်နိုင်သေး။]

ပန–အနွယကား၊ ရူပံ–ရူပါရုံကို၊ စက္ခုဝိညေယျံ–စက္ခုဝိညာဉ်သည် သိထိုက်၏၊ သဒ္ဒေါ–ကို၊ နု စက္ခုဝိညေယျော–ထိုက်၊ ဣတိ–ဤသို့သော၊ ဣမံ အတ္ထံ–ဤ အနုက်ကို၊ ဂဟေတွာ–ယူ၍၊ ယေ တေ ဓမ္မာ–အကြင် ရူပါရုံတရားတို့ကို၊ စက္ခုဝိညေယျာ–နှ်၏၊ တေ ဓမ္မာ–ထို ရူပါရုံတရားတို့ကို၊ နု သောတဝိညေယျာ–ကုန်၊ [ဤနှစ်ဝါကျမှ တစ်ပုဒ်သာရှိသေး၏၊] ဝါပန–ထိုမှတစ်ပါး၊ ယေ တေ ဓမ္မာ–အကြင် သဒ္ဒါရုံတရားတို့ကို၊ သောတဝိညေယျာ–နှ်၏၊ တေ ဓမ္မာ–တို့ကို၊ နု စက္ခုဝိညေယျာ–ကုန်၊ [ဤနှစ်ဝါကျလည်း သဒ္ဒါရုံကိုချည်း အရကောက်ရသောကြောင့် တစ်ပုဒ်သာ၊] ဣတိ–ဤသို့သော၊ အယံ–ဤစကား အပေါင်းကို၊ (ဝါကျအားဖြင့် လေးဝါကျရှိနေသော ဤနှစ်ပုဒ်အပေါင်းကို၊) ဧကော ဒုကောတိ–တစ်ဒုက်ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ဧဝံ–သို့လျှင်၊ ဧကေက ဣန္ဒြိယမူလကေ–စက္ခုနှ်ဟူ၏ တစ်ပါးတစ်ပါးသောဣန္ဒြေလျှင် မူလရှိကုန်သော၊ စတ္တာရော စတ္တာရော–လေးပုက်, လေးဒုက်တို့ကို၊ ကတ္တာ, ဝိသတိ–သော၊ ဒုကာ–တို့ကို၊ ဝိဘတ္တာ–ဝေဖန်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ [ဒုက်နှစ်ဆယ်ကို ပါဠိတော်ဌ ကြည့်ပါ။]

ပန–ပရိဟာရ ၊ပေ၊ အံ့၊ မနောဝိညာဏေန–မနောဝိညာဉ်ဟူသော၊ ကေနစိ–အချို့သော တရားသည်၊ ဝိညေယျာ–သိထိုက်သော တရားတို့သည် လည်းကောင်း၊ ကေနစိ–သည်၊ နု ဝိညေယျာ–မသိထိုက်သော တရားတို့သည် လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ ကိ–မရှိကုန်သလော၊ တေန–ထိုသို့ မရှိခြင်းကြောင့်၊

ကိ ပန ၊ပေ၊ နု ဝုတ္တာ။ ။စက္ခုဝိညာဏ ဝိညေယျတရားကို "**စက္ခုဝိညေယျ**"ဟုလည်းကောင်း, ထို့အတူ သောတဝိညာဏာဒိ ဝိညေယျတရားကို သောတ

ဇော္ဌ–ဤ မနောဝိညေယျအရာ၌၊ ဒုကာ–ဒုက်တို့ကို၊ နဲ ဝုတ္တာကိ–ဟောတော်မမူ အပ်ကုန်သလော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ နော နတ္ထိ–မရှိကုန်မဟုတ်, ရှိကုန်သည်သာ၊ ပန–ထိုသို့ပင် ရှိပါကုန်သော်လည်း၊ ဝဝတ္ထာနာဘာဝတော–ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်သော တရား၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ နဲ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မမူအပ်ကုန်၊ ဟိ–ချဲ့၊ စက္ခုဝိညာဏေန–သည်၊ အဝိညေယ္ယာ–မသိထိုက်သော တရားတို့သာတည်း၊ [ရူပါရုံမှတစ်ပါး, အခြားတရားကို ဆိုသည်။] ဣတိ–သို့၊ ဝဝတ္ထာနံ–ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းသည်၊ အတ္ထိယထာ–ရှိသကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ မနောဝိညာဏေနာပိ–သည်လည်း၊ (အဝိညေယ္ယာ–မသိထိုက်သော တရားတို့သာတည်း၊) ဣတိ–သို့၊ ဝဝတ္ထာနာဘာဝတော–ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်သော တရား၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (မနောဝိညာဉ်သည် မသိထိုက်သောတရားဟု မရှိခြင်းကြောင့်၊) ဇော္ဌ–ဤ မနောဝိညေယျအရာ၌၊ ဒုကာ–ဒုက်တို့ကို၊ နဲ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မမူအပ်ကုန်။

ပန–ထိုသို့ပင် ဟောတော်မမူအပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ မနောဝိညာဏေန–မနောဝိညာဉ်ဟူသော၊ ကေနစိ–အချို့သော တရားသည်၊ ဝိညေယ္ယာစေဝ–သိထိုက်သော တရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ အဝိညေယ္ယာစ–မသိထိုက်သော တရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ (သဝိဇ္ဇန္တီ၊) ဣတိအယံ အတ္ထော–သည်၊ အတ္ထိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ သော–ထို မနောဝိညေယျဒုက်ကို၊ အဝုတ္တော–ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်မဟောအပ်သည်၊ (သမာနော)ပိ–သော်လည်း၊ ယထာလာဘ ဝသေန–အကြင်အကြင်ရထိုက်သော အနက်၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ဟိ–

ဝိညေယျစသည်ဟုလည်းကောင်း ဟောတော်မူအပ်၏၊ ထို့ကြောင့် မနောဝိညေယျတရားသည်လည်း မနောဝိညေယျအမည် ဖြစ်ထိုက်၏ဟု နှလုံးပိုက်၍ "ကိ ပန ၊ပေ၊ ဝဝတ္ထာနာ ဘာဝတော"ဟု မိန့်သည်၊ မနောဝိညာဉ်ဟူသော အချို့သည် သိထိုက်သောတရား, အချို့သည် မသိထိုက်သော တရားများမရှိ မဟုတ်, ရှိကြပါ၏၊ သို့သော် စက္ခုဝိညေယျဟုဆိုလျှင် ရူပါရုံသာ စက္ခုဝိညေယျဖြစ်၏၊ အခြားအာရုံကား "စက္ခုဝိညေယျ မဖြစ်"ဟု သတ်မှတ်၍ ရနိုင်သကဲ့သို့ ဤအာရုံသာ "မနောဝိညေယျ ဖြစ်၏"ဟု သတ်မှတ်၍ မရ၊ (အာရုံတိုင်းပင် မနောဝိညေယျဖြစ်နေ)သောကြောင့် မနောဝိညေယျ ဒုက်ကို ဟောတော်မမူဘဲ ချန်ထားသည်–ဟူလို၊ [ဣဒမေဝ မနောဝိညေယျန္တိ (ဤ တရားသာ မနောဝိညာဉ်ဟူ၍) နိယမာဘာဝေါ ဝဝတ္ထာနာဘာဝေါ၊–ဋီကာ။]

မနောဝိညာဏေန ပန။ ။"မည်သည့်တရားကိုသာ အချို့သော မနောဝိညာဉ်သည် သိအပ်၏"ဟု အတိအကျ သတ်မှတ်အပ်သော တရားမရှိ၍ မဟောအပ်ပါသော်လည်း မနောဝိညာဉ်အချို့ သိထိုက်သောတရား, ထို တချို့သည်ပင် မသိထိုက်သော တရားဟု ခွဲခြားရှိရသဖြင့် ဒုကဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ယထာလာဘ (ရသင့်သောအနက်ကို ယူခြင်း)အားဖြင့် မနောဝိညေယျဒုက်ကို သိထိုက်သေး၏၊ ရထိုက်ပုံကို အကျယ်ပြလို၍ "မနောဝိညာဏန္တိ ဟိ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ [အာရမဏာသင်္ဂဟ၏ အကျယ်ကို အစဉ်လိုက်၍ ဤ အဓိပ္ပာယ်များကို သိနိုင်ပါသည်။]

ချဲ့၊ မနောဝိညာဏန္တိ–မနောဝိညာဉ်ဟူ၍၊ သ–ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂတေဟိ–ရောက်ကုန်သော၊ ကာမာဝစရဓမ္မေဟိ–ကာမာဝစရတရားတို့သည်၊ တာဝ–ရူပါဝစရစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ–နိ်သော၊) ကာမာဝစရဓမ္မာ ဧဝ–ကာမာဝစရတရားတို့ကိုပင်၊ ကေဟိစိ–အချို့သော ကာမာဝစရမနောဝိညာဉ်တို့သည်၊ ဝိညေယျာ–သိထိုက်ကုန်၏၊ ကေဟိစ–တို့သည်၊ အဝိညေယျာ–မသိထိုက်ကုန်၊ ကေဟိစိ ဝိညေယျ, ကေဟိစိ အဝိညေယျ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ တိုက်ရိုက်ပြထားပြီ။] တေဟိယေဝ–ထိုကာမာဝစရတရားတို့သည်ပင်၊ ရူပါဝစရာဒီ ဓမ္မာပိ–ရူပါဝစရအစရှိသော တရားတို့ကိုလည်း၊ ကေဟိစိ–အချို့သော ကာမာဝစရ မနောဝိညာဉ်တို့သည်၊ ဝိညေယျာ–နိ်၏၊ ကေဟိစိ–တို့သည်၊ အဝိညေယျာ–မသိထိုက်ကုန်။

ကာမာဝစရ ၊ပေ၊ ဓမ္မာ။ ။ကာမာဝစရဓမ္မေဟိဖြင့် ပါဠိတော်၌ ကေနစိအရ ကာမာဝစရ မနောဝိညာဉ်ကို ယူရသောနည်းကို ပြ၏၊ ကာမာဝစရဓမ္မာဖြင့် ဝိညေယျာ, အဝိညေယျာတို့အရလည်း ကာမာဝစရတရားများကိုပင် ရသင့်သလို ယူရသောနည်းကို ပြ၏၊ [အဋ္ဌကထာဆရာသည် ဒုက်တစ်ခု၌ ကေနစိဟူသော ကတ္တားပုဒ်က အရမကွဲ ပြားဘဲ ဝိညေယျာ,အဝိညေယျာတို့ အရဖြစ်သောကံပုဒ်က အရကွဲပြားသည်ဟု အယူရှိသည်ကို သတိပြု၍ အနက်ပေးပုံကို သိပါ။]

အနက်ပေးပုံ။ ။ကေနစိ–(ကာမာဝစရတရားကို ဧကန် အာရုံပြုသော) ကာမဝိပါက် ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း, ဟသိတုပ္ပာဒ်တို့တွင် တစ်ပါးပါးသည်၊ ဝိညေယျာ–သိထိုက်ကုန်သော ကာမာဝစရတရားတို့သည်၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ–ရှိကုန်၏၊ ကေနစိ–သည်၊ (ရှေ့က ကတ္တားပင်တည်း၊) အဝိညေယျာ–မသိထိုက်သော ကာမာဝစရတရားတို့သည်၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ–နိ်၏၊ [ဤနည်း၌ ဝိညေယျအရ ရူပါရုံ ကာမာဝစရတရားကိုယူလျှင် ကေနစိအရ စက္ခုဒ္ဒါရိက ဝီထိစိတ်ကို ယူပါ၊ ထို ဝီထိစိတ်သည်ပင် သဒ္ဒါရုံစသော ကာမာဝရတရားတို့ကို မသိနိုင်သောကြောင့် ထို အာရုံတို့ကို အဝိညေယျာအရ ယူပါ။]

တေဟိယေဝ ၊ပေ၊ အဝိညေယျာ။ ။တေဟိယေဝဖြင့် ကာမာဝစရဓမ္မေဟိ ဟူသောကတ္တားကို ပြန်ညွှန်းသည်၊ ရူပါဝစရာဒိဓမ္မာပိဖြင့် ဝိညေယျအရ ကံကို ပြောင်းလွှဲသည်၊ ပိဖြင့် ဝိညေယျ အဝိညေယျချင်းတူသောကြောင့် ရှေ့အနက်ကို ပေါင်းသည်၊ ရူပါဝစရာဒိ၌ အာဒိဖြင့် အရူပအာရုံ, လောကုတ္တရာအာရုံ, ပညတ်အာရုံများကို အနုဋ္ဌိကာ ယူသည်။

အနက်ပေးပုံ။ ။ကေနစိ–ရူပါဝစရစသည်ကို အာရုံပြုသော အချို့သော ကာမာဝစရတရားသည်၊ ဝိညေယျာ–သိထိုက်ကုန်သော ရူပါဝစရစသော တရားတို့သည်၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ–နိ်၏၊ ကေနစိ–သည်၊ အဝိညေယျာ, သံဝိဇ္ဇန္တိ၊ [ရူပစိတ်ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်သည် ရူပစိတ်သာ ဝိညေယျဖြစ်၍ အရူပ လောကုတ္တရာ ပညတ်တို့ကား အဝိညေယျဖြစ်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် သိပါ၊ ဤ ဝါကျကို ဋီကာ၌ "ရူပါဝစရာ ဒယော ကာမာဝစရဝိပါကာဒီဟိ အဝိညေယျာ"ဟု အဝိညေယျာအတွက်ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်ကို အနုဋ္ဌိကာလည်းဖွင့်၏၊ ဋီကာနိဿယ ကြည့်ပါ။]

မနောဝိညာဏန္တိ–မနောဝိညာဉ်ဟူ၍၊ သမ္ပ–ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂတေဟိ–ရောက်ကုန်သော၊) ရူပါဝစရေဟိပိ–ရူပါဝစရတရားတို့သည်လည်း၊ ကာမာဝစရာ–ကာမာဝစရအာရုံတို့ကို၊ ကေဟိစိ–တချို့သော ရူပါဝစရတရားတို့သည်၊ ဝိညေယျာ–နှစ်၏၊ ကေဟိစိ–တို့သည်၊ အဝိညေယျာ–ကုန်၊ တေ ဟေဝ–ထိုရူပါဝစရတရားတို့သည်ပင်၊ ရူပါဝစရာဒယောပိ–ရူပါဝစရအစရှိသော အာရုံတို့ကိုလည်း၊ ကေဟိစိ–အချို့သော ရူပါဝစရတရားတို့သည်၊ ဝိညေယျာ၊ ကေဟိစိ–တို့သည်၊ အဝိညေယျာ။

ပန–ကား၊ (မနောဝိညာဏန္တိ သမ္ပ ဂတေဟိ၊) အရူပါဝစရေဟိ–အရူပါဝစရတရားတို့သည်၊ ကာမာဝစရာ–ကာမာဝစရအာရုံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ရူပါဝစရာ–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အပရိယာပန္နာစ–အပရိယာပန္နဖြစ်သော လောကုတ္တရာ နိဗ္ဗာန်အာရုံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ နေဝဝိညေယျာ–မသိအပ်မသိနိုင်ကုန်သည်သာ၊ ပန–ကား၊ အရူပါဝစရာ–အရူပါဝစရအာရုံတို့ကို၊ ကေဟိစိ–အချို့သော အရူပါဝစရတရားတို့သည်၊ ဝိညေယျာ–ကုန်၏၊ ကေဟိစိ, အဝိညေယျာ–ကုန်၊ စ–ဆက်၊ တေပိ–ထိုအရူပါဝစရတရားတို့ကိုလည်း၊ ကေစိဒေဝ–အချို့သော အရူပါဝစရတရားတို့ကိုသာ၊ ဝိညေယျာ–နှစ်၏၊ ကေစိ–အချို့သော အရူပါဝစရတရားတို့ကို၊ အဝိညေယျာ–ကုန်။

ရူပါဝစရေဟိပိ ၊ပေ၊ အဝိညေယျာ။ ။ကာမာဝစရဓမ္မေဟိ စသည်ဖြင့် ကာမာဝစရ မနောဝိညာဉ်ဟူသော ကတ္တားကို ပြုပြီး၍, ကေနစိအရ ရူပါဝစရမနောဝိညာဉ်ဟူသောကတ္တားကို ပြုလိုသောကြောင့် "ရူပါဝစရေဟိပိ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ [ဤ၌ "မနောဝိညာဏန္တိ သမ္ပ ဂတေဟိ"ပုဒ်ကို လိုက်ပါစေ၊] ကေနစိအရ အဘိညာဉ်ကိစ္စတပ်သော ရူပါဝစရကိုယူလျှင် ကာမာဝစရတရားတို့ကို သိနိုင်ကုန်၏၊ ကေနစိအရ အဘိညာဉ်ကိစ္စမတပ်သော ရူပါဝစရကိုယူလျှင် ကာမာဝစရတရားတို့ကို မသိနိုင်ကုန်၊ ရူပါဝစရမနောဝိညာဉ်က ရူပါဝစရ အရူပါဝစရ, လောကုတ္တရာအာရုံကို သိရာ၌လည်း အဘိညာဉ်ကိစ္စတပ်သော ရူပါဝစရကသာ သိနိုင်၏၊ အဘိညာဉ်ကိစ္စမတပ်သော ရူပါဝစရကမသိနိုင်၊ ကသိဏ်းပညတ်စသည်တို့ကိုကား သိနိုင်၏။

အရူပါဝစရေဟိ ၊ပေ၊ အဝိညေယျာ။ ။ရူပါဝစရ မနောဝိညာဉ်ဟူသော ကတ္တားကို ပြုပြီး၍, အရူပါဝစရ မနောဝိညာဉ်ဟူသောကတ္တားကို ပြုလိုသောကြောင့် "အရူပါ ဝစရေဟိ ပန"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ထို အရူပတရားတို့ကား ကာမ ရူပ အပရိယာပန္နတရားတို့ကို မသိနိုင်ကြ၊ ထို့ကြောင့် "ဝိညေယျ, အဝိညေယျ"ဟု ဒုက်မဖြစ်နိုင်၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနစိတ်သုံးခု, နေဝသညာနာသညာယတန စိတ်သုံးခုဟူသော အရူပါဝစရ မနောဝိညာဉ်တို့သည် ပဌမာရုပ္ပနှင့် တတိယာရုပ္ပဟူသော အရူပါဝစရအချို့တို့ကို သိနိုင်ကြကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် "အရူပါဝစရာ ပန ကေဟိစိ ဝိညေယျာ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို အရူပါဝစရအချို့တို့ကား အရူပါဝစရတရားတို့ကို မသိကြ၊ ကောင်းကင်ပညတ်, နတ္ထိဘောပညတ်တို့ကိုသာ သိကြသည်၊ ဤအဓိပ္ပာယ်ကိုပင် "တေပိစ ကေစိ ဒေဝ ဝိညေယျာ, ကေစိ အဝိညေယျာ"ဟု ဆိုသည်။

(မနောဝိညာဏန္တိ သရီ၊ ဂတေဟိ) အပရိယာပန္နေဟိ–အပရိယာပန္နတရား တို့သည်၊ ကာမာဝစရာဒယော–ကာမာဝစရအစရှိသော အာရုံတို့ကို၊ နေဝ ဝိညေယျာ–မသိအပ် မသိနိုင်ကုန်သည်သာ၊ [ဝိညေယျမပါသောကြောင့် ဒုက် မဖြစ်နိုင်–ဟူလို၊] ပန–ကား၊ အပရိယာပန္နာ–အပရိယာပန္နတရားတို့ကို၊ နိဗ္ဗာ နေန–သည်၊ အဝိညေယျတ္တာ–မသိအပ် မသိနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကေဟိ စိ–အချို့သော အပရိယာပန္နတရားတို့သည်၊ (မဂ်ဖိုလ်တို့သည်၊) ဝိညေယျာ–နှ၏၊ ကေဟိစိ–အချို့သော အပရိယာပန္နတရားတို့သည်၊ အဝိညေယျာ–မသိအပ် မသိနိုင်ကုန်၊ စ–ဆက်၊ တေပိ–ထို အပရိယာပန္နတရားတို့ကိုလည်း၊ မဂ္ဂဖလာနံ–မဂ်ဖိုလ်တို့၏၊ (ဝါ–တို့က၊) အဝိညေယျတ္တာ–မသိအပ် မသိနိုင် ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကေစိဒေဝ–အချို့သော အပရိယာပန္နနိဗ္ဗာန်တရား တို့ကိုသာ၊ ဝိညေယျာ–နှ၏၊ ကေစိ–အချို့သော လောကုတ္တရာ မဂ်ဖိုလ်တရား တို့ကို၊ အဝိညေယျာ–နှ၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

၁၁၀၂။ ။အာသဝနိဒေသေ–ဌ၊ ပဌ ကာမဂုဏာကော–ငါးပါးသော ကာမဂုဏ်တို့ဌဖြစ်သော၊ ရာဂေါ–ရာဂသည်၊ ကာမာသဝေါနာမ–ကာမာသဝ မည်၏၊ ရူပါရူပဘဝေသု–ရူပဘဝ အရူဘဝတို့ဌ၊ ဆန္ဒရာဂေါ–နှစ်သက်တတ်,

---

အပရိယာပန္နေဟိ။ ။အရူပါဝစရ မနောဝိညာဉ်ဟူသော ကတ္တားကို ပြုပြီး၍, အပရိယာပန္နကတ္တားကို ပြုလိုသောကြောင့် "အပရိယာပန္နေဟိ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ [ဤဌလည်း မနောဝိညာဏန္တိ သရီ၊ ဂတေဟိတို့ကို လိုက်ပါစေ၊ သို့သော် "နိဗ္ဗာနေန" တိုင်အောင်ကား မလိုက်ရ၊] ဤ အပရိယာပန္နအရဌ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် ယူထားသည်၊ ထိုသို့ ယူရခြင်း၏အကြောင်းကို ဋီကာဌ ပြထားပြီ၊ ဤ အပရိယာပန္န လောကုတ္တရာတရားတို့သည် ကာမမဟဂ္ဂုတ်ပညတ်တို့ကို အာရုံမပြုနိုင်သောကြောင့် ထိုအာရုံတို့ဌ ဝိညေယျ အဝိညေယျဟု ခွဲစရာမရှိ၊ အဝိညေယျ တစ်မျိုးသာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ကာမာဝစရာဒယော နေဝဝိညေယျာ"ဟု ဆိုသည်၊ အပရိပန္နအမည် ရသော လောကုတ္တရာ စိတ် စေတသိက် နိဗ္ဗာန်တို့တွင်ကား မဂ်ဖိုလ်တို့က သိနိုင် သောကြောင့် "ကေဟိစိ ဝိညေယျာ"ဟု ဆို၍, နိဗ္ဗာန်က မသိတတ်သောကြောင့် "ကေဟိစိ အဝိညေယျာ"ဟု ဆိုသည်။

တေပိ စ ।ပေ। အဝိညေယျာတိ။ ။ကံအဖြစ်ဖြင့်ယူအပ်သော အပရိယာပန္န တရားတို့ကို ဝိညေယျ–အဝိညေယျ ခွဲပြလိုသောကြောင့် "တေပိစ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ မဂ်ဖိုလ်တို့သည် (ကံဖြစ်ခိုက်) အခြားသော မဂ်ဖိုလ်တို့နှင့် နိဗ္ဗာန်သည် မသိအပ်သောကြောင့် ကေစိ အဝိညေယျတို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် "မဂ္ဂဖလာနံ အဝိညေ ယျတ္တာ"သာ ပါဌ်မှန်ဟု မှတ်ပါ၊ နိဗ္ဗာန်ကား ဝိညေယျတည်း။

ပဌ ကာမဂုဏာကော။ ။"ရူပ သဒ္ဒစသော ကာမဂုဏ်အာရုံတို့ဌဖြစ်သော ရာဂသည် ကာမာသဝမည်၏"ဟု ဆိုရာဌ လွန်ကဲသောရာဂကို ဥက္ကဋ္ဌနည်းအားဖြင့် ဆိုခြင်းတည်း၊ ကာမဂုဏ်အာရုံသာမက နာမည်ပညတ်မျှကို သာယာသောရာဂလည်း

တပ်မက်တတ်သော ရာဂသည်လည်းကောင်း၊ ဈာနနိကန္တိ–ရူပဈာန် အရူပဈာန်ကို နှစ်သက်တတ်သော ရာဂသည်လည်းကောင်း၊ သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတော–သဿတဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ရာဂေါ–ရာဂသည်လည်းကောင်း၊ ဘဝဝသေန–ဘဝ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပတ္ထနာ–တောင့်တခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဘဝါသဝေါနာမ–မည်၏၊ ဒွါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိယော–ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော ဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ ဒိဋ္ဌာသဝေါနာမ–မည်၏၊ အဋ္ဌသု–နှ်သော၊ ဌာနေသု–တို့၌၊ ("ဒုက္ခေ, ဒုက္ခသမုဒယေ"စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော ရှစ်ဌာနတို့၌၊) အညာဏံ–ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်မောဟသည်၊ အဝိဇ္ဇာသဝေါနာမ–မည်၏။

ပန–ဆက်၊ တတ္ထတတ္ထ–ထိုထိုပါဠိတော်၌၊ အာဂတေသု–လာကုန်သော၊ အာသဝေသု–အာသဝတို့၌၊ အသမ္မောဟတ္ထံ–မတွေဝေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဧကဝိဓာဒိဘေဒေါ–ကေဝိဓအစရှိသော အပြားကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ–ချဲ့၊ အတ္ထတော–အာသဝသဒ္ဒါ၏အနက်အားဖြင့်၊ ဧတေ–ဤအာသဝတို့သည်၊ စိရပါရိပါသိယဋ္ဌေန–ကြာမြင့်စွာ ထုံအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ အာသဝါ–အာသဝတို့မည်၏၊ ကတိ ဧဝံ–သို့၊ ဧကဝိဓာဝ–တစ်ပါးသာအဖို့ ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ [စိရပါရိဝါသိယဋ္ဌအားဖြင့် အာသဝတစ်မျိုးသာရှိသည်–ဟူလို၊] ပန–ကား၊ ဝိနယေ–ဝိနည်းပါဠိတော်၌၊ (ပထမပါရာဇိက, သုဒိန္နဘိက္ခုဝတ္ထု၌၊) ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ–မျက်မှောက်ဘဝ၌ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါနံ–ဘေးရန် ဒုက္ခတို့ကို၊ သံဝရာယ–စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ သမ္မရာယိကာနံ–တစ်မလွန်

ကာမာသဝပင်တည်း၊ မှန်၏–ဘဝါသဝအမည် မရသော ရာဂဟူသမျှသည် ကာမာသဝချည်း ဖြစ်သည်၊ [ပဌကာမဂုဏိကော ရာဂေါတိ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန ဝုတ္တံ ၊ပေ၊ ယုတ္တံ သိယာ၊–ဋီကာ၊ ဥက္ကဋ္ဌ (အလွန်)ကို ပိုင်းခြားရ၍ ဆိုသည်၊ ဩမကဖြစ်သော ရာဂကလေးများလည်း ကာမာသဝ၌ ပါဝင်နိုင်၏–ဟူလို၊ မဇ္ဈိကား "ဥက္ကဋ္ဌဝသေနာတိ ပဓာနဝသေန–ပါကဋဝသေနဝါ"ဟု ဖွင့်၏၊ စဉ်းစားပါ။]

သဿတဒိဋ္ဌိ ၊ပေ၊ ရာဂေါ။ ။"သဿတဒိဋ္ဌိ"ဟူသည် ဘဝဒိဋ္ဌိ (အတ္တသည် မပျက်မစဲ အမြဲဖြစ်၏ဟု ယူမှားသော အတ္တဒိဋ္ဌိ)တည်း၊ ထိုဘဝဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော ရာဂကို (ဘဝဟူသော နာမည်ချင်းတူသောကြောင့်) ဘဝါသဝဟု အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုသည်၊ သို့သော်–"ဘဝါသဝေါ စတူသု ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တာ လောဘသဟဂတေသု စိတ္တုပ္ပာဒေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု အဋ္ဌကထာကဏ္ဍ ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသောကြောင့် သဿတဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်ရာဂကို ဘဝါသဝ၌ သွင်းခြင်းသည် ပါဠိတော်နှင့်ဆန့်ကျင်၏၊ ထို့ကြောင့် ထို ဒိဋ္ဌိသဟဂတရာဂသည် ကာမာသဝသာ ဖြစ်သင့်၏–ဟု ဋီကာ ဆိုသည်၊ [သဿတဒိဋ္ဌိ ၊ပေ၊ ဘဝိတုံ ယုတ္တောဟု–ဋီကာ။]

အာသဝါနံ။ ။"အာသဝါနံ သံဝရာယ ပဋိပဇ္ဇာတာယ"တို့အရ စောင့်ရှောက်ပိတ်ဆို့ရ, ပယ်ဖျောက်ရမည့် အာသဝတို့ဟူသည် ဤဘဝ နောက်ဘဝတို့၌ ရောက်ရမည့် ဒုက္ခတို့တည်း၊ ထို ဒုက္ခတို့သည် ကာမာသဝစသော အာသဝတို့ကြောင့်ဖြစ်ရ၏ကား

ဘဝ၌ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါနံ–တို့ကို၊ ပဋ္ဌိယာတာယ–ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ (သိက္ခာပဒံ, ပညပေသောမိ–၌ စပ်၊) ဣတိ–သို့၊ ဒုဝိဓေန–နှစ်ပါးအပြားအားဖြင့်၊ အာဂတာ–လာကုန်ပြီ၊ [ဒိဋ္ဌဓမ္မိကအာသဝ, သမ္ပရာယိက အာသဝအားဖြင့် အာသဝနှစ်မျိုးပြားသည်–ဟူလို။]

သုတ္တန္တေ–သုတ္တန်ပါဠိတော်၌၊ ဝါ–တွင်၊ တာဝ–နိဗ္ဗေဓိက ဒေသနာတော် စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ)သဌာယတနေ–သဌာယတနသံယုတ်၌၊ (သဌာ ယတနဝဂ္ဂသံယုတ်, ဇမ္ဗုခါဒကသံယုတ်, အာသဝပဟာသုတ်၌၊) အာဝုသော– အရှင်ဘုရား၊ (အရှင်သာရိပုတ္တရာကိုခေါ်သော အာလုပ်တည်း၊) အာသဝါ– အာသဝတို့သည်၊ ကာမာသဝေါ–လည်းကောင်း၊ ဘဝါသဝေါ–လည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇာသဝေါ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဣမေတယော–ဤ သုံးပါးတို့ပါ တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ တိဝိဓေန–အားဖြင့်၊ အာဂတာ–နည်းပြီ၊ နိဗ္ဗေဓိကပရိယာယေ– နိဗ္ဗေဓိက ဒေသနာတော်၌၊ (ဆဋ္ဌအဂုံတို့ရှိ, မဟာဝဂ်, နိဗ္ဗေဓိကသုတ်၌၊) ဘိက္ခဝေ–တို့၊ နိရယဂမနီယာ–ငရဲသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါ– တို့သည်၊ အတ္ထိ–ရှိကုန်၏၊ တိရစ္ဆာနယောနိဂမနီယာ–တိရစ္ဆာနယောနိသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ အသဝါ အတ္ထိ၊ ပေတ္တိဝိသယဂမနီယာ–ပြိတ္တာ တို့၏ဖြစ်ရာအရပ်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါ, အတ္ထိ၊ မနုဿ လောကဂမနီယာ–လူ့လောကသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါ, အတ္ထိ၊ ဒေဝလောကဂမနီယာ–နတ်ဗြဟ္မာလောကသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်ကုန် သော၊ အာသဝါ, အတ္ထိ၊ ဣတိ–သို့၊ ပဗ္ဗဝိဓေန, အာဂတာ–ကုန်ပြီ။

ဆဋ္ဌနိပါတေ–၌၊ ဝါ–တွင်၊ အာဟုနေယျသုတ္တေ–၌၊ သံဝရာ–စောင့်ရှောက် ကြောင်းဖြစ်သော သတိသည်၊ ပဟာတဗ္ဗာ–ပယ်ထိုက်ကုန်သော၊ အာသဝါ–

အကြောင်းအာသဝ၏အမည်ကို အကျိုးဒုက္ခ၌ တင်စား၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ဒုက္ခကိုပင် "အာသဝါနံ"ဟု ဟောတော်မူသည်၊ [ဒိဋ္ဌ ၊ပေ၊ ဒွိဓာ ဝုတ္တာ၊–ဋီကာ၊] "အာသဝန္တိ တေန တေန ပစ္စယေန ပဝတ္တန္တိတိ အာသဝါ"ဟု ပြုလျှင် ဥပစာရ မကြဲ ရတော့၊ မုချသဒ္ဒါပင် ဖြစ်သည်။

ဒဿနာ ပဟာတဗ္ဗာစသည်။ ။ဒဿနာ ပဟာတဗ္ဗာတိ ဒဿနေန ပဟာ တဗ္ဗာ၊ ဇသနယော သဗ္ဗတ္ထ၊ သံဝရာ ပဟာတဗ္ဗာ ၊ပေ၊ သတိသံဝရောဇေ သံဝရော၊ ပဋိသေဝနာ ပဟာတဗ္ဗာ ၊ပေ၊ ဣမိနာ ဉာဏသံဝရသင်္ခါတေန ပစ္စဝေက္ခဏ ပဋိ သေဝနေန ပဟာတဗ္ဗော၊ အဓိဝါသနာ ပဟာတဗ္ဗာ ၊ပေ၊ ဣမာယ ခန္တိသံဝရသင်္ခါ တာယ အဓိဝါသနာယ ပဟာတဗ္ဗော၊ ပရိဝဇ္ဇနာ ပဟာတဗ္ဗာ ၊ပေ၊ ဣမိနာ သီလသံဝရ သင်္ခါတေန ပရိဝဇ္ဇနေန ပဟာတဗ္ဗာ၊ ဝိနောဒနာ ပဟာတဗ္ဗာ ၊ပေ၊ တသ္မိံ တသ္မိံ ဝိတက္ကေ အာဒီနဝပစ္စဝေက္ခဏသဟိတေန ဝီရိယသံဝရသင်္ခါတေန ဝိနောဒနေန ပဟာတဗ္ဗာ၊ ဘာဝနာ ပဟာတဗ္ဗာ ၊ပေ၊ ဣမာယ မဂ္ဂတ္ထယသမ္ပယုတ္တာယ ဗောဇ္ဈင် ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ၊–မူလပံ, သဗ္ဗာသဝ သုတ္တဋ္ဌကထာ။

အာသဝတို့သည်၊ အတ္ထိ–နိ၏၊ ပဋ္ဌိသေဝနာ–ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို မှီဝဲကြောင်းဖြစ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်သည်၊ ပေ၊ အဓိဝါသနာ–မိမိထက်၌ ဝင်သက်တည်နေစေတတ်သော ခန္တီတရားသည်၊ ပေ၊ ပရိဝဇ္ဇနာ–ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းဖြစ်သော သီလသံဝရသည်၊ ပေ၊ ဝိနောဒနာ–အကုသလဝိတတို့ကို ပယ်ဖျောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဝီရိယသည်၊ ပေ၊ ဘာဝနာ–အထက်မဂ်သုံးပါးနှင့်ယှဉ်သော ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝနာသည်၊ ပဟာတဗ္ဗာ–ကုန်သော၊ အာသဝါ–တို့သည်၊ အတ္ထိ–ကုန်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဆဗ္ဗိဓေန အာဂတာ၊ သဗ္ဗာသဝပရိယာယေ–သဗ္ဗာသဝဒေသနာတော်၌၊ (မူလပဏ္ဏာသ, မူလပရိယာယဝဂ်, သဗ္ဗာသဝသုတ်၌၊) ဒဿနာ–သိမြင်တတ်သော သောတာပတ္တိမဂ်သည်၊ ပဟာတဗ္ဗေဟိ–ပယ်ထိုက်သော အာသဝတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိं သတ္တဝိဓေန အာဂတာ၊ [ထို ခြောက်ပါးတွင် "ဒဿနာ ပဟာတဗ္ဗာ"ကို ထည့်၍ ခုနစ်ပါးပြားသည်–ဟူလို။]

ပန–ကား၊ ဣဓ–ဤ အာသဝနိဒ္ဒေသ၌၊ ဧတေ–ဤ အာသဝတို့သည်၊ ကာမာသဝါဒိ ဘေဒတော–ကာမာသဝ အစရှိသည်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ စတုဗ္ဗိဓေန–လေးပါးအပြားအားဖြင့်၊ အာဂတာ–နိ၏၊ တတြ–ထို အာသဝတို့၌၊ အယံ–ကား၊ ဝစနတ္ထော–တည်း၊ ပဠူကာမဂုဏာသင်္ခါတေ–ငါးပါးသော ကာမဂုဏ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ကာမေ–ကာမ၌၊ (ပဝတ္တော၊) အာသဝေါ–အာသဝတည်း၊ ကာမာသဝေါ–ကာမ၌ဖြစ်သော အာသဝ၊ ရူပါရူပသင်္ခါတေ–ရူပ အရူပ ဟု ဆိုအပ်သော၊ ကမ္မဘဝေ–ကံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ [ကမ္မဘဝကို ရည်ရွယ်သည်။] ဥပပတ္တိဘဝေ–ကံကြောင့်ဖြစ်ရသော ပဋိသန္ဓေအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ [ဥပပတ္တိဘဝကို ရည်ရွယ်သည်။] ဒုဝိဓေပိ–နှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဘဝေ–ကမ္မဘဝ, ဥပပတ္တိဘဝ၌၊ (ပဝတ္တော) အာသဝေါ–တည်း၊ ဘဝါသဝေါ–ကမ္မဘဝ, ဥပပတ္တိဘဝ၌ဖြစ်သော အာသဝ၊ ဒိဋ္ဌိဝေ–ဒိဋ္ဌိသည်ပင်၊ အာသဝေါ–တည်း၊ ဒိဋ္ဌာသဝေါ–ဒိဋ္ဌိသည်ပင် အာသဝ၊ [ဒိဋ္ဌိဝေ၌ ဧဝဖြင့် "ဒိဋ္ဌိယံ+အာသဝေါ"ဟူသော သတ္တမီတပ္ပုရိသ်သမာသ်ကို ကန့်သည်၊ ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ပြုပါ–ဟူလို။] အဝိဇ္ဇာဝေ–သည်ပင်၊ အာသဝေါ–တည်း၊ အဝိဇ္ဇာ သဝေါ–အဝိဇ္ဇာသည်ပင် အာသဝ၊ [ဤ၌လည်း ကမ္မဓာရည်းပင်တည်း။]

၁၁၀၃။ ။ကာမေသူတိ–ကား၊ ပဠူကာမဂုဏေသု–ငါးပါးသော ကာမဂုဏ်တို့၌၊ ကာမစ္ဆန္ဒော–ကား၊ ကာမသင်္ခါတောဝ–ကာမဟု ဆိုအပ်သည်သာ လျှင်ဖြစ်သော၊ ဝါ–လိုလားတတ်သောတဏှာဟု ဆိုအပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဆန္ဒော–ဆန္ဒတည်း၊ ကတ္တုကမ္မတာဆန္ဒော–ကတ္တုကမ္မတာဆန္ဒသည်၊ နမဟုတ်၊ ဓမ္မစ္ဆန္ဒော–ကုသိုလ်တရားတို့ကို လိုလားတတ်သော ဆန္ဒသည်၊ နမဟုတ်၊ ကာမနဝသေန–လိုလားခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရဇ္ဇနဝသေနစ–တပ်စွဲခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကာမောယေဝ–သည်ပင်၊

ရာဂေါ–ရာဂတည်း၊ ကာမရာဂေါ–ကာမသည်ပင် ရာဂ၊ ကာမနုဝသေန–ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နန္ဒနုဝသေနစ–နှစ်သက်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကာမောဝ–သည်ပင်၊ နန္ဒီ–နှစ်သက်တတ်သော တရားတည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ကာမနန္ဒီ–မည်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ကာမတဏှာ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ ဧဝံ–ဤအတူ၊ ကာမတ္ထံ–ကာမသဒ္ဒါ၏အနက်ကို၊ (ကာမနုဝသေနဟူသော အနက်ကို၊) ဝိဒိတွာ–သိပြီး၍၊ တဏှာယနဋ္ဌေန–တပ်မက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ ကာမတဏှာ–မည်၏၊ သိနေဟနဋ္ဌေန–ချစ်တတ်, စေးကပ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ ကာမသိနေဟော–မည်၏၊ ပရိဠုဟနဋ္ဌေန–ထက်ဝန်းကျင် ပူလောင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ ကာမပရိဠာဟော–မည်၏၊ မုစ္ဆနဋ္ဌေန–တွေဝေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ကာမမုစ္ဆာ–မည်၏၊ ဂိလိတွာ–မျိုး၍၊ ပရိနိဋ္ဌာပနဋ္ဌေန–ထက်ဝန်းကျင် ပြီးဆုံးစေတတ်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ ကာမဗ္ဗောသာနံ–မည်၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ အယံ ဝုစ္စတိတိ–ကား၊ အဋ္ဌဟိ–နှင်သော၊ ပဒေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ဝိဘတ္တော–ဝေဖန်အပ်သော၊ အယံ–ဤသဘောတရားကို၊ ကာမာသဝေါနာမ–ကာမသဝမည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

၁၁၀၄။ ။ဘဝေသု ဘဝစ္ဆန္ဒောတိ–ကား၊ ရူပါရူပဘဝေသု–ရူပဘဝ အရူပဘဝတို့၌၊ ဘဝပတ္ထနာဝသေနေ၀–ဘဝကို တောင့်တခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်၊ ပ၀တ္တော–သော၊ ဆန္ဒော–ဆန္ဒသည်၊ ဘဝစ္ဆန္ဒော–မည်၏၊ သေသပဒါနိပိ–ကြွင်းသော ဘဝရာဂေါ, ဘဝနန္ဒီအစရှိသော ပုဒ်တို့ကိုလည်း၊ ဣမိနာ၀နယေန–ဤနည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ–နိ၏။

၁၁၀၅။ ။သဿတော လောကောတိ၀ါတိအာဒိဟိ–အစရှိကုန်သော၊ ဒသတိ–နှ သော၊ အာကာရေဟိ–အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ (ယူပုံအခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊) ဒိဋ္ဌိပ္ပ ဘေဒေါ–ဒိဋ္ဌိအပြားကိုသာ၊ (ဘဂ၀တာ) ဝုတ္တော–ပြီ၊ တတ္ထ–ထိုဆယ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့တွင်၊ သဿတော လောကောတိ–ဟူသော ဤပါဠိ၌၌၊ ခန္ဓပဉ္စကံ–ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်းကို၊ လောကောတိ–လောကဟူ၍၊ ဂဟေတွာ–ယူပြီး၍၊ (မိစ္ဆာအယူဖြင့် ယူပြီး၍၊) အယံလောကော–ဤ လောကသည်၊ နိစ္စော–မြဲ၏၊ ဓုဝေါ–ခိုင်ခန့်၏၊ သဗ္ဗကာလိကော–အခါခပ်သိမ်းရှိ၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဂဏှန္တသ–ယူသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သဿတန္တိ–အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားရှိ၏ဟူ၍၊ ဂဟဏာကာရပ္ပ၀တ္တော–ယူပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ–ဒိဋ္ဌိတည်း၊ အသဿတောတိ–ကား၊ တမေ၀လောကံ–ထိုခန္ဓာငါးပါးအပေါင်းဟူသော လောကကိုပင်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ–ပြတ်၏၊ ဝိနဿတိ–ပျက်စီး၏၊ (သေလျှင်ပြတ်၏,ပျက်စီး၏ နောက်ထပ် မဖြစ်တော့၊) ဣတိ–သို့၊ ဂဏှန္တသ–ယူသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥစ္ဆေဒဂဟဏာကာရပ္ပ၀တ္တော–ပြတ်၏ဟု ယူပုံအခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ–ဒိဋ္ဌိတည်း၊ အန္တ၀ါတိ–ကား၊ ပရိတ္တကသိဏလာဘိနော–

ကျဉ်းငယ်သော ကသိဏ်းဝန်း၌ ဈာန်ကိုရခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ သုပ္ပမတ္တောဝါ-မန်း (စကော) အတိုင်းအရှည် ရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ သရာဝမတ္တောဝါ-ခွက်ငယ်အတိုင်း အရှည်ရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ကသိဏော-ကျဉ်းငယ်သော ကသိဏ်းဝန်း၌၊ [ကသိဏ်းဝန်းဟုဆိုသော်လည်း ထို ကသိဏ်းဝန်းနှင့်အလား တူသော ပဋိဘာဂနိမိတ်၌-ဟူလို၊] သမာပန္နသ-သမာပတ်ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အန္တော သမာပတ္တိယံ-သမာပတ်အတွင်း၌၊ ပဝတ္တိတ ရူပါရူပဓမ္မေ-ဖြစ်စေအပ်သော ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို၊ လောကောတိစ-လောကဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကသိဏာပရိစ္ဆေဒန္တေ နု-ကသိဏ်းအပိုင်းအခြား၏အဆုံးအားဖြင့်၊ အန္တဝါတိစ-အဆုံးအပိုင်းအခြား ရှိ၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဂဏှန္တသ-ယူသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ လောကော-သည်၊ အန္တဝါ-အဆုံး အပိုင်းအခြားရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဟဏာ ကာရပ္ပဝတ္တာ-သော၊ ဒိဋ္ဌိ-တည်း၊ သာ-ထို အန္တဝါဒိဋ္ဌိသည်၊ သဿတဒိဋ္ဌိပိ-သဿတဒိဋ္ဌိသည်လည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိပိ-သည်လည်း၊ (ဟောတိ၊) [လောကဟု ယူမှတ်အပ်သော ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို မြဲ၏ဟု ယူလျှင် သဿတဒိဋ္ဌိဖြစ်၏၊ ပြတ်စဲ၏ဟုယူလျှင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။]

ပန-ကား၊ ဝိပုလကသိဏာလာဘိနော-ပြန့်ပြောကျယ်ဝန်းသော ကသိဏ်း၌ ဈာန်ကို ရခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ တသ္မိं ကသိဏော-ထို ဝိပုလကသိဏ်း၌၊ သမာပန္နသ-သမာပတ်ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အန္တော သမာပတ္တိယံ-၌၊ ပဝတ္တိတ ရူပါရူပဓမ္မေ-တို့ကို၊ လောကောတိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကသိဏာ ပရိစ္ဆေဒန္တေ နု-ကသိဏ်းအပိုင်းအခြား၏ အဆုံးအားဖြင့်၊ အနန္တောတိစ-အဆုံးအပိုင်း အခြား မရှိဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဂဏှန္တသ-ယူသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ လောကော-သည်၊ အန္တဝါ-အဆုံး အပိုင်းအခြားမရှိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဟဏာကာရပ္ပဝတ္တာ-သော၊ ဒိဋ္ဌိ-တည်း၊ သာ-ထို အနန္တ ဝါဒိဋ္ဌိသည်၊ သဿတဒိဋ္ဌိပိ-သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ဥစ္ဆေဒ ဒိဋ္ဌိပိ (ဟောတိ။)

တံ ဧကံ တံ သရီရန္တိ-ကား၊ ဘေဒနဓမ္မသ-ပျက်ခြင်းသဘောရှိသော၊ သရီရသေဝ-ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်းဟူသော ကိုယ်၏သာလျှင်၊ ဝါ-ကိုသာလျှင်၊ ဧကံ-အသက်ကောင်ဟူ၍၊ ဂဟိတတ္တာ-ယူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သရီရေ-ကိုယ်သည်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇမာနေ-ပြတ်လသော်၊ ဧကံမိ-အသက်ကောင်သည်လည်း၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ-ပြတ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဥစ္ဆေဒဂ္ဂဟဏာကာရပ္ပဝတ္တာ-ဥစ္ဆေဒဟု ယူပုံ

အန္တဝါ။ ။ကသိဏ်းဝန်းက ကျဉ်းနေသောကြောင့် ထို ကသိဏ်း၏ပတ်ဝန်းကျင်၌ အပိုင်းအခြား အဆုံးရှိသလို ပဋိဘာဂနိမိတ် ထင်လာသောအခါ ထို ပဋိဘာဂနိမိတ်လည်း အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိနေ၏၊ ထို ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို အာရုံပြု၍ သမာပတ်ဝင်စားသောအခါ ထို သမာပတ်အတွင်း၌ဖြစ်သော ရုပ်တရား နာမ်တရားဟူသော လောကလည်း အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိ၏ဟုပင် ယူသည်၊ [အန္တော ယသ အတ္ထိတိ အန္တဝါ (လောကော။)]

အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ–တည်း၊ ဒုတိယပဒေ–ဒုတိယပုဒ်၌၊ (အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရံဟူသော ဒုတိယပုဒ်၌၊) သရီရတော–မှ၊ အညဿ–အခြားသော၊ ဇီဝဿ–အသက်ကောင်၏၊ ဝါ–ကို၊ ဂဟိတတ္တာ–ကြောင့်၊ သရီရေ–ကိုယ်သည်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇမာနေ–ပြတ်ပါသော်လည်း၊ ဇီဝံ–အသက်ကောင်သည်၊ နဥစ္ဆိဇ္ဇတိ–မပြတ်၊ (မြဲ၏၊) ဣတိ–သို့၊ သဿတဂ္ဂဟဏာကာရပ္ပဝတ္တာ–သဿတဟု ယူပုံအခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ–တည်း။

ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာတိအာဒီသု–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သတ္တော–သတ္တဝါသည်၊ တထာဂတောနာမ–တထာဂတမည်၏၊ စ–ဆက်၊ သော–ထို သတ္တဝါသည်၊ မရဏာ–သေရာအခါမှ၊ ပရံ–နောက်၌၊ ဟောတိ–ရှိ၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဂဏှတော–ယူသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဌမာ–ရှေးဦးစွာသော အယူသည်၊ သဿတဒိဋ္ဌိ–သဿတဒိဋ္ဌိတည်း၊ (သော–ထို သတ္တဝါသည်၊ မရဏာ–မှ၊ ပရံ–၌၊) နဟောတိ–မရှိတော့၊ ဣတိ, ဂဏှတော–၏၊ ဒုတိယာ–နှစ်ခုမြောက် အယူသည်၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ–တည်း၊ (သော မရဏာ ပရံ) ဟောတိစ–အချို့လည်း ရှိသေး၏၊ နဟောတိစ–အချို့လည်း မရှိတော့၊ ဣတိ, ဂဏှတော၊ တတိယာ–သုံးခုမြောက် အယူသည်၊ ဧကစ္စသဿတဒိဋ္ဌိ–တည်း၊ (သော မရဏာ ပရံ) နေဝ ဟောတိ–ရှိသည်လည်း မဟုတ်၊ နနဟောတိ–မရှိသည် လည်း မဟုတ်၊ ဣတိ, ဂဏှတော, စတုတ္ထာ–လေးခုမြောက်အယူသည်၊ အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ–တည်း။

သရီရတော အညဿ။ ။ဇီဝဟူသောအယူသည် အတ္တဟူသောအယူနှင့် သဘောတူ၏၊ "သရီရ"ဟူသည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်းဟူသော ကိုယ်တည်း၊ [အနုဋ္ဌိကာ၌ကား "ရူပက္ခန္ဓာကိုသာ သရီရ"ဟု ယူ၏၊] "သရီရမှတစ်ပါးသော ဇီဝ"ဟူရာ၌ "ခန္ဓာငါးပါးမှ အလွတ်ဖြစ်သော ဇီဝ (အသက်ကောင်) ရှိသေး၏"ဟု ယူပါသလော, အဘယ်သို့ ယူသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–"အညံ ဇီဝံ"၌ ဇီဝဟူသော အယူသည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်း၌ ဖြစ်စေကာမူ ရူပက္ခန္ဓာ၌ဖြစ်စေ အခြား နာမ်ခန္ဓာ၌ဖြစ်စေ စွဲစွဲမြဲမြဲ မယူဘဲ ထို ခန္ဓာငါးပါးမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားဟု (မိစ္ဆာအယူရှိသူ့ကိုယ်တိုင်) ကြံဆအပ်သော အသက်ဇီဝကို "အညံ ဇီဝံ–ခန္ဓာငါးပါးဟူသော သရီရမှ တစ်မျိုးတစ်ခြားဇီဝ"ဟု ဆိုထားသည်၊ [အညံ ဇီဝန္တိ ၊ပေ၊ ဂဏှာတီ၊–ဣကာ၊ ဤဣကာ၌ "ယဒိ ပဝတ္တတိ"ဟု ဆိုသောကြောင့် "ခန္ဓာငါးပါး၌ မဖြစ်သော (ခန္ဓာငါးပါးမှ အလွတ်သက်သက်ဟူသော) ဇီဝအယူလည်းရှိသေး၏"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။]

အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ။ ။အမရာ–မသေသကဲ့သို့ မပြီးမပြတ်နိုင်သော (တစ်နည်း) အမရာမည်သောငါးသည် ဖမ်း၍ မမိနိုင်သကဲ့သို့, မေးသောပုဂ္ဂိုလ်က သူ၏အယူကို ဖမ်း၍ မမိနိုင်သောကြောင့် အမရာမည်သော ငါးနှင့်တူသော+ဝိက္ခေပ–မေးသူ၏ စကားကို အမျိုးမျိုးအဝုံဝုံ ပယ်ရှားကြောင်းဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ–မိစ္ဆာအယူ၊ [အကျယ်ကို သီလက္ခန် ဗြဟ္မဇာလသုတ်အဖွင့်၌ ရှုပါ။]

ဣမေ ဓမ္မာ အာသဝါတိ–ကား၊ ကာမာသဝဿ–ကာမာသဝကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝါသဝဿ–ကိုလည်းကောင်း၊ ရာဂဝသေန–ရာဂ၏အစွမ်းဖြင့်၊ [ကာမာသဝ ဘဝါသဝနှစ်ခုလုံး၏တရားကိုယ်မှာ ကာမရာဂ ဘဝရာဂဟူသော ရာဂချည်း ရသောကြောင့်–ဟူလို၊] ဧကတော–တစ်ပေါင်းတည်း၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ သခ်ေပ တော–အကျဉ်းအားဖြင့်၊ တယော–နှစ်သော၊ ဝတ္ထာရတော–အကျယ်အားဖြင့်၊ စတ္တာရော–နှစ်သော၊ ဣမေ ဓမ္မာ–တို့သည်၊ အာသဝါနာမ–တို့မည်၏။

[ဣမေ ဓမ္မာ အာသဝါဟူသော နိုဂ္ဂုံးကို ဖွင့်ပြပြီးပါသော်လည်း ကာမာသဝ နှင့်စပ်၍ မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ယော ပန"စသည်ကို မိန့်သည်၊] ပန–ဆက်၊ ဗြဟ္မာနံ–တို့၏၊ ဝိမာနကပ္ပရက္ခအာဘရဏောသု–ဗိမာန်, ပဒေသာပင်, တန်ဆာတို့၌၊ ယော ဆန္ဒရာဂေါ–သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ–၏၊ သော–ထို ဆန္ဒရာဂသည်၊ ကာမာသဝေါ–ကာမာသဝသည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်သလော၊ နု ဟောတိ–မဖြစ်သလော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (သော–ထို ဆန္ဒရာဂသည်၊ ကာမာ သဝေါ–သည်၊) နု ဟောတိ–မဖြစ်၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ (သော–သည်၊ ကာမာ သဝေါ–သည်၊ နု ဟောတိ–နည်း၊) ပဋ္ဌကာမဂုဏိကသ–ငါးပါးသော ကာမ ဂုဏ်၌ဖြစ်သော၊ ရာဂသ–၏၊ ဝါ–ကို၊ ဣဓေဝ–ဤ လူ့ဘုံ၌ပင်၊ (လူ့ဘုံတုန်း ကပင်၊) ပဟီနတ္တာ–ပယ်အပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော–ထို ဆန္ဒရာဂ သည်၊ ကာမာသဝေါ–ကာမာသဝသည်၊ နု ဟောတိ၊) ပန–ထိုသို့ပင် ကာမာ သဝ မဟုတ်ပါသော်လည်း၊ (သော–ထို ဗြဟ္မာတို့၏ဗိမာန် စသည်တို့၌ ဖြစ်သော ဆန္ဒရာဂသည်၊) ဟေတုဂေါစ္ဆကံ–ဟေတုဂေါစ္ဆကသို့၊ ပတ္တာ– ရောက်၍၊ ဝါ–ရောက်လသော်၊ လောဘောဟေတုနာမ–လောဘဟိတ်မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဂန္ဓဂေါစ္ဆကံ ပတ္တာ, အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထောနာမ–အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထ မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ကိလေသဂေါစ္ဆကံ ပတ္တာ, လောဘောကိလေသောနာမ– လောဘကိလေသာမည်သည်၊ ဟောတိ။

ပန–ကား၊ ဒိဋ္ဌိသဟဂတော–ဒိဋ္ဌနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ရာဂေါ–သည်၊ ကာမာ သဝေါ–သည်၊ ဟောတိ–လော၊ နု ဟောတိ–လော၊ ဣတိ–ဤကား အမေး တည်း၊ (ဒိဋ္ဌိသဟဂတော,ရာဂေါ–သည်၊ ကာမာသဝေါ–သည်၊) နု ဟောတိ–

ပဋ္ဌ ၊ပေ၊ ပဟီနတ္တာ။ ။ရှေ့၌ "ပဋ္ဌကာမဂုဏိကော ရာဂေါ ကာမာသဝေါ နာမ"ဟု ဆိုခဲ့ပြီ၊ ထို စကားနှင့်လိုက်လျောအောင် ဤ၌လည်း "ပဋ္ဌကာမဂုဏိက ရာဂသ ဣဓေဝ ပဟီနတ္တာ"ဟု အကြောင်းပြု၍ ဗြဟ္မာတို့၏ဝိမာန် စသည်တို့၌ဖြစ်သော ဆန္ဒရာဂကို ရှုပါရုံ၌တပ်မက်သော ရာဂဖြစ်စေကာမူ ကာမဂုဏိကရာဂ မဟုတ်နိုင် ရကား ကာမာသဝအမည်မရ–ဟု ပယ်ပြီးလျှင် ကာမာသဝအမည်မရသော်လည်း ထို ဗြဟ္မာတို့၏ ဝိမာနစသည်၌ ဆန္ဒရာဂမှာ လောဘဟိတ်စသော အခြားနာမည်များရ ကြောင်းကို ပြလို၍ "ဟေတုဂေါစ္ဆကံ ပန ၊ပေ၊ ကိလေသောနာမ ဟောတိ"ဟု မိန့်သည်။

မဖြစ်၊ ဒိဋ္ဌိရာဂေါနာမ–ဒိဋ္ဌိရာဂမည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဟိ–သာဓကကား၊ ဒိဋ္ဌိရာဂရတ္တော ၊ပေ၊ မဟာနိသံသန္တိ–ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)–ကို၊ (ဓမ္မသေနာပတိနာ) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ [ဒိဋ္ဌိရာဂရတ္တော–ဒိဋ္ဌိရာဂဖြင့် တပ်စွဲသော၊ ပုရိသပုဂ္ဂလေ–ယောကျ်ားပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဝါ–အား၊ ဒိန္နံ–ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာသည်၊ မဟပ္ဖလံ–များသော အကျိုးရှိသည်၊ နု ဟောတိ–မဖြစ်၊ မဟာနိသံသံ–များသော အာနိသင်ရှိသည်၊ နု ဟောတိ၊...ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်–ဒိဋ္ဌိကထာ, အဿာဒဒိဋ္ဌိနိဒ္ဒေသ။]

ပန–ဆက်၊ ဣမေအာသဝေ–ဤ အာသဝေါတရားတို့ကို၊ ကိလေသပ္ပဋိပါဋိယာပိ–ကိလေသာအစဉ်အားဖြင့်လည်း၊ အာဟာရိတုံ–ဆောင်ပြခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–သင့်၏၊ မဂ္ဂပ္ပဋိပါဋိယာပိ–မဂ်အစဉ်အားဖြင့်လည်း၊ (အာဟာရိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊) ကိလေသပ္ပဋိပါဋိယာ–အားဖြင့်၊ ကာမာသဝေါ–ကို၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေန–သည်၊ ပဟီယတိ–ပယ်အပ်၏၊ ဘဝါသဝေါ–ကို၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန (ပဟီယတိ၊) ဒိဋ္ဌာသဝေါ–ကို၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန (ပဟီယတိ၊) အဝိဇ္ဇာသဝေါ–ကို၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန (ပဟီယတိ၊) မဂ္ဂပ္ပဋိပါဋိယာပိ–အားဖြင့်လည်း၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန–သည်၊ ဒိဋ္ဌာသဝေါ–ကို၊ ပဟီယတိ၊ [သကဒါဂါမိမဂ် ပယ်နိုင်သော အာသဝမရှိ၍ ခုန်ကျော်ပြီးလျှင်၊] အနာဂါမိမဂ္ဂေန–သည်၊ ကာမာသဝေါ–ကို၊ (ပဟီယတိ၊) အရဟတ္တမဂ္ဂေန–သည်၊ ဘဝါသဝေါ–ကိုလည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇာသဝေါ စ–ကိုလည်းကောင်း၊ (ပဟီယတိ၊) ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

၁၁၂၁။ ။သံယောဇနေသု–တို့တွင်၊ မာနနိဒ္ဒေသေ–မာနသံယောဇနနိဒ္ဒေသ၌၊ သေယျောဟ မသ္မိတိမာနောတိ–ကား၊ ဥတ္တမဇ္ဇေန–မြတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ (သေယျော၏အဖွင့်၊) အဟံ–ငါသည်၊ သေယျော–သူတစ်ပါးထက်မြတ်သူသည်၊ (အသ္မိ–ဖြစ်၏၊) ဣတိ ဇဝံ–သို့၊ ဥပ္ပန္နမာနော–ဖြစ်သော မာနသည်၊ (ဟောတိ၊) သဒိသော ၊ပေ၊ မာနောတိ–ကား၊ သမသမဇ္ဇေန–တန်းတူညီမျှ၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ အဟံ–သည်၊ သဒိသော–သူတစ်ပါးနှင့် တန်းတူသူသည်၊ (အသ္မိ၊) ဣတိ ဇဝံ–သို့၊ ဥပ္ပန္နမာနော–သည်၊ (ဟောတိ၊) ဟီနောဟမသ္မိတိ မာနောတိ–ကား၊ လာမကဇ္ဇေန–ယုတ်ညံ့သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ အဟံ–သည်၊ ဟီနော–သူတစ်ပါးအောက် ယုတ်ညံ့သူသည်၊ (အသ္မိ၊) ဣတိ ဇဝံ–သို့၊ ဥပ္ပန္နမာနော–

ဣမေ ပန ၊ပေ၊ ပဋိပါဋိယာ။ ။အာသဝေါတရားတို့ကို ဟောတော်မူရခြင်းသည် ထို အာသဝေါတရားတို့က ပယ်ထိုက်သော ကိလေသာဖြစ်ကြောင်းကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ထို အာသဝေါတို့ကို ဆောင်ယူ၍ပြရာ၌ ကိလေသာအစဉ်အားဖြင့်လည်း မဂ်ကပယ်ပုံကို ပြသင့်၏၊ ပယ်တတ်သော မဂ်အစဉ်အားဖြင့်လည်း ထို အာသဝကိလေသာတို့ကို ပြသင့်သည်၊ [နောက်သံယောဇဉ် စသည်တို့ကို ကိလေသာအစဉ် မဂ်အစဉ်အားဖြင့် ပြရာ၌လည်း နည်းတူ။]

သည်၊ (ဟောတိ၊) ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ သေယျမာနော–သေယျမာန်လည်းကောင်း၊ (မြတ်သူဟူ၍ ဖြစ်သောမာန်လည်းကောင်း၊) သဒိသမာနော–လည်းကောင်း၊ (တန်းတူသူဟူ၍ ဖြစ်သောမာန်လည်းကောင်း၊) ဟီနမာနော–လည်းကောင်း၊ (ယုတ်ညံ့သူဟူ၍ ဖြစ်သောမာန်လည်းကောင်း၊) ဣတိ–သို့၊ တယော–နိ်သော၊ ဣမေမာနာ–ဤ မာနတို့သည်၊ တိဏ္ဏံ–သုံးယောက်ကုန်သော၊ ဇနာနံ–လူတို့၏ (သန္တာန်၌၊) ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ –ဖြစ်ကုန်၏။

ဟိ–ချဲ့၊ သေယျသာပိ–မြတ်သူ၏လည်း၊ အဟံ–သည်၊ သေယျော–မြတ်သူသည်၊ (အသို့၊) သဒိသော–တန်းတူသူသည်၊ (အသို့၊) ဟီနော–ယုတ်ညံ့သူသည်၊ (အသို့၊) ဣတိ–သို့၊ တယော–နိ်သော၊ မာနာ–တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ သဒိသသာပိ–တန်းတူသူ၏လည်း၊ (အဟံ သေယျော အသို့၊ သဒိသော အသို့၊ ဟီနော အသို့၊ ဣတိ တယော မာနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊) ဟီနသာပိ–ယုတ်ညံ့သူ၏လည်း၊ (အဟံ သေယျော အသို့၊ သဒိသော အသို့၊ ဟီနော အသို့၊ ဣတိ တယော မာနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊) တတ္ထ–ထို သုံးမျိုးသော မာန်တို့တွင်၊ ဝါ–ထို သုံးမျိုးသော လူတို့တွင်၊ သေယျသ–သေယျပုဂ္ဂိုလ်၏သာ၊ သေယျမာနောဝ–သေယျမာန်သည်သာ၊ ယာထာဝမာနော–ဟုတ်မှန်သော မာန်တည်း၊ ဣတရေ–သေယျမာန်မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ဒွေ–နှစ်ပါးသော သဒိသမာန်, ဟီနမာန်တို့သည်၊ အယာထာဝမာနာ–မဟုတ်မှန်သော မာန်တို့တည်း၊ သဒိသသ–သဒိသပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သဒိသမာနောဝ–သည်သာ၊ ယာထာဝမာနော၊ ဣတရေ ဒွေ အယာထာဝမာနာ၊ ဟီနသ–ဟီနပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဟီနမာနောဝ–သည်သာ၊ ယာထာဝမာနော၊ ဣတရေ–ဟီနမာန်မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ဒွေ–နှစ်ပါးသော သေယျမာန်, သဒိသမာန်တို့သည်၊ အယာထာဝမာနာ–တို့တည်း။

ဣမိနာ–ဤသေယျောဟမသ္မိ အစရှိသောစကားဖြင့်၊ ကိं–အဘယ်အနက်ကို၊ ကထိတံ–ဟောတော်မူအပ်သနည်း၊ (ဟောတော်မူလိုသနည်း၊) ဧကသ–တစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏(သန္တာန်၌၊) (တစ်နည်း) ဧကသ–တစ်ယောက် တစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏(သန္တာန်၌၊) (ဝိစ္ဆာလောပ၊) တယော–သုံးပါးကုန်သော၊

တယော မာနာ။ ။သေယျပုဂ္ဂိုလ် အစစ်ဖြစ်ပါလျက် သူ့ကိုယ်သူ သူများနှင့် တန်းတူသူဟုလည်း ထင်နိုင်၏၊ အစွမ်းသတ္တိမရှိသောကြောင့် သူ့ကိုယ်သူ သူများ အောက် ယုတ်ညံ့သူဟုလည်း ထင်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် သေယျပုဂ္ဂိုလ်မှာ မာန်သုံးမျိုး ဖြစ်နိုင်သည်၊ သဒိသပုဂ္ဂိုလ်မှာလည်း သူ့ကိုယ်သူ အထင်ကြီး၍ ငါမြတ်သူဟုလည်း ထင်နိုင်၏၊ သူ့ကိုယ်သူ အထင်သေး၍ ငါဟာ အောက်တန်းကျသူဟုလည်း ထင်နိုင်၏၊ ဟီနပုဂ္ဂိုလ်မှာလည်း သူ့ကိုသူ အထင်ကြီး၍ ငါမြတ်သူဟုလည်း ထင်နိုင်၏၊ သူများနှင့် တန်းတူသူဟုလည်း ထင်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဣမေ တယော မာနာ တိဏ္ဏံ ဇနာနံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ –မာန်သုံးမျိုးတို့သည် လူသုံးမျိုးတို့သန္တာန်၌ ဖြစ်ကုန်၏"ဟု ဆိုရသည်။

(တစ်နည်း) တယော–သုံးပါး သုံးပါကုန်သော၊ မာနာ–တို့သည်၊ ဥပဓိနှင့် –နှင့်၏၊ ဣတိ–ဤအနက်ကို၊ ကထိတံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန–ဆက်၊ ခုဒ္ဒကဝတ္ထုကော–ခုဒ္ဒကဝတ္ထုပါဠိတော်၌၊ ပဌမကမာနဘာဝေနိယော–ရေးဦးစွာ ဖြစ်သောမာနကို ဝေဖန်ရာနိဒ္ဒေသ၌၊ ဧကော–တစ်ပါးသော၊ မာနော–သည်၊ တိဏ္ဏံ–သုံးယောက်ကုန်သော၊ ဧနာနံ–လူတို့၏(သန္တာန်၌၊) ဥပဓိတိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ ကထိတော–ပြီ၊ ["ဧကဿ တယောမာနာ ဥပဓိနော်" ဟုလည်းကောင်း, "ဧကော မာနော တိဏ္ဏံ ဧနာနံ ဥပဓိနော်" ဟုလည်းကောင်း စကားအသုံးကွဲသော်လည်း အဓိပ္ပာယ်တူပင်–ဟူလို။]

မာနဂ္ဂရဏဝသေန–မှတ်ထင်မှုကို ပြုခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ မာနော–မည်၏၊ [မိမိကိုယ်ကို သေယျဟုထင်ထင်, သဒိသဟုထင်ထင်, ဟီနဟုထင်ထင် ထိုမှတ်ထင်မှုဟူသမျှကို "မညတိ–မှတ်ထင်တတ်၏" ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ "မာန" ဟု ခေါ်သည်၊] မညနာ မညိတတ္တန်–ဟူသောသဒ္ဒါတို့သည်၊ အာကာရဘာဝနိဒ္ဒေသော–အာကာရကို ညွှန်ပြကြောင်းဘာဝအနက်ကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတို့တည်း၊ [မညနာသည် အခြင်းအရာကိုညွှန်ပြသော အာကာရနိဒ္ဒေသ, မညတတ္တံသည် ဘောအနက်ကိုညွှန်ပြသော ဘာဝနိဒ္ဒေသတည်း၊] ဥသိတ ဌေန–အထက်၌ စိုက်ထောင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ (တက်ကြွတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊) ဥန္နတိ–ဥန္နတိမည်၏၊ ယသ–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်၏(သန္တာန်၌၊) ဥပဓိတိ၊ တံပုဂ္ဂလံ–ကို၊ ဥန္နာမေတိ–အထက်သို့ ညွှတ်စေတတ်၏၊ (တက်ကြွစေတတ်၏၊) ဥက္ခိပိတ္တာ–မြှောက်ပင့်၍ ထပေတိ–ထားတတ်၏၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ ဥန္နာမော–မည်၏၊ [ဥန္နာမေတိကို ကြည့်၍ "ဥန္နာမော" ဟု ရှိစေ၊ ဥပုဇ္ဈ နမုဓာတ်, ကာရိတ်ကြေ, ဏာပစ္စည်း၊] သမုဿိတ ဌေန–အလွန်စိုက်ထောင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ (အလွန် တက်ကြွတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊] ဓရော–အလံနှင့်တူ၏၊ ဥက္ခိပနဌေန–မြှောက်ပင့်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ စိတ္တံ–ကို၊ သမ္ဘဂ္ဂဏာတိ–ချိုမြှောက်တတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သမ္ဘဂ္ဂါ ဟော–မည်၏။

ဗဟူသု–များစွာကုန်သော၊ ဓရေသု–အလံတို့တွင်၊ အစ္ဆဂ္ဂတဓရော–အလွန်မြင့်တက်သော အလံကို၊ ကေတု–ကေတုဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ မာနောပိ–သည်လည်း၊ ပုနပ္ပုနံ–အဖန်ဖန်၊ ဥပဓိမာနော–ဖြစ်လတ်သော်၊ အပရာပရေ–အခြားအခြားသော မာနတို့ကို၊ ဥပါဒါယ–ကပ်ယူ၍၊ (ထောက်စာ၍၊) အစ္ဆဂ္ဂတ ဌေန–အလွန် မြင့်တက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ ကေတုဝိယ–အမြင့်ဆုံး အလံနှင့်တူ၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ကေတု–မည်၏၊ [ကေတုဝိယာတိ ကေတု၊] ကေတုံ–အမြင့်ဆုံး အလံကဲ့သို့ အလွန် မြင့်တက်ခြင်းကို၊ ဣဒ္ဓတိ–လိုလားတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ကေတုကမ္မ–မည်၏၊ [စိတ်ကိုရသည်၊

ကေတုံ ကာမေတိတိ ကေတုကာမော၊ (ပုဂ္ဂိုလ်၊) ကေတုကာမသ+ဘာဝေါ ကေတုကမ္မ၊ ဤသို့ ဝိဂ္ဂဟအကျယ် ပြုသင့်၏။] တသ-ထိ အမြင့်ဆုံးအလဲကဲ့သို့ အလွန်မြင့်တက်ခြင်းကို လိုလားသောစိတ်၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တည်း၊ ကေတုကမ္မတာ-ရာ၊ ပန-ဆက်၊ သာ-ထိုကေတုကမ္မတာသည်၊ စိတ္တသ-၏၊ ကေတုကမ္မတာ-ကေတုကမ္မတာတည်း၊ အတ္တနော-အတ္တ၏၊ (ကေတုကမ္မတာ-ကေတုကမ္မတာသည်၊) နု-မဟုတ်၊ တေနု-ကြောင့်၊ ကေတုကမ္မတာ စိတ္တသဘာတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ မာနုသမ္မယုတ္တံ-မာနနှင့်ယှဉ်သော၊ စိတ္တံ-သည်၊ ကေတုံ-အမြင့်ဆုံးအလဲကဲ့သို့ အလွန်မြင့်တက်ခြင်းကို၊ ဂ္ဂဏှတိ-လိုလား၏၊ တသ်သစ-ထို အမြင့်ဆုံးအလဲကဲ့သို့ အလွန်မြင့်တက်ခြင်းကို လိုလားသောစိတ်၏လည်း၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ကေတုကမ္မတာ-မည်၏၊ ကေတုသခ်ါတော-အမြင့်ဆုံးအလဲကဲ့သို့ အလွန်မြင့်တက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ မာနော-တည်း၊ ဂ္ဂတိ-မှတ်အပ်၏။

၁၁၂၆။ ။ဂ္ဂသာနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ယာ ၊ပေ၊ ဂ္ဂသာတိ-ကား၊ ပရေသံ-သူတစ်ပါးတို့၏၊ ဧတေသုလာဘာဒီသု-ဤလာဘ် အစရှိသည်တို့၌၊ (ဂ္ဂသာ၌ စပ်၊) ဂ္ဂမေသံ-ဤ သူတို့အား၊ ဂ္ဂမိနာ-ဤ လာဘ်ဖြင့်၊ [ဤ သက္ကာရဖြင့်, စသည်အားလုံးကို တစ်ခုစီစွဲပါ၊] ကိံ-အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဂ္ဂတိ-သို့၊ ပရသမ္ဘတ္တိ ခိယန လက္ခဏာ-သူတစ်ပါးစည်းစိမ်ကို ရှုပ်ချခြင်းလက္ခဏာရှိသော၊ ယာ ဂ္ဂသာ-အကြင် ငြူစူခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊) တတ္ထ-ထိုလာဘ စသည်တို့တွင်၊ လာဘောတိ-ကား၊ စီဝရာဒီနံ-သင်္ကန်း အစရှိကုန်သော၊ စတုန္နံ-နှ်သော၊ ပစ္စယာနံ-တို့ကို၊ ပဋိလာဘော-ရခြင်းတည်း၊ [အခြားနေရာ၌ လာဘောအရ လေးပါးသော လာဘ်ကိုသာဖွင့်၏၊ ဤ၌ကား ထို လာဘ်ကို ရခြင်းတိုင်အောင် ယူရသည်၊] ဟိ-မှန်၊ ဂ္ဂသုကိ-ငြူစူခြင်းရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ပရသ-သူတစ်ပါး၏၊ တံလာဘံ-ထို ပစ္စည်းကိုရခြင်းကို၊ ခိယတိ-ရှုပ်ချ၏၊ ဂ္ဂမသ-ဤသူအား၊ ဂ္ဂမိနာ-ဤရခြင်းဖြင့်၊ ကိံ-နည်း၊ ဂ္ဂတိ-သို့၊ နု ဂ္ဂဏှတိ-လာဘ်ရခြင်းကို အလိုမရှိ၊ သက္ကာရောတိ-ကား၊ သုကတာနံ-ကောင်းစွာ ပြုအပ်ကုန်သော၊ သုန္ဒရာနံ-ကောင်းကုန်သော၊ တေသံယေဝ ပစ္စယာနံ-ထို ပစ္စည်းတို့ကိုပင်လျှင်၊ ပဋိလာဘော-ရခြင်းတည်း။

ဂ္ဂသုကိ။ ။နု ဂ္ဂဏှတိနေရာဝယ် "ဂ္ဂသတိ"ဟုရှိလျှင် စာသွားဖြောင့်သည်၊ ဂ္ဂသာ+အသ အတ္ထိတိ ဂ္ဂသုကိဟု ပြု၊ "ဒီသန္တညေပိ ပစ္စယာ"ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်ဏာဒိ (၁၂၀)သုတ်ဖြင့် ဥကိပစ္စည်း သက်။

သက္ကာရော။ ။အခြားနေရာ၌ သမ္မာ+ကာရော သက္ကာရော-ကောင်းစွာ ပြုအပ် အထူးတလည်ပြုအပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို "သက္ကာရ"ဟု ဆိုသည်၊ ဤ၌ ကောင်းစွာပြုအပ် အထူးတလည်ပြုအပ်သော ထို ပစ္စည်းလေးပါးကို ရခြင်းတိုင်အောင် ယူစေလို၍ "ပဋိလာဘော"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဌာနပစ္စည်း၏အမည်ကို ဌာနီ ရခြင်း၌တင်စားသော ဌာနူပစာတည်း၊ လာဘောတုန်းကလည်း နည်းတူ။

ဂရုကာရောတိ–ကား၊ ဂရုကြိယာ–အလေးပြုခြင်းတည်း၊ ဘာရိယကရဏံ–လေးလံသည်၏အဖြစ်ကို ပြုခြင်းတည်း၊ [ပေါ့ပေါ့ဆဆမပြုဘဲ ထမ်းဆောင်အပ်သော တာဝန်တစ်ခုအနေအားဖြင့် ပြုခြင်းကို "ဘာရိယကရဏ"ဟု ခေါ်၏။] မာနနန္တိ–ကား၊ မနေန–စိတ်ဖြင့်၊ ပိယကရဏံ–ချစ်မြတ်နိုးမှုကို ပြုခြင်းတည်း၊ ["မာနိယတေ–မြတ်နိုးခြင်း၊ မာနနံ–ခြင်း"ဟု ပြု၊] ဝန္ဒနန္တိ–ကား၊ ပဉ္ဇပ္ပတိဋ္ဌိတေန–ငါးပါးသောအင်္ဂါတို့ဖြင့် ရှေးရှုတည်ခြင်းဖြင့်၊ ဝန္ဒနံ–ရှိခိုးခြင်းတည်း၊ ပူဇာနာတိ–ကား၊ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ–နံ့သာ, ပန်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပူဇနာ–ပူဇော်ခြင်းတည်း၊ ဣသ္သာယနဝသေန–ဣသ္သာဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဣသ္သာ–မည်၏၊ ဣသ္သာကာရော–ဣသ္သာ၏ဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာသည်၊ ဣသ္သာယနာ–မည်၏၊ [ဣသ္သာ+အယနာ ဣသ္သာယနာ၊] ဣသ္သာယိတဘာဝေါ–ဣသ္သာဖြင့် ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ ဣသ္သာယိတတ္တံ–မည်၏၊ ဥသူယာဒီနိ–ဥသူယအစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ ဣသ္သာဒီ ဝေဝစနာနိ–ဣသ္သာ အစရှိသောသဒ္ဒါတို့၏ ဝေဝုစ်ပရိယာယ်တို့တည်း၊ [ဣသ္သာ နှင့်ဥသူယာ, ဣသ္သာယနာနှင့်ဥသူယနာ, ဣသ္သာယိတတ္တံနှင့် ဥသူယိတတ္တံတို့ ပရိယာယ်ဖြစ်ကြသည်၊ "ဥသူယ–ဒေါသာဝိကရဏော" ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် စိတ်ဖြင့်ငြူစူခြင်း ဣသ္သာသည် နှုတ်ဖြင့် ပြောသောအခါ ဥသူယဖြစ်၏။]

ပန–ဆက်၊ ဣမိဿာ ဣဿာယ–ဤဣဿာ၏၊ ခိယနလက္ခဏံ–ပရလာဘစသည်တို့၌ ရွှတ်ချခြင်းလက္ခဏာကို၊ အာဂါရိကေနာပိ–အိမ်၌တည်သူ လူဝတ်ကြောင်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနာဂါရိကေနာပိ–အိမ်ယာမရှိသော ရသေ့ရဟန်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒီပေတဗ္ဗံ–ပြထိုက်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ အာဂါရိကော–အိမ်၌တည်သူ လူဝတ်ကြောင်သည်၊ ဧကစ္စော–အချို့သည်၊ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒီသု–လယ်လုပ်ခြင်း, ကုန်သွယ်ခြင်း အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရေန–တစ်ပါးပါးသော၊ အာဇီဝေန–အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဖြင့်၊ အတ္တာနော–၏၊ ပုရိသကာရံ–ယောက်ျားတို့ပြုအပ်သော လုလ္လကို၊ နိဿာယ–မှီ၍၊ ဘဒ္ဒကံ–ကောင်းသော၊ ယာနံဝါ–လှည်း, လှေစသော ယာဉ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝါဟနံဝါ–ဆောင်တတ်သော ဆင် မြင်းစသည်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ရတနံဝါ–ရတနာကိုသော်လည်းကောင်း၊ လဘတိ–ရ၏၊ အပရော–အခြားသူသည်၊ တဿ–ထို ယောက်ျား၏၊ အလာဘတ္ထိကော–လာဘ်ရခြင်းဖြင့် အလိုမရှိသည်၊

ပဉ္စပ္ပတိဋ္ဌိတေန။ ။ပဉ္စဟိ–လက် ခြေ နဖူး, တတောင်ဒူးဟူသော ငါးပါးသော အင်္ဂါတို့ဖြင့်+အဘိမုခံ+ဋ္ဌိတေန–ရှိခိုးအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဘက်သို့ ရှေးရှု+တည်းခြင်းအားဖြင့်၊)–သီလက္ခန်ဋ္ဌီကာသစ်, သာမညဖလသုတ်၊ ဤ အဖွင့်ကိုကြည့်၍ "ပဉ္စဟိ+ပတိဋ္ဌိတော ပဉ္စပ္ပတိဋ္ဌိတော–ငါးပါးသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့ဖြင့် ရှေးရှုတည်ခြင်း"ဟု ပြုပါ၊ [ပတိသဒ္ဒါသည် အဘိမုခအနက်ဟော။]

(ဟုတ္တာ၊) တေန လာဘေန-ဖြင့်၊ နဲ တုဿတိ-မနုစ်သက်၊ ကဒါ-အဘယ် အခါ၌၊ ဧသော-ဤ သူသည်၊ ဣမာယ သမ္ဘတ္တိယာ-ဤ ပြည့်စုံခြင်းမှ၊ ပရိဟာယိတ္တာ-ဆုတ်ယုတ်၍၊ ကပဏောာ-အထီးကျန်မဲ့ ဆင်းရဲသည်၊ ဟုတ္တာ, စရိဿတိနုခေါ-လှည့်လည်ရပါလတံ့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတ္တာ-ကြံ၍၊ ဧကေန-တစ်ခုသော၊ ကာရဏေန-အကြောင်းကြောင့်၊ တဿ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တာယသမ္ဘတ္တိယာ-ထို ပြည့်စုံခြင်းမှ၊ (ထို စည်းစိမ်မှ၊) ပရိဟီနေ-ဆုတ်ယုတ်လတ်သော်၊ အတ္တာမနော-မိမိစိတ်ရှိသည်၊ (နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်သည်၊) ဟောတိ-၏။

အနာကာရိကောပိ-အိမ်ရာမရှိသော, ရသော့ရဟန်းသည်လည်း၊ ဧကော-အချို့သည်၊ ဣဿာမနကော-ဣဿာနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) အည်-အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အတ္တာနော-၏၊ သုတ, ပရိယတ္တိအာဒီနိ-ကြားနာအပ်သော အတတ်, သင်ယူအပ်သော ပရိယတ် အစရှိသည်တို့ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဥပဇ္ဈာလာဘာဒီသမ္ဘတ္တိ-ဖြစ်သောလာဘ် အစရှိသည်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ ကဒါ-၌၊ ဧကော-ဤ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣမေ ဟိ လာဘာဒီဟိ-ဤလာဘ် အစရှိသည်တို့မှ၊ ပရိဟာယိဿတိနုခေါ-ဆုတ်ယုတ်ပါလတံ့နည်း၊ ဣတိ စိန္တေတ္တာ, ယဒါ-၌၊ တံ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဧကေန-သော၊ ကာရဏေန-ကြောင့်၊ ပရိဟီနံ-ယုတ်လျော့သည်ကို၊ ပဿတိ-မြင်ရ၏၊ တဒါ-၌၊ အတ္တာမနော ဟောတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဣဿာ-သည်၊ ပရသမ္ဘတ္တိ ခီယနုလက္ခဏာ-သူတစ်ပါးစည်းစိမ်ကို ရှုတ်ချခြင်းလက္ခဏာ ရှိ၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

၁၁၂၇။ ။မစ္ဆရိယနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဝတ္ထုတော-ဝတ္ထုအားဖြင့်၊ (မစ္ဆရိယ၏ တည်ရာ အာရုံအားဖြင့်၊) မစ္ဆရိယဒဿနတ္ထं-မစ္ဆရိယကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (အာရမဏိကဖြစ်သော မစ္ဆရိယကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊) ပဗ္ဗ ၊ပေ၊ မစ္ဆရိယန္တိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ-ထိုပဗ္ဗမစ္ဆရိယာနိ အာဝါသ မစ္ဆရိယံအစရှိသော စကားရပ်၌၊ အာဝါသေ-နေရာ၌၊ (ကျောင်းစသည်၌၊) မစ္ဆရိယံ-ဝန်တိုသူ၏ အဖြစ်သည်၊ အာဝါသမစ္ဆရိယံ-မည်၏၊ [မစ္ဆရသ-ဝန်တိုသူ၏+ဘာဝေါ မစ္ဆရိယံ၊] သေသပဒေသုပိ-ကြွင်းသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ (အာဝါသမစ္ဆရိယပုဒ်မှကြွင်းသော လာဘမစ္ဆရိယအစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊) ဧသေဝနယော၊ အာဝါသောနာမ-အာဝါသမည်သည်၊ သကလာရာမောပိ-အလုံးစုံသော ကျောင်းတိုက်သည်လည်းကောင်း၊ ပရိဝေဏံပိ-ပရိဝုဏ်သည်လည်းကောင်း၊ [ကျောင်းတိုက်ကြီးအတွင်းဝယ် အသီးအသီးသော အကာအရံရှိသောကျောင်းကို "ပရိဝုဏ်"ဟု ခေါ်သည်၊] ဧကောဝရကောပိ-တိုက်ခန်းတစ်ခုသည်လည်းကောင်း၊ (ကျောင်းတစ်ကျောင်းဝယ် အခန်းတစ်ခုသည်လည်းကောင်း၊) ရတ္တိဋ္ဌာန ဒိဝါဋ္ဌာနာဒီနိပိ-ညဉ့်နေရာအရပ်, နေ့နေရာအရပ်

အစရှိသည်တို့သည်လည်းကောင်းတည်း၊ တေသု–ထို အာဝါသပုဂ္ဂိုလ်၊ ဝသန္တာ–နေသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သုခံ–ချမ်းသာစွာ၊ ဝသန္တိ–နေကြကုန်၏၊ ပစ္စယေ–ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို၊ လဘန္တိ–ရကြကုန်၏၊ ဧကော–တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခု–သည်၊ ဝတ္တာသမ္ပန္နသေဝ–ဝတ်အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဃသလသေ–သီလကို ချစ်မြတ်နိုးသော၊ ဘိက္ခုနော–၏၊ တတ္ထ–ထို ကျောင်းသို့၊ အာဂမနံ–လာခြင်းကို၊ နိ . ဣစ္ဆတိ–မလိုလား၊ အာဂတော–လာသည်၊ (သမာနော)ပိ–ဖြစ်ပါသော် လည်း၊ ခိပ္ပံ–လျင်စွာ၊ ဂစ္ဆတု–ပြန်သွားပါစေသတည်း၊ ဣတိ, စိန္တေသိ–ပြီ၊ ဣဒံ–ဤ မစ္ဆရိယသည်၊ အာဝါသမစ္ဆရိယနာမ–မည်၏၊ (ကျောင်း၌ ဝန်တိုခြင်းမည်၏၊) ပန–ဆက်၊ ဘဏ္ဍနကာရကာ ဒိနံ–ငြင်းခုန်မှုကို ပြုတတ်သူအစရှိသူတို့၏၊ တတ္ထ–ထို ကျောင်း၌၊ ဝါသံ–နေခြင်းကို၊ အနိစ္ဆတော–အလိုမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အာဝါသမစ္ဆရိယံနာမ–အာဝါသမစ္ဆရိယမည်သည်၊ နိ ဟောတိ–မဟုတ်။

ဥပဇ္ဈာကကုလံပိ–အလုပ်အကျွေးအမျိုးသည်လည်းကောင်း၊ ဉာတိကုလံပိ–ဆွေမျိုးသည်လည်းကောင်း၊ ကုလန္တိ–ကုလမည်၏၊ (တစ်နည်း) ကုလန္တိ–ကား၊ ဥပဇ္ဈာကကုလံပိ–သည်လည်းကောင်း၊ ဉာတိကုလံပိ–သည်လည်းကောင်းတည်း၊ တတ္ထ–ထို အမျိုးတို့၌၊ အညဿ–အခြားပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥပသက်မနံ–ချဉ်းကပ်ခြင်းကို၊ အနိစ္ဆတော–အလိုမရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကုလမစ္ဆရိယံ–အမျိုး၌ ဝန်တိုခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ပန–ဆက်၊ ပါပပုဂ္ဂလဿ–ယုတ်မာသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥပသက်မနံ–ကို၊ အနိစ္ဆန္တော–အလိုမရှိပါသော်လည်း၊ မစ္ဆရိနာမ–ဝန်တိုခြင်းရှိသူမည်သည်၊ နိ ဟောတိ၊ ဟိ–မှန်၊ သော–ထိုယုတ်မာသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တေသံ–ထိုအမျိုးတို့၏၊ ပသာဒဘေဒါယ–ကြည်ညိုခြင်း၏ ပျက်စီးခြင်းငှာ၊ ပဋိပဇ္ဇတိ–ကျင့်တတ်၏၊ (ထို့ကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုး၏ မိမိဥပဇ္ဈာက, ဉာတိတို့၌ မချည်းကပ်စေလိုခြင်းသည် မစ္ဆရိယ မဖြစ်ပါ–ဟူလို၊) ပန–ကား၊ ပသာဒံ–ကြည်ညိုခြင်းကို၊ ရက္ခိတုံ–စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ သမတ္ထသေဝ–စွမ်းနိုင်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုနော–၏၊ တတ္ထ–ထိုအမျိုးသို့၊ ဥပသက်မနံ–ကို၊ အနိစ္ဆန္တော–အလိုမရှိသူသည်၊ မစ္ဆရိနာမ–ဝန်တိုခြင်းရှိသူမည်သည်၊ ဟောတိ။

လာဘောတိ–ကား၊ စတုပစ္စယလာဘောဝ–လေးပါးသောပစ္စည်းတို့ကို ရခြင်းပင်တည်း၊ [ဣသာတုန်းက စတုပစ္စယလာဘနှင့်တူသောကြောင့် "လာဘောဝ" ဟု သန္ဓိဗာနာဝဓာရဏ ထည့်သည်၊] တံ–ထို လာဘ်ကို၊ အညဿ–မိမိမှ တစ်ပါးသော၊ သီလဝန္တေ ယေဝ–သီလရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ပင်၊ လဘန္တေ–ရလသော်၊ မာလဘတု–မရပါစေသတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ စိန္တေန္တ သ–ကြံစည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ လာဘမစ္ဆရိယံ–လာဘမစ္ဆရိယသည်၊ ဟောတိ၊ ပန–ဆက်၊ ယော–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သဒ္ဓါဒေယျံ–သဒ္ဓါဖြင့် ပေးလှူအပ်သောပစ္စည်းကို၊ ဝိနိပါတေတိ–ဖောက်ဖျက်ပြန်ပြန် ကျစေ၏၊ (ဖရိုဖရဲဖြစ်စေ၏၊) အပရိဘောဂ

ဒုပ္ပရိဘောဂါဒိဝသေန–မသုံးစွဲခြင်း, မကောင်းသဖြင့်သုံးစွဲခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိနာသေတိ–ပျက်းစီး၏၊ (ဖျက်စီး၏၊) ပူတိဘာဝံ–ပုပ်ဆွေးသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တံ ပိ–ရောက်သော ပစ္စည်းကိုလည်း၊ အညဿ–အခြားပုဂ္ဂိုလ်အား၊ နေ ဒေတိ–မပေး၊ တံ–ထိုမပေးရက် မသုံးရက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဒိသ္မာ–မြင်၍၊ ဣမံ–ဤ ပစ္စည်းကို၊ သေ–ဤ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သစေ နေ လဘေယျ–အကယ်၍ မရပါမူကား၊ အညော–ဤပုဂ္ဂိုလ်မှ တစ်ပါးသော၊ သီလဝါ–သီလရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (သစေ) လဘေယျ–အကယ်၍ ရပါမူကား၊ (ဧဝံသတိ၊) ပရိဘောဂံ–သုံးဆောင်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆေယျ–ရောက်ရာ၏၊ ဣတိ–သို့၊ စိန္တေန္တသ–ကြံစည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မစ္ဆရိယံနာမ–မစ္ဆရိယမည်သည်၊ နတ္ထိ။

သရီရဝဏ္ဏောပိ–ကိုယ်အဆင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဂုဏဝဏ္ဏောပိ–ဂုဏ်ကျေးဇူးသည်လည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏောနာမ–မည်၏၊ တတ္ထ–ထို သရီရဝဏ္ဏ, ဂုဏဝဏ္ဏနှစ်မျိုးတို့တွင်၊ သရီရဝဏ္ဏော–ကိုယ်အဆင်းခ္ပ၊ မစ္ဆရီ–ဝန်တိုခြင်းရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော–သည်၊ (ဟောတိခ္ပ စပ်၊) ပရော–တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပါသာဒိကော–ကြည်သိုခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏၊ ရူပဝါ–ရုပ်ရှိ၏၊ (ရုပ်ချောဟု၏၊) ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တော–ပြောဆိုအပ်သော၊ တံ–ထို ဂုဏ်ကို၊ ကထေတုကာမော–ပြောဆိုခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ နေ ဟောတိ၊ ဂုဏဝဏ္ဏမစ္ဆရီ–ဂုဏ်ကျေးဇူးခ္ပ ဝန်တိုခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သီလေန–သီလအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဓုတင်္ဂေန–ဓုတင်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိပဒါယ–ပဋိပတ်အကျင့်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာစာရေန–မျိုးရိုး အကျင့်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏံ–ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ ကထေတုကာမော–သည်၊ နေ ဟောတိ။

ဓမ္မောတိ–ကား၊ ပရိတ္တိဓမ္မောစ–ပရိယတ္တိဓမ္မသည်လည်းကောင်း၊ ပဋိဝေဓဓမ္မောစ–ပဋိဝေဓဓမ္မသည်လည်းကောင်း၊ တတ္ထ–ထို ပရိယတ္တိဓမ္မ, ပဋိဝေဓဓမ္မတို့တွင်၊ အရိယသာဝကာ–အရိယသာဝကတို့သည်၊ ပဋိဝေဓဓမ္မံ–ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီးသော မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တရားတို့ကို၊ နေ မစ္ဆရာယန္တိ–ဝန်မတိုကြကုန်၊ အတ္တာနာ–သည်၊ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မေ–ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီးသော မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တရားခ္ပ၊ [ပဋိဝေဓံခ္ပ စပ်၊ ရှေးနိဿယခ္ပ "တို့ကို"ဟု ပေး၏၊ ရှေးခ္ပ "ပဋိဝေဓဓမ္မံ" ဟု ဧကဝုစ်ရှိခဲ့သည်၊] သဒေဝကဿ–နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ လောကဿ–

သဒ္ဓါ ၊ပေ၊ ဝိနာသေတိ။ ။သဒ္ဓါယ+ဒေယျာ သဒ္ဓါဒေယျာ၊ ကဲ့ ကဲ့၏ အကျိုးကိုယုံ ကြည်သောသဒ္ဓါတရားဖြင့် ပေးလှူအပ်သောပစ္စည်း၊ ထို ပစ္စည်းကို လုံးလုံးမသုံးစွဲဘဲ ပုပ်သည့်တိုင်အောင် ဆွေးသည့်တိုင်အောင် ထားခြင်း, လူတို့ကို ပေးကမ်းခြင်း, ဝိနည်းနှင့်မလျော်ရာဝယ် သုံးစွဲခြင်းအစရှိသောအားဖြင့် ပျက်စီးစေခြင်းကို "ဝိနိပါတ"ဟု ခေါ်သည်၊ အပရိဘောဂ ၊ပေ၊ ဝိနာသေတိကား "သဒ္ဓါဒေယျဝိနိပါတေတိ"၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ ဝိနည်းခ္ပ ထိုကဲ့သို့သောပုဂ္ဂိုလ်သည် သဒ္ဓါဒေယျဝိနိပါတဒုက္ခဋ္ဌ အာပတ်သင့်၏။။

သတ္တဝါအပေါင်း၏၊ ပဋိဝေဓ–ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကို၊ ဣစ္ဆန္တိ–အလိုရှိကြ ကုန်၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် သူတစ်ပါးကို သိစေလိုကြပါသော်လည်း၊ တံ ပဋိဝေဓံ–ထို မိမိရအပ်ပြီးသော ပဋိဝေဓတရားကို၊ ပရေ–တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ နေ ဇာနန္တိ–မသိပါစေကုန်သတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဣစ္ဆန္တိ–အလိုရှိကြကုန်၏၊ [မိမိ၏အရိယာဖြစ်ကြောင်းကို အခြားသောသူတို့ မသိစေလိုကြ–ဟူလို၊] ပန–ကား၊ တန္တိ ဓမ္မေ ယေ ဝ–ပါဠိဓမ္မဌာသာ၊ ဓမ္မမစ္ဆရိယံ နာမ–ဓမ္မမစ္ဆရိယမည်သည်၊ ဟောတိ၊ [နိဒဿနနည်းအားဖြင့် "တန္တိ ဓမ္မ"ကိုသာ ညွှန်ပြသော်လည်း အဋ္ဌကထာ, ဋီကာ, နိဿယအဓိပ္ပာယ်အားလုံးဌပင် ဓမ္မမစ္ဆရိယဖြစ်နိုင်သည်၊] တေန–ထို ဓမ္မမစ္ဆရိယနှင့်၊ သမန္နာဂတော–သော၊ ပုဂ္ဂလော–သည်၊ ဂုဏ္ဌ–လျှို့ဝှက်အပ်သော၊ ယံ ဂန္ထံ ဝါ–အကြင်ပါဠိ ကျမ်းဂန်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ [ဂန္ထောတိ ပါဠိ၊] ယံ ကထာမဂ္ဂံ ဝါ–အကြင် အဋ္ဌကထာအစဉ်ကိုသော်လည်း ကောင်း၊ ဇာနာတိ–တတ်သိ၏၊ [ကထာမဂ္ဂေါတိ အဋ္ဌကထာ ပဗန္ဓော၊–ဋီ၊] တံ–ထို ပါဠိကျမ်းဂန်ကို၊ ဝါ–ထို အဋ္ဌကထာအစဉ်ကို၊ အညံ–အခြားပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဇာနာပေတုကာမော–သိစေခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ နေ ဟောတိ၊ ပန–ဆက်၊ ယော–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုဂ္ဂလံ–ကို၊ ဥပပရိက္ခိတ္တာ–နှိုင်းချိန်၍၊ ဓမ္မနုဂ္ဂဟေန–ဓမ္မကို ချီမြှောက်ခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ဥပပရိက္ခိတ္တာ–၍၊ ပုဂ္ဂလာနုဂ္ဂဟေန ဝါ–ပုဂ္ဂိုလ်ကို ချီမြှောက်ခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ နဒေတိ၊ အယံ–ဤ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဓမ္မမစ္ဆရိနာမ နဟောတိ။

တတ္ထ–ထို ဓမ္မာနုဂ္ဂဟ ပုဂ္ဂလာနုဂ္ဂဟနှစ်မျိုးတို့တွင်၊ ["ဓမ္မာနုဂ္ဂဟေန နဒေတိ နာမ" စသည်ဌ စပ်၊] (တစ်နည်း) တတ္ထ–ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ [ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော စသည်ဌ စပ်၊] ဧကစ္စော–သော၊ ပုဂ္ဂလော–သည်၊ လောလော–လျှပ်ပေါ်ပေါ်ပေါ်လိသည်၊ ဟောတိ၊ ကာလေန–တစ်ရံတစ်ခါဌ၊ သမဏော–သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်၏၊ ကာလေန–ဌ၊ ဗြာဟ္မဏော–ပုဏ္ဏားသည်၊ (ဟောတိ၊) ကာလေန–ဌ၊ နိဂဏ္ဌော–နိဂဏ္ဌသည်၊ (ဟောတိ၊) [ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော လောလော ဟောတိကို "ကာလေန သမဏော ဟောတိ"စသည်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊] ဟိ–ဆက်၊ [ယောဧနာဌ ဟိကို ဝိသေသတ္ထဟု ဖွင့်၏၊] ယောဘိက္ခု–သည်၊ (နဒေတိဌ စပ်၊) အယံပုဂ္ဂလော–ဤ လျှပ်ပေါ်လော်လီသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ("အာလုဋ္ဌိသတိ"ဌ စပ်၊) ပဝေဏီအာဂတံ–အစဉ်အဆက်အားဖြင့်လာသော၊ တန္တိ–ပါဠိကိုလည်းကောင်း၊ သဏ္ဌာ–သိမ်မွေ့သော၊ သုခုမံ–နူးညံ့သော၊ ဓမ္မန္တရံ–တရား တစ်မျိုးကိုလည်းကောင်း၊ ဘိန္ဒိတ္တာ–ဖျက်ဆီး၍၊ အာလုဋ္ဌိသတိ–မွှေနှောက် ချောက်ချားလတ္တံ၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ နဒေတိ၊ အယံ–ဤ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုဂ္ဂလံ–ကို၊ ဥပပရိက္ခိတ္တာ–၍၊ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟေန–အားဖြင့်၊ နဒေတိနာမ–မပေးသူမည်၏။

ပန–ကား၊ ယော–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (နဒေတိဌ စပ်၊) အယံဓမ္မော–ဤ တရားတော်သည်၊ သဏှော–သိမ်မွေ့၏၊ သုခုမော–နူးညံ့၏၊ အယံ ပုဂ္ဂလော–

သည်၊ (ဣမံ ဓမ္မံ–ကို၊) သစေ ဂဏှိသတိ–အကယ်၍ သင်ယူလတ္တံ့အံ့၊ (ဧဝံ သတိ–ဤသို့ သင်ယူလသော်၊) အည့–အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဗျာကရိတွာ–ဖြေဆို၍၊ အတ္တာနံ–မိမိကို၊ အာဝိကတွာ–ထင်စွာပြု၍၊ (ထင်ရှားအောင်လုပ်၍၊) နသသိဿတိ–ပျက်စီးရာတော့လတ့်၊ [ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကိုပြော၍ ပါရာဇိက ကျရာတော့လတ့်၊] ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ နု ဒေတိ၊ အယံ–ဤ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ဥပပရိက္ခိတွာ–၍၊ ပုဂ္ဂလာနုဂ္ဂဟေန–အားဖြင့်၊ နု ဒေတိနာမ၊ ပန–ကား၊ ယော–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အယံ–ဤ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣမံ ဓမ္မံ–ကို၊ သစေ ဂဏှိသတိ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) အမှာကံ–ငါတို့၏၊ သမယံ–အယူကို၊ ဘိန္ဒိတုံ–ဖျက်ဆီးခြင်းငှာ၊ သမတ္ထော–စွမ်းနိုင်သူသည်၊ ဘဝိသတိ၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ နု ဒေတိ၊ အယံ–ဤ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဓမ္မမစ္ဆရိနာမ–တရားဌ ဝန်တိုခြင်းရှိသူမည်သည်၊ ဟောတိ။

ပဠေသု–နှင့်သော၊ ဣမေသု မစ္ဆရိယေသု–တို့တွင်၊ တာဝ–ကုလမစ္ဆရိယ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိန္ဒိဋ္ဌေန–သော၊) အာဝါသမစ္ဆရိယေန–ကြောင့်၊ ယကွောဝါ–ဘီးလူးစသည်သော်လည်းကောင်း၊ ပေတောဝါ–ပြိတ္တာသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဟုတ္တာ, တသေဝ အာဝါသဿ–ထို ကျောင်း၏ပင်၊ သက်ဘုံ–အမှိုက်ကို၊ သီသေန–ဦးခေါင်းဖြင့်၊ ဥပကွိတွာ–ချီမြှောက်၍၊ (ရွက်၍၊) ဝိစရတိ–လှည့်လည်ရတတ်၏၊ ကုလမစ္ဆရိယေန–ကြောင့်၊ တသ္မိံ ကုသလေ–ထို အမျိုးသည်၊ အညေသံ–အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ ဒါနမာနနာဒီနံ–ပေးလှူခြင်း, မြှတ်နိုးခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ကရောန္တေ–ပြုလသော်၊ ဒိသွာ–မြင်၍၊ [“တသ္မိံ ကုသလေ, ကရောန္တေ” နေရာဝယ် “တံ ကုသလံ, ကရောန္တံ” ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်၊] မမ–ငါ၏၊ ဣဒံ ကုသလံ–ဤ အမျိုးသည်၊ ဘိန္ဒံဝတာ–ပျက်စီးချေပြီတကား၊ ဣတိ–သို့၊ စိန္တယတော–ကြံစည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ လောဟိတမိုဿေ–သွေးသော်မှလည်း၊ မုခတော–ခံတွင်းမှ၊ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ–အန်ထွက်တတ်၏၊ ကုစ္ဆိ ဝိရေစနမိုဿ–ဝမ်း၏ လျှောသက်ခြင်းသည်သော်လည်း၊ ဟောတိ–ဖြစ်တတ်၏၊ အန္ဓာနိပိ–အူတို့ သော်မှလည်း၊ ခဏ္ဍာခဏ္ဍာနိ–အပိုင်းအပိုင်းတို့သည်၊ ဟုတ္တာ, နိက္ခမန္တိ–ထွက်တတ်ကုန်၏၊ လာဘမစ္ဆရိယေန–ကြောင့်၊ သံဃသဝါ–၏ သော်လည်းကောင်း၊ ဂဏသဝါ–၏သော်လည်းကောင်း၊ သန္တကေ–ဥစ္စာ ဖြစ်သော၊ လာဘေ–လာဘ်၌၊ မစ္ဆရာယိတွာ–ဝန်တို၍၊ (အခြားသံဃာ, အခြား ပုဂ္ဂိုလ်သုံးသွားစွဲမည်ကို ဝန်တို၍၊) ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂံ–ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းကို သုံးဆောင်ခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ–သုံးဆောင်၍၊ (ကိုယ်တစ်ယောက်တည်း သုံးဆောင်၍၊) ယကွောဝါ–သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပေတောဝါ–သည်သော် လည်းကောင်း၊ မဟာအဇဂရောဝါ–စပါးကြီး မြွေကြီးသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဟုတ္တာ၊ နိဗ္ဗတ္တတိ–ဖြစ်ရတတ်၏။

သရီရဝဏ္ဏ ဂုဏဝဏ္ဏမစ္ဆရေန–ကိုယ်အဆင်း, ဂုဏ်ကျေးဇူး၌ ဝန်တိုခြင်း ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပရိယတ္တိမမ္မ မစ္ဆရိယေနစ–ပရိယတ်တရား၌ ဝန်တိုခြင်း

ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အတ္တနောဝ–မိမိ၏သာလျှင်၊ ဝဏ္ဏံ–အဆင်းကို၊ ဝါ–ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ ဝဏ္ဏောတိ–ချီးမွမ်း၏၊ ပရေသံ–သူတစ်ပါးတို့၏၊ ဝဏ္ဏော–အဆင်းခု၊ ဝါ–ဂုဏ်ကျေးဇူးခု၊ (ဒေါသံ ဝဒန္တောခု စပ်၊) သော–ဤအဆင်းသည်၊ ကိံဝဏ္ဏော–အဘယ်အဆင်းတဲ့နည်း၊ (တစ်နည်း) သော–ဤဂုဏ်ကျေးဇူးသည်၊ ကိံ ဝဏ္ဏော–အဘယ်ကျေးဇူးတဲ့နည်း၊ ဣတိ–သို့၊ တံတံ ဒေါသံ–ထိုထိုအပြစ်ကို၊ ဝဒန္တော–ပြောဆိုသည်၊ (ဟုတ္တာစ–ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ဝါ–ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊) ပရိယတ္တိဓမ္မံ–ပရိယတ်တရားကို၊ ကဿစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်အား၊ ကိဉ္စိ–တစ်စုံတစ်ခုသောတရားကို၊ အဒေန္တော–မပေးသည်၊ (ဟုတ္တာ)စ–၍လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏောစေဝ–မကောင်းသော အဆင်းရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ–မကောင်းသော ဂုဏ်သတင်းရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဧဠမူဂေါစ–အရိယိုသော ခံတွင်းရှိသည်လည်းကောင်း၊ (သွားရည်တမျှားမျှားကျသော ခံတွင်းရှိသည်လည်းကောင်း၊) ဟောတိ–၏။

အပိစ–သည်သာ မကသေး၊ အာဝါသမစ္ဆရိယေန–ကြောင့်၊ လောဟဂေဟော–သံအိမ်ခု၊ ပစ္စတိ–ကျက်ရ၏၊ ကုလမစ္ဆရိယေန–ကြောင့်၊ အပ္ပလာဘောနည်းသော လာဘ်ရှိသည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်ရ၏၊ လာဘမစ္ဆရိယေန–ကြောင့်၊ ဂုထနိရယေ–ဘင်ပုပ်ဝရဲခု၊ နိဗ္ဗတ္တတိ–ဖြစ်ရ၏၊ ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယေန–ကြောင့်၊ ဘဝေဘဝေ–ဘဝတိုင်းဘဝတိုင်းခု၊ နိဗ္ဗတ္တသ–ဖြစ်ရသူ၏၊ [“ဘဝေ နိဗ္ဗတ္တသ” ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊ “သံသရာဘဝ၌ဖြစ်ရသူမှာ”ဟု ဆိုလိုသည်၊] ဝဏ္ဏောနာမ–အဆင်းမည်သည်၊ ဝါ–ဂုဏ်သတင်းမည်သည်၊ နဟောတိ–မရှိ၊ ဓမ္မမစ္ဆရိယေန–ကြောင့်၊ ကုက္ကုဠနနိရယေ–ပြာပူဝရဲခု၊ နိဗ္ဗတ္တတိ–ဖြစ်ရ၏၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

မစ္ဆရာယနဝသေန–ဝန်တိုမှုဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ မစ္ဆေရံ–မစ္ဆေရမည်၏၊ မစ္ဆရာယနာကာရော–ဝန်တိုမှုဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ မစ္ဆရာယနာ–မည်၏၊ မစ္ဆေရေန–ဝန်တိုခြင်းဖြင့်၊ အယိတသ–ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မစ္ဆေရသမဂ်ီနော–ဝန်တိုခြင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ [မစ္ဆေရေန အယိတသကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊] ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ မစ္ဆရာယိတတ္တံ–

ကိံဝဏ္ဏော ၊ပေ၊ ဟောတိ။ ။ယောဇနာခု “သော ဇနော ကိံဝဏ္ဏောတိ ဝတ္တာ”ဟု ဆိုမ၊ “ကော ဝဏ္ဏော ယသသာတိ ကိံဝဏ္ဏော”ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုလေသည်၊ ထိုအလို “သော–ဤသူသည်၊ ကိံဝဏ္ဏော–အဘယ်အဆင်းရှိသူနည်း”ဟု ပေး၊ ပရေသံဝဏ္ဏောကို ကြည့်၍ “သော–ဤအဆင်းသည်၊ ကိံဝဏ္ဏော–အဘယ်အဆင်းတဲ့နည်း၊ (သရီရဝဏ္ဏအတွက်၊) သော–ဤဂုဏ်ကျေးဇူးသည်၊ ကိံဝဏ္ဏော–အဘယ်ဂုဏ်ကျေးဇူးတဲ့နည်း၊ (ဂုဏဝဏ္ဏအတွက်၊) ဤသို့ နှစ်နက်ပေးမှ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အဘော်ကျမည် ထင်သည်၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏောစေဝကား သရီရဝဏ္ဏ ဂုဏဝဏ္ဏမစ္ဆရိယ၏ အကျိုးတည်း၊ “ဧဠမူဂေါစ”ကား ပရိယတ္တိဓမ္မမစ္ဆရိယ၏ အကျိုးတည်း။

ဝန်တိုခြင်းဖြင့်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ သမ္ပတ္တိယော–စည်းစိမ်တို့သည်၊] မယှမေဝ–ငါ၏ (ဥစ္စာသည်သာ၊) ဟောန္တု–ဖြစ်စေကုန်သတည်း၊ အညဿ–အခြားသူ၏ (ဥစ္စာသည်၊) မာဟောန္တု–မဖြစ်ပါစေကုန်လင့်၊ ဣတိ–သို့၊ သဗ္ဗာပိ–နှင်သော၊ အတ္တနော–၏၊ သမ္ပတ္တိယာ–တို့ကို၊ ဗျာပေတုံ–အခြားသူ၌ နှံ့စေခြင်းငှာ၊ နဣစ္ဆတိ–အလိုမရှိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝိဝိစ္ဆော–ဝိဝိစ္ဆမည်၏၊ ဝိဝိစ္ဆဿ–အခြားသူ၌ နှံ့စေခြင်းငှာ အလိုမရှိသူ၏၊ ဘာဝေါ–တည်း၊ ဝေဝိစ္ဆံ–အခြားသူ၌ နှံ့စေခြင်းငှာ အလိုမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ ဧတံ–ဤဝေဝိစ္ဆဟူသော အမည်သည်၊ မုဒုမစ္ဆရိယဿ–နူးညံ့သော မစ္ဆရိယမည်၏၊ နာမံ–တည်း။

အနာဒရော–ပေးကမ်းမှု၌ လေးစားခြင်းမရှိသူကို၊ ကဒရိယော–ကဒရိယဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ တဿ–ထို ပေးကမ်းမှု လေးစားခြင်းမရှိသူ၏၊ ဘာဝေါ–တည်း၊ ကဒရိယံ–ရာ၊ ဧတံ–ဤ ကဒရိယဟူသော အမည်သည်၊ ထဒ္ဓမစ္ဆရိယဿ–ကြမ်းတမ်းသော မစ္ဆရိယ၏၊ နာမံ–တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ တေန–ထို ကဒရိယ မစ္ဆရိယနှင့်၊ သမန္နဂတော–သော၊ ပုဂ္ဂလော–သည်၊ ပရမ္မိ–သူတစ်ပါးကိုလည်း၊

ဝေဝိစ္ဆံ။ ။ဝိစ္ဆာ၌ ဝိသဒ္ဒါသည် ဗျာပန (ပြန့်နှံ့စေခြင်း) အနက်ဟောတည်း၊ ဗျာပေတုံ–ဣစ္ဆာ ဝိစ္ဆာ=ပြန့်နှံ့စေခြင်းငှာအလို၊ ဝါ–ပြန့်နှံ့စေလိုခြင်း၊ ရှေ့ဝိသဒ္ဒါသည် အဘာဝ (မရှိခြင်း) ပင်ဖြစ်သေအနက်ကို ဟောဏ်၊ နတ္ထိ+ဝိစ္ဆာ ယဿတိ ဝိဝိစ္ဆော၊ ပြန့်နှံ့စေခြင်းငှာ အလိုမရှိသူ၊ ဤသို့ပြုမှ ရိုးရာကျ၏၊ "ဗျာပေတုံ နဣစ္ဆတိတိ"ကား ဝိဂြိုဟ်ပြုသာတည်း၊ မှန်၏၊ ဆဋ္ဌိအသုတ္တိ–ဗဟုဗ္ဗီဟိဝိဂ္ဂဟမျှားသည် ကတ္တုသာဓနနှင့် သဘောတူ၏၊ တဿီလတ္ထပစ္စည်းတို့ ကတ္တုသာဓနဟောပုံကို သတိပြုပါ၊ ရှေးနိဿယတို့၌ "ဗျာပိတုံ+ဣစ္ဆတိ တိ ဝိစ္ဆော၊ န+ဝိစ္ဆော ဝိဝိစ္ဆော"ဟု ပြု၏၊] ဝိဝိစ္ဆဿ+ဘာဝေါ ဝေဝိစ္ဆံ၌ကား ဘောအနက်ဟော ဏပစ္စည်းသက်။

ကဒရိယော ।ပေ। အနာဒရော။ ။အနာဒရောကို "မစ္ဆရိယေန ဒါနေ အာဒရရဟိတော=မစ္ဆရိယကြောင့် ပေးကမ်းခြင်း၌ လေးစားခြင်းမှကင်းသူ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ "နတ္ထိ+အာဒရော ယဿတိ အနာဒရော"ဟု ပြုပါ၊ ထိုအနာဒရပုဂ္ဂိုလ်ကို "ကဒရိယ"ဟု ခေါ်ရာ၌ကား ဝိဂြိုဟ်ဝါကျ ကြံဖွယ်မလို၊ အထင်ရှင်သဒ္ဒါဟု သိစေလို၍ ဝုစ္စတိ ဟု ဖွင့်သည်၊ [သက္ကတ၌ "ကဒရ်ထျ"ဟု ရှိ၏၊ "အရ်ထျ"သည် ပါဠိ၌ "အတ္ထော+ယဿ အတ္ထိတိ အတ္ထိယော=ဥစ္စရှိသူ, ဥစ္စာရှင်"ဟု ဖြစ်၏၊ ကုစ္ဆိတော+အတ္ထိယော ကဒတ္ထိယော–(ပေးကမ်းမှု မရှိသည့်အတွက်) စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်းသော ဥစ္စာရှင်၊ ထို"ကဒရ်ထျ–ကဒတ္ထိယ"မှ ပါဠိ၌ "ကဒရိယ"ဖြစ်လာသည်ဟု ကြံသင့်၏၊] ရှေးနိဿယ၌ "ကုစ္ဆိတော+အရိယော–သတ္တဝါတည်း၊ ကဒရိယော"ဟု ပြုလေသည်။

ထဒ္ဓ မစ္ဆရိယ။ ။မိမိဥစ္စာကို သူတစ်ပါး၌ မပျံ့နှံ့စေလို (မပေးလို)သော မစ္ဆရိယသည် အလွန်ဆိုးဝါးသော မစ္ဆရိယမဟုတ်သောကြောင့် မုဒုမစ္ဆရိယမည်၏၊ ဤ ကဒရိယမစ္ဆရိယကား သူတစ်ပါးပေးနေသည်ကိုပင် တားမြစ်လောက်အောင် ကြမ်းတမ်းသောကြောင့် ထဒ္ဓမစ္ဆရိယဖြစ်သည်။

ပရေသံ–သူတစ်ပါးတို့အား၊ ဒဒမာနံ–ပေးနေသည်ကို၊ နိဝါရေတိ–တားမြစ်တတ်သေး၏၊ (ပိတ်ပင်တတ်သေး၏၊) စ–သာဓကကား၊ ကဒရိယော ၊ပေ၊ ဘောဇနံ တိ–ဟူသော၊ ဧတေ–ဤ ဂါထာစကားကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝိ–သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ–ပြီ။

[ကဒရိယော–မပေးရက်သဖြင့် စက်ဆုပ်ဖွယ် ဥစ္စာရှင်ဖြစ်သော၊ (ရှေးနိဿယ၌ "စက်ဆုပ်ဖွယ် သတ္တဝါဖြစ်သော"ဟု ပေး၏၊) ပါပသက်ပ္ပေါ–ယုတ်မာသော အကြံအစည်ရှိသော၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ–မှားသော အယူရှိသော၊ [မိစ္ဆာ+ဒိဋ္ဌိ ယသဿတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ ဂါထာဖြစ်၍ "မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော"ဟု မရှိဘဲ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟု ရှိရသည်၊] အနာဒရော–ပေးကမ်းမှု၌ လေးစားခြင်းမရှိသော၊ (ပုဂ္ဂလော–သည်၊) ယာစ မာနာနံ–တောင်းလာသူတို့အား၊ (ဂါထာဖြစ်၍ ဆန္ဒာနုရက္ခဏာ နိုဂ္ဂဟိတ်ချေထားသည်၊] ဘောဇနံ–အစားအသောက်ကို၊ ဒဒမာနံ–ပေးသူကို၊ နိဝါရေတိ–တားမြစ်တတ်သေး၏၊ (ပိတ်ပင်တတ်သေး၏၊) သဂါထာဝဂ္ဂ–ကောသလသံယုတ်–တတိယဝဂ်, ပုဂ္ဂလသုတ်။]

ယာစကေ–တောင်းလာသူတို့ကို၊ ဒိသွာ–မြင်၍၊ ဝါ–မြင်လသော်၊ ကဠုကဘာဝေန–ခါးစပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ စိတ္တံ–ကို၊ အဠတိ သင်္ကော်စေတိ–တွန့်စေ၏၊ ဣတိ, ကဠုကဠကော–မည်၏၊ တဿ–ထိုခါးစပ်သည့်အတွက် စိတ်ကို တွန့်စေသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ–တည်း၊ ကဠုကဠုကတာ–ရာ၊ အပရော နယော–တစ်နည်းကား၊ ကဠုဆ္ဆဂ္ဂါဟော–ဇွန်းဖျားဖြင့် ထမင်းခူးခြင်းကို၊ (ထမင်းခူးယူကြောင်း ဇွန်းဖျားကို၊) ကဠုကဠုကတာ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဟိ–ချဲ့၊

ကဠုကဠုကတာ။ ။အဠဓာတ်သည် ဂတိအနက်ကို ဟောဏ်၊ ကာရိတ်ပစ္စည်းအကြောင်း၊ "သွားစေ"ဟူသည် တွန့်သွားစေခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "သင်္ကော်စေတိ"ဟု အဓိပ္ပာယတူ ဖွင့်သည်၊ စိတ္တံ–ကို၊ အဠေတိ–တွန့်သွားစေတတ်၏၊ ဣတိ အဠကော၊ ဏ္ဍုပစ္စည်း "အဠကော"ဟု ရှိသင့်၏၊ သို့သော် စာအုပ်တို့၌ "အဠုကော"ဟု ရှိသောကြောင့် ဏုကပစ္စည်းဟု ကြံပါ၊ ကဠုကေန–ခါးစပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဘာဝပွဓာန၊) အဠကော–စိတ်ကို တွန့်သွားစေတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ကဠုကဠကော၊ တဿ+ဘာဝေါ ကဠုကဠကတာ၊ ဇရတ်သီးပါသော အစာကိုစားရာ၌ ဇရတ်သီး၏ ခါးစပ်ခြင်းကြောင့် နောက်တွန့်သွားသကဲ့သို့, ထို့အတူ ယာစကတို့ကို မြင်သော အခါ ခါးစပ်သကဲ့သို့ ထင်ရသောကြောင့် စိတ်ကို တွန့်သွားစေတတ်သည်၊ ထိုသို့ တွန့်သွားစေခြင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းတရားဟူသည် ဤမစ္ဆရိယပင်တည်း၊ [ရှေးနိဿယ၌ "ကဠုကဘာဝေန–အမှိုက်ဝင်သကဲ့သို့ မျက်စိစပ်သည်အဖြစ်ဖြင့်"ဟု ပေးလေသည်။

အပရောနယော။ ။ဤနည်း၌ကား ပုဒ်ပြီးပုံကို အထူးမစိစစ်ဘဲ ကဠုကဠုကသဒ္ဒါ၏ ကဠုဆ္ဆဂ္ဂါဟအနက်ကိုဟောသော အနိပ္ပန္နပါဋိပဒိကပုဒ်ဖြစ်ကြောင်းကို ပြလိုရှိ "ဝုစ္စတိ"ကြိယာဖြင့် မိန့်သည်၊ ဋီကာ၌ "ကဠုဆ္ဆဂ္ဂါဟော ဝိယာတိ ကဠုဆ္ဆဂ္ဂါဟော"ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ် ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "သမတိတ္ထိက ပုဏ္ဏာယ"စသော အကျယ်ဝါကျ၌

သမတိတ္ထိက ပုဏ္ဏာယ–နခမ်ားအရစ်နှင့် အညီအမျှပြည့်သော၊ ဥက္ခလိယာ–ထမင်းအိုးခွ၊ ဘတ္တံ–ထမင်းကို၊ ဂဏှန္တော–ခူးယူသူသည်၊ သဗ္ဗတောဘာဂေန–အလုံးစုံသော အဖို့အားဖြင့်၊ (ပတ်ဝန်းကျင်အားလုံးခွ၊) သက္ခိစိတေန–ကောင်းစွာကုပ်သော၊ (ကုပ်သည့်အတွက် အဖျားတွန့်သော၊) ["သက္ခိစိတေန–တွန့်သော"ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] အဂ္ဂကဋ္ဌနှာ–အဖျားဖြစ်သော ဌနှင်းဖြင့်၊ ဂဏှာတိ–ခူးယူအံ့၊ (ဧဝံသတိ–သော၊) ပူရေတွာ–ဌနှင်းတစ်ခုလုံးကို ပြည့်စေ၍၊ ဂဟေတုံ–ခူးယူခြင်းငှာ၊ နု သက္ကောတိ (ယထာ)–မစွမ်းနိုင်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ မစ္ဆရိပုဂ္ဂလသ–ဝန်တိုခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စိတ္တံ–သည်၊ သက္ခိစတိ–ထက်ဝန်းကျင် တွန့်နေ၏၊ တသ္မိံ–ထို စိတ်သည်၊ သက္ခိစိတေ–ထက်ဝန်းကျင် တွန့်လသော်၊ ကာယောပိ–ကိုယ်သည်လည်း၊ တထေဝ–ထို စိတ်အတူသာလျှင်၊ သက္ခိစတိ–တွန့်၏၊ ပဋ္ဌိကဋ္ဌတိ–ဆုတ်၏၊ ပတိနိဝတ္တတိ–နစ်၏၊ နု သမ္မသာရယတိ–ကောင်းစွာမပြန့်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ မစ္ဆေရံ–မစ္ဆေရကို၊ ကဋ္ဌကဋ္ဌကတာ တိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

နု သက္ကောတိတိုင်အောင် ဥပမာနဝါကျ၊ ဧဝံစသည်ကို ဥပမေယျဝါကျဟု ခွဲပါ၊ ဌနှင်းကကုပ်နေ (တွန့်နေ)သောကြောင့် ထို ဌနှင်း၏အဖျားဖြင့် ထမင်းကို ကော်ခတ်ယူသော အခါ ဌနှင်းပြည့်အောင် မယူနိုင်သကဲ့သို့, ထို့အတူ မစ္ဆရိယရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်လည်း အာဝါသစသည်တို့၌ သိမ်းပိုက်ထားသောကြောင့် ပြန့်ပြန့်ပြူးပြူးမရှိဘဲ တွန့်နေသလို ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။

သဗ္ဗတော ၊ပေ၊ နု သက္ကောတိ။ ။"သဗ္ဗတော ဘာဂေန သက္ခိဋ္ဌိတေန" ဟူသည် ဌနှင်းအဖျားဝယ် ကုပ်နေ (တွန့်နေ)သော ဌနှင်းတည်း၊ "ယောက်မ"ဟုလည်း ပေးကြ၏၊ သိဟိုင်ဠမ္ဘ၌ "အဂ္ဂဂ္ဂကဋ္ဌနှာ–အဖျားအဖျားဖြစ်သော ဌနှင်းဖြင့်"ဟု ဝိဿာ ရှိ၏၊ ထိုဌနှင်းဖြင့် အထပ်ထပ်ခပ်ယူသည်ဟု ဆိုလိုဟန်တူ၏၊ အထပ်ထပ်ကော်ခပ်၍ ယူသော်လည်း ထိုဌနှင်း (ယောက်မ)ကို ပြည့်အောင်ယူ၍ မရနိုင်–ဟူလို၊ [ယထာဟိ ကဋ္ဌဏ္ဍိဟော ယထာဝုတ္တော ဘတ္တော နု သမ္မသာရယတိ၊ ဧဝံ မစ္ဆရိယမ္မိ အာဝါသာ ဒီသူတိ၊–ဋီကာ၊] ဤဥပမာ၌ မစ္ဆရိပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်တွန့်နေပုံသည် အဂ္ဂကဋ္ဌ၏ တွန့်နေပုံနှင့်တူ၏၊ စိတ်၏တွန့်ခြင်းကြောင့် တစ်ကိုယ်လုံး ပေးကမ်း စွန့်ကြဲရာ၌ တွန့်ဆုတ် တွန့်ဆုတ်ဖြစ်နေခြင်း မပြန့်နှံ့ခြင်းသည် အဂ္ဂကဋ္ဌ၏ မပြန့်ခြင်းနှင့်တူ၏၊ ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းသည် မစ္ဆရိယကြောင့်ဖြစ်ရကား မစ္ဆရိယကို "ကဋ္ဌကဋ္ဌကသ+ဘာဝေါ ကဋ္ဌကဋ္ဌကတာ"ဟု ဆိုသည်။

ပါဠိတော်အနက်ပေးပုံ။ ။"ယာ ကဋ္ဌကဋ္ဌကတာ–အကြင် တောင်းရမ်းသူ တို့ကိုမြင်လျှင် ခါးစပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် စိတ်ကို တွန့်စေတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (တစ်နည်း) ယာ ကဋ္ဌကဋ္ဌကတာ–အကြင် ဌနှင်းအဖျားဖြင့် ထမင်းကို ခူးယူခြင်းကဲ့သို့ မပြန့်နှံ့သောစိတ် ကိုယ်တို့၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သဘော တရားသည်"ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။

အဂ္ဂဟိတတ္တံ့ စိတ္တသဘာတိ–ကား၊ ပရေသံ–သူတစ်ပါးတို့အား၊ ဥပကာရ ကရဏော–လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုခြင်း၌၊ ဒါနာဒိနာ–ပေးခြင်း အစရှိသော၊ အာကာရေန–အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ယထာ–အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ပိတ်ချုပ်အပ်သော်၊ နိ သမ္ဘဝတိ–မပြန့်နှံ့၊ ဧဝံ–ဤသို့ မပြန့်နှံ့လောက် အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ စိတ္တသ–၏၊ ဝါ–ကို၊ အာဝရိတ္တာ–ပိတ် ချုပ်၍၊ ဂဟိတာဘာဝေါ–ယူအပ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ၊) ပန–ဆက်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ မစ္ဆရီ–ဝန်တိုခြင်းရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော–သည်၊ အတ္တနော–၏၊ သန္တကံ–ဥစ္စာကို၊ ပရေသံ–တို့အား၊ အဒါတုကာမော–ပေးခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ပရသန္တကံ–သူတစ်ပါးဥစ္စာကို၊ ဂဏှိတုကာမော–ယူခြင်းငှာ အလို ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ,ဣဒံ အစ္ဆရိယံ–ဤအံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော ပစ္စည်း သည်၊ (အာဝါသစသည်သည်၊) မယှမေဝ–ငါ၏ဥစ္စာသည်သာ၊ ဟောတု– ဖြစ်ပါစေသတည်း၊ အညဿ–အခြားသူ၏ဥစ္စာသည်၊ မာ (ဟောတု)–မဖြစ် ပါစေသတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပဝတ္တိဝသေန–ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ အသ– ထိုမစ္ဆရိယ၏၊ အတ္ထ ၊ပေ၊ လက္ခဏတာ–မိမိစည်းစိမ်ကို လျှို့ဝှက်ခြင်းလက္ခဏာ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အတ္ထသမ္ဘတ္တိဂ္ဂဟဏ လက္ခဏတာဝါ– မိမိစည်းစိမ်ကို ယူခြင်းလက္ခဏာရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ– ၏၊ ဣမသ္မိံ ဂေါ္ဌေ–၌၊ သေသံ–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာ နုတ္ထမေဝ–သာ။

အဂ္ဂဟိတတ္တံ့။ ။"အာ+ဂဟိတ"ဟု ခွဲ၊ အာ ဥပသာရသည် အာဝရဏအနက် ဟောတည်း။ ထို့ကြောင့် "အာဝရိတ္တာ+ဂဟိတဘာဝေါ"ဟု ဖွင့်သည်၊ သူတစ်ပါးတို့ အား လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုရာ၌ စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်းစသော အခြင်းအရာအားဖြင့် မပြန့်နှံ့လောက်အောင် (ဒါနစသည် မပြုဖြစ်အောင်) စိတ်ကို ပိတ်ချုပ်၍ ယူထားနိုင် သော သဘောတရား။

ပရသန္တကံ ဂဏှိတုကာမော။ ။ဤစကားသည် "မစ္ဆရိယက ပရသန္တကကို လိုချင်သောသဘောရှိသည်"ဟု ပြလိုသောစကား မဟုတ်၊ မစ္ဆရိယဖြစ်ရာ၌ သူတစ်ပါး စည်းစိမ်ကို လိုချင်သောလောဘက ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ် ကြောင်း ပြလို၍ ဆိုအပ်သောစကားဖြစ်သည်။

အတ္တသမ္ဘတ္တိနိဂူဟန။ ။သူတစ်ပါးတို့နှင့်ဆက်ဆံသည်ဖြစ်စေ, မဆက်ဆံ သည်ဖြစ်စေ "အာဝါသ"စသည်ကို သူတစ်ပါး၏ဥစ္စာ မဖြစ်စေလိုခြင်းသည် အတ္တ သမ္ဘတ္တိ (မိမိ၏ပစ္စည်း, မိမိရယူရန် ရှိသောပစ္စည်း)ကို+လျှို့ဝှက် ဝန်တိုခြင်း၏လက္ခဏာ တည်း၊ [အာဝါသာဒိ ၊ပေ၊ မာ အညဿာတိ ပဝတ္တိဝသေန အတ္တသမ္ဘတ္တိ နိဂူဟန လက္ခဏတာစ ယောဇေတဗ္ဗာ၊–ဋီကာ။]

အတ္တသမ္ဘတ္တိဂဟဏော။ ။သူတစ်ပါးတို့နှင့်ဆက်ဆံသည်ဖြစ်စေ, မဆက်ဆံ သည်ဖြစ်စေ "အာဝါသ"စသည်ကို မိမိ၏ဥစ္စာချည်းသာ ဖြစ်စေလိုခြင်းသည် အတ္တ သမ္ဘတ္တိ–မိမိစည်းစိမ်ကို+ဂဟဏ–ယူ ငင်သိမ်းပိုက်ခြင်းလက္ခဏာတည်း၊ [အာဝါသာဒိ

ပန-ဆက်၊ ဣမာနိ သံယောဇနာနိ-တို့ကို၊ ကိလေသပဋိဋ္ဌပါဋိဋ္ဌယာပိ-ကိလေသာအစဉ်အားဖြင့်လည်း၊ အာဟာရိတုံ-ဆောင်ပြခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ မဂ္ဂပဋိဋ္ဌပါဋိဋ္ဌယာပိ-အားဖြင့်လည်း၊ (အာဟာရိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ကိလေသပဋိဋ္ဌပါဋိဋ္ဌယာ-အားဖြင့်၊ ကာမရာဂပဋိဃသံယောဇနာနိ-တို့ကို၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေန-သည်၊ ပဟီယန္တိ-ပယ်အပ်ကုန်၏၊ မာနသံယောဇနာနံ-ကို၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန-သည်၊ (ပဟီယတိ၊) ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာသီလဗ္ဗတပရာမာသာ-တို့ကို၊ သောတာပတ္တိ မဂ္ဂေန-(ပဟီယန္တိ၊) ဘဝရာဂသံယောဇနာနံ-ကို၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန (ပဟီယတိ၊) ဣဿာမစ္ဆရိယာနိ-တို့ကို၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန (ပဟီယန္တိ၊) အဝိဇ္ဇာ-အဝိဇ္ဇာသံယောဇဉ်ကို၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန (ပဟီယတိ၊) မဂ္ဂပဋိဋ္ဌပါဋိဋ္ဌယာ-အားဖြင့်၊ ဒိဋ္ဌိ ၊ပေ၊ မစ္ဆရိယာနိ-တို့ကို၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန (ပဟီယန္တိ၊) ကာမရာဂ ပဋိဃာ-တို့ကို၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေန (ပဟီယန္တိ၊) မာနဘဝရာဂအဝိဇ္ဇာ-မာနသံယောဇဉ်, ဘဝရာဂသံယောဇဉ်, အဝိဇ္ဇာသံယောဇဉ်တို့ကို၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန (ပဟီယန္တိ၊) ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

၁၁၄၀။ ။ဂန္ဓဂေါ စ ဣဒ္ဓိကေ-ဌ၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) နာမကာယံ-ကို၊ ဂန္ဓော တိ-ထုံးဖွဲ့တတ်၏၊ စုတိပဋိသန္ဓိဝသေန-စုတိပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝဋ္ဋသ္မိံ-ဝဋ်ဆင်းရဲ၌၊ ယဒေတိ-ဆက်စပ်တတ်၏၊ [ဂန္ဓ တိကို အဓိပ္ပာယ်

၊ပေ၊ မယှမေဝ ဟောတူတိ ပဝတ္တိဝသေန အတ္တသမ္ဘတ္တိဂ္ဂဟဏလက္ခဏတာ၊-ဋီကာ၊] အဋ္ဌကထာ၌ "မယှမေဝ ဟောတု, မာ အညဿ"ဟု အာကာရနှစ်မျိုးကို အတ္တသမ္ဘတ္တိနိဂ္ဂဟန, အတ္တသမ္ဘတ္တိဂ္ဂဟဏနှစ်မျိုးနှင့် အစဉ်အတိုင်းမတွေ့ဘဲ ရှေ့နောက်ပြောင်းလွှဲ၍ တွဲပါ၊ ယထာလာဘ ယောဇနာနည်း ဖြစ်ပါသည်-ဟူလို။

ဣမာနိ ၊ပေ၊ အာဟာရိတုံ။ ။သံယောဇဉ်ဟူသည်လည်း ကိလေသာဆယ်ပါး နှင့် သဘောတူပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ကိလေသာအစဉ်အားဖြင့် ပယ်သောအခါ ကာမရာဂသံယောဇဉ်ဟူသော လောဘ, ပဋိဃသံယောဇဉ်ဟူသော ဒေါသကို အနာဂါမိမဂ်သည် ပယ်အပ်၏-ဟု ဆို၏၊ [ဘဝရာဂမဟုတ်သော လောဘဟူသမျှကို ကာမရာဂဟုဆိုသော မူလဋီကာအလို အရဟတ္တမဂ်ကျမှ ပယ်နိုင်လိမ့်မည်။]

ဣဿာ မစ္ဆရိယ။ ။ဣဿာ, မစ္ဆရိယသံယောဇဉ်တို့သည် အလွန်ကြမ်းသော ကိလေသာများဖြစ်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် သောတာပတ္တိမဂ်ကပင် ပယ်ရသည်၊ မှန်၏-သူများဂုဏ်သိရ် သူ့စည်းစိမ်ဟူသည် သူ၏ ဂဲ, ဥဏ်, ဝိရိယကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရကား မိမိမှာ နေသာပါ၏၊ သို့ပါလျက် ထိုစည်းစိမ်ကို မနာလိုနေသော ဣဿာသည် အလွန်ကြမ်း၏၊ မိမိစည်းစိမ်ကို နှမြောဝန်တိုနေသော မစ္ဆရိယလည်း ထို့အတူပင်၊ ထို့ကြောင့် "တချို့သည် တရားအားထုတ်၍ အတော်ပေါက်ပြီဟု ဆိုရလောက်မှ ဘုန်းကြီးများကို ဆွမ်းမလောင်းချင်"ဟု ကြားရသည်မှာ တကယ် တရားအစစ်ပေါက်ခြင်း ဟုတ်နိုင်ပါမည်လော၊ တတိယပါဋိဒေသနီယ သိက္ခာပုဒ်၌လာသော သောတာပန်သမီးခင်ပွန်းနှစ်ယောက်မှာ သံဃာတော်များအား ဆွမ်းလောင်းလွန်း၍ ရဟန်းတော်များကိုပင် ဆွမ်းမခံရဟု တားမြစ်တော်မူရပါသေးသည်။

ဖွင့်သည်။] ဣတိ-ကြောင့်၊ ကာယဂန္ထော-မည်၏၊ သဗ္ဗညုဘာသိတမ္မိ-သဗ္ဗညုဘုရားရှင်သည် ဟောတော်မူအပ်သော တရားကိုသော်မှလည်း၊ ပဋိက္ခိပိတွာ-ပယ်မြစ်၍၊ [အဘိနိဝိသတိဌ် စပ်၊ ပိသဒ္ဒါ သမ္ဘာဝနာဧေတက၊ သဗ္ဗညုဘာသိတကိုတောင်မှ ပယ်သေး၏၊ အခြားသူတို့ ဟောအပ်သောတရားကို ပယ်ခြင်းငှာ ပြောဖွယ်ရာမရှိဟု ဂရဟာကို ဆည်း။] လောကော-လောကသည်၊ သဿတော-အခါခပ်သိမ်းထာင်ရှား ရှိ၏၊ (မြဲ၏၊) ဣဒမေဝ-ဤသဿတော လောကောဟူသော စကားသည်သာ၊ သစ္စံ-မှန်၏၊ အညံ-အခြားသော စကားသည်၊ မောဃံ-အနက်မမှီး အချီးနှီးသာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမိနာ အာကာရေန-ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အဘိနိဝိသတိ-စွဲစွဲမြဲမြဲ နလုံးသွင်း၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဣဒံ သစ္စာဘိနိဝေသော-မည်၏။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အဘိဗျာကာမရာဂါနံ-အဘိဗျာကာယဂန္ထ, ကာမရာဂတို့၏၊ ဝိသေသော-သည်၊ အတ္ထိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အဘိဗျာကာယ ဂန္ထသ-၏၊ ပဒဘာဧနေ-၌၊ ယော ၊ပေ၊ ကာမရာဂေါ တိ-ဟူ၍၊ အဝတ္ဝာ-ဟောတော်မမူဘဲ၊ (ကာမရာဂတုန်းကကဲ့သို့ ဟောတော်မမူဘဲ၊) ယောရာဂေါ သာရာဂေါ တိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [ကာမရာဂနှင့် မတူသောကြောင့် တစ်မျိုးဟောတော်မူသည်-ဟူလို။] ဣမိနာ-ဤယောရာဂေါ သာရာဂေါအစရှိသော စကားရပ်ဖြင့်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဗြဟ္မာနံ ၊ပေ၊ ဟောတိတိ-ဟူသော၊ ယံ-အကြောင်စကားကို၊ (မယာ)ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ သုဝုတ္တံ-ကောင်းစွာ ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ပရတော-နောက်၌၊ ကိလေသဂေါစ္ဆကေ ဝိ-၌နည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း၊ ထပေတွာ သီလဗ္ဗတပရာမာသန္တိ ဣဓ-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ယသ္မာ, သံလဗ္ဗတပရာမာသော-သည်၊ ဣဒမေဝ သစ္စန္တိ အာဒိနာ-အစရှိသော၊ အာကာရေန-အားဖြင့်၊ နာဘိနိဝိသတိ-စွဲစွဲမြဲမြဲ နလုံးမသွင်း၊ ပန-အနွယကား။ သီလေန သုဒ္ဓိတိအာဒိနာဝေ-အစရှိသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်သာလျှင်၊ အဘိဝိနိသတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဘူတံ-မစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ (သမာနံ)ပိ-သော်လည်း၊ တံ-ထို သီလဗ္ဗတပရာမာသကို၊

ထပေတွာ သီလဗ္ဗတပရာမာသန္တိ ဣဓ ၊ပေ၊ အာဟ။ ။စာအုပ်တို့၌ "ထပေတွာ သီလဗ္ဗတပရာမာသန္တိ ဣဒံ"ဟု ကံပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် တွေ့ရ၏၊ နောက်၌ "ထပေတွာတိ အာဟ"ဟု ဤထပေတွာကိုပင် အာကာရအဖြစ်ဖြင့် ဆိုပြန်၏၊ ကံ အာကာရတို့သည် သဒ္ဒါအားဖြင့် မတူရ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်အရသာ တူရသည်၊ ဤ၌ သဒ္ဒါအားဖြင့်လည်း အလုံးစုံမတူ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်လည်း အလုံးစုံမတူသောကြောင့် "ဣဒံ"ဟု မရှိသင့်၊ "ဣဓ"ဟု အာဓာရသာ ရှိသင့်၏၊ [ထပေတွာ သီလဗ္ဗတပရာမာသံ တိ ဣဓသည် အပေါင်းအာဓာရ, ထပေတွာကား အစိတ်အာဓေရ်ဟု စပ်ပါ၊ ထပေတွာ သီ လဗ္ဗတပရာမာသံဟူသော ဤပါဌ်၌ (ဤပါဌ်တည်းက) ထပေတွာ-ဟူလို။]

ပဋ္ဌိကိုပန္တော-ပယ်မြစ်တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ထပေတ္တာ တိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ-ပြီ။

၁၁၆၂။ ။နိဝရဏဂေါ စ္ဆာသေ-၏၊ ထိနမိဒ္ဓနိဒ္ဒေသေ-၌၊ စိတ္တာသ အကလ္လတာတိ-ကား။ စိတ္တာသ-၏၊ ဂိလာနဘာဝေါ-မကျန်းမာသည်၏ အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ၊) ဟိ-မှန်၊ ဂိလာနော-မကျန်းမာသူကို၊ အကလ္လကောတိ-အကလ္လကဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ ဝိနယေပိ-ဝိနည်းပါဠိတော်၌လည်း၊ နာဟံ ဘိက္ခေ အကလ္လကောတိ-တပည့်တော်မကျန်းမာသူ မဟုတ်ပါ ဘုရား ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-လျှောက်အပ်ပြီ၊ အကမ္မညတာတိ-ကား၊ စိတ္တဂေလညသင်္ခါတော-စိတ်၏ မကျန်းမာသည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အကမ္မညတာ ကာရော-ထိုထိုအမှု၌ မကောင်းသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ (အတ္ထိ။)

သြလီယနာတိ-ကား။ သြလီယနာကာရော-တွဲရစ်ဆွဲခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ (အတ္ထိ၊) ဟိ-ချဲ့၊ ဣရိယာပထိကစိတ္တံ-ဣရိယာပုထ်ကို ထောက်ပံ့တတ်သော စိတ်သည်၊ ဣရိယပထံ-ကို၊ သန္ဓာရေတုံ-ကောင်းစွာ ဆောင်ထားခြင်းငှာ၊ (ထောက်ပံ့ခြင်းငှာ၊) အသက္ကောန္တံ-မစွမ်းနိုင်လသော်၊ (ထိနမိဒ္ဓနှင့် ယှဉ်နေခြင်းကြောင့် မစွမ်းနိုင်လသော်၊) ရက္ခေ-သစ်ပင်၌၊ ဝဂ္ဂုလိ-လင်းနို့သည်၊ (သြလီယတိ) ဝိယ-တွဲရစ်ဆွဲသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ခိလေ-တံသင်း၌၊ (နံရံဝယ်ရိုက်ထားအပ်သော သံငုတ်စသည်၌၊) လဂ္ဂိတဖာဏိတ ဝါရကော-ဆွဲချိတ်အပ်သော တင်လဲအိုးသည်၊ (သြလီယတိ) ဝိယစ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ (တထာ) သြလီယတိ-တွဲရစ်ဆွဲ၏၊ တသ-ထို စိတ်၏၊ တံ အာကာရံ-ထို အခြင်းအရာကို၊ (တွဲရစ် ဆွဲသကဲ့သို့ ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာကို၊)

အကမ္မညတာကာရော။ ။ကမ္မနိ+သာဓု ကမ္မညံ၊ နကမ္မံ အကမ္မညံ၊ ထိနမိဒ္ဓနှင့် ယှဉ်နေသောကြောင့် ထိုထိုအမှုကိစ္စ၌ မကောင်းမွန်, မခံ့ညားသော စိတ်၊ အကမ္မညသ+ဘာဝေါ အကမ္မညတာ၊ အကမ္မညတာဧဝ+အာကာရော အကမ္မညတာကာရော၊ "အာကာရော"ဟု အပိုထည့်၍ ဖွင့်သဖြင့် တာပစ္စည်း (ဘာဝပစ္စည်း)၏ ဧာတ် ဂုဏ် ကြိယာစသော အနက်ငါးမျိုးတို့တွင် ကြိယာအနက်ဟောဟု ပြသည်။

ဣရိယာပထိကစိတ္တံ။ ။ဣရိယာပထံ+သန္ဓာရေတီတိ ဣရိယာပထိကံ၊ ဣရိယာပုတ်ကို ဆောင်ထားတတ်သော စိတ်ဟူသည် "အပ္ပနာဇဝန, ဆဗ္ဗိသကား, ယာပဝလည်း, ဖွဲ့တည်းခိုင်စေ၊ တစ်ထွေဝုဋ္ဌော, ကာဇောဘိညာ, ဒွတ္တိသာကား, နှစ်ဖြာဝိညတ်, ကိုလည်းတတ်၏"ဟူသော စိတ်ငါးဆယ့်ရှစ်ပါးပင်တည်း၊ "ငါးဆယ့်ရှစ်ပါးလုံးပင် သြလီယနဖြစ်၏"ဟုကား မယူရ၊ အပ္ပနာဇောတို့သည် မည်သည့်အခါမျှ သြလီယနဖြစ်ကြသည် မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် "ဣရိယာပထိကစိတ္တံ သြလီယတိ"အရ ထိနမိဒ္ဓနှင့် ယှဉ်သော စိတ်များကိုသာ ယူပါ၊ [တတ္ထ ပန ဗလဝထိနမိဒ္ဓသဟဂတံ စိတ္တံ ဣရိယာပထံ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တံ တိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ သြလီယနာတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဒုတိယပဒံ–သံလီယနာဟူသော ဒုတိယပုဒ်ကို၊ ဥပသဂ္ဂဝသေန–သံ ဥပသာရ ပုဒ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝမိတံ–တိုးပွား စေအပ်ပြီ၊ [သြလီနာယကို သံဥပသာရပုဒ်ဖြင့် တိုးချဲ့လျှင် "သမောလီယနာ"ဟု ဖြစ်သင့်၏။]

လီနံတိ–ကား၊ အဝိဇ္ဇာရိကတာယ–ပြန့်နှံ့ခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိကုဋ္ဌိတံ–တွန့်ဆုတ်ခြင်း သဘောတရားတည်း၊ ဣတရေ–လီနံသဒ္ဒါမှတစ်ပါး ကုန်သော၊ ဒွေ–နှစ်ပါးကုန်သော လီယနာ လီယိတတ္တံဟူသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ အာကာရဘာဝနိဒ္ဒေသာ–အာကာရကို ညွှန်ပြကြောင်း, ဘာဝကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတို့တည်း၊ ထိနန္တိ–ကား၊ သပ္ပိပိဏ္ဍော–ထောပတ်စိုင်သည်၊ (ထောပတ်ခဲ သည်၊) အဝိဇ္ဇာရိကော ဝိယ–ပြန့်နှံ့ခြင်း မရှိသကဲ့သို့၊ (တထာ) အဝိဇ္ဇာရိက တာယ–ထိုထိုအာရုံ၌ ပြန့်နှံ့ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဃတဘာဝေန– တခဲနဲ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ [အဝိဇ္ဇာရိကတာယကို ထပ်ဖွင့်သည်၊] ဌိတံ–တည်သော သဘောတရားတည်း၊ [ထိနံ၌ ထာဓာတ်, ဌာနအနက်ဟော၊ "ထာတိ တိဋ္ဌတီတိ ထိနံ" ထာ၏အာကို ဣပြု၊] ထိယနာတိ–ထိယနာဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အာကာရနိဒ္ဒေသော–အာကာရကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ (မပြန့်ကြဲပုံ အခြင်းအရာကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊) ထိယိတဘာဝေါ–တခဲနက် အားဖြင့်ဖြစ်သော တည်တံ့သော စိတ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ထိယိတတ္တံ– မည်၏၊ ["ထိနေန+အယိတံ ထိယိတံ၊ "ထိနယိတ"ဟု ဆိုလိုလျက် နကို ချေ၊ ထိယိတသ+ဘာဝေါ ထိယိတတ္တံ"ဟု ပြု၊] အဝိဇ္ဇာရဝသေနေဝ–ပြန့်နှံ့ ခြင်း မရှိသည်၏အစွမ်းကြောင့်သာလျှင်၊ ထဒ္ဓတာ–ထန့်သည်၏အဖြစ်တည်း၊ (တခဲနက်၏အဖြစ်တည်း၊) ဣတိ အတ္ထော။

၁၁၆၃။ ။ကာယသာတိ–ကား၊ ခန္ဓတ္တယသခ်ါတသ–စေတသိက် ခန္ဓာသုံးပါးအပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ နာမကာယသ–နာမကာယ၏၊ အကလ္လ တာ အကမ္မညတာတိ–ဟူသော ပုဒ်နှစ်ပါးအပေါင်းသည်၊ ဟေဋ္ဌာ–၌၊ (ထိန နိဒ္ဒေသ၌) ဝုတ္တနယမေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ၊ မေယော–မိုးတိမ် သည်၊ အာကာသံ–ကို၊ (သြနယှတိ) ဝိယ–ဖုံးလွှမ်းတတ်သကဲ့သို့၊ (တထာ) ကာယံ–နာမကာယကို၊ သြနယှတိ–ဖုံးလွှမ်းတတ်၏၊ ဣတိ, သြနာဟော– မည်၏၊ [အဝပုဗ္ဗ, နဟ–ဗန္ဓနေဟူသော ဓာတ်တည်း၊ ဖွဲ့ခြင်းကိုပင် "ဆာဒေတိ အဝတ္ထရတိ" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊] သဗ္ဗတောဘာဂေန–အလုံးစုံသော အဖို့အား ဖြင့်၊ သြနာ ဟော–ဖုံးလွှမ်းတတ်သော သဘောတရားသည်၊ ပရိယောနာဟော– မည်၏၊ အဗ္ဘန္တရေ–အတွင်း၌၊ (စိတ်၌၊) သမောရန္ဓတိ–ထက်ဝန်းကျင် ပိတ်ချုပ် ထားတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အန္တောသမောရောဟော–မည်၏၊ [စိတ်ကို အခြား အာရုံ၌ ပြန့်၍မသွားစေဘဲ ငိုက်၍နေသောအားဖြင့် နာမကာယကို ပိတ်ချုပ်ထား တတ်သည်–ဟူလို၊] ဟိ–ဥပမာဆောင်, ထင်အောင်ပြအံ့၊ နဂရေ–ပိတ်ဆို့၍၊

ဂဟိတောဿ–ရန်သူတို့က ယူထားအပ်ပြီးသော်၊ မနုဿာ–မြို့နေသူ လူတို့သည်၊ ဗဟိ–မြို့ပြင်ဘက်သို့၊ နိက္ခမိတုံ–ထွက်ခြင်းငှာ၊ နိ လဘန္တိ ယထာ–နှိုးသကဲ့သို့၊ ဧဝံပိ–တူလည်း၊ မိဒ္ဓေန–သည်၊ ဣမောရဒ္ဓါ–ထက်ဝန်းကျင် ပိတ်ချုပ်အပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ–စေတသိက်ဓမ္မာတရားတို့သည်၊ ဝိဟ္ဟာရဝသေန–အာရုံတစ်ပါးသို့ ပြန့်နှံ့ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ နိက္ခမိတုံ–ထွက်ခြင်းငှာ၊ (ထွက်ခွင့်ကို၊) နိ လဘန္တိ–နိ၊ တသ္မာ, အဇ္ဇေါသမောဓာရောတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

မေဓတိ–ညှင်းဆဲတတ်၏၊ ဣတိ, မိဒ္ဓံ–မိဒ္ဓမည်၏၊ အကမ္မညဘာဝေန–ထိုထိုအမှုဌ် မကောင်းသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝိဟိံသတိ–ညှင်းဆဲတတ်၏၊ ဣတိ–အတ္ထော၊ [ထိုထိုအမှုဌ် မကောင်းအောင် လုပ်သောအားဖြင့် နာမကာယကို ညှင်းဆဲတတ်သည်–ဟူလို၊] တေန–ထို သဘောတရားဖြင့်၊ (သတ္တာ–တို့သည်၊) သုပန္တိ–အိပ်ချင်တတ်ကုန်၏၊ (ငိုက်မျည်းတတ်ကုန်၏၊) ဣတိ–ကြောင့်၊ သောပ္ပံ–မည်၏၊ [အိပ်ပျော်နေသောအခါ၌ မိဒ္ဓမဖြစ်၊ အိပ်ချင်၍ ငိုက်သောအခါ၌သာ မိဒ္ဓဖြစ်သည်၊] အက္ခိဒလာဒီနံ–အထက်အောက် မျက်လွှာအစရှိသည်တို့၏၊ (မျက်တောင် အစရှိသည်တို့၏၊) ပစလဘာဝံ–တလှုပ်လှုပ်တို့၏အဖြစ်ကို၊ ကရောတိ–ပြုတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပစလာယိကာ–မည်၏၊ သုပနာ သုပိတတ္တန္တိ–ဟူသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ အာကာရဘာဝနိဒ္ဒေသာ–တို့တည်း၊ [ယံ ပန နေသံဟု ပါဠိရှိစေ၊] ပန–ဆက်၊ နေသံ–ထို သုပနာ, သုပိတတ္တံပုဒ်တို့၏၊ ပုရတော–ရှေ့၌၊ ယံ သောပ္ပပဒံ–သည်၊ (အတ္ထိ၊) တဿ–ထို သောပ္ပပုဒ်ကို၊ ပုန, ဝစန–ဟောတော်မူခြင်း၌၊ ကာရဏံ–ကို၊ ဝုတ္တမေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ [လောကနိဒ္ဒေသ၌ ဇပ္ပာနုစ်ထပ်ပါရာဝယ် အကြောင်းပြခဲ့သည်–ဟူလို။]

ဣဒံ ဝုစ္စတိ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏန္တိ–ကား၊ ဣဒံ ထိနဿ–ကိုလည်းကောင်း၊ (ဣဒံ) မိဒ္ဓဿ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဧကေကော–တပေါင်းတည်း၊ ကတ္တာ, အာဝရဏဋ္ဌေန–ကုသိုလ်တရားတို့ကို တားမြစ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနုက်ကြောင့်၊ ထိနိမိဒ္ဓနိဝရဏန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဟောတော်မူအပ်၏၊ ယံ–အကြောင် ထိနမိဒ္ဓသည်၊ ယေဘုယ္ယေန–အားဖြင့်၊ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ–သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်, ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ နိဒ္ဒါယ–အိပ်ခြင်း၏၊ ပုဗ္ဗဘာဂ အပရဘာဂေသု–ရှေ့အဖို့ နောက်အဖို့တို့၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ (ရှေ့အဖို့၌ အိပ်ချင်သော အခါဖြစ်၏၊ နောက်အဖို့၌ အိပ်ရေးမဝသော အခါဖြစ်၏၊) တံ–ထို ထိနမိဒ္ဓကို၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန–သည်၊ သမုစ္ဆိဇ္ဇတိ–အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်အပ်၏၊ [အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ဖြတ်လျှင် အဘယ်ကြောင့် ရဟန္တာများအိပ်ချင်နေကြသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိရကား "ခီဏာသဝါနံ ပန"စသည် မိန့်၊] ပန–ထိုသို့ပင် ထိနမိဒ္ဓကို အကြွင်းမဲ့ဖြတ်အပ်ပြီး ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ခီဏာသဝါနံ–တို့၏၊ ကရဏကာယသ–ကရဏကာယ၏၊ ဒုဗ္ဗလဘာဝေန–အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပင်ပန်းသောအခါ၌ အားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဘဝဂ်ေါ်တရဏံ–ဘဝင်သို့ သက်ရောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊

တသ္မိ-ထိုဘဝင်သည်၊ အသမ္မိသေ-ဝိထိစိတ်တို့နှင့် မရောသည်ဖြစ်၍၊ ဝတ္တမာနေ-ဖြစ်လသော်၊ တေ-ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သုပန္တိ-အိပ်ချင်တော်မူကြကုန်၏။ သာ-ထိုအိပ်ချင်ခြင်းသည်၊ နေသံ-ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ နိဒ္ဒါနာမ-နိဒ္ဒါမည်သည်၊ (ဝိထိစိတ်အစဉ်ကို ဖြတ်ခြင်းမည်သည်၊) ဟောတိ၊ တေန-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အဘိဏှာမိ ၊ပေ၊ သြက္ကမိတာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ [အဂ္ဂိဝေဿန-အဂ္ဂိဝေဿန၊ အဟံ-ငါဘုရားသည်၊ ဂိမှာနံ-နွေလတို့၏၊ ပစ္ဆိမေ-နောက်ဆုံးဖြစ်သော၊ မာသေ-လ၌၊ စတုဂ္ဂုဏော-လေးထပ်ရှိသော၊ သံဃာဋိ-ကို၊ ပညပေတွာ-ခင်းတော်မူ၍၊ [နဂိုက နှစ်ထပ်သင်္ကန်းကြီးကို နှစ်ထပ်ခေါက်လိုက်သောအခါ လေးထပ်ဖြစ်သွားသောကြောင့် "စတုဂ္ဂုဏော" ဟု မိန့်သည်။] ဒက္ခိဏေနပသေန-လက်ျာနံပါးတော်ဖြင့်၊ သတော-အမှတ်ရတော်မူသည်၊ သမ္ပဇာနော-ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ) နိဒ္ဒံ-အိပ်ပျော်ခြင်းသို့၊ သြက္ကမိတာ-သက်ရောက်တော်မူဖူးသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) အဘိဏှာမိ-သိတော်မူ၏၊ [မူလပံ, မဟာယမကဝဂ်, မဟာသစ္စကသုတ်။]

ပန-ဆက်၊ ဧဝရူပေါ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ကရဇကာယသ-၏၊ အယံ ဒုဗ္ဗလဘာဝေါ-ဤအားမရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ နမဂ္ဂါဝဇ္ဇော-မဂ်သည် မပယ်အပ်, မပယ်နိုင်၊ ဥပါဒိန္နကေပိ-ဥပါဒိန္နက ခန္ဓာကိုယ်၌လည်းကောင်း၊ (ငါ၏ကိုယ်"ဟု ယူအပ်သော သက်ရှိခန္ဓာကိုယ်၌လည်းကောင်း၊) အနုပါဒိန္နကေပိ-အနုပါဒိန္နဝတ္ထု၌လည်းကောင်း၊ (ဥပါဒိန္နမဟုတ်သော သစ်ပင်စသော သက်မဲ့ဝတ္ထု၌လည်းကောင်း၊) လဗ္ဘတိ-ရအပ် ရနိုင်၏၊ ဥပါဒိန္နကေ-ဥပါဒိန္နက ခန္ဓာကိုယ်၌၊ လဗ္ဘမာနော-ရအပ်သော်၊ (ဧဝရူပေ ကာလေ လဗ္ဘတိ၌ စပ်၊) ယဒါ-၌၊ ခီဏာသဝေါ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒီဃမဂ္ဂ-ရှည်သောခရီးကို၊ ဂတော-ကြွတော်မူပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ဝါပန-သည်သာမကသေး၊ အညတရံ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ကမ္မံ-အလုပ်ကို၊ ကတွာ-ပြုလုပ်၍၊ (ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့်၊) ကိလန္တော-ပင်ပန်းတော်မူသည်၊ (ဟောတိ၊) ဧဝရူပေ-သော၊ ကာလေ-အခါ၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ် ရနိုင်၏၊ အနုပါဒိန္နကေ-အနုပါဒိန္နကဝတ္ထု၌၊ လဗ္ဘမာနော-သော်၊ ပဏ္ဏာပုပ္ဖေသု-အရွက် အပွင့်တို့၌၊ လဗ္ဘတိ-၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ကေစ္စာနံ-အချို့ကုန်သော၊ ရုက္ခာနံ-ကုက္ကိုပင်စသော သစ်ပင်တို့၏၊ ပဏ္ဏာနိ-အရွက်တို့သည်၊ သူရိယာတပေန-နေရောင်ကြောင့်၊ ပသာရယန္တိ-ပြန့်ကုန်၏၊ ရတ္တိ-၌၊ ပဋိကုဋ္ဌန္တိ-တွန့်ကုန်၏၊ [ပပုဗ္ဗ-သရဓာတ် စုရာမိဏာယပစ္စည်း, ဝိတ္ထာရအနက်ဟော၊ ပသာရယန္တိဟု ပါဠိမှန်ရှိစေ၊] ပဒုမပုပ္ဖာဒီနိ-ပဒုမ္မာကြာပန်းအစရှိသောပန်းတို့သည်၊ သူရိယတပေန-ကြောင့်၊ ပုပ္ဖန္တိ-ပွင့်ကုန်၏၊ ရတ္တိ-၌၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ပဋိကုဋ္ဌန္တိ-တွန့်ကုန်၏၊ (ငုံကုန်၏၊) ဣဒံ ပန မိဒ္ဓ-

ဤမိဒ္ဓသည်ကား၊ အကုသလတ္တာ–အကုသိုလ်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ခီဏာသဝါနံ–ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏(သန္တာန်၌)၊ နု ဟောတိ–မဖြစ်၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

တတ္ထ–ထိုအကုသလတ္တာ ခီဏာသဝါနံ နု ဟောတိဟူသော စကားရပ်၌၊ ["တတ္ထ မိဒ္ဓါဒိကာရေ"ဟု ယောဇနာစွဲသည်၊] (ဌတ္တာ–၍၊ စောဒကသ–၏၊ ဤဒိသီ–သော၊ စောဒနာ–စောဒနာစကားသည်၊) သိယာ–ဖြစ်ရာ၏၊ (ကီဒိသီ–သော၊ စောဒနာ–သည်၊ သိယာ–ဖြစ်ရာသနည်း၊) မိဒ္ဓံ–သည်၊ အကုသလံ–သည်၊ နု–မဟုတ်၊ ကသ္မာ–နည်း၊ ရူပတ္တာ–ရူပ်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ ရူပံ–သည်၊ အဗျာကတံ–အဗျာကတတည်း၊ ဣဒဉ္စ–ဤမိဒ္ဓသည်လည်း၊ ရူပံ–ရူပ်တည်း၊ တေနေဝ–ထို့ကြောင့်ပင်၊ ဧတ္ထ–ဤမိဒ္ဓနိဒ္ဒေသ၌၊ ကာယသ္မ အကလ္လတာ အကမ္မညတာတိ–ဟူ၍၊ ကာယဂ္ဂဟဏံ–ကာယသဒ္ဒါကို၊ ကတံ–ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ (ဤဒိသီ–ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ စောဒနာ–သည်၊ သိယာ–၏၊) ကာယသ္မာတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တမတ္တေန–ဆိုအပ်သော စကားမျှကြောင့်၊ ဧတံ–ဤ မိဒ္ဓသည်၊ ရူပံ–သည်၊ ယဒိ (ဟောတိ)–အံ့၊ (ဧဝံ သတိ၊) ကာယပသဒ္ဓါဒယောပိ–ကာယပသဒ္ဓိ အစရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ [အာဒိဖြင့် ကာယလဟုတာ ကာယမုဒုတာ စသည်တို့ကို ယူ] ဓမ္မာ–တို့သည်၊ ရူပမေဝ–ရူပ်ချည်းသာ၊ ဘဝေယျုံ–ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ သုခဉ္စ ၊ပေ၊ သစ္ဆိကရောတီတိ–ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ သုခ ၊ပေ၊ သစ္ဆိကရဏာနိပိ–သုခဝေဒနာကို ခံစားခြင်း, ပရမတ္ထသစ္စာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းတို့သည်လည်း၊ ရူပကာယေနေဝ–ရူပကာယဖြင့်သာ၊ သိယုံ–ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ကာယသဒ္ဒါက ရူပ်အဖြစ်ကို မပြီးစေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) [ကာယသ္မာတိ ဝစနသ္မ ရူပတ္တာ သာဓကတ္တာ၊] ဧတံမိဒ္ဓံ–ဤ မိဒ္ဓသည်၊ ရူပံ–ရူပ်တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ နု ဝတ္တဗ္ဗံ–မဆိုထိုက်၊ ဣတိ–ဤကား အဓြေတည်း။

ဟိ–မှန်၊ ဧတ္ထ–ဤကာယသ္မ အကလ္လတာဟူသော ပါဠိတော်ပါ၌၊ နာမကာယော–နာမကာယသည်၊ ကာယောနာမ–ကာယမည်သည်၊ (ဟောတိ၊) နာမကာယော–သည်၊ (ကာယောနာမ–သည်၊) ယဒိ (ဟောတိ၊) အထ–

သုခပဋိသံ ၊ပေ၊ သိယုံ။ ။"ကာယသ္မ အကလ္လတာ"စသည်၌ ကာယသဒ္ဒါကို ဟောတော်မူကာမျှဖြင့် ဤမိဒ္ဓကို ရူပ်ဟုဆိုလျှင် "သုခဉ္စ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေတိ" စသည်၌ သုခဝေဒနာကို ရူပ်တည်းဟူသာ ကိုယ်ကြီးဖြင့်ခံစားခြင်း, နိဗ္ဗာန်ကို ရူပ်တည်းဟူသောကိုယ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုခြင်းများ ဖြစ်ကုန်စရာရှိ၏၊ ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် သုခကို ခံစားသောတရား, နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသော တရားသည် ရူပ်တရားပင် ဖြစ်စရာရှိသည်–ဟူလို၊ [အမှန်ကား ရူပ်ဖြင့် မခံစားနိုင်၊ နာမ်ဖြင့်သာ ခံစားနိုင်၏၊ ရူပ်ဖြင့်မျက်မှောက် မပြုနိုင်၊ မဂ်, ဖိုလ်, ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် အာဘိညာဉ်တို့ဖြင့်သာ မျက်မှောက်ပြုနိုင်သည်။]

ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ကသ္မာ, သောပ္ပံ ပစလာယိကာတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတေ–ဗုဒ္ဓဟောတော် မူအပ်သနည်း၊ ဟိ–မှန်၊ နာမကာယော–သည်၊ နေ သုပတိ–မအိပ်ငုတ်၊ နစ ပစလာယတိ–မျက်တောက် တလှုပ်လှုပ်ကိုလည်း မပြုတတ်၊ ဣတိ–ဤကား စောဒနာတည်း၊ လိင်္ဂါဒီနံ–လိင်အစရှိသည်တို့သည်၊ (လိင်, နိမိတ္တ, ကုတ္တ, အာကပ္ပတို့သည်၊) ဣန္ဒြိယသ–ဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေ၏၊ (ဖလာနိ–အကျိုးတို့သည်၊ ဟောန္တိ) ဝိယ–နည်းသကဲ့သို့၊ (တထာ) တသ–ထို မိဒ္ဓ၏၊ ဖလတ္တာ–အကျိုး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သောပ္ပံ ပစလာယိကာတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊) ဟိ–ချဲ့၊ ဣတ္ထိလိင်–မိန်းမတို့၏ ပုံသဏ္ဌာန်လည်းကောင်း၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ–မိန်းမတို့၏ အမှတ်အသားလည်းကောင်း၊ ဣတ္ထိကုတ္တံ–မိန်းမတို့ပြုအပ်သော အပြုအမူ လည်းကောင်း၊ ဣတ္ထာကပ္ပော–မိန်းမတို့၏ သွားခြင်းစသော အသွင်အပြင် လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဣမာနိ လိင်္ဂါဒီနိ–ဤလိင် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယသ–၏၊ ဖလတ္တာ–ကြောင့်၊ ဝုတ္တာနိယတာ–(ဣန္ဒြိယနိဒ္ဒေသ၌) ဟောတော်မူအပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ နာမကာယဂေလညသင်္ခါတသ–နာမကာယ၏မကျန်းမမာသည်၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဣမဿာပိ မိဒ္ဓသ–၏လည်း၊ ဖလတ္တာ–ကြောင့်၊ သောပ္ပာဒီနံ–တို့ကို၊ ဝုတ္တာနိ–နည်ပြီ၊ ဟိ–မှန်၊ မိဒ္ဓေ–သည်၊ သတိ–သော်၊ တာနိ–ထိုအိပ်ငိုက်ခြင်းစသော အကျိုးတို့သည်၊ ဟောန္တိ ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဖလူပစာရေန–အားဖြင့်၊ (သောပ္ပစသော အကျိုး၏ အမည်ကို အကြောင်းမိဒ္ဓ၌ တင်စားသောအားဖြင့်၊) မိဒ္ဓံ–သည်၊ အရုပ်–သည်၊ သမာနံပိ–သော်လည်း၊ ဝါ–သော၊ (မိဒ္ဓံ–ကို၊) သောပ္ပံ ၊ပေ၊ သုပိတတ္တံ တိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ အဣ ၊ပေ၊ ပစာလာယိကာတိ–ဟူသော၊ ဝစနတ္ထောနာပိ–အားဖြင့်လည်း၊ အယံ အတ္ထော–"ဖလူပစာရအားဖြင့် ဆိုအပ်ပြီဟူသော ဤ အနက်ကို၊ သာဓိတောဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း၊ [ပစာလာယိကာကို ဝိဂြိုဟ်ပြုရာ၌ "ပစာလာယံ–မျက်လွှာတို့၏ တလှုပ်လှုပ်ဖြစ်ခြင်းကို၊ ကရောတိ–ပြုတတ်၏"ဟု ပြုရ၏၊ ထို့ကြောင့် မိဒ္ဓသည်၊ ပစာလာယိက မဟုတ်၊ မိဒ္ဓ ပြုအပ်သော အကျိုးသည်သာ ပစလာယိကဖြစ်၏၊ ထိုအကျိုးဖြင့် အကြောင်း မိဒ္ဓကို ဖလူပစာရအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သည်–ဟူလို။]

နဟိ နာမကာယော သုပတိ။ ။အိပ်ပျော်နေသောအခါ ဘဝင်အစဉ်ဟူသော နာမကာယသာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် နာမကာယသည် အိပ်၏၊ သို့ပါလျှက် အဘယ်ကို ရည်ရွယ်၍ "နာဟိ နာမကာယော သုပတိ"ဟု စောဒကပုဂ္ဂိုလ် ဆိုပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–ထိနမိဒ္ဓကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်တို့ကြောင့် ရူပကာယ (ခန္ဓာကိုယ်) တစ်ခုလုံး လေးလံသောအခါ ကိုယ်လက်အင်္ဂါများ ထိုထိုအမှုကို ပြုလုပ်ခြင်းမှ ဆုတ်နစ်၍ အိပ်ငိုက်လာ၏၊ ထို အိပ်ငိုက်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ "နေ ဟိ နာမကာယော သုပတိ=နာမကာယသည် မအိပ်ငိုက်"ဟု ဆိုသည်၊ "ရူပကာယသာ အိပ်ငိုက်သည်"ဟူလို။

စ–သည်သာမကသေး၊ သြနာဟာဒီဟိပိ–သြနာဟာအစရှိသော ပါဠိတော်တို့ဖြင့်လည်း၊ (သြနာဟော, ပရိယောနာဟော, အန္တောသမောရောဓော ဟူသော ပါဠိတော်တို့ဖြင့်လည်း၊) အသ–ဤ မိဒ္ဓ၏၊ အရူပဘာဝေါ–နာမ်၏အဖြစ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဒီပိတောယေဝ–ပြတော်မူအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိယသ္မာ–ကြောင့်၊ ရူပံ–သည်၊ နာမကာယသ–ကို၊ သြနာဟော–ဖုံးလွှမ်းတတ်သည်လည်းကောင်း၊ ပရိယောနာဟော–ထက်ဝန်းကျင် ဖုံးလွှမ်းတတ်သည်လည်းကောင်း၊ အန္တောသမောရောဓော–အတွင်းဌ်ပိတ်ချုပ်ထားတတ်သည်လည်းကောင်း၊ နဟောတိ–မဖြစ်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (သြနာဟာဒီဟိပိ–တို့ဖြင့်လည်း၊ အသ–၏၊ အရူပဘာဝေါ–ကို၊ ဘဂဝတာ, ဒီပိတောယေဝ–သည်သာ။)

နနု စ–စောဒနာပါဠိုးအုံ့၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ စောဒနာပါအုံ့နည်း၊) ဣမိနာဝ ကာရဏေန–သြနာဟာအစရှိသော ဤအကြောင်းကြောင့်ပင်၊ [သြနာဟာဒီနာ ဣမိနာဝကာရဏေန၊–ယောဇနာ၊] ဧတံ–ဤမိဒ္ဓသည်၊ ရူပံ–တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ အရူပံ–နာမ်သည်၊ ကသ္မာ–တစ်စုံတစ်ခုသော ဝတ္ထုကို၊ သြနာဟော–ဖုံး လွှမ်းတတ်သည်၊ နဟောတိ၊ ပရိယောနာဟော–သည်၊ နဟောတိ၊) အန္တောသမော ရောဓော–သည်၊ နဟောတိ၊) ဣတိ–ဤသို့ (စောဒနာပါ၏၊) ယဒိ ဧवं–ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် (ရုပ်၏သြနာဟ အစရှိသည်၏အဖြစ်ပြီးစီးလျှင်၊) ["ဣမိနာဝ ကာရဏေန–ကြောင့်ပင်၊ ဧတံ–ဤမိဒ္ဓသည်၊ ရူပံ–သည်၊ ယဒိ ဟောတိ–အုံ့၊ ဧवं သတိ–သော်" ဤသို့လည်း ပေးရိုးပေးစဉ်အတိုင်း ပေးနိုင်၏၊] (အရူပသ–နာမ်၏၊) အာဝရဏမို–တားမြစ်ခြင်းသည်လည်း၊ နဘဝေယျ–မဖြစ် တော့ရာ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (သြနာဟာဒီတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ စပ်၊) ကာမစ္ဆန္ဒာဒယော–အစရှိကုန်သော၊ အရူပဓမ္မာ–တို့သည်၊ အာဝရဏဋ္ဌေန–တားမြစ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိဝရဏာ–တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)ယထာ–နည်းသကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ဣမသ္မာပိ–ဤမိဒ္ဓ၏လည်း၊ (နိဝရဏတွင်ပါဝင်သော ဤမိဒ္ဓ၏လည်း၊) သြနာ ဟာဒိ အတ္ထေန–သြနာဟ အစရှိသောအနက်ကြောင့်၊ သြနာဟာဒီတာ–သြနာဟ အစရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ (သြနာဟ အစရှိသောအမည်ကို၊) ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏။

ယဒိ ဧवं ၊ပေ၊ နဘဝေယျ။ ။ယဒိ ရူပသ သြနဟနာဒီတာ သိဒ္ဓါ၊ [ယဒိ ဧဝံ၏ မူလဋ္ဌီကာစွဲနက်၊ ရှေးဝါကျစကားကို အားလုံးလိုက်စေ၍ "ယဒိ ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ"ဟု စွဲရမည်ဖြစ်သော်လည်း ထိုအနက်ကို အကျဉ်းချုပ်၍ စွဲနက်ကို ပြသည်၊] အရူပသ နသိယာ၊ အာဝရဏံပိ နဘဝေယျ၏အဖွင့်၊) ဤအဖွင့်အတိုင်း "အရူပသ အာဝရဏံပိ နဘဝေယျ"ဟု ပေးရသည်၊ တံတား (ရေကာတာရိုး)ကို ဖွဲ့ဆည်းခြင်းစသည်တို့၌ ရေကာတာဝယ်ပါဝင်သော ရုပ်တရားတို့၏တားဆည်းပုံကို မြင်ရသောကြောင့် နာမ်တရားမှာ အာဝရဏ (တားဆည်းခြင်း)လည်း မဖြစ်နိုင်ရာ ရောက်သည်–ဟူလို၊ [သေတုဗန္ဓာဒီသု ၊ပေ၊ နဘဝေယျာတိ အတ္ထော၊–ဋီကာ။]

အပိစ–သည်သာမကသေး၊ ပဠုနိဝရဏေ၊ ပေ၊ ဒုဗ္ဗလိကရဏေတိ–ဟူ၍၊ ဝစနတောပိ–ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်လည်း၊ ဧတံ–ဤမိဒ္ဓသည်၊ အရူပံ–နာမ်တည်း၊ [ပဠုနိဝရဏာ၌ မိဒ္ဓလည်းပါဝင်ရကား ဤမိဒ္ဓသည် နာမ်တရားဖြစ်၏–ဟူလို၊] ဟိ–မှန်၊ ရူပံသည်၊ စိတ္တုပ္ကိလေသော–စိတ်ကို ညစ်နွမ်းစေတတ်သည်၊ နု ဟောတိ၊ ပညာယ–၏၊ ဒုဗ္ဗလိကရဏံ–အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သောတရားသည်၊ နု. ဟောတိ၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း။

ကသ္မာ–ကြောင့်၊ (ရူပံ–သည်၊ စိတ္တုပ္ကိလေသော–သည်လည်းကောင်း၊ ပညာယ–၏၊ ဒုဗ္ဗလိကရဏံ–သည်လည်းကောင်း၊) နု ဟောတိ–မဖြစ်ဘဲရှိအုံ့နည်း၊ သန္တိ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ ဥပက္ကိလေသောတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံနု–ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်လော၊ [ဘိက္ခဝေ–တို့၏၊ ဧကေ–အချို့ကုန်သော၊ (ယေ) သမဏဗြာဟ္မဏာ–အကြင် ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့သည်၊ သုရံ–သေရည်ကို၊ ပိဝန္တိ–သောက်ကြကုန်၏၊ မေရယံ–အရက်ကို၊ (ပိဝန္တိ၊) သုရာမေရယပါနာ–သေရည်အရက်ကို သောက်ခြင်းမှ၊ အပ္ပဋိဝိရတာ–မရှောင်ကြဉ်ကြကုန်၊ (တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊) သန္တိ–နှ၏၊ ဘိက္ခဝေ–တို့ကို၊ အယံ–ဤသေရည်အရက်သောက်ခြင်းသည်၊ မဒ္ဒမော–ရေးဦးစွာသော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ–တို့၏၊ ဥပက္ကိလေသော–ညစ်နွမ်းကြောင်းတည်း၊ [အဂုတ္တရ်–စတုက္ကနိပါတ်, ရောဟိတသုတ်, ဥပက္ကိလေသသုတ်။]

[စိတ္တုပ္ကိလေသ၏သာဓကို ပြပြီး၍, ပညာယဒုဗ္ဗလိကရဏ၏သာဓကကို ပြလိုသောကြောင့် "အပရမ္ပိ"စသည်ကို မိန့်၊] အပရမ္ပိ–အခြားသော သုတ်ကိုလည်း၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ (ကိုး၊) ဆခေါ မေ ဂဟပတိပုတ္တ၊ ပေ၊ ဘဝတိ တိ–ဟူ၍၊ (ဝုတ္တံ–ပြီ၊) [ဂဟပတိပုတ္တ–သူကြွယ်သား၊ သုရာမေရယမဒ္ဒပမာဒဋ္ဌာနာနုယောဂေ–ယစ်မူကြောင်း မေ့လျော့ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော သေရည် အရက်သောက်မှုကို အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်း၌၊ အာဒီနဝါ–အပြစ်တို့သည်၊ ဣမေဆ–ဤ ခြောက်ပါးတို့တည်း၊ (ကတမေ–အဘယ်ခြောက်ပါးတို့နည်း၊) သန္နိဋ္ဌိကာ–မျက်မှောက်ဘဝ၌ဖြစ်သော၊ ဓနဟာနိ–ဥစ္စာ၏ဆုံးရှုံးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) (သုရာ–သေရည်သည်၊) ကလဟပ္ပဝမုခံ–ခိုက်ရန်ကို တိုးပွားစေတတ်သည်၊ (ဟောတိ၊) ရောဂါနံ–ရောဂါတို့၏၊ အာယတနံ–တည်ရာအကြောင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) အကိတ္တိသဒ္ဒနံ–ကျော်စောမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်သည်၊ (ဟောတိ၊) ကောပီနနိဒ်သနံ–အင်္ဂါဇာတ်ကို ဖော်ပြတတ်သည်၊ (ဟောတိ၊) ပညာယ–၏၊ ဒုဗ္ဗလိကရဏာနွေဝ–အားမရှိအောင် ပြုခြင်းသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဆဋ္ဌံ–ခြောက်ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ပဒံ–အကြောင်းသည်၊ ဘဝတိ၊–ဒီဃနိယာယ် သင်္ဂီလသုတ်။]

စ–ဆက်၊ ပစ္စက္ခတောပိ–မျက်မှောက်အားဖြင့်လည်း၊ ဧတံ–ဤ စေတသော ဥပက္ကိလေသ, ပညာယ ဒုဗ္ဗလိကရဏာ ဖြစ်ခြင်းဟူသောအနက်သည်၊ သိဒ္ဓမေဝ–

ပြီးသည်သာ၊ [ပိဖြင့် ဘုရားဟောတရားတော်ကို ပေါင်း၊] ယသ္မာ–ကြောင့်၊ မဒ္ဓေ–သေရည် အရက်သည်၊ ဥဒရဂတေ–ဝမ်းတွင်းသို့ ရောက်လသော်၊ စိတ္တံ–သည်၊ သံကိလိဿတိ–ညစ်နွမ်း၏၊ ပညာ–သည်၊ ဒုဗ္ဗလာ–အားမရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ, မဒ္ဓံဝိယ–သေရည် အရက်ကဲ့သို့၊ မိဒ္ဓမ္ပိ–သည်လည်း၊ စိတ္တသံကိလေသောစေဝ–စိတ်ကို ညစ်နွမ်းစေတတ်သည်လည်းကောင်း၊ ပညာယ–၏၊ ဒုဗ္ဗလီကရဏဋ္ဌေ–အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သည်လည်းကောင်း၊ သိယာ–ဖြစ်ရာသည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ–ဤကား စောဒနာတည်း၊ နဿ–မဖြစ်သင့်၊ (ကသ္မာ–နည်း၊) ပစ္စယနိဒ္ဒေသတော–အကြောင်းခံ့ အကျိုးကို ညွှန်ပြကြောင်းတည်း။

ဟိ–ချဲ့၊ [ယောဇနာ၌ "ဒဠ္ဍိ"ဟု ဆို၏၊] မဒ္ဓံ–သည်၊ သံကိလေသော–ညစ်နွမ်းကြောင်းသည်၊ ယဒိဘာဝေယျ၊ (ဝေ၊သတိ၊) သော–ထိုသေရည်အရက်သည်၊ (နိဒ္ဒေသံ အာဂစ္ဆေယျုဒ္ဓဒ္ဓ စပ်၊) ဣမေပဋ္ဌ၊ ပေ၊ ဥပက္ကိလေသောတိဝါ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဇဝမေဝ၊ ပေ၊ ဥပက္ကိလေသောတိဝါ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကတမေ၊ ပေ၊ ဥပက္ကိလေသောတိဝါ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဇဝမာဒီသု–အစရှိကုန်သော၊ ဥပက္ကိလေသနိဒ္ဒေသေသု–ဥပက္ကိလေသ၏ နိဒ္ဒေသတို့၌၊ နိဒ္ဒေသံ–အကျယ် ညွှန်ပြအပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ အာဂစ္ဆေယျ–ရောက်ရာ၏၊ [စေတသော–စိတ်၏၊ ဥပက္ကိလေသ–ညစ်နွမ်းကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဋ္ဌ–ကုန်သော၊ ဣမေ နိဝရဏော–တို့ကို၊ ပဟာယ–ပယ်စွန့်၍–(မဏ္ဍိမနိကာယ်, မူလပဏ္ဏာသ, ဩပမ္မဝဂ်, စူဠဟတ္ထိပဒေါပမသုတ်၊) ဘိက္ခဝေ–တို့၏၊ ဇဝမေဝခေါ–ဤ အတူပင်၊ စိတ္တာသ–၏၊ ဥပက္ကိလေသာ–ညစ်နွမ်းကြောင်းတို့သည်၊ ဣမေပဋ္ဌ–တို့တည်း၊ ယေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ–ယင်း ညစ်နွမ်းကြောင်းတို့သည်၊ ဥပက္ကိလိဋ္ဌ–ညစ်နွမ်းစေအပ်သော၊

မဒ္ဓေ ၊ပေ၊ ဟောတိ။ ။စိတ္တ သံကိလိဿတိအရ "စိတ်ညစ်"ဟူရာ၌ စိတ်မချမ်းမသာဖြစ်သော စိတ်ညစ်ခြင်း မဟုတ်၊ တဏှာရာဂ လောဘစသည် ထကြွ၍ စိတ်ယုတ်မာ ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ပညာ ဒုဗ္ဗလာဟူရာ၌လည်း ကုသိုလ်ရေးဆိုင်ရာ ပညာအစစ်အမှန်ကို ဆိုလိုသည်၊ အရက်သောက်ပြီးသောအခါ ထိုအစစ်အမှန်ပညာ မျိုးကား မဖြစ်နိုင်၊ လောကီရေးရာကြံစည်သော ပညာအတု၏ သွက်လက်မှုကို အကြောင်းပြု၍ "ပညာဒုဗ္ဗလာ ဟောတိ"ဟူသော ဤစကားကို မပယ်ရှားသင့်။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသတော။ ။"ပစ္စယေ ဖလနိဒ္ဒေသတော"ဟု နောက်အကျယ်၌ ဦးကာဖွင့်၏၊ ဆိုလိုရင်းကား–သေရည် အရက်သောက်မှုသည် အကြောင်း၊ ဥပက္ကိလေသ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏဖြစ်ရခြင်းသည် အကျိုး၊ ဤသို့ အကြောင်းအပေါ်၌ အကျိုးကို ညွှန်ပြသော ဖလူပစာရစကားဖြစ်သောကြောင့်, နဿ–မဖွဲ့ကဲ့သို့ မိဒ္ဓသည် စိတ္တသံကိလေသ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏ မဖြစ်သင့်၊ [ယောဇနာ၌ "ပစ္စယနိဒ္ဒေသတောတိ ဥပက္ကိလေသ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏာနံ(တို့၏) ပစ္စယဘာဝနိဒ္ဒေသတော (မဒ္ဓက အကြောင်းဖြစ်ပုံကို ညွှန်ပြခြင်းကြောင့်) မဒ္ဓံ သံကိလေသော နု ဟောတိ"ဟု ဖွင့်၏၊ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က မဒ္ဓကို ဥပမာပြု၍ မိဒ္ဓကို စောဒနာသောကြောင့် မိဒ္ဓတိုင်အောင်ဖြေမှ ပြည့်စုံသည်။]

စိတ္တံ–သည်၊ မုဒုစေဝ–နူးညံ့သည်လည်း၊ နာ ဟောတိ–မဖြစ်နိုင်၊ ကမ္မနိယံစ–အမှုခွဲကောင်းသည်လည်း၊ နာ (ဟောတိ)–နိုင်၊ ပဘဿရံစ–ပြိုးပြိုးပြက်ထွက်သော အရောင်ရှိသည်လည်း၊ နာ (ဟောတိ)–နိုင်၊ ပဘင်္ဂံစ–အပြားအားဖြင့် ပျက်စီးတတ်သည်လည်း၊ ဝါ–အပြားအားဖြင့် ပျက်စီးခြင်းသဘောရှိသည်လည်း၊ (ဟောတိ၊) [ရှေးနိဿယခွဲ "နာ ပဘင်္ဂံစ"ဟူသော ပါဠိတော်ကိုတွေ့၍၊ "ပဘင်္ဂံစ–ထက်ဝန်းကျင်မှ တောက်ပခြင်းသို့ ရောက်သည်လည်း၊ နာ ဟောတိ"ဟု ပေးလေသည်၊ ပါဠိတော်ရင်းခွဲ "နာ"မပါ၊] အာသဝါနံ–တို့၏၊ ခယာယစ–ကုန်ခြင်းငှာလည်း၊ နာ သမ္မာသမာဓိယတိ–ကောင်းစွာ မတည်ကြည်၊ ကတာမေပဌ–တို့နည်း၊ ဘိက္ခဝေ, ကာမစ္ဆန္ဒော–သည်၊ စိတ္တသ–၏၊ ဥပက္ကိလေသော–ညစ်နွမ်းကြောင်းသည်၊ (ဟောတိ၊)–(ဗောဇ္ဈင်သံယုတ်, နိဝရဏဝဂ်, ဥပက္ကိလေသသုတ်၊) ဘက္ခဝေ, စိတ္တသ–၏၊ ဥပက္ကိလေသာ–တို့သည်၊ ကတာမေ–တို့နည်း၊ အဘိဇ္ဈာ–အဘိဇ္ဈာဟူသော၊ ဝိသမလောဘော–ဝိသမလောဘသည်၊ စိတ္တသ–၏၊ ဥပက္ကိလေသော–ညစ်နွမ်းကြောင်းတည်း၊ မူလပံ,.မူလပရိယာယဝဂ်, ဝတ္ထုသုတ်။]

ပန–စင်စစ်ကား၊ ယသ္မာ, တသ္မိं–ထိုသေရည် အရက်ကို၊ ပိတေ–သောက်အပ်ပြီးသော်၊ ယေ (ဥပက္ကိလေသာ)–အကြင် ဥပက္ကိလေသတို့သည်၊ စိတ္တသံကိလေသာစေဝ–စိတ်ကို ညစ်နွမ်းစေတတ်ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ပညာယ–၏၊ ဒုဗ္ဗလီကရဏာစ–အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ၊ (တေ)ဥပက္ကိလေသာ–တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တသ္မာ, တံ–ထိုမဇ္ဇကို၊ တေသံ–ထို စိတ္တသံကိလေသ ပညာယဒုဗ္ဗလီကရဏတို့၏၊ ပစ္စယတ္တာ–အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–အကြောင်းဖြစ်သည့်အတွက်၊ ပစ္စယနိဒ္ဒေသတော–အကြောင်းခွဲအကျိုးကို ညွှန်ပြခြင်းကြောင့်၊ ဧဝံ–ဤသို့ စေတသော ဥပက္ကိလေသ ပညာယဒုဗ္ဗလီကရဏဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ [မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသတ်ဟူသော စောဒကပုဂ္ဂိုလ်၏စကားနှစ်ရပ်တို့တွင် မဇ္ဈ၏အတွက် ရှင်းလင်းချက်ကိုပြုပြီး၍ မိဒ္ဓအတွက် ရှင်းလင်းချက်ကို ပြလိုသောကြောင့် "မိဒ္ဓပန"စသည် မိန့်၊] ပန–ကား၊ မိဒ္ဓံ–သည်၊ သယမေဝ–ကိုယ်တိုင်ပင်၊ စိတ္တသ–၏၊ သံကိလေသောစေဝ–ညစ်နွမ်းကြောင်းသည်လည်းကောင်း၊ ပညာယ–၏၊ ဒုဗ္ဗလီကရဏာဒု–အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ မိဒ္ဓံ–သည်၊ အရူပမေဝ–နာမ်သာတည်း၊ ["နာမ်ဖြစ်သောကြောင့် ကာမစ္ဆန္ဒစသည်ကဲ့သို့ ဥပက္ကိလေသတရားခွဲ ဟောတော်မူသည်"ဟူလို။]

ပဘင်္ဂံစ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ "နစ ပဘင်္ဂံ"ဟုရှိ၏၊ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်, နိဝရဏဝဂ်, ဥပက္ကိလေသသုတ်အဋ္ဌကထာ၌ "ပဘင်္ဂံစာတိ အာရမဏော စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏ ဘာဝူပဂမနေန (အာရုံဝယ် စုစုဝေးဝေး မတည်နိုင်ဘဲ မှုန့်မှုန့်ညက်ညက်အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းအားဖြင့်၊) ဘင်္ဂနသဘာဝံ (ပျက်စီးခြင်းသဘောရှိ၏)"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် (နစ)' မလို, "ပဘင်္ဂံစ"ဟုသာ ရှိပါစေ၊ [ပ+ဘဉ္ဇဓာတ်, ဏုပစ္စည်း, တဿီလအနက်ဟော။]

ဘိယျော–အလွန်၊ (ဝတ္တဗ္ဗံ–ဆိုဖွယ်သည်၊) ကိဉ္စ–အဘယ်နည်း၊ [ဤကိဉ္စ ဘိယျောပုဒ်ကို စိတ္တပ္ပါဒကဏ္ဍ ရူပါဝစရကုသလ တတိယဈာနနိဒ္ဒေသ၌ အနက်ပေးပုံ ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊] သမ္မယောဂဝစနတော–ယှဉ်ခြင်းကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ (မိဒ္ဓံ–သည်၊ အရူပမေဝ–သာတည်း၊) ဟိ–မှန်၊ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏံ ၊ပေ၊ နိဝရဏသမ္မယုတ္တဘာဝတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏံ–သည်၊ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏေန–အဝိဇ္ဇာနိဝရဏအားဖြင့်၊ နိဝရဏစေဝ–နိဝရဏမည်သည်လည်းကောင်း၊ နိဝရဏသမ္မယုတ္တဉ္စ–နိဝရဏနှင့်ယှဉ်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ နိက္ခေပကဏ္ဍ နိဝရဏဂေါ့ဌကနိဒ္ဒေသ၊] တသ္မာ သမ္မယောဂဝစနတော–ထိုသို့ယှဉ်ခြင်းကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ဣဒံ–ဤ မိဒ္ဓသည်၊ နှ ရူပ်–ရုပ်မဟုတ်၊ ဟိ–မှန်၊ ရူပ်–သည်၊ သမ္မယုတ္တသင်္ခါ–သမ္မယုတ္တဟူသော အရေအတွက်ကို၊ နှ လဘတိ–မရ၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း။

(စောဒကဿ–၏၊ ဧဝံ–ဤသို့သော၊ မတိ–အလိုတည်း၊) အထာပိသိယာ–အကယ်၍မူလည်းဖြစ်အုံ၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ ဖြစ်ရာသနည်း၊) ယထာလာဘဝသေန–အကြင်အကြင် ရထိုက်သောအနက်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဧတံ–ဤ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏံ အစရှိသောစကားကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဟိ–ချဲ့၊ သိပ္ပိက, သမ္ဘုကမ္မိ–ခရ, ယောက်သွားကိုလည်းကောင်း၊ သက္ခရကထလမ္မိ–ကျောက်စရစ်, အိုးခြမ်းကိုလည်းကောင်း၊ မစ္ဆဂုမ္ဗမ္မိ–ငါးအပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊ စရန္တမ္မိ–လှည့်လည်နေသည်ကိုလည်းကောင်း၊ တိဋ္ဌန္တမ္မိ–ရပ်တည်နေသည်ကိုလည်းကောင်း၊ [ပသေယျ–မြင်ရာ၏၊ . . . သိလက္ခန်, သာမညဖလသုတ်၊] ဣတိဧဝံ–သို့၊ ဧကတော–တပေါင်းတည်း၊ ကတ္တာ–၍၊ ယထာလာဘဝသေန–ဖြင့်၊ ဝုတ္တံယထာ–ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့၊ [ဟိ–မှန်၊ သက္ခရကထလ–သည်၊ တိဋ္ဌတိယေဝ–တည်ရုံသာ တည်နိုင်၏၊ နှ စရတိ–မလှည့်လည်နိုင်၊ ဣတရဒွယံ–ဤ သက္ခရကထလမှ တစ်ပါးသော သိပ္ပိက, သမ္ဘုက, မစ္ဆဂုမ္ဗနှစ်ပါးအပေါင်းသည်၊ တိဋ္ဌတိပိ–တည်လည်း တည်နိုင်၏၊ စရတိပိ–လှည့်လည်လည်း လှည့်လည်နိုင်၏၊] ဧဝံ–တူ၊ ဣဓာပိ–ဤ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏံ အစရှိသော ပါဠိရပ်ဌလည်း၊ မိဒ္ဓံ – သည်၊ နိဝရဏမေဝ – နိဝရဏသာတည်း၊

သိပ္ပိက သမ္ဘကံပိ။ ။သပ္ပတိ (အပဒါပိ သမာနာ) ဂစ္ဆတီတိ သိပ္ပိ–ခြေမရှိသော်လည်း သွားတတ်သောကြောင့် ခရသည် (တစ်နည်း) ကနကမာသည် သိပ္ပိမည်၏၊ သပ္ပဓာတ်, သ၏အကို ဣပြု၊ "ကိုက်ဏိကာဒယော"ဟူသော ဏွာဒိမောဂ္ဂလာန် (၂၂)သုတ်ဖြင့် ကိကပစ္စည်းသက်၊ သမ္ဘုကသဒ္ဒါကား ယောက်သွား အနက်ဟောတည်း၊ သမ္ဘတိ ဥဒကံ မဏ္ဍောတီတိ သမ္ဘုကော–ရေကို တန်ဆာဆင်တတ်သော သတ္တဝါ, (ဥက, တစ်နည်း–ကပစ္စည်းဟု ဆို၏၊) သိပ္ပိကာစ+သမ္ဘုကောစ သိပ္ပိက သမ္ဘုကံ၊ "ကသမ္ဘုကဓာတော"ဟု ရှိရာ၌ကား ကသမ္ဘုကသဒ္ဒါသည် ကစဝဂ်၏ပရိယာယ် (အမှိုက်) အနက်ဟောတည်း။

နေ သမ္မယုတ္တံ–သမ္မယုတ္တမဟုတ်၊ ထိနံ–သည်၊ နိဝရဏမ္မိ–နိဝရဏလည်း ဟုတ်၏၊ သမ္မယုတ္တမ္မိ–သမ္မယုတ်လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံကို၊ (ထိနမိဒ္ဓနှစ်ပါးလုံးကို၊) ဧကတော, ကတ္တာ၊ ယထာလာဘဝသေန–ဖြင့်၊ နိဝရဏဥဿ နိဝရဏသမ္မယုတ္တဿာတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ပြီ။

ပန–ဆက်၊ မိဒ္ဓံ–သည်၊ သက္ခရကထလံ–သည်၊ တိဋ္ဌတေဝယထာ–တည်ရုံသာ တည်နိုင်သကဲ့သို့၊ နေ စရတိယထာ–မလှည့်လည်နိုင်သကဲ့သို့၊ ဧवं–တူ၊ နိဝရဏမေव–နိဝရဏသာဖြစ်၏၊ နေ သမ္မယုတ္တံ–သမ္မယုတ်မဖြစ်၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ မိဒ္ဓံ–ည်၊ ရူပမေव–ရုပ်သာတည်း၊ ဣတိ–ဤသို့သော၊ (မတိ–အလိုသည်၊ အထာပိသိယာ–အံ့၊ ဧဝံသတိ–သော်၊) နေ–မဖြစ်သင့်၊ (ကသ္မာ–နည်း၊ မိဒ္ဓဿ–၏၊) ရူပဘာဝါသဒ္ဓိတော–ရုပ်အဖြစ်၏ မပြီးစီးခြင်းကြောင့်တည်း၊ (ရုပ်အဖြစ်က အပြီးအစီးသေချာပြီး မဟုတ်သောကြောင့်တည်း၊) ဟိ–မှန်၏၊ သက္ခရကထလံ–သည်၊ နေ စရတိ–မလှည့်လည်နိုင်၊ ဣတိ–ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်သည်၊ သုတ္တေန–ပါဠိတော်နှင့်၊ ဝိနာပိ–ကင်းရှိလည်း၊ သိဒ္ဓံ–ပြီးသည်၊ ဝါ–ထင်ရှားသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တတ္ထ–ထို သိပ္ပိကသမ္ဗုကမ္မိအစရှိသော ပါဠိရုပ်၌၊ ယထာလာဘဝသေန–ဖြင့်၊ အတ္ထော–သည်၊ ဟောတု–ဖြစ်ပါစေ၊ မိဒ္ဓံပန–သည်ကား၊ ရူပံ–တည်း၊ ဣတိဧတံ–ဤ အနက်သည်၊ အသိဒ္ဓံ–ပြီးပြီး မဟုတ်၊ (ထင်ရှားပြီးမဟုတ်၊) တသ–ထို မိဒ္ဓ၏၊ ဣမိနာ သုတ္တေန–ဤ ထိနမိဒ္ဓ နိဝရဏ်အစရှိသော ပါဠိရုပ်ဖြင့်၊ ရူပဘာဝေါ–ရုပ်၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ သာဓေတုံ–ပြီးစေခြင်းငှာ၊ နေ သက္ကာ–မတတ်ကောင်း၊ မိဒ္ဓဿ–၏၊ ဣတိ (တသ္မာ) ရူပဘာဝါသိဒ္ဓိတော–ထိုသို့ ရုပ်အဖြစ်၏ မပြီးစီးခြင်းကြောင့်၊ ဣဒံ–ဤပါဠိကို၊ ယထာလာဘဝသေန–ဖြင့်၊ နေ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မမူအပ်သည် မဟုတ်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ မိဒ္ဓံ–သည်၊ အရူပမေव–နာမ်သာတည်း။

ဘိယျော–အလွန်၊ (ဝတ္ထုဗ္ဗံ–ဆိုဖွယ်သည်၊) ကိဉ္စ–အဘယ်နည်း၊ စတ္တာတ္တာတိ အာဒိဝစနတော–စတ္တာတ္တာ အစရှိသောစကားကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ (စတ္တာတ္တာ အစရှိသောစကား၏ ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) မိဒ္ဓံ–သည်၊ အရူပမေव–နာမ်သာတည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဝိဘင်္ဂသ္မိံ–စျာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌၊ ဝိဂတ ၊ပေ၊ ထိနမိဒ္ဓေါတိစ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဣဒံ ၊ပေ၊ ပရိသောဧတိတိစ–ပရိသောဧတိဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဧဝံ–သို့၊ စတ္တာတ္တာတိအာဒိ–အစရှိသောစကားကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ–ပြီ၊ စ–ဆက်၊ ရူပံ–ကို၊ ဧဝံ–ဤသို့ စတ္တာတ္တာအစရှိသည်ဖြင့်၊ နေ ဝုစ္စတိ–ဟောတော်မမူအပ်၊ တသ္မာပိ–ကြောင့်လည်း၊ မိဒ္ဓံ–သည်၊ အရူပမေव–တည်း၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း၊ (ဝိဂတထိနမိဒ္ဓေါတိ–ကား၊ တဿထိနမိဒ္ဓဿ–၏၊ ဝါ–ကို၊ စတ္တာတ္တာ–စွန့်အပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝန္တာတ္တာ–ထွေးအန်အပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မုတ္တာတ္တာ–လွတ်အပ်ပြီး၏

အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဟီနတ္တာ–ပယ်အပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋ္ဌိနိသဋ္ဌတ္တာ–တစ်ဖန် စွန့်လွှတ်အပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဝိဂတ ထိနမိဒ္ဓေါ–ကင်းသော ထိနမိဒ္ဓရှိ၏၊) တေန–ထို့ကြောင့်၊ ဝိဂတ ထိနမိဒ္ဓေါတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ဣဒံစိတ္တံ–ကို၊ ဣမမှာ ထိနမိဒ္ဓါ–ဤ ထိနမိဒ္ဓမှ၊ သောဝေတိ–သုတ်သင်၏၊ ဝိသောဝေတိ–အထူးသဖြင့်သုတ်သင်၏၊ ပရိသောဝေတိ–ထက်ဝန်းကျင် သုတ်သင်၏၊ မောစေတိ–လွှတ်စေ၏၊ ဝိမောစေတိ–အထူးသဖြင့် လွှတ်စေ၏၊ ပရိမောစေတိ–ထက်ဝန်းကျင် လွှတ်စေ၏၊ တေန–ကြောင့်၊ ထိနမိဒ္ဓါစိတ္တံ ပရိသောဝေတီတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ [စျာနဝိဘင်းပါဠိတော်, သုတ္တန္တဘာဇနီယ။]

(မိဒ္ဓံ–သည်၊ အရူပ်–သည်၊) နမဟုတ်၊ (ကသ္မာ–နည်း၊ စတ္တာတ္တာဒိ အာဒိ ဝစနသ–အစရှိသော စကား၏၊) စိတ္တဇသ–စိတ္တဇဖြစ်သော ထိနမိဒ္ဓ၏၊ အသမ္ဘဝ ဝစနတော–စျာန်ခဏာ၌ မဖြစ်သင့်ခြင်းကို ဟောတော်မူကြောင်းစကား၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ၊) မိဒ္ဓံ–သည်၊ စိတ္တဇ–စိတ္တဇမိဒ္ဓလည်းကောင်း၊ ဥတုဇ–လည်းကောင်း၊ အာဟာရဇ–လည်းကောင်း၊ (ဣတိ–သို့၊) တိဝိဓ–သုံးပါးအပြား ရှိ၏၊ တသ္မာ, တတ္ထ–ထိုသုံးပါးတို့တွင်၊ ယဝ–အကြင် မိဒ္ဓသည်၊ စိတ္တဇ–စိတ်ကြောင့်ဖြစ်၏၊ တသ–ထိုစိတ္တဇမိဒ္ဓ၏၊ ဝိဘဂေ–စျာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌၊ စျာနစိတ္တေဟိ–စျာန်စိတ်တို့ကြောင့်၊ အသမ္ဘဝေါ–မဖြစ်သင့်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တော–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ အရူပဘာဝေါ–နာမ်၏အဖြစ်ကို၊ နသာဓိတော–ပြီးစေတော်မူအပ်သည် မဟုတ်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ မိဒ္ဓံ–သည်၊ ရူပမေव–ရုပ်သာတည်း၊ ဣတိ–ဤကား စောဒနာတည်း၊ ရူပဘာဝါသိဒ္ဓိတောဝ–ရုပ်အဖြစ်၏ မပြီးစီးခြင်းကြောင့်ပင်၊ (မိဒ္ဓံ–သည်၊ ရူပ်–သည်၊) နမဟုတ်၊ ဟိ–ချဲ့၊ မိဒ္ဓသ–၏၊ ရူပဘာဝေ–ရုပ်၏အဖြစ်သည်၊ သိဒ္ဓေ–ပြီးစီးလသော်၊ (အပြီးအစီး ထင်ရှားပြီးဖြစ်လသော်၊) တတ္ထ–ထိုစျာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌၊ စိတ္တဇသ–စိတ္တဇမိဒ္ဓ၏၊ အသမ္ဘဝေါ–မဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တော–

စိတ္တဇသောသမ္ဘဝ ဝစနတော။ ။ဝစနတောကို "ဝစနဘာဝတော"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဘာဝပွဓာန ဘာဝလောပ ကြံစေလိုသည်၊ ထို ဝစနအရကိုလည်း စတ္တာတ္တာစသောစကားကို ယူစေလိုသောကြောင့် "စတ္တာတ္တာတိ အာဒိဝစနသ"ဟု ဋီကာထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ စောဒကအလိုအားဖြင့် စိတ္တဇမိဒ္ဓ, ဥတုဇမိဒ္ဓ, အာဟာရဇမိဒ္ဓဟု သုံးမျိုးရှိရာ စိတ္တဇမိဒ္ဓ၏စျာန်ခဏာ၌ မဖြစ်ခြင်းကို ဆိုသောစကားဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ထိုစကားအတွက် မိဒ္ဓကို ရုပ်မဟုတ်ဟု မဆိုနိုင်ပါ–ဟူလို၊ တစ်နည်း–"ဝစနတော"အရ တိုက်ရိုက် ဟောတော်မူခြင်းကို မယူဘဲ ထိုစကားဖြင့် ထင်ရှားပြခြင်းဟူသော ပကာသနအနက်ကို ယူ၍ စတ္တာတ္တာစသောစကားဖြင့် စျာန်ခဏာ၌ စိတ္တဇမိဒ္ဓ၏ မဖြစ်ခြင်းကို ထင်ရှားပြသောကြောင့် ထိုစကားအတွက် မိဒ္ဓကို ရုပ်မဟုတ်ဟု မဆိုနိုင်ပါ–ဟူလို၊ စတ္တာတ္တာတိ အာဒိဝစနသ ၊ပေ၊ အသမ္ဘဝ ဝစနဘာဝတောတိ အတ္ထော၊ စတ္တာတ္တာတိ အာဒိဝစနေနဝါ ၊ပေ၊ အတ္ထော၊–ဋီကာ။]

ပြီ၊ ဣတိဧတံ–ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ လဒ္ဓံ–ရခြင်းငှာ၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်းပါ၏၊ စ–စင်စစ်ကား၊ သောဧဝ–ထို မိဒ္ဓ၏ရုပ်အဖြစ်သည်ပင်၊ နိ သိဒ္ဓတိ–မပြီးစီး၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ မိဒ္ဓံ–သည်၊ အရူပမေဝ–နာမ်သာတည်း။

ဘိယျော (ဝတ္ထုဗ္ဗံ–သည်၊) ကိဉ္စ–နည်း၊ မဟာနဝစနတော–ပယ်ခြင်းကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ (မိဒ္ဓံ–သည်၊ အရူပမေဝ၊) ဟိ–ချဲ့၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ဘိက္ခဝေ, ဆ–နှံသော၊ ဓမ္မေ–တရား၊ ပဟာယ–ပယ်စွန့်၍၊ ပဌမဇ္ဈာနံ–သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ–ရောက်၍၊ (တစ်နည်း) ပဌမဇ္ဈာနံ–ကို၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ–ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရိတုံ–နေခြင်းငှာ၊ ဘဗ္ဗော–ထိုက်၏၊ ကတမေ ဆ–အဘယ်ခြောက်ပါး၊ ကာမစ္ဆန္ဒံ–ကာမစ္ဆန္ဒကိုလည်းကောင်း ၊ပေ၊ ဝိစိကိစ္ဆံ–ကိုလည်းကောင်း၊ (ပဟာယ–၍၊ ပဌမဇ္ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတုံ ဘဗ္ဗော၊) ပန–နိဝရဏာဝါးပါးမှ တခြား၊ ကာမေသု–ကာမဂုဏ်တို့၌၊ အသ–ထိ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာဒီနဝေါ–အပြစ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ သမ္မာ–မဖေါက်မပြန်, ဟုတ်မှန်စွာ၊ ပညာယ–ဖြင့်၊ သုဒိဋ္ဌော–ကောင်းစွာ မြင်အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိစ–ဤသို့လည်းကောင်း၊ (အဂ်ုတ္တိရ်, ဆက္ကနိပါတ်, ဒေဝတာဝဂ်, ပဌမကဿပသုတ်၊) ပဠ–ကုန်သော၊ ဣမေ နိဝရဏေ–တို့ကို၊ ပဟာယ–၍၊ ဗလဝတိယာ–အားရှိသော၊ ပညာယ–ဖြင့်၊ အတ္တတ္ထံဝါ–မိမိ စီးပွားကိုလည်းကောင်း၊ ပရတ္ထံဝါ–သူတစ်ပါး စီးပွားကိုလည်းကောင်း၊ ဥဘယတိ–သိနိုင်လတ္တံ့၊ ဣတိစ–ဤသို့လည်းကောင်း၊ (အဂ်ုတ္တိရ်, ပဠကနိပါတ်, နိဝရဏဝဂ်, အာဝရဏသုတ်၊) (ဣတိ) အာဒီသု–အစရှိသော ပါဠိရုပ်တို့၌၊ မိဒ္ဓဿာပိ–ကိုလည်း၊ (ပိဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏစသည်ကို ပေါင်း၊) ပဟာနံ–ပယ်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ရူပံစ–ရူပ်ကိုကား၊ နိ ပဟာတဗ္ဗံ–ပယ်ထိုက်သော တရားမဟုတ်၊ ယထာဟ–အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ ရူပဂ္ဂန္ထော–ကို၊ အဘိညေယျော–ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိထိုက်၏၊ ပရိညေယျော–ပိုင်းခြား၍ သိထိုက်၏၊ နိ ပဟာတဗ္ဗော–မပယ်ထိုက်၊ နိ ဘာဝေတဗ္ဗော–မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်စေထိုက်၊ နိ သစ္ဆိကာတဗ္ဗော–မျက်မှောက် မပြုထိုက်၊ ဣတိ–သို့၊ (အာဟ–ပြီ၊) (ဓမ္မဟဒယဝိဘင်း, အဘိညေယျာဒိဝါရ။)

ဣမသ္မာပိ–ဤ မိဒ္ဓ၏လည်း၊ ဝါ–ကိုလည်း၊ ပဟာနဝစနတော–ပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ (ပယ်ခြင်းကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊) မိဒ္ဓံ အရူပမေဝ၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း၊ (ဣမသ္မာပိ–

သုဒိဋ္ဌော ဟောတိ။ ။"ကာမေသု အာဒီနဝေါ သုဒိဋ္ဌော"ပါဠ်ဖြင့် ကာမ၏ အာဒီနဝကိုမသိသော မောဟပယ်ပုံကို ပြ၏၊ နိဝရဏာဝါးပါးနှင့် ဤအညာဏကို ပေါင်း၍ "ဆ ဓမ္မေ ပဟာယ"အရ ဆဓမ္မဖြစ်သည်၊ [ကာမေသု ခေါ ပန ၊ပေ၊ ပဟာနံ မာဟ။]

ဤ မိဒ္ဓ၏လည်း၊ ပဟာနဝသေန–ပယ်ခြင်းကို ဟောတော်မူကြောင်းစကား တည်း၊ ဝိဇ္ဇမာနေပိ–ထင်ရှား ရှိပါသော်လည်း၊) ရူပသညာပိ–၏လည်း၊ ဝါ–ကိုလည်း၊ ပဟာနဝစနတော–ကြောင့်၊ (မိဒ္ဓံ–သည်၊ အရူပ်–သည်၊) နမဟုတ်၊ ဟိ–မှန်၊ ဘိက္ခဝေ၊ ရူပ်–သည်၊ တုမှာကံ–သင်တို့၏ (ဥစ္စာသည်၊) နမဟုတ်၊ တံ–ထိုရူပ်ကို၊ ပဇဟထ–ပယ်စွန့်လိုက်ကြကုန်လော၊ ကိုတိတ္ထေ–ဤ ပါဠိရပ်၌၊ (ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်, နတုမှာကသုတ်၌၊) ရူပသညာပိ–ကိုလည်း၊ ပဟာနံ–ကို၊ ဝုတ္တမေဝ–ဟောတော်မူအပ်ပြီးသည်သာ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧတေ–ဤပဟာနံဟု ဟောတော်မူခြင်းသည်၊ အကာရဏံ–အကြောင်းမဟုတ်၊ ကိုတိ–ဤကား စောဒနာတည်း၊ (ဧတေ–ဤပဟာနံဟု ဟောတော်မူခြင်းသည်၊ အကာရဏံ–အကြောင်းမဟုတ်သည်၊) နမဟုတ်၊ (ကာရဏမေဝ–အကြောင်းဟုတ်သည်သာ၊ ကသ္မာ–နည်း၊ သုတ္တေ–ရူပ် ဘိက္ခဝေ နတုမှာကံ အစရှိသောသုတ်၌၊) အညထာ–ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ခြင်းဟူသော တစ်ပါးသောအပြား အားဖြင့်၊ ဝုတ္တတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ တသ္မိံ သုတ္တေ–ထို ရူပ် ဘိက္ခဝေ နတုမှာကံ အစရှိသောသုတ်၌၊ ယော ဘိက္ခဝေ ရူပေ ဆန္ဒရာဂဝိနယော, တံ တတ္ထ ပဟာနန္တိ–ဟူ၍၊ ဧဝံ–သို့၊ ဆန္ဒရာဂ ပဟာနဝသေန–ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ရူပသ–ကို၊ ပဟာနံ–ပယ်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဆ ဓမ္မေ ၊ပေ၊ ပဟာယာတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ ယထာ–, ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ပဟာတဗ္ဗမေဝ–ပယ်ထိုက်သော တရားကိုသာ၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်သည်၊ နမဟုတ်၊ ကိုတိ–သို့၊ အညထာ–ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ခြင်းဟူသော တစ်ပါးသောအပြားအားဖြင့်၊ ဝုတ္တတ္တာ–ကြောင့်၊ မိဒ္ဓံ–သည်၊ နရူပံ–ရူပ်မဟုတ်၊ ["ကိုတိ (တသ္မာ) ဝုတ္တတ္တာ"ဟုလည်း ကိုတိနှင့် ဝုတ္တတ္တာကို တွဲ၍ပေးနိုင်၏။]

တံ တတ္ထ ပဟာနံ။ ။ရှေ့၌ "ယော ဆန္ဒရာဂဝိနယော"ဟု ရှိသောကြောင့် "သော တတ္ထ ပဟာနံ"ဟု ရှိသင့်သော်လည်း "ပဟာနံ"ဟု နောက်ပုဒ်ကိုလိုက်၍ "တံ"ဟု နုပုလ္လိင်ထား၏၊ ["သမာသ်၌ တ, ရှေ့လိုက်ရ, ဝါကျ နောက်လိုက်မြဲ"နှင့် ညီ၏။] တစ်နည်း–ဝိနယောဟူသော ပုလ္လိင်ကိုပြင်၍ "တံ ဝိနယံ"ဟုသော်လည်း စွဲပါ၊ [တံ တတ္ထ ၊ပေ၊ ဝိနယနန္တိ ဝါ အတ္ထော၊–ဋီကာ။]

နယထာ ၊ပေ၊ ဝုတ္တန္တိ။ ။ဤဝါကျ၌ ဆိုလိုရင်းကား "ဆ ဓမ္မနှင့် ပဌနိဝရဏတို့ကို ပဟာတဗ္ဗအစစ်ဖြစ်သောကြောင့် ပဟာတဗ္ဗတရား တို့"ဟူ၍သာ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သကဲ့သို့, ထိုအတူ ရုပ်တရားတို့ကို ဧကန္တ ပဟာတဗ္ဗအနေအားဖြင့် ပဟာတဗ္ဗဟု ဟောတော်မမူအပ်ပါ–ဟု ဆိုလိုသည်၊ "ကိုတိ အညထာ ဝုတ္တာ"၌ "ယော ဘိက္ခဝေ ရူပေ ဆန္ဒရာဂဝိနယော တံ တတ္ထ ပဟာနံ"ကို "အညထာ ဝုတ္တ"ဟု ဆိုသည်၊ ရုပ်ကို ပယ်ခြင်းမှ တစ်ပါး, ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ခြင်းဟူသော တစ်ပါးသော အပြားကို "အညထာ"ဟု မှတ်ပါ။

တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မိဒ္ဓ၏ ရုပ်မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သော ဣမေ ၊ပေ၊ ဥပဏ္ဏိလေသေတိအာဒီနိ-အစရှိကုန်သော၊ ယာနိ ဇောနိ သုတ္တာနိ-တို့သည်၊ (သန္ဓိ၊) ဧတေဟိစေဝ-ဤ သုတ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အညေဟိ-ဤသုတ်တို့မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ သုတ္တေဟိစ-တို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ မိဒ္ဓံ-သည်၊ အရူပမေဝ-နာမ်သာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ တထာဟိ-ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအုံ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အာဝရဏာ-စိတ်ကို ပိတ်ဆို့တတ်ကုန်သော၊ နိဝရဏာ-စိတ်ကို တားမြစ်တတ်ကုန်သော၊ စေတသော-ကို၊ အဇ္ဈာရုဠှာ-လွှမ်းမိုး၍ တက်ရောက်တတ်ကုန်သော၊ ပညာယ-၏၊ ဒုဗ္ဗလီကရဏာ-အားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော တရားတို့သည်၊ ဣမေ ပဋ္ဌ-တို့တည်း၊ ကတမေ ပဋ္ဌ-တို့နည်း၊ ဘိက္ခဝေ, ကာမစ္ဆန္ဒော-သည်၊ အာဝရဏော-၏၊ နိဝရဏော-၏ ၊ပေ၊ ဘိက္ခဝေ, ထိနမိဒ္ဓံ-သည်၊ အာဝရဏံ-၏၊ နိဝရဏံ-၏၊ နိဝရဏော-၏၊ စေတသော-ကို၊ အဇ္ဈာရုဠှံ-၏၊ ပညာယ-၏၊ ဒုဗ္ဗလီကရဏံ-အားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်၏၊ ဣတိစ-ဤသို့လည်းကောင်း၊ (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်, နိဝရဏဝဂ်, နိဝရဏသုတ်။)

ဘိက္ခဝေ, ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏံ-သည်၊ အန္ဓကရဏံ-(ဉာဏ်မျက်စိကို) ကန်းအောင် ပြုတတ်၏၊ အစက္ခုကရဏံ-ဉာဏ်စက္ခုကို မပြုတတ်၊ အညာဏကရဏံ-မသိအောင် ပြုတတ်၏၊ (သိအောင် မပြုတတ်၊) ပညာနိရောဓိကံ-ပညာကို ချုပ်စေတတ်၏၊ ဝိဃာတပက္ခိကံ-သံသရာဆင်းရဲကို ဖြစ်စေတတ်၏၊ (သံသရာဆင်းရဲအဖို့ဌ ပါဝင်၏၊) အနိဗ္ဗာနသံဝတ္တနိကံ-နိဗ္ဗာန်ကို မဖြစ်စေတတ်၊ ဣတိစ-သို့လည်းကောင်း၊ (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်, နိဝရဏဝဂ်, နိဝရဏသုတ်။)

ဗြာဟ္မဏ-ပဏ္ဍာ၊ ဧဝမေဝခေါ-ဤအတူပင်၊ ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ ထိနမိဒ္ဓပရိယုဋ္ဌိတေန-ထိနမိဒ္ဓသည် တိုက်ခိုက်လုယူအပ်သော၊ ထိနမိဒ္ဓပရေတေန-ထိနမိဒ္ဓသည် အလွန်သက်ရောက်အပ်သော၊ (ထိနမိဒ္ဓသည် လွှမ်းမိုးအပ်သော၊) စေတသာ-စိတ်ဖြင့်၊ ဝိဝရတိ-နေ၏၊ ဣတိစ-သို့လည်းကောင်း၊ (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်, သာကစ္ဆဝဂ်, သိဂါရဝသုတ်။)

တထာဟိ ၊ပေ၊ ကရဏာ။ ။"အညေဟိ သုတ္တေဟိ"အရ အခြားပါဠိတော်များကို ပြလို၍ "တထာဟိ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ အကုသလပ္ပဝတ္တိ အာဝရဏ်တိ အာဝရဏာ၊ နိဝါရေန်တိ နိဝရဏာ၊ စိတ္တံ အဘိဘဝန္တာ (အဓိ၏အနက် ဖွင့်) အာရောဟန်တိ စေတသော အဇ္ဈာရုဟာ၊ ဌိကာ။

အန္ဓ ၊ပေ၊ ဝိဃာတပက္ခိကံ။ ။အန္ဓကရဏံ ၊ပေ၊ ပညာနိရောဓိကံ လေးပုဒ်တွင် နောက်နောက်ပုဒ်သည်၊ ရှေးရှေးပုဒ်၏အနက် ဖွင့်တည်း၊ လေးပုဒ်လုံး ပရိယာယ်ဝေါဟာရ ဖြစ်သည်၊ ဝိဃာတ (ပင်ပန်းခြင်း)ဟူသည် သံသရာဆင်းရဲတည်း၊ နိဝရဏတို့က ထိုဒုက္ခကို ဖြစ်စေတတ်သည်ကိုပင် "ဝိဃာတပက္ခ-ဆင်းရဲပင်ပန်းခြင်းဘက်၌+ဣက-ပါဝင်သည်"ဟု ဆိုသည်။

ဘိက္ခဝေ, အယောနိသော-မသင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကရော တော-နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အနုပ္ပန္နော-မဖြစ်သေးသော၊ ကာမစ္ဆန္ဒော စေဝ-ကာမစ္ဆန္ဒသည်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ၊ပေ၊ အနုပ္ပန္နံ-သော၊ ထိနမိဒ္ဓံစေဝ-သည်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိစ-သို့လည်းကောင်း၊ (ဟာဟာဝဂ္ဂသံယုတ်, နိဝရဏဝဂ်, အယောနိသော မနသိကာရသုတ်။)

ဘိက္ခဝေ, ပဋ္ဌ-နိ်သော၊ ယဒိဒံ (ယေ+ဣမေ) နိဝရဏာ-အကြင်နိဝရဏာ တို့သည်၊ (သန္တို့၊) အယံ-ဤ နိဝရဏဝါးပါးသည်၊ ကေဝလော-သက်သက် သော၊ (ကုသိုလ် အဗျာကတနှင့်မရောသော၊) အကုသလာရာသိဟိ-အကုသိုလ် အစုသာတည်း၊ ဣတိစ-သို့လည်းကောင်း၊ (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်, အမ္ဗပါလိဝဂ်, သကုဏဂ္ဃိသုတ်၊) ဧဝမာဒီနိ-ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ အနေကာနိ-များစွာကုန် သော၊ ဧတသ-ဤ မိဒ္ဓ၏၊ အရူပဘာဝဧတတကာနေဝ-နာမ်၏အဖြစ်ကို ထွန်းပြတတ်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ သုတ္တာနိစ-တို့ကိုလည်း၊ ဝုတ္တာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

[သုတ္တန်သာဓကများစွာကို ပြပြီး၍, အဘိဓမ္မာသာဓကကို ပြလိုသောကြောင့် "ယသ္မာစ"စသည် မိန့်၊] စ-သည်သာ မကသေး၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတံ-ဤ မိဒ္ဓသည်၊ အရူပံ-တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အာရုပ္ပေပိ-အရူပဘုံ၌လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ ဟိ-သာဓကကား၊ မဟာပကာရဏော-ကျမ်းကြီးဖြစ်သော၊ ပဋ္ဌာနေ-ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌၊ နိဝရဏံ ၊ပေ၊ နု ပုရေဇာတ ပစ္စယာတိ-ဟူသော၊ ဧတသ-ဤ ပါဠိတော်၏၊ ဝိဘင်္ဂေ-အကျယ်ဝေဖန်ရာ၌၊ အာရုပ္ပေ ၊ပေ၊ အဝိဇ္ဇာ နိဝရဏံတိ-ဟူသော၊ ဧတံ-ဤပါဠိတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ဣတိ-ဤသို့ အစရှိသော၊) သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော စကားကို၊ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ-ချဲ့ထိုက် ၏၊ တသ္မာ, ဧတ္ထ-ဤ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏနိဒ္ဒေသ၌၊ မိဒ္ဓံ-သည်၊ အရူပမေဝ-သာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ သန္ဓိဌာနံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့၊ ဂန္တ္ဗဗ္ဗံ-ရောက်ထိုက်၏၊ (တစ်နည်း) သန္ဓိဌာနံ-အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ဂန္တ္ဗဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ [ရှေးနိဿယ၌ "အဝဂန္တ္ဗဗ္ဗံ"ဟု ရှိ၏။] (ဣတိ-အပြီးတည်း။)

၁၁၆၆။ ။ကုက္ကုစ္စနိဒ္ဒေသေ-၌၊ အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာတိ အာဒီ နိ-အစရှိသော စကားတို့ကို၊ မူလတော-ကုက္ကုစ္စဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်းအား ဖြင့်၊ ကုက္ကုစ္စဒဿနတ္ထံ-ကုက္ကုစ္စကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တာနိ-ဟောတော်မူ အပ်ကုန်ပြီ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဧဝံ သညိတာယ-ဤသို့ အမှတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဝိတိက္ကမေ-လွန်ကျူးခြင်းကို၊ ကတေ-ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ဝတ္ထုဗ္ဗောဟာရေ-ဝတ္ထုကို လွှမ်းမြှုံကျင့်ခြင်း၌၊ နိဒ္ဒိတေ-ပြီးပြီးလသော်၊ (ကတော ဝိတိက္ကမေကို ထပ်ဖွင့် သည်၊) ပုန-တစ်ဖန်၊ သဗ္ဗာတသတိနောပိ-အလွန်ဖြစ်သော အမှတ်ရခြင်း ရှိသည် ဖြစ်၍လည်း၊ မယာ-ငါသည်၊ ဒုဋ္ဌု-မကောင်းသဖြင့်၊ (မကောင်းမှုကို၊)

ကတံ–ပြုအပ်ပြီ၊ (ပြုမိလေစွ၊) ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ အနုတပ္ပမာနသ–အဖန်ဖန် ပူပန်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပစ္ဆာနုတာပဝသေန–နောင်တတစ်ဖန် ပူပန်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဧတံ–ဤ ကုဋ္ဌာစွဿသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တေန–ကြောင့်၊ တံ–ထို ကုဋ္ဌာစွကို၊ မူလတော–အားဖြင့်၊ ဒသ္သေတုံ, အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာတိ အာဒိ–အစရှိသောစကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

တတ္ထ–ထို အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အကပ္ပိယဘောဇနံ–မအပ်သော ဘောဇဉ်ကို၊ (ဂဏဘောဇန သိက္ခာပုဒ်၌လာသော ဂဏဘောဇဉ်စသည်ကို၊) ကပ္ပိယသညီ–အပ်၏ဟု အမှတ်ရှိသည်၊ ဟုတ္တာ, ပရိဘုဉ္ဇတိ–သုံးဆောင်၏၊ [ဤသုံးဆောင်ရုံမျှဖြင့် ကုဋ္ဌာစွ မဖြစ်သေး၊] အကပ္ပိယမံသံ–မအပ်သော အသားကို၊ ကပ္ပိယမံသသညီ–အပ်သောအသားဟု အမှတ်ရှိသည်၊ ဟုတ္တာ၊ အစ္ဆမံသံ–အကပ္ပိယဖြစ်သော ဝံသတ္ထဝါ၏အသားကို၊ သူကရမံသန္တိ–ဝက်သားဟူ၍၊ ခါဒတိ–ခဲစား၏၊ ဝါ–သို့မဟုတ်၊ ဒီပိမံသံ–သစ်၏အသားကို၊ မိဂမံသန္တိ–သမင်သားဟူ၍၊ ခါဒတိ၊ ကာလေ–ရဟန်းတို့၏စားသောက်ချိန် အခါသည်၊ (မွန်းမတက်မီ အခါသည်၊) ဝိတိဝတ္တေ–လွန်ပြီးလသော်၊ ကာလသညာယ–စားသောက်ချိန် အခါဟူသော အမှတ်ဖြင့်၊ (မွန်းမတည့်သေးဟူသော အမှတ်ဖြင့်၊ ဘုဉ္ဇတိ–စား၏၊) ပဝါရေတွာ–ပဝါရိတ်သင့်ပြီး၍၊ အပ္ပဝါရိတသညာယ–ပဝါရိတ် မသင့်ဟူသော အမှတ်ဖြင့်၊ (ဘုဉ္ဇတိ၊) ပတ္တသ္မိံ–သပိတ်၌၊ ရဇေ–မြှုပ်သည်၊ ပတိတေ–ကျပြီးလသော်၊ ပဋ္ဌဂ္ဂဟိတသညာယ–အကပ်ခံအပ်ပြီးဟူသော အမှတ် ဖြင့်၊ ဘုဉ္ဇတိ၊ ဧဝံ–သို့၊ အကပ္ပိယေ–မအပ်သော အရာ၌၊ ကပ္ပိယသညာယ–

အပ်၏ဟူသော အမှတ်ကြောင့်၊ ဝိတိက္ကတိ–လွန်ကျူးမှုကို၊ ကရောတိနာမ– ပြုသည်မည်၏၊ [စားသည်ကိုပင် လွန်ကျူးမှုကိုပြုသည်ဟု ခေါ်သည်၊] ပန– ကား၊ သူကရမံသံ–ကို၊ အစ္ဆမံသ သညာယ–ဝံ၏အသားဟူသော အမှတ်ဖြင့်၊ ခါဒမာနော–ခဲစားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ ကာလေ–ရဟန်းတို့၏ စားသောက်ချိန် အခါ၌၊ ဝိကာလသညာယ–နေလွဲအခါဟူသော အမှတ်ဖြင့်၊ ဘုဉ္ဇမာနော–စားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ ကပ္ပိယေ–အပ်သော အရာ၌၊

ဧဝံ ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။အကပ္ပိယ၌ ကပ္ပိယဟု မှတ်ထင်ခြင်းသည် ထင်မှတ်နေသော သညာမျှသာတည်း၊ ကုဋ္ဌာစွ မဟုတ်သေး၊ ထိုသို့ ယုံမှားသည့်အတွက် မည်သည့်အမှုကိုမျှ မပြုလျှင် မည်သည့်အပြစ်မျှ မဖြစ်သေး၊ ထိုသို့ ယုံမှားသံသယ ရှိပါလျက် လွန်ကျူးမိလျှင် အကုသိုလ်ဖြစ်လေပြီ၊ ဤအကုသိုလ်အပြစ်သည် ကုဋ္ဌာစွ မဟုတ်သေး၊ ဆိုင်ရာအကုသိုလ်သာ ဖြစ်သေး၏၊ ထိုသို့ ကျူးလွန်ပြီးနောက် ထို အမှုကို အမှတ်ရ၍, "ငါပြုမိတာ မှားပေါ့"ဟု နောင်တတစ်ဖန် ပူပန်မှုသာလျှင် ကုဋ္ဌာစွဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာ"စသည်ကို ကုဋ္ဌာစွ၏ အရင်းမူလဟု ဆိုသည်။

အကပ္ပိယသည်တာယ–မအပ်ဟု အမှတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိတိက္ကမံ–ကို၊ ကရောတိနာမ–မည်၏၊ [ရှေ့၌ ကပ္ပိယသညာယဟု ရှိခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌လည်း "အကပ္ပိယသညာယ"ဟုရှိလျှင် ရှေ့နောက်ညီသည်။]

ပန–ကား၊ အနဝဇ္ဇံ–အပြစ်မရှိသော၊ ကိဉ္စိဒေဝ–တစ်စုံတစ်ခုသော အမှုကို ပင်၊ ဝဇ္ဇသည်တာယ–အပြစ်ရှိ၏ဟု အမှတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝဇ္ဇံ–အပြစ်ကို၊ အနဝဇ္ဇသည်တာယ–အပြစ်မရှိဟု အမှတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကရောန္တော–ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနဝဇ္ဇေ–အပြစ်မဟုတ်သော အမှုဌ၌၊ ဝဇ္ဇသညာယ–အပြစ်ဟု မှတ်ထင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိတိက္ကမံ–ကို၊ ကရောတိနာမ–မည်၏၊ ပန–ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန–ဝိတိက္ကမံဖြစ်ပုံမှ တစ်ပါး, ကုက္ကစ္စဖြစ်ပုံကား၊ယသ္မာ, ဧတေ–ဤ ကုက္ကစ္စသည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌ စပ်၊) မေ–ငါသည်၊ ကလျာဏ–ကောင်းမှုကို၊ အကတံ၀တ–မပြုအပ်မိလေစွ၊ ကုသလ–ကုသိုလ်ကို၊ အကတံ၀တ၊ ဘိရုတ္တာဏ–သေခါနီး၀ယ် ကြောက်ခြင်းမှ စောင့်ရှောက်တတ်သော ကောင်းမှုကို၊ အကတံ၀တ၊ ပါပ–မကောင်းမှုကို၊ ကတံ၀တ–ပြုအပ်မိ လေစွ၊ လုဒ္ဓ–ကြမ်းတမ်းသော မကောင်းမှုကို၊ ကတံ၀တ၊ ကိဗ္ဗိသ–မကောင်းကျိုးကို ပြုတတ်သော အမှုကို၊ ကတံ၀တ၊ ဣတိ၀ေ–သို့၊ အနဝဇ္ဇေ–အပြစ်မဟုတ်သည်၌၊ ဝဇ္ဇသညိတာယပိ–အပြစ်ဟု အမှတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ ဝိတိက္ကမေ–လွန်ကျူးမှုကို၊ ကတေ–ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ အသ–ထို ကုက္ကစ္စ၏၊ အညမ္မိ–အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာစသည်မှ တစ်ပါးလည်းဖြစ်သော၊ ဝတ္ထုံ–တည်ရာအကြောင်းကို၊ အနုဓာနန္တော–ခွင့်ပြုတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ယံ ဧ၀ရူပံတိအာဒိ–ကို၊ (ဘဂ၀ါ) အာဟ–ပြီ၊ [ဧ၀ရူပံဖြင့် "အလားတူ အကြောင်း၀တ္ထုများကို ခွင့်ပြုတော်မူသည်"ဟု လို။]

တတ္ထ–ထို ယံ ဧ၀ရူပံ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ကုက္ကုစ္စပဒံ–ကုက္ကုစ္စပုဒ်သည်၊ ဝုတ္တတ္ထမေ၀–ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသည်သာ၊ [စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍ, အကုသိုလ် ဒေါသမူစိတ်၏ ယေ၀ါပနကတရားတို့ကို ဖွင့်ဆိုရာ၌ "ကုစ္ဆိတံ

ဘိရုတ္တာဏ။ ။ဘိရု၌ ဘီဓာတ် ကြုပစ္စည်းဟု ထောမနိဓိဆို၏၊ ကြောက်လေ့ရှိသူကိုလည်းကောင်း, ကြောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် တတိယ ပါရာဇိကအဋ္ဌကထာ၌ ကြောက်ခြင်းကြိယာကို ယူဖို့ရန် "ဘယသင်္ခါတာ ဘီရု"ဟု လည်းကောင်း, "တာယနံ ရက္ခဏ ကမ္မံ–စောင့်ရှောက်တတ်သော အကုသိုလ်က"ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ "ဘီရုတော–တာဏ ဘီရုတ္တာဏ"ဟု ပြု၊ ယောဇနာ၌ကား "ဘီရုနံ ပုဂ္ဂလာနံ–ကြောက်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို"ဟု ဖွင့်လေ၏၊ [တာဏ၌ "တြာ"ဟု သက္ကတရှိသောကြောင့် ပျောက်သော ရ်အစား ဒွေဘော်လာ၍ နကိုလည်း ဏပြုရသည်၊ ကိဗ္ဗိသပုဒ်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာ၌ကာ, တတိယ ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ် အဖွင့်၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

ကတံ ကုကတံ” စသည်ဖြင့် ဖွင့်ခဲ့ပြီ–ဟူလို၊] ကုက္ကစ္စာယနာကာရော–ကုက္ကစ္စကို ဖြစ်စေခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ ဝါ–ကုက္ကစ္စကို ပြုခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ ဝါ–ကုက္ကစ္စ၏ ဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ ကုက္ကစ္စာယနာ–မည်၏၊ ကုက္ကစ္စေန–ကုက္ကစ္စဖြင့်၊ အယိတသ–ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ–ရာတည်း၊ ကုက္ကစ္စာယိတတ္တံ–ရာ၊ စေတသော ဝိပွဋ္ဌိသာရော တိ ဇဋ္ဌ–ဌ၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ကတာကတသ–ပြုအပ်ပြီးသော မကောင်းမှု, မပြုအပ်သေးသော ကောင်းမှုသို့၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇသ–အပြစ်ရှိသော မကောင်းမှု, အပြစ်မရှိသော ကောင်းမှုသို့၊ အဘိမုခဂမနံ–ရှေးရှုဖြစ်ခြင်းသည်၊ ပဋ္ဌိသာရောနာမ–၏၊ [စာအုပ်တို့၌ “ဝိပွဋ္ဌိသာရောနာမ” ဟု ရှိ၏၊] ပန–ဆက်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧသော–ဤပြုအပ်ပြီးသော မကောင်းမှု, မပြုအပ်သေးသော ကောင်းမှုသို့ ရှေးရှုဖြစ်ခြင်းသည်၊ (“ပဋ္ဌိသာရော, ဝိပွဋ္ဌိသာရော”တို့၌ စပ်၊) ကတံ–ပြုအပ်ပြီးသော၊ ပါပံဝါ–မကောင်းမှုကိုမူလည်း၊ အကတံ–မပြုအပ်သည်ကို၊ နု ကရောတိ–မပြုနိုင်၊ (မတတ်နိုင်၊) အကတံ–မပြုအပ်သေးသော၊ (မပြုအပ်ခဲ့သော၊) ကလျာဏံဝါ–ကောင်းမှုကိုလည်း၊ ကတံ–ပြုအပ်ပြီးကို၊ နု ကရောတိ–နိုင်၊ တသ္မာ, ဝိရူပေါ–ဖောက်ပြန်သော၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ကုစ္ဆိတော–စက်ဆုပ်အပ်သော၊ ပဋ္ဌိသာရော–ရှေးရှုဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဝါ–အောက်မေ့ ခြင်းတည်း၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ ဝိပွဋ္ဌိသာရော–မည်၏၊ ပန–ဆက်၊ သော–ထို ဝိပွဋ္ဌိသာရသည်၊ စေတသော–၏၊ (ဝိပွဋ္ဌိသာရော–တည်း၊) သတ္တသ–သတ္တဝါ၏၊ (ဝိပွဋ္ဌိသာရော–သည်၊) နု–မဟုတ်၊ ဣတိ

ကုက္ကစ္စာယနာကာရော။ ။ကုက္ကစ္စာယနကို ဘာဝသာဓနပြုဖို့ရန် အဖွင့်တည်း၊ “ကုက္ကစ္စသ+အာယနံ (အယနာ) ကုက္ကစ္စာယနာ”ဟု ပြု၊ ကုက္ကစ္စ+အာယန+အာကာရ”ဟု ခွဲ၊ အာယနဌ် အယဓာတ်, ကာရိတ်ကြောင့် ကုက္ကစ္စကို ဖြစ်စေခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ “ကုက္ကစ္စ ဘာဝနာကာရော”ဟု ဖွင့်၏၊ (တစ်နည်း) ကရဓာတ်၏အနက်၌ အာယပစ္စည်းသက်၍ “ကုက္ကစ္စကို ပြုခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ”ဟု ပေး၊ [ကုက္ကစ္စ ကရဏာကာရော–ဋီကာ] (တစ်နည်း) “ကုက္ကစ္စ+အယန”ဟု ခွဲ၊ “အယ–ဂတိမှိ”ဟူသောဓာတ်၊ “ကုက္ကစ္စ၏ ဖြစ်ခြင်းဟူသောအခြင်းအရာ”ဟု ပေး၊ “ကုက္ကစ္စသို့+ရောက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ”ဟု ရှေးနိသယပေး၏၊ [ကုက္ကစ္စဂမနာကာရော ဝါ–ဋီကာ။]

ဝိပွဋ္ဌိသာရော။ ။“[ဝိပဋ္ဌ+သာရော၊] ပဋ္ဌကို “အဘိမုခံ”ဟုလည်းကောင်း, သာရောကို “ဂမနံ”ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ ကတာကတသကို “သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇသ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ အဘိမုခဂနု၏ ကံပုဒ်ကိုထည့်၍ ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ ဝိ၏အဖွင့် မပါသေး၊ ထို့ကြောင့် “ကတာကတသ ၊ပေ၊ ပဋ္ဌိသာရောနာမ”ဟု ရှိပါစေ၊ ထို့နောက် ဝိ၏ “ဝိရူပ, ကုစ္ဆိတ”နှစ်နက်ကို ပြလို၍ “ယသ္မာ ၊ပေ၊ ဝိပွဋ္ဌိသာရော” မိန့်သည်၊ “ဝိပွဋ္ဌိသာရော–ပြုအပ်ပြီးသော မကောင်းမှု, မပြုအပ်မိသော ကောင်းမှုကိုရှေးရှု၍ ဖောက်ပြန်သော (စက်ဆုပ်ဖွယ်သော) ဖြစ်ခြင်းသဘော”ဟု သဒ္ဒတ္ထမှတ်ပါ။

(ဣမသေ အတ္ထသေ)–ကို၊ ဥပနတ္တံ–သိစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ စေတသော ဝိပွဋ္ဌိသာရောတိ–ဟူ၍၊ (ဘာဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ အယံ–ဤစေတသော ဝိပွဋ္ဌိသာရော ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အသေ–ထို ကုက္ကုစ္စ၏၊ သဘာဝနိဒ္ဒေသော–သဘောကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း။

ပန–ကား၊ ဥပဓိမာနံ–ဖြစ်လတော်၊ ဝါ–သော၊ ကုက္ကုစ္စံ–သည်၊ အာရဂ္ဂ–ပွတ်ဆောက်ဖျားသည်၊ (ပွတ်ခံသော ဆောက်၏အဖျားသည်၊) ကံသပတ္တံ–ကြေးကွက်ကို၊ (ဝိလိခတိ) ဣဝ–ရေးခြစ်သကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) မနံ–စိတ်ကို၊ ဝိလိခမာနမေဝ–ရေးခြစ်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဥပဓိတိ၊ တသ္မာ, မနောဝိလေခေါတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ အယံ–ဤ မနောဝိလေခေါဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အသေ–ထိုကုက္ကုစ္စ၏၊ ကိစ္စနိဒ္ဒေသော–ကိစ္စကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ (စိတ်ကို ရေးခြစ်ခြင်းသည် ကုက္ကုစ္စ၏ကိစ္စဖြစ်၏၊ ထို ကိစ္စကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါဖြစ်သည်။] ပန–ဆက်၊ ဝိနယေ–ဝိနည်းပါဠိတော်၌၊ အထခေါ–၌၊ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော–သည်၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ အနုဝသိတ္တာ အနုဝသိတ္တာ–နေ့စဉ်နေ၍, နေ့စဉ်နေ၍၊ [တစ်ပုဒ်တည်းရှိလျှင် ကောင်း၏။] အာဝသထပိဏ္ဍံ–ဧည့်သည်တို့တည်းခိုရာ ဧရပ်စသည်၌ ဝတ်တည်ထားအပ်သော ဆွမ်းကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ–ဘုဉ်းပေးခြင်းငှာ၊ ပဋ္ဌိကွိတုံ–ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ကုက္ကုစ္စာယန္တော–ကုက္ကုစ္စကို ပြုတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) နု ပဋ္ဌိဂ္ဂဟေသိ–မခံယူ၊ ဣတိ–သို့၊ ယံ ကုက္ကုစ္စံ–သည်၊ အာဂတံ–ပြီ၊ တံ–ထို ဝိနယကုက္ကုစ္စသည်၊ နိဝရဏံ–နိဝရဏကုက္ကုစ္စသည်၊ နု–မဟုတ်၊ (ကသ္မာ–နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ), အရဟတော–ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌၊) မယာ–သည်၊ ဒုဋ္ဌု–မကောင်းသဖြင့်၊ ဣဒံ–ဤ အမှုကို၊ ကတံ–ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိဧဝံ–သို့၊ အနုတာပေါ–နောင်တတစ်ဖန် ပူပန်ခြင်းသည်၊ နု အတ္ထိ–မရှိ၊ (တသ္မာ, တံ–ထို ဝိနယကုက္ကုစ္စသည်၊ နိဝရဏံ–သည်၊ နု–မဟုတ်၊) ပန–အနွယကား၊ နိဝရဏပဋ္ဌိဗုပကံ–ကုက္ကုစ္စနိဝရဏ၏ အတုဖြစ်သော၊ ဧတံ–ဤ ကုက္ကုစ္စသည်၊ ကပ္ပတိ–အပ်လေသလော၊ နု ကပ္ပတိ–မအပ်လေသလော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိမံသနသခ်ါတံ–စဉ်းစားတတ်သော စိတ္တုပ္ပာဒ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝိနယကုက္ကုစ္စံနာမ–ဝိနယကုက္ကုစ္စမည်၏၊ (ဝိနည်းဌီလာသော ကုက္ကုစ္စမည်၏။)

ဝိနယကုက္ကုစ္စံ။ ။ဝိနယေ+အာဂတံ+ကုက္ကုစ္စံ ဝိနယကုက္ကုစ္စံ၊ ["ကုက္ကုစ္စံ အာဂတံ"ကို ကြည့်၍ "အာဂတ"ပုဒ် အကြေကြဲသည်၊ ယောဇနာ၌ ဥပဓိပုဒ် အကြေကြ၏။] ဝိနည်းဌီလာသော ထို ကုက္ကုစ္စကား အရှင်သာရိပုတ္တရာ၌သော်မှ ဖြစ်နိုင်သေးရကား အကုသိုလ် ကုက္ကုစ္စစေတသိက် မဟုတ်၊ "အပ်လေသလော, မအပ်လေသလော"ဟု တွေးတောသောအခြင်းအရာ စိတ္တုပ္ပာဒ်သာတည်း၊ [ကပ္ပတိ နု ကပ္ပတိတိ ပဝတ္တ စိတ္တုပ္ပာဒေါ ဝိနယကုက္ကုစ္စံ–ဋီကာ။]

၁၁၇၆။ ။ကတမေ ၊ပေ၊ သမ္မယုတ္တာစာတိ ပဒသေ–ဟူသော ပုဒ်၏၊ နိဒ္ဒေသေ–၌၊ ယသ္မာ, ထိနမိဒ္ဓ–သည်၊ အညမညံ–အချင်းချင်း၊ နိ ဝိဟောတိ–မစွန့်၊ တသ္မာ, ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏံ ၊ပေ၊ နိဝရဏသမ္မယုတ္တာစာတိ–ဟူ၍၊ အဘိန္ဒိတ္တာ–မခွဲခြားမူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ပန–ကား၊ [အဖို့တစ်ပါးဟုလည်း ပေးကြ၏၊] ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓစ္စေ–သည်၊ သတိပိ–ရှိပါသော်လည်း၊ (ယှဉ်ပါသော်လည်း၊) ကုက္ကုစ္စသ–၏၊ အဘာဝေါ–မရှိခြင်းကြောင့်၊ (မယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊) ကုက္ကုစ္စေန–နှင့်၊ ဝိနာပိ–ကင်း၍လည်း၊ [ပိုဖြင့် သဟကိုဆည်း၊] ဥဒ္ဓစ္စံ–သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ, တံ–ထို ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စကို၊ ဘိန္ဒိတ္တာ–ခွဲခြား၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ စ ပန–ထပ်၍ ဆက်ဦးအုံ့၊ ယံ–အကြင် တရားသည်၊ ယေန–အကြင် တရားနှင့်၊ သမ္မယောဂံ–ယှဉ်ခြင်းသို့၊ နိ ဂစ္ဆတိ–မရောက်၊ တံ–ထို တရားကို၊ (တေန–ထို တရားနှင့်၊) နိ ယောဇိတံ–မယှဉ်စေအပ်၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန–ဆက်၊ ဣမေ နိဝရဏော–တို့ကို၊ ကိလေသပဋ္ဌိပါဋ္ဌိယာပိ–အားဖြင့်လည်း၊ အာဟာရိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ မဂ္ဂပဋ္ဌိပါဋ္ဌိယာပိ (အာဟာရိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊) ကိလေသပဋ္ဌိပါဋ္ဌိယာ–အားဖြင့်၊ ကာမစ္ဆန္ဒဗျာပါဒါ–ကာမစ္ဆန္ဒဗျာပါဒတို့ကို၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေန–သည်၊ ပဟီယန္တိ၊ ["ကာမစ္ဆန္ဒကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်၏" ဟူသော ဤစကားကို ဦးကာမနှစ်သက်၊ "အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်သာ ပယ်၏" ဟု ဆိုလိမ့်မည်၊] ထိနမိဒ္ဓဒ္ဒုစ္စာနိ–ထိန မိဒ္ဓ ဥဒ္ဓစ္စတို့ကို၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန (ပဟီယန္တိ၊) ကုက္ကုစ္စ ဝိစိကိစ္ဆာ–တို့ကို၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန (ပဟီယန္တိ၊) အဝိဇ္ဇာ–ကို၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန

အဘိန္ဒိတ္တာ။ ။ထိနသည် စိတ်၏အကလွတာ ဖြစ်၍, မိဒ္ဓက စေတသိက်အပေါင်း၏အကလွတာဖြစ်သောကြောင့် ထိနဖြစ်လျှင် မိဒ္ဓလည်း ဖြစ်ရ၏, အချင်းချင်းခွဲ၍ မဖြစ်ကြ၊ ထို့ကြောင့် ဤ နိကျေပကဏ္ဍ–နိဝရဏနိဒ္ဒသ၌ "ထိန မိဒ္ဓ နိဝရဏံ" စသည်ဖြင့် ထိနနှင့်မိဒ္ဓကို တစ်ပါးစီမခွဲဘဲ နှစ်ပါးတွဲ၍ ဟောတော်မူသည်။

ယသ္မာ ပန ၊ပေ၊ ဘိန္ဒိတ္တာ ဝုတ္တံ။ ။ထိန မိဒ္ဓသည် နိဝရဏတစ်ပါးတည်းဖြစ်သကဲ့သို့, ဥဒ္ဓစ္စနှင့်ကုက္ကုစ္စလည်း နိဝရဏတစ်ပါးတည်းဖြစ်ပါလျက်, အဘယ်ကြောင့် ဤ ပါဠိတော်၌ "ဥဒ္ဓစ္စနိဝရဏံ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏေန ကုက္ကုစ္စနိဝရဏံ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏေန"ဟု ခွဲ၍ ဟောတော်မူပါသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ယသ္မာ ပန"စသည် မိန့်၊ သဗ္ဗာကုသလသာဓာရဏဖြစ်သော ဥဒ္ဓစ္စဖြစ်တိုင်း၌ ကုက္ကုစ္စသည် မဖြစ်၊ နောင်တတစ်ဖန်ပူပန်ရာ (ဒေါသမူဒွေး)၌သာ အတူတွဲ၍ ဖြစ်ကြ၏၊ ဤသို့ အမြဲတွဲ၍ မဖြစ်သောကြောင့် ခွဲ၍ ဟောတော်မူရသည်။

ယဿ ပန ၊ပေ၊ နိ ယောဇိတံ။ ။ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စကိုသာခွဲ၍ ဟောတော်မူသည် မဟုတ်သေး၊ ဤ နိဝရဏ နိဝရဏသမ္မယုတ္တနိဒ္ဒေသ၌ အကြင် တရားနှစ်မျိုးသည် အမြဲအားဖြင့် မယှဉ်ကြ၊ ဥပမာ–ကာမစ္ဆန္ဒနှင့်ဗျာပါဒသည် အမြဲအားဖြင့် မယှဉ်ကြ၊ ထို တရားနှစ်မျိုးကိုလည်း ပါဠိတော်၌ ယှဉ်တွဲ၍ ဟောတော်မမူ။

(ပဟီယတိ၊) မဂ္ဂပ္ပဋိပါဋိယာ–အားဖြင့်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန–သည်၊ ကုက္ကုစ္စ ဝိစိကိစ္ဆာ–တို့ကို၊ ပဟီယန္တိ၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေန–သည်၊ ကာမစ္ဆန္ဒဗျာပါဒါ–တို့ကို၊ (ပဟီယန္တိ၊) အရဟတ္တမဂ္ဂေန–သည်၊ ထိနမိဒ္ဓဥဒ္ဓစ္စာဝိဇ္ဇာ–တို့ကို၊ (ပဟီယန္တိ၊) ဣတိ–အပြီးတည်း။

ဘ၁၈၅။ ။ပရာမာသဂေါစ္ဆကေ–ဌ၊ တေဓမ္မေ ထပေတ္ဝါတိ–ဟူ၍၊ ပုစ္ဆသဘာဂေန–ပုစ္ဆာနှင့် သဘောတူသောအားဖြင့်၊ ဗဟုဝစနံ–ဗဟုဝုစ်ကို၊ ကတံ–ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဒိဋ္ဌိတစ်ပါးတည်းကိုပင် "ကတမေ ဓမ္မာ ပရာမာသာ" တုန်းက ဗဟုဝုစ်ပုစ္ဆာဖြင့် အသုံးပြုခဲ့သောကြောင့် ဤ၌ ထပေတဗ္ဗတရားက ဒိဋ္ဌိတစ်ပါးတည်းဖြစ်သော်လည်း ပုစ္ဆာနှင့် သဘောတူလိုက်လျောအောင် "တေ ဓမ္မေ"ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် သုံးစွဲထားသည်။]

ဘ၂၁၉။ ။ဥပါဒါနနိဒ္ဒေသေ–ဌ၊ ဝတ္ထုနိုတ်–ဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော၊ ကာမံ–ကာမကို၊ ဥပါဒိယတိ–စွဲစွဲမြဲမြဲယူတတ်၏၊ (စွဲလမ်းတတ်၏၊) ဣတိ–ကြောင့်၊ ကာမုပါဒါနံ–မည်၏၊ [ဤနည်းဌ "ကာမီယတေတိ ကာမော"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ "ကာမ"အရ ဝတ္ထုကာမကို ကောက်ယူရသည်၊] ကာမောစ–အလိုရှိတတ်သော ကာမလည်းဟုတ်၏၊ သော–ထို အလိုရှိတတ်သော ကာမ ဟူသည်၊ ဥပါဒါနဿ–စွဲစွဲမြဲမြဲ ယူတတ်သောတရားလည်း ဟုတ်၏၊ (စွဲလမ်းတတ်သော တရားလည်းဟုတ်၏၊) ဣတိပိ–ကြောင့်လည်း၊ ကာမုပါဒါနံ–မည်၏၊ [ဤနည်းဌ "ကာမေတိတိ ကာမော"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ကာမအရ ကိလေသာကာမကို ကောက်ယူရသည်၊] ဒဋ္ဌဂ္ဂဟဏ–စွဲစွဲမြဲမြဲယူခြင်းသည်၊ (စွဲလမ်းခြင်းသည်၊) ဥပါဒါနန္တိ–ဥပါဒါနမည်၏၊ ဟိ–မှန်၊ ဥပါယာသ ဥပကဋ္ဌာဒီသု–ဥပါယာသ ဥပကဋ္ဌအစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ (ဥပသဒ္ဒေါ–ဥပသဒ္ဒါသည်၊ ဒဋ္ဌတ္ထောဝိယ–ဒဋ္ဌာနက်ရှိသကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) တ္ထေ–ဤ ဥပါဒါနံဟူသော ပါဌ်၌၊ ဥပသဒ္ဒေါ–သည်၊ ဒဋ္ဌတ္ထော–အဋ္ဌအနက်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ [ဥပါယာသ–ခိုင်မြဲသော ပြင်းထန်သော ပင်ပန်းခြင်း၊ ဥပကဋ္ဌ–ခိုင်မြဲသော, ကပ်၍နေသော အနီး၊ ဝါ–နီးကပ်။]

တထာ–ထိုမှတစ်ပါး၊ ဒိဋ္ဌိစ–ဒိဋ္ဌိလည်း ဟုတ်၏၊ သာ–ထို ဒိဋ္ဌိဟူသည်၊ ဥပါဒါနဿ–စွဲစွဲမြဲမြဲယူတတ်သော တရားလည်းဟုတ်၏၊ (စွဲလမ်းတတ်သော တရားလည်း ဟုတ်၏၊) ဣတိ–ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ–မည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဒိဋ္ဌိ–ရှေးရှေးဒိဋ္ဌိကို၊ ဥပါဒိယတိ–စွဲလမ်းတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ–မည်၏၊ ဟိ–မှန်၊ သဿတော အတ္တာစ လောကောစာတိအာဒီသု–အစရှိသော

ပုရိမဒိဋ္ဌိ ၊ပေ၊ ဥပါဒိယတိ။ ။ရှေ့ဒိဋ္ဌိသည် သဿတဟု ယူ၏၊ ထိုသို့ ယူသော ရှေ့ဒိဋ္ဌိတရားကိုပင် နောက်ဒိဋ္ဌိက သဿတ ယူပြန်၏၊ [ပုရိမဒိဋ္ဌိ သဿတတော တိ ဂဏှန္တိ ဥပါဒိယယတိ၊–ဋီကာ၊] တစ်နည်း–ရှေ့ဒိဋ္ဌိက သဿတအခြင်းအရာကို ယူထားသည်အတိုင်း နောက်ဒိဋ္ဌိကလည်း ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့် ယူပြန်လျှင် ရှေ့ဒိဋ္ဌိကို

ပါဋ္ဌိရပ်တို့၌၊ ပုရိမဒိဋ္ဌိ–ရှေ့ဒိဋ္ဌိကို၊ ဥတ္တရဒိဋ္ဌိ–နောက်ဒိဋ္ဌိသည်၊ ဥပါဒိယတိ–စွဲမြဲစွာ ယူတတ်၏၊ တထာ–ထိုမှတစ်ပါး၊ သီလဗ္ဗတံ–နွားတို့၏အလေ့အကျင့် အစရှိသည်ကို၊ ဥပါဒိယတိ–၏၊ ဣတိ, သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ–မည်၏၊ သီလဗ္ဗတဉ္စ–နွားတို့၏အလေ့အကျင့်လည်း ဟုတ်၏၊ တံ–ထိုနွားတို့၏အလေ့အကျင့်ဟူသည်၊ ဥပါဒါနဉ္စ–စွဲလမ်းတတ်သော တရားလည်းဟုတ်၏၊ ဣတိပိ–ကြောင့်လည်း၊ ဥပါဒါနဉ္စ–စွဲလမ်းတတ်သော တရာလည်းဟုတ်၏၊ ဣတိပိ–ကြောင့်လည်း၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ–မည်၏၊ ဟိ–မှန်၊ ဂေါသီလ ဂေါဝတာဒီနိ–နွားတို့၏အလေ့, နွားတို့၏အကျင့် အစရှိသည်တို့သည်၊ ဝါ–နွားတို့၏အလေ့, နွားတို့၏အကျင့် စသည်ကို ကိလေသာမှ စင်ကြယ်ခြင်းကြောင့်ဟု ယူတတ်သောမိစ္ဆာအယူတို့သည်၊ (ဥပါဒါနာနိ၌ စပ်၊) ဧဝံ–ဤသို့ နွားတို့၏အလေ့, နွားတို့၏အကျင့် စသည်ဖြင့်၊ သုဒ္ဓိ–ကိလေသာမှ စင်ကြယ်ခြင်းသည်၊ ဝါ–သံသရာမှ စင်ကြယ်ခြင်းသည်၊ (ဟော်တိ၊) ဣတိ–သို့၊ အဘိနိဝေသတော–စွဲစွဲမြဲမြဲ နလုံ့သွင်းတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–စွဲမြဲစွဲ နလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ သယမေဝ–မိမိဟူသော ဂေါလီသ ဂေါဝတကိုယ်တိုင်ပင်၊ ဥပါဒါနာနိ–ဥပါဒါန်တို့မည်၏။

တထာ–ထိုမှတစ်ပါး၊ ဧတေန–ဤအယူဖြင့်၊ ဝဒန္တိ–ပြောဆိုတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ ပြောဆိုခြင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော–ထိုအယူသည်၊) ဝါဒေါ–မည်၏၊ ဧတေန–ဤအယူဖြင့်၊ ဥပါဒိယန္တိ–စွဲမြဲစွာ ယူတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ မြဲစွာယူခြင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ထံ–ထို အယူသည်၊) ဥပါဒါနံ–မည်၏၊ ကိံ–အဘယ်ကို၊ ဝဒန္တိ–ပြောဆိုမူလည်း ပြောဆိုကြကုန်သနည်း၊ ဥပါဒိယန္တိ ဝါ–စွဲလမ်းမူလည်း စွဲလမ်းကြကုန်သနည်း၊ (ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊) အတ္တာနံ–ကို၊ (ဝဒန္တိ–ပြောဆိုမူလည်း ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ဥပါဒိယန္တိ–

နောက်ဒိဋ္ဌိက မြဲစွာ ပြုရာရောက်သောကြောင့် "ပုရိမဒိဋ္ဌိ ဥတ္တရဒိဋ္ဌိ ဥပါဒိယတိ"ဟု ဆိုသည်၊ ဤနည်းခ္ပ မြဲစွာပြုခြင်း (ခိုင်မြဲစေခြင်း)ကို "ဥပါဒိယတိ"ဟု ယူပါ၊ [ပုရိမဒိဋ္ဌိ အာကာရေနဝါ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ။]

. ဂေါသီလ ဂေါဝတာဒီနိဟိ။ ။"သီလဗ္ဗဉ္စ+တံ+ဥပါဒါနဉ္စ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရာ၌ သီလဗ္ဗတဟူသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်သေး၊ နွားတို့၏အလေ့အကျင့်သာ ရသေး၏၊ အဘယ်နည်းဖြင့် ဥပါဒါန (ဒိဋ္ဌိ)နှင့် အရတူကမ္မာရဲ့ ဖြစ်နိုင်သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဂေါသီလ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား–သီလဗ္ဗတအရ နွားတို့၏အလေ့အကျင့်သာမက, ထို အလေ့အကျင့်ကိုပင် "ကိလေသသုဒ္ဓိ"ဟု စွဲမြဲစွာ နလုံးသွင်းသော ဒိဋ္ဌိတိုင်အောင် ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ယူရသောကြောင့် ထို ဂေါသီလ ဂေါဝတတို့ကိုယ်တိုင်ပင် ဥပါဒါနမည်နိုင်ရကား အရတူကမ္မာရဲ့ တွဲနိုင်ပါသည်–ဟူလို၊ အဘိ နိဝေသတောကို "အဘိနိဝေသဘာဝတော"ဟု ဘာဝပွဓာန ဘာဝလောပ ကြံဖို့ရန်လည်းကောင်း, "အဘိနိဝိသနတော"ဟု အဘိနိဝေသနဒ္ဒ ဏာပစ္စည်းကို ဘာဝသာဓန ကြံဖို့ရန်လည်းကောင်း ဋီကာဖွင့်သည်၊ ဤနောက်နည်းခ္ပ "နိဝိသ"ဟု မရှိရ၊ "နိဝေသ"ဟု ရှိရပေလိမ့်မည်။

စွဲလမ်းမှုလည်း စွဲလမ်းကြကုန်၏၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း၊) အတ္တနော–အတ္တကို၊ ဝါဒုပါဒါနံ–ပြောဆိုကြောင်း စွဲလမ်းကြောင်းအယူတည်း၊ အတ္တဝါဒုပါဒါနံ–အတ္တကိုပြောဆိုကြောင်း စွဲလမ်းကြောင်းအယူ၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဧတေန–ဤအယူဖြင့်၊ အတ္တဝါဒမတ္တမေဝ–အတ္တဟု ပြောဆိုကြောင်းစကားမျှကိုသာ၊ အတ္တာတိ–အတ္တဟူ၍၊ ဥပါဒိယန္တိ–စွဲလမ်းတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အတ္တဝါဒမျှကိုသာ အတ္တဟုစွဲလမ်းကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ–ထို အယူသည်၊) အတ္တဝါဒုပါဒါနံ–မည်၏။

၁၂၂၀။ ။ယော ကာမေသု ကာမစ္ဆန္ဒောတိ ဧတ္ထာပိ–ဟူသော ဤပါဠိ၌လည်း၊ ဝတ္ထုကာမာဝ–ဝတ္ထုကာမတို့ကိုသာ၊ အနဝသေသောဘာ–အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့်၊ ကာမာတိ–ကာမတို့ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတာ–အလိုရှိအပ်ကုန်၏၊ တသ္မာ, ဝတ္ထုကာမေသု–တို့၌၊ ကာမစ္ဆန္ဒော–လိုလားတတ်, နှစ်သက်တတ်သော လောဘသည်၊ ဣဓ–ဤ ဥပါဒါနနိဒ္ဒေသ၌၊ ကာမုပါဒါနံ–မည်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အနာဂါမိနောပိ–အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)လည်း၊ တံ–ထိုကာမုပါဒါန်သည်၊ သိဒ္ဓံ–ပြီးစီးသည်၊ ဟောတိ၊ [ဤ ကာမုပါဒါန်သည် အနာဂါမ်မှာလည်း ဖြစ်သည်–ဟူလို၊] ပန–ဆက်၊ အသေ–ထို အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၏(သန္တာန်၌)၊ ပဋ္ဌကာမဂုဏဝတ္ထုကော–ငါးပါးသော ကာမဂုဏ်ဟူသော တည်ရာရှိသော၊ ကာမရာဂေါ–ကာမရာဂသည်သာ၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [ဧဝ ဖြင့် "သာမညဖြစ်သော ကာမုပါဒါန်တော့ ရှိပါသည်"ဟု ခွင့်ပြုသည်။

၁၂၂၁။ ။ဒိဋ္ဌုပါဒါနနိဒ္ဒေသေ–၌၊ နတ္ထိ ဒိန္နံတိ–ကား၊ ဒိန္နံနာမ–ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာမည်သည်၊ အတ္ထိ–ရှိ၏၊ (ရှိမှန်းသိ၏–ဟူလို၊) ကဿစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်အား၊ ကိဉ္စိ–တစ်စုံတစ်ခုသော ဝတ္ထုကို၊ ဒါတုံ–

အတ္တဝါဒ မတ္တမေဝ ဝါ။ ။ရှေးနည်း၌ အယူရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် အတ္တအတ္တဟု ပြောဆိုနေသည်၊ စိတ်ထဲ၌လည်း အတ္တအတ္တဟု စွဲလမ်းနေ၏၊ ထိုသို့ အတ္တဟု ပြောဆိုကြောင်း စွဲလမ်းကြောင်းမိစ္ဆာအယူကို "အတ္တဝါဒုပါဒါန်"ဟု ခေါ်သည်၊ ဤနည်း၌ကား–အတ္တသည် မရှိ, အတ္တဟု ပြောဆိုကြောင်း စကားသာ ရှိ၏၊ ထိုသို့ ပြောဆိုအပ်သော စကားမျှကိုသာ အတ္တဟု စွဲလမ်းနေသော အယူကို "အတ္တဝါဒုပါဒါန်" ဟု ခေါ်သည်–ဟု ဆိုသည်၊ [အတ္ထသ အဘာဝါ ၊ပေ၊ ဂဏ္ဌန္တိ တိ အတ္ထော၊–ဋီကာ၊ ဋီကာ၌ အခြားတစ်နည်းလည်း ဖွင့်သေး၏၊] အတ္တဝါဒ မတ္တ၌ ဝါဒအရ စကားကို ယူပါ၊ မတ္တဖြင့် ထို စကား၏အနက်ဖြစ်သော အတ္တမရှိဟု ကန့်၊ ဧဝကား ထို အတ္တ၏မရှိခြင်းကို ခိုင်မြဲစေသော သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏတည်း။

အတ္တဝါဒုပါဒါနံ။ ။အဋ္ဌကထာ ပထမနည်းအလို "အတ္တဟု ပြောဆိုကြောင်း စွဲလမ်းကြောင်းအယူ"ဟု ပေးပါ၊ ဒုတိယနည်းအလို "အတ္တဟု ပြောဆိုကြောင်းစကားမျှကိုသာ စွဲလမ်းကြောင်း အယူ"ဟု ပေးပါ၊ ဋီကာ၌ နောက်ထပ်ဖွင့်သော အဖွင့်အလို "အတ္တဟု ပြောဆိုကြောင်းစကား၏ တည်ရာမျှဖြစ်သောအတ္တကို စွဲလမ်းကြောင်းအယူ"ဟု အနက်ပေးပါ။

ဌာ၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်း၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဇာနာတိ–သိပါ၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် ဒါနရှိနိုင်မှန်းသိပါသော်လည်း၊ ဒိန္နဿ–ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာ၏၊ ဖလဝိပါကော–အကျိုးရင်း အကျိုးဆက်သည်၊ နတ္ထိ၊ [နောက်၌ "ကောစိ ဖလံ ဝိပါကော"ဝယ် ကောစိကို ထောက်၍ "ဖလဝိပါကော"ဟု သမာသ်ရှိပါစေ၊] ဣတိ–သို့၊ ဂဏှာတိ–ယူ၏၊ နတ္ထိ ယိဋ္ဌံတိ (ဧတ္ထ)–၌၊ မဟာယာဂေါ–ကြီးကျယ်သော ယဇ်ကို၊ ဝါ–ကြီးကျယ်သော ယဇ်ပူဇော်ခြင်းကို၊ ယိဋ္ဌ–ယိဋ္ဌဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ တံ–ထိုကြီးကျယ်သော ယဇ်ကို၊ ယဇိတုံ–ပူဇော်ခြင်းငှာ၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်း၏၊ ဣတိ, ဇာနာတိ၊ ပန–ထိုသို့ပင် သိပါသော်လည်း၊ ယိဋ္ဌဿ–ကြီးကျယ်သော ပူဇော်ကြောင်းယဇ်၏၊ ဖလဝိပါကော–သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ ဂဏှာတိ၊ နတ္ထိ ဟုတံတိ (ဧတ္ထ)–၌၊ အာဟုနပါဟုနမင်္ဂလကြိယာ–ပင့်ဖိတ်၍ပေးလှူခြင်း, ညှဉ်သည်တို့အား ညှဉ်ဝတ်ပြုခြင်း, မင်္ဂလာအကျိုးငှာ ပေးလှူမှုကို ပြုခြင်းသည်၊ (ဟုတန္တိ–ဟုတမည်၏၊) တံ–ထိုဟုတကို၊ ကာတုံ–ငှာ၊ သက္ကာ–၏၊ ဣတိ, ဇာနာတိ၊ ပန–ထိုသို့ပင် သိပါသော်လည်း၊ တဿ–ထိုဟုတ၏၊ ဖလဝိပါကော–သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ, ဂဏှာတိ၊ နတ္ထိ သုဂတ ဒုက္ကဋာနန္တိ ဧတ္ထ–၌၊ ဒသ–ကုန်သော၊ ကုသလကမ္မပထာ–ကုသလမ္မပထတို့သည်၊ သုဂတကမ္မာနိနာမ–ကောင်းစွာပြုအပ်သော ကံတို့မည်၏၊ ဒသ–နှင့်သော၊ အကုသလကမ္မပထာ–တို့သည်၊ ဒုက္ကဋကမ္မာနိနာမ–မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သော ကံတို့၏၊ တေသံ–ထို ကံတို့၏၊ အတ္ထိဘာဝံ–ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဇာနာတိ–သိပါ၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် သိပါသော်လည်း၊ ဖလဝိပါကော နတ္ထိ၊ ဣတိ ဂဏှာတိ။

နတ္ထိ အယံ– လောကောတိ–ကား၊ ပရလောကေ–တစ်ပါးသော လောက၌၊ ဋ္ဌိတော–တည်ယူသည်၊ ဣမံ လောကံ–ဤ လောကကို၊ နတ္ထိတိ–မရှိဟူ၍၊

အာဟုန ၊ပေ၊ ကရိယာ။ ။အာကို "အာမန္တေတွာ"ဟုလည်းကောင်း, ဟုကို "ဟဝနံ"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ပင့်ဖိတ်၍ ထမင်းကျွေးမှုစသည်ကို "အာဟုန"ဟု ခေါ်သည်၊ "ဟဝနံ ဟုနံ၊ အာမန္တေတွာ+ဟုနံ အာဟုနံ"ဟု ပြု၊ ပါဟုနံကို ပါဟုနာနံ အတိထီနံ အတိထိ ကိရိယာ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ထိုအတိုင်း ဆိုလျှင် "ဧည့်သည်တို့အား ဧည့်ဝတ်စောင့်ဝတ်ကို ပြုခြင်းညှ ပါဟုနမည်၏"ဟု မှတ်ပါ၊ လက်ထပ်မင်္ဂလာအကျိုးငှာ စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်းသည် "မင်္ဂလကြိယာမည်၏" ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဟုဓာတ်သည် ဒါနအနက်ကို ဟောတ်၏၊ [ဟု–ဒါနာဒနဟဗျပ္ပဒါနေသု–ဓာတ်ကျမ်း၊] ထို ဒါနအရ ပြခဲ့သောပေးခြင်းသုံးမျိုးကို ယူပါ–ဟု ဆိုလိုသည်။

နတ္ထိ အယံလောကောတိ ၊ပေ၊ ဂဏှာတိ။ ။ဤ လောက, တစ်ပါးသော လောကဟူရာ၌ အမြဲမုချ ယူရသောလောကဟူ၍ မရှိ၊ နတ်လောကစသော တစ်ပါးသော လောကကိုထောက်လျှင် လူ့လောကသည် ဤ လောကဖြစ်၏၊ တစ်ပါးသော လူ့လောကကို ထောက်လျှင် နတ်လောကသည် လူ့လောကဖြစ်ပြန်၏၊ ထို့ကြောင့်

ဂဏ္ဍာတိ–ယူ၏၊ နတ္ထိ ပရောလောကောတိ–ကား၊ ဣဟလောကော–ဤလောကဌ၊ ဒ္ဒိတော–တည်သူသည်၊ ပရလောက်–တစ်ပါးသော လောကကို၊ နတ္ထိတိ–မရှိဟူ၍၊ ဂဏ္ဍာတိ၊ နတ္ထိမာတာ နတ္ထိပိတာတိ–ကား၊ မာတာပိတူနံ–အမိအဘာတို့၏၊ အတ္ထိဘာဝံ–ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဇာနာတိ–သိပါ၏၊ တေသု–ထို မိဘတို့၌၊ ကတပစ္စယေန–ပြုအပ်သော ကောင်းမှု, မကောင်းမှုဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ကောစိ–တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဖလဝိပါကော–အကျိုးရင်းအကျိုးဆက်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ ဂဏ္ဍာတိ၊ နတ္ထိ သတ္တာ သြပပါတိကာတိ–ကား၊ စဝနက ဥပပဇ္ဇနကာ–စုတေတတ်, ပဋိသန္ဓေနေတတ်ကုန်သော၊ သတ္တာ–တို့သည်၊ နတ္ထိ–မရှိကုန်၊ ဣတိ ဂဏ္ဍာတိ။

သမဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာတိ–ကား၊ အနုလောမပဋိပဒံ–နိဗ္ဗာန်အားလျော်သော သီလအစရှိသော အကျင့်ကို၊ ပဋိပန္နာ–ကျင့်ကြကုန်သော၊ ဓမ္မိကသမဏာ ဗြာဟ္မဏာ–တရားစောင့်သော ရဟန်း ပုဏ္ဏားတို့သည်၊ လောကသ္မိံ–လောကဌ၊ နတ္ထိ–မရှိကုန်၊ ဣတိ, ဂဏ္ဍာတိ၊ ["သမဂ္ဂတာ (သမံ+ဂတာ)–ပဋိပတ်ကျင့်စဉ်အားဖြင့် အညီအမျှ သွားကြကုန်သော၊ သမ္မာပဋိပန္နာ–ကောင်းစွာ

ဤလောကဟူသောအမည်, တစ်ပါးသော လောကဟူသောအမည်သည် အချင်းချင်းထောက်၍ရအပ်သော နာမည်တည်း၊ [ဣမံ လောကံ အပေက္ခိတ္တာ ပရလောကော, ပရဉ္စ အပေက္ခိတ္တာ အယံ လောကော ဟောတိ၊–ဋီကာ။]

ဣဟလောကော ၊ပေ၊ ဒ္ဒိတော။ ။ဣဟလောကော ဒ္ဒိတော, ပရလောကော ဒ္ဒိတောဟူရာ၌လည်း တကယ် ကိုယ်ခန္ဓာအားဖြင့် တည်နေ–ဖြစ်နေနိုက်ကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ စိတ်ကူးအားဖြင့် တည်နေသူကို ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "စိတ္တေန ပရလောကော ဒ္ဒိတော"ဟု ဋီကာဆိုသည်၊ ["သတ္တဝါတို့သည် ရောက်ရာဘဝ၌သေလျှင်ပြတ်၏"ဟု ဥစ္ဆေဒဒိट्ठိရှိသူတွက် ပြအပ်သောအယူဖြစ်သောကြောင့် သတ္တဝါတစ်ယောက်လျှင် လောကနှစ်မျိုးဟူ၍ မရှိရကား ဤဘဝ၌သေလျှင် သွားရောက်ရမည့် ဂန္ဓဗ္ဗဂဏန် ပရလောကလည်း မရှိ၊ ပရလောက၌ သေ၍ လာဖို့ရာ အာဂန္ဓဗ္ဗဂဏန်–ဤ လောကလည်း မရှိဟု ဆိုလိုသည်။

သြပပါတိကာ။ ။"ဥပပါတ+ဏိက"ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ "ဥပပါတ–ကျရောက်ခြင်း" ဟူသည် အသစ်ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ "အသစ်ဖြစ်"ဟူရာ၌ အဟောင်းယုတ်ပြီးမှ အသစ်ဖြစ်ရရှိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဥပပါတ"အရ စဝန–အဟောင်းဘဝ၌ စုတေပျက်စီးရခြင်း, ဥပပဇ္ဇန–အသစ်ဖြစ်ရခြင်း နှစ်မျိုးလုံးပါဝင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "ပုရိမဘဝတော ပစ္ဆိမဘဝေ ဥပပတနံ ဥပပါတော၊ သော ယေသံ သီလံ၊ တေ သြပပါတိကာ"ဟု မိန့်သည်၊ "ဥပပါတော+သီလံ ယေသန္တိ သြပပါတိကာ"ဟု ပြု၊ ယေသံ–အကြင် သတ္တဝါတို့သည်၊ ဥပပါတော–အဟောင်းဘဝမှ စုတေ၍ အသစ်ဘဝ၌ ဖြစ်ခြင်းဟူသော၊ သီလံ–အံလေ့သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ သြပပါတိကာ၊ ထိုထိုဖြစ်ရာဘဝ၌သေလျှင် ပြတ်သောကြောင့် အဟောင်းဘဝမှ စုတေ၍ အသစ်ဘဝ၌ ဖြစ်ရသော သတ္တဝါမည်သည် မရှိ–ဟူလို။

ကျင့်ကြကုန်သော”ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး၊ သမဂ္ဂတာကို “သမ္မာ ပဋိပန္နာ”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊] ယေ ဣမဉ္စလောကံ ၊ပေ၊ ပဝေဒေန္တိတိ–ကား၊ ဣမဉ္စလောကံ–ဤ လောကကိုလည်းကောင်း၊ ပရဉ္စလောကံ–တစ်ပါးသော လောကကို လည်းကောင်း၊ အတ္တနာဝ–ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ အဘိဝိသိဋ္ဌေန–သာလွန်ထူးကဲသော၊ ဉာဏေန–သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့်၊ ဥ တွာ–သိပြီး၍၊ ပဝေဒနသမတ္ထော–သူတစ်ပါး ကိုသိစေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ သဗ္ဗညု–အလုံးစုံသော တရားတို့ကို အကုန်အစင် သိမြင်နိုင်သော၊ ဗုဒ္ဓေါနာမ–ဘုရားမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ–သို့၊ ဂဏှာတိ–၏။

ပန–ဆက်၊ ဣမာနိ ဥပါဒါနာနိ–ဤ ဥပါဒါန်တို့ကို၊ ကိလေသပဋ္ဌိပါဋိယာ ပိ–အားဖြင့်လည်း၊ အာဟာရိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ မဂ္ဂပဋ္ဌိပါဋိယာပိ (အာဟာရိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊) ကိလေသပဋ္ဌိပါဋိယာ–အားဖြင့်၊ ကာမုပါဒါနံ–ကို၊စတူဟိ–နှင့်သော၊ မဂ္ဂေဟိ–တို့သည်၊ ပဟီယတိ–၏၊ သေသာနိ–ကြွင်းကုန်သော၊ တီဏိ–သုံးပါးသော ဥပါဒါန်တို့ကို၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန (ပဟီယန္တိ၊) မဂ္ဂပဋ္ဌိပါဋိယာ–အားဖြင့်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန–သည်၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါနာဒီနိ–ဒိဋ္ဌုပါဒါန် အစရှိသည်တို့ကို၊ ပဟီယန္တိ၊ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ–တို့သည်၊ ကာမုပါဒါနံ–ကို၊ (ပဟီယတိ၊) ဣတိ–ဤကား အပြီးတည်း။

၁၂၃၅။ ။ကိလေသဂေါစ္ဆကေ–၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ကိလေသာဧဝ–ကိလေသာတို့သည်ပင်၊ ကိလေသဝတ္ထူနိ–ကိလေသာဝတ္ထု တို့မည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဧတ္ထ–ဤ ကိလေသာတို့၌၊ အခီဏာသဝါ–ခီဏာသဝ မဟုတ်ကုန်သော၊ သတ္တာ–တို့သည်၊ ဝသန္တိ–နေကြကုန်၏၊ (ကသ္မာ–နည်း၊) လောဘာဒီသု–လောဘအစရှိသော ကိလေသာတို့၌၊ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ–တည်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝတ္ထူနိ–တို့မည်၏၊ ကိလေသာစ–ကိလေသာတို့လည်း ဟုတ်၏၊ တေ–ထို ကိလေသာတို့ဟူသည်၊

ကိလေသဝတ္ထူနိ။ ။“ကိလေသာဧဝ ကိလေသဝတ္ထူနိ”ဟူသော ပထမနည်းဖြင့် “ကိလေသာဧဝ+ဝတ္ထူနိ ကိလေသဝတ္ထူနိ”ဟု အဝေါဓရဏ ကမ္မဓါရဲသမာသ်ကို ပြု၏၊ ဥပမာ–စက္ခုဒ္ဒါရံကို“စက္ခုမေဝ စက္ခုဒ္ဒါရံ”ဟု ဖွင့်ရာ၌ အဝေါဓရဏ ကမ္မဓာရဲ သမာသ် ပြုသကဲ့သို့တည်း၊ ဝတ္ထူနိကိုလည်း “ဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝတ္ထူနိ”ဟု ရှေးရှေး ကိလေသာတို့သည် နောက်နောက် ကိလေသာတို့၏တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဝတ္ထု အမည်လည်း ရကြသည်၊ ကိလေသာဧဝ–ရှေးရှေး ကိလေသာတို့သည်ပင်၊ ဝတ္ထူနိ–နောက်နောက် ကိလေသာတို့၏တည်ရာတို့တည်း၊ ကိလေသဝတ္ထူနိ–တို့။

ဝသန္တိ ဝါ။ ။ဝသန္တိဝါစသော ဒုတိယနည်း၌ “ဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝတ္ထူနိ” ခီဏာသဝမဟုတ်သေးသော ပုထုဇဉ်သေက္ခတို့၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် လောဘ စသည်တို့ပင် “ဝတ္ထု”ဟု ခေါ်သည်၊ “ကိလေသာစ+တေ+ဝတ္ထူနိစာတိ ကိလေသ ဝတ္ထူနိ”ဟု တွဲ။

တပ္ပတိဋ္ဌာန်–ထိ ကိလေသာဟူသော တည်ရာရှိကုန်သော၊ သတ္တာန်–ပုထုဇဉ် သေက္ခသတ္တဝါတို့၏၊ ဝတ္ထုနိစ–တည်ရာတို့လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ–ထို နှစ်ပါးသော သတ္တိကြောင့်၊ ကိလေသဝတ္ထုနိ–တို့မည်၏၊ စ–သည်သာ မက သေး၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဇတ္ထု–ဤ ကိလေသာတို့၌၊ (ဝသန္တိ ၌ စပ်၊) အနုန္တရ ပစ္စယာဒိဘာဝေန–အနန္တရပစ္စည်း အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဖြစ် ဟူသောသတ္တိကြောင့်၊) ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ–ဖြစ်ကုန်သော၊ ကိလေသာပိ–ပစ္စယုပ္ပန် ကိလေသာတို့သည်လည်း၊ ဝသန္တိ ဇေနာမ–နေကုန်သည်တို့ပင်မည်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ကိလေသာနံ–နောက်နောက် ကိလေသာတို့၏၊ ဝတ္ထုနိ–တည်ရာ ဖြစ်သော ရှေးရှေး ကိလေသာတို့တည်း၊ ဣတိပိ–ကြောင့်လည်း၊ ကိလေသ ဝတ္ထုနိ–တို့မည်၏။

၁၂၃၆။ ။ပန–ဆက်၊ တတ္ထ ၊ပေ၊ သာရာဂေါတိ–ဟူ၍၊ အယံ လောဘော–ကို၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌောဒ္ဓ စပ်၊) ဟေတုဂေါစ္ဆကေ–ဟေတုဂေါစ္ဆကဒ္ဌလည်း ကောင်း၊ (ဣတိဒ္ဓ စပ်၊) ဂန္ထဂေါစ္ဆကေ–လည်းကောင်း၊ ဣမသ္မိံ ကိလေသဂေါစ္ဆ ကေ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ တီသု–နှင့်သော၊ ဌာနေသု–တို့၌၊ အတိရေကပဒ သတေန–တစ်ရာထက်ပိုလွန်သော ပုဒ်အပေါင်းဖြင့်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌော–ညွှန်ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ [အတိရေကပဒသတကို ဤပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ၊] အာသဝ ၊ပေ၊ ဥပါ ဒါနဂေါစ္ဆကေသု–အာသဝဂေါစ္ဆက ၊ပေ၊ ဥပါဒါနဂေါစ္ဆကတို့၌၊ အဋ္ဌဟိ အဋ္ဌဟိ– ရှစ်ပါး ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ပဒေဟိ–ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌော–ညွှန်ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ သွာယံ–ထိုလောဘကို၊ အတိရေကပဒသတေန–ဖြင့်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌဌာနေပိ–ညွှန်ပြ အပ်ရာဌာနဒ္ဒလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌဟိ အဋ္ဌဟိ–နှင့်သော၊ ပဒေဟိ–တို့ဖြင့်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌ ဌာနေပိ–ဒ္ဒလည်းကောင်း၊ နိပ္ပဒေသတောဝ–အကြွင်း မရှိသောအားဖြင့်သာ၊ ဂဟိတော–ယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ [တစ်ရာကျော်ပုဒ်တို့ဖြင့် ညွှန်ပြ အပ်သော အရာဒ္ဒလည်းကောင်း, ရှစ်ပုဒ်တို့ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သောအရာဒ္ဒလည်း ကောင်း ဤလောဘကို အကြွင်းအကျန်မရှိ, ကုန်အောင်ညွှန်ပြသည်–ဟူလို။]

တေသု–ထို တဏှာလောဘတို့တွင်၊ ဟေတု ၊ပေ၊ ဂေါစ္ဆကေသု–ဟေတု ဂေါစ္ဆက ၊ပေ၊ ကိလေသာဂေါစ္ဆကတို့၌၊ စတုမဂ္ဂဝဇ္ဈော–မဂ်လေးပါးသည် သတ် ထိုက်ကုန်သော၊ တဏှာ–တို့သည်၊ ဧကေနေဝ–တစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊

ယသ္မာစေတ္ထ။ ။ဤ တတိယနည်းဒ္ဒ "ဇတ္ထ ဝသန္တိ"ကို ကြည့်၍ "ဝသန္တိ ဇတ္ထာတိ ဝတ္ထုနိ"ဟုပင် ပြုရမည်၊ "ဇတ္ထ–ဤရှေးရှေး ကိလေသာတို့၌၊ ဝသန္တိ– နောက်နောက်ကိလေသာတို့ နေကြရကုန်၏၊ ဣတိ, ဝတ္ထုနိ–တို့မည်၏၊ ကိလေသာနံ– နောက်နောက် ကိလေသာတို့၏၊ ဝတ္ထုနိ–တည်ရာဖြစ်သော ရှေးရှေး ကိလေသာ တို့တည်း၊ ကိလေသဝတ္ထုနိ–တို့"ဟု တပ္ပရိသ်သမာသ်ပြု၊ ရှေးရှေး ကိလေသာတို့သည် အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုရကား အနန္တရာဒိ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော နောက်နောက် ကိလေသာတို့၏ တည်ရာဝတ္ထုများ ဖြစ်ကြသည်–ဟူလို။

ကောဌာသေန–အဖို့အစုဖြင့်၊ ဌိတာ–တည်ကုန်၏၊ ["ယောတုဂေါ စ္ဆကဉ္စ် လောဘ ဟူသော အဖို့အစုနှာမည်ဖြင့် တည်၏၊ ဂန္ဆ ဂေါ စ္ဆကဉ္စ် အဘိစ္ဆာကာယဂန္ဆ ဟူသော အဖို့အစုနှာမည်ဖြင့် တည်၏"စသည်ဖြင့် သိပါ၊] အာသဝ ၊ပေ၊ ယောဂေသု–အာသဝဂေါ စ္ဆက ၊ပေ၊ ယောဂဂေါ စ္ဆကတို့၌၊ စတုမဂ္ဂ ဝဇ္ဈာပိ–မဂ်လေးပါးသည် သတ်ထိုက်သော တဏှာတို့သည်လည်း၊ ဒွေ–နှစ်သော၊ ကောဌာသာ–အဖို့အစုတို့သည်၊ ဟုတ္တာ, ဌိတာ–နှင့်၏၊ ကထံ–အဘယ်သို့ တည်ကုန်သနည်း၊ အာသဝေသု–တို့၌၊ ကာမာသဝေါ ဘဝါသဝေါ တိ–ကာမာသဝေါ, ဘဝါသဝေါ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သံယောဇနေသု–တို့၌၊ ကာမရာဂ သံယောဇနံ ဘဝရာဂသံယောဇနန္တိ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဩဃေသု–တို့၌၊ ကာမောဃော ဘဝေါ ဃောတိ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ယောဂေသု–တို့၌၊ ကာမ ယောဂေါ ဘဝယောဂေါတိ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (ဒွေ–နှစ်သော၊ ကောဌာသာ–တို့သည်၊ ဟုတ္တာ, ဌိတာ–နှင့်၏၊) [ကထံအမေးကို ပြန်အုပ်သည်။]

ပန–ဆက်၊ ဣမာနိ ကိလေသဝတ္ထူနိ–တို့ကို၊ ၊ပေ၊ မောဟမာနာ–မောဟ, မာနတို့ကို၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန–သည်၊ (ပဟီယန္တိ၊) ၊ပေ၊ အရဟတ္တ မဂ္ဂေန–သည်၊ သေသာ–ကြွင်းကုန်သော၊ သတ္တ–ခုနစ်ပါးသော ကိလေသာ တို့ကို၊ (ပဟီယန္တိ၊) ဣတိ–ဤကား အပြီးတည်း။

၁၂ရာ။ ။ကာမာစရနိဒ္ဒေသေ–၌၊ ယောဌေတောတိ–ကား၊ ယောဌာဘာဝေန–အောက်အဖို့အားဖြင့်၊ အဝိစိနိရယန္တိ–ကား၊ အဂ္ဂိဇာလာနံ ဝါ–မီးလျှံတို့၏ လည်းကောင်း၊ သတ္တာနံ ဝါ–တို့၏လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခဝေဒနာယ ဝါ–၏ လည်းကောင်း၊ ဝီစိ(အန္တ ရံ)–အကြားသည်၊ ဆိဒ္ဒ–အပေါက်သည်၊ ဇော–ဤ ဂရဲ၌၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ, အဝိစိ–မည်၏၊ ဇော–ဤ ဂရဲ၌၊ သုခသခ်ါတော–သုခ ဟု ဆိုအပ်သော၊ အယော–ချမ်းသာသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ, နိရယော–မည်၏၊

မောဟမာနာ အရဟတ္တမဂ္ဂေန။ ။"မောဟ, မာနတို့ကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်၏"ဟု ဆိုရာ၌ အဆုံးသတ်ပယ်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုသည်၊ အပါယဂမနီယ ဖြစ်သော မောဟ မာနစသည်တို့ကိုကား သောတာပတ္တိမဂ် စသည်တို့ဖြင့် အဆင့်ဆင့် ပယ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ထို့နောက်မှ အနည်းငယ်ကျန်သေးသော မောဟ မာနတို့ကို အရဟတ္တ မဂ်က ပယ်ရသည်၊ [အရဟတ္တမဂ္ဂေနာတိ ဝစနေန စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ပဟာတဗ္ဗတာ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ နှ ဟိ ပုရိမေဟိ အတာနုကတာ မောဟာဒယော အရဟတ္တမဂ္ဂေန ပဟီယန္တီတိ–ဋီကာ။]

အဝီစိနိရယော။ ။ဝီစိကို "အန္တ ရံ ဆိဒ္ဒ"ဟု ဖွင့်သည်၊ အဘယ်တို့၏အကြား ပါနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အဂ္ဂိဇာလာနံ ဝါ"စသောသမ္ဘာန်ကို အပိုထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ "နတ္ထိ ဝီစိ ဇော္ဃာတိ အဝီစိ"သာ လိုရင်းတည်း၊ နိရယောဌ် "အယိတဗ္ဗော အသာဓိတဗ္ဗောတိ အယော"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍, သုခကို အရကောက်ပြီးလျှင် "နတ္ထိ အယော ဇော္ဃာတိ နိရယော"ဟု ပထမနည်းအလို ဝိဂြိုဟ်ပြုပါ၊ နိရတိအတ္ထေနဖြင့်

နိုရတိအတ္ထေနပိ–မေ့လျော်ဖွယ်မရှိဟူသော အနက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိုရသာဒတ္ထေနပိ–သာယာဖွယ်မရှိဟူသော အနက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိုရ ယော–မည်၏၊ ပရိယန္တံ ကရိတ္တွာတိ–ကား၊ အဝိစိသင်္ခါတံ–သော၊ တံနိုရယံ–ထိုငရဲကို၊ အန္တံ–အဆုံးအပိုင်းခြားကို၊ ကတ္တွာ–၍၊ [ပရိယန္တံကို အန္တံဟု ဖွင့်သည်၊ ပရိအနက် မရှိ၊] ဥပရိတောတိ–ကား၊ ဥပရိဘာဂေန–အထက်အဖို့အားဖြင့်။

ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိဒေဝေတိ–ကား၊ ပရနိမ္မိတေသု–သူတစ်ပါးတို့ ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်သော၊ ကာမေသု–ကာမတို့၌၊ ဝသံ–မိမိအလိုသို့၊ ဝတ္တနတော–လိုက်စေနိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (လိုက်စေခြင်းကြောင့်၊) ဒေဝ–ဤသို့ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီဟူ၍၊ လဒ္ဓဝေါဟာရေ–ရအပ်သော အမည်ရှိကုန်သော၊ (ခေါ်ဝေါ်ကြောင်းအမည်ကို ရအပ်ကုန်သော၊) ဒေဝေ–နတ်တို့ကို၊ အန္တောကရိတ္တွာတိ–ကား၊ အန္တော–အတွင်း၌၊ ပက္ခိပိတ္တွာ–ထည့်သွင်း၍၊ ယံ ဧတသ္မိံ အန္တရေတိ–ကား၊ ဧတသ္မိံ သြကာသေ–ဤအရပ်၌၊ ယေ–အကြင်ခန္ဓာ ဓာတ် အာယတနတို့သည်၊ (သန္တိ–နိ၏၊) [အန္တရသဒ္ဒါ၏ သြကာသအနက်ကိုလည်းကောင်း, ယံ၏ဝစန ဝိပလ္လာသ၏အဖြစ်ကို၊ (တစ်နည်း) ယံ နိပါတ်ပုဒ်၏အဖြစ်ကို လည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊] ဇေတ္တာဝစရာတိ ဣမိနာ–ဟူသောဤပါဠိဖြင့်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧတသ္မိံ အန္တရေ–ဤအရပ်၌၊ အညေပိ–ကာမာဝစရတရားမှ တစ်ပါးလည်းဖြစ်သော မဟဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာတရားတို့သည်၊ စရန္တိ–ဖြစ်ကုန်၏၊ (ကသ္မာ) ကဒါစိ–တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ ကတ္တစိ–အချို့သော သုဂတိကာမဘုံ၌၊ သမ္ဘဝတော–(အခြားတရားတို့၏) ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တေသံ–ထို အခြားတရားတို့ကို၊ အသင်္ခဏ္ဍနတ္ထံ–မသိမ်းယူခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ကာမာဝစရအရည် မပါဝင်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊) အဝစရာတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [အဝသဒ္ဒါနှင့်တကွ "အဝစရာ"ဟု ဟောတော်မူအပ်ပြီ။]

အယသဒ္ဒါ၏ ရတိအနက်ကိုလည်းကောင်း, နိုရသာဒတ္ထေနဖြင့် အယသဒ္ဒါ၏ အသာဒအနက်ကိုလည်းကောင်း ပြု၏၊ "အယိတဗ္ဗော ရမိတဗ္ဗောတိ အယော၊ အယိတဗ္ဗော အသဒိတဗ္ဗောတိ အယော"ဟု ပြု၍ ပထမနည်းအတိုင်း သတ္တမီဗဟုဗ္ဗီဟိ တွဲပါ၊ [ရတိကို ပီတိဟုလည်းကောင်း, ဗလဝနိုကန္တိဟုလည်းကောင်း ဋီကာ၌ နှစ်နည်းဖွင့်သည်။]

ဣမိနာ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။"ဣမိနာကို အသင်္ခဏ္ဍနတ္ထံ၌ စပ်"ဟု ယောဇနာဆိုး၏၊ အဝစရာတိ၌ စပ်ဖို့ရန် "ဇေတ္တာဝစရာတိ ဇေတ္တ"ဟုရှိလျှင်လည်း ကောင်း၏၊ ကာမာဝစရဟု သတ်မှတ်၍ထားအပ်သော အရပ်၌ ဈာနလာဘီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဈာန်ဝင်စားသောအခါ, ယောဂီတို့ အရိယာဖြစ်သောအခါ, ဖလသမာပတ်ဝင်စားသော အခါတို့၌ မဟဂ္ဂုတ်လောကုတ္တရာဖြစ်သော အခြားခန္ဓာ ဓာတ် အာယတနတို့လည်း ဖြစ်ကြသေး၏၊ ထိုသို့ဖြစ်သော်လည်း ထို တရားတို့သည် ကာမာဝစရတွင် မသက်ဝင်နိုင်–မပါဝင်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထို တရားတို့ကို မသိမ်းယူနိုင်ခြင်းငှာ သြဂါဠှအနက်ဟော အဝသဒ္ဒါနှင့်တကွ "အဝစရာ"ဟု မိန့်ဆိုအပ်သည်–ဟူလို။

တေန–ထိုအဝစရာဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ယေ–အကြင်ခန္ဓာ ဓာတ် အာယတနတို့သည်၊ ဧတသ္မိံ အန္တ ရေ–ဤအရပ်၌၊ သြဂါ–သက်ဝင်ကုန်သည်၊ (ပါဝင်ကုန်သည်၊) ဟုတ္တာ, စရန္တိ –ဖြစ်ကြကုန်၏၊ (ကသ္မာ–နည်း၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ကာမာဝစရဘုံ၌လည်းကောင်း၊ သဒါစ–အခါခပ်သိမ်းလည်းကောင်း၊ သမ္ဘဝတော–ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ အဝိစိနိရယသ–အဝီစိငရဲ၏၊ ဟေဋ္ဌာ–၌၊ ဘူတုပါဒါယ ပဝတ္တိဘာ့ဝေ–ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဓောဘာဂေ–အဝီစိ၏ အောက်အဖို့၌၊ (အဝသဒ္ဒါ၏ အနုက်၊) စရန္တိ –ကုန်၏၊ တေသံ–ထိုသြဂါဌဖြစ်၍ ဖြစ်သောတရား, အဓောဘာဂ၌ဖြစ်သော တရားတို့ကို၊ သင်္ဂဟော–သိမ်းယူခြင်းသည်၊ ဝါ–ကို၊ ကတော–ပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဟိ–မှန်၊ တေ–ထို ကာမာဝစရတရားတို့သည်၊ အဝဂါဌာဝ–ကာမဘုံ၌ သက်ဝင်ကုန်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္တာ၊) စရန္တိ –ကုန်၏၊ အဓောဘာဂေ(စ)–အဝီစိငရဲ၏ အောက်အဖို့၌လည်း၊ စရန္တိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အဝစရာ–တို့မည်၏။

ပန–ကား၊ ဇေ္ဌ ပရိယာပန္နာတိ ဣမိနာ–ဖြင့်၊ (ပရိဋ္ဌဟော ကတောဒ္ဓ စပ်၊) ယသ္မာ, ဇေ္ဌာဝစရာ–ဤကာမာဝစရဘုံ၌ သက်ဝင်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ ဇေတေ–ဤကာမာဝစရတရားတို့သည်၊ အညတ္ထာပိ–အခြားသော ရူပဘုံ အရူပဘုံ၌လည်း၊ အဝစရန္တိ–သက်ဝင်၍ ဖြစ်ကုန်သေး၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် အခြားဘုံ၌ သက်ဝင်၍ ဖြစ်ကြပါကုန်သော်လည်း၊ တတ္ထ–ထိုအခြားဘုံ၌၊ ပရိယာပန္နာ–

တေန ၊ပေ၊ ကတော ဟောတိ။ ။တေနကို သင်္ဂဟောဒ္ဓ စပ်၊ ထိုအဝစရာဟူသောပါဠိဖြင့် ထိုတရားတို့ကို သိမ်းယူထားသည်–ဟူလို၊ ထိုတရားတို့ဟူသည် သြဂါဌအနုက်ဟော အဝသဒ္ဒါဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော ကာမာဝစရဘုံ၌ပင် စာရင်းဝင်သော ကာမာဝစရတရားများသည်လည်းကောင်း, အဓောဘာဂအနုက်ဟော အဝသဒ္ဒါနှင့်တကွသော အဝစရသဒ္ဒါဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော အဝီစိအောက်ခ်ိုရှိသော ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်များသည်လည်းကောင်းတည်း၊ ဤစကားအရ အဝစရဒ္ဓ အဝသဒ္ဒါသည် သြဂါဌအနုက်, အဓောဘာဂအနုက်နှစ်မျိုးကို ဟောသည်ဟု မှတ်ပါ၊ [အဝသဒ္ဒေါ အဝဂါဟတ္ထော ၊ပေ၊ အတ္ထော ဝုတ္တော၊–ဋီကာ၊] အဝဂါဟအနုက်ဟူသည် သြဂါဌအနုက်ပင်တည်း။

ဇေ္ဌ ပရိယာပန္နာ။ ။"အကျုံးဝင်"ဟူသည် ပါဝင်ခြင်း စာရင်းဝင်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် လောဘဇော မဟာကုသိုလ်ဇောစသော ကာမာဝစရတရားတို့သည် ရူပ အရူပဘုံ၌ ဗြာဟ္မာတို့သန္တာန်ဝယ် သက်ဝင်၍ ဖြစ်ကြပါသော်လည်း ထိုဘုံတို့၌ မပါဝင်ကြ စာရင်းမဝင်ကြဘဲ ကာမာဝစရဘုံ၌သာ ပါဝင်ကြ စာရင်းဝင်ကြသည်–ဟူလို၊ ["အဝစရ"အရ သက်ဝင်၍ ဖြစ်ခြင်းဟူသည် ထိုထိုဘုံတို့၌ သက်ရောက်၍ ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ "ပရိယာပန္န"အရ အကျုံးဝင်ခြင်းဟူသည်ကား စာရင်းသွင်းသောအခါ ပါဝင်ခြင်းမျိုးတည်း၊ (ပရိ–ထက်ဝန်းကျင်–အာပန္န–ရောက်သော, ပါဝင်သောတရား၊) ဤသို့ ခွဲခြား၍ "အညတ္ထာပိ အဝဝစရန္တိ, အဝစရန္တာ"တို့၌ အဝစရန္တာ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို

အကျုံးဝင်ကုန်သည်၊ (စာရင်းဝင်ကုန်သည်၊) နှ ဟောန္တိ–နှ်၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ အညတ္ထာပိ–အခြားဘုံ၌လည်း၊ အဝစရန္တာနံ–သက်ဝင်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ–ထိုကာမာဝစရတရားတို့ကို၊ ပရိဂ္ဂဟော–သိမ်းဆည်းခြင်းသည်၊ ဝါ–ကို၊ ကတော–သည်၊ ဟောတိ၊ ဣဒါနိ–၌၊ ဧတ္ထ–ဤကာမာဝစရဘုံ၌၊ တေ ပရိယာပန္နဓမ္မေ–ထို အကျုံးဝင်သော တရားတို့ကို၊ ရာသိသုညတပစ္စယ ဘာဝ တောစေဝ–ရာသီ၏အဖြစ်, အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်, အကြောင်း၏ အဖြစ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဘာဝတောစ–သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒဿေဿန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ခန္ဓာဒိအာဒိ–ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ–ပြီ၊ [ရာသီအားဖြင့် ခန္ဓာကိုလည်းကောင်း, သုညတဖြင့် ဓာတုကိုလည်းကောင်း, ပစ္စယဖြင့် အာယတနဟူသော အကြောင်းကိုလည်းကောင်း, သဘာဝဖြင့် ပါဠိတော်လာ ရူပ်, ဝေဒနာစသော သဘောကိုလည်းကောင်း ပြသည်။]

၁၂၈၉။ ။ရူပါဝစရနိဿေသေ–၌၊ ဗြဟ္မလောကန္တိ–ကား၊ ပဌမဈာန ဘူမိသင်္ခါတ်–ပဌမစျာန်ဘုံဟုဆိုအပ်သော၊ ဗြဟ္မဌာနံ–ဗြဟ္မာတို့၏ တည်ရာဘုံ ဌာနကို၊ (ပရိယန္တံ ကရိတ္တာ၌ စပ်၊) ဣဒ္ဓ–ဤ ရူပါဝစရနိဿေသ၌၊ သေသံ–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ ကာမာဝစရနိဿေသေ–၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သမာပန္နသာတိအာဒိသု–အစရှိသော ပုဒ်တို့တွင်၊ ပဌမ ပဒေန–သမာပန္နသဟူသော ပဌမာပုဒ်ဖြင့်၊ ကုသလဈာနံ–ကုသိုလ်စျာန်ကို၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဒုတိယေန–ဥပပန္နသဟူသော ဒုတိယပုဒ်ဖြင့်၊ ဝိပါကဈာနံ ဝုတ္တံ၊ တတိယေန–ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရိသဟူသော တတိယပုဒ်ဖြင့်၊ ကိရိယဈာနံ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

မှတ်ပါ၊ ဥပမာ–ယခုအခါ နိုင်ငံခြားရောက်ရှိနေကြသော မြန်မာလူမျိုးတို့သည် ထိုနိုင်ငံခြား၌ ဖြစ်ကြ နေထိုင်ကြခြင်းမျိုးကို အဝစရဟုခေါ်၍, စာရင်းသွင်းသောအခါ မြန်မာနိုင်ငံ၌ စာရင်းသွင်းရခြင်းမျိုးကို "ပရိယာပန္န"ဟု ခေါ်သကဲ့သို့တည်း။

ပဌမပဒေန ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။"သမာပတ်ဝင်စားသောအခါ ကုသိုလ်စျာန်ဖြစ်သောကြောင့် သမာပန္နသဖြင့် ကုသိုလ်စျာန်ကို ဟောတော်မူသည်၊ ပဋိသန္ဓေနေသော အခါ ဝိပါက်စျာန်ဖြစ်သောကြောင့် ဥပပန္နသဖြင့် ဝိပါက်စျာန်ကို ဟောတော်မူသည်၊ ရဟန္တာများ စျာန်ဝင်စားရာ၌ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခကို ခံစားခြင်းအကျိုးငှာ ဝင်စားတော်မူသော ကြောင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရိသဖြင့် ကြိယာစျာန်ကို ဟောတော်မူသည်"ဟု ဆိုသည်။

မှန်၏၊— သမာပန္နဌ "ကောင်းစွာရောက်"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ထို ကောင်းစွာ ရောက်ခြင်းဟူသည် စျာန်သို့ စိတ်အားဖြင့် ရောက်နေခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ ရောက်နေခြင်းကို "စျာန်ဝင်စား"ဟု ခေါ်ဝေါ်ရသည်၊ ဥပပန္နသဒ္ဒါသည် ဥပပတ္တိသဒ္ဒါကဲ့သို့ "ဘဝသစ်၌ ကပ်၍ဖြစ်"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ထိုဖြစ်ခြင်းကား ပဋိသန္ဓေနေခြင်းပင်တည်း၊ ရဟန္တာတို့၏ စျာန်ဝင်စားခြင်း၌ အလွန်ချမ်းသာ၏၊ ထို့ကြောင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဟု ခေါ်သည်။

၁၂၉၁။ ။အရူပါဝစရနိဒ္ဒေသေ–ဌ၊ အာကာသာနဉ္စာယတနုပဂေတိ–သည်ကား၊ အာကာသာနဉ္စာယတနသင်္ခါတ်–သော၊ ဘဝ်–ဘဝသို့၊ ဥပဂတေ–ကပ်ရောက်ကုန်သော၊ (ဒေဝေါ်ဌ စပ်၊) ဒုတိယပဒေပိ–နေဝသညာနာသညာတနုပဂေဟူသော ဒုတိယပုဒ်ဌလည်း၊ ဧသေဝနယော၊ သေသ်–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ ဟေဋ္ဌာ–ဌ၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၃၀၁။ ။သရဏာဒုကံနိဒ္ဒေသေ–ဌ၊ တီသု, အကုသလမူလေသု–အကုသိုလ်မူလတို့တွင်၊ ယွာယံ (ယော+အယံ)မောဟော–အကြင်မောဟသည်၊ (အတ္ထိ၊) သော–ထိုမောဟသည်၊ လောဘသမ္မယုတ္တော–လောဘသမ္မယုတ်သည်၊ (လောဘမူဌ်ယှဉ်သည်၊) စေ ဟောတိ–အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)လောဘေန–လောဘဖြင့်၊ သရဏော–မြို့နှင့်တကွဖြစ်၏၊ ဒေါသသမ္မယုတ္တော–ဒေါသသမ္မယုတ်သည်၊ (ဒေါသမူဌေး်ဌ်ယှဉ်သည်၊) စေဟောတိ–အံ့၊ (ဧဝံ သတိ) ဒေါသေန–အားဖြင့်၊ သရဏော–၏၊ ပန–ကား၊ ဝိစိကိစ္ဆာဒ္ဒေ့စ္ စသမ္မယုတ္တော–ဝိစိကိစ္ဆာသမ္မယုတ် ဥဒ္ဓစ္စသမ္မယုတ်ဖြစ်သော၊ မောဟော–သည်၊ (မောဟမူဌေး်ဌ် မောဟသည်၊) ဒိဋ္ဌိသမ္မယုတ္တေနစေဝ–ဒိဋ္ဌသမ္မယုတ်လည်းဖြစ်သော၊ ရူပရာဂ အရူပရာဂသင်္ခါတေနစ–ရူပရာဂ အရူပရာဂဟု ဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ရာဂရဏေန–ရာဂဟူသော မြို့အားဖြင့်၊ ပဟာနေကဋ္ဌဘာဝတော–ပဟာနေကဋ္ဌ၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ သရဏော သရဏော–မြို့နှင့်တကွဖြစ်၏၊ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗော။

သမ္မယုတ္တော စေ။ ။စာအုပ်တို့ဌ် "လောဘသမ္မယုတ္တောစ"ဟုလည်းကောင်း, "ဒေါသသမ္မယုတ္တောစ"ဟုလည်းကောင်း တွေ့ရ၏၊ စာသွားမကောင်းပါ၊ "စေ"ဟု ရှိမှသာ "လောဘနှင့် ယှဉ်သည်ဖြစ်အံ့၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် လောဘတည်းဟူသော မြို့အားဖြင့် မြို့နှင့်တကွဖြစ်၏"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသောကြောင့် စာသွားကောင်းပါသည်၊ ဒေါသသမ္မယုတ္တော စေဌ်လည်း နည်းတူ။

ဝိစိကိစ္ဆာဒ္ဒေ့စ် ၊ပေ၊ သရဏော။ ။မောဟမူဌေး်ဌ် မောဟသည် ယှဉ်ဘက်ရာဂ ဒေါသမြို့မရှိရကား အဘယ်နည်းဖြင့် သရဏာမည်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ဝိစိကိစ္ဆာဒ္ဒေ့စ်"စသည် မိန့်၊ ဒိဋ္ဌသမ္မယုတ်ရာဂကို သောတာပတ္တိမဂ်က ပယ်၏၊ ထိုသို့ ပယ်သောအခါ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်မောဟလည်း ပယ်ဘက်အဖြစ်ဖြင့် ပါသွားရကား ပဟာနေကဋ္ဌအားဖြင့် ရာဂနှင့်သရဏာဖြစ်၏၊ ရူပရာဂ အရူပရာဂကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်သောအခါ ဥဒ္ဓစ္စသမ္မယုတ်မောဟလည်း ပယ်ဘက်အဖြစ်ဖြင့် ပါသွား၏၊ ထို့ကြောင့် သဟဇေကဋ္ဌအားဖြင့် အတူတကွယှဉ်ဘက် ရဏာ (မြို့) မရှိသော်လည်း ပဟာနေကဋ္ဌအားဖြင့် အတူတကွ ပယ်ဘက်ဖြစ်သော ရဏာရှိသောကြောင့် ဝိစိကိစ္ဆာဒ္ဒေ့စ် သမ္မယုတ်မောဟလည်း သရဏာမည်ရသည်–ဟူလို၊ [ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂတော မောဟ ရဏော ပဟာနေကဋ္ဌေန ဒိဋ္ဌိမ္မယုတ္တေန ရာဂရဏေန သရဏော၊ ဥဒ္ဓစ္စ သဟဂတော ရူပရာဂ အရူပရာဂသင်္ခါတေန၊–ဋီကာ။]

သုတ္တန္တိကဒုက နိဿဂ္ဂပကထာ

၁၃၀၃။ ။သုတ္တန္တိကဒုကေ–ဌ၊ မာတိကာကထာယံ–မာတိကာ အဋ္ဌကထာဌ၊ အတ္ထတော–အားဖြင့်၊ ဝိဝေစိတတ္တာ–အသီးအသီး ခွဲခြားအပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ [ဥတ္တာနတ္ထာနိဝေဌ စပ်၊ ဝိဝေစိတတ္တာတိ ဝိသုံကတတ္တာ၊–ဋီကာ၊] နေသံ–ထို ဒုက်တို့၏၊ ယာနိ နိဒ္ဒေသပဒါနိ–အကြင် နိဒ္ဒေသပုဒ်တို့သည်၊ (သန္တိ၊) တာသမ္မိ–ထို နိဒ္ဒေသပုဒ်တို့၏လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ–ဌ၊ ဝုတ္တနယေ နေဝ–ဖြင့်ပင်၊ သုဝိညေယျတ္တာစ–လွယ်ကူစွာ သိအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ယေဘုယျေန–အားဖြင့်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနိဝေ–ပေါ်လွင်သော အနက်ရှိကုန်သည်သာ၊ ပန–ဆက်၊ ဇတ္ထ–ဤ သုတ္တန္တိကဒုက်ဌ၊ ဣဒံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝိသေသမတ္တံ–အထူးမျှသာတည်း၊ တာဝ–ဗာလဒုက်စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (ဝုတ္တော–ဟောတော်မူအပ်သော၊) ဝိဓျုပမဒုကေ–ဌ၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) စက္ခုမာ–ပသာဒစက္ခုရှိသော၊ ပုရိသော–သည်၊ မေဃနွကာရေ–မိုးမှောင်မိုက်ရာအခါဌ၊ (မိုးအုံ့နေသောကြောင့် မှောင်နေရာအခါဌ၊) ရတ္တိ–ညဉ့်အခါဌ၊ မဂ္ဂ–ခရီးကို၊ ပဋိပဇ္ဇိတိရ–သွားသတတ်၊ တသ–ထို ယောက်ျားအား၊ (နံ ပညာယတိဌ စပ်၊) အန္ဓကာရတာယ–မှောင်မိုက်နေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဂ္ဂေါ–လမ်းသည်၊ နံ ပညာယိ–မထင်ရှား၊ ဝိဓျ–လျှပ်စစ် သည်၊ နိစ္ဆရိတွာ–ထွက်၍၊ (ပျက်၍၊) အန္ဓကာရံ–အမိုက်မှောင်ကို၊ ဝိဒ္ဓံသေတိ–ဖျက်ပြီ၊ အထ–ထို အခါဌ၊ အသ–ထို ယောက်ျားအား၊ အန္ဓကာရဝိဂမာ–အမှောင်၏ကင်းခြင်းကြောင့်၊ မဂ္ဂေါ–လမ်းသည်၊ ပါကဋော–ထင်ရှားသည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ၊ သော–ထို ယောက်ျားသည်၊ ဒုတိယမ္မိ–နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်း၊ ဂမနံ–သွားခြင်းကို၊ အဘိနီဟရိ–ရှေးရှုဆောင်ပြီ၊ (အားထုတ်ပြီ၊) ဒုတိယမ္မိ, အန္ဓကာရော–သည်၊ ညြတ္ထရိ–လွမ်းမိုးပြီ၊ မဂ္ဂေါ–သည်၊ နံ ပညာယိ–မထင်ရှား၊ ဝိဓျ–သည်၊ နိစ္ဆရိတွာ–၍၊ တံ–ထို အမှောင်ကို၊ ဝိဒ္ဓံသေတိ–ပြီ၊ အန္ဓ ကာရေ–သည်၊ ဝိဂတေ–ကင်းလသော်၊ မဂ္ဂေါ ပါကဋော အဟောသိ၊ တတိယမ္မိ ၊ပေ၊ ဝိဒ္ဓံသေသိ။

တတ္ထ–ထို ဥပမာစကားရပ်ဌ၊ စက္ခုမတော–ပသာဒစက္ခုရှိသော၊ ပုရိသဿ–၏၊ အန္ဓကာရေ–ဌ၊ မဂ္ဂပဋိပဇ္ဇနံ–ခရီးသွားခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ–ကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) အရိယသာဝကဿ–၏၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂတ္ထာယ–သောတာပတ္တိမဂ်အကျိုးငှာ၊ ဝိပဿနာရမ္ဘော–ဝိပဿနာအားထုတ်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အန္ဓကာရေ–ဌ၊ မဂ္ဂဿ–လမ်း၏၊ အပညာယနကာလော–မထင်ရှားရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ၊) သစ္စဋ္ဌာဒကတမ်–သစ္စာလေးပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမိုက်မှောင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ၊) ဝိဓျယာ–သည်၊ နိစ္ဆရိတွာ–၍၊ အန္ဓကာရဿ–၏၊ ဝါ–ကို၊ ဝိဒ္ဓံသိတကာလော–

ဖျက်ဆီးအပ်ရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)ဝိယ၊ (တထာ၊) သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ ဘာသေန–သောတာပတ္တိမက်၏အရောင်သည်၊ (ဝိနောဒိတ၌ စပ်၊) ဥပဓိဒ္ဓိတ္တာ–ဖြစ်၍၊ သစ္စစ္ဆာဒကတမသ–၏၊ ဝါ–ကို၊ ဝိနောဒိတကာလော–ပယ်ဖျောက်အပ်ရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အန္ဓကာရေ–သည်၊ ဝိဂတေ–သော်၊ မဂ္ဂသ–လမ်း၏၊ ပါကဋ္ဌကာလော–ထင်ရှားရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)ဝိယ၊ (တထာ) သောတာပတ္တိမဂ္ဂသ–အား၊ စတုန္နံ–နှင်သော၊ သစ္စာနံ–တို့၏၊ ပါကဋ္ဌကာလော–ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပန–ဆက်၊ မဂ္ဂသ–မက်အား၊ ပါကဋံ–ထင်ရှားသော သစ္စာသည်၊ မဂ္ဂသမင်္ဂီပုဂ္ဂလသ–မက်နှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ပါကဋမေဝ–ထင်ရှားသည်သာ။

ဒုတိယဂမနာဘိနိဟာရော–နှစ်ကြိမ်မြောက်သွားခြင်းကို ရှေ့ရှုဆောင်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)ဝိယ–ကဲ့သို့၊ (တထာ၊) သကဒါဂါမိမဂ္ဂတ္ထာယ–သကဒါဂါမိမက်အကျိုးငှာ၊ ဝိပဿနာရမ္ဘော–ဝိပဿနာ အားထုတ်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အန္ဓကာရေ–၌၊ မဂ္ဂသ–လမ်း၏၊ အပညာယနကာလော–မထင်ရှားရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ၊) သစ္စစ္ဆာဒကတမ်–သစ္စာလေးပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမိုက်မှောင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ၊) ဒုတိယံ–နှစ်ကြိမ်မြောက်၊ ဝိဇ္ဇုယာ–သည်၊ နိစ္စရိတ္တာ–၍၊ အန္ဓကာရသ–၏၊ ဝါ–ကို၊ ဝိဒ္ဓံသိတကာရော–ဖျက်ဆီးအပ်ရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)ဝိယ၊ (တထာ၊) သကဒါဂါမိမဂ္ဂေါဘာသေန–သကဒါဂါမိ၏အရောင်သည်၊ ဥပဓိဒ္ဓိတ္တာ–ဖြစ်၍၊ သစ္စစ္ဆာဒကတမသ–၏၊ ဝါ–ကို၊ ဝိနောဒိတကာလော–ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အန္ဓကာရေ–သည်၊ ဝိဂတေ–သော်၊ ၊ပေ၊ စတုန္နံ, သစ္စာနံ–တို့၏၊ ပါကဋ္ဌကာရော–ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ပန–ဆက်၊ မဂ္ဂသ–မက်အား၊ ပါကဋံ–ထင်ရှားသော သစ္စာသည်၊ မဂ္ဂသမင်္ဂီပုဂ္ဂလသ–အား၊ ပါကဋမေဝ–သည်သာ၊ တတိယဂမနာဘိနိဟာရော ၊ပေ၊ ပါကဋမေဝ။

ဩဝိဇ္ဇုပမာပုဒ်၏အဖွင့်ကို ပြပြီး၍, ဝဇိရူပမာပုဒ်၏အဖွင့်ကို ပြလိုသောကြောင့် "ဝဇိရသ ပန"စသည် မိန့်၊ ပန–ကား၊ ဝဇိရသ–ဝဇိရစိန်သည်၊ အဘေဒ္ဓော နာမ–မဖောက်ခွဲအပ် မဖောက်ခွဲနိုင်သည်မည်သော၊ ပါသာဏောဝါ–ကျောက်သည်လည်းကောင်း၊ မဏိဝါ–ပတ္တမြားသည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ၊ ယတ္ထ–အကြင်အရပ်၌၊ ပတတိ–ကျ၏၊ တံ–ထို ကျရာအရပ်သည်၊ ဝိနိမိဒ္ဓမေဝ–ထုတ်ချင်း ထွင်းအပ်သည်သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ ဝဇိရံ–ဝဇိရစိန်သည်၊ (ဝရဇိန်က၊) ခေပေန္တံ–ကုန်စေလသော်၊ အသေသေတ္တာ–မကြွင်းကျန်စေမူ၍၊ ခေပေတိ–ကုန်စေ၏၊ ဝဇိရေန–သည်၊ ဂတမဂ္ဂေါနာမ–သွားအပ်သော လမ်းမည်သည်၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ပါကတိကော–ပင်ကိုသဘောရှိသည်၊ နဟောတိ (ယထာ)–ကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ–ပင်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂသ–၏၊ ဝါ–သည်၊ အဝ၂ကိလေသောနာမ–မသတ်အပ် မသတ်နိုင်သော ကိလေသာမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ သဗ္ဗကိလေသ–

အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို၊ ဝိနိဝိဇ္ဈတိ-ထုတ်ချင်း ထွင်းဖောက်နိုင်၏၊ ဝဇိရံဝိယ-ဝဇိရစိန်ကဲ့သို့၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ-သည်လည်း၊ ကိလေသေ-တို့ကို၊ ခေပေန္တော-ကုန်စေလသော်၊ အသေသေတွာ-၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ခေပေတိ-၏၊ ဝဇိရေန-သည်၊ ဂတမဂ္ဂသ-သွားအပ်သောလမ်း၏၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ပါကတိကတ္တာဘာဝေါ ဝိယ-ပင်ကိုသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကဲ့သို့၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန-သည်၊ ပဟီနကိလေသာနံ-ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့၏၊ ပုန, ပစ္စုဒါဝတ္တနံနာမ-ပြန်လည်ခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဣတိ-ဤကား အပြီးတည်း။

၁၃၀၇။ ။ဗာလဒုကနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဗာလေသု-ဗာလတရားတို့တွင်၊ အဟိရိကာနောတ္တပါနိ-အဟိရိက အနောတ္တပ္ပတရားတို့သည်၊ ပါကဋာနိ-ထင်ရှားကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ၊) သေသာနံ-မိမိတို့မှ ကြွင်းကုန်သော၊ ဗာလ ခမ္မာ နံ-ဗာလအကုသိုလ်တရားတို့၏၊ မူလာနိစ-အကြောင်းရင်းတို့သည်လည်း၊ (ဟောန္တိ၊) (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ မူလာနိ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ-နည်သနည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ အဟိရိကောစ-မကောင်းမှုမှ ရှက်ခြင်း မရှိသူသည်လည်း ကောင်း၊ အနောတ္တပ္ပီစ-မကောင်းမှုမှ လန့်ခြင်း မရှိသူသည်လည်းကောင်း၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အကုသလံ-ကို၊ နကရောတိနာမ-မပြုသည်မည်သည်၊ နမရှိ၊ (ကရောတိဧဝ-ပြုသည်သာ၊) ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (သေသာနံ ဗာလခမ္ဘာနံ မူလာနိ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ထိုသို့ မူလတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) ဒွေ-နဲ့သော၊ ဧတာနိ-ဤ အဟိရိက အနောတ္တပ္ပတို့ကို၊ ပဌမံယေဝ-အခြားသော အကုသိုလ်တို့၏ ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ ဝိသုံ-သီးခြား၊ ဝုတ္တာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ [ပါဠိတော်ကြည့်ပါ၊] သုက္ကပက္ခေပိ-ပဏ္ဍိတာခမ္ဘာဟူသော သုက္ကပက္ခ၌လည်း၊ အယမေဝနယော-ဤ နည်းပင်တည်း၊ ကဏ္ဍဒုကေ-၌၊ တထာ-ထို့ အတူတည်း။

၁၃၁၁။ ။တပနီယဒုကနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ကတတ္တာစ-ပြုအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အကတတ္တာစ-မပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ တပနံ-နောင်တတစ်ဖန်ပူပန်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနိ-ကာယဒုစရိုက်အစရှိသော မကောင်းမှုတို့သည်၊ ကတတ္တာ-ပြုအပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တပန္တိ-မိမိကိန်းရာသတ္တဝါကို လောင်မြိုက်တတ်ကုန်၏၊ ကာယသုစရိတာဒီနိ-ကာယသုစရိုက် အစရှိသောကောင်းမှုတို့ သည်၊ အကတတ္တာ-မပြုခဲ့မိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တပန္တိ၊) ["ကာယ ဒုစ္စရိတာဒီနိ တပန္တိ" စသည်ဖြင့် ဓမ္မကို ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် ဆိုထားသော်လည်း စင်စစ် ပူလောင်တတ်သူမှာ ဓမ္မမဟုတ်၊ ဓမ္မ၏ တည်ရာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်းကို အကျယ်ပြလိုရှိ၍ "တထာဟိ" စသည် မိန့်၊] တထာဟိ-ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအုံ၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ မေ-ငါသည်၊ ကာယဒုစ္စရိတံ-ကာယဒုစရိုက်ကို၊ ကတံ-

ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့တွေး၍၊ တပ္ပတိ–ပူပန်ရ၏၊ မေ–သည်၊ ကာယသုစရိတ်–ကို၊ အကတ်–မပြုအပ်မိ၊ ဣတိ–ဤသို့တွေး၍၊ တပ္ပတိ၊ မေ–သည်၊ ဝစီဒုစ္စရိတ်–ကို၊ ကတ်–ပြီ၊ ဣတိ တပ္ပတိ ၊ပေ၊ မေ–သည်၊ မနောသုစရိတ်–ကို၊ အကတ်–မပြုအပ်မိ၊ ဣတိ တပ္ပတိ၊ အတ္ထပနီယေပိ–အတ္ထပနီယပုဒ်၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ဟိ–မှန်၊ ကလျာဏကာရီ–ကောင်းမှုကို ပြုလေ့ရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော–သည်၊ မေ–ငါသည်၊ ကာယသုစရိတ်–ကာယသုစရိုက်ကို၊ ကတ်–အပ်ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ တွေး၍၊ နေ တပ္ပတိ–မပူပန်ရ၊ မေ–သည်၊ ကာယဒုစ္စရိတ်–ကို၊ အကတ်–မပြုအပ်မိ၊ ဣတိ နေ တပ္ပတိ ၊ပေ၊ မေ–သည်၊ မနောဒုစ္စရိတ်–ကို၊ အကတ်–မပြုအပ်မိ၊ ဣတိ နေ တပ္ပတိ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။

ဘ၃ဘ၃။ ။အဓိဝစနဒုကနိဒ္ဒေသေ–၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယာ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနန္တိ–ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သဗ္ဗဓမ္မဂ္ဂဟဏ–အလုံးစုံသော ဓမ္မတို့ကို ယူကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ [ဓမ္မအားလုံးကို တေသံ တေသံဓမ္မာနံဟူသော ဝိစ္ဆာနုစ်ပုဒ်ဖြင့် သိမ်းယူသည်–ဟူလို၊] သခ်ါယတိ–ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သခ်ါတံ–သခ်ါမည်၏၊ သံကထိယတိ–ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော–အနက်၊ [သံပုဗ္ဗ+ခါဓာတ်၏ ကထနအနက်ကို ဖွင့်သည်၊] ကိန္တိ–အဘယ်သို့လျှင်၊ သံကထိယတိ–နည်း၊ အဟန္တိ–အဟံဟူသည်၊ ဝါ–ငါဟူ၍၊ (သံကထိယတိ–၏၊) မမန္တိ–မမံဟူ၍၊ ဝါ–ငါ၏ဥစ္စာဟူ၍၊ (သံကထိယတိ၊) ပရောတိ–ပရောဟူ၍၊ ဝါ–သူတစ်ပါးဟူ၍၊ (သံကထိယတိ၊) ပရဿသာတိ–ပရဿသဟူ၍၊ ဝါ–သူတစ်ပါး၏ဥစ္စာဟူ၍၊ (သံကထိယတိ၊) သတ္တောတိ–သတ္တောဟူ၍၊ ဝါ–သတ္တဝါဟူ၍၊ (သံကထိယတိ၊) ဘာဝေါတိ–ဘာဝေါဟူ၍၊ ဝါ–အထည်ကိုယ်ဟူ၍၊ ဝါ–ဓာတ်သဘောဟူ၍၊ (သံကထိယတိ၊) ပေါသောတိ–ပေါသောဟူ၍၊ ဝါ–ယောကျ်ားဟူ၍၊ (သံကထိယတိ၊) ပုဂ္ဂလောတိ–ပုဂ္ဂလောဟူ၍၊ ဝါ–ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍၊ (သံကထိယတိ၊) နရောတိ–နရောဟူ၍၊ ဝါ–လူဟူ၍၊ (သံကထိယတိ၊) မာဏဝေါတိ–မာဏဝေါဟူ၍၊ ဝါ–လုလင်ဟူ၍၊ (သံကထိယတိ၊) တိသောတိ–တိသဟူ၍၊ (သံကထိယတိ၊) ဒတ္တောတိ–ဒတ္တဟူ၍၊ (သံကထိယတိ၊) မဠ္ဟော–ညောင်စောင်း၊ ပိဋ္ဌ–အင်းပျဉ်၊

အဟံတိ စသည်။ ။အဟံတိ၌ ဣတိသဒ္ဒါသည် သဒ္ဒပဒတ္ထကဧကတ္ထနိပါတ်ဖြစ်သောကြောင့် "အဟံ"အရ ငါဟုခေါ်အပ်သော ခန္ဓာငါးပါးမရှာ "အဟံ" သဒ္ဒါ, မြန်မာလို "ငါ"ဟူသော သဒ္ဒါသာရ၏၊ မမန္တိ စသည်၌လည်း နည်းတူ။

ဒတ္တောတိ မဠ္ဟော။ ။ဒတ္တောတိုင်အောင် သတ္တဝါနှင့်စပ်သော ဥပါဒါ နာမည်ပညတ်ကို ပြုပြီး၍, အခြားသော ဥပါဒါပညတ်ကို ပြုပြန်လိုသောကြောင့် "မဠ္ဟော" စသည်ကို မိန့်သည်၊ [ရုပ်ကလာပ်အပေါင်းကို စွဲ၍ ပညတ်အပ်သော နာမည်ဖြစ်သောကြောင့် "မဠ္ဟ"စသည်ကို ဥပါဒါပညတ်တစ်မျိုးဟု ဆိုသည်၊ အဟံ စသည်တို့လည်း ခန္ဓာငါးပါးကို စွဲ၍ ပညတ်အပ်သော ဥပါဒါပညတ်များပင်တည်း။]

ဘိသိ–ဘုံလျှို၊ ဗိမ္မောဟနံ–ခေါင်းအုံး၊ ဝိဟာရော–ကျောင်း၊ ပရိဝေဏ–ပရိဝုဏ်၊ ဒ္ဒါရံ–တံခါး၊ ဝါတပါနံ–လေသောက်ပြူတင်း၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ အနေကေဟိ–များစွာကုန်သော၊ အာကာရေဟိ–အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ သံကထိယတိ–ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သခ်ါ–သခ်ါမည်၏။

သမညာယတိ–အထူးအားဖြင့် သိအပ်၏၊ ဝါ–အမှတ်ပြု၍ သိအပ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သမညာ–သမညာမည်၏၊ ကိန္တိ–သို့လျှင်၊ သမညာယတိ–နည်း၊ အဟန္တိ–ဟူ၍ ၊ပေ၊ ဝါတပါနန္တိ–ဟူ၍၊ သမညာယတိ–အထူးအားဖြင့် သိအပ်၏ ဝါ–အမှတ်ပြု၍ သိအပ်၏၊ ဣတိ, သမညာ၊ ပညာပိယတိ–အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်၏၊ (တစ်နည်း) ပညာပိယတိ–ထားအပ်, ပညတ်အပ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပညတ္တိ–မည်၏၊ [ဤနေရာ၌ "ကိန္တိ ပညပိယတိ၊ အဟန္တိ ၊ပေ၊ ဝါတပါနန္တိ ပညပိယတိတိ ပညတ္တိ"ဟု ရှိသင့်သော်လည်း ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်ဟု မှတ်ပါ၊] ဝေါဟရိယတိ–ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုအပ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝေါဟာရော–မည်၏၊ ကိန္တိ–သို့လျှင်၊ ဝေါဟရိယတိ–နည်း၊ အဟန္တိ–ဟူ၍ ၊ပေ၊ ဝါတပါနန္တိ–ဟူ၍၊ ဝေါဟရိယတိ–၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝေါဟာရော–မည်၏။

သမညာ။ ။"ဝိသေသေန+အဓိဝစနံ ဉာယတိ"ဟူသော ဋီကာကိုထောက်၍ သမညာ၌ ("သံ+အညာ"ဝယ် "သံသည် ဝိသေသအနက်ဟော"ဟု သိရ၏၊ "သညာဂဟဏေန ဉာယတိ"ဟူသော ဋီကာနှောက်နည်းကို ထောက်၍ သံသဒ္ဒါသည် သညာအနက်ဟောဟု သိရ၏၊ "အညာယတိတိ အညာ၊ ဝိသေသေန+အညာ သမညာ၊ သညာယ+အညာ သမညာ"ဟု ပြု၊ [ဝိသေသေန ဉာယတိတိ သမညာတိ သံသဒ္ဒသ ဝိသေသတ္ထတံ အာဟ၊–အနု၊] ဤသို့ မယူဘဲ ဝိသေသနစသည်ကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဟု ယူ၍ "သမံ–အညိအမ္ပု၊ (အများသဘောတူ)+ဉာယတိတိ သမညာ" ဟုလည်း ပြုသင့်မည် ထင်သည်။

ဉာယတိအရ သိအပ်ပုံ။ ။"သဒ္ဒံ ပဌမစိတ္တေန, တိတံ ဒုတိယ စေတသာ၊ နာမံ တတိယစိတ္တေန, အတ္တံ စတုတ္ထစေတသာ"အရ တတိယ မနောဒ္ဓါရဝိထိဖြင့် သိအပ်သည်ကို "ဝိသေသေန ဉာယတိ သမညာယတိ"ဟု ဆိုသည်၊ မှန်၏–ဝဒန္တ ပုဂ္ဂိုလ်က ရွတ်ဆိုသောအခါ တတိယ မနောဒ္ဓါရဝိထိဖြင့် တိုနာမည်ပညတ်ကို မသိဘဲ, စတုတ္ထဝိထိက အနက်ဒြဗ် အတ္ထပညတ်ကို မသိနိုင်၊ [နေ ဟိ တသ္မိံ အဝိညာ တေ ၊ပေ၊ သမညာတိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ။

ပညတ္တိ။ ။"ပညာပိယတိ"ကို ထောက်၍ "ပ ပုဗ္ဗ ဉာဏတ်, ဏာပေပစ္စည်း တိပစ္စည်း"ဟု သိပါ၊ တစ်နည်း–ပပုဗ္ဗ ဉ ပ (နိုက္ခိပနေ) ဓာတ်ဖြင့်ပြီးသော ပညတ္တိ ပုဒ်ဖြင့် "ပညပိယတိတိ ပညတ္တိ"ဟုလည်း ရှိ၏၊ ဤအလို "ပညပိယတိ–ထားအပ်၏၊ ဝါ–ပညတ်အပ်၏"ဟု ပေး၊ ဋီကာ၌ ဤနှောက်နည်းကိုသာ ဖွင့်သည်၊ ရှေ့နည်းကို မာတိကာတုန်းက ဖွင့်ခဲ့သည်၊ ယောဇနာ၌ကား "ပပုဗ္ဗ ဉာဏတ်"ဟု ဆိုသွား၏၊ ပ+ဉာဏတ် တိပစ္စည်းသက်ရုံဖြင့် "ပညတ္တိ"ဟု မပြီးနိုင်ပါ။

[ပါဠိတော်ဝယ် "သခ်ါသမညာ ပညတ္တိ ဝေါဟာရော" ပုဒ်တို့ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ "နာမ် နာမကမ္မံ" စသောပုဒ်တို့ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "နာမန္တိ" စသည်ကို မိန့်သည်။] နာမန္တိ (ဇေ့ဌ)–ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (လဗ္ဘမာနံ–သော၊) နာမ်–နာမ်သည်၊ (နာမည်သည်၊) သာမညနာမ်–သာမညနာမ်လည်းကောင်း၊ ဂုဏနာမ်–လည်းကောင်း၊ ကိတ္တိမနာမ်–လည်းကောင်း၊ သြပပါတိကနာမ်–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ စတုဗိဓံ–လေးပါးအပြားရှိ၏၊ တတ္ထ–ထို လေးပါးတို့တွင်၊ ပဌမကပ္ပိကေသု–ပထမကမ္ဘာဝယ် ဖြစ်ကြသူတို့တွင် (ကမ္ဘာဦးဝယ် ဖြစ်ကြသူတို့တွင်၊) မဟာဇနေန–များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ သမ္မန္တိတွာ–၍၊ ထပိတတ္တာ–ထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ရညော–၏၊ မဟာသမ္မတော တိနာမ်–မဟာသမ္မတဟူသော အမည်သည်၊ သာမညနာမ် နာမ–သာမညနာမ်မည်၏၊ ယံ–ယင်း သာမညနာမ်ကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ မဟာဇနေ ၊ပေ၊ ဥပနိဗ္ဗတ္တန္တိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ [ဝါသေဋ္ဌ–ဝါသေဋ္ဌ၊ မဟာဇနေ သမ္မတော–များစွာသောလူအပေါင်းသည် သမုတ်အပ်ပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ မဟာ သမ္မတောတွေဝ–တဟူ၍သာ၊ ပဌမံ–ရှေးဦးစွာသော၊ အက္ခရံ–အက္ခရာသည်၊ (စကားလုံးသည်၊) ဥပနိဗ္ဗတ္တံ–ဖြစ်ပြီ၊–ဒီဃနိကာယ်, ပါထိကဝဂ်, အဂ္ဂညသုတ်။]

ဓမ္မကထိကော–တရားစကားဌ ယုဉ်သူ၊ ဝါ–တရားဟောပုဂ္ဂိုလ်၊ ပံသုကူလိကော–ပံသုကူဓုတင်ကို ဆောင်ခြင်းအလေ့ရှိသူ၊ ဝိနယဓရော–ဝိနည်းဓိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ တေပိဋကော–သုံးပုံသော ပိဋကရှိသူ၊ ဝါ–ပိဋကသုံးပုံကို ဆောင်နိုင်သူ၊ သဒ္ဓေါ–သဒ္ဓါရှိသူ၊ ပသန္နော–ရတနာသုံးပါး၌ ကြည်ညိုသူ၊ ဣတိဝေရုပ်–ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဂုဏတော–ဂုဏ်ကြောင့်၊ အာဂတနာမ်–လာသော နာမည်သည်၊ ဂုဏနာမ်နာမ–ဂုဏနာမ်မည်၏၊ [ဂုဏတော+အာဂတံ နာမ် ဂုဏနာမ်၊] ဘဂဝါ–ဘုန်းခြောက်ပါးရှိတော်မူသော ဘုရားရှင်၊ အရဟံ–ဝါသနာနှင့်တကွ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသောမြတ်စွာဘုရား၊ သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓေါ–မဖောက်မပြန်, ကိုယ်တော်တိုင်, အလုံးစုံသောတရားတို့ကို သိတော်မူသောမြတ်စွာဘုရား၊ ဣတိ အာဒီနိပိ–ဤသို့ အစရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တထာဂတ–၏၊ အနေကာနိ–ကုန်သော၊ နာမသတာနိ–နာမည်အရာတို့သည်၊ ဂုဏနာမာနေဝ–ဂုဏနာမ်တို့ချည်းသာတည်း၊ တေန–ကြောင့်၊ အသင်္ခ်ေယ္ယာနိ ၊ပေ၊ နာမသဟဿတောတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ရှေ့ဆရာတို့ဆိုအပ်ပြီ၊ [မဟေသိနော–မြတ်စွာဘုရား၏၊ သဂုဏေန–မိမိ၏ဂုဏ်တော်အားဖြင့်၊ (အာဂတာနိ–လာကုန်သော၊) နာမာနိ–အမည်တော်တို့သည်၊ အသင်္ခ်ေယ္ယာနိ–မရေတွက်အပ်,

---

သာမညနာမ်။ ။သမ္မနိယတေ–ကောင်းစွာသိအပ် သမုတ်အပ်၏၊ ဣတိ သာမည်၊ သံပုဗ္ဗ မနုဓာတ် ဏျပစ္စည်း၊ သံ၌ နိဂ္ဂဟီတ်ချေ, ဒီဃပြု၊ လူအများတို့ သမုတ်အပ်သောကြောင့် မဟာသမ္မတဟူသောနာမည်သည် သာမညနာမ်မည်၏၊ ထို "သာမညနာမ်ကို ပြုရာ သာဓကကို ပြလိုသောကြောင့် "ယံ သန္ဓာယ"စသည် မိန့်။

မရေတွက်နိုင်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ဂုဏေန–အားဖြင့်၊ နာမသဟသဿတော အပိ–နာမည် ထောင်ပေါင်းများစွာဖြင့်လည်း၊ နာမံ–အမည်တော်ကို၊ ဥဒ္ဒေယျ–ထုတ်ဆောင်အပ်, ထုတ်ဆောင်နိုင်၏။]

ပန–ကား၊ [ဂုဏနာမ်မှတစ်ပါး, ကိတ္တိမနာမ်ကား၊] ဧတသ–မွေးဖွားပြီးသော၊ ကုမာရဿ–သတိုးသား၏၊ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ–နာမည်ယူရာနေ့၌၊ (နာမည်မှည့်ရာနေ့, ကင်ပွန်းတပ်ရာနေ့၌၊) ဒက္ခိဏေယျာနံ–အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ သက္ကာရံ–ကောင်းစွာပြုအပ်သော ပူဇော်ဖွယ်ကို၊ ကတွာ–ပြုပြီး၍၊ သမိပေ–၌၊ ဌိတာ–နှင်သော၊ ဉာတကာ–ဆွေမျိုးတို့သည်၊ ကပ္ပေတွာ–ကြံဆ၍၊ ပကပ္ပေတွာ–အပြားအားဖြင့် ကြံဆ၍၊ အယံ–ဤ သတိုးသားသည်၊ အသုကော နာမ–ထို သူမည်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ယံ နာမံ–အကြင် နာမည်ကို၊ ကရောန္တိ–နှင်၏၊ ဣဒံ–ဤနာမည်သည်၊ ကိတ္တိမနာမံ နာမ–ကိတ္တိမနာမ်မည်၏၊ [ကိတ္တနံ ကိတ္တိ–ကောင်းစွာ ပြောဆိုခြင်း၊ တိပစ္စည်း တတစ်လုံးကို ချေ၊ ကိတ္တိယာ+နိဗ္ဗတ္တံ ကိတ္တိမံ–ကောင်းစွာ ပြောဆိုခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သောနာမည်။]

ပန–ကား၊ [ကိတ္တိမနာမ်မှတစ်ပါး, သြပပါတိကနာမ်ကား၊] ယာပုရိမ ပညတ္တိ–အကြင် ရှေးကာလ၌ ဖြစ်သောပညတ်သည်၊ ပစ္ဆိမပညတ္တိယံ–နောက်ကာလ၌ ဖြစ်သောပညတ်၌၊ ပတတိ–ကျရောက်၏၊ ပုရိမဝေါဟာရော–ရှေးကာလ၌ ဖြစ်သောအခေါ်အဝေါ်သည်၊ ပစ္ဆိမဝေါဟာရေ–နောက်ကာလ၌ ဖြစ်သော အခေါ်အဝေါ်၌၊ ပတတိ၊ [ပညတ္တိကို ဝေါဟာရဟု ပရိယာယ်လဲ၍ သုံးခြင်းသာတည်း၊] သေယျထိဒံ–အဘယ်သို့ ကျရောက်သနည်း၊ ပုရိမကပ္ပေပိ–ဂရှေး ကမ္ဘာ၌လည်း၊ စန္ဒော–လသည်၊ စန္ဒောယေဝနာမ–စန္ဒမည်သည်သာတည်း၊ ဧတရဟိပိ–ယခုအခါ၌လည်း၊ စန္ဒောဝ–စန္ဒမည်သည်သာတည်း၊ အတီတေ–လွန်လေပြီးသော ကမ္ဘာ၌၊ သူရိယော–နေသည်၊ (သူရိယောယေဝနာမ၊ ဧတရဟိပိ သူရိယောဝ၊) သမုဒ္ဒေါ–သမုဒ္ဒြာသည်၊ (သမုဒ္ဒေါယေဝနာမ၊ ဧတရဟိပိ သမုဒ္ဒေါဝ၊) ပထဝီ–မြေကြီးသည်၊ (ပထဝီယေဝနာမ၊ ဧတရဟိပိ ပထဝီဝ၊) ပဗ္ဗတော–တောင်သည်၊ ပဗ္ဗတောယေဝနာမ–ပဗ္ဗတမည်သည်သာတည်း၊ ဧတရဟိပိ–၌လည်း၊ ပဗ္ဗတောယေဝ–ပဗ္ဗတမည်သည်သာတည်း၊ ဣတိ–ဤသည်တည်း၊ [သေယျထိဒံကို ပြန်အုပ်သည်၊] ဣဒံ–ဤအမည်သည်၊ သြပပါတိကနာမံနာမ–သြပပါတိကနာမ်မည်၏၊ စတုဗ္ဗိဓံပိ–သော၊ ဣဒံနာမံ–

ဥဒ္ဒေယျ ၊ပေ၊ သဟသဿတော။ ။ဥပဇ္ဈ ဓာဓာတ်, ဏျကို ဓာတွန်နှင့်တကွ ယေျပြု၊ ဓာ ဓာတ်သည် ဓာရဏာ အနက်ဟောတည်း၊ [ဥဒ္ဒေယျန္တိ ဥဒ္ဒရိတဗ္ဗံ–ဋီကာ၊] နာမသဟသဿတော အပိ၌ အပိသည် သမ္ဘာဝနာ ဧတက၊ သဟဿတောလည်း တစ်ထောင်အတိကျ မဟုတ်၊ အနေကသင်္ချာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အနေကေဟိပိ နာမ သဟဿေဟိတိ အတ္ထော"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

ဤ သာမညစသော နာမ်သည်၊ ဧကံနာမမေဝ–တစ်ခုသော နာမသည်သာ၊ ဟောတိ၊ [သာမညနာမ်စသော နာမည်လေးပါးလုံးပင် "နာမ နာမကမ္မ" စသည်ဝယ် နာမတစ်မျိုးသာ ဖြစ်သည်–ဟူလို။]

[နာမ်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ နာမကမ္မံစသည်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "နာမကမ္မန္တိ" စသည် မိန့်၊] နာမကမ္မန္တိ–ကား၊ နာမကရဏံ–ပြုအပ်သော နာမည်သည်၊ ဝါ–ပြုကြောင်းဖြစ်သော နာမည်သည်၊ ဝါ–နာမည်ကို ပြုလုပ်ထားခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊) [ပါဠိတော်၌ "ယံ နာမကမ္မံ"ကို ဤ အနက်သုံးမျိုးလုံး ပေးပါ၊] နာမဓေယ္ယန္တိ–ကား၊ နာမထပနံ–ထားအပ်သော နာမည်သည်၊ ဝါ–ထားကြောင်း ဖြစ်သော နာမည်သည်၊ ဝါ–နာမည်ကို ပညတ်ထားခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊) နိရုတ္တိတိ–ကား၊ နာမနိရုတ္တိ–အနက်ကိုထုတ်ဖော်၍ ဟောတတ်သောနာမည်သည်၊ (အတ္ထိ၊) ဗျဉ္ဇနန္တိ–ကား၊ နာမဗျဉ္ဇနံ–အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော

ဩပပါတိကံ။ ။ဥပပတနံ–ရှေးနာမည်၏နောက်၌ ကျရောက်ခြင်း၊ ဥပပါတော–ခြင်း၊ ဥပပါတော+သီလံ ယဿာတိ ဩပပါတိကံ၊ [သယမေဝ (မည်သူမျှ မမှည်ရဘဲ အလိုအလျောက်သာလျှင်) ဥပပတနသီလံ နာမံ ဩပပါတိကာ နာမန္တိ ဝုစ္စတိ၊–ဋီကာ။]

နာမ ကမ္မံ, နာမဓေယ္ယံ။ ။ကမ္မံကို ကရဏံဟုလည်းကောင်း, ဓေယ္ယံကို ထပနံ ဟုလည်းကောင်း အဋ္ဌကထာ ဖွင့်၏၊ ထိုကရဏ ထပနသဒ္ဒါတို့ကိုကား ဋီကာ၌ သုံးနက်ဖွင့်၏၊ "ကရီယတေတိ ကမ္မံ၊ နာမမေဝ+ကမ္မံ နာမကမ္မံ–ပြုအပ်မှည့်အပ်သော နာမည်၊ ဓေယ္ယံ၌ ဓာဓာတ်သည် ထပနအနက်ဟောတည်း၊ ဏျပစ္စည်း၊ ဓီယတိ ထပီ ယတိ–ထားအပ်၏၊ ဣတိ ဓေယ္ယံ၊ နာမမေဝ+ဓေယ္ယံ နာမဓေယ္ယံ–ပညတ်ထားအပ်သော နာမည်တည်း။

တစ်နည်း။ ။ကရီယတိ အနေနာတိ ကမ္မံ၊ ဓီယတိ အနေနာတိ ဓေယ္ယံ။ (ကရဏ သာဓ်၊) "နာမမေဝ ကမ္မံ"စသည် ဆက်၊ "ဤအနက်သည် ဤအမည် ရှိ၏"ဟု ကမ္မ–ပြုလုပ်ကြောင်း ပြောဆိုကြောင်း အမည်တည်း၊ ဓေယ္ယံ–ပညတ်ထားကြောင်း အမည်တည်း၊ [အထဝါ ကရဏတ္ထာ ।ပေ। ကရဏံ ထပနဋ္ဌနာမ ဟောတိ၊–ဋီကာ။]

တစ်နည်း။ ။ကရဏံ ကမ္မံ, ဓာနံ(ထပနံ) ဓေယ္ယံ၊ (ဘာဝသာဓ်၊) နာမသ–နာမည်ကို+ကမ္မံ–ပြုလုပ်ပြောဆိုခြင်း၊ ဓာနံ=ထပနံ–ပညတ်ထားခြင်း၊ နာမကမ္မံ, နာမဓေယ္ယံ–ခြင်း၊ သူတစ်ပါးတို့သိအောင် ပြုလုပ်ပြောဆိုခြင်း, ပညတ်ထားခြင်းမျှဖြစ်သောကြောင့် နာမည်သည်ပင် ကမ္မဟုလည်းကောင်း, ဓေယျဟုလည်းကောင်း အမည်ရပြန်သည်၊ [အထ ဘာဝတ္ထာ ဥပနမတ္ထမေဝ ကရဏံ ထပနန္တိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ။]

နာမနိရုတ္တိ နာမဗျဉ္ဇနံ။ ။နာမနိရုတ္တိ, နာမဗျဉ္ဇနံပုဒ်တို့ဖြင့် နာမကိုသာ အရကောက်ရသည်၊ [နာမနိရုတ္တိ နာမဗျဉ္ဇနန္တိ နာမမိစ္ဆေဝ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊] မှန်၏–"နာမ"ဟု ခေါ်ရသော သဒ္ဒါသည် ထိုထိုအနက်ကို ထုတ်ဖော်၍ ဟောပြတတ်သောကြောင့် နိရုတ္တိလည်းမည်၏၊ ထိုထိုအနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သောကြောင့် ဗျဉ္ဇနလည်းမည်၏၊ [နာမဘူတံ ဝစနမေဝ တံတံ အတ္ထံ နိဒ္ဒါရေတ္တာ သဟေတုကံ ကတ္တာ

နာမည်သည်၊ (အတ္ထိ၊) ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ, ဧတံ-ဤအမည်သည်၊ အတ္ထံ-အနက်ကို၊ ဗျညှေတိ-ထင်ရှားပြတတ်၏၊ တသ္မာ, ဧဝံ-ဤသို့. ဗျဉ္ဇနံဟုရှု၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ အဘိလာပေါတိ-ကား၊ နာမဘိလာပေါ၀-အနက်သို့. ရှေးရှုရွတ်ဆိုအပ်သော နာမည်ပင်တည်.၊ [အဘိလပွတိတိ အဘိလာပေါ၊ နာမမေ၀+အဘိလာပေါ နာမာဘိလာပေါ။]

သဗ္ဗေ၀မ္မာ အဓိ၀စနပထာတိ-ကား၊ အဓိ၀စနဿ-သဒ္ဒါကို စွဲမှီရည်ရွယ်၍ ဖြစ်သော နာမည်ပညတ်၏၊ နော ပထဝမ္မောနာမ-အကြောင်းမဟုတ်သော တရားမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ (နာမည်၏အကြောင်;မဟုတ်သော, နာမည်မှည့်၍ မဖြစ်သော တရားမည်သည် မရှိ၊) ကေဝမ္မောတ-တစ်ခုသောတရားသည်၊ သဗ္ဗ ဝမ္မေသု-အလုံးစုံသော တရားတို့၌၊ နိ၀တတိ-ကျ၏၊ သဗ္ဗ၀မ္မာ-အလုံးစုံသော တရားတို့သည်၊ ဧကဝမ္မသို့-တစ်ခုသော တရား၌၊ နိ၀တန္တိ-နှ၏၊ [ဤ အကျဉ်းကို ချဲ့.လို၍ "ကထံ"စသည် မိန့်.၊] ကထံ-အဘယ်သို့. ကျန်ုင်သနည်း၊ ဟိ-အဖြေကား၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့.၊ အယံ နာမပညတ္တိ-ဤ နာမပညတ် ဟူသည်၊ ဧကဝမ္မော-တစ်ခုသောတရားတည်း၊ သော-ထို တစ်ခုသောတရား သည်၊ သဗ္ဗေသု-နှ်သော၊ စတုဘူမကဝမ္မေသု-ဘုံလေးပါး၌ ဖြစ်သောတရားတို့၌၊ နိ၀တတိ၊ [နာမည်ပတ်က ဘုံလေးပါး၌ ဖြစ်သောတရားတို့ကို ၀ါစကအဖြစ်ဖြင့် ဟောနိုင်သည်ကို "နိ၀တတိ-ကျရောက်၏"ဟု ဆိုသည်၊] သတ္တောပိ-သတ္တ၀ါ ပညတ်သည်လည်းကောင်း၊ သခ်ါရောပိ-ရုပ်နာမ် သခ်ါရသည်လည်းကောင်း၊ နာမတော-နာမည်မှ၊ မုတ္တကောနာမ-လွတ်သည်မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။

အဋ္ဌ၀ိ၀ဗ္ဗတာဒီသု-တော တောင် အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ ရုက္ခောပိ-သစ်ပင်သည်လည်း၊ (ရှိရှိသမျှ သစ်ပင်သည်လည်း၊) ဇာနုပဒါနံ-ဇနပုဒ်နေသူ လူတို့၏၊ ဘာရော-တာ၀နှ်တည်း၊ (နာမည်မှည့်ဖို. တာ၀နှ်တည်း၊) ဟိ-မှန်၊ တေ-ထိုဇနပုဒ်နေသူ လူတို့သည်၊ (ကထေန္တိ၌ စပ်၊) အယံ-ဤသစ်ပင်သည်၊ ကိံ ရုက္ခောနာမ-အဘယ်သစ်ပင် မည်သနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပုဋ္ဌာ-မေးအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ-နှ်လသော်၊ မြို.သူမြို.သား၊တို့က မေးအပ်ကုန်လသော်၊ အယံ-ဤသစ်ပင်သည်၊) ခဒိရော-ရှားပင်တည်း၊ (အယံ-သည်၊) ပလာသော-ပေါက်ပင်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အတ္ထနာ-သည်၊ ဇာနနကနာမံ-သိအပ်သော အမည်ကို၊ ကထေန္တိ-ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ယသ-အကြောင်သစ်ပင်၏၊ နာမံ-အမည်ကို၊ နဇာနန္တိ၊ တံပိ-ထို သစ်ပင်ကိုလည်း၊ အနာမကောနာမာတိ-

---

၀ဒတိ ဗျဉ္ဇယတိစာတိ အာဟ နာမမိစ္စေ၀ ဝုတ္တံ ဟောတိတိ၊-အနု၊] နိရုတ္တိ၌ "နိ+ဥတ္တိ"ဟု ခွဲ၍ နိကို နိဒ္ဒါရေတ္တာဟုလည်းကောင်း, ဥတ္တိကို ၀ဒတိဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ ဥစ္စတိတိ ဥတ္တိ၊ နိဟရိတ္တာ+ဥတ္တိ နိရုတ္တိ"ဟု ပြုစေလိုသည်၊ ရှေးက "ဥစ္စေ တေတိ ဥတ္တိ၊ နိဟရိတ္တာ+ဥတ္တိ နိရုတ္တိ-ထုတ်ဖော်၍ ရွတ်ဆိုအပ်သောကြောင့် နိရုတ္တိ မည်၏"ဟု ကမ္မသာဓ်ပြုလုပ်ကြ၏၊ ဤ၌ကား ကတ္တုသာဓ်တည်း။

အမည်မရှိသော သစ်ပင်ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ–ပြောဆိုကြကုန်၏၊ တံပိ–ထိုအနာမက ဟူသော နာမည်သည်လည်း၊ တဿ–ထိုသစ်ပင်၏၊ နာမဓေယ္ယမေဝ–ထား အပ်သော အမည်တစ်မျိုးသည်သာ၊ ဟုတ္မာ တိဋ္ဌတိ၊ [ထို သစ်ပင်နာမည်မှာ "အနာမက"တဲ့–ဟူလို၊] သမုဒ္ဒေ–၌၊ မစ္ဆကစ္ဆပါဒီသုပိ–ငါး လိပ် အစရှိသော သတ္တဝါတို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ဣတရေ–အဓိဝစနဒုက်မှ တစ်ပါးကုန် သော၊ ဒွေ–နှစ်သော၊ ဒုကာ–နှီရတ္တိဒုက်, ပညတ္တိဒုက်တို့သည်၊ ဣမိနာ–အဓိ ဝစနဒုက်နှင့်၊ သမာနတ္ထာဧဝ–တူသောအနက် ရှိကုန်သည်သာ။

ဘုဝ၁၆။ ။နာမရူပဒုကေ–၌၊ နာမကရဏဋ္ဌေနစ–နာမည်ကို ပြုတတ် သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နာမနဋ္ဌေနစ– အာရုံသို့ ညွှတ်တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘာကြောင့်လည်းကောင်း၊ နာမနဋ္ဌေနစ–မိမိသို့ အာရုံ, အနဝဇ္ဇဝမ္မတို့ကို ညွှတ်စေတတ်သည်၏အဖြစ် ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နာမံ–နာမမည်၏၊ [ရှေးနိဿယ တို့၌ "နာမနဋ္ဌေနစ–မိမိသို့ အာရမဏိကတရားတို့ကို ညွှတ်စေတတ်သော အနက်ကြောင့်လည်းကောင်း"ဟု ပေး၏၊ နောက်လာလတဲ့ အကျယ်ကိုကြည့်၍ စဉ်စားပါ၊] တတ္ထ–ထိုသုံးမျိုးသော အနက်တို့တွင်၊ [ယောဇနာ၌ "တတ္ထ– ထို သုံးမျိုးသောနာမ်တွင်"ဟု ပေး၏၊] ဘာဝ–နိဗ္ဗာန်မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဗ္ဗိဗ္ဗာ– နှင်သော၊) စတ္တာရော–နှင်သော၊ ခန္ဓာ–နာမ်ခန္ဓာတို့သည်၊ နာမကရဏဋ္ဌေန– ကြောင့်၊ နာမံ–မည်၏။

ဟိ–ဥပမာဆောင်, ထင်အောင်ပြအုံ့၊ [ဥပမာဆိုသော်လည်း ဝိသဒိသူပမာ တည်း၊] မဟာဇနသမ္မတတ္တာ–များစွာသော လူအပေါင်းသည် သမုတ်အပ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟာသမ္မတသ–မဟာသမ္မတမင်း၏၊ မဟာသမ္မတော တိနာမံ–မဟာသမ္မတဟူသော အမည်သည်၊ အဟောသိ ယထာ–ဖြစ်သကဲ့သို့

နာမံ။ ။နာမကရဏဋ္ဌေနဖြင့် "နာမံ–မိမိ၏နာမည်ကို+ကရောတိ–မိမိ ကိုယ်တိုင် ပြုတတ်၏၊ ဣတိ နာမံ"ဟု ပြ၏၊ နာမကရဏဟု ဆိုလိုလျှက် ကရဏ ပုဒ်ကို ချေထားသည်ဟု ကြံပါ၊ ဤဝိဂြိုဟ်အရ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးနှင့် နိဗ္ဗာန်ရ၏၊ နမနဋ္ဌေနဖြင့် "အာရမဏာဘိမုခံ–အာရုံသို့ ရှေးရှု+နမတိ–ညွှတ်တတ်၏၊ ဣတိ နာမံ"ဟု ပြ၏၊ [နောက်အကျယ်၌ "အာရမဏာဘိမုခါ နမန္တိ"ဟု လာလိမ့်မည်၊] ဤဝိဂြိုဟ်အရ အာရုံသို့ မညွှတ်တတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို မရ၊ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးသာ ရ၏၊ နာမနဋ္ဌေနဖြင့် "နာမေန္တိ–မိမိသို့ အာရုံ အနဝဇ္ဇဝမ္မတို့ကို ညွှတ်လာစေတတ်၏၊ ဣတိ နာမံ"ဟု ပြ၏၊ ဤနည်း၌ ကာရိတ်ပစ္စည်း ကြေ၊ နာမကွန်ခန္ဓာလေးပါးနှင့်နိဗ္ဗာန် တရားရ၏၊ မှန်၏–နောက်အကျယ် ပြလတဲ့အတိုင်း နာမ်ခန္ဓာလေးပါးသည် အာရုံ နှင့်ကင်းရ၍ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် အာရုံတို့ကို (တစ်ခုပြီးတစ်ခု) မိမိသို့ ညွှတ်လာစေ တတ်၏၊ နိဗ္ဗာန်လည်း မိမိက အာရမဏာဓိပတိ ဖြစ်သောကြောင့် မဂ်ဖိုလ် ပစ္စ ဝေက္ခဏာဉာဏ် အဘိညာဉ်စသော အနဝဇ္ဇတရားတို့ကို မိမိသို့ ညွှတ်လာစေတတ်၏။

လည်းကောင်း၊ [ဤစကားဖြင့် သာမညနာမ်ကို ပြသည်။] ဝါ–တစ်နည်း၊ မာတာပိတရော–တို့သည်၊ အယံ–ဤသတို့သားသည်၊ တိသောနာမ–တိသမည်သည်၊ ဟောတု–ဖြစ်စေ၊ (အယံ–သည်၊) ဖုသောနာမ–သည်၊ ဟောတု၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ပုတ္တသ–၏၊ ကိတ္တိမနာမံ–ကိတ္တိမနာမ်ကို၊ ကရောန္တိ ယထာ–သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဓမ္မကထိကော–ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်၊ (တရားစကားခ်ီ ယှဉ်သောပုဂ္ဂိုလ်၊) ဝိနယဓရော–ဝိနည်းဓိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဣတိ–သို့၊ ဂုဏတော–ကြောင့်၊ နာမံ–အမည်သည်၊ အာဂစ္ဆတိ ယထာ–လာသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ဧဝံ–တူ၊ ဝေဒနာဒီနံ–ဝေဒနာအစရှိသောတရားတို့၏၊ (နာမံ–သည်၊) နု (အာဂစ္ဆတိ)–လာသည် မဟုတ်၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဝေဒနာဒယော–ဝေဒနာအစရှိသော တရားတို့သည်၊ မဟာပထဝီအာဒယောဝိယ–မြေကြီးအစရှိသည်တို့ကဲ့သို့၊ အတ္တနော–၏၊ နာမံ–အမည်ကို၊ ကရောန္တာဝ–ပြကုန်လျက်သာလျှင်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တေသု–ထို ဝေဒနာအစရှိသောတရားတို့သည်၊ ဥပ္ပန္နေသု–နှင်လသော်၊ တေသံ–ထို ဝေဒနာအစရှိသောတရားတို့၏၊ နာမံ–သည်၊ ဥပ္ပန္နမေဝ–ဖြစ်တော့သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဟိ–မှန်၊ ဥပ္ပန္နံ–ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ဝေဒနံ–ကို၊ တွံ–သည်သည်၊ ဝေဒနာနာမ–ဝေဒနာမည်သည်၊ ဟောဟိ–လော၊ ဣတိ–သို့၊ ဂေါစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ နဘဏတိ–မပြောဆို၊ (မမှည့်၊) တသာ–ထိုဝေဒနာ၏၊ နာမဂ္ဂဟဏကိစ္စံ–နာမည်ယူဖွယ် ကိစ္စသည်လည်း၊ နု အတ္ထိ။

ပထဝီယာ–မြေကြီးသည်၊ ဥပ္ပန္နာယ–ဖြစ်လသော်၊ တွံ–သည်၊ ပထဝီနာမ–မည်သည်၊ ဟောဟိ၊ ဣတိ–သို့၊ နာမဂ္ဂဟဏကိစ္စံ, နတ္ထိယထာ–ကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ စက္ခုဝါဒ ၊ပေ၊ နက္ခတ္တေသု–စကြာဝဠာ, မြင့်မိုရ်တောင်, လ, နေ, နက္ခတ်တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နေသု–နှင်လသော်၊ တွံ, စက္ခုဝါဒံနာမ–စကြာဝဠာ မည်သည်၊ ဟောဟိ ၊ပေ၊ တွံ, နက္ခတ္တံနာမ ဟောဟိ၊ ဣတိ–သို့၊ နာမဂ္ဂဟဏ ကိစ္စံ, နတ္ထိယထာ–ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ နာမံ–ပထဝီ စက္ခုဝါဒစသော နာမည်သည်၊ ဥပ္ပန္နမေဝ–ဖြစ်တော့သည်သာ၊ ဟောတိယထာ–ကဲ့သို့၊ သြပပါတိက ပညတ္တိယံ–သြပပါတိကပညတ်၌၊ (ရှေ့ပညတ်၏နောက်၌ ကျခြင်းအလေ့ရှိသော နာမပညတ်၌၊) နိပတတိယထာ–ကျသကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ဝေဒနာယ–သည်၊ ဥပ္ပန္နာယ–သော်၊ တွံ ဝေဒနံနာမ ဟောဟိ၊ ဣတိ နာမဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ၊ တာယ–ထိုဝေဒနာသည်၊ ဥပ္ပန္နာယ–သော်၊ ဝေဒနာတိနာမ–ဝေဒနာ ဟူသောအမည်သည်၊ ဥပ္ပန္နမေဝ ဟောတိ၊ သြပပါတိကပညတ္တိယံ–၌၊ နိပတတိ၊ သညာဒီသုပိ–သညာအစရှိသော တရားတို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ဟိ–မှန်၊ အတီတေပိ–အတိတ်ကာလ၌လည်း၊ ဝေဒနာ–သည်၊ ဝေဒနာယေဝ–ဝေဒနာမည်သည်သာ၊ သညာ–သည်၊ (သညာယေဝ၊) သခ်ါရာ–တို့သည်၊ (သခ်ါရာယေဝ၊) ဝိညာဏံ–သည်၊ ဝိညာဏမေဝ–သည်သာ၊ အနာဂတေပိ–အနာဂတ်ကာလ၌လည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နေပိ–၌လည်းကောင်း၊ (ဝေဒနာ

ဝေဒနာယေဝ ၊ပေ၊ ဝိညာဏံ ဝိညာဏံယေဝ၊) ပန-ကား၊ နိဗ္ဗာန်-သည်၊ သဒါပိ-အခါခပ်သိမ်းလည်း၊ နိဗ္ဗာနမေဝ-နိဗ္ဗာန်မည်သည်သာ၊ ဣတိ-သို့၊ နာမကရဏဋ္ဌေန-နာမည်ကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ နာမံ-မည်၏။

စ-ကား၊ နာမနဋ္ဌေနာပိ-အာရုံသို့ ညွှတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်း၊ ဇေ-ဤ နာမ်တရားတို့တွင်၊ စတ္တာရော-နှစ်သော၊ ခန္ဓာ-တို့သည်၊ နာမံ-မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ တေ-ထို နာမ်ခန္ဓာတို့သည်၊ အာရမဏာဘိမုခါ-အာရုံသို့ ရှေ့ရှုကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) နမန္တိ-ညွှတ်တတ်ကုန်၏၊ နာမနဋ္ဌေန-မိမိသို့ အာရုံ အနဝဇ္ဇဓမ္မတို့ကို ညွှတ်စေတတ်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ သဗ္ဗမ္မိ-အလုံးစုံသော နာမ်တရားသည်လည်း၊ နာမံ-မည်၏၊ [နိဗ္ဗာန်လည်းရသောကြောင့် "သဗ္ဗမ္မိ"ဟု ဆိုသည်၊] ဟိ-မှန်၊ စတ္တာရော-နှစ်သော၊ ခန္ဓာ-နာမ်ခန္ဓာတို့သည်၊ အာရမဏော-တို့ကို၊ အညမညံ (အညံအညံ)-အခြားတစ်ပါး အခြားတစ်ပါးကို၊ နာမေန္တိ-ညွှတ်စေကုန်၏၊ နိဗ္ဗာန်-သည်၊ အာရမဏာဓိပတိပစ္စယတာယ-အာရမဏာဓိပတိပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္တနိ-မိမိ၌၊ ဝါ-သို့၊ အနဝဇ္ဇဓမ္မေ-အပြစ်မရှိသောတရားတို့ကို၊ နာမေတိ-ညွှတ်စေတတ်၏။

အာရမဏော အညံအညံ။ ။ရှေးနိဿယဝယ် "အာရမဏော-အာရုံ၌၊ အညမညံ-အချင်းချင်း"ဟု ပေး၏၊ "၌"ဟုပေးလျှင် နာမေန္တိ၌ ကာရိတ်ပစ္စည်း၏ကံ မရှိတော့၊ ထို့ကြောင့် အာရမဏောကို လိင်္ဂဝိပလ္လာသကြ၍ "အာရုံတို့ကို"ဟု ပေးသည်၊ အညမညံပုဒ်၌လည်း အချင်းချင်းဟူသော အနက်မဖြစ်နိုင်၊ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးနှင့်အာရုံတို့သည် အချင်းချင်း အပြန်အလှန် မညွှတ်စေနိုင်ကြ၊ ထို့ကြောင့် "အညမညံ-လက်ရှိအာရုံမှ တစ်ပါးသောအာရုံ, လက်ရှိအာရုံမှ တစ်ပါးသောအာရုံကို (အာရုံတစ်ပါးပြီး အာရုံတစ်ပါးကို, အာရုံတစ်ပါးပြီး အာရုံတစ်ပါးကို) မိမိဟူသော နာမ်ခန္ဓာသို့ ညွှတ်စေသည်"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း-နာမ်ခန္ဓာလေးပါးသည် အာရုံနှင့်ကင်း၍ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်တည်း၊ ["နာမေန္တိ-အာရမဏိကတရားတို့ကို မိမိသို့ ညွှတ်စေတတ်ကုန်၏"ဟူသော ရှေးအနက်ကိုလည်း စဉ်းစားပါ၊ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့သည် သူတို့ကိုယ်တိုင် အာရမဏိကဖြစ်သောကြောင့် အခြား အာရမဏိကတို့ကို မညွှတ်စေပါ။]

အာရမဏာဓိပတိ ပစ္စယတာယ။ ။ဣဋ္ဌဖြစ်သော နိပ္ပန္နရုပ်များသည် မိမိကို အာရုံပြုသော လောဘမူစိတ်ကို မိမိသို့ ညွှတ်လာစေနိုင်လောက်အောင် စွဲဆောင်နိုင်သော အာရမဏာဓိပတိသတ္တိ ရှိကြ၏၊ သို့သော် နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့ လွန်ကဲသော သတ္တိ မရှိ၊ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကိုသာ (မိမိသို့ အနဝဇ္ဇတရားတို့ကို ညွှတ်စေနိုင်သော သတ္တိ လွန်လွန်ကဲကဲ ရှိသည့်အတွက်) "နာမေတိတိ နာမံ"အရ နာမဟု ခေါ်ရသည်၊ ဘုရားရှင်၏ အခြားကိစ္စများပြီးသောအခါ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုတော်မူကာ ဖလသမာပတ် ဝင်စားတော်မူမြဲ ဖြစ်ခြင်းမှာလည်း နိဗ္ဗာန်၏ အာရမဏာဓိပတိသတ္တိကြောင့်ပင်တည်း၊ [အာရမဏာဓိပတိပစ္စယတာယာတိ ၊ပေ၊ နိဗ္ဗာနမေဝ နာမေန္တိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

၁၃၁၈။ ။အဝိဇ္ဇာ ဘဝတဏှာ–အဝိဇ္ဇာ ဘဝတဏှာတို့ကို၊ ဝဋ္ဋမူလ သမုဒါစာရဒဿနတွဲ–လွန်စွာ အထက်အထက်၌ဖြစ်တတ်သော ဝဋ်၏အခြေ အမြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (တစ်နည်း) ဝဋ္ဋမူလသမုဒါစာရဒဿနတွဲ–ဝဋ်မြစ်တို့၏ လွန်စွာ အထက်အထက်၌ဖြစ်ပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဂဟိတာ–ယူတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ [အဝိဇ္ဇာ ဘဝတဏှာဟူသောဒုက်ကို ဟောတော်မူအပ်ပြီ–ဟူလို။]

၁၃၂၀။ ။ဘဝိသတိ အတ္တာစ လောကောစာတိ–ကား၊ ခန္ဓပဉ္စက်–ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်းကို၊ (ဂဟေတွာ၌ စပ်၊) အတ္တာတိစ–အတ္တာတိစ–အတ္တ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ လောကောတိစ–လောကဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ–ယူ၍၊ တံ–ထိုအတ္တ လောကဟူသော ခန္ဓာပဉ္စကသည်၊ ဘဝိသတိ–ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ–သို့၊ ဂဟဏာကာရေန–ယူခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နိဝိဋ္ဌာ–စွဲမြဲတည်နေသော ဒိဋ္ဌိသည်၊ သဿတဒိဋ္ဌိ–သဿတဒိဋ္ဌိတည်း၊ ဒုတိယာ–နှစ်ခုမြောက်သောဒိဋ္ဌသည်၊ နု ဘဝိသတိတိ အာကာရေန–မဖြစ်လတ္တံ့ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နိဝိဋ္ဌာ–စွဲမြဲတည်နေသော၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ–တည်း။

၁၃၂၆။ ။ပုဗ္ဗန္တံ အာရဗ္ဘာတိ–ကား၊ အတီတကောဋ္ဌာသံ–အတိတ်အဖို့အစုကို၊ [ပုဗ္ဗကို အတီတဟုလည်းကောင်း, အန္တကို ကောဋ္ဌာသဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊] အာရမဏံ–ကို၊ ကရိတွာ–ပြု၍၊ (ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌ စပ်၊) ဣမိနာ–ဤပုဗ္ဗန္တ အာရဗ္ဘအစရှိသော ပါဠိဖြင့်၊ ဗြဟ္မာဇာလေ–ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌၊ အာဂတာ–လာကုန်သော၊ အဋ္ဌာရသ–တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိယော–ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိတို့ကို၊ ဂဟိတာ–ယူအပ်ကုန်ပြီ၊ အပရန္တံ အာရဗ္ဘာတိ–ကား၊ အနာဂတကောဋ္ဌာသံ–အနာဂတ် အဖို့အစုကို၊ အာရမဏံ, ကရိတွာ၊ (ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌ စပ်၊) ဣမိနာ–ဤအပရန္တံ အာရဗ္ဘအစရှိသော ပါဠိဖြင့်၊ တတ္ထေव–ထိုဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ပင်၊ အာဂတာ–နိ်သော၊ စတုစတ္တာလီသ–လေးဆယ့်လေးပါးသော၊ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိယော–အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိတို့ကို၊ ဂဟိတာ–နိ်ပြီ။

အဝိဇ္ဇာ ၊ပေ၊ ဂဟိတာ။ ။နာမရူပဒုက်၏အခြားမဲ့၌ အဝိဇ္ဇာ ဘဝတဏှာ ဒုက်ကို ဟောတော်မူ၏၊ "ထိုအဝိဇ္ဇာနှင့် ဘဝတဏှာကို အဘာယ်အကျိုးငှာ ယူအပ်သနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ "အဝိဇ္ဇာ ၊ပေ၊ ဂဟိတာ"ဟု မိန့်သည်၊ အဝိဇ္ဇာသည် ဝဋ်ဒုက္ခ၏အပြစ်ကို ဖုံးထား၏၊ ထိုဖုံးထားမှကြောင့် အပြစ်မမြင်နိုင်တော့ဘဲ တဏှာသည် ဝဋ်တရားကိုပင် သာယာနှစ်သက်၏၊ ထို့ကြောင့် "သတ္တဝါတို့၏ ဝဋ်ဒုက္ခကို ခံစားဖို့ရာ အမြစ်ဟူသည် အဝိဇ္ဇာနှင့် ဘဝတဏှာတည်း"ဟု ပြခြင်းအကျိုးငှာ ဤတရားနှစ်ပါးကို ဒုက်အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူအပ်သည်၊ [သမုဒါစရတိ–သံ (သုဋ္ဌု) ဥဒ္ဓံ အာစရတိ–လွန်စွာ အထက်၌ဖြစ်လာတတ်၏၊ ဣတိ သမုဒါစာရော၊ ဝဋ္ဋမူလမေ+ သမုဒါစာရော၊ ဝဋ္ဋမူလ သမုဒါစာရော၊ (တစ်နည်း) သမုဒါစာရဏံ+သမုဒါစာရော၊ ဝဋ္ဋမူလာနံ+ သမုဒါစာရော ဝဋ္ဋမူလ သမုဒါစာရော။]

၁၃၃၂။ ။ဒေါစနသာဝတာနိဒ္ဒေသေ–ဌ၊ သဟဓမ္မိကေ ဝုစ္စမာနေတိ (ဧတ္ထ)–ဟူသော ဤပါဠိဌ၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ပညတ္တံ–ပညတ်တော်မူအပ်သော၊ ယံ သိက္ခာပဒံ–အကြင် သိက္ခာပုဒ်သည်၊ (အတ္ထိ၊) (တံ–ထို သိက္ခာပုဒ်သည်၊) သဟဓမ္မိကံနာမ–သဟဓမ္မိကမည်၏၊ တသ္မိံ–ထိုသိက္ခာပုဒ်ကို၊ (ဝုစ္စမာနေ ဌ စပ်၊) ဝတ္ထုံ–ဝတ္ထုကို၊ ဒသ္သေတွာ–ပြ၍၊ အာပတ္တိံ–သို့၊ အာရောပေတွာ–တင်၍၊ တံ–သင်သည်၊ ဣမံနာမ အာပတ္တိံ–ဤမည်သော အာပတ်ကို၊ အာပန္နော–ရောက်ပြီ၊ ဣဃ–တိုက်တွန်းပါ၏၊ ဒေသေဟိ–ဒေသနာပြောပါလော၊ ဝုဋ္ဌာဟိ–အာပတ်မှ ထပါလော၊ ပဋိကရောဟိ–ကုစားပါလော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝုစ္စမာနေ–ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဒေါဝစသာယန္တိ အာဒီသု–အစရှိသော ပုဒ်တို့ဌ၊ ဧဝံ–သို့၊ စောဒိယမာနသ–စောဒနာအပ်သော်၊ ဝါ–အပ်သော၊ ပဋိစောဒနာယ ဝါ–တစ်ဖန်ပြန်၍ စောဒနာခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အပ္ပဒက္ခိဏာဂ္ဂါဟိတာယ ဝါ–မြတ်မြတ်နိုးနိုးယူခြင်း မရှိသူ၏အဖြစ်အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဒုဗ္ဗစသ–ခဲယဉ်းသော စကားရှိသူ၏၊ (အပြောအဆိုခက်သူ၏၊) ကမ္မံ–အလုပ်တည်း၊ ဒေါဝစသာယံ–ခဲယဉ်းသော စကားရှိသူ၏အလုပ်၊ တဒေဝ–ထိုခဲယဉ်းသော စကားရှိသူ၏အလုပ်ကိုပင်၊ ဒေါဝစသန္တိ ပိ–ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ၊ တသ–ထိုခဲယဉ်းသော စကားရှိသူ၏အလုပ်၏၊ ဘာဝေါ–တည်း၊ ဒေါဝစသိတံ–ခဲယဉ်းသော စကားရှိသူ၏အလုပ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ ဣတ ရံ–ဒေါဝစသိယံပုဒ်မှ တစ်ပါးသော ဒေါဝစသတာပုဒ်သည်၊ တသ္သေဝ–ထို ဒေါဝစသိယံပုဒ်၏ပင်၊ ဝေဝစနံ–ဝေဝုစ်ပရိယာယ်တည်း။

သဟဓမ္မိကံ။ ။သဟ+သက္ခိတဗ္ဗော+ဓမ္မော သဟဓမ္မော–အတူတကွ ကျင့်ထိုက်သော အဓိသီလသိက္ခာစသည်၊ သဟဓမ္မေ–ဘဝံ သဟဓမ္မိကံ–အတူတကွ ကျင့်ထိုက်သော အဓိသီလသိက္ခာစသည်ဌ ဖြစ်သောသိက္ခာပုဒ်၊ ဤသို့သော ဝစနတ္ထကို ပြလို၍ "သဟဓမ္မိကံ နာမ ၊ပေ၊ သိက္ခာပဒံ"ဟု မိန့်သည်၊ [သဟ သိက္ခိတဗ္ဗော ၊ပေ၊ သဟဓမ္မိကံ၊–ဋီကာ၊] ဒုဗ္ဗစသိက္ခာပုဒ် အဋ္ဌကထာဌကား တစ်မျိုး ဖွင့်ထားသေး၏။

ဒေါဝစနသာယံ။ ။ဒေါဝစနသတာ နိဒ္ဒေဌ "ဒေါဝစသာယံ"ပုဒ်၏ပြီးပုံကို ပြလို၍ "ဒုဗ္ဗစသ ကမ္မံ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ "ဒုဗ္ဗစသ+ကမ္မံ ဒေါဝစသံ"ဟု ကမ္မအနက်ဌ ဏျပစ္စည်း (သ်) လာ၊ ပြီးစေပြီးနောက်, သွတ္တဌ အာယပစ္စည်းသက်၍ "ဒေါဝစသာယံ"ဟု ဖြစ်သည်၊ [ကမ္မတ္ထေ ဝတ္တမာနတော ဒေါဝစသသဒ္ဒတော အာယသဒ္ဒံ အနုညတ္တံ ကတ္တာ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ၊ ဤဌ အနုညတ္တံ ကတ္တာဖြင့် "အခြားသောအနက် မရှိ–သွတ္တပြု၍"ဟု ဆိုလိုသည်။

ဒေါဝစသိတံ။ ။ကမ္မအနက်ဌ "ဒေါဝစသံ"ဟု ပြီးပြီးနောက် ဘာဝအနက်ဌ ဏျပစ္စည်း ထပ်သက်၍ သ၏(အ)ကို ဣပြုလျှင် "ဒေါဝစသိယံ"ဟု ပြီးကြောင်းကို သိစေလို၍ "တဒေဝ ဒေါဝစသန္တိ ဝုစ္စတိ၊ တသ+ဘာဝေါ ဒေါဝစသာယံ" ဟုဖွင့်သည်၊ ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ "ဒေါဝစသာယံ"အရဌ ကမ္မ (ဆရာ မိဘစသူတို့၏စကားကို နားမထောင်ခြင်း=ဂွတိုက်ခြင်းအလုပ်)ရ၏၊ တရားကိုယ်မှာ ထိုအလုပ်ကို

ဝိပ္ပဋိကူလဂါဟိတာတိ–ကား၊ ဝိလောမဂါဟိတာ–ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ယူလေ့ရှိသူ၏အဖြစ်တည်း၊ အသ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝိလောမဂဟဏသခ်ါတေန–ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ယူခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝိပစ္စနီကေန–ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ယူခြင်းအားဖြင့်၊ သာတံ–သာယာခြင်းသည်၊ (အတ္တိ၊) ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝိပစ္စနီကသာတော–မည်၏၊ ဧတံ–ဤဝိပစ္စနီကသာတဟူသော အမည်သည်၊ ပဋ္ဌာဏိကဂ္ဂဟဏံ–ဆန့်ကျင်ဘက်စိုနှင့်တူသော ဆန့်ကျင်ဘက်စကားကို ယူခြင်းကို၊ ဂဟေတွာ–ယူပြီး၍၊ ဧကပဒေနေဝ–တစ်ပုဒ်တည်းဖြင့်ပင်၊ (တစ်ခွန်းတည်းသော စကားဖြင့်ပင်၊) တံ–ထိုသူ့ကို၊ နိဿဒ္ဓံ–အသံမရှိသည်ကို၊ အကာသိ–ပြုလိုက်ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ပြော၍၊ သုခံ–ချမ်းသာခြင်းကို၊ ပဋိလဘန္တသ–ရသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဓိဝစနံ–အမည်တည်း၊ တသ–ထိုဆန့်ကျင်ဘက် ယူခြင်းအားဖြင့် သာယာခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ–တည်း၊ ဝိပစ္စနီကသာတတာ–ဆန့်ကျင်ဘက် ယူခြင်းဖြင့် သာယာခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ။

သြဝါဒံ–အဆုံးအမကို၊ အနာဒိယနဝသေန–မနာယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အနာဒရသ–လေးစားခြင်းမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ–တည်း၊ အနာဒရိယံ–ရာ၊ ဣတရံ–အနာဒရိယပုဒ်မှ တစ်ပါးသောအနာဒတာရပုဒ်သည်၊ တသ္မာ–ထို အနာဒရိယပုဒ်၏ပင်၊ ဝေဝစနံ–တည်း၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ အနာဒိယနာကာရော–အဆုံးအမကို မနာယူခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ အနာဒရတာ–မည်၏၊ [အနာဒိယနာကာရောသည် သဒ္ဒတ္ထ မဟုတ်၊ အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ "နတ္ထိ+အာဒရော ယဿာတိ အနာဒရော၊ အနာဒရဿ+ဘာဝေါ အနာဒရတာ"ဟု ပြုပါ၊] ဂရုဝါသံ–အလေးဂရပြုထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ဂရစိုက်သော အားဖြင့် နေခြင်းကို၊ အဝသနဝသေန–မနေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နော–သော၊ အဂါရဝဘာဝေါ–ရိုသေလေးစားခြင်း မရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ အဂါရဝတာ–၏။

လုပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတည်း၊ "ဒေါဝစဿိတံ" အရ၌ကား ထို အလုပ်၏ဖြစ်ကြောင်း သခ်ါရက္ခန္ဓာစေတနာတည်း၊ ဤသို့ နောက်၌ နှစ်မျိုး အရုကောက်ပြလိမ့်မည်။

ပဋ္ဌာဏိကဂ္ဂဟဏံ။ ။ပဋ္ဌ+အာဏိ–ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော စို၊ စူးဝင်နေသောစို့ကို ရိုက်ထုတ်ကြောင်းဖြစ်သော အခြားစို့ကို "ဆန့်ကျင်ဘက်စို့"ဟု ခေါ်၏၊ ပဋ္ဌာဏိ ဝိယာတိ ပဋ္ဌာဏိကံ–ဆန့်ကျင်ဘက်စို့ကဲ့သို့ သူတစ်ပါးစကားကို ပယ်ရှားကြောင်းဖြစ်သော စကား၊ ပဋ္ဌာဏိကဿ+ဂဟဏံ ပဋ္ဌာဏိကဂ္ဂဟဏံ။

ဂရုသံ ၊ပေ၊ အဂါရဝတာ။ ။ဂုဏေဟိ ဂရုသု ဂါရဝေန ဝသနံ ဂရုဝါသော၊–ဦးကား ဂုဏ်အားဖြင့် အလေးပြုထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အပေါ်၌ အလေးဂရပြုခြင်း မရှိသော နေခြင်း, ဂရုမစိုက်ဘဲ နေခြင်း၊ နတ္ထိ+ဂါရဝေါ ယဿာတိ အဂါရဝေါ၊ အဂါရဝဿ+ဘာဝေါ အဂါရဝတာ။

သဗ္ဗေဒ္ဓကဝါသံ–အကြီးအကဲနှင့် တကွဖြစ်သော နေခြင်းကို၊ အဝသနဝသေန–ဖြင့်၊ ဥပဂန္ဓော–သော၊ အပဋိသဝဘာဝေါ–ရှေရှုနားထောင်ခြင်း မရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ အပဋိသဝတာ–မည်၏၊ အယံ ဝုစ္စတိတိ–ကား၊ ဧဝရူပါ–ဤကဲ့သို့ သဘောရှိသော၊ အယံ–ဤ သဘောတရားကို၊ ဒေါဝစနဿတာနာမ–ဒေါဝစနဿတာမည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ပန–ဆက်၊ အတ္ထတော–တရားကိုယ် အနက်အားဖြင့်၊ ဧသော–ဤ. ဒေါဝစနဿတာသည်၊ တေနာကာရေန–ထို ခဲယဉ်းသော စကားရှိသူ၏ အမှု၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဝတ္တာ–နိ်သော၊ စတ္တာရော–နိ်သော၊ ခန္ဓာ–ခန္ဓာတို့တည်း၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ သခ်ါရက္ခန္ဓောယေဝ–သခ်ါရက္ခန္ဓာသာတည်း၊ ဣတိ–အပြီးတည်း၊ [သခ်ါရက္ခန္ဓာတွင် စေတနာသည် ပဓာနတည်း၊ ထိုပဓာနဖြစ်သော စေတနာကို ကောက်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် "သခ်ါရက္ခန္ဓောယေဝ"ဟု ဆိုသည်၊] ပါပမိတ္တတာဒီသုပိ–ပါပမိတ္တတာ အစရှိသောပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ဟိ–မှန်၊ ဒေါဝစဿတာ ပါပမိတ္တတာဒယော–ဒေါဝစဿတာ ပါပမိတ္တတာ အစရှိသည်တို့သည်၊ ဝိသုံ–သီးခြား၊ စေတသိကဓမ္မာနာမ–စေတသိက်တရားတို့မည်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိကုန်၊ [ဖဿဝေဒနာစသည်တို့ကဲ့သို့ ဒေါစဿတာစေတသိက် ပါပမိတ္တတာ စေတသိက်ဟူ၍ မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ထိုပုဒ်တို့၏အရကို နာမ်ခန္ဓာ၌လေးပါး (တစ်နည်း) သခ်ါရက္ခန္ဓာကို ကောက်ရသည်–ဟူလို။]

၁၃၃၃။ ။တေသံ–ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ သဒ္ဓါ–သဒ္ဓါသည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (တေ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊) အဿဒ္ဓါ–အဿဒ္ဓါတို့မည်၏၊ ဗုဒ္ဓါဒီနံ–ဘုရား အစရှိကုန်သော၊ ဝတ္ထူနံ–ဝတ္ထုတို့ကို၊ နိ သဒ္ဒဟန္တိ–မယုံကြည်ကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဒုဿီလာတိ (ဇတ္ထ)–၌၊ သီလဿ–သီလ၏၊ ဒုဋ္ဌုနာမံ–မကောင်းမည်သည်၊ (တစ်နည်း) ဒုန္နာမံ–ဒုသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သော နာမည်သည်၊

အဗ္ဗေဒ္ဓက ၊ပေ၊ အပဋိသဝတာ။ ။ဗ္ဗေဒ္ဓကေန+သဟ+ယောတိ သဗ္ဗေ္ဓကော၊ သဗ္ဗေ္ဓကောစ+သော+ဝါသောစာတိ သဗ္ဗေ္ဓကဝါသော၊ အကြီးအကဲနှင့် တကွဖြစ်သော နေခြင်း၊ မိမိအပေါ်၌ အကြီးအကဲရှိသည်ဖြစ်၍ နေခြင်း၊ ဋီကာ၌ "ဗ္ဗေ္ဓကေသု ပဋိသုဏိတမ္ပေသု ဝသနံ သဗ္ဗေ္ဓကဝါသော"ဟု ဖွင့်သည်မှာ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ ပဋိသဝနံ ပဋိသဝေါ–ရှေးရှုနားထောင်ခြင်း၊ နတ္ထိ ပဋိသဝေါ ယဿတိ အပဋိသဝေါ၊ အပဋိသဝဿ+ဘာဝေါ အပဋိသဝတာ၊ [ဂရုဝါသံ သဗ္ဗေ္ဓကဝါသံတို့၌ ရှေးနိဿယအတိုင်း "နေခြင်းကို"ဟု ပေးလိုက်သည်၊ သို့သော် အဝသနဌ ဝသဓာတ်က အကမ္မကဖြစ်သောကြောင့် ကံအနက်မပေးဘဲ "နေခြင်းဖြင့်" ဟု ကြိယာဝိသေသန အနက်ပေးရလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။]

ဒုဿီလာ။ ။"မကောင်းသော သီလရှိကုန်၏"ဟု အနက်ယူမည်စိုး၍ "သီလဿ ဒုန္နာမံ နတ္ထိ၊ နိဿီလာတိ အတ္ထော"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဒုသဒ္ဒါကို အဘာဝ အနက်ဟောဟု ယူ၍ "နတ္ထိ သီလံ ယေသံတိ ဒုဿီလာ"ဟု ပြု၊ ["ဒုန္နာမံ"ဟု ဋီကာ၌

နတ္ထိ–မရှိ၊ နိဿီလာ–သီလ မရှိကုန်၊ ဣတိ–ဤကား၊ အတ္ထော–အနက်တည်း၊ အပ္ပဿုတာတိ–ကား၊ သုတရဟိတာ–သုတမှ ကင်းကုန်၏၊ ဧတေသံ–ဤ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပဋ္ဌ–နှ်သော၊ မစ္ဆရိယာနိ–တို့သည်၊ အတ္ထိ–နှ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (တေ၊) မစ္ဆရိနော–မစ္ဆရိတို့မည်၏၊ ဒုပ္ပညာတိ–ကား၊ နိပ္ပညာ–ပညာ မရှိကုန်၊ [ဒုသဒ္ဒါ အဘာဝ အနက်ဟော။]

သေဝနကဝသေန–မှီဝဲခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ သေဝနာ–မည်၏၊ ဗလဝ သေဝနာ–အားကြီးသော မှီဝဲခြင်းသည်၊ နိသေဝနာ–မည်၏၊ သဗ္ဗတော ဘာဂေန–အလုံးစုံသောအဖို့အားဖြင့်၊ သေဝနာ–မှီဝဲခြင်းသည်၊ သံသေဝနာ–မည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဥပသဂ္ဂဝသေန–နှိ ဥပသာရ, သံ ဥပသာရတို့၏အစွမ်း ဖြင့်၊ ပဒံ–ပုဒ်ကို၊ ဝမှိတံ–တိုးပွားစေအပ်ပြီ၊ တီဟိပိ–(သေဝနာ, နိသေဝနာ, သံသေဝနာ) သုံးပုဒ်တို့ဖြင့်လည်း၊ သေဝနာဝ–မှီဝဲခြင်းကိုသာ၊ ကထိတာ–ဟောတော်မူ အပ်ပြီ၊ ဘဇနာတိ–ကား၊ ဥပသက်မနာ–ချဉ်းကပ်ခြင်းတည်း၊ သံဘဇနာတိ–ကား၊ သဗ္ဗတောဘာဂေန–အားဖြင့်၊ ဘဇနာ–ဆည်းကပ်ခြင်း တည်း၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဥပသဂ္ဂဝသေန–သံ ဥပသာရ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဒံ ဝမှိတံ၊ ဘတ္တိတိ–ကား၊ ဒဠ္ဌဘတ္တိ–ခိုင်မြဲသော ဆည်းကပ်ခြင်းသည်၊ သံ ဘတ္တိတိ–ကား၊ သဗ္ဗ တော ဘာဂေန–အားဖြင့်၊ ဘတ္တိ–ဆည်းကပ်ခြင်းတည်း၊ [ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် မျက်မှောက်, မျက်ကွယ်ဆည်းကပ်ခြင်းကို "သဗ္ဗတော ဘာဂေန"ဟု ဆိုသည်။] ဝါ–တစ်နည်း၊ ဥပသဂ္ဂဝသေန–သံ ဥပသာရ၏အစွမ်း ဖြင့်၊ ပဒံ ဝမှိတံ၊ ဒ္ဋိဟိ ပိ–ဘတ္တိ သံဘတ္တိနှစ်ပုဒ်တို့ဖြင့်လည်း၊ ဒဠ္ဌဘတ္တိဝေ– ခိုင်မြဲသောဆည်းကပ်ခြင်းကိုသာ၊ ကထိတာ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တံ သမ္ဘဝက်် တာတိ–ကား၊ တေသု ပုဂ္ဂလေသု–ထိုပါပမိတ္တ အစရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ ကာယေန ဧဝ–ကိုယ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ စိတ္တေနစ–စိတ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘဝက််ဘာဝေါ–ညွှတ်ကိုင်းသည်၏အဖြစ်တည်း၊ တန္နိန္နတာ–ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌

ရှိ၏၊ အဋ္ဌကထာစာအုပ်များ၌ "ဒဠ္ဌနှာမံ"ဟု တွေ့ရ၏၊ မဝှ၌ "ဒဠ္ဌနှာမံ"ဟု အဋ္ဌ ကထာပါဋ္ဌကို ပြု၏၊ ဆိုလိုရင်းကား ဒုသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သော မကောင်းသီလဟူ၍ မရှိ၊ ထိုကြောင့် "နိဿီလာ"ဟု အနက်မှတ်ပါ–ဟူလို။]

အပ္ပဿုတာ။ ။သိတရဟိတာဟု ဖွင့်သောကြောင့် (အပ္ပဟရိတေ၌ကဲ့သို့) အပ္ပသဒ္ဒါသည် အဘာဝအနက်ဟောဟု သိစေ၏၊ အပ္ပဿုတာ–သုတ မရှိကြကုန်၊ "ကြားနာအပ်သော အာဂမ အဓိဂမ မရှိကြကုန်"ဟူလို။

ဘဇနာ။ ။"ဘဇ–သေဝါယံ"ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိရကား သေဝနာနှင့် ဘဇနာ သည် အဘယ်သို့ ထူးသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ ထိုအထူးကို ပြလိုသောကြောင့် "ဥပ သက််မနာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "အနားသို့ မကပ်သော်လည်း ထိုသူ့ကို အတုလိုက်၍ ကျင့်ခြင်းကို သေဝနာဟု ခေါ်၍, အနားသို့ ချဉ်းကပ်ခြင်းကို ဘဇနာဟု ခေါ်သည်" ဟူလို၊ [အနုပသက််မန္တ သာပိ ၊ပေ၊ အာဟ၊–ဋီကာ။]

ညွတ်သည်၏အဖြစ်တည်း၊ တမ္ဘောဏတာ–ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ကိုင်းသည်၏အဖြစ်တည်း၊ တပ္ပဗ္ဗာရတာ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ရှိုင်းသည်၏အဖြစ်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော။

၁၃၃၄။ ။သောဝစဿတာ ဒုကနိဒ္ဒေသောပိ–သောဝစဿတာ ဒုက်၏နိဒ္ဒေသကိုလည်း၊ ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန–ဆိုအပ်ပြီးသော ဒေါဝစဿတာ နိဒ္ဒေသ၏ဆန့်ကျင်ဘက် နည်းအားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၃၃၆။ ။[အာပတ္တိ ကုသလတာနိဒ္ဒေသကို ပြလိုမူ “ပဗ္ဗပိ အာပတ္တိ ကွန္ဓာ”စသည်ကို မိန့်၊] ပဗ္ဗပိ အာပတ္တိခန္ဓာတိ–ကား၊ မာတိကာနိဒ္ဒေသေန–ဒွေမာတိကာ၌ ညွှန်ပြအပ်သော အာပတ်အစုအားဖြင့်၊ ပါရာဇိက–ပါရာဇိကအားဖြင့်လည်းကောင်း ၊ပေ၊ ဒုက္ကဋ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဣမာ ပဗ္ဗ–ဤ၀ါးပါးတို့သည်၊ အာပတ္တိယော–တို့တည်း၊ သတ္တပိ အာပတ္တိကွန္ဓာတိ–ကား၊ ဝိနယနိဒ္ဒေသေန–ဥဘတောဝိဘင်း, ခန္ဓကဟူသောဝိနည်း၌ ညွှန်ပြအပ်သော အာပတ်အစုအားဖြင့်၊ ပါရာဇိက–လည်းကောင်း ၊ပေ၊ ဒုဗ္ဘာသိတ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဣမာသတ္တ–တို့သည်၊ အာပတ္တိယော–တို့တည်း။

တတ္ထ–ထိုအာပတ်တို့၌၊ ဝတ္ထုနှာ–အာပတ်သင့်ခြင်း၏အကြောင်း၀တ္ထုနှင့်၊ သဟ–တကွ၊ တာသံ အာပတ္တီနံ–တို့၏၊ ပရိစ္ဆေဒ ဇာနနကပညာ–အပိုင်းအခြားကို သိတတ်သောပညာသည်၊ အာပတ္တိကုသလတာနာမ–မည်၏၊ ပန–ကား၊ ကမ္မ၀ါစာယ–ကံကိုဆိုကြောင်း စကားရပ်နှင့်၊ သဟ, အာပတ္တိ၀ုဋ္ဌာန

မာတိကာ နိဒ္ဒေသေန။ ။ရှေးနိဿယ၌ “အာဂတာ”ဟု ကြိယာထည့်၍ “မာတိကာနိဒ္ဒေသေ”ဟု အာဓာရထားလေသည်၊ အမှန်အားဖြင့်ကား “ပဗ္ဗပိ အာပတ္တိကွန္ဓာ အာပတ္တိယော”၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် “အာဂတာ”ထည့်ဖွယ်မလို၊ မာတိကာနိဒ္ဒေသေနကိုလည်း ပဗ္ဗ၌ သရူပကျွာ ဝိသေသနစပ်၊ ဝိနယနိဒ္ဒေသေန၌လည်း နည်းတူ၊ ဝိနယအရ ဒွေမာတိကာမှကြွင်းသော ဥဘတောဝိဘင်း, မဟာ၀ါ စူဠ၀ါ ခန္ဓဟူသောဝိနည်းကို ဋီကာ၌ယူသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား–ဒွေမာတိကာ၌ အာပတ်ငါးဖုံသာလာ၏၊ မဟာ၀ဂ္ဂ စူဠ၀ဂ္ဂခန္ဓကတို့၌ကား ထုလ္လစ္စည်းနှင့် ဒုဗ္ဘာသိတထည့်၍ အာပတ်ခုနစ်ဖုံရှိသည်–ဟူလို။

သဟ၀တ္ထုနှာ။ ။ဤပုဒ်၏စပ်ပုဒ်ကို ဋီကာ၌ နှစ်နည်းပြု၏၊ ပထမနည်း၀ယ် “ပရိစ္ဆေဒ ဇာနနကပညာ”၌ စပ်၊ မလွန်ကျူးမှီ ရှေ့အဖို့ နောက်အဖို့တို့၌ အာပတ်မသင့်ရကား “လွန်ကျူးအပ်သော ၀တ္ထုနှင့်တကွ အာပတ်အပိုင်းအခြားကို သိသော ပညာ”ဟူလို၊ ဒုတိယနည်း၀ယ် “အာပတ္တိနံ”၌ စပ်၊ “၀တ္ထုဟူသော အကြောင်းနှင့်တကွ အကျိုးအာပတ်တို့ကို”ဟူလို။

သဟကမ္မ၀ါစာယ။ ။သဟကမ္မ၀ါစာယ၌လည်း နည်းတူပင် နှစ်ဌာနနှင့် စပ်ရ၏၊ ကမ္မ၀ါစာယအရ၌ကား ကံကို ပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သော (အဟံ ဘန္တေ ဣတ္ထန္နာမံ အပတ္တိं အာပဇ္ဇိံ စသော) ဒေသနာကြား စကားကိုလည်းကောင်း, ဥတ် ကမ္မ၀ါစာဟူသော ကမ္မ၀ါစာတွင် ပါ၀င်သော အဗ္ဘာနကမ္မ၀ါစာ, တိဏ၀တ္ထာရက ကမ္မ၀ါစာကိုလည်းကောင်း ယူရမည်ဟု ဋီကာဆိုသည်၊ “ကမ္မဿ+၀ါစာ ကမ္မ၀ါစာ–

ပရိစ္ဆေဒဇာနနကပညာ–အာပတ်ထခြင်း၏ အပိုင်းအခြားကို သိတတ်သောပညာသည်၊ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာန ကုသလတာနာမ–မည်၏၊

၁၃၃၈။ ။သမာပဒ္ဓိတဗ္ဗတော–ကောင်းစွာ ရောက်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–ဝင်စားထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမာပတ္တိ–သမာပတ်မည်၏၊ ပန–ကား၊ ပရိကမ္မေန–ပရိကမ်နှင့်၊ သဟ–တကွ၊ [ဤ၌ ပရိကမ္မေနသဟကို အပွနာ၌သာ စပ်ရသည်၊ ပရိစ္ဆေဒ ဇာနနကပညာတိုင်အောင် မစပ်ရ၊] အပွနာ ပရိစ္ဆေဒဇာနနကပညာ–အပွနာအပိုင်းအခြားကို သိတတ်သောပညာသည်၊ သမာပတ္တိကုသလတာနာမ–မည်၏၊ စနွေ–လသည်၊ (ဇော်ကော်ဌာနံ–ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသောအရပ်သို့၊ ဂတော–ရောက်လတော်၊ ဝုဋ္ဌဟိသာမိ–ထအံ့၊ (ဣတိဝါ) ဝါ–ဤသို့ကြံ၍ လည်းကောင်း၊ သူရိယေ–သည်၊ (ဇော်ကော်ဌာနံ ဂတော ဝုဋ္ဌဟိသာမိ၊ ဣတိ)ဝါ–လည်းကောင်း၊ နက္ခတ္တေ–သည်၊ ဇော်ကော်ဌာနံ ဂတော ဝုဋ္ဌဟိသာမိ၊ ဣတိဝါ–လည်းကောင်း၊ အဝိရဒ္ဓိတွာ–မချွတ်ယွင်းမူ၍၊ (ကြံသည့် အတိုင်း မချွတ်ယွင်းမူ၍၊) တသ္မိံ ယေဝ သမယေ–ထို အခါ၌သာလျှင်၊ ဝုဋ္ဌာနကပညာယ–ထကြောင်းဖြစ်သော ပရိကမ်ပညာ၏၊ [ဝုဋ္ဌာနသ ကာရဏာ ဘူတာယ ပရိကမ္မပညာယ၊–ဋီကာ၊] အတ္ထိတာယ–ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမာပတ္တိ ဝုဋ္ဌာန ကုသလတာနာမ–မည်၏။

၁၃၄၀။ ။အဋ္ဌာရသန္နံ–နှံ့သော၊ ဓာတူနံ–တို့ကို၊ ဥဂ္ဂဟ ၊ပေ၊ ပညာ–ဓာတုပါဠိကို သင်ယူတတ်သော ပညာ, ဓာတုပါဠိကို နှလုံးသွင်းတတ်သော ပညာ, ဓာတုပါဠိ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ကြားနာတတ်သော ပညာ, ဓာတုပါဠိနှင့် ဓာတုပါဠိ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဆောင်ထားတတ်သော ပညာ, ဓာတ်တို့၏ အပိုင်းအခြားကို သိတတ်သောပညာသည်၊ ဓာတုကုသလတာနာမ–မည်၏၊ တာသံ ယေဝ–ထိုဓာတ်တို့ကိုပင်၊ ဥဂ္ဂဟ ၊ပေ၊ ပညာ–သင်ယူခြင်းကို

ကဲ့ကိုဆိုကြောင်းစကား”၊ [သမုစ္စယကွန္ဒကဋ္ဌလာသော အဗ္ဘာနကမ္မဝါစာသည် သံဃာ၏ အာပတ်မှ ထမြောက်ကြောင်းဖြစ်၏၊ သမထကွန္ဒကဋ္ဌလာသော တိဏဝတ္ထာရကကမ္မဝါစာသည် ထိုကဲ့တွင်ပါဝင်သော ရဟန်းအားလုံး၏ အာပတ်မှ ထမြောက်ကြောင်းဖြစ်၏၊ ဒေသနာကြားစကားသည် ဆိုင်ရာအာပတ်မှ ထမြောက်ကြောင်းဖြစ်၏။

ဥဂ္ဂဟ ၊ပေ၊ ပညာ။ ။ဥဂ္ဂဟစသည်ကို ပညာ၌ စပ်၊ ဓာတ်တို့ကိုပြသော ပါဠိတို့ကို သင်ယူတတ်သောပညာသည် ဥဂ္ဂဟပညာမည်၏၊ ထိုဓာတုပါဠိကို နှလုံးသွင်းတတ်သော ပညာသည် မနသိကာရပညာမည်၏၊ ဓာတုပါဠိ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ကြားနာတတ်သောပညာသည် သဝနပညာမည်၏၊ ဓာတုပါဠိဖြစ်သော ကျမ်းဂန်အားဖြင့်လည်းကောင်း, အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာအားဖြင့်လည်းကောင်း ဆောင်ထားတတ်သောပညာသည် ဓာရဏပညာမည်၏၊ “ဤသဘောတရားသည် စကျွမ်းတတ်မည်၏၊”စသည်ဖြင့် ဓာတ်တို့၏ သဘာဝအားဖြင့်လည်းကောင်း, “ဓာတ်သည် တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသာရှိ၏”ဟု အရေအတွက်အားဖြင့်လည်းကောင်း အပိုင်းအခြားကို သိတတ်သောပညာသည် ပရိစ္ဆေဒဇာနနကပညာမည်၏။

သိတတ်သောပညာသည်, နှလုံးသွင်းခြင်းကို သိတတ်သောပညာ၊ (တစ်နည်း) ဥဂ္ဂဟ ၊ပေ၊ပညာ–သင်ယူခြင်း နှလုံးသွင်းခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောပညာသည်၊ မနသိကာရကုသလတာနာမ–မည်၏။

၁၃၄၂။ ။ဒွါဒသန္တံ–နိသော၊ အာယတနာနံ–တို့ကို၊ ဥဂ္ဂဟ ၊ပေ၊ ပညာ–အာယတနာပါဠိကို သင်ယူတတ်သော ပညာ, အာယတနပါဠိကို နှလုံးသွင်းတတ်သော ပညာ, အာယတနပါဠိ၏အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ကြားနာတတ်သော ပညာ, အာယတနပါဠိနှင့် အာယတနပါဠိ၏အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဆောင်တတ်သော ပညာ, အာယတနတို့၏အပိုင်းအခြားကို သိတတ်သော ပညာသည်၊ အာယတန ကုသလတာနာမ–မည်၏။

ဝါ–တစ်နည်း၊ တီသုပိ–သုံးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတာသု ကုသလတာသု–ဤဓာတုကုသလတာ, မနသိကာရကုသလတာ, အာယတနကုသလတာတို့၌၊ ဥဂ္ဂဟော–သင်ယူခြင်းလည်းကောင်း၊ မနသိကာရော–နှလုံးသွင်းခြင်းလည်းကောင်း၊ သဝနံ–ကြားနာခြင်းလည်းကောင်း၊ သမ္မသနံ–သုံးသပ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ပဋိဝေဓော–ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းလည်းကောင်း၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ–ဆင်ခြင်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့သော၊ သဒ္ဒံ–အလုံးစုံသည်၊ ဝဋ္ဋတိ–သင့်၏၊ တတ္ထ–ထိုဥဂ္ဂဟစသည်တို့တွင်၊ သဝနဥဂ္ဂဟ ပစ္စဝေက္ခဏာ–သဝနဥဂ္ဂဟ ပစ္စဝေက္ခဏာတို့သည်၊ လောကိယာ–လောကီ ပညာတို့တည်း၊ ပဋိဝေဓော–ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ပညာသည်၊ လောကုတ္တရော–လောကုတ္တရာ ပညာတည်း၊ သမ္မသန မနသိကာရော–သုံးသပ်တတ်သော ပညာ, နှလုံးသွင်းတတ်သော ပညာတို့သည်၊ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ–လောကီ လောကုတ္တရာရောသော ပညာတို့တည်း၊ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာသင်္ခါရာတိ အာဒီနိ–အဝိဇ္ဇာပစ္စယာသင်္ခါရာ အစရှိသောပုဒ်တို့သည်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဝိဘင်္ဂေ–၌၊ အာဝီ–ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿန္တိ–ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ ပန–ဆက်၊ ဣမိနာပစ္စယေန–ဤအဝိဇ္ဇာအစရှိသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဣဒံ–ဤသင်္ခါရအစရှိသော အကျိုးသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ–သို့၊ ဇာနနကပညာ–သိတတ်သော ပညာသည်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကုသလတာနာမ–မည်၏။

တာသံယေဝ ၊ပေ၊ မနသိကာရ။ ။ဓာတ်နှင့်စပ်၍ သိခြင်းဟူသမျှကို ဓာတုကုသလတာဖြင့် ယူထား၏၊ ဤမနသိကာရကုသလတာကား ထိုဓာတုကုသလတာ၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသသာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဥဂ္ဂဟ, မနသိကာရနှစ်မျိုးကို သိသော ပညာကို "မနသိကာရကုသလတာ"ဟု ဆိုသည်၊ ဋီကာ၌ အခြားနည်းများကိုလည်း ပြသေး၏။

သမ္မသန ၊ပေ၊ မိဿကာ။ ။သမ္မသနသည် အနိစ္စအစရှိသောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သော ပညာဖြစ်၍ လောကီနှင့်သာဆိုင်သော်လည်း မဂ္ဂသမ္မသနသည် နိစ္စသညာစသည်ကို ပယ်စွန့်နိုင်ခြင်းကြောင့် မဂ္ဂသမ္မယုတ္တလည်းဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ"ဟု ဆိုသည်၊ မနသိကာရလည်း ထို့အတူပင်တည်း၊ [သမ္မသနံ ပညာ ၊ပေ၊ သာဓေတိ–ဋီကာ။]

၁၃၄၄။ ။ဌာနာဌာနကုသလတာနိုဒ္ဒေသေ–ဌ၊ ဟေတု, ပစ္စယာတိ–ဟူသော၊ ဧတေ ဥဘယံပိ–ဤနှစ်ပုဒ် အပေါင်းသည်လည်း၊ အညမညဝေဝစနံ–အချင်းချင်း ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်တည်း၊ [အခြားနေရာ၌ ဧနက အကြောင်းကို ဟေတု, ဥပတ္ထမ္ဘကအကြောင်းကို ပစ္စယဟု ခွဲ၍ရသကဲ့သို့, ဤ၌ ခွဲမရပါ–ဟူလို၊] ဟိ–မှန်၊ စက္ခုပသာဒေါ–စက္ခုပသာဒသည်၊ ရူပံ–ရူပါရုံကို၊ အာရမ္မဏံ ကတ္တာ–အာရုံပြု၍၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနကသ–ဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဏသ–၏၊ ဟေတုစေဝ–အကြောင်းလည်းဟုတ်၏၊ ပစ္စယောစ–ပစ္စည်းလည်းဟုတ်၏၊ ဘဏာ–တူ၊ သောတပသာဒါဒယော–သောတပသာဒ အစရှိသောတရားတို့သည်၊ သောတဝိညာဏာဒီနံ–သောတဝိညာဉ် အစရှိသောတရားတို့၏၊ (ဟေတုစေဝ–အကြောင်းတို့လည်းဟုတ်၏၊ ပစ္စယောစ–ပစ္စည်းတို့လည်းဟုတ်၏၊) စ–ဆက်၊ (တစ်နည်း) စ–ဥပါဒိန္နကမှတစ်ပါး, အနုပါဒိန္နကကို ပြဦးအုံ၊ အမ္မဖီဏာဒီနံ–သရက်စေ့အစရှိသည်တို့သည်၊ အမ္မဖလာဒီနံ–သရက်သီး အစရှိသည်တို့၏၊ (ဟေတုစေဝ ပစ္စယောစ) ဒုတိယနယေ–အဌာနကုသလတာဟူသော ဒုတိယနည်း၌၊ ယေယေမ္မောတိ–ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ ဝိသဘာဂပစ္စယာဓမ္မာနံ–သဘောမတူသော အကြောင်းတရားတို့ကို၊ နိဒဿနံ–ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ ယေသံ ယေသန္တိ–ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ ဝိသဘာဂ ၊ပေ၊ နိဒဿနံ–သဘောမတူသော အကြောင်းတို့ကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော အကျိုးတရားတို့ကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း။

ဝိသဘာဂပစ္စယ။ ။စက္ခုပသာဒသည် သောတဝိညာဉ်စသည်နှင့် သဘောမတူ, သောတဝိညာဉ်စသည်ကား မလျော်, သောတဝိညာဉ်စသည်ကို မဖြစ်စေတတ်၊ ထို့ကြောင့် စက္ခုပသာဒသည် သောတဝိညာဉ်စသည်တို့၏ ဝိသဘာဂအကြောင်းဖြစ်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် သောတပသာဒစသည်၏ စက္ခုဝိညာဉ်စသည်တို့အတွက် ဝိသဘာဂပစ္စယဖြစ်ပုံကို သိပါ၊ [ဤနည်း၌ "ဝိသဘာဂါစ+တေ+ပစ္စယာစာတိ ဝိသဘာဂပစ္စယော"ဟု ပြု] ထို ဝိသဘာဂဖြစ်သော စက္ခုစသောအကြောင်းကြောင့် မဖြစ်ကုန်သော သောဝိညာဉ်စသည်တို့ကို ဝိသဘာဂပစ္စယသမုပ္ပန္နဓမ္မဟု ဆိုသည်၊ [သောတဝိညာဒီနံ ၊ပေ၊ သမုပ္ပန္နဓမ္မာတိ၊–ဋီကာ။]

တစ်နည်း။ ။သောတဝိညာဉ်နှင့် သဘောမတူသော စက္ခုဝိညာဉ်ကို "ဝိသဘာဂ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုဝိသဘာဂပြစ်သော စက္ခုဝိညာဉ်၏အကြောင်းဖြစ်သော စက္ခုပသာဒကို "ဝိသဘာဂပစ္စယ"ဟု ခေါ်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် စက္ခုဝိညာဉ်နှင့် သဘောမတူသော သောတဝိညာဉ်ကို ဝိသဘာဂခေါ်ပုံ, ထိုသောတဝိညာဉ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော သောတပသာဒကို "ဝိသဘာဂပစ္စယ"ခေါ်ပုံစသည်ကို သိပါ၊ ဤနည်း၌ "ဝိသဘာဂါနံ+ပစ္စယော ဝိသဘာဂပစ္စယော"ဟု ပြု၊ စက္ခုပသာဒနှင့် သဘောတမတူသော သောတပသာဒဟူသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော သောတဝိညာဉ်ကို "ဝိသဘာဂပစ္စယသမုပ္ပန္န"ဟု ခေါ်သည်၊ [သောတဝိညာဏေန ဝါ ၊ပေ၊ သမုပ္ပန္နော၊–ဋီကာ။]

နဟောတူ နဟ ပစ္စယာတိ-ကား၊ စက္ခုပ္ပသာဒေါ-သည်၊ သဒ္ဒ-သဒ္ဒါရုံကို၊ အာရုမဏံ ကတ္တာ, ဥပ္ပဇ္ဇနကသ-သော၊ သောတဝိညာဏသ-၏၊ နဟောတု-အကြောင်း မဟုတ်၊ နဟ ပစ္စယော-ပစ္စည်း မဟုတ်၊ တထာ-တူ၊ သောတပသာဒါဒယော-တို့သည်၊ အဝသေသဝိညာဏာဒီနံ-သောတဝိညာဉ်မှ ကြွင်းသော စက္ခုဝိညာဉ်အစရှိည်တို့၏၊ (နဟ ဟောတု, နဟ ပစ္စယာ၊) အမ္မာ ဒယောစ-သရက်စေ့အစရှိသည်တို့သည်လည်း၊ တာလာဒီနံ-ထန်းပင်အစရှိ သည်တို့၏၊ ဥပ္ပတ္တိယာ-ဖြစ်ခြင်း၏၊ (နဟောတူ-အကြောင်း မဟုတ်ကုန်၊ နဟ ပစ္စယာ-ပစ္စည်းမဟုတ်ကုန်၊) ဣတိ ဧဝံ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ["အမ္မဗီဇာ ဒယောစ တာလဖလာဒီနံ"ဟုရှိလျှင် ရှေ့နောက်ညီ၏။]

၁၃၄၆။ ။အဇ္ဇဝမဒ္ဒဝနိဒ္ဒေသေ-ဌ၊ နိစ္စစိတ္တာတာတိပဒမတ္တမေဝ-နိစ္စ စိတ္တာတာဟူသော ပုဒ်မျှသည်သာ၊ ဝိသေသော-ထူး၏၊ တဿ-ထိုနိစ္စစိတ္တာတာ ပုဒ်၏၊ အတ္ထော-ကို၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) မာနာဘာဝေန-မာန၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ အသ-ထိုပုဒ်၏၊ နိစ်-နိမ့်ကျသော၊ (နိမ့်ချအပ်သော၊) စိတ္တံ-သည်၊ (အတ္ထိ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) နိစ္စစိတ္တော-မည်၏၊ နိစ္စစိတ္တသ နိမ့်ကျသော စိတ်ရှိသူ၏၊ (နိမ့်ချအပ်သော စိတ်ရှိသူ၏၊) ဘာဝေါ-တည်း၊ နိစ္စစိတ္တတာ-ရာ၊ သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ စိတ္တဇုကတာ စိတ္တ မုဒုတာနံ-စိတ္တဇုကတာ စိတ္တမုဒုတာပုဒ်တို့၏၊ ပဒဘာဝနိယေ-ဌ၊ အာဂတ မေဝ-လာသည်သာ။

၁၃၄၈။ ။ခန္တိနိဒ္ဒေသေ-ဌ၊ ခမနကဝသေန-သည်းခံခြင်း၏အစွမ်း ကြောင့်၊ ခန္တိ-မည်၏၊ ခမနာကာရော-သည်းခံခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ ခမနတာ-မည်၏၊ ဇောယ-ဤသဘောတရားဖြင့်၊ အဓိဝါသေန္တိ-မိမိ၏ အထက်ဌ ဝင်သက်၍ နေစေကြကုန်၏၊ အတ္တနော-၏၊ ဥပရိ-အပေါ်ဌ၊ အရောပေတွာ-တင်၍၊ ဝါသေန္တိ-နေစေကြကုန်၏၊ နဟ ပဋိဗာဟန္တိ-မတားမြစ် ကြကုန်၊ ပစ္စနီကတာယ-ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ နဟ တိဋ္ဌန္တိ-မတည်ကုန်၊

ဝိသေသော။ ။စိတ္တဇုကတာ, စိတ္တမုဒုတာ၏ ပဒဘာဝနိဌ် "နိစ္စစိတ္တတာ" မပါခဲ့သောကြောင့် ထိုတစ်ပုဒ်သာထူးသည်ဟု ဆိုသည်၊ မှန်၏-ဤအဇ္ဇဝနိဒ္ဒေသဌ် ပါသော "အဇ္ဇဝေါ အဇ္ဇဝတာ"သည် စိတ္တဇုကတာ၏ ပဒဘာဝနိ ဌ်ပါသော "ဥဇု တာ ဥဇုကတာ"နှင့် အနုက်တူ၏၊ ဤမဒ္ဒဝနိဒ္ဒေသဌ်ပါသော "မုဒုတာ မဒ္ဒဝတာ" သည် ထိုဌ်ပါသော မုဒုတာ မဒ္ဒဝတာ အတိုင်းပင်တည်း။

အဓိဝါသနတာ။ ။အဓိကို ဥပရိဟု ဖွင့်၏၊ ဝါသေန္တိကို "နပဋိ ၊ပေ၊ တိဋ္ဌန္တိ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ သူတစ်ပါးက မကောင်းသဖြင့်ပြုအပ်သော ကာယကံအမှု မကောင်းသဖြင့်ပြောအပ်သော ဝစီကံမှုတို့ကို တားလည်းမတား, ဆန့်ကျင်ဘက်လည်း ပြန်၍မပြုဘဲ, ထိုပြုသမျှကို မိမိအပေါ်ဌ် တက်ရောက်နေစေခြင်း (သည်းသည်းခံ၍

ဣတိ–ထိုကြောင့်၊ (သာ–ထိုသဘောတရားသည်၊) အဓိဝါသနတာ–မည်၏၊ အစက္ခိကဘာဝေါ–မကြမ်းတမ်းသူ၏အဖြစ်သည်၊ အစက္ခိကံ–မည်၏၊ ["စက္ခောယေဝ–စက္ခိကော"ဟု ပြု၊] အနသုရောပေါတိ (ဧတ္ထ)–ဟူသော ဤပါဠိတော်၌၊ သမ္မာ–စွာ၊ နရောပိတတ္တာ–မတက်ရောက်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (မတင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဒုရတ္တာဝစနံ–မကောင်းသဖြင့် ပြောဆိုအပ်သော စကားကို၊ အသုရောပေါ–အသုရောပဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ တပ္ပဋိပက္ခတော–ထိုအသုရောပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနသုရောပေါ–မည်၏၊ သုရတ္တာဝါစာ–ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကားတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ ဧတ္ထ–ဤခန္ဓာ၌ နိဒ္ဒေသဒ္ဓ၊ ဖလူပစာရေန–ပလူပစာရအားဖြင့်၊ ကာရဏံ–အကြောင်းကို၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ–ညွှန်ပြအပ်ပြီ။

အတ္တမနတာ စိတ္တသာတိ–ကား၊ သောမနဿဝသေန–သောမနဿ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စိတ္တဿ–စိတ်၏၊ သကမနတာ–မိမိစိတ်၏အဖြစ်တည်း၊ အတ္တနော–၏၊ စိတ္တသဘာဝေါယေဝ–စိတ်၏ သဘောသည်သာလျှင်တည်း၊ (စိတ်တိုင်းကျ သဘောသာလျှင်တည်း၊) ဗျာပန္နစိတ္တတာ–ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်သော စိတ်၏အဖြစ်သည်၊ နု–မဟုတ်၊ ဣတိ အတ္ထော။

နေခြင်း)ကို "အဓိဝါသနခန္ဓာ"ဟု ခေါ်သည်၊ [အဓိဝါသေန္တီ စောယာတိ အဓိဝါသနာ၊ အဓိဝါသနာယေဝ အဓိဝါသနတာ၊ ယောနောဒ္ဓ "အဓိဝါသေန္တီ စောယာတိ အဓိဝါသနာ၊ ပုဂ္ဂလာ"ဟု တွေ့.ရ၏၊ ပါဠိပျက်ဟန်တူသည်။]

အနသုရောပေါ။ ။ရောပေါဒ္ဒ ရဟာဓာတ်, ဏာပေပစ္စည်း, ဏပစ္စည်း၊ ရောပီယတေ–တက်ရောက်စေအပ် (တင်အပ်)၏၊ ဣတိ ရောပေါ၊ သမ္မာ+ရောပေါ သုရောပေါ၊ ကောင်းစွာတင်အပ် (ကောင်းစွာ ပြောအပ်)သော စကား၊ နု+သုရောပေါ အသုရောပေါ–ကောင်းစွာ တင်အပ်သည်မဟုတ်သော (မကောင်းသဖြင့် ပြောအပ်သော) စကား၊ နု+အသုရောပေါ အနသုရောပေါ–မကောင်းသော စကား၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ကောင်းသောစကား၊ ဤအနက်ကို ပြလိုမူ "အသုရောပေါ ဝုစ္စတိ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤသဒ္ဒါနည်းအရ စကားဟူသော ဝါစာရသော်လည်း အကျိုးဝါစာ၏ အမည်ကို အကြောင်းခန္ဓာ၌ တင်စားထားသော ဖလူပစာရဟု ပြလိုမူ "ဧဝမေတ္ထ ၊ပေ၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ"ဟု မိန့်သည်။

အတ္တမနတာ။ ။အတ္တမနတာကို "သကမနတာ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသကမနတာ၏ သရုပ်အရကောက်ကို "သောမနဿဝသေန"ဟူသော သရူပကျေးဇူးသေသနဖြင့် ပြု၏၊ ဝစနတ္ထကို "အတ္တနော+မနတာ အတ္တမနတာ"ဟု စိတ္တဗျာဒကဏ္ဍ–ပီတိပဒ နိဒ္ဒေသ၌ ဖွင့်ပြထားသည်၊ မနတာ၌ တာပစ္စည်း၏အနက်ကိုလည်း "သကမနဿ+ဘာဝေါ"ဟု ထို၌ ပြထားပြီ၊ "အတ္တနော+မနော အတ္တမနော၊ အတ္တမနဿ+ဘာဝေါ အတ္တမနတာ"ဟု ပြုစေလိုသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား–သောမနဿဖြစ်သော စိတ်သည် မိမိဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သဘောကျဖြစ်သော စိတ်တည်း၊ ဒေါမနဿစိတ်ကား မိမိ

၁၃၄၉။ ။သောရစ္စနိဒ္ဒေသေ–ဌ၊ ကာယိကော အဝိတိက္ကမောတိ–ကား၊ တိဝိဓံ–သုံးပါးအပြားရှိသော၊ ကာယသုစရိတံ–ကာယသုစရိုက်တည်း၊ ဝါစသိကော အဝိတိက္ကမောတိ–ကား၊ စတုဗ္ဗိဓံ–သော၊ ဝစီသုစရိတံ–တည်း၊ ကာယိက ဝါစာသိကောတိ ဣမိနာ–ဟူသောပါဋ္ဌဖြင့်၊ ကာယဝစီရဒ္ဓါရသမုဋ္ဌိတံ–ကာယဒ္ဓါရ ဝစီဒ္ဓါရဌ္ဌဖြစ်သော၊ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလံ–အာဇီဝဋ္ဌမကသီလကို၊ ပရိယာဒိယတိ–ထက်ဝန်းကျင်ယူတော်မူ၏၊ (ကုန်အောင်ယူတော်မူ၏၊) ဣဒံ ဝုစ္စတိ သောရစ္စန္တိ–ကား၊ ဣဒံ–ဤမကျူးလွန်ခြင်းကို၊ ပါပတော–မှ၊ သုဋ္ဌု–ကောင်းစွာ၊ သြရတတ္တာ–ရှောင်ကြဉ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သောရစ္စံနာမ–သောရစ္စမည်၏ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ သဗ္ဗောပိ သီလသံဝရောတိ ဣဒံ–ဟူသော ဤစကားကို၊ (ဝုတ္တံဌ္ဌ စပ်၊) ယသ္မာ, ကေဝလံ–မနောဒ္ဓါရမဖက် သက်သက်၊ ကာယဝါစာ ဟေဝ–ကာယဒ္ဓါရ, ဝစီဒ္ဓါရတို့ဖြင့်သာ၊ အနာစာရံ–မလျောက်ပတ်သော အကျင့်ကို၊ အာစရတိ–ကျင့်တတ်သည်ကား၊ နု–မဟုတ်သေး၊ မနသာပိ–မနောဒ္ဓါရဖြင့်လည်း၊ (အနာစာရံ–ကို၊) အာစရတိဧဝ–ကျင့်တတ်သည်သာ၊ တသ္မာ, မာနသိကသီလံ–မာနသိကသီလကို၊ ပရိယာဒါယ–ထက်ဝန်းကျင်ယူတော်မူ၍၊ (ကုန်အောင်ယူတော်မူ၍၊) ဒသေသုံ–ပြတော်မူခြင်းငှာ၊ ဝုတ္တံ–ပြီ။]

သဘောကျမဟုတ်သော ဖောက်ပြန်သော စိတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "အတ္တနော စိတ္တ ၊ပေ၊ အတ္တော"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထကို ဖွင့်ပြသည်၊ ["အတ္တမန"အရ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရ ကောက်ရာ၌ "အတ္တ မန–ပိတိ သုခတို့ယူအပ်သော စိတ်ရှိသူ"ဟု ဖွင့်သောနည်းလည်း ရှိသေး၏၊ ပါရာဇိကဏ်, အဋ္ဌမ သံဃာဒိသေသ်အဖွင့်မှာ ရှုပါ။]

အာဇီဝဋ္ဌမကသီလံ။ ။မိစ္ဆာဇီဝမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် (ကာယဒုစရိုက်သုံးပါး မှလည်းကောင်း, ဝစီဒုစရိုက်လေးပါးမှလည်းကောင်း ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို ထောက်၍) ရှစ်ခုမြောက်သီလဖြစ်၏၊ ထိုအာဇီဝလျှင် ရှစ်ခုမြောက်ရှိသော သီလကို "အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ"ဟု ခေါ်သည်၊ အာဇီဝေါ+အဋ္ဌမော+ယသ္သာတိ အာဇီဝမဋ္ဌက်၊ (သမာသန္တကပစ္စည်း၊) အာဇီဝဋ္ဌမက်စ+တံ+သီလံစာတိ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလံ။

သောရစ္စံ။ ။သုဋ္ဌု သြရတတ္တာကို ကြည့်၍ "သြရမတိတိ သြရတော၊ သုဋ္ဌု+သြရတော သောရတော–မကောင်းမှုမှ ကောင်းစွာရှောင်ကြဉ်သူ၊ သောရတသ+ဘာဝေါ သောရစ္စံ"ဟု ပြု၊ မာတိကာအဖွင့်ဌ်ကား "သူရတသ+ဘာဝေါ သောရစ္စံ" ဟု ပြုခဲ့သည်။

မနသာပိ။ ။မလျောက်ပတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သောရဟန်းသည် ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့်သာ ကျင့်သည်မဟုတ်သေး၊ စိတ်ဖြင့်လည်း (ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့် ပြုထိုက်သောအမှုကို မပြုဘဲနေခြင်း, မသာယာထိုက်သော ရွှေ ငွေစသည်တို့ကို သာယာခြင်းအားဖြင့်) ကျင့်သည်သာ၊ မာနသိက အနာစာရကြောင့် သီလပျက်သည်၊ ထို့ကြောင့် မပျက်သော မာနသိကသီလကို ကုန်အောင်ယူခြင်းငှာ ဤ"သဗ္ဗောပိ သီလသံဝရော" ဟူသောစကားကို ဟောတော်မူသည်။

၁၃၅၀။ ။သာခလျနိဒ္ဒေသေ-ဌ၊ အဏ္ဍကာတိ-ကား၊ သဒေါသေ-အပြစ်အနာရှိသော၊ ရက္ခေ-သစ်ပင်၌၊ အဏ္ဍကာတိ-ဥနှင့်တူသော အဖုတို့သည်၊ ဥဋ္ဌဟန္တိ ယထာ-ပေါ်ထွက်လာကုန်သကဲ့သို့၊ ဧवံ-တူ၊ သဒေါသတာယ-အပြစ်နှင့် တကွဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ခုံသနဝမ္ဘနာဒီဝစနေဟိ-ဆဲရေးခြင်း ရွတ်ချခြင်း အစရှိသောစကားတို့ဖြင့်၊ အဏ္ဍကာ-အမှုန်ခဲ, အဖုနှင့်တူသော စကားသည်၊ ဇာတာ-ဖြစ်ပြီ၊ [အဏ္ဍကာအရ ဝါစာရသောကြောင့် "ခုံသနဝမ္ဘနာဒီ ဝစနေဟိ"သည် အဏ္ဍကာ၏သရုပ်ပြဖြစ်သော သရူပကျွာဝိသေသနတည်း။] ကဏ္ဏသာတိ-ကား၊ ပူတိကာ-ပုပ်သည်ဖြစ်၍ ကြမ်းတမ်းသောစကားတည်း၊ ယထာနာမ-ဥပမာမည်သည်ကား၊ သာ-ထိုပုပ်သည်ဖြစ်၍ ကြမ်းတမ်းသော စကားသည်၊ ပူတိရက္ခော-ပုပ်ဆွေးသော သစ်ပင်သည်၊ ကဏ္ဏသော-ကြမ်းတမ်းသော အတွေ့ရှိသည်၊ ပဋ္ဌရိတစုဏ္ဏော-ယိုစီးသော အမှုန်အဖွဲ့ရှိသည်၊ ဟောတိ ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧवံ-တူ၊ ကဏ္ဏသာ-ကြမ်းတမ်းသော အတွေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သောတံ-နားကို၊ ဃဋ္ဌယမာနာ ဝိယ-ပွတ်တိုက်သကဲ့သို့၊ ပဝိသတိ-ဝင်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ ကဏ္ဏသာတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [ကြားရသော သောတဒ္ဒါရိကစိတ်အစဉ်၌ ဒေါသ ဒေါမနဿဖြစ်စေသည်ကိုပင် "သောတံ ဃဋ္ဌယ မာနာဝိယ ပဝိသတိ"ဟု ဥပရိကျွာစကားကို ဆိုသည်။]

ပရကဋ္ဌကာတိ-ကား၊ ပရေသံ-တို့၏၊ ကဋ္ဌကာ-ခါးစပ်သောအရသာနှင့်တူသည်၊ အမနာပါ-စိတ်ကို မတိုးပွားစေတတ်သည်၊ ဒေါသဇနနီ-ဒေါသကို ဖြစ်စေတတ်သည်၊ (ဟောတိ၊) ပရာဘိသဇ္ဇနီတိ-ကား၊ ကုဋ္ဌိလ ကဏ္ဍကသာခါ-ကောက်သော ဆူးခက်သည်၊ စမ္မေသု-အရေတို့၌၊ ဝိဇ္ဈိတ္တာ

အဏ္ဍကာ။ ။အဏ္ဍာနိဝိယာတိ အဏ္ဍကာ၊ အဏ္ဍသဒ္ဒါသည် "အ"ဟူသော အနက်ကို ဟောဏ၏၊ အကာဖြစ်၍ အနှစ်မရှိသောသစ်ပင်၏ ဆွေးသောအခါ ထွက်လာသော အမှုန်ခဲ, အဖု (အမျက်)တို့ကိုလည်း ထိုအုကလေးများနှင့်တူသောကြောင့် "အဏ္ဍက"ဟု ခေါ်ရသည်၊ ထို့အတူ ဆဲရေးခြင်း သူ့တစ်ပါးကို ရွတ်ချ၍ ပြောဆိုခြင်းစသည်တို့ဖြင့် အပြစ်ရှိသောစကားကိုလည်း "အဏ္ဍကာ"ဟု ခေါ်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဒေါသဖြစ်၍ ဆဲဆိုသောအခါ "အမျက်ထွက်သည်"ဟု ခေါ်စမှတ်ပြုကြသည်၊ ["အဏ္ဍကာနိ ဝိယာတိ အဏ္ဍကာ"ဟု ပြု။]

ကဏ္ဏသာ။ ။သဏ္ဌာနတ္ထ "ကဏ္ဏ အသတ္ထိတိ ကဏ္ဏသာ"ဟု ရှိ၏၊ ကြမ်းတန်းခြင်းအနက်သော ကဏ္ဏသဒ္ဒါနောင် အသတ္ထိအနက်၌ သပစ္စည်းသက်၊ ကဏ္ဏသောကို "ပဋ္ဌရိတစုဏ္ဏော" အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ "သစ်ပင်သည် အမှုန်အဖွဲ့တွေ ထွက်နေသောကြောင့် ကြမ်းတမ်းနေသည်"ဟူလို၊ ["ကကု-လက်၌+ကသတိ-ခြစ်တတ်၏၊ ဏ္ဍတိ, ကဏ္ဏသော"ဟု ထောမနိမိတ်၌ တစ်နည်းပြုသေး၏၊ "ကြမ်းတမ်းသည့်အတွက် ကိုင်သောလက်ကို ခြစ်တတ်သော အရာဝတ္ထုကဲ့သို့ ကြမ်းတမ်းသော စကားလည်း နားကို ပွတ်တိုက်သကဲ့သို့ ဝင်သွားသည်"ဟူလို။]

ဝိဇ္ဇိတွာ–ထိုးဆွ၍ ထိုးဆွ၍၊ အဘိသဇ္ဇတိ) ဝိယ–လွန်စွာ ငြိကပ်သကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) ဝိဇ္ဇိတွာ ဝိဇ္ဇိတွာ–ထိုးဆွ၍ ထိုးဆွ၍၊ ပရေသံ–သူတစ်ပါးတို့၏ (စိတ်၌၊) အဘိသဇ္ဇနီ–လွန်စွာ ငြိကပ်ခြင်းရှိသည်၊ ဂန္ဓကာမာနမ္မိ–သွားလိုသူတို့ အားလည်း၊ (သူ့စကားကို မကြားချင်၍ သွားလိုသူတို့အားလည်း၊) ဂန္ဓံ–သွားခြင်းငှာ၊ ဝါ–သွားခွင့်ကို၊ အဒတွာ–မပေးမူ၍၊ လဂနကာရီ–ဆွဲချိတ်မှုကို ပြုလေ့ရှိသည်၊) ဟောတိ၊) [စာအုပ်တို့၌ "လဂ္ဂနကာရီ"ဟု (ဂ္ဂ) ဒွေဘော်ဖြင့် တွေ့ရ၏၊ ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ လဂဓာတ်သာရှိသောကြောင့် "လဂနကာရီ"ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ အဘိသဇ္ဇနီ၏ အဖွင့်တည်း။]

ကောဓသောမဇ္ဈာတိ–ကား၊ ကောဓသ–ဒေါသ၏၊ အာသန္နာ–အနီးဖြစ်သော စကားသည်၊ (ဟောတိ၊) အသမာဓိ သံဝတ္တနိကာတိ–ကား၊ အပ္ပနာသမာဓိသ ဝါ–အပ္ပနာသမာဓိကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥပစာရသမာဓိကသ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အသံဝတ္တနိကာ–မဖြစ်စေတတ်သည်၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ–ဤသို့လျှင်၊ သဗ္ဗာနေဝ–အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတာနိ–ဤကဏ္ဍကာ စသော ပုဒ်တို့သည်၊ သဒေါသ ဝါစာယ–အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော စကား၏၊ ဝေဝစနာနိ–ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလုယ်တို့တည်း။

တထာရူပိ ဝါစံ ပဟာယတိ ဣဒံ–ဟူသော ဤစကားကို၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်၊) ဖရုသဝါစံ–ဖရုသဝါစာကို၊ အပ္ပဇဟိတွာ–မစွန့်မူ၍၊ ဌိတသ–တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အန္တ ရန္တ ရေ–အကြားအကြား၌၊ ပဝတ္တာပိ–ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ သဏှဝါစာ–သိမ်မွေ့သော စကားသည်၊ အသဏှာဝါစာဝေနာမ–သိမ်မွေ့သော စကား မမည်တော့သည်သာလျှင်၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ (ဣမသ အတ္ထသ)–ကို၊ ဒီပနတ္ထံ–ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

နေဠာတိ (ဇတ္ထု)–၌၊ ဒေါသော–အပြစ်ကို၊ ဇဋ်–ဇဋေဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ အသာ–ထိုစကား၏၊ ဇဋ်–အပြစ်သည်၊ နေ–မရှိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (သာ–ထို စကားသည်၊ နေဠာ–မည်၏၊ နိဒ္ဒေါသာ–အပြစ်မရှိသော စကားတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ နေဠကေါသေတပဒ္ဓာ ဒေါတိတ္ထေ–ဟူသောဤပါဠိ၌၌၊ ဝုတ္တသီလံ ဝိယ–

နေလာ။ ။("ဇဋေဂဋ–အရိအရွဲယိုသော်ခဲတွင်းရှိသူ"ဟူရာ၌ အရိအရွဲအပြစ်ကို "ဇဋ"ဟု ဆိုရသကဲ့သို့) "ဇဋေသဒ္ဒါသည် အပြစ်ဟူသောအနက်ကို ဟောသော အနိပ္ပန္နပါဠိပဒိကတည်း၊"ဟု သိစေလို၍ "ဇဋ် ဝုစ္စတိ ဒေါသော"ဟု ဝုစ္စတိသဒ္ဒါဖြင့် ဖွင့်သည်၊ [သီလက္ခန်ဋီကာသစ် ဗြဟ္မဇာလသုတ်အဖွင့်၌ကား "ဣလတိ စိတ္တံ ပုဂ္ဂလော ဝါ ကမ္မတိ ဇတေနာတိ ဇလ"ဟု နိပ္ပန္နပါဠိပဒိကပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် ဝိဂြိုဟ်ပြုထားလေ၏။] ဒေါသအရ "အပြစ်"ဟူသည် ဝါစာနှင့်ဆိုင်သော မုသားစသော အပြစ်များတည်း၊ ထိုအပြစ်မျိုး မရှိသောကြောင့် "နေ+အသာ ဇဋ်တိ"ဟူသော ဝစနတ္ထအရ "နေဠာ"ဟု ဆိုရသည်။

ဟောတော်မူအပ်သော သီလကဲ့သို့တည်း၊ [နေဋ္ဌင်္ဂေါ–အပြစ်မရှိသော သီလ တည်းဟူသော အင်္ဂါရှိသော၊ သေတပစ္စာဒေါ–ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော ရထားအခင်း ရှိသော၊ (ရထော–သည်၊ ဝဋ္ဋတိ–လည်၍လာ၏၊)] ကဏ္ဏသုခါတိ–ကား၊ ဗျဉ္ဇန မဓုရတာယ–သဒ္ဒါစကားလုံး၏ ချိုမြိန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကဏ္ဏာနံ–နားတို့၏၊ သုခါ–ချမ်းသာကြောင်းတည်း၊ သူစိဝိဠေနံ ဝိယ–အပ်ဖြင့် ထိုးဆွခြင်း သည်ကဲ့သို့၊ ကဏ္ဏသူလံ–နား၏တံကျင်ကို၊ နဇနေတိ–မဖြစ်စေတတ်၊ အတ္ထ မဓုရတာယ–အနက်အဓိပ္ပာယ်၏ ချိန်မြိန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သရီရေ–ကိုယ်၌၊ ကောပံ–အမျက်ဒေါသကို၊ အဇနေတွာ–မဖြစ်စေမူ၍၊ ပေမံ–ချစ်ခြင်း ကို၊ ဇနေတိ–ဖြစ်စေတတ်၏၊ ဣတိ, ပေမနိယာ–ပေမနိယာမည်၏၊ ဟဒယံ–စိတ်နှလုံးကို၊ ဂစ္ဆတိ–သွားတတ်၏၊ အပ္ပဋိဟညမာနာ–မထိခိုက်တတ်သည်၊ (ဟုတ္တာ) သုခေန–ချမ်းသာသဖြင့်၊ စိတ္တံ–သို့၊ ပဝိသတိ–ဝင်သွားတတ်၏၊ ဣတိ, ဟဒယင်္ဂမာ–မည်၏၊ [ဟိုထိ ဒီခိုက်မဖြစ်ဘဲ စိတ်နှလုံးသို့ ဖြောင့်ဖြောင့် ဝင်သွားသည်–ဟူလို။]

ဂုဏာပရိပုဏ္ဏတာယ–ဂုဏ်ဖြင့် ပြည့်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုရေ–မြို့၌၊ [ရှေးနိဿယဝယ် "ပုရေ–ဂုဏ်ဖြင့် ပြည့်သည်၌"ဟု ပေး၏၊] ဘဝါ–ဖြစ်သော

နေဋ္ဌင်္ဂေါ ၊ပေ၊ ဝုတ္တသီလံ ဝိယ။ ။"နေဋ္ဌင်္ဂေါ သေတပစ္စာဒေါ"ကား ဥဒါန်း အပရလကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယထေရသုတ်ဂါထာတည်း၊ ထိုဂါထာ၌ အပြစ်ကင်းသော သီလကို "နေလံ"ဟု ဘုရားမိန့်တော်မူသည်၊ "ဝုတ္တသီလံဝိယ"နေရာဝယ် "ဝုတ္တနေ လံ ဝိယ"ဟု တစ်ချို့စာအုပ်၌ ရှိ၏၊ ဝါစာ၏အနက်ကို ဥပမာပြသောကြောင့် "ဝုတ္တ သီလံ ဝိယ"ဟု ရှိသောပါဠိက ကောင်းသည်၊ ဤ၌ ဝါစာကို "နေလာ"ဟု ဟောတော်မူ ခြင်းသည် ထို၌ သီလကို နေလံဟု ဟောတော်မူခြင်းနှင့်တူ၏–ဟူလို၊ [သုပရိသုဒ္ဓသီလ ဂေါတိ အတ္ထော၊ သေတော+ပစ္စာဒေါ ဧတဿာတိ သေတပစ္စာဒေါ၊ ပစ္စာဒေါတိ ရထသ ဥပရိ အတ္တရိတဗ္ဗကမ္မလာဒိ၊ ဒုတိယပါဒ၌ရှိသော "ရထော"၌ စပ်၊ ထိုအဋ္ဌကထာ။]

ပေမနိယာ။ ။ပီဓာတ် မာန်ပစ္စည်းဖြင့် ကိတ်ပုဒ်ဖြင့်ပြီးသော ပေမသဒ္ဒါသည် ချစ်ခြင်းဟူသောအနက်ကို ဟောဏ်၊ "ပေမံ ဇနေတိတိ ပေမနိယာ"ဟု ပြုသောအခါ ဇနေတိတဒ္ဓိတ်ပုဒ်ဖြစ်၍ ဣယပစ္စည်း သက်ရ၏၊ နကား အာဂုံတည်း၊ တစ်ချို့စာအုပ်၌ "ပေမနိယာ"ဟု အနီယပစ္စည်းကို တွေ့ရ၏၊ ဓာတ်နောင် မဟုတ်သောကြောင့် အနီယ ပစ္စည်း မသက်နိုင်၊ ကမနီယာစသည်၌သာ ဓာတ်နောင်ဖြစ်၍ အနီယသက် ရသည်။

ပုရေဘဝါ။ ။ဂုဏာပရိပုဏ္ဏတာယဟူသော ဟိတ်ကိုထောက်၍ ပုရေကို "ဂုဏ ပါရိပူရေ"ဟု သီလကွန်ဦးကာသစ် ဖွင့်၏၊ သို့သော် ဒီဃဖြင့်ရှိသော "ပူရ" သဒ္ဒါသည်သာ "ပြည့်ခြင်း"အနက်ကို ဟောဏ်၊ ဤ၌ "ပူရေ"ဟု မရှိ, "ပုရေ"ဟု ရှိသောကြောင့် ထိုအဖွင့်ကို စဉ်းစားသင့်၏၊ "ပုရေ–မြို့၌"ဟုသာ အနက်ဖြစ်သင့် သည်၊ မြို့၌ဖြစ်သောစကားသည် ယဉ်ကျေးမှုတည်းဟူသော လောကီဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ပေါရိမည်ရသည်–ဟူလို။

စကားတည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပေါရိ–မည်၏၊ [ပေါရိ–မြို့ဌဖြစ်သော စကား၊] ပုရေ–မြို့ဌ၊ သံဝဿနာရိဝိယ–ကြီးပွားရသော သတို့သမီးကဲ့သို့၊ သုကုမာရာ–အလွန် နုနယ်သောစကား,တည်း၊ ဣတိပိ–ကြောင့်လည်း၊ ပေါရိ–မည်၏၊ ဧသာ–ဤစကားသည်၊ ပုရသ–မြို့သူမြို့သား၏၊ (သန္တ ကာ–ဥစ္စာတည်း၊) ဣတိပိ, ပေါရိ–မည်၏၊ နဂရဝါသီနံ–မြို့ဌနေသူလူတို့၏၊ (မြို့သူမြို့သား တို့၏၊) ကထာ–စကားတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း၊) ဟိ–ချဲ့၊ နဂရဝါသိနော–မြို့ဌနေသူ လူတို့သည်၊ (မြို့သူမြို့သားတို့သည်၊) ယုတ္တ ကထာ–သင့်တော်လျောက်ပတ်သော စကားရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပိတိမတ္တံ–အဘလောက်ရှိသူကို၊ ပိတာတိ–အဘဟူ၍၊ (ဝဒန္တိ–ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုကြကုန်၏၊) ဘာတိမတ္တံ–အစ်ကိုလောက်ရှိသူကို၊ ဘာတာတိ–အစ်ကိုဟူ၍၊ ဝဒန္တိ–နှ၏၊ ဧဝရူပီ–ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ကထာ–စကားသည်၊ ဗဟုနော–များစွာသော၊ ဇနသ–လူအပေါင်း၏၊ ဝါ–သည်၊ ကန္တာ–နှစ်သက်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဗဟုဇနကန္တာ–မည်၏၊ ကန္တဘာဝေနေဝ–နှစ်သက်အပ်သည်၏ ဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ဗဟုနော–သော၊ ဇနသ–၏၊ မနာပါ–စိတ်ကို တိုးပွားစေ တတ်သည်၊ စိတ္တဝိမိုကရာ–စိတ်၏ တိုးပွားခြင်းကို ပြုတတ်သည်၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ, ဗဟုဇနမနာပါ–မည်၏။

ယာ တတ္ထာတိ–ကား၊ တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်ဌ၊ ယာ (သဏှဝါစတာ–အကြင်သိမ်မွေ့သော စကားရှိသူ၏အဖြစ်သည်, စသည်ဌ စပ်၊) သဏှဝါစတာ တိ–ကား၊ မဒ္ဒဝါစတာ–ညက်ညောသော စကားရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ သခိလ ဝါစတာတိ–ကား၊ မုဒုဝါစတာ–နူးညံ့သော စကားရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ အဖရုသ ဝါစတာတိ–ကား၊ အကက္ခဋဝါစတာ–မကြမ်းတမ်းသော စကားရှိသူ၏အဖြစ် သည်၊ (အတ္ထိ။)

ပုရေသံဝဿနာရိဝိယ။ ။ပုရေ+သံဝဿာ ပေါရိ–မြို့ဌ ကြီးပွားရသော မြို့သူ၊ [ဏာပစ္စည်း, ဣတ္ထိဓောတက ဤပစ္စည်း၊] ပေါရိဝိယာတိ ပေါရိ–မြို့သူကဲ့သို့ နူးညံ့ သော သိမ်မွေ့သောစကား။

ပုရသ ဧသော။ ။ပုရသဌ် ပုရဖြင့် ပုရဌ်နေသော မြို့သူမြို့သားကို ဌာနု ပစာရအားဖြင့် ယူ၊ သဟစရဏနည်း, အဘေဒေါပစာဟုသော်လည်း ကြံပါ၊ ထိုကြောင့် ပုရသကို "နဂရဝါသီနံ"ဟု ဖွင့်သည်။

မနာပါ။ ။"မနံ+အာပါ"ဟု ခွဲ၊ အာပဌ် အပဓာတ်, ကာရိတ်ကြ, ဏာပစ္စည်း၊ "မနံ+အာပယတိ ဝမ္ဘေတိ–တိုးပွားစေတတ်၏၊ ဣတိ မနာပါ"ဟု ပြု၊ ထို့ကြောင့် "စိတ္တဝိမိုကရာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [သီလက္ခန်ဋီကာများ၊] အခြားနေရာဌ် "မနေန အပီ ယတေတိ မနာပါ–စိတ်ဖြင့်ရောက်အပ်သော စကား"ဟုလည်း ဖွင့်၏၊ "မြတ်နိုးအပ်" ဟူသောအနက်ကား ဝေါဟာရတ္ထတည်း၊ [ဗဟုဇနသ–များစွာသော လူအပေါင်း၏+ မနာပါ–စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်သော စကားတည်း၊ ဗဟုဇနမနပါ–ကား။]

၁၃၅၁။ ။ပဋိသန္ဓာရနိဒ္ဒေသေ–ဌ၊ အာမိသ ပဋိသန္ဓာရောတိ–ကား၊ အာမိသ အလာဘေန–အာမိသကို မရခြင်းကြောင့်၊ အတ္တနာ–မိမိနှင့်၊ သဟ–တကွ၊ ပရေသံ–သူတစ်ပါးတို့၏၊ ဆိဒ္ဒံ–အပေါက်သည်၊ ယထာ–အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ပိတ်ဆို့ဖာထေးအပ်သော်၊ ပိဟိတံ–ပိတ်ဆို့အပ်ပြီးသည်၊ ပဋိစ္ဆန္နံ–ဖုံးအပ် ဖာထေးအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ဧवं–ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာမိသေန–အာမိသဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓ ရဏံ–ပိတ်ဆို့ခြင်း ဖာထေးခြင်းတည်း၊ ဓမ္မပဋိသန္ဓာရောတိ–ကား၊ ဓမ္မသ–တရားကို၊ အပ္ပဋိလာဘေန–မရခြင်းကြောင့်၊ အတ္တနာ ၊ပေ၊ ပဋိစ္ဆန္နံ ဟောတိ၊ ဧဝံ–ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဓမ္မေန–တရားဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓ ရဏံ–ပိတ်ဆို့ ဖာထေးခြင်းတည်း၊ ပဋိသန္ဓာရကော ဟောတီတိ–ကား၊ ဟိ–မှန်၊ ["အာမိသ အလာဘေန, ဓမ္မသ အပ္ပဋိလာဘေန" စသောစကားကို ပြန်၍ညွှန်းသည်၊ ထိုစကားသည် မှန်၏–ဟူလို၊] လောကသန္နိဝါသဿ–လောကဝယ် စုဝေးတည်ရှိခြင်းရှိသော လူအပေါင်း၏၊ ဆိဒ္ဒါနိ–အပေါက်တို့သည်၊ ဒွေ ယေव–ဆိုအပ်ပြီးသော နှစ်ပါးတို့သာတည်း၊ တေသံ–ထို အပေါက်တို့ကို၊ ပဋိသန္ဓာရကော–ပိတ်ဆို့တတ် ဖာထေးတတ်သည်၊ ဟောတိ၊ အာမိသပဋိသန္ဓာရေနဝါ ဓမ္မပဋိသန္ဓာရေနဝါတိ–ကား၊ ဒုဝိဓေန–သော၊ ဣမိနာ ပဋိသန္ဓာရေန–ဤ အာမိသပဋိသန္ဓာရ, ဓမ္မပဋိသန္ဓာရဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓာရကော–ပိတ်ဆို့ ဖာထေးတတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပဋိသန္ဓ ရတိ–ပိတ်ဆို့ ဖာထေးတတ်၏၊ နိရုန္ဓ ရံ–အကြားမရှိအောင်၊ ကရောတိ–ပြုတတ်၏။

တတြ–ထို ပဋိသန္ဓာရနိဒ္ဒေသဌ်၊ [တတြာတိ ပဋိသန္ဓာရနိဒ္ဒေသေ–ယောဇနာ၊] အယံ–ကား၊ အာဒိတော–မှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ကထာ–ပြောရိုး ဆိုစဉ်စကားတည်း၊ ဟိ–ပါဒကမှတစ်ပါး,ပါဒကဝန္ဓကို ဆိုဦးအုံ၊ (တစ်နည်း) ဟိ–ချဲ့၊ ပဋိသန္ဓာရကေန–ပိတ်ဆို့ ဖာထေးတတ်သော၊ ဘိက္ခုနော–သည်၊ အာဂန္တုကံ–ကို၊ အာဂစ္ဆန္တံ–လာသည်ကို၊ ဒိသွာန–မြင်၍ပင်၊ (မြင်လျှင်မြင်ခြင်းပင်၊) ပစ္စုဂန္တွာ–ခရီးဦးကြိုဆို၍၊ ပတ္တစီဝရံ–ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ–လှမ်းယူရာ၏၊ အာသနံ–

ပဋိသန္ဓာရော။ ။ပဋိ+သံပုဗ္ဗ ထရ(အစ္ဆာဒနေ–ဖုံးအုပ်ခြင်း)ဓာတ်, ဏပစ္စည်း၊ ပေးနိုင်သူက အာမိသကို မပေးလျှင်လည်းကောင်း, ဟောပြောပို့ချနိုင်သူက ဓမ္မကို မပို့ချ မဟောပြောလျှင်လည်းကောင်း မကျေမနပ်ဖြစ်၏၊ ထိုမကျေမနပ်မှုကြောင့် တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် ချစ်ခင်မှုအစေးမကပ်ဘဲ နှစ်ယောက်အကြား၌ အပေါက်အကြားဖြစ်စရာရှိ၏၊ ထို အပေါက်အကြားကို အာမိသပေးခြင်း, ဓမ္မကို ဟောပြောပို့ချခြင်းအားဖြင့် ပိတ်ခြင်း ဖာထေးခြင်းကို "ပဋိသန္ဓာရ"ဟု ခေါ်သည်၊ ရှေးက "စေ့စပ်ခြင်း"ဟု သုံးစွဲ၏၊ [ပဋိသန္ဓ ရဏံ–ခြင်း၊ ပဋိသန္ဓာရော–ခြင်း၊ "ပဋိသန္ဓာရော"ဟု "ဓရ"ဓာတ်ဖြင့် မူကွဲရှိသေး၏၊ ဓရဓာတ်က "ဓာရဏာ, ဌိတိ, အဝဓံသန"အနက်တို့ကို ဟောသော ကြောင့် ပိတ်ဆို့ ဖာထေးခြင်းအနက်ကို မပြနိုင်။]

နေရာကို၊ ဒါတဗ္ဗံ–ပေးရာ၏၊ တာလဝဏ္ဏေန–ထန်းရွက်ယပ်ဝန်းဖြင့်၊ ဗီဇိတဗ္ဗံ–ယပ်ခပ်ပေးရာ၏၊ ပါဒါ–ခြေတို့ကို၊ ဓောဝိတွာ–ဆေးရ၍၊ ပဂ္ဂေါတဗ္ဗာ–ဆီဖြင့် သုတ်လိမ်းပေးထိုက်ကုန်၏၊ [အာဂန္တုကပုဂ္ဂိုလ်က ကြီးနေလျှင်သာ ဤအလုပ်များကို လုပ်ပေးထိုက်သည်၊] သပ္ပိဖာဏိတေ–ထောပတ် တင်လဲသည်၊ သတိ–ရှိလသော်၊ ဆာသဇ္ဇေ–ဆေးကို၊ ဒါတဗ္ဗံ–ပေးထိုက်၏၊ ပါနီယေန–သောက်ရေဖြင့်၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော–(အလိုရှိသလားဟု) မေးထိုက်၏၊ အာဝါသော–နေရာအာဝါသကို၊ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗော–သုတ်သင် ရှင်လင်းထိုက်၏၊ ဧဝံ–ဤသို့ပြုလသော်၊ (ခရီးဦးကြိုမှု အစရှိသည်ကိုပြုလသော်၊) ဧကဒေသေန–တစ်စိတ် တစ်ဖို့အားဖြင့်၊ (တစ်ချို့ တစ်ဝက်အားဖြင့်၊) အာမိသပဋိသန္ထာရော–အာမိသ ပဋိသန္ထာရသည်၊ ဝါ–ကို၊ ကတောနာမ–ပြုအပ်သည်မည်သည်၊ ဟောတိ။

ပန–ဆက်၊ သာယံ–ညချမ်းအခါ၌၊ နဝကတရေပိ–သီတင်းငယ် အာဂန္တုကသည်ပင်သော်လည်း၊ ("သီတင်းငယ် အာဂန္တုကပင်ဖြစ်သော်လည်း" ဟု ဆိုလိုသည်၊ သီတင်းကြီးဖြစ်လျှင် ဧကန်ပင် မိမိကသွားရမည်သာ၊) အတ္တနော–အား၊ ဥပဋ္ဌာနံ–ဆည်းကပ်ရာ အရပ်သို့၊ အနာဂတေယေဝ–မလာသေးမီပင်၊ တဿ–ထို သီတင်းငယ် အာဂန္တုကဏ၏၊ သန္တိကံ–အထံသို့၊ ဂန္တွာ–သွား၍၊ နိသီဒိတွာ–ထိုင်၍၊ အဝိသယေ–အရာမဟုတ်သည်၌၊ အပုစ္ဆိတွာ–မမေးမူ၍၊ တဿ–ထိုသီတင်းငယ် အာဂန္တုကဏ၏၊ ဝိသယေ–ဖြေစွမ်းနိုင်လောက်သော အရာ၌၊ ပညော–ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော–မေးထိုက်၏၊ တုမှေ–သင်တို့သည်၊ ကတရ ဘာဏကာ–အဘယ်ဘာဏကတို့နည်း၊ ဣတိ–သို့၊ အပုစ္ဆိတွာ–တိုက်ရိုက်မမေးမူ၍၊ တုမှာကံ–သင်တို့၏၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ–ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်၊ ကတရံ ကန္ထံ–အဘယ်ကျမ်းစာကို၊ ဝဋ္ဋေန္တိ–သုံးစွဲကြကုန်သနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပုစ္ဆိတွာ–၍၊ [သူ၏ မည်သည့်ကျမ်းစာ ဆောင်သူဖြစ်ကြောင်းကို သူ့ဆရာ၏ အသုံးများပုံထောက်၍ သိနိုင်သောကြောင့် သွယ်ဝိုက်သောအားဖြင့် မေးပြီး၍–ဟူလို၊) ပဟောနကဘာနေ–ဖြေစွမ်းနိုင်လောက်သောအရာ၌၊ ပညော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော၊ ကထေတုံ–ဖြေဆိုခြင်းငှာ၊ သစေ သက္ကောတိ–အံ့၊ ဣစ္ဆေတံ–ဤသို့ စွမ်းနိုင်ခြင်းသည်၊ ကုသလံ–ကောင်း၏၊ နောစေ သက္ကောတိ–အကယ်၍ မစွမ်းနိုင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) သယံ–မိမိက၊ ကထေတွာ–ဖြေဆိုရ၍၊ ဒါတဗ္ဗံ–ပေးရာ၏၊ ဧဝံ–ဤသို့ ပြုလသော်၊ ("တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ" စသည်ကို ညွှန်းသည်၊) ဧကဒေသေန–ဖြင့်၊ ဓမ္မပဋိသန္ထာရော ကတောနာမ ဟောတိ။

အတ္တနော–၏၊ သန္တိကေ–အထံ၌၊ သစေ ဝသတိ–အကယ်၍နေအံ့၊ (ဧဝံ သတိ၊) တံ–ထို အာဂန္တုကရဟန်းကို၊ အာဒါယ–ခေါ်ယူ၍၊ နိဗဒ္ဓံ–မပြတ်၊ ပိဏ္ဍာယ–ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ စရိတဗ္ဗံ–လှည့်လည်ရာ၏၊ ဂန္တုကာမော–အရပ်တစ်ပါးသို့ သွားလိုသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံ သတိ၊) ပုနဒိဝသေ–နောက်တစ်နေ့၌၊

ဂမနသဘာဝေန–သွားမည့်ခရီးအား သဘောတူသော အရပ်ဖြင့်၊ (သွားမည့်ခရီးက အရှေ့အရပ်ဖြစ်လျှင် အရှေ့အရပ်သို့ ဆွမ်းခံသွားသောအားဖြင့်၊) [ဂမနသဘာဝေနာတိ ဂမနမဂ္ဂသ အနုစ္ဆဝိက ဒိသာဘာဝေန၊–ဋ္ဌိကာ၊] တံ–ထိ အာဂန္တုကရဟန်းကို၊ အာဒါယ–ခေါ်ယူ၍၊ ကေသို့ ဂါမေ–တစ်ခုသော ရွာ၌၊ ပိဏ္ဍာယ–ငှာ၊ စရိတွာ–လှည့်လှည်၍၊ ဥယျောဇေတဝေါ–လွတ်လိုက်ထိုက်၏၊ အညသ္မိံ–အခြားသော၊ (အာဂန္တုကရဟန်း သွားမည့်အရပ်မှ အခြားသော၊) ဒိသာဘာဂေ–အရပ်အဖို့၌၊ ဘိက္ခု–တို့သည်၊ ဝါ–တို့ကို၊ နိမန္တိတာ–ပင့်ဖိတ်အပ်ကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံ သတိ၊) တံ ဘိက္ခုံ–ထို အာဂန္တုက ရဟန်းကို၊ ဣဒ္ဓမာနံ–လိုက်လိုလသော်၊ အာဒါယ–ခေါ်ယူ၍၊ ဂန္တ္ဝါ–သွားရာ၌၊ သော ဒိသာ–ဤအရပ်သည်၊ မယှံ–တပည့်တော်၏၊ သဘာဂါ–သဘောတူသော အရပ်သည်၊ (မိမိ သွားရမည့်လမ်းနှင့် သဘောတူသော အရပ်သည်၊) နမဟုတ်ပါ၊ ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဂန္တုံ–လိုက်ခြင်းငှာ၊ (ဆွမ်းစားပင့်ရာသို့ လိုက်ခြင်းငှာ၊) အနိစ္ဆန္တေ–အလိုမရှိလသော်၊ သေသဘိက္ခု–မိမိနှင့်အာဂန္တုကမှ ကြွင်းသောရဟန်းတို့ကို၊ ပေသေတွာ–စေလွှတ်၍၊ တံ–ထို အာဂန္တုကရဟန်းကို၊ အာဒါယ–၍၊ ပိဏ္ဍာယ စရိတဗ္ဗံ၊ (သူသွားမည့်အရပ်နှင့် လျှော်သော အရပ်၌ ဆွမ်းခံလှည့်လည်ရမည်၊) အတ္တနာ–မိမိသည်၊ လဒ္ဓါမိသံ–ရအပ်သော အာမိသကို၊ တဿ–ထို အာဂန္တုကရဟန်းအား၊ ဒါတဗ္ဗံ–ပေးရာ၏၊ ဧဝံ–ဤသို့ပြုလသော်၊ အာမိသပဋိသန္ဓာရော–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ကတော နာမ–အပြည့်အစုံ ပြုအပ်ပြီးမည်တော့သည်၊ ဟောတိ၊ [ရှေ့၌ တစ်ချို့တစ်ဝက်သာ ပြုခဲ့ရသေး၏၊ "ဤတိုင်အောင်ပြုမှ အာမိသပဋိသန္ဓာရကို အပြည့်အစုံ ပြုရာရောက်သည်"–ဟူလို။]

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့၊ အာမိသပဋိသန္ဓရကေန–အာမိသဖြင့် စေ့စပ်တတ်သော ရဟန်းသည်၊ အတ္တနာ–သည်၊ လဒ္ဓံ–ရအပ်သော အာမိသကို၊ ကဿ–အဘယ်သူအား၊ ဒါတဗ္ဗံ–ပေးထိုက်သနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ–ဂိလာနစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒေသ) အာဂန္တုကဿ–အာဂန္တုကရဟန်းအား၊ ဒါတဗ္ဗံ–ပေးလျှုထိုက်၏၊ ဂိလာနော ဝါ–ဂိလာနရဟန်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ အဝဿိကောဝါ–ဝါ မရှိသော ရဟန်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဝါ မရသေးသော ရဟန်းသည်သော်လည်းကောင်း၊) သစေ အတ္ထိ၊ (ဧဝံ သတိ–သော်၊) တေ သမ္မိ–ထို ဂိလာနရဟန်း အဝဿိကရဟန်းတို့အားလည်း၊ ဒါတဗ္ဗံ–ပေးလျှုထိုက်၏၊ [အဝဿိကရဟန်းသည် ဝေစု ဝေသောအခါ သံဃာကုန်မလောက်ဝလျှင် မရဘဲ ရှိတတ်သောကြောင့် အဝဿိကအားလည်း အာမိသကို ပေးလျှုထိုက်၏ဟု ဆိုသည်၊] အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ–ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့အား၊ ဒါတဗ္ဗံ–ပေးလျှုထိုက်၏၊ ဘဏ္ဍာဂါဟကဿ–ဘဏ္ဍာကိုကိုင်သော ရဟန်းအား၊

(မိမိ၏သပိတ်သင်္ကန်းကို ကိုင်ယူ၍ နောက်မှလိုက်လာသော ရဟန်းအား၊) ဒါတဖ္ဗံ၊ ပန–ဆက်၊ သာရဏီယမမ္ဘူရဏေန–သာရဏီယကျင့်ဝတ်ကို ဖြည့်ကျင့်သော ရဟန်းသည်၊ သတဝါရမ္ပိ–အကြိမ်တစ်ရာလည်းကောင်း၊ သဟဿဝါရမ္ပိ–အကြိမ်တစ်ထောင်လည်းကောင်း၊ အာဂတာဂတာနံ–လာကုန် လာကုန်သော ရဟန်းတို့အား၊ ထေရာသနတော–ထောရ်ကြီး၏နေရာမှ၊ ပဋ္ဌာယ–စ၍၊ ဒါတဖ္ဗံ၊ သာရဏီယဝတ် ဖြည့်ကျင့်ပုံကို သုတ်မဟာဝါ, မဟာပရိနိဗ္ဗာန သုတ် အဋ္ဌကထာ, ဘိက္ခု အပရိဟာနိယမမ္မ အဖွင့်၌ ရှုပါ။]

ပန–ကား၊ ပဋ္ဌိသန္ထ ရကေန–ပဋ္ဌိသန္ထာရကရဟန်းသည်၊ ယေန ယေန–အကြင် အကြင် ရဟန်းသည်၊ နု လဒ္ဓံ–အာမိသကို မရအပ်၊ တသ တသ–ထိုထိုအာမိသကို မရသောရဟန်းအား၊ ဒါတဖ္ဗံ၊ [ထေရာသနမှစ၍ ပေးဖွယ်မလို၊ မရသောရဟန်းကို ရွေးချယ်၍ ပေးနိုင်သည်၊] ဗဟိဂါမံ–ရွာ၏ပြင်ဘက်သို့၊ နိက္ခမိတွာ–ထွက်၍၊ ဧကော–အိုမင်းသူမှုလည်းဖြစ်သော၊ အနာထော–ကိုးကွယ်ရာ မရှိသူမှုလည်းဖြစ်သော၊ ဘိက္ခု ဝါ–ရဟန်းယောကျ်ားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနိ ဝါ–ရဟန်းမကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒိသွာ–တွေ့၍၊ တေသမ္ပိ–ထိုဧကွာအနာထ ရဟန်းယောကျ်ား, ရဟန်းမတို့အားလည်း၊ ဒါတဖ္ဗံ။

တတြ–ထိုသို့ ဧကွာအား ပေးရာ၌၊ ဣဒံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝတ္ထု–ဝတ္ထုတည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ စောရေတိ–ခိုးသူတို့သည်၊ ဂုတ္တာသာရဂါမေ–ဂုတ္တာသာလရွာကို၊ ပဟဋ္ဌေ–ပုတ်ခတ် ဖျက်ဆီးအပ်သော၊ တခ်ဏညေဝ–ထို ခဏ၌ပင်၊ ကော–တစ်ပါးသော၊ နိရောဓေတော–နိရောဓသမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌိတာ–ထပြီးသော၊ ခီဏာသဝတ္ထေရီ–ရဟန္တာထေရီမသည်၊ ဒဟရဘိက္ခုနိယာ–ငယ်သော ဘိက္ခုနီကို၊ ဘဏ္ဍကံ–ဘဏ္ဍာကို၊ ဂါဟာပေတွာ–ယူစေပြီး၍၊ မဟာဇနေန–များစွာသော လူအပေါင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ–အတူ၊ မဂ္ဂံ–ခရီးကို၊ ပဋိပဇ္ဇိတွာ–သွား၍၊ ဌိတမဇ္ဈန္ဟိကေ–မွန်းမတ်မတ် တည့်ရာအခါ၌၊ ["ဌိတမဇ္ဈန္ဟိကေ"ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊ မွန်းမတ်မတ်တည့်နေလျှင် နောက်လာလတ္တံ့၌ ဘိက္ခု၏ဆွမ်းခံဖို့ရန် အချိန်မရ၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိပျက်နေဟန်တူ၏၊ "အဌိတမဇ္ဈန္ဟိကေ–မွန်းမတ်မတ် မတည့်သေးမီအခါ၌"ဟုရှိမှ အဓိပ္ပာယ်ရသည်၊] နကုလနဂရဂါမဒ္ဒါရံ–နကုလနဂရရွာတံခါးပေါက်သို့၊ ပတွာ–ရောက်၍၊ ရုက္ခမူလေ–သစ်ပင်၏အနီးအောက်၌၊ နိသီဒတိ–ထိုင်နေပြီ၊ တသ္မိံ သမယေ–ထိုအခါ၌၊ ကာဠဝလ္လိမဏ္ဍပဝါသီ–ကာဠဝလ္လိမဏ္ဍပအရပ်၌ နေလေ့ရှိသော၊ မဟာနာဂတ္ထေရော–မဟာနာဂထေရ်သည်၊ နကုလနဂရဂါမေ–နကုလနဂရရွာ၌၊ ပိဏ္ဍာယ–ဌာ၊ စရိတွာ–လှည့်လည်ပြီး၍၊ နိက္ခန္တော–ထွက်လာလသော်၊ ထေရိံ–ဧကွာဖြစ်သော ထေရီမကို၊ ဒိသွာ–တွေ့၍၊ ဘတ္တေ–ဆွမ်းဖြင့်၊ အာပုစ္ဆိ–ပန်ကြားပြီ၊ သာ–ထို ထေရီမသည်၊ မေ–တပည့်တော်အား၊ ပတ္တော–သပိတ်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဣတိ–သို့၊ အာဟ–

[သူ၏သပိတ်ကို ဒဟရဘိက္ခုနီကလေးက ယူသွားသောကြောင့် သပိတ်မရှိဟု ပြောသည်။] ထေရော–မဟာနာဂထောရ်သည်၊ ဣမိနာဝ–ဤသပိတ်ဖြင့်ပင်၊ ဘုဇ္ဇထ–စားပါကုန်၊ ဣတိ–ဤသို့ ပြော၍၊ ပတ္တေန–နှင့်၊ သဟ, အဒါသိ–ပေးပြီ၊ ထေရီ–သည်၊ ဘတ္တကိစ္စံ–ဆွမ်းကိစ္စကို၊ ကတွာ–ပြုပြီး၍၊ ပတ္တံ–ကို၊ ဓောဝိတွာ–ဆေးပြီး၍၊ ထေရဿ–အား၊ ဒတွာ–ပေးပြီး၍၊ အာဟ–ပြောပြီ၊ (ကိုး၊) ဘာတာ–မောင်ကလေး၊ အဇ္ဇ–ယနေ့၊ ဘိက္ခုစာရေန–ဆွမ်းခံလှည့်လည်ရခြင်းကြောင့်၊ တာဝ ကိလမိဿထ–ပင်ပန်းရကုန်ဦးလတံ့၊ (ယနေ့ ထပ်ဆွမ်းခံရသည့်အတွက် ပင်ပန်းရဦးလတံ့၊) ဣတောနေ–ဤနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ ပန–စ၍ကား၊ ဝေါ–အသင် မောင်ကလေးတို့၏၊ ဘိက္ခာစာရပရိယာသောနာမ–ဆွမ်းခံရခြင်းကြောင့် ပင်ပန်းခြင်းမည်သည်၊ နု ဘဝိဿတိ–မဖြစ်တော့လတံ့၊ [နိရောဓသမာပတ်မှ ထပြီးခါစဖြစ်သော ဓိဏ္ဍာဘိက္ခုနီကြီးအား အာမိသပဋိသန္ထာရပြုသည့်အတွက် နောက်နောက်နေ့များမှစ၍ ဆွမ်းကိစ္စလွယ်ကူရခြင်းအကျိုး ကို ရပါလိမ့်မည်–ဟူလို၊] တတော–ထိုနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ထေရဿ–၏၊ ဥုနကဟာပဏာဌနကော–တစ်ကျပ်တန်အောက် ယုတ်လျော့ထိုက်တန်သော၊ ပိဏ္ဍပါတောနာမ–ဆွမ်းမည်သည်၊ နု ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗော–မဖြစ်ဖူးတော့ချေ၊ ("ဣဒံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဝတ္ထု–ဝတ္ထုတည်း"ဟု ရှေ့စကားကို ပြန်အုပ်ပါ၊) အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော ပဋိသန္ထာရသည်၊ (အာဂန္တုကကို ဝတ်ပြုခြင်းမှစ၍ ထေရီမအား ဆွမ်းလှူခြင်းတိုင်အောင်သော ပဋိသန္ထာရသည်၊) အာမိသ ပဋိသန္ထာရောနာမ–မည်၏။

ဣမံ ပဋိသန္ထာရံ–ဤအာမိသ ပဋိသန္ထာရကို၊ ကတွာ–ပြုပြီး၍၊ ဘိက္ခုနာ–ဓမ္မပဋိသန္ထာရကို ပြုလိုသောရဟန်းသည်၊ သင်္ဃဟပက္ခေ–သင်္ဂြိုဟ်ချီမြှောက်ခြင်းအဖို့၌၊ ဌတွာ–တည်၍၊ (လာဘ်လာဘစသည်ကို မငဲ့မူ၍–ဟူလို၊) တသ ဘိက္ခုနော–အား၊ (မိမိအာမိသကို ရရှိသောရဟန်အား၊) ကမ္မဋ္ဌာနံ–ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ကထေတဗ္ဗံ–ဟောပြောရာ၏၊ ဓမ္မော–ပါဠိ အဋ္ဌကထာဓမ္မကို၊ ဝါ စေ တဗ္ဗော–ပြောဆိုထိုက်၏၊ (ပို့ချထိုက်၏၊)ကုက္ကုစ္စံ–ကုက္ကုစ္စသံသယကို၊ ဝိနောဒေတဗ္ဗံ–ပယ်ဖျောက်ထိုက်၏၊ ဥပ္ပန္နံ–ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ကိစ္စံ–မချုတ် ပြုရမည့်ကိစ္စကိုလည်းကောင်း၊ ကရဏီယံ–ပြုသင့်ပြုထိုက်သော အမှုကိုလည်းကောင်း၊ ကာတဗ္ဗံ–ပြုထိုက်၏၊ အဇ္ဈာန ၊ပေ၊ ပရိဝါသာ–အဇ္ဈာနကမ်း, အာပတ်မှ ထမြောက်ကြောင်းကမ်း, မာနပရိဝါသ်တို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗာ–နိ၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာရဟော–ရှင်အဖြစ်ကို ထိုက်သောရှင်လောင်းကို၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော–ရှင်ဖြစ်စေထိုက်၏၊ ဥပသမ္ပဒါရဟော–မြင့်မြတ်သော ပဋ္ဌင်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်းကို ထိုက်သော ပဋ္ဌင်းလောင်းကို၊ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော–မြင့်မြတ်သော ပဋ္ဌင်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေထိုက်၏၊ [မိမိအာမိသ ပဋိသန္ထာရပြုထားအပ်သူက ရှင်လောင်းဖြစ်လျှင် ရှင်ပြုပေးပါ၊ ရဟန်းလောင်းဖြစ်လျှင် ရဟန်းပြုပေးပါ–ဟူလို] ဘိက္ခုနိယာပိ–

နိသည်လည်း၊ (အာမိသပဋိသန္ဓာရပြုသောပုဂ္ဂိုလ်က ဘိက္ခုနိုဖြစ်လျှင်လည်း) အတ္တနော–၏၊ သန္တိ ကေ–၌၊ ဥပသမ္ပဒံ–မြင့်မြတ်သော ဘိက္ခုနိ၏အဖြစ်ကို၊ အာကခံမာနယ–အလိုရှိသော သိက္ခမာန်မ၏အတွက်၊ ကမ္မဝါစံ–ကမ္မဝါစာကို၊ ကာတုံ–ဌာ၊ ဝဋ္ဋတိ–သင့်၏၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော ပဋိသန္ဓာရသည်၊ ဓမ္မပဋိသန္ဓာရောနာမ–မည်၏။

ဒ္ဝိဟိ–နှစ်သော၊ ဣမေဟိ ပဋိသန္ဓာရေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓာရကော–ပိတ်ဆို့ဖာထေးတတ်သော၊ ဘိက္ခု–သည်၊ အနုပ္ပန္နံ–မဖြစ်သေးသော၊ လာဘံ–ကို၊ ဥပ္ပာဒေတိ–ဖြစ်စေ၏၊ ဥပ္ပန္နံ–ဖြစ်ပြီးသော၊ (လာဘံ–ကို၊) ထာဝရံ–ခိုင်မြဲအောင်၊ ကရောတိ–ပြုနိုင်၏၊ သာသကံ ဌာနေ–ရှုရှာဖွယ်ရှိရာ အရပ်၌၊ အတ္တနော–၏၊ ဇီဝိတံ–အသက်ကို၊ ရက္ခတိ–စောင့်ရှောက်နိုင်၏၊ (ကောဝိယ–အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့နည်း) စောရနာဂရညော–သူပုန်ဖြစ်သော နာဂမင်းအား၊ ပတ္တဂ္ဂဟဏ ဟတ္ထေမေဝ–သပိတ်ကိုကိုင်ယူကြောင်း လက်ဖြင့်ပင်၊ အဂ္ဂံ–အဦးအဖျားကို၊ ဂဟေတွာ=ယူပြီး၍၊ ပတ္တေနေဝ–ဖြင့်ပင်၊ ဘတ္တံ–ဆွမ်းကို၊ အာကိရန္တော–လောင်းထည့်သော၊ ထေရော ဝိယ–ထေရ်ကဲ့သို့တည်း။

ပန–ကား၊ အလဒ္ဓလာဘုပ္ပာဒနေ–မရအပ်သေးသောလာဘ်ကို ဖြစ်စေခြင်း၌၊ ဣတရော–ဤသီဟိုဠ်ကျွန်းမှ၊ ပလာယိတွာ–ထွက်ပြေး၍၊ ပရတီရံ–တစ်ဖက်ကမ်းသို့၊ ဂတေန–ရောက်သော၊ မဟာနာဂရညာ–မဟာနာဂမင်းသည်၊ ဧကဿ–သော၊ ထေရဿ–၏၊ သန္တိ ကေ–၌၊ သင်္ဂဟံ–သင်္ဂြိုဟ်ချီမြှောက်ခြင်းကို၊ လဘိတွာ–၍၊ ပုန, အာဂန္တွာ–လာ၍၊ ရဇ္ဇေ–မင်းအဖြစ်၌၊ ပတိဋ္ဌိတေန–တည်သည်၊ (ဟုတွာ၊) သေတမ္ဗင်္ဂေ–သေတမ္ဗင်္ဂအရပ်၌၊ ယာဝဇီဝံ–အသက်အပိုင်းအခြားအတိုင်း၊ (အသက်ထက်ဆုံး) ပဝတ္တိတံ–ဖြစ်စေအပ်သော၊ မဟာဘောဇ္ဇ ဒါနဝတ္ထု–များစွာသော ဆေးလှူခြင်းဝတ္ထုကို၊ ကထေတဗ္ဗံ–ပြောဟောရာ၏၊ ဥပ္ပန္နလာဘ ထာဝရကရဏေ–ဖြစ်ပြီးသောလာဘကို ခိုင်မြဲအောင်ပြုခြင်း၌၊ ဒီဃဘာဏက အဘယတ္ထေရသ–ထေရ်၏၊ ဟတ္ထတော–မှ၊ ပဋိသန္ဓာရံ–ပဋိသန္ဓာရကို၊ လဘိတွာ–၍၊ စေတိယပဗ္ဗတေ–စေတိယတောင်၌၊ စောရေဟိ–

စောရနာဂ ၊ပေ၊ ဝိယ။ ။စောရနာဂဟူသည် သူပုန်မင်းတည်း၊ ထေရ်တစ်ပါးသည် သပိတ်ကို ကိုင်ယူသောလာဘ်ဖြင့် ဆွမ်းဦးဆွမ်းဖျားကို မသိမသာနှိုက်ယူလိုက်ပြီး၍ ထိုသပိတ်ဖြင့်ပင် ဆွမ်းကို စောရနာဂမင်းအား ထည့်၍ပေးသည်၊ ဤသို့ပေးခြင်းသည် အာမိသပဋိသန္ဓာရတည်း၊ ဤအာမိသပဋိသန္ဓာရကြောင့် သူပုန်မင်းက မနှောက်ယှက်အောင် မိမိအသက်ကို စောင့်ရှောက်ရာရောက်သည်၊ အဦးအဖျားကိုနှိုက်၍ ယူလိုက်ခြင်းကား အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပါတကို လူတို့အား မပေးကောင်းဟု ယူဆသောကြောင့်တည်း၊ သို့သော် စောရစသည်တို့အား ပေးကောင်းပါ၏ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုပါသည်။

ခိုးသူတို့သည်၊ ဘဏ္ဍာကသ–ဘဏ္ဍာ၏၊ ဝါ–ကို၊ အဝိလုတ္တဘာဝေ–မလုယူ အပ်သည်၏အဖြစ်၌၊ ဝတ္ထု–ဝတ္ထုကို၊ ကထေတဗ္ဗံ–ဟောပြောရာ၏၊ (စာချ သောပုဂ္ဂိုလ်က ပြောပြပါ–ဟူလို၊) [ဤ ဒီဃဘာဏကအဘယထေရ်၏ဝတ္ထု သည် တတိယပါရာဇိကအဋ္ဌကထာ ဝိနီတဝတ္ထုအဖွင့်၌ ပါ၏။]

၁၃၅၂။ ။ကုန္ဒြိယေသု အဂုတ္တဒ္ဒါ ရတာနိဒ္ဒေသေ–၌၊ စက္ခုနှာ ရူပံဒိဿာ တိ–ကား၊ ကာရဏာဝသေန–အကြောင်းစက္ခု၏အစွမ်းဖြင့်၊ (အကြောင်းစက္ခုနှင့် စပ်သဖြင့်၊) စက္ခုတိ–စက္ခုဟူ၍၊ လဒ္ဓဝေါဟာရေန–ရအပ်သော အခေါ်အဝေါ် ရှိသော၊ ရူပဒဿန သမတ္ထေန–ရူပါရုံကိုမြင်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ စက္ခုဝိညာ ဏေန–စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့်၊ ရူပံ–ရူပါရုံကို၊ ဒိဿာ–မြင်၍၊ ("နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ" စသည်၌ စပ်၊) ပန–ဝါဒန္တရကား၊ ပေါရာဏာ–ရှေးဆရာတို့သည်၊ အာဟု– ဆိုကြကုန်ပြီ၊ (ကိုး၊) စက္ခု–စက္ခုပသာဒသည်၊ ရူပံ–ရူပါရုံကို၊ နှ ပဿတိ– မမြင်နိုင်၊ (ကသ္မာ–နည်း၊) အစိတ္တကတ္တာ–စိတ်မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် တည်း၊ စိတ္တံ–စိတ်သည်၊ (ရူပံ–ကို၊) နှ ပဿတိ–နိုင်၊ (ကသ္မာ၊) အစက္ခုကတ္တာ– စက္ခုမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပန–အနွယကား၊ ဒ္ဒါရာရမဏသယ်ဋ္ဌ နေန–စက္ခုဒ္ဒါရ ရူပါရုံတို့၏ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်၊ ပသာဒဝတ္ထုကေန–စက္ခုပသာဒ ဟူသောတည်ရာရှိသော၊ စိတ္တေန–စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်ဖြင့်၊ ပဿတိ–မြင်နိုင်၏၊

ကာရဏာဝသေန။ ။ဤပုဒ်ကို "လဒ္ဓဝေါဟာရေန"၌ စပ်၊ စက္ခုပသာဒနှင့် စက္ခု ဝိညာဉ်နှစ်မျိုးတွင် စက္ခုပသာဒရှိမှ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် စက္ခု ပသာဒသည် အကြောင်း, စက္ခုဝိညာဉ်ကား အကျိုးတည်း၊ ရူပါရုံကို စက္ခုပသာဒသည် မမြင်နိုင်, စက္ခုဝိညာဉ်ကသာ မြင်နိုင်၏၊ "စက္ခုနှာ ရူပံ ဒိဿာ"၌ကား "စက္ခုနှာ" အရ စက္ခုပသာဒရနေသောကြောင့် အဘယ်သို့ မှတ်ရမည်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ကာရဏာ ၊ပေ၊ စက္ခုဝိညာဏေန"ဟု မိန့်သည်၊ အကြောင်းစက္ခုအမည်ကို အကျိုး စက္ခုဝိညာဉ်၌တင်စားသော ကာရဏူပစာရအားဖြင့် စက္ခုဝိညာဉ်ကိုပင် "စက္ခု"ဟု ခေါ်ထားသည်–ဟူလို။

ဆက်ဦးအုံ — "ကာရဏာဝသေန လဒ္ဓဝေါဟာရေ–အကြောင်း၏အစွမ်းဖြင့် (အကြောင်းနှင့်စပ်သဖြင့်) ရအပ်သောအမည်"ဟူသည် ကာရဏူပစာရပင်တည်း၊ "စက္ခုနှာ"အရ မုချအားဖြင့် စက္ခုပသာဒဟူသော အကြောင်းကိုရသော်လည်း အကြောင်းစက္ခု၏အမည်ကို အကျိုးစက္ခုဝိညာဉ်၌တင်စားသော ကာရဏူပစာရ အားဖြင့် စက္ခုဝိညာဉ်ကို အရကောက်ပါ–ဟူလို၊ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ်–မဟာဋီကာ ကုန္ဒြိယ သံဝရ သီလအဖွင့်၌ကား တည်ရာ မှီရာဖြစ်သော စက္ခု၏အမည်ကို တည်တတ် မှီတတ်သော စက္ခုဝိညာဉ်၌တင်စားသောကြောင့် "ဌာနူပစာရ"ဟုလည်း တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏ ; ကာရဏာဝသေနကိုလည်း "အသာဓာရဏာ ကာရဏာသ–စက္ခုဝိညာဉ်မှ တစ်ပါးသော အခြားဝိညာဉ်တို့နှင့် မဆက်ဆံသောအကြောင်း၏+ဝသေန"ဟု ဖွင့်သည်၊ "အသာဓာရဏာ"ဟု ဆိုလိုသည်။]

ပန–ဆက်၊ ဤဒိသီ–ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ သော–ဤကထာသည်၊ ဓနုနာ ဝိဇ္ဇတိတိ အာဒီသုဝိယ–အစရှိသော စကားရပ်တို့ဌ်ကဲ့သို့၊ သသမ္ဘာရကထာ နာမ–သသမ္ဘာရကထာမည်သည်၊ (အကြောင်း အဆောက်အဦးနှင့် တကွဖြစ်သော အကျိုးကို ဆိုကြောင်းစကားမည်သည်၊) ဟောတိ၊ [ဓနုနာ–လေးဖြင့်၊ (လက္ခံ–မှတ်တိုင်စက်ခွက်ကို၊) ဝိဇ္ဇတိ–ပစ်ခွင်း၏၊] တသ္မာ, စက္ခုဝိညာဏေန–ဖြင့်၊ ရူပံ–ကို၊ ဒိသ္မာ–မြင်၍၊ ဣတိ အယံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဇေ္ဆ–ဤ စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသ္မာဟူသောပါဠိ၌၊ အတ္ထော–တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (အာဟု–ကုန်ပြီ၊) [ဤပေါရာဏဝါဒသည် ရှေ့ဝါဒနှင့်အတူပင်၊ အကျယ်နှင့်အကျဉ်းသာ ကွဲသည်၊] နိမိတ္တဂ္ဂါဟီတိ–ကား၊ ဣတ္ထိပုရိသနိမိတ္တံဝါ–မိန်းမဟူ၍ သိကြောင်း အမှတ်အသား, ယောကျ်ားဟူ၍ သိကြောင်းအမှတ်အသားကိုလည်းကောင်း၊ သုဘနိမိတ္တာဒိကံ–သုဘနိမိတ်အစရှိသော၊ ကိလေသဝတ္ထုဘူတံ–ကိလေသာ၏

သသမ္ဘာရကထာ။ ။သမ္ဘရိယတေ ဖလံ ဧတေနာတိ သမ္ဘာရော (အဝုတ္တကတ္တု သာဓန၊) အကျိုးကို ကောင်းစွာဆောင်တတ်သောကြောင့် အကြောင်းကို "သမ္ဘာရ" ဟု ခေါ်၏၊ သဟ+သမ္ဘာရေန ယာ ဝတ္တတိတိ သသမ္ဘာရာ (ကထာ၊) စက္ခုပသာဒ တည်းဟူသော အကြောင်း အဆောက်အဦးနှင့်တကွ စက္ခုဝိညာဉ်ရအောင် ဆိုအပ်သောကြောင့် "စက္ခုနာ"ဟူသောစကားသည် သသမ္ဘာရစကားဖြစ်သည်–ဟူလို၊ ဥပမာ–"ဓနုနာ ဝိဇ္ဇတိ–မှတ်တိုင်စက်ခွက်ကို လေးဖြင့်ပစ်ခွင့်၏၊"ဟုရာ၌ လေးဖြင့် မပစ်ခွင်းနိုင်, မြှားဖြင့်သာ ပစ်ခွင်းနိုင်သောကြောင့် "ဓနုနာ"ဟူသောစကားသည် အဆောက်အဦးလေးဖြင့် မြှားဟူသော အနက်ကိုဆိုသော သသမ္ဘာရကထာ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း၊ [သသမ္ဘာရကထာတိ–ဒဿနသ ကာရဏသဟိတာ ၊ပေ၊ သသမ္ဘာရသ ဝါ ဒဿန ကထာ၊–ဋီကာ။]

တသ္မာ ၊ပေ၊ အတ္ထော။ ။ယသ္မာ ကေဝလေန စက္ခုနာ ကေဝလေနဝါ ဝိညာဏေန ရူပဒဿနံ နတ္ထိ၊ တသ္မာ (မဟာဋီကာ၊) "တသ္မာ–ထိုသို့ စက္ခုသက်သက်ဖြင့်လည်း ရူပါရုံကို မမြင်နိုင်, ဝိညာဉ်သက်သက်ဖြင့်လည်း ရူပါရုံကို မမြင်နိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်"ဟု အနက်အကျယ်ပေး၍ "စက္ခုဝိညာဏေန–စက္ခုဥာဏ်မှီသော ဝိညာဉ်ဖြင့် ရူပ–ကို၊ ဒိသ္မာ–၍"ဟု ပေးပါ။

နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ။ ။ဂဏှာတိတိ ဂါဟီ၊ နိမိတ္တံ+ဂါဟီ နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ၊ နိမိတ္တံကို "ဣတ္ထိ ပုရိသနိမိတ္တံ, သုဘနိမိတ္တာဒိကံ"ဟု နှစ်မျိုးဖွင့်၏၊ "ကိလေသဝတ္ထုဘူတံ နိမိတ္တံ"ကား "သုဘနိမိတ္တာဒိကံ"၏ ဝိသေသျတည်း၊ ထိုတွင် "ဣတ္ထိနိမိတ္တ" ဟူသည် မိန်းမသဏ္ဌာန်၌ သားမြတ်ကြီးခြင်း, မုတီဆိတ်မပေါက်သော မျက်နှာရှိခြင်း, ဆံထုံးဖွဲ့ပုံ, အဝတ်ဝတ်ပုံ, မရှင်းသောသွားပုံ, ရပ်ပုံစသော (ယောကျ်ားနှင့်မတူသော) အလုံးစုံတည်း၊ မှန်၏–ထိုအလုံးစုံသည် မိန်းမဟု သိရခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် "နိမိနာတိ သဇ္ဇာနာတိ ဧတေနာတိ"ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ "နိမိတ္တ"အမည်ရသည်၊ မိန်းမနှင့်မတူသော ပုံသဏ္ဌာန်စသည်၏ ပုရိသနိမိတ္တ အမည်ရပုံကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်း သိပါ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာကို မှီသည်။

တည်ရာအကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ နိမိတ္တံ၀ါ–အမှတ်အသားကိုလည်းကောင်း၊ ဆန္ဒရာဂ၀သေန–ဆန္ဒရာဂ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဂဏ္ဌာတိ–ယူ၏၊ ဒိဋ္ဌမတ္တေ ယေ၀–မြင်အပ်ကာမျှ၌သာလျှင်၊ နု သဏ္ဌာတိ–ကောင်းစွာမတည်၊ (မတန့်ရပ်။)

သုဘနိမိတ္တာဒိကံ။ ။တင့်တယ်သော ဣဋ္ဌအခြင်းအရာကို "သုဘ"ဟု ဆို၏၊ ထို သုဘအခြင်းအရာသည် ရာဂ (အဘိဠာ)ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကြောင့် နိမိတ္တမည်၏၊ အာဒိဖြင့် ပဋိဃနိမိတ္တ (ဒေါသဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော) အသုဘအခြင်းအရာကိုလည်းကောင်း, ဥပေက္ခာနိမိတ္တ (အညာဏုပေက္ခာဟူသော မောဟ၏တည်ရာ အကြောင်းဖြစ်သော မည်မမျှကြည့်ခြင်း)တို့ကိုလည်းကောင်း ယူပါ၊ [အဘိဠာသည် သုဘနိမိတ်ကို ယူခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏၊ ဒေါမနဿ ဒေါသသည် ပဋိဃနိမိတ် အသုဘအခြင်းအရာကို ယူခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏၊ ဒေါမနဿာဒယောဠ် အာဒိဖြင့်ယူရသော မောဟသည် ဥပေက္ခာနိမိတ်ကို မည်မမျှရှုခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏၊ နားမလည်သော လူအနှင့်ကလေးစသူတို့၏ယူခြင်းမျိုးဠ် ဥပေက္ခာနိမိတ်ကို ယူခြင်းသာ ဖြစ်တတ်သည်။]

ကိလေသ၀ဏ္ဏဒုက္ခတံ။ ။ကိလေသာ"ဟူရာဠ် အဘိဠာဟူသော တဏှာ လောဘသာမက, ဒေါမနဿ (ဒေါသ) မောဟစသော ပါပကမ္မတို့ကိုလည်း ယူရ သည်၊ "သုဘဒိနိမိတ္တသည် ထိုကိလေသာတို့ဖြစ်ဖို့ရန် တည်ရာအကြောင်းများ ဖြစ်သည်" ဟူလို၊ . . . [ဇ၀ံ သခေ်ပတော ရာဂဒေါသမောဟာနံ ကာရဏံ သုဘ နိမိတ္တာဒိကန္တိ ၀ုတ္တံ၊ တေနာဟ ကိလေသ၀ဏ္ဏဒုက္ခတံ နိမိတ္တံတိ၊–ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ၊] ဤစကားအရ သုဘနနိမိတ္တာဒိကံနှင့် ကိလေသ၀ဏ္ဏဒုက္ခတံ နိမိတ္တံကို အရတူမှတ်ပါ။

ဆန္ဒ ।ပေ। သဏ္ဌာတိ။ ။ဆန္ဒရာဂ၀သေနသည် ဥပလက္ခဏာ (ဆန္ဒရာဂကို မှတ်သားရ ပြခြင်း)သာတည်း၊ ပဋိဃနိမိတ်, ဥပေက္ခာနိမိတ်ကို ယူရာ၌ ဒေါသ ဒေါမနဿ၏အစွမ်း, မောဟ၏အစွမ်းဖြင့်လည်း ယူသည်၊ ထိုသို့ အဘိဠာစသည် ဖြစ်လောက်သည့်တိုင်အောင် စက္ခုဒ္ဒါရိကဝီထိ, တဒနုဝတ္တိကဝီထိစသော ဝီထိစိတ် အစဉ်ဖြင့် ထိုအာရုံကိုယူရကား "ဒိဋ္ဌမတ္တေ ယေ၀ နု သဏ္ဌာတိ"ဟု ဆိုသည်။

ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ။ ။"ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘ၀ိဿတိ–မြင်အပ်သော ရူပါရုံ၌ စက္ခု ဝိညာဏကဝီထိဖြင့် မြင်ရုံမျှသည် ဖြစ်လတ့်"ဟု သဠာယတနသံယုတ်–သဠ၀ဂ်, မာလုက္ယသုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်သော နည်းအတိုင်း မြင်ရုံမျှဖြင့် ရပ်တန့်၍, စိတ် အစဉ်မနေဘဲ စက္ခုဒ္ဒါရိကဝီထိ၏ နောက်လိုက်ဖြစ်သော ဝီထိအစဉ်တို့ဖြင့် ဣဋ္ဌနိမိတ်, ပုရိသနိမိတ်, သုဘနိမိတ်စသော နိမိတ်များကို ယူသည်၊ [ဒိဋ္ဌမတ္တေ ယေ၀ သဏ္ဌာတိတိ ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘ၀ိဿတိတိ သုတ္တေ ၀ုတ္တနယေန ၀ဏ္ဏာယတနေ စက္ခုဝိညာဏေန ဝီထိစိတ္တေဟိ စ (စက္ခုဒ္ဒါရိကဝီထိစိတ်, မကင်းစကောင်းသော အတီတဂ္ဂဟဏဝီထိ စိတ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း), ဂဟိတ မတ္တေယေ၀ သဏ္ဌာတိ၊ ("ထို့ထက်ပို၍ တဒနု ဝတ္တိကဝီထိတို့ဖြင့် ဣဋ္ဌနိမိတ်စသည်ကို မယူ"ဟူလို၊)–မဟာဋီကာ။]

အရျုပ်ကား။ ။"ရူပ် ပဌမစိတ္တေန, တိတိ ဒုတိယစေတသာ၊ အတ္တံ တတိယ စိတ္တေန, နာမ် စတုတ္ထစေတသာ"ဟူသော စက္ခုဒ္ဒါရိကဝီထိ, တဒနုဝတ္တိက မနော ဒ္ဒါရဝီထိတို့တွင် ရူပါရုံကိုယူသော ပဌမရူပဂ္ဂဟဏဝီထိ, အတိတ်ရူပါရုံကိုယူသော

အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီတိ–ကား၊ ကိလေသာနံ–ကိလေသာတို့ကို၊ အနုဗျဉ္ဇနတော–နောက်နောက်၌ ထင်စွာပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပါကဋီဘာဝကရဏတော–ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုဗျဉ္ဇနန္တိ–အနုဗျဉ္ဇနဟူ၍၊ လဒ္ဓဝေါဟာရံ–ရအပ်သော အခေါ်အဝေါ်ရှိသော၊ ဟတ္ထ ၊ပေ၊ ဘေဒံ–လက်သဏ္ဌာန်, ခြေသဏ္ဌာန်, ပြုံးဟန်, ရယ်ဟန်, စကားဟန်, ရှေးရှုကြည့်ဟန်, စောင်းမျှကြည့်ဟန်အစရှိသော အပြားရှိသော၊ အာကာရံ–ပုံသဏ္ဌာန် အခြင်းအရာကို၊ ဂဏှာတိ–ယူ၏၊ ယတ္ထာဓိကရဏမေနံတိ အာဒိမှိ–အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (အတ္ထော ဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယံ ကာရဏာ–အကြင် အကြောင်းကြောင့် ၊ ယသ စက္ခုန္ဒြိယာသံဝရသ–အကြင်စက္ခုနှင့်ကို မစောင့်စည်းခြင်း၏၊

ဒုတိယအတီတဂ္ဂဏ ဝိထိမျှဖြင့် စိတ်အစဉ်ပြတ်သွားလျှင် "ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတိ" နှင့်ညီ၏၊ "စိတ်အစဉ်မပြတ်ဘဲ အနက်ခြေ ပုံသဏ္ဌာန် အမည်နာမစသည်ကို ယူလျှင် နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ, အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီဖြစ်လေပြီ"ဟု မှတ်ပါ၊ ထိုသို့ ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဖြင့် စိတ်အစဉ်ရပ်တည်နိုင်မှုကား ပင်ကိုကပင် အာရုံကောင်းတစ်ခုခုဖြင့် စွဲမြဲနေသူ မှသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်

အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ။ ။ဗျဉ္ဇနဒ္ဒ ဝိ+အဥ္ဇတ်သည် ဗျတ္တ (ထင်ရှားပြခြင်း) အနက်ကို ဟောဏ၊ အနုသဒ္ဒါသည် နောက်နောက် (အပရာပရ) အနက်ဟောတည်း၊ ဣတ္ထိ ပုရိသ သုဘစသော နိမိတ္တကို ယူပြီးနောက်၌ ဟတ္ထပါဒစသော အခြင်းအရာကို ယူ၏၊ ထို လက်ခြေသဏ္ဌာန် ပြုံးဟန် ရယ်ဟန် စကားပြောဟန် ကြည့်ဟန်တို့သည် နောက်ထပ်တစ်ဖန် ကိလေသာကို ထင်ရှားဖြစ်အောင် ပြုတတ်သောကြောင့် "အနု–နောက်နောက်၌+ဗျဉ္ဇယတိ–ကိလေသာတို့ကို ထင်ရှားပြတတ်၏"ဟူသောဝစနတ္ထအရ "အနုဗျဉ္ဇန"အမည်ရသည်၊ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ်–မဟာဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဘုရားရှင်၏ လက္ခဏာတော်ကြီး, လက္ခဏာတော်ငယ်တို့တွင် လက္ခဏာတော်ငယ်များကို "အနုဗျဉ္ဇန"ဟု ခေါ်သကဲ့သို့, ဤ၌ ဣတ္ထိနိမိတ္တ ပုရိသ နိမိတ္တ သုဘနိမိတ္တတို့ကို" "နိမိတ္တ"ဟု ခေါ်၍, ထိုနိမိတ္တတို့ကို သာ၍ သာယာအောင် ပြုတတ်, သာ၍ ရှုမှန်းအောင်ပြုတတ်သော လက် ခြေစသည်တို့၏ လှုပခြင်း မလှုပခြင်း, စကားပြောပုံစသည်၏ ချစ်စရာကောင်းခြင်း မုန်းစရာကောင်းခြင်းများကို (ထမင်းစားရာ၌ ဗျဉ္ဇန–ဟင်းလျာနှင့်တူသောကြောင့်) "အနုဗျဉ္ဇန"ဟု ခေါ်ထားသည်။

ယတ္ထာဓိကရဏံ။ ။ယတောဒ္ဒ တောပစ္စည်းသည် ပဌမာဝိဘတ်၏ အနက်၌ သက်သည်ဟု သိစေလို၍ "ယံ"ဟုလည်းကောင်း, အဓိကရဏသဒ္ဒါသည် အကြောင်းဟူသော် အနက်ဟော, ပဌမာဝိဘတ်သည်လည်း ဟိတ်အနက်၌သက်၏ဟု သိစေလို၍ "ကာရဏာ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ "အဓိကရောတိ ဧတောနာတိ အဓိကရဏံ–စွဲ၍ ပြုကြောင်းဖြစ်သောအကြောင်း၊ [ကြွင်းသောမှတ်ဖွယ်ကို နိဒါနကထာ၌ ပြခဲ့သော "ယတော နိဒါနံ"ပုဒ်အတိုင်း သိပါ။]

ယသ ၊ပေ၊ ဟေတု။ ။ယံကာရဏာကို "ယသ စက္ခုန္ဒြိယာသံဝရသ ဟေတု"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ဤ၌ "ယသ ၊ပေ၊ သံဝရသ"ဟု ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ဖြင့် ဖွင့်သော်လည်း "ဆဋ္ဌီ ဟေတွတ္ထေဟိ"ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်နှစ်ကဏ္ဍ, (၂၂)သုတ် အရသာ

ဟေတု–အကြောင်းကြောင့်၊ (အနွာသဝေယျုံ့ စပ်၊) သတိကဝါဌေန–သတိတည်းဟူသော တံခါးရွက်ဖြင့်၊ စက္ခုန္ဒြိယံ–ကို၊ အသံဝုတံ–စောင့်ရှောက်ခြင်း မရှိသည်၊ အပိဟိတ စက္ခုဒ္ဒါရံ–ပိတ်ဆို့အပ်သော စက္ခုဒ္ဒါရမရှိသည်၊ ဟုတ္တာ, ဝိဟရန္တံ–နေသော၊ ဇတံ ပုဂ္ဂလံ–ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အဘိဇ္ဈာဒယော–အဘိဇ္ဈာ အစရှိကုန်သော၊ ဇတေမမ္မာ–ဤတရားတို့သည်၊ အနွာသဝေယျုံ–အစဉ်တစိုက် လိုက်ကုန်ရာ၏၊ အနုဗန္ဓေယျုံ–အစဉ်တစိုက် လိုက်ကုန်ရာ၏၊ အဇ္ဈောတ္ထရေယျုံ–လွှမ်းမိုးကုန်ရာ၏၊ တဿသံဝရာယ နာ ပဋိပဇ္ဇတိတိ–ကား၊ တဿစက္ခုန္ဒြိယဿ–ကို၊ သတိကဝါဌေန–ဖြင့်၊ ပိဒဟတ္တာယ–ပိတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ နာ ပဋိပဇ္ဇတိ–မကျင့်၊ စ–ဆက်၊ ဇဝံ ဘူတောယေဝ–ဤသို့ ဖြစ်၍ဖြစ်သည်

ဆဋ္ဌိသက်ထားသည်၊ အနက်မှာမူ ဟေတုနှင့်အရတူ တုလျှာဓိကရဏာပင်တည်း၊ [ထိုသုတ်၏အဓိပ္ပာယ်ကို အာဘယာရာမဆရာတော်၏ မောဂ္ဂလ္လာန်နိသယဒ္ဒ ရှုပါ।] "စက္ခုန္ဒြေကို မစောင့်စည်းခြင်းသည်ပင် အဘိဇ္ဈာစသည်တို့ ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သည်"ဟူလို၊ ဤအဖွင့်အလိုအားဖြင့် "ယတ္တာဓိကရဏ်–အကြင် စက္ခုန္ဒြေကို မစောင့်စည်းခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်"ဟု ပေးရမည်ဖြစ်သော်လည်း, ဋီကာကောက်ချက် ချထားသည့်အတိုင်း "အကြင် မစောင့်စည်းအပ်သော စက္ခုန္ဒြေဟူသော အကြောင်းကြောင့်"ဟု ပေးပါ။

ဇတံ ၊ပေ၊ အသံဝုတံ။ ။မေနံမှ ဇနံကို "ဇတံ ပုဂ္ဂလံ"ဟု ဖွင့်၏၊ စက္ခုန္ဒြိယံ အသံဝုတံကို "အပိဟိတစက္ခုဒ္ဒါရံ ဟုတ္တာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "သံဝရီယတေ သံဝုတံ၊ နတ္ထိ+သံဝုတံ ယဿာတိ အသံဝုတော"ဟု ပြု၊ [ရှေးနိသယဒ္ဒ "အသံဝုတံ–မပိတ်ဆို့အပ်သည်ဖြစ်၍" ဟု စက္ခုန္ဒြေနှင့်အရတူ ကမ္မရုပ်ကြံထားသည်ကို စဉ်းစားပါ।] ဟုတ္တာကား ဝိဟရန္တံ၏ ကြိယာဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့် စပ်ဖို့ရန် ထည့်ပါ၌တည်း၊ ဤဟုတ္တာမျိုးသည် အခြားနေရာ၌ ကတ္တားပုဒ်နှင့်သာ စပ်ရိုးဖြစ်၏၊ ဤ၌ ဒုတိယန္တကံပုဒ်နှင့် စပ်နေသည်မှာ ထူးခြားပေသည်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်အလို တွာပစ္စယန္တပုဒ်က ဘောဟောဖြစ်သောကြောင့် စပ်နိုင်သည်ဟုလည်း မှတ်ပါ၊ စက္ခုတံခါးပေါက်ကို စောင့်ရှောက်ပိတ်ဆို့ရာ၌ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလက သတိပြဋ္ဌာန်းသောကြောင့် "သတိကဝါဌေန"ဟု ထည့်သည်။

အနွာသဝေယျုံ။ ။အနွာသဝေယျုံ၌ အနု+အာ+ဘူဝါဒိ သုဓာတ်တည်း၊ ဂတိအနက်ဟောဖြစ်၍ "အနု ဗန္ဓေယျုံ–အစဉ်လိုက်ကုန်ရာ၏"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်သည်၊ နောက်မှ တကောက်ကောက်လိုက်ခြင်းကို ယူမည်စိုး၍ "အဇ္ဈောတ္ထရေယျုံ–အဘိဇ္ဈာစသော အကုသိုလ်တရားတွေ များစွာဖြစ်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို လွှမ်းမိုးနေကုန်ရာ၏"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။

တဿ ၊ပေ၊ နာ ပဋိပဇ္ဇတိ။ ။ယတ္တာဓိကရဏ်ဟူသော အနိယမဝါကျ၏ အဖွင့်၌ "ယဿ စက္ခုန္ဒြိယာသံဝရဿ"ဟု အသံဝရဿပုဒ်ကို ထည့်ခဲ့၍ ဤနိယမဝါကျ၌ အသံဝရသဒ္ဒါ မပါဘဲ "တဿ စက္ခုန္ဒြိယဿ"ဟု ဖွင့်ထားရာ၌ နိယမ အနိယမ စွဲရိုးထုံစံမကျ၊ ထိုသို့ စွဲရခြင်း၏အကြောင်းကို ဋီကာ၌ ဖွင့်ပြထားသည်။

သာလျှင်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ (စက္ခုနှင့်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ မကျင့်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊) နဲ ရက္ခတိ ၊ပေ၊ အာပဇ္ဇတိတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဟောတော်မူအပ်၏။

တတ္ထ–ထိ နစက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိဟူသော စကားရပ်၌၊ (စောဒနာသောခနာ နယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) စက္ခုန္ဒြိယေ–စက္ခုနှင့်၌၊ သံဝရောဝါ–စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အသံဝရောဝါ–မစောင့်ရှောက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ကိဉ္စာကိ နတ္ထိ–အကယ်၍ကား မရှိပါပေ၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း၊) ဟိ–ချဲ့၊ စက္ခုပသာဒံ–စက္ခုပသာဒကို၊ (စက္ခုပသာဒတည်းဟူသော စက္ခုနှင့်ကို၊) နိဿာယ–မှီ၍၊ သတိ–သတိသည်လည်းကောင်း၊ (သတိတည်းဟူသော သံဝရသည်လည်းကောင်း၊) မုဋ္ဌသစ္စံဝါ–ပျောက်ကင်းသော သတိရှိသူ၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ (သတိကင်းသော အကုသိုလ်စိတ်ဟူသော အသံဝရသည်လည်းကောင်း၊) နဲ ဥပဇ္ဇတိ၊ [စက္ခုပသာဒကိုမှီ၍ဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဉ်အခိုက်အတန့်၌ သတိယှဉ်လျက်မပါ၊ မုဋ္ဌသစ္စအကုသိုလ်လည်း မဖြစ်နိုင်၊] အပိစ–

စင်စစ်ကား၊ ယဒါ–၌၊ ရူပါရမဏံ–သည်၊ စက္ခုဿ–စက္ခုပသာဒ၏၊ အာပါတံ–ရှေးရှုကျခြင်းသို့၊ အာဂစ္ဆတိ–ရောက်၏၊ တဒါ–ထိုအခါ၌၊ ဘဝင်္ဂေ–သည်၊ ဒွိက္ခတ္တုံ–နှစ်ကြိမ်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာ–ဖြစ်ပြီး၍၊ နိရုဒ္ဓေ–ချုပ်ပြီးလသော်၊ ကိရိယမနောဓာတု–ကြိယမာနောဓာတ်သည်၊ (ပဋ္ဌဒ္ဒါဏာဝဇ္ဇန်းသည်။) အာဝဇ္ဇနကိစ္စံ–အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စကို၊ သာဓယမာနာ–ပြီးစေလျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာ နိရုဇ္ဈတိ၊ တတော–ထိုမှနောက်၌၊ စက္ခုဝိညာဏံ–သည်၊ ဒဿနကိစ္စံ–မြင်ခြင်းကိစ္စကို၊ (သာဓယမာနံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာ နိရုဇ္ဈတိ၊) တတော, ဝိပါကမနောဓာတု–သည်၊ (သမ္ပဋိစ္ဆန်းသည်၊) သမ္ပဋိစ္ဆာနကိစ္စံ–သမ္ပဋိစ္ဆန်းကိစ္စကို၊ (သာဓယမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာ နိရုဇ္ဈတိ၊) တတော, ဝိပါကာ ၊ပေ၊ ဓာတု–ဝိပါက် အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ သန္တီရဏကိစ္စံ–သန္တီရဏကိစ္စကို၊ (သာဓယမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နိရုဇ္ဈတိ၊) တတော, ကြိယာ ၊ပေ၊ ဓာတု–ကြိယာ အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ဝေါဋ္ဌပနကိစ္စံ–ဝုဋ္ဌောကိစ္စကို ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာ နိရုဇ္ဈတိ၊ တဒနန္တရံ–ထို ဝုဋ္ဌောဏ်အခြားမဲ့၌၊ ဇဝနံ–သည်၊ ဇဝတိ–စောဏ်။

တတြာပိ–ထိဘဝင် အစရှိသည်တို့တွင်လည်း၊ ဘဝင်္ဂသမယေ–ဘဝင်ဏ်ဖြစ်ရာအခါ၌၊ (သံဝရောဝါ–သည်လည်းကောင်း၊ အသံဝရောဝါ–သည်လည်းကောင်း၊ ကိဉ္စာပိ) နေဝ(အတ္ထိ)–အကယ်၍ကား မရှိပါပေ၊ အာဝဇ္ဇနာဒီနံ–အာဝဇ္ဇန်း အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတြသမယေ–တစ်ပါးပါး၏ဖြစ်ရာအခါ၌၊

ဇဝန ၊ပေ၊ ဒီသိလျှဲ။ ။"ဒုဿီလ"ဟူသည် သီလမရှိသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကာယဒုစရိုက်, ဝစီဒုစရိုက်တည်း၊ ထို ဒုစရိုက်အမှုသည် ကာယဝိညတ်ဝစီဝိညတ်နှင့် မကင်းနိုင်၊ ထို ဝိညတ်ကိုလည်း ပဋ္ဌဒ္ဒါရိကဇောတို့က မဖြစ်စေနိုင်၊

သံဝရောဝါ အသံဝရောဝါဝါ, (ကိဉ္စာပိ) နု အတ္ထိ၊ ပန–ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း၊ ဧဝနက္ခဏေ–ဧောခဏာ၌၊ ဒုဿီလျံဝါ–သီလမရှိသူ၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ မုဌဿတ္ထံဝါ–ပျောက်ကင်းသော သတိရှိသူ၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ အညာဏံဝါ–ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မောဟသည်လည်းကောင်း၊ အကွန္တိံဝါ–သည်းခံခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဒေါသ ဒေါမနဿသည်လည်းကောင်း၊ ကောသဇ္ဇံဝါ–ပျင်းရိသူ၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အသံဝရော–အသံဝရသည်၊ ဟောတိ၊ [ထိုဒုဿီလျစသည်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကိုပင် "အသံဝရ"ဟု ခေါ်ရသည်–ဟူလို။]

ပန–ဆက်၊ ဧဝံ–သို့၊ ဟောန္တော–ဖြစ်သော၊ သော–ထိုအသံဝရကို၊ စက္ခုန္ဒြိယေ အသံဝရောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ကသ္မာ–အဘယ်ကြောင့်၊ (ဧဝံ ဟောန္တော–ဤသို့ဖြစ်သော၊ သော–ထို အသံဝရကို၊ စက္ခုန္ဒြိယေ အသံဝရောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်သနည်း၊) ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တသ္မိံ အသံဝရေ–ထိုအသံဝရသည်၊ သတိ–ရှိလသော်၊ ဒ္ဝါရမ္မိ–စက္ခုဒ္ဝါရသည်လည်း၊ ဝါ–ကိုလည်း၊ အဂုတ္တံ–မစောင့်ရှောက်အပ်သည်၊ (လုံခြုံသည်၊) ဟောတိ၊ ဘဝင်္ဂမ္မိ–သည်လည်းကောင်း၊ အာဝဇ္ဇနာဒီနိ–အာဝဇ္ဇန်း အစရှိကုန်သော၊ ဝိထိစိတ္တာနိပိ–ဝိထိစိတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ (အဂုတ္တာနိ–မစောင့်ရှောက်အပ်ကုန်သည်၊ ဝါ–မလုံခြုံကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊) ယထာ ကိံ–အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊ နဂရေ–မြို့၌၊ စတူသု–လေးဘက်ကုန်သော၊ ဒ္ဝါရေသု–တံခါးတို့ကို၊ အသံဝုတေသု–မစောင့်ရှောက်အပ်ကုန်လသော်၊ အန္တော–မြို့အတွင်း၌၊ ယရဒ္ဝါရကောဋ္ဌက ဂုတ္တာဒယော–အိမ်, တံခါးမုခ်, အခန်းအစရှိသည်တို့သည်၊ သုသံဝုတာ–ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်အပ်ကုန်သည်၊ ကိဉ္စာပိ (ဟောန္တိ)–အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေကုန်ဦးတော့၊ တထာပိ–ထိုသို့ပင်

[ဤ၌ စက္ခုဒ္ဝါရိကဧောခဏာကို ဆိုနေရာ၌နတည်း၊] ထိုကြောင့် ဒုဿီလျစေတနာကို ဤစက္ခုဒ္ဝါရဧောခဏာ၌ မဖြစ်စေနိုင်ပါသော်လည်း မနောဒ္ဝါရအတွက် အထူးဆိုတော့မည် မဟုတ်သောကြောင့် ဤစက္ခုဒ္ဝါရ၌ ပေါင်းစပ်ပြခြင်းမှာ "ဒုဿီလျံဝါ"ဟု ထည့်၍ ဆိုသည်၊ အဓိပ္ပာယ်ယူသောအခါ ဖြစ်သင့်သလို ယူရမည်၊ ပဉ္စဒ္ဝါရ၌ ဒုဿီလျကို မယူဘဲ မနောဒ္ဝါရကျမှ ဒုဿီလျကို အသံဝရအဖြစ်ဖြင့် ယူပါ၊ မုဌဿတ္ထစသည်ကား ခြောက်ဒ္ဝါရလုံး၌ပင် ဖြစ်နိုင်ပါသည်၊ [ယထာသမ္ဘဝန္တိ–ဒုဿီလျသံဝရော မနောဒ္ဝါရဝသေန, သေသာသံဝရာ ဆ ဒ္ဝါရဝသေန ယောဇေတဗ္ဗာ၊–အနု။]

ယထာ ကိံ။ ။ယေန ပကာရေန–အကြင်သို့သော အပြားအားဖြင့်၊ ဧဝနေ–ဧောခဏာ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော–သော၊ အသံဝရော–ကို၊ စက္ခုန္ဒြိယောသံဝရောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ တံ နိဒဿနံ–ထိုအပြားကို ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော ဥပမာသည်၊ ကိံ–အဘယ်နည်း၊ ဤသို့လည်း အနက်ကျယ်ပေးနိုင်၏၊ [ယေန ပကာရေန ဧဝနေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော အသံဝရော "စက္ခုန္ဒြိယေ အသံဝရောတိ" ဝုစ္စတိ၊ တံ နိဒဿနံ ကိန္တိ အတ္ထော၊–အနု။]

ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ အန္တောနဂရေ–မြို့၏အတွင်း၌၊ သဗ္ဗ–အလုံးစုံသော၊ ဘဏ္ဍံ–ဘဏ္ဍာသည်၊ အရက္ခိတံ (ဧဝ)–မစောင့်ရှောက်အပ်သည်သာလျှင်၊ အဂေါပိတမေဝ–မလုံခြုံစေအပ်သည်သာလျှင်၊ ဟောတိ ယထာ–ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဟိ–မှန်၊ နဂရဒ္ဒါရေန–မြို့တံခါးဖြင့်၊ ပဝိသိတ္တာ–ဝင်၍၊ စောရာ–ခိုးသူတို့သည်၊ ယထိစ္ဆကံ–အလိုရှိတိုင်း၊ ကရေယျုံ ယထာ–ပြုကုန်ရာသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ–တူပင်၊ ဧဝနေ–ဧာခဏာ၌၊ ဒုဿီလျာဒီသု–ဒုဿီလျ အစရှိသည်တို့သည်၊ ဥပဟန္နေသု–ဖြစ်ကုန်လသော်၊ တသ္မိံ အသံဝရေ–ထို အသံဝရသည်၊ (ဒုဿီလျ အစရှိသော အသံဝရသည်၊) သတိ–သော်၊ ဒ္ဒါရံပိ–စက္ခုဒ္ဒါရသည်လည်း၊ အဂုတ္တံ–မစောင့်ရှောက်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဘဝင်္ဂမ္မိ–သည်လည်းကောင်း၊ အာဝဇ္ဇနာဒီနိ–နိ်သော၊ ဝိထိစိတ္တာနိပိ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ (အဂုတ္တာနိ–ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊) ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ (ဧဝံ ဟောန္တော–ဤသို့ဖြစ်သော၊ သော–ထို အသံဝရကို၊ စက္ခုန္ဒြိယေ အသံဝရောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏။)

သောတေန သဒ္ဒံ သုတ္တာတိအာဒီသုပိ–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ယာ ဣမေသန္တိ–ကား၊ ဧဝံ–သို့၊ သံဝရံ–စောင့်စည်းခြင်းသို့၊ အနာပဇ္ဇန္တော သ–မရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဆန္ဒံ–နိ်သော၊ ဣမေသံ ဣန္ဒြိယာနံ–ဤဣန္ဒြေတို့ကို၊ ယာ အဂုတ္တိ–အကြင် မလုံခြုံစေခြင်းသည်၊ ယာ အဂေါပနာ–အကြင် မလုံခြုံစေခြင်းသည်၊ ယော အနာရက္ခော–အကြင် မစောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၊ ယော အသံဝရော–အကြင် မစောင့်စည်းခြင်းသည်၊ အထကနံ–မပိတ်ခြင်းသည်၊ အပိဒဟနံ–မပိတ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [အထကနံကား အဂုတ္တိစသည်တို့၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ အထကနံကို "အပိဒဟနံ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။]

၁၃၅၃။ ။ဘောဇနေ အမတ္တညုတာနိဒ္ဒေသေ–၌၊ ဣမေကစ္စောတိ–ကား၊ ဣမသ္မိံ သတ္တလောကေ–၌၊ ဧကစ္စော–အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အပ္ပဋိသင်္ခါတိ–ကား၊ ပဋိခ်ါနပညာယ–စဉ်းစားဆင်ခြင်တတ်သော ပညာဖြင့်၊

ယထာ ၊ပေ၊ ဧဝမေဝ။ ။ဥပမာနှင့် မြို့တံခါးသည် ရှေးဦးစွာတွေ့ရသော ဌာနဖြစ်၏၊ အပြင်လည်းရှိ၏၊ ဥပမေယျနှင့် ဇောသည် ဝီထိတစ်ခုခု ရှေးဦးစွာ တွေ့ရသောတရားမဟုတ်၊ အတွင်းရောက်နေ၏၊ သို့ပါလျက် အာဘယ်နည်းဖြင့် တူသည့်အဖြစ်ကို ပြရပါနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–ဇောခဏာ၌ အသံဝရဖြစ်လျှင် ထိုဇောနှင့် ဆက်သွယ်နေကုန်သော တရားတို့၏ အသံဝရဖြစ်ပုံကိုလည်းကောင်း, ဇောခဏာ၌ သံဝရဖြစ်လျှင်လည်း ထိုတရားတို့၏ သံဝရဖြစ်ပုံကိုလည်းကောင်း, မြို့တံခါးကို မစောင့်လျှင် အတွင်း၌ အိမ်တံခါးမုခ်စသည်တို့၏ မလုံခြုံပုံနှင့်လည်းကောင်း, စောင့်လျှင် လုံခြုံပုံနှင့်လည်းကောင်း, တူကြောင်းကို ဥပမာပြခြင်းဖြစ်ပါသည်၊ ရှေ့နောက်အားဖြင့် တူပုံ, အတွင်းကျပုံ, အပြင်ကျပုံကို ဥပမာပြလိုရင်း မဟုတ်ပါ၊ [ယထာကိ ုတိ အာဒိနာ ၊ပေ၊ အန္တော ဗဟိသာမည်ဝါ၊–ဋီကာ။] ဋီကာ၌ အခြားနည်းများကိုလည်း ပြထားသေး၏။

အဇာနိတ္ဂ–မသိမူ၍၊ အနုပဓာရေတ္ဂ–မစူးစမ်း မဆင်ခြင်မူ၍၊ ("အာဟာရေ ဟိ"ဌ် စပ်၊) အယောနိသောတိ–ကား၊ အနုပါယေန–သင့်လျော်သော အကြောင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်၊ ဝါ–မသင့်လျော်သော အကြောင်းအား ဖြင့်၊ ["ခန္ဓကောဋ္ဌာသပဿဿာဝ, မဂ္ဂဟေတုသု ယောနိသာ"ဟူသောအဘိဓာန် (၈၄,၈)ဂါထာလာ ယောနိသဒ္ဒါ၏အနက်တို့တွင် ဟေတုအနက်ဟောတည်း၊ ဟေတုနှင့် ဥပါယလည်း အနက်တူပင်၊] အာဟာရန္တိ–ကား၊ အသိတပီတာဒိ အဓ္ဓောဟာရဏီယ်–စားဖွယ် သောက်ဖွယ်အစရှိသော မျိုထိုက်သောအာဟာရကို၊ အာဟာရေတီတိ–ကား၊ ပရိဘုဉ္ဇတိ–သုံးဆောင်၏၊ အဓ္ဓောဟာရတိ–ခံတွင်းသို့ ရောက်ရှိဆောင်၏၊ ဝါ–စားမျိုး၏၊ ဒဝါယာတိအာဒိ–ဒဝါယ အစရှိသောစကား ရပ်ကို၊ အနုပါယဒဿနတ္ထံ–သင့်လျော်သော အကြောင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝါ–မသင့်လျော်သော အကြောင်းကိုပြုခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ–မှန်၊ အနုပါယေန–သင့်လျော်သောအကြောင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်၊ ဝါ–မသင့်လျော်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ အာဟာ ရေန္တော–အာဟာရကိုပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝါ–စားမျိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒဝတ္ထာယ–ရွှင်လန်းခြင်း အကျိုးငှာသော်လည်းကောင်း၊ မဒတ္ထာယ–မာနမဒ ပုရိသမဒအကျိုးငှာသော်လည်းကောင်း၊ မဏ္ဍနတ္ထာယ–ပြေပြစ်ပြည့်ဝင်း အဆင်းလှခြင်း အကျိုးငှာသော်လည်းကောင်း၊ ဝိဘူသနတ္ထာယဝါ–အသား ပြည့်ဖြိုးပွားတိုးခြင်း အကျိုးငှာသော်လည်းကောင်း၊ အာဟာရေတိ–အာဟာရ ကို ပြု၏၊ ဝါ–စားမျို၏၊ [ဒဝတ္ထာယ–စသည်တို့၏အနက်ကို ဘာဇနေ မတ္တညုတာနိဒ္ဒေသအဖွင့် ကြည့်ပါ၊] ဣဒမတ္ထိတံ–ဤအာဟာရဖြင့် သံသရာ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်း အကျိုးရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိစ္စ–စွဲ၍၊ နော (အာဟာရေ တိ)–အာဟာရကို မပြု၊ ဝါ–မစား။

အာဟာရေတိ။ ။စားမျိုခြင်းအနက်ကို ဟောသော အာပုဗ္ဗ ဟရတောတ်သည် ဘူဝါဒိဂုဏ်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အာဟာရေတိ"ဟု မရှိနိုင်၊ "အာဟရတိ"ဟုသာ ရှိနိုင်၏၊ စာအုပ်တို့ဌ် "အာဟာရေတိ"ဟု တည်ကြည်ကွတ်တည်း ရှိနေသောကြောင့် အာဟာရံဟူသော နာမ်ပုဒ်နောင် ကရတောတ်၏အနက်ဌ် ဣပစ္စည်းသက်၍ "အာဟာရေ တိ–အာဟာရကို ပြု၏"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ပရိဘုဉ္ဇတိစသည်ကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ "အာဟာရံ အာဟရတိ"ဟုရှိလျှင်ကား "စားမျိုး၏"ဟု တိုက်ရိုက်ပင် ကြံနိုင်ပါသည်။

ဣဒမတ္ထိတံ။ ။အတ္ထော ယသ အတ္ထိတိ အတ္ထီ၊ ဣမိနာ+အတ္ထီ ဣဒမတ္ထိ– ဤအာဟာရဖြင့် သံသရာမှ ထွက်မြောက်ခြင်းအကျိုးရှိသူ၊ "ဣဒမတ္ထိနော+ဘာဝေါ ဣဒမတ္ထိတာ၊ ဒ္ဒိကာ "ဣဒမတ္ထိကတာ"ဟု ဣကပစ္စည်းဖြင့် ပါဌ်ရှိ၏၊ သင့်သည်ချည်း၊ အာဟာရကို စားရာ၌ ဒဝ မဒ စသည်အကျိုးငှာ စားလျှင် "အယောနိသော အာဟာ ရေတိ"ဖြစ်၏၊ ဤအာဟာရဖြင့် သံသရာဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ဖို့ရန် စာပေကျမ်းဂန် သင်အံ့လေ့လာနိုင်းခြင်း, သီလ သမာဓိ ဝိပဿနာ ရဟန်းတရားကို ပွားများ အားထုတ်နိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ စားလျှင် "ယောနိသော အာဟာရေတိ"ဖြစ်၏။

ယာ ယတ္ထအသန္တုဋ္ဌိတာတိ–ကား၊ အယောနိသော–သင့်သော အကြောင်း၏ ဆန်ကျင်ဘက်အားဖြင့်၊ (မသင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊) တသ္မိं အာဟာရ ပရိဘောဂေ–ထိုအာဟာရကို သုံးဆောင်ခြင်း၌၊ ယာ အသန္တုဋ္ဌိ–အကြင် မတင်းတိမ် မရောင့်ရဲခြင်းဟူသော လောဘသည်၊ ယော အသန္တုဋ္ဌိဘာဝေါ– အကြင်တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်း မရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော လောဘသည်၊ (အတ္ထိ၊) အမတ္တညုတာတိ–ကား၊ အမတ္တညုဘာဝေါ–အတိုင်းအရှည်ကို မသိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မောဟသည်၊ ပမာဏသခ်ိတာယ–ပမာဏဟု ဆိုအပ်သော၊ မတ္တာယ–အတိုင်းအရှည်ကို၊ အဇာနံ–မသိခြင်းဟူသော မောဟသည်၊ (အတ္ထိ၊) အယံ ဝုစ္စတိတိ–ကား၊ အပစ္စဝေက္ခိတ ပရိဘောဂဝသေန–မဆင်ခြင်အပ်ဘဲ အာဟာရကို သုံးဆောင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (မဆင်မခြင် သုံးဆောင်ခြင်းနှင့် စပ်သဖြင့်၊) ပဝတ္တာ–ဖြစ်သော၊ အယံ–ဤလောဘ မောဟကို၊ ဘောဇနေ အမတ္တညုတာနာမ–ဘောဇနေ အမတ္တညုတာမည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏။

ဘ၃၅၆။ ။ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒ္ဒါရတာနိဒ္ဒေသေ–ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒ္ဒါရတာ နိဒ္ဒေသ၌၊ စက္ခုနာတိအာဒိ–အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ– ဖြင့်သာ၊ (ဣန္ဒြိယေသု အဂုတ္တဒ္ဒါရတာနိဒ္ဒေသ၌ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ နု နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတီတိ–ကား၊ ဆန္ဒရာဂဝသေန–ဖြင့်၊ ဂုတ္တပ္ပ ကာရံ–ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ ("ဣတ္ထိပုရိသနိမိတ္တံဝါ" စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊) နိမိတ္တံ–နိမိတ်ကို၊ နု ဂဏှာတိ–မယူ၊ ဧဝံ– တူ၊ သေသပဒါနိပိ–ကြွင်းသောပုဒ်တို့ကိုလည်း၊ ဝုတ္တပဋိပက္ခ နယေနေဝ– ဣန္ဒြိယေသု အဂုတ္တဒ္ဒါရတာနိဒ္ဒေသ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်း၏ဆန်ကျင်ဘက် နည်းအားဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ–နိ၏၊ စ–ဆက်၊ ဟေဋ္ဌာ–၌၊ (ဣန္ဒြိယေသု အဂုတ္တဒ္ဒါရတာနိဒ္ဒေသ၌၊) ဧဝနေ–ဧာ၌၊ ဒုသီလျာဒီသု–ဒုသီလျ အစရှိသည် တို့သည်၊ ဥပဂန္ဓေသု–နိ်လသော်၊ တသ္မိं အသံဝရေ–သည်၊ သတိ–သော်၊ ဒ္ဒါရံ ပိ–ဒ္ဒါရသည်လည်း၊ အဂုတ္တံ–မစောင့်ရှောက်အပ်သည်၊ (မလုံခြုံသည်၊) ဟောတိ၊ ဘဝ်ကံပိ–သည်လည်းကောင်း၊ အာဝဇ္ဇနာဒီနိ–နိ်သော၊ ဝိထိစိတ္တာနိပိ–တို့သည် လည်းကောင်း၊ (အဂုတ္တာနိ ဟောန္တိ၊) ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တံ ယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝံ– တူ၊ ဣဒ–ဤဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒ္ဒါရတာနိဒ္ဒေသ၌၊ တသ္မိं–ထို ဧာ၌၊ သီလာ ဒီသု–သီလ အစရှိသည်တို့သည်၊ ဥပဂန္ဓေသု–နိ်လသော်၊ ["သီလာဒီသုပိ"ဟု ပိ ပါသည်ကား အပို၊ ဧဝံဖြင့်ပင် ညွှန်ပြပြီးဖြစ်သည်၊] ဒ္ဒါရံပိ–သည်လည်း၊ ဂုတ္တံ–သည်၊ ဟောတိ၊ ဘဝ်ကံမို–လည်းကောင်း၊ အာဝဇ္ဇနာဒီနိ–နိ်သော၊ ဝိထိ စိတ္တာနိပိ–လည်းကောင်း၊ (ဂုတ္တာနိ ဟောန္တိ။)

ယထာကိ–ဥပမာ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊ [ရှေးနည်းအတိုင်း အကျယ်လည်း ပေးနိုင်သည်၊] နဂရဒ္ဒါရေ–မြို့တံခါးကို၊ သုသံဝုတေ–ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက် အပ်သော်၊ အန္တော–မြို့တွင်း၌၊ ဃရာဒယော–အိမ် အစရှိသည်တို့သည်၊

အသံဝုတာ–မစောင့်ရှောက်အပ်ကုန်သည်၊ (မပိတ်ဆို့အပ်ကုန်သည်၊) ကိုယ်ကာပိ ဟောန္တိ–အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေကုန်ဦး၊ တောဒ၊ တထာပိ–ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါ ကုန်သော်လည်း၊ အန္တော နဂရေ–၌၊ သဗ္ဗံ–သော၊ ဘဏ္ဍံ–သည်၊ သုရက္ခိတံ (ဧ၀)–ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်အပ်ပြီးသည်သာလျှင်၊ သုဂေါပိတမေ၀–ကောင်းစွာ လုံခြုံစေအပ်ပြီးသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ–ဖြစ်တော့၏၊ နဂရဒ္ဒါရေ သု–တို့ကို၊ ပိဟိတေသု–ပိတ်အပ်ပြီးကုန်လသော်၊ စောရာနံ–တို့၏၊ ပ၀ေသော–၀င်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ ယထာ၊ ဧ၀မေ၀–တူပင်၊ ဧ၀နေ–၌၊ သီလာဒီသု–တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နေသု–နှင်လသော်၊ ဒ္ဒါရံပိ ဂုတ္တံ ဟောတိ ၊ပေ၊ ဝိထိစိတ္တာနိ (ဂုတ္တာနိ ဟောန္တိ၊) တသ္မာ, ဧ၀နုက္ခဏော–၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောပိ–ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဝါ–ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ (သံ၀ရော–ကို၊) စက္ခုန္ဒြိယေ သံ၀ရောတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တော–ပြီ၊ သောတေန သဒ္ဒံ သုတ္တာတိ အာဒီသုပိ–တို့၌လည်း၊ ဧသေ၀နယော။

၁၃၅၅။ ။ဘောဧနေ မတ္တညုတာနိဒ္ဒေသေ–၌၊ ပဋိသင်္ခါ ၊ပေ၊ အာဟာရေတီတိ–ကား၊ ပဋိသင်္ခါန ပညာယ–စဉ်းစားဆင်ခြင်တတ်သော ပညာဖြင့်၊ ဇာနိတ္တာ–သိ၍၊ ဥပါယေန–သင့်လျော်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ အာဟာရံ–အာဟာရကို၊ ပရိဘုဉ္ဇတိ–သုံးဆောင်၏၊ ဣဒါနိ–၌၊ တံ ဥပါယံ–ထိုသင့်လျော်သော အကြောင်းကို၊ ဒဿေတုံ–ငှာ၊ နေ၀ ဒ၀ါယာတိအာဒိ–အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ဘဂ၀တာ) ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ–ထိုနေ၀ဒ၀ါယ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ နေ၀ဒ၀ါယာတိ–ကား၊ ဒ၀တ္ထာယ–ရွှင်လန်းခြင်းအကျိုးငှာ၊ နဲ အာဟာရေတိ–အာဟာရကို ပြုသည်မဟုတ်ပါ၊ ဝါ–စားမျိုသည်မဟုတ်ပါ၊ တတ္ထ–ထိုနေ၀ ဒ၀ါယဟူသော ပါဠိ၌၊ နဒ္ဒလယ်ာဒယော–ကချေသည် ဝှမ်းသမား အစရှိသည်တို့သည်၊ ဒ၀တ္ထာယ–ရွှင်လန်းခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဟာရေန္တိ နာမ–အာဟာရကို ပြုကုတို့မည်၏၊ ဝါ–စားမျိုကုတို့မည်၏၊ ဟိ–မှန်၊ ယံဘောဧနံ–အကြင်ဘောဇဉ် ကို၊ ဘုတ္တဿ–စားပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်အား၊ နစ္စ ဂီတ ကဗျာသိလောက သဒ်ါတော–ကခြင်း, သီဆိုခြင်း, ကဗျာဖွဲ့ခြင်း, ဂါထာဖွဲ့ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ဒ၀ေါ–ရွှင်လန်းခြင်းသည်၊ အတိရေကတရေန – ရှေးကထက် ပိုလွန်သောအားဖြင့်၊

ယံ ဟိ ၊ပေ၊ ပဋိဘာတိ။ ။မိမိကြိုက်သောအစာကို (အရက်ကြိုက်သူက အရက်ကလေးကို) စားသောက်ရလျှင် ကပြရ, သီဆိုရသည်မှာ ရှေးတုန်းကထက် ဉာဏ်ရွင်လာ၏၊ ကဗျာဖွဲ့ခြင်း, ဂါထာဖွဲ့ခြင်းဟူသော စာရေးရခြင်းမှာလည်း ရှေးတုန်းကထက် ဉာဏ်ရွင်လာ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤနေရာ၌ ရှာသူသားငယ်တို့ကဲ့သို့ မြှူးတူးပျော်ပါးကစားခြင်းကို "၀"ဟု မယူဘဲ နစ္စဂီတစသော ရွှင်ပြမှုကို "၀"ဟု ယူရသည်။

ကဗျသိလောက။ ။ကဝိနော–ကဗျာတတ်သိ ပညာရှိ၏+ဣဒံ ကဗျံ၊ ဗျ ပစ္စည်း ဝဒ္ဓိရောက်ပြီးမှ ရသပြု၍ "ကဗျ"ဟု ဖြစ်၏၊ [သဏ္ဌာတ၌ကား ကာ၌ ရသ မပြုဘဲ "ကာဗျ"ဟု ရှိသည်၊] သိလောကဓာတ်သည် "ပဋ္ဌစရန (ဂါထာစီခြင်း)

ဘဋီဘာတိ–ရှေးရှုထင်လာ၏ ।(ဥာဏ်ရှင်လာ၏ ।) တံ ဘောဇနံ–ကို၊ အဓမ္မေန–မတရားသဖြင့်၊ ဝိသမေန–မညီညွတ်သဖြင့်၊ ပရိယေသိတွာ–ရှာမှီး၍၊ တေ–ထိုကချေသည်, ဂျမ်းသမားစသူတို့သည်၊ အာဟာရေန္တိ–အာဟာရကို ပြုကုန်၏၊ ဝါ–စားမျိုကုန်၏၊ အယံ ပန ဘိက္ခု–သည်ကား၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ နု အာဟာရေတိ။

နမဒါယာတိ–ကား၊ မာနမဒပုရိသမဒါနံ–ယစ်မူးကြောင်းဖြစ်သော မာန်မာန, ဝါယောက်ချားဟု ထောင်လွှားတတ်သော မာန်မာန (ရာဂ)တို့၏၊ ဝမုနတ္ထာယ–တိုးပွားခြင်းအကျိုးငှာ၊ နု အာဟာရေတိ၊ တတ္ထ–ထို နမဒါယ ဟူသောပါဠိ၌၊ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာ–မင်း, မင်း၏အမတ်ကြီးတို့သည်၊ မဒတ္ထာယ–မာနမဒ, ပုရိသမဒအကျိုးငှာ၊ အာဟာရေန္တိ နာမ၊ ဟိ–မှန်၊ တေ–ထိုမင်, မင်း၏အမတ်ကြီးတို့သည်၊ အတ္တနော–၏၊ မာနမဒပုရိသမဒါနံ–တို့၏၊ ဝမုနတ္ထာယ–ငှာ၊ ပိဏ္ဍရသဘောဇနာဒီနိ–သကြား, ထောပတ်, နွားနို့ စသည်တို့ကိုပေါင်း၍ ကောင်းသောအရသာရှိသော အာဟာရတို့နှင့်ရောစပ်အပ်သော

ထုတိ (ချီးမွမ်းခြင်း)"စသော အနက်ကိုဟောအ၏၊ ကဝိနာ သိလောကိယတော–ကဝိသည် ဖွဲ့စီအပ်၏၊ ဣသိ သိလောကော၊ (တစ်နည်း) သိလောကိယတိ မသံသီယတိ ဇေတနာတိ သိလောကော–မင်းစသူကို ချီးမွမ်းကြောင်းဖြစ်သော ဘုန်းတော်ဘွဲ့ဂီတာ။

မာနမဒပုရိသမဒါနံ။ ။မဒဓာတ်သည် "ယစ်မူခြင်းအနက်, (ဂဗ္ဗ) ထောင်လွှား မာန်မူခြင်းအနက်"စသည်ကို ဟောအ၏၊ "သေယျောဟမသ္မိ–ငါမြတ်သည်, ငါတတ်သည်"စသည်ဖြင့် မာန်မူခြင်းသည် မာနမဒမည်၏၊ မဒတိ ဇေတနာတိ မဒေါ၊ မာနောယေဝ+မဒေါ မာနမဒေါ–ထောင်လွှားတက်ကြွကြောင်း မာန်၊ မေထုန်မှီဝဲခြင်း၌ အားကောင်းသောကြောင့် ထောင်လွှားတက်ကြွသော မာနသည်, (တနည်း) ရာဂသည် ပုရိသမဒမည်၏၊ ပုရိသဿ–၏+မဒေါ–ထောင်လွှားတက်ကြွသော သဘောတည်း၊ ပုရိသမဒေါ၊ [သေယျောဟမသ္မိတိ ।ပေ। ပုရိသမဒေါ–ဋီကာ।] ယောဇနာ၌ "ပုရိသောတိ–ငါယောက်ျားကွဟူ၍+ပဝတ္တော+မဒေါ ပုရိသမဒေါ"ဟု ပြု၏။

ပိဏ္ဍရသ ဘောဇနာဒီနိ။ ။သကြား ထောပတ် နွားနို့စသည်တို့ကို ပေါင်းစပ်၍ ဆန်ကို ချက်အပ်သောကြောင့် "ပိဏ္ဍီယတေတိ ပိဏ္ဍော"အရ ထိုအပေါင်းကို ရ၏၊ ပိဠိဓာတ်သည် "ရာသိကရဏ"အနက်ဟောတည်း၊ အလွန် အရသာရှိသောကြောင့် "ရသော ဇေသ အတ္ထီတိ ရသော"ဟု ပြု၊ (တစ်နည်း) ဂုဏ္ဍပစာ ကြံ၍ အရသာရှိသော ဘောဇဉ်ကို "ရသ"ဟု ခေါ်ပါ၊ [အရသာဂုဏ်၏အမည်ကို ဂုဏီဘောဇဉ်၌ တင်စားထားသည်ကို "ဂုဏ္ဍပစာရ"ဟု ဆိုသည်၊] ထိုပိဏ္ဍရသနှင့်ရောစပ်အပ်သော ဘောဇဉ်ဖြစ်သောကြောင့် "ပိဏ္ဍရသေန+သံသဋ္ဌ+ဘောဇနံ+အရ ပိဏ္ဍရသ ဘောဇဉ်မည်၏၊ (တနည်း) ခတ်ပြစ်ပြစ်ချက်အပ်သော အသားရည်စသည် ရောစပ်အပ်သော ဘောဇဉ်ကို "ပိဏ္ဍရသဘောဇနေ"ဟု ခေါ်ပါ၊ [သက္ကရ ।ပေ। ဘောဇနံ।–ဋီကာ।] ရာဇရာဇမဟာမတ္တစသူတို့သည် မာနမဒ ပုရိသမဒ တိုးပွားဖို့ရာ ဤကဲ့သို့ ပိဏ္ဍရသဘောဇဉ်စသည်ကို စားကြကုန်၏၊ ယခုကာလ ကာမအားတိုးဆေး အစာတို့ကို စားခြင်းမျိုးကဲ့သို့တည်း။

ဘောဇဉ်အစရှိကုန်သော၊ ပဏီတဘောဇနာနိ–မွန်မြတ်သော ဘောဇဉ်တို့ကို၊ (မွန်မြတ်သော အဟာရနှင့်ရောစပ်အပ်သော ဘောဇဉ်တို့ကို၊) ဘုဉ္ဇန္တိ၊ အယံ ပန ဘိက္ခု ဇဝံ နာ အာဟာရေတိ။

နာ မဏ္ဍနာယဟာတိ–ကား၊ သရီရမဏ္ဍနတ္ထာယ–ကိုယ်ကို တန်ဆာဆင်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ နာ အာဟာရေတိ၊ တတ္ထ–ထိ နမဏ္ဍနာယဟူသော ပါဠိ၌၊ ရူပူပ ဇီဝိနိယော–အဆင်းကိုမှီ၍ အသက်မွေးတတ်ကုန်သော၊ မာတုဂါမာ–မိန်းမတို့ သည်လည်းကောင်း၊ (ပြည့်တန်ဆာမတို့သည်လည်းကောင်း၊) အန္တေပုရိကာ ဒယောစ–နန်းတွင်းသူမ အစရှိသည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သပ္ပိ ဖာဏိတံ နာမ–ထောပတ်, တင်လဲမည်သည်ကို၊ ပိဝန္တိ–သောက်ကြကုန်၏၊ တေ–ထို ပြည့်တန်ဆာမ, နန်းတွင်းသူမ အစရှိသူတို့သည်၊ သိနိဒ္ဓံ–အဆီအနှစ်ရှိသော၊ မုဒံ–နူးညံ့သော၊ မဒ္ဒံ–အနည်းငယ်သော၊ ဘောဇနံ–ကို၊ အာဟာရေန္တိ၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ရည်ရွယ်၍ စားကြသနည်း၊) ဇဝံ–ဤသို့ အဆီအနှစ်ပြည့်၍ နူးညံ့ သော အာဟာရကို နည်းနည်းစားသည်ရှိသော်၊ နော–ငါတို့၏၊ အဂ်ိလဒ္ဓိ–

လက်ဆစ် ခြေဆစ်သည်၊ သုသဏ္ဌိတံ–ကောင်းသော သဏ္ဌာန်ရှိသော၊ ဘဝိဿ တိ၊ သရီရေ–၌၊ ဆဝိဝဏ္ဏော–အရေ အဆင်းသည်၊ ပသန္နော–ကြည်လင်သည်၊ ဘဝိဿတိ၊ ဣတိ–ဤသို့ ရည်ရည်၍၊ အာဟာရေန္တိ၊ ဝါလွန်းလျှင် ကြည့် မကောင်း၍ အစာကို လျှောစားကြသည်၊ ထိသို့လျှောလျှင် အားနည်းမည် စိုးသောကြောင့် အားမနည်းအောင် အဆီအနှစ်ရှိသော အာဟာရကို စားကြ သည်။] အယံ ပန ဘိက္ခု ဇဝံ နာ အာဟာရေတိ။

နဝိဘူသနာယဟာတိ–ကား၊ သရီရေ–ကိုယ်၌၊ မံသဝိဘူသနတ္ထာယ–အသား၏ တိုးပွားခြင်းအကျိုးငှာ၊ နာ အာဟာရေတိ၊ တတ္ထ–ထို နဝိဘူသနာယဟူသော ပါဠိ၌၊ (အတ္ထော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) နိဗ္ဗုဒ္ဓမလ္လ မုဋ္ဌိကမလ္လာဒယော–နပမ်း လုံးသော လက်ဝှေ့သတ်သမား, လက်သီးထိုးသော လက်ဝှေ့သတ်သမား အစရှိသူ တို့သည်၊ သုသိနိဒ္ဓေဟိ–အလွန် အဆီအနှစ်ရှိကုန်သော၊ မစ္ဆမံသာဒီဟိ–ငါးသား အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သရီရမံသံ–ကိုယ်၏အသားကို၊ ပိဏေန္တိ–တိုးပွားစေကြ ကုန်၏၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ရည်ရွယ်၍ တိုးပွားစေကြကုန်သနည်း၊) ဇဝံ–ဤသို့

နိဗ္ဗုဒ္ဓ ၊ပေ၊ ဒယော။ ။သက္ကတ၌ "နိယုဒ္ဓ"သည် ပါဠိ၌ ယကို ဝပြု, ဝကို ဗပြု၍ "နိဗုဒ္ဓ"ဟု ဖြစ်၏၊ စာအုပ်တို့၌ ဒွေဘော်လာ, ဗ ပြု၍ "နိဗ္ဗုဒ္ဓ"ဟု ဒွေဘော်ဖြင့် တွေ့ရ၏၊ နိဂ္ဂယ–နှိမ်၍၊ (တစ်နည်း) နိရတ်–အမြဲမပြတ်+ယုဒ္ဓေါ– ပုတ်ခတ်သူ၊ နိဗ္ဗုရဒ္ဓေါ–သူ၊ မထဓာတ်သည် လုံးထွေးခြင်းအနုက်ကို ဟောအ၏၊ ထကို လပြု, လပစ္စည်း၊ ပစ္စည်းအမျိုးမျိုး သက်ကြ၏။] မထတိ ဝိလောဠေတိတိ မလ္လော၊ နိဗုဒ္ဓေါ စ+သော+မလ္လော စာတိ နိဗုဒ္ဓမလ္လော–နပမ်းလုံးသော (တချို့က တောင်ကျော် ကိုင်သောဟု ခေါ်သော)လက်ဝှေ့သမား၊ မုဋ္ဌိနာ–လက်သီးဖြင့်+ပဟာရတိတိ မုဋ္ဌိကော၊ မုဋ္ဌိကောစ+သော+မလ္လောစာတိ မုဋ္ဌိမ်လ္လကော–လက်သီးထိုးသော နပမ်းသမား။

အဆီအနှစ်ရှိသော ငါးအသား အစရှိသည်တို့ကို စားရသည်ရှိသော်၊ ပဟာရသဟာနတ္ထာယ–တစ်ဖက်ရန်သူ၏ ထိုးပုတ်ခြင်းကို ခံနိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ နော–ငါတို့၏၊ မံသ–အသားသည်၊ ဥဿဒ–များသည်၊ ဘဝိဿတိ–လတ်၊ ဣတိ–ဤသို့ ရည်ရွယ်၍၊ (ပိဏ္ဍောန္တိ ၊) အယံ ပန ဘိက္ခု–သည်ကား၊ ဧဝံ–သို့၊ သရီရေ–၌၊ မံသဝိဘူသနတ္ထာယ–အသား၏ တိုးပွားခြင်းအကျိုးငှာ၊ နဿာဟာရေတိ။

ယာဝဒေဝါတိ–ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အာဟာရာဟရဏော–အာဟာရကို စားမျိုခြင်း၌၊ ပယောဇနသ–အကျိုး၏ ၊ ပရိစ္ဆေဒနိယမဒဿနံ–အပိုင်းအခြား၏ မြဲသော အမှတ်အသားကို ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ ဣမဿ ကာယဿဋ္ဌိတိ ယာတိ–ကား၊ ဣမဿသစာတုမဟာဘူတိက ကရဇကာယဿ–ဤလေးပါးသော မဟာဘုတ်အတိပြီးသော မိဘတို့သုက်သွေးကြောင့်ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်ကို၊ ထပနတ္ထာယ–အသက်ဆုံးတိုင်, ထားနိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဟာရေတိ၊ ["ကရေန–မိဘတို့၏သုက်သွေးကြောင့်+ဇာတော ကရဇော"ဟု ပြု၊] ဣဒံ–ဤအကျိုးသည်၊ အဿ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ၊ အာဟာရာဟရဏော–အာဟာရကို စားမျိုခြင်း၌၊ ပယောဇနံ–အကျိုးတစ်မျိုးတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော။

ယာပနာယာတိ–ကား၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယ ယာပနတ္ထာယ–ဇီဝိတိန္ဒြေကို ရှည်သော အခွန်သို့ ရောက်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဟာရေတိ၊ ဝိဟိ'သူပ ရတိယာတိ (ဇတ္ထ)–၌၊ ဝိဟံသာနာမ–ဝိဟိ'သာမည်သည်၊ အဘုတ္တပစ္စယာ–မစားအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (မစားရခြင်းကြောင့်၊) ဥပ္ပဇ္ဇနက ခုဒ္ဒါ–ဖြစ်သော မွတ်သိပ်စာလောင်ခြင်းတည်း၊ တဿာ–ထိုဝိဟိ'သာ၏ ၊ ဥပ ရတိယာ–ကင်းကွာခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဥပသမနတ္ထာယ–ငြိမ်းအေးခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဟာရေတိ၊ ["ဝိဟိ'သူပရတိယာ–မစားရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော မွတ်သိပ်ဆာလောင်ခြင်းဟူသော ပင်ပန်းခြင်း၏ ကင်းခြင်းအကျိုးငှာ"ဟု ပေး၊ ဗြဟ္မစရိယာနုဂ္ဂဟာယာတိ (ဇတ္ထ)–၌၊ ဗြဟ္မစရိယံနာမ–ယမည်သည်၊ တိသော–

ယာဝဒေဝ။ ။ယာဝအတွက် "ပရိစ္ဆေဒ"ဧဝအတွက် "နိယမ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ယာဝ ဌိတိယာ ဧဝ–ဤကိုယ်၏တည်တန့်ခြင်း တိုင်အောင်သော အကျိုးငှာသာ"ဟု အနက်ပေးရာ၌ "တိုင်အောင်"ကား ပရိစ္ဆေဒအနက်တည်း၊ "သာ"ကား နိယမအနက်တည်း၊ "ယာဝ ယာပနယ ဧဝ"စသည်၌လည်း နည်းတူ။

ဝိဟိ'သူပရတိယာ။ ။ဝိဟိ'သာကို "မစားရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ထမင်းဆာခြင်း"ဟု ဖွင့်၏၊ ဝိပုဗ္ဗ ဟိသိဓာတ်သည် ညှင်းဆဲခြင်းအနက်ကို ဟောအ၏၊ ထမင်းဆာခြင်းသည် ခန္ဓာကိုယ်ကို ညှင်းဆဲခြင်းပင်တည်း၊ ထိုညှင်းဆဲခြင်းကိုပင် "ပင်ပန်းခြင်း"ဟု ဆိုသည်၊ ဥပရမဏ–ကင်းခြင်း၊ ဥပရတိ–ခြင်း၊ ဝိဟိ'သာယ+ဥပရတိ ဝိဟိ'သူပရတိ၊ [သက္ကတ၌ "ဣဒ္ဓါ"သည် ပါဠိ၌ "ခုဒ္ဒါ"ဟု ဖြစ်၏၊ ဥဏာဒိ၌ ခုဒိဓာတ်နောင် ဒပစ္စည်းဖြင့် ရုပ်ပြီးစေ၏၊ "ခုဒတိ ဝိပါသတိတိ ခုဒ္ဒါ"ဟု ပြု၊ သက္ကတတစ်နည်းမှီ၍ "ခုဒါ"ဟု ပြင်ကြသည်၊ သက္ကတနှင့် လုံးလုံးမတူ။

နိ်သော၊ သိက္ခာ–သိက္ခာတို့သည်လည်းကောင်း၊ သကလံ–အလုံးစုံသော၊ သာသနံ–သာသနာတော်သည်လည်းကောင်းတည်း၊ ["သကလံ သာသနံ"ဖြင့် ပါဠိအဋ္ဌကထာဓမ္မကိုလည်းကောင်း, သိက္ခာသုံးပါးမှကြွင်းသော အကုသိုလ်အားလုံးကိုလည်းကောင်း ယူ၊] တသေ–ထိုသိက္ခာသုံးဝ, သာသနာ့ဗြဟ္မစရိယကို၊ အနုဂ္ဂဏှနတ္ထာယ–ချီမြှောက်နိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဟာရေတိ၊ ဣတိတိ–ဣတိဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဥပါယနိဒဿနံ–အကြောင်းကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ဣမိနာ ဥပါယေန–ဤအကြောင်းကြောင့်၊ (အာဟာရေတိ၊) ဣတိ အတ္ထော။

ပုရာဏဗ္ဗဝေဒနံ ပဋ္ဌိဟခ်ိမိတိ (ဇတ္ထ)–ဌ၊ ပုရာဏဝေဒနာနာမ–အဟောင်းဖြစ်သော ဝေဒနာမည်သည်၊ အဘုတ္တာပဗ္ဗစ္စယာ–မစားအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဥပဗ္ဗနကဝေဒနာ–ဖြစ်သော ဝေဒနာတည်း၊ [ဆာရိုးဆာစဉ်ဖြစ်၍ ရိုးရာဖြစ်သောဝေဒနာကို "ပုရာဏဝေဒနာ"ဟု ခေါ်သည်၊] တံ–ထို မစားရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော အဟောင်းဖြစ်သောဝေဒနာကို၊ ပဋ္ဌိဟနိ်သာမိ–ပယ်ဖျောက်အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ နလုံးသွင်း၍၊ အာဟာရေတိ–၏၊ နဝဠ္ဆ ဝေဒနံ နဥပ္ပာဒေဿာမီတိ (ဇတ္ထ)–ဌ၊ နဝဝေဒနာနာမ–အသစ်ဖြစ်သော ဝေဒနာမည်သည်၊ အတုဘုတ္တာပဗ္ဗစ္စ ယေန–အလွန် စားအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဥပဗ္ဗနကဝေဒနာ–တည်း၊ တံ–ထို အလွန်စားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဝေဒနာကို၊ နဥပ္ပာဒေဿာမိ–မဖြစ်စေအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ နလုံးသွင်း၍၊ အာဟာရေတိ၊ အထဝါ–ကား၊ နဝဝေဒနာနာမ–အသစ်ဝေဒနာမည်သည်၊ ဘုတ္တာပဗ္ဗစ္စယေန–စားအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ နဥပ္ပန္နကဝေဒနာ–မဖြစ်သောဝေဒနာတည်း၊ အနုပ္ပန္နာယ–မဖြစ်သေးသော၊ တသာ–ထို ဘုတ္တာပဗ္ဗစ္စယ နဥပ္ပန္နကဝေဒနာ၏၊ အနုပဗ္ဗနတ္ထမေဝ–မဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာပင်၊ အာဟာရေတိ။

အဘုတ္တာပဗ္ဗစ္စယာ။ ။"အဘုတ္တ"အရ မစားအပ်သောအစာကို ရ၏၊ သို့သော် ထိုမစားအပ်သော အစာကြောင့်ကား ဝေဒနာဖြစ်နိုင်၊ အစာကို မစားဘဲနေခြင်းကြောင့်သာ အဆာလွန်၍ ဝေဒနာဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဘာဝပွဓာနကြ၍ "အဘုတ္တ"အရ မစားအပ်သည်၏အဖြစ်=မစားခြင်းကြိယာကို ယူရသည်။

နဥပ္ပန္နကဝေဒနာ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၏ "ဘုတ္တာပစ္စယေန ဥပ္ပန္နကဝေဒနာ" ဟု ရှိသော်လည်း ဋီကာ၌ "ဘုတ္တာပစ္စယာ နဥပ္ပန္နကဝေဒနာ"ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာ၌ ရှိသောပါဌ်သည်သာ "တသာ အနုပ္ပန္နာယ အနုပ္ပန္နတ္ထမေဝ"ဟူသော နောက်စကားနှင့် လိုက်လျော၏၊ မှန်၏–အနုပ္ပန္နာယသည် နဥပ္ပန္နကဝေဒနာနှင့် သဘောတူ၏၊ [အဘုတ္တာပစ္စယာ ဥပ္ပန္နဝေဒနာနှင့် ဘုတ္တာပစ္စယာ နဥပ္ပန္နကဝေဒနာတို့၏အထူးကို ဋီကာ၌ ပြထားသည်။

ယာတြာစ မေ ဘဝိသတိတိ–ကား၊ မေ–ါ၏၊ ယာပနာစ–နှုန်းသော အဖွန့်သို့ ရောက်စေခြင်းသည်လည်း၊ (မျှတခြင်းသည်လည်း၊) ဘဝိသတိ၊ အနဝဇ္ဇတာစာတိ ဇ္ဇာ–ဌ၊ သာဝဇ္ဇ–သာဝဇ္ဇမည်၏၊ အတ္ထိ၊ အနဝဇ္ဇ–အနဝဇ္ဇသည်၊ အတ္ထိ၊ တတ္ထ–ထိုသာဝဇ္ဇ အနဝဇ္ဇတို့တွင်၊ အဓမ္မိကပရိယေသနာ–မတရားသဖြင့် ဆွမ်းကိုရှာမှီးခြင်းလည်းကောင်း၊ [ကုလဒူသန အနေသနမိစ္ဆာ, ဇီဝတို့ဖြင့် ဆွမ်းကိုရှာမှီးခြင်း–ဟူလို၊] အဓမ္မိကပဋိဂ္ဂဟဏ–မတရားသဖြင့် ဆွမ်းကို ခံယူခြင်းလည်းကောင်း၊ အဓမ္မေန–မတရားသဖြင့်၊ ပရိဘောဂ–ဆွမ်းကို သုံးဆောင်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဣဒံ–မတရားသဖြင့် ဆွမ်းကိုရှာမှီး, ခံယူ, သုံးဆောင်ခြင်းဟူသော ဤသုံးမျိုးသည်၊ သာဝဇ္ဇနာမ–

ယာတြာ စ မေ။ ။"ယာဓာတ်, ကာရိတ်ကြေ, တြာပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဓောတက အာပစ္စည်း"ဟု သိစေလိုရ်ာ "ယာပနာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ရှေးဌီလည်း "ယာပနာ"ဟု ပါခဲ့ပြီ၊ ထိုယာပနာသည် ဇီဝိတိန္ဒြေကို ရှည်သောကာလသို့ ရောက်စေခြင်းတည်း၊ ဤယာပနာကား ဣရိယာပုတ်လေးပါးကို ပြတ်မသွားစေဘဲ ရှည်သောကာလသို့ ရောက်စေခြင်းတည်း၊ ဤသို့ အထူးမှတ်ပါ၊ [ကြာရှည်ဖြစ်နိုင်ခြင်းကို "ရှည်သောကာလသို့ ရောက်စေခြင်း"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုရှည်သောကာလသို့ ရောက်စေခြင်းကိုပင် "မျှတခြင်း"ဟု ရှေးဆရာတို့က ဆိုကြသည်။]

အနဝဇ္ဇတာစ။ ။ဝဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဇ္ဇ–ပြောဆိုထိုက် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော အပြစ်၊ ဝဇ္ဇ ယေဝ အဝဇ္ဇ၊ (အ အနက်မရှိ၊) နတ္ထိ+အဝဇ္ဇ ယသ္ဒေတိ အနဝဇ္ဇော၊ တဿ+ဘာဝေါ အနဝဇ္ဇတာ–ပြောဆိုထိုက် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော အပြစ်မရှိသူ၏အဖြစ်၊ ဤဝစနတ္ထအရ အနဝဇ္ဇသဒ္ဒါသည် မပြောဆိုထိုက် မကဲ့ရဲ့ထိုက်သူဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ဇဝံ မေ အဂရဟိတဗ္ဗတာ–မကဲ့ရဲ့ထိုက်သူ၏အဖြစ်"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

အဓမ္မိက ပဋိဂ္ဂဟဏ။ ။ပေးလှူလိုသော အလှူရှင်၏သဒ္ဓါတရား ပမာဏ, လှူဖွယ်ဝတ္ထုဟူသော ပစ္စည်း၏အနည်း အများပမာဏ, မိမိ၏လိုလားအပ်သော ပမာဏကိုမသိမှု၍ ခံယူခြင်းသည်လည်းကောင်း, ခံယူပြီး၍ ထိုပစ္စည်းကို တရားသဖြင့် မသုံးစွဲဘဲ လူတို့အားပေးခြင်း, ပစ်စလက်ခတ် ထားခြင်းအားဖြင့် သဒ္ဓါဒေယျ ဝိနိပါတနဖြစ်စေဖို့ရန် ခံယူခြင်းသည်လည်းကောင်း, အဓမ္မိက ပဋိဂ္ဂဟဏဖြစ်၏၊ အာပတ်သင့်စေနိုင်သော ရှာမှီးခြင်းသည်လည်း အဓမ္မိက ပဋိဂ္ဂဟဏပင်တည်း၊ အာပတ်သင့်လောက်အောင် ဂဏဘောဇနကိုခံယူခြင်း, သပိတ်ပေါ်၌ မောက်လျှံနေအောင် ထူပီကတ ခံယူခြင်းသည်လည်း အဓမ္မိက ပဋိဂ္ဂဟဏပင်တည်း၊ ဤကား ဋီကာအဖွင့်တည်း။

အနဒ္ဓိကာ။ ။အဌာနယောဇနာ (လူတို့အား ပေးခြင်းစသည်ဖြင့် မသင့်သော နေရာ၌ ယှဉ်စေခြင်း) အပရိဘောဂ (မသုံးစွဲဘဲ ထားခြင်း) ဒုပ္ပရိဘောဂါဒီသေန (မကောင်းသဖြင့်သုံးစွဲခြင်း အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်) သဒ္ဓါဒေယျဿ (သဒ္ဓါတရားဖြင့် လှူအပ်သောပစ္စည်းကို) ဝိနာသနံ သဒ္ဓါဒေယျဝိနိပါတံ၊ ယေနာတိ ဂဏဘောဇနေ လက္ခဏပ္ပတ္တဿ ထူပီကတာဒိကဿဝါ ပဋိဂ္ဂဟဏေန။

သာဝဇ္ဇမည်၏၊ [ကဲ့ရဲ့ထိုက်သောအပြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်မည်၏၊] ဓမ္မေန–တရားသဖြင့်၊ ပရိယေသိတွာ–၍၊ ဓမ္မေန–ဖြင့်၊ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟေတွာ–ခံယူ၍၊ ပစ္စဝေက္ခိတွာ–ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်၍၊ ပရိဘုဥ္ဇန်–ဆွမ်းကို သုံးဆောင်ခြင်းသည်၊ အနဝဇ္ဇနာမ–အနဝဇ္ဇမည်၏။

ကေစ္စော–အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနဝဇ္ဇယေဝ–ကဲ့ရဲ့ဖွယ် အပြစ်မရှိသော ဆွမ်းကိုပင်၊ (မကဲ့ရဲ့ထိုက်သော ဆွမ်းကိုပင်၊) သာဝဇ္ဇ–ကဲ့ရဲ့ဖွယ်အပြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်ကို၊ (ကဲ့ရဲ့ထိုက်သည်ကို၊) ကရောတိ၊ [ထိုပြုပုံကို ထင်ရှားပြလို၍ "လဒ္ဓံမေ"စသည်မိန့်၊] မေ–ငါသည်၊ လဒ္ဓံ–ရအပ်ပြီ၊ ဣတိ ကတွာ–ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ပမာဏာတိက္ကန္တံ–ပမာဏထက်လွန်အောင်၊ ဘုဥ္ဇတိ–စား၏၊ တမ္မိ–ထိုစားအပ်ပြီးသော အစာကိုလည်း၊ ဇိရာပေတုံ–ကြေကျွေကျက်စေခြင်းငှာ၊ အသက္ကေန္တော (ဟုတွာ၊) ဥဒ္ဓံဝိရေစနအဓောဝိရေစနာဒီဟိ–အထက်သို့ ပျို့အန်ကြောင်းဆေး, အောက်သို့ ဝမ်းသက်ကြောင်းဆေး အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ကိလမတိ–ပင်ပန်းရ၏၊ သကလဝိဟာရေ–အလုံးစုံသော ကျောင်းတိုက်၌၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ တဿ–ထိုအလွန်အကျွံစားသော ရဟန်း၏၊ သရီရ ၊ပေ၊ ဒီသုကိုယ်ကို သုတ်သင်ရခြင်း, ဆေးကိုရှာရခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊ ဥဿုက္ကံ–ကြောင့်ကြစိုက်သူတို့၏အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ–ရောက်ရကုန်ရာ၏၊ ဣဒံ–ဤလှုပ်လှုပ်ရွရွ ဗျာပါရများနေကြခြင်းသည်၊ ကိံ–အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တေ–မသိသူတို့က မေးအပ်သော၊ အသုကဿနာမ–ထို မည်သော ကိုယ်တော်၏၊ ဥဒရံ–ဗိုက်သည်၊ ဥဒ္ဒုမာတံ–ဖူးရောင်နေ၏၊ ဣတိ အာဒီနိ–ဣသို့ အစရှိသောစကားတို့ကို၊ ဝဒန္တိ–ပြောဆိုကြကုန်၏၊ သေ–ဤကိုယ်တော်သည်၊ နိစ္စကာလမ္မိ–အမြဲ ကာလပတ်လုံး၊ ဧဝံ ပကတိကောယေဝ–ဤသို့သဘောရှိသည်သာ၊ အတ္တာနော–၏၊ ကုစ္ဆိပ္ပမာဏံနာမ–ဝမ်း၏ပမာဏမည်သည်ကို၊ နု ဇာနာတိ–မသိတတ်၊ ဣတိ–ဤသို့ ပြော၍၊ နိန္ဒန္တိ–ကဲ့ရဲ့ကြကုန်၏၊ ဂရဟန္တိ–ရှုပ်ချကြကုန်၏၊ အယံ–ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနဝဇ္ဇယေဝ–မကဲ့ရဲ့ထိုက်သော ဆွမ်းကိုပင်၊ သာဝဇ္ဇ–ကဲ့ရဲ့ဖွယ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်ကို၊ ကရောတိနာမ–ပြုသည်မည်၏၊ ဧဝံ–သို့၊ (ထိုကိုယ်တော်ကဲ့သို့၊) အကတွာ–မပြုမူ၍၊ အနဝဇ္ဇတာစ–မကဲ့ရဲ့ထိုက်သူ၏အဖြစ်သည်လည်း၊ ဘဝိဿတိ–တဲ့၊ ဣတိ–ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ အာဟာရေတိ။

ဖာသုဝိဟာရောစာတိ ဧတ္ထာပိ–၌လည်း၊ ဖာသုဝိဟာရော–ချမ်းသာစွာနေရကြောင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ နစ ဖာသုဝိဟာရော–ချမ်းသာစွာ မနေရကြောင်းသည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ တတ္ထ–ထို ဖာသုဝိဟာရ နှ ဖာသုဝိဟာရ တို့တွင်၊ အာဟာရဟတ္ထကော–အာဟာရဟတ္ထကပုဏ္ဏားလည်းကောင်း ၊ပေ၊ ဘုတ္ထဝမိတကော–ဘုတ္ထမိတကပုဏ္ဏားလည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပဠန္ဒံ–ငါးယောက်ကုန်သော၊

ဣမေသံ ဗြဟ္မဏာနံ–ဤပုဏ္ဏားတို့၏၊ ဘောဇနံ–စားခြင်းသည်၊ နေ ဖာသုဝိဟာရောနာမ–နေ ဖာသုဝိဟာရမည်၏၊ (ချမ်းသာစွာ နေရကြောင်းမဟုတ်သော စားခြင်းမည်၏၊) [ဘောဇနံနှင့်အရတူသောကြောင့် "နေရခြင်း"ဟု မပေးဘဲ "နေရကြောင်း"ဟု ပေးသည်။]

ဟိ–ချဲ့၊ ဧတေသု–ဤပုဏ္ဏားငါးယောက်တို့တွင်၊ (ယော–အကြင် ပုဏ္ဏားသည်၊) ဗဟုံ–များစွာ၊ ဘုဥ္ဇိတွာ–စားပြီး၍၊ အတ္တာနော–၏၊ ဓမ္မတာယ–သဘောအားဖြင့်၊ (မိမိဘာသာ၊) ဥဋ္ဌာတုံ–ထခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော (ဟုတ္တာ၊) ဟတ္ထံ–လက်ကို၊ အာဟရ–ဆောင်စမ်းပါလော့၊ (ဆွဲယူစမ်းပါလော့၊) ဣတိ–ဤသို့၊ ဝဒတိ–ပြောရ၏၊ (သော–ထိုပုဏ္ဏားသည်၊) အာဟာရဟတ္ထကောနာမ–ကမည်၏၊ [လက်ကို ဆွဲစမ်းပါဟု ပြောရလောက်အောင် အစားကြီးသော ပုဏ္ဏားမည်၏၊ အာဟာရ+ဟတ္ထန္တိ ဝဒတီတိ အာဟာရဟတ္ထကော၊] (ယော–အကြင်ပုဏ္ဏားသည်၊) အစ္ဆဒ္ဒုမာတ ကုစ္ဆိတာယ–အလွန်ဖောင်းပွသော ဝမ်းဗိုက်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥဋ္ဌဟောပိ–ထနိုင်သေးပါသော်လည်း၊ သာဋကံ–ပုဆိုးကို၊ နိဝါသေတုံ–ဝတ်ခြင်းငှာ၊ နေ သက္ကောတိ၊ (သော–ထို ပုဏ္ဏားသည်၊) အလံ သာဋကောနာမ–မည်၏၊ [ပုဆိုးမဝတ်နိုင်လောက်အောင် အစားကြီးသော ပုဏ္ဏားမည်၏၊ အလံ သာဋကံ နိဝါသေတုံတိ အလံသာဋကော၊] (ယော) ဥဋ္ဌာတုံ–ထခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော (ဟုတ္တာ၊) တတ္ထေဝ–ထိုစားအပ်ပြီးရာ အရပ်၌ပင်၊ ပရိဝဋ္ဋတိ–လဲ၍အိပ်ရတော့၏၊ (သော) တတ္ထ ဝဋ္ဋကောနာမ–မည်၏၊ [ထို စားပြီးရာအရပ်၌ပင် လဲ၍အိပ်ရလောက်အောင် အစားကြီးသော ပုဏ္ဏားမည်၏၊ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဋ္ဋကော–လဲ၍အိပ်ရသူ၊ ဝါ–လူးလိမ့်နေရသူ၊ တတ္ထ+ဝဋ္ဋကော တတ္ထဝဋ္ဋကော။]

(ယော) ယထာ–အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် စားလသော်၊ ကာကေဟိ–ကျီးတို့သည်၊ အာမသိတုံ–သုံးသပ်ခြင်းငှာ၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဧवं–ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ယာဝမုခဒ္ဒါရာ–ခံတွင်းဝတိုင်အောင်၊ အာဟာရေတိ၊ (သော၊) ကာကမာသကောနာမ–မည်၏၊ [ခံတွင်းပေါက်က ကျီးနှိုက်လောက်သော အာဟာရရှိသောပုဏ္ဏားမည်၏၊ မသိယတော အာမသိယတောတိ မာသော၊ ကာကေတိ+မာသော ယသ္သာတိ ကာကမာသကော–ကျီးတို့သုံးသပ်နိုင်, ခံတွင်းပေါက်က နှိုက်နိုင်လောက်အောင်သော အာဟာရရှိသူ၊] (ယော) မုခေန–ခံတွင်းဖြင့်၊ သန္ဓာရေတုံ–ကောင်းစွာ ဆောင်ထားခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော (ဟုတ္တာ၊) တတ္ထေဝ–ထို စားအပ်ပြီးရာအရပ်၌ပင်၊ ဝမတိ–ပျို့အန်ရ၏၊ (အယံ–ဤ ပုဏ္ဏားသည်၊) ဘုတ္တဝမိတကောနာမ–မည်၏၊ [စားအပ်ပြီးအစာကို အန်ထုတ်ပစ်ရလောက်အောင် အစားကြီးသောပုဏ္ဏားမည်၏၊ ဝမတီတိ ဝမိတော၊ ဘုတ္တော–စားပြီးသည်+ဟုတ္တာ–ဝမိတော–အန်ထုတ်ပစ်ရသူတည်း၊ ဘုတ္တဝမိတကော–သူ၊] ဧဝံ–ဤပုဏ္ဏားငါးယောက်ကဲ့သို့၊ အကတ္တာ–၍၊ မေ–

ငါ၏၊ ဖာသုဝိဟာရောစ–ချမ်းသာစွာ နေရကြောင်းသည်လည်း၊ ဘဝိသတိ၊ ဣတိ–ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ အာဟာရေတိ။

ဖာသုဝိဟာရောနာမ–မည်သည်၊ စတူဟိ–လေးလုပ်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စဟိ–ငါးလုပ်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အာလောပေဟိ–ဆွမ်းလုပ်တို့ဖြင့်၊ ဥန္ဒုဒရတာ–ယုတ်လျော့သော ဝမ်းဗိုက်ရှိသူ၏အဖြစ်တည်း၊ [စတူဟိ ပဉ္စဟိဒ္ဒ “ဝါသဒ္ဒါ”ပါလျှင် ကောင်း၏၊ သို့မဟုတ် “စတုပဉ္စဟိ”ဟု သမာသ်ရှိလျှင်လည်း ကောင်း၏၊] ဟိ–မှန်၊ ဧတ္ထက–ဤမျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသောဆွမ်းကို၊ (လေးလုပ်ငါးလုပ် လျော့၍စားသောဆွမ်းကို၊) ဘုဥ္ဇိတ္ဝာ–စားပြီး၍၊ ပါနီယံ–သောက်ရေကို၊ ပိဝတော–သောက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စတ္တာရော–လေးပါးကုန်သော၊ ဣရိယာပထာ–ဣရိယာပုထ်တို့သည်၊ သုခေန–ချမ်းသာသဖြင့်၊ ပဝတ္တန္တိ–ဖြစ်ကုန်၏၊ တသ္မာ, ဓမ္မသေနာပတိ–တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်၊ ဧဝံ–သို့၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိုး–အဘယ်သို့ မိန့်တော်မူသနည်း။)

စတ္တာရော အာလောပေ–လေးလုပ်သော ဆွမ်းလုပ်တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စအာလောပေ–ငါးလုပ်သော ဆွမ်းလုပ်တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဘုတ္ဝာ–မစားဘဲချန်ထား၍၊ ဥဒကံ–ရေကို၊ ပိဝေ–သောက်ရာ၏၊ (ဧတံ–ထိုသို့ လေးလုပ်ငါးလုပ် မစားဘဲချန်၍ ရေကိုသောက်ခြင်းသည်၊) ပဟိတတ္တသ–ကိုယ်နှင့်အသက်, မင့်ကွက်ဘဲ, နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်အပ်သောစိတ်ရှိသော၊ ဘိက္ခုနော–ယောဂီရဟန်း၏၊ ဖာသုဝိဟာရာယ–ချမ်းချမ်းသာသာ ကျန်းကျန်းမာမာနေနိုင်ခြင်းငှာ၊ အလံ–စွမ်းနိုင်လောက်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ (အာဟ–ပြီ။)

ပန–ဆက်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ–ဤနေရာ၌၊ (ဌတ္ဝာ–တန့်ရပ်၍၊) အဂ်ါနိ–အကြောင်းအဂ်ါတို့ကို၊ သမောဓာနေတဗ္ဗာနိ–ပေါင်းထိုက်ကုန်ရာ၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ နေဝဒဝါယာတိ–နေဝဒဝါယဟူသော အကြောင်းသည်၊ ဧကံ–တစ်ပါးသော၊ အ်ဂံ–အဂ်ါတည်း ၊ပေ၊ ယာတြာစ မေ ဘဝိသတိတိ–ဟူသောအကြောင်းသည်၊

စတ္တာရော ၊ပေ၊ ဘိက္ခုနော။ ။တိ်သနိ်ပါတ် ထေရဂါထာလာသော ဂါထာတည်း၊ အဋ္ဌကထာ၌ “ယထာပန ဥန္ဒုဒရော မိတာဟာရောစ နာမ ဟောတိ၊ တံ ဒဿေတုံ စတ္တာရောတိအာဒိ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ အဘုတ္ဝာတိ စတ္တာရောဝါ ပဉ္စဝါ အာလောပေ ကဗဠေ အဘုဥ္ဇိတ္ဝာ ၊ပေ၊ ပါနီယံ ပိဝေယျ ၊ပေ၊ နိဗ္ဗာနံ ဟိ ပေသိတ စိတ္တသ ဘိက္ခုနော ဖာသုဝိဟာရာယ စျာနာဒီနံ အဓိဂမယောဂျတာယ သုခဝိဟာရာယ (စျာန်အစရှိသည်ကိုရခြင်းအား လျောက်ပတ်သည်၏ဖြစ်ရာဖြစ်ကြောင်း ကောင်းမွန်ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းငှာ၊) အလံ ပရိယတ္တန္တိ အတ္ထော”ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဤဂါထာ၌ “အဘုတ္ဝာ ဥဒကံ ပိဝေ”ကို မူလဋ္ဌိကာက “ဘုတ္ဝာန ဥဒကံ ပိဝေ”ဟု ပါ၌ရှိစေလိုသည်၊ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ ရှုပါ။]

ဧကံ–တစ်ပါးသော၊ အဂ်ံ–အဂ်ါတည်း၊ [ဘောဇဉ်ကို စားခြင်းအကြောင်းကို "အဂ်ံ"ဟု ခေါ်၏၊ ၁၀ စသောအကျိုးငှာ မစားခြင်းလည်းအကြောင်းပင် တည်း၊] အနဝဇ္ဇတာစ ဖာသုဝိဟာရောစာတိ–ဟူသော၊ အယံ–ဤသည်ကား၊ ဇော–ဤအာဟာရကိုစားခြင်း၌၊ ဘောဇနာနိသံသော–ဘောဇဉ်ကို စားခြင်း၏ အကျိုးတည်း၊ [အနဝဇ္ဇတာ, ဖာသုဝိဟာရသည် စားခြင်း၏အကျိုးတည်း။]

ပန–ဝါဒန္တ ရကား၊ မဟာသီဝတ္ထေရော–သည်၊ အာဟ–ဆိုပြီ၊ (ကိုး၊) ဟေဋ္ဌာ–၌၊ စတ္တာရိ–ကုန်သော၊ အဂ်ါနိ–တို့သည်၊ (နေဝဒဝါယ စသောအဂ်ါ တို့သည်၊) ပဋိက္ခေပေါနာမ–ပယ်မြစ်အပ်သော အဂ်ါမည်၏၊ ပန–ကား၊ ဥပရိ–အထက်၌၊ အဋ္ဌ–ကုန်သော၊ အဂ်ါနိ–တို့ကို၊ သမောဓာနေတဗ္ဗာနိ–ကုန်၏၊ ဣတိ (အာဟ၊) တတ္ထ–ထိုအဂ်ါတို့တွင်၊ ယာဝဒေဝ ဣမသ္မိယာကာသ ဌိတိ ယာတိ–ဟူသော အကြောင်းသည်၊ ဧကံ–သော၊ အံဂ်ံ–တည်း ၊ပေ၊ အနဝဇ္ဇတာ စာတိ–ဟူသောအကြောင်းသည်၊ ဧကံ–သော၊ အံဂ်ံ–တည်း၊ [ဤနည်း၌ အပြစ် မရှိအောင် စားခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရသောကြောင့် ရည်ရွယ်ချက် အကျိုးတစ်မျိုး ဖြစ်ရကား "ထိုအကျိုးကိုပင် စားခြင်း၏အကြောင်းအဂ်ါ"ဟု ဆိုသည်၊] ဖာသု ဝိဟာရောပန–ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းသည်ကား၊ ဘောဇနာနိသံသော–ဘောဇဉ် ကို စားခြင်း၏အကျိုးတည်း၊ ဣတိ (အာဟ၊) ဧဝံ–သို့၊ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ–ရှစ်ပါးသော အကြောင်းအင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံသော၊ အာဟာရံ–အာဟာရကို၊ အာဟာ ရေန္တော–အာဟာရကိုပြုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝါ–စားသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဘောဇနေ မတ္တညုနာမ–ညုပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ အယံ–ဝုစ္စတိတိ–ကား၊ ပရိ ယေသန ပဋိဂ္ဂဟဏ ပရိဘောဂေသု–ရာမိုးခြင်း, ခံယူခြင်း, သုံးဆောင်ခြင်းတို့၌၊ ယုတ္တပ္ပမာဏဘောနနဝသေန–သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော ဘောဇဉ်ကိုသိခြင်း, အတိုင်းအရည်ပမာဏကို သိခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တော–သော၊ အယံ ပစ္စ ဝေက္ခိတပရိဘောဂေါ–ဤဆင်ခြင်အပ်သော အာဟာရကို သုံးဆောင်ခြင်းကို၊ ဘောဇနေမတ္တညုတာနာမ–ဘောဇနေမတ္တညုတာမည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

၁၃၅၆။ ။မုဌ္ဌသတိစ္စနိဒ္ဒေသေ–၌၊ အသတိတိ–ကား၊ သတိဝိရဟိတာ–သတိမှ ကင်းကုန်သော၊ စတ္တာရော–ကုန်သော၊ ခန္ဓာ–ခန္ဓာတို့တည်း၊ အန နုဿတိ အပ္ပဋိသတိတိ–ဟူသော ပုဒ်နှစ်ပါးအပေါင်းကို၊ ဥပသဂ္ဂဝသေန– အနုဥပသာရ, ပဋိဥပသာရတို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဒံ–ကို၊ ဝမိတံ–တိုးပွားစေတော် မူအပ်ပြီ၊ အသရဏတာတိ–ကား၊ အသရဏာကာရော–အမှတ်မရခြင်းဟူသော အခြင်းအရာတည်း၊ အဓာရဏတာတိ–ကား၊ ဓာရေတုံ–ဆောင်ရွက်မှတ်သား ခြင်းငှာ၊ အသမတ္ထတာ–မစွမ်းနိုင်သူ၏အဖြစ်တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ တာယ–ထို အသမတ္ထာနှင့်၊ သမန္နာဂတော–ပြည့်စုံသော၊ ပုဂ္ဂလော–သည်၊ အာဓာနပ္ပတ္တော– မြဲစွာထားခြင်းသို့ ရောက်သည်၊ နိဓာနကွဓမော–သိုမှီး သိမ်းဆည်းခြင်းကို ခံသည်၊ နဟောတိ၊ ဥဒကေ–ရေပေါ်၌၊ အလာဗုကဋ္ဌာဟံ–ဗူးတောင်းသည်၊

(ဗူးအုံဗူးခွက်သည်၊) ပိလဝတိဝိယ–ပေါ်လောပေါ်သကဲ့သို့၊ အာရမဏော–အာရုံ၌၊ ပိလဝတိ–ပေါ်လောပေါ်တတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပိလာပနတာ–ပိလာပနတာမည်၏၊ ပမုဿနတာတိ–ကား၊ နဋ္ဌမုဋ္ဌသတိတာ–ပျက်စီးပျောက်ကင်းသောသတိရှိသူ၏ အဖြစ်တည်း၊ ဟိ–မှန်၏၊ တာယ–ထိုပမုဿနတာနှင့်၊ သမန္နာဂတော–သော၊ ပုဂ္ဂလော–သည်၊ နိက္ခိတ္တာဘိဇ္ဈာ–ထမင်း၌ချအပ်သောမျက်စိစိတ်ရှိသော၊ ကာကောဝိယ–ကျီးကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ နိက္ခိတ္တမံသော–အသား၌ ချထားအပ်သောမျက်စိစိတ်ရှိသော၊ သိဂ်ါလောဝိယစ–မြေခွေးကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဟောတိ–၏၊ ["မိမိလိုချင်သော အာရုံတစ်ခု၌သာ စိတ်စိုက်နေသည်၊ အခြားအာရုံများ၌ကား ပျောက်ပျက် မေ့လျော့နေသည်"ဟူလို။]

၁၃၆၁။ ။ဘာဝနာဗလနိဒ္ဒေသေ–၌၊ ကုသလာနံ ဓမ္မာနန္တိ–ကား၊ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာနံ–ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ကို၊ (အာသေဝနာစသည်၌ စပ်၊) အာသေဝနာတိ–ကား၊ အာဒိသေဝနာ–အစစွာ မှီဝဲခြင်းသည်၊ ဘာဝနာတိ–ကား၊ ဝဍ္ဎနာ–တိုးပွားစေခြင်းသည်၊ ဗဟုလီကမ္မန္တိ–ကား၊ ပုနပ္ပုနံ–အဖန်ဖန်၊ ကရဏံ–ပြုခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ။)

၁၃၆၈။ ။သီလဝိပတ္တိနိဒ္ဒေသော–သီလဝိပတ္တိနိဒ္ဒေသကို၊ သီလသမ္ပဒါနိဒ္ဒေသ ပဋိပက္ခတော–သီလသမ္ပဒါနိဒ္ဒေသ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိနိဒ္ဒေသောစ–ကိုလည်း၊ ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒါနိဒ္ဒေသ ပဋိပက္ခတော–အားဖြင့်၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒါနိဒ္ဒေသောစ–ကိုလည်း၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါနနိဒ္ဒေသ ပဋိပက္ခတော–အားဖြင့်၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သီလဝိသုद्ধိနိဒ္ဒေသော–သည်၊ သီလသမ္ပဒါနိဒ္ဒေသေန–နှင့်၊ သမာနော–သည်၊ ကိဉ္စာပိ (ဟောတိ)–အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ တတ္ထ–ထိုသီလဝိသုद्ধိနိဒ္ဒေသ၌၊ ဝိသုद्ধိသမ္ဘာပက်–စင်ကြယ်ခြင်းသို့ ရောက်စေတတ်သော၊ ပါတိမောက္ခ သံဝရသီလ–ပါတိမောက္ခသံဝရသီလကို၊ ကထိတံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣဓ–ဤ၊ သီလသမ္ပဒါနနိဒ္ဒေသ၌၊ ဝိသုद्ধိပဋ္ဌာ–စင်ကြယ်ခြင်းသို့ ရောက်ပြီးသော၊ သီလ–မဂ်သီလကို၊ (ကထိတံ–မူအပ်ပြီ၊) ပန–ဆက်၊ သတိစ သမ္ပဇညဉ္စ–သတိစ သမ္ပဇညဉ္စဒုက်လည်းကောင်း၊ ပဋိသင်္ခါနဗလဉ္စ ဘာဝနာဗလဉ္စ–ပဋိသင်္ခါနဗလဉ္စ ဘာဝနာဗလဉ္စဒုက်လည်းကောင်း ၊ပေ၊ သီလသမ္ပဒါစ ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒါစ–သီလသမ္ပဒါစ ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒါစဒုက်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဆဟိ–ကုန်သော၊ ဣမေဟိ ဒုကေဟိ–တို့ဖြင့်၊ စတုဘူမကာပိ–ဘုံလေးပါး၌ ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊

အပိလာပနတာ။ ။ပိလုဓာတ် ဏာပေပစ္စည်း ယုပစ္စည်းဖြင့် "ပိလာပန"ဟု ဖြစ်၏၊ ပလုဓာတ်ဖြင့် "ပလဝနတာ"ဟုလည်း ရှိ၏၊ "သတိမမူ ဂူမမြင်"ဆိုသကဲ့သို့ သတိမရှိသူမှာ မည်သည့်အာရုံကိုမျှ ထင်ထင်ရှားရှား မသိ၊ နှိုက်နှိုက် ချွတ်ချွတ် မစဉ်းစား, သတိမထား၊ ရေပေါ်၌ ဗူးတောင်းသည် ခုန်ကာခုန်ကာ ပေါ်လောပေါ်လော မျှောလွှားသကဲ့သို့ အာရုံများအပေါ်၌ ပျော်ပျော်ပါးပါး, ခုန်လွှားသကဲ့သို့ ယူတတ်သည်။]

လောကိယ လောကုတ္တရဝမ္မာဝ–လောကီလောကုတ္တရာ တရားတို့ကိုသာ၊ ကတိတာ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

၁၃၇၃။ ။ဒိဋ္ဌိဝိသုद्ध နိဒ္ဒေသေ–၌၊ ကမ္မသကတာညာဏန္တိ–ကား၊ ဣဒံ ကမ္မံ–ဤကံသည်၊ သက်–မိမိဥစ္စာတည်း၊ ဣဒံ (ကမ္မံ)–သည်၊ နောသက်–မိမိဥစ္စာမဟုတ်၊ ဣတိ–သို့၊ ဇာနနပညာ–သိတတ်သောပညာတည်း၊ တတ္ထ–ထိုသကက် နောသကက်တို့တွင်၊ အတ္တနာဝါ–မိမိမူလည်း၊ ကတံ–ပြုအပ်သည်၊ ဟောတု–ဖြစ်ပစေ၊ ပရေနဝါ–သူတစ်ပါးသည်မူလည်း၊ (ကတံ ဟောတု၊) သဗ္ဗမ်ပိ–အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ အကုသလကမ္မံ–အကုသိုလ်ကံသည်၊ နော သက်–မိမိဥစ္စာမဟုတ်၊ ကသ္မာ–နည်း၊ အတ္ထဘဉ္ဇနတော–စီးပွားကို ဖျက်ဆီး တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အနတ္ထဇနနတောစ–စီးပွားကို ဖျက်ဆီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်းတည်း၊ ပန–ကား၊ ကုသလ ကမ္မံ–သည်၊ အနတ္ထဘဉ္ဇနတော–စီးပွားမဲ့ကို ဖျက်ဆီးတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ အတ္ထဇနနတောစ–စီးပွားကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ သက်နာမ–သကက်မည်၏၊ [ဤ၌ အတ္ထသဒ္ဒါ ဟိတအနက် ဟောတည်း။]

တတ္ထ–ထို သကက် နောသကက်တို့တွင်၊ ယထာနာမ–ဥပမာမည်သည် ကား၊ သမ်နော–ဥစ္စာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သဘောဂေါ–သုံးဆောင်ခံစားခြင်း၏ အဆောက်အဦးတို့နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ပုရိသော–သည်၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂ–အဓွန့်ရှည် သော ခရီးကို၊ ပဋိပဇ္ဇိတွာ–သွား၍၊ အန္တ ရာမဂ္ဂေ–လမ်းခရီးအကြား၌၊ ဂါမ နိဂမာဒီသု–ရွာနိုင်ငုံးအစရှိသော အရပ်တို့၌၊ နက္ခတ္တေ–နက္ခတ်ပွဲသဘင်ကို၊ သံဃုဋ္ဌေ–ကြွေးကြော်အပ်သော်၊ အဟံ–ငါသည်၊ အာဂန္တုကော–အာဂန္တုက တည်း၊ ကံ–အဘယ်သူ့ကို၊ နိဿာယ–မှီ၍၊ နက္ခတ္တံ–နက္ခတ်ပွဲသဘင်ကို၊ ကီဠေယျုံနုခေါ–ကစားနိုင်ရာပါအံ့နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အစိန္တေတွာ–မစဉ်းစား မူ၍၊ ယထာယထာ–အကြင်အကြင် နည်းအားဖြင့်၊ (နက္ခတ္တံ–ကို၊ ကီဠိတုံ–ဌာ၊) ဣစ္ဆတိ–အလိုရှိ၏၊ တေနတေန နိဟာရေန–ထိုထို နည်းအားဖြင့်၊ (အကျိုးကိုဆောင်တတ်သော ထိုထိုအကြောင်းအားဖြင့်၊) နက္ခတ္တံ–ကို၊ ကီဠေယ္ယော– ကစားလျက်၊ သုခေန–ချမ်းသာသဖြင့်၊ ကန္တာရံ–ခရီးခဲကို၊ အတိဣမတိယထာ– လွန်မြောက်နိုင်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ–တူပင်၊ ဣမသ္မိံ ကမ္မသကတာညာဏေ– ဤကမ္မသကတာဉာဏ်၌၊ ဌတွာ–တည်၍၊ ဣမေ သတ္တာ–ဤသတ္တဝါတို့သည်၊

လောကိယ ၊ပေ၊ ဝမ္မာဝ။ ။"လောကီဖြစ်သော သတိသမ္ဘဝေစသော တရား, လောကုတ္တရာဖြစ်သော သတိသမ္ဘဝေဥစသော တရားတို့ကို ဟောတော်မူထားသည်" ဟူလို၊ ဤ၌ စတုဘူမကဟူသောစကားကို ရသင့်သည်အားလျော်စွာ ယှဉ်စပ်ရမည်၊ သီလသမ္ပဒါအရ၌ ရူပါဝစရ အရူပါဝစရစိတ်တို့ဝယ် ဝိရတိဟူသော သီလမယှဉ်သော ကြောင့် ကာမာဝစရဖြစ်သော လောကီသီလနှင့် လောကုတ္တရာသီလတို့ကိုသာ ယူရသည်၊ [သီလသမ္ပဒါပန ရူပါရူပါဝစရာ နတ္ထိတိ သမ္ဘဝတော ယောဇေတဗ္ဗော၊–ဋီကာ။]

ဗဟုံ–များစွာသော၊ ဝဏ္ဏဂါမိကမ္မံ–ဝင်္ဂသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ကံကို၊ အာယူဟိတွာ–အားထုတ်ပြီး၍၊ သုခေန–ချမ်းသာတစ်ခုဖြင့်၊ သုခံ–ချမ်းသာတစ်ခုကို၊ အနုဘဝန္တာ–ခံစားကုန်လျက်၊ အရဟတ္တံ–အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပတ္တာ–ရောက်သော သတ္တဝါတို့သည်၊ ဂဏနပထံ–ဂဏန်းလမ်းကို၊ ဝါ–ရေတွက်ခြင်း၏အကြောင်းကို၊ ဝီတိဝတ္တာ–လွန်ကုန်ပြီ။

သစ္စာနုလောမိကဉာဏန္တိ–ကား၊ စတုန္နံ–ကုန်သော၊ သစ္စာနံ–သစ္စာတို့အား၊ အနုလောမံ–လျော်သော၊ ဝိပဿနာဉာဏံ–ဝိပဿနာဉာဏ်တည်း၊ မဂ္ဂသမင်္ဂီ သဉာဏံ ဖလသမင်္ဂီ သဉာဏန္တိ–ကား၊ မဂ္ဂဉာဏ ဖလဉာဏာနိယေဝ–မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ပင်တည်း။။

၁၃၇၄။ ။ဒိဋ္ဌိဝိသုद्धိခေါ ပနာတိ ပဒသ–ဟူသောပုဒ်၏၊ နိဒ္ဒေသေ–ဣ၊ ယာ ပညာ ပဇာနနာတိ အာဒီဟိ–အစရှိကုန်သော၊ ပဒေဟိ–ဖြင့်၊ ဟေဋ္ဌာ–ဣ၊ ဝုတ္တာနိ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီးသော၊ ကမ္မသကတဉာဏာဒီနေဝ–ကမ္မသကတဉာဏ်အစရှိသည်ပင် ဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရိ–ကုန်သော၊ ဉာဏာနိ–

ဝဏ္ဏဂါမိကမ္မံ။ ။"ကုသိုလ်ကံသည် မိမိဥစ္စာ"ဟု သိသောဉာဏ်, ကံ ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်သောဉာဏ်၌ တည်သူတို့သည် တစ်ဘဝ၌ ခံစားရမည့် စီးပွားဥစ္စာထက်, ဘဝများစွာ၌ အကျိုးခံစားရမည့် ကုသိုလ်ကံကိုသာ မြိုင်မြိုင်ဆိုင်ဆိုင် လှိုင်လှိုင်ကြီး ပြုဝံ့ကြ၏၊ ထိုသို့ ပြုအပ်သောကံသည် များစွာသော သာသနာပကာလတို့ဝယ် နိဗ္ဗာန်ကို မမှန်းနိုင်ကြသောကြောင့် ဝင်္ဂ၌ကျင်လည်ကြောင်း ဝဏ္ဏဂါမိကံပင် ဖြစ်သော်လည်း သာသနာတော်တွင်း ကာလတို့ဝယ် သူတော်ကောင်းတို့နှင့် ပေါင်းသင်းရသော ဘဝတို့၌ ဝိဝဏ္ဏဂါမိကံကိုလည်း ဆက်လက်၍ ပြုနိုင်ကြသောကြောင့် (ဝဏ္ဏဂါမိကံက ဝိဝဏ္ဏဂါမိကံကို ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်သောကြောင့်) "အရဟတ္တံ ပတ္တာဂဏနပထံ ဝီတိဝတ္တာ"ဟု ဆိုသည်။

စတုန္နံ သစ္စာနံ အနုလောမံ။ ။သစ္စာနုလောမ်ကို "စတုန္နံ ၊ပေ၊ အနုလောမံ" ဟု ဖွင့်၏၊ "သစ္စာလေးပါး"ဟူသည် ပဋိဝေဓတ်ဉာဏ် မဟုတ်, ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗအာရုံသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် အာရုံ၏စတုသစ္စအမည်ကို အာရမဏိကမဂ်ဉာဏ်၌ တင်စား၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် စတုသစ္စ ပဋိဝေဓဉာဏ်တိုင်အောင် အကောက်ပါ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်သည် ထို ပဋိဝေဓဉာဏ်အားလျော်စွာဖြစ်သော အနုလောမဉာဏ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "စတုန္နံ ၊ပေ၊ ဝိပဿနာဉာဏံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [သစ္စာနှစ်ဖို့ဟာ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗေဟိ ပဋိဝေဓော ဝုတ္တောဣ–ဣကာ။]

တစ်နည်း။ ။လောကီတရားဖြစ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်သည်ပင် သစ္စာလေးပါးတို့ကို စွမ်းအားရှိသလောက် လျော်စွာသိတတ်၏၊ ထို့ကြောင့် "စတုန္နံ ၊ပေ၊ အနုလောမံ ဝိပဿနာဉာဏံ"ဟု ဆိုသည်၊ ဤနည်းအလို "စတုန္နံ သစ္စာနံ"၌ ဥပစာမတင်ရတော့၊ [စတုသစ္စပဋိဝေဓသော၀ါ ဥပနိဿယဘူတံ ၊ပေ၊ အနုလောမန္တိ ဝုတ္တံ၊–ဣကာ၊ မဂ်က သစ္စာလေးပါးကိုသိရာ၌ ဝိပဿနာဉာဏ်ကလည်း ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏၊ ထို့ကြောင့် "ဥပနိဿယဘူတံ"ဟု ဆိုသည်။]

တို့ကို၊ ဝိဘတ္တာနိ–ဝေဖန်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ (အာဒိဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ကို ယူ။)

၁၃၇၅။ ။ယထာဒိဋ္ဌသမ္ဘ ပဓာနန္တိ ပဒသ–၏၊ နိဒ္ဒေသေ–၌၊ ယော စေတသိကော ဝီရိယာရမ္ဘောတိအာဒီဟိ–အစရှိကုန်သော၊ ပဒေဟိ–တို့ဖြင့်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌ–သော၊ ဝီရိယံ–ဝီရိယသည်၊ ပညာဂတိကမေဝ–ပညာ၏ဖြစ်ခြင်းနှင့် တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်သာ၊ (ပညာနှင့်အလားတူသည်သာ၊) ဟိ–မှန်၊ ပညာ–ပညာသည်၊ လောကိယဋ္ဌာနေ–လောကီအရာ၌၊ လောကိယံ–လောကီတည်း၊ လောကုတ္တရ ဋ္ဌာနေ–၌၊ လောကုတ္တရံ–လောကုတ္တရာတည်း၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၃၇၆။ ။သံဝေဂဒုကနိဒ္ဒေသေ–၌၊ ဇာတိဘယန္တိ–ကား၊ ဇာတိ–ဇာတိကို၊ ဘယတော–ဘေးအားဖြင့်၊ ဒိသွာ–မြင်၍၊ ဌိတဉာဏံ–တည်သော ဉာဏ်တည်း၊ ဇရာမရဏဘယာဒီသုပိ–ဇရာမရဏဘေး အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

၁၃၇၇။ ။အနုပ္ပန္နာနံ ပါပကာနန္တိ အာဒီဟိ–အစရှိသော ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ဇာတိအာဒီနိ–ဇာတိအစရှိသည်တို့ကို၊ ဘယတော–ဘေးအားဖြင့်၊ ဒိသွာ, ဇာတိ ဇရာ ဗျာဓိမရဏေဟိ–ဇာတိဇရာ ဗျာဓိမရဏတို့မှ၊ မုစ္စိတုကာမသ–လွတ်ခြင်း ငှာ အလိုသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥပါယပဓာနံ–သင့်လျော်သော အကြောင်းအားဖြင့် အားထုတ်ခြင်းကို၊ ကထိတံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန–ဆက်၊ ပဒဘာဇနီယသ–အနုပ္ပန္နာနံပါပကာနံ အစရှိသောပဒဘာဇနီ၏၊ အတ္ထော–အနက်သည်၊ ဝိဘင်္ဂ ကထာယံ–သမ္မာနဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ၌၊ အာဝိ–ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿတိ။

၁၃၇၈။ ။အသန္တုဋ္ဌိတာစ ၊ပေ၊ ဓမ္မေသူတိပဒနိဒ္ဒေသေ–၌၊ ဘိယျော ကမ္မတာတိ–ကား၊ ဝိသေသကာမတာ–အထူးကို အလိုရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ၊) ဟိ–ချဲ့၊ ဣဓ–ဤလောက၌၊ ဧကစ္စော–အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာဒိတောဝ–အစ၌ပင်၊ ပဏ္ဍိကဘတ္တံဝါ–လဆန်းပက္ခ, လဆုတ်ပက္ခ၌ လျှုအပ်သောဆွမ်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ သလာကဘတ္တံဝါ–စာရေးတံမဲချ၍ လျှုအပ်သောဆွမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ဥပေါသထိကံဝါ–ဥပုသ်နေ့၌ လျှုအပ်သော ဆွမ်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပါဋိပဒိကံဝါ–အထွက်တစ်ရက်နေ့၌ လျှုအပ်သော ဆွမ်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒေတိ–ပေးလျှု၏၊ [ဤဆွမ်းတို့ကား တစ်လ တစ်ကြိမ်စသည်၌သာ လျှုရသည်၊] သော–ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တေန–ထိုပဏ္ဍိက စသောဘတ်ဖြင့်၊ အသန္တုဋ္ဌော–မတင်းတိမ်သည်၊ ဝါ–အားမရသည်၊ ဟုတ္ဝာ၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ဓုရဘတ္တံ–အမြဲမပြတ်, လျှုအပ်သောဆွမ်းကိုလည်းကောင်း၊ သံဃ ဘတ္တံ–သံဃာအကုန် လျှုအပ်သောဆွမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝဿာဝါသိကံ–

ဓုရဘတ္တံ။ ။"ပဓာနေ စာန္တိကေ ဓုရော"ဟူသော အဘိဓာန် (၁၀၀၄)နှင့် အညီ မိမိအိမ်ကို ပဓာနထားလျက် ဆွမ်းခံဝင်တော်မူကြပါဘုရားဟု လျှောက်၍ လျှုအပ်သောဆွမ်းကို "ဓုရဘတ္တ"ဟု ခေါ်၏၊ +ဓုရံစ+တံ+ဘတ္တံစာတိ ဓုရဘတ္တံ"ဟု ပြု၊

ဝသာဝါသိကသင်္ကန်းကိုလည်းကောင်း၊ ဒေတိ–လျှော်၏၊ အာဝါသ–ကျောင်းကို၊ ကာရေတိ–ပြုစေ၏၊ စတ္တာရောပိ–နှစ်သော၊ ပစ္စယေ–တို့ကို၊ ဒေတိ–ပေးလျှော်၏။

တတြာပိ–ထိုဓုရဘတ် စသည်တို့၌လည်း၊ အသန္တုဋ္ဌော–သည်၊ ဟုတ္တာ, သရဏာနိ–သရဏာတို့ကို၊ (ကိုးကွယ်ရာဟု ဆည်းကပ်ကြောင်းစိတ္တုပ္ပာဒ်တို့ကို၊) ဂဏှာတိ–ယူ၏၊ ("သရဏာဂုံယူ၏"ဟူလို၊) ပဉ္စ–နှစ်သော၊ သီလာနိ–တို့ကို၊ သမာဒိယတိ–ဆောက်တည်၏၊ တတြာပိ–ထိုသရဏာသီလတို့၌လည်း၊ အသန္တုဋ္ဌော ဟုတ္တာ, ပဗ္ဗဇတိ–ရှင်ရဟန်းပြု၏၊ ပဗ္ဗဇိတ္တာ–ရှင်ရဟန်းပြုပြီး၍၊ ဧကံ နိကာယံ–နိကာယ်တစ်ရပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒွေ နိကာယေ–နိကာယ်နှစ်ရပ်တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့စသည်ဖြင့်၊ တေ ပိဋကေ–ပိဋကတ်သုံးပုံဟူသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ–ဘုရားစကားတော်ကို၊ ဂဏှာတိ–သင်ယူ၏၊ အဋ္ဌ–နှစ်သော၊ သမာပတ္တိယော–တို့ကို၊ ဘာဝေတိ–မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေ၏၊ ဝိပဿနံ–ဝိပဿနာကို၊ ဝမေတ္တာ–တိုးပွားစေ၍၊ အရဟတ္တံ–အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဂဏှာတိ–ယူ၏၊ အရဟတ္တပတ္တိတော–အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ, မဟာသန္တုဋ္ဌောနာမ–ကြီးကျယ်သော တင်းတိမ်အားရသူမည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ–လျှင်၊ ယာဝ အရဟတ္တာ–အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင်၊ ဝိသေသ ကာမတာ–တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့်အထူးကို အလိုရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ ဘိယျော ကမ္မတာနာမ–မည်၏။

ဘဝ၇၉။ ။အပ္ပဋိဝါနိတာစ ပဓာနသိဒ္ဓိ–ဝဒသ–၏၊ နိဒ္ဒေသော–၌၊ [အချို့စာအုပ်၌ "ပဒနိဒ္ဒေသ"ဟု ရှိ၏၊ ယသ္မာ, ပန္တ သေနာသနေသု–အစွန်းအဖျားကျသော ကျောင်းတို့၌၊ [ပန္တကို ချဲ့လိုက်သောအခါ "ပရိယန္တ"ဟု ဖြစ်၏၊ "ပန္တ=ပ+အန္တ သည် ပရိယန္တ၏ ပရိယာယ်တည်း။] အဓိကုသလာနံ–လွန်ကဲသောကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ–ဇောဓိပက္ခိယတရားတို့ကို၊ ဘာဝနာယ–မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ ဥက္ကဏ္ဌမာနော–ပျင်းရိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဓာနံ–ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ (အားထုတ်ကြောင်းဝီရိယကို၊) ပဋ္ဌဝါနေတိနာမ–ဆုတ်နှစ်စေသည်မည်၏၊ အနုက္ကဏ္ဌမာနော–မပျင်းရိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နော ပဋ္ဌဝါနေတိနာမ–မဆုတ်နှစ်စေသည်မည်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တံ နယံ–ထိုနည်းကို၊ ဒဿေတုံ–ငှာ၊ ယာ ကုသလာနံ ဓမ္မာနန္တိ အာဒိ–အစရှိသောစကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

တစ်နည်း–မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ဆွမ်းလျှသည့်အပြင် သူတစ်ပါးကိုလည်း အလျှခိုင်း၏၊ သို့သော် မိမိက ခေါင်းဆောင်ပဓာနလုပ်၍ လျှ၏၊ ထိုသို့ လျှအပ်သောဆွမ်းကို "ဓုရဘတ္တ"ဟု ဆိုသည်၊ [မမ ဃရံ ဓုရံကတ္တာ ၊ပေ၊ ဒိန္နံ ဓုရဘတ္တံ၊–ဋီကာ။]

ပဋ္ဌဝါနေတိ နာမ။ ။စာအုပ်တို့၌ "ပဋ္ဌဝါသေတိ"ဟုချည်း တွေ့ရ၏၊ "အပ္ပဋိဝါနိတာစ ပဓာနသိဒ္ဓိ"၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် "ပဋ္ဌဝါနေတိ နာမ"ဟု ရှိသင့်၏၊ ဝနုဓာတ်သည် ဗျာပါရအနက်ကိုဟော၏၊ ဏေပစ္စည်းဖြင့် "ဆန့်ကျင်ဘက် ဗျာပါရကို ပြုစေသည်မည်၏"ဟု သဒ္ဒတ္ထ, "ဆုတ်နှစ်စေ၏"ကား အဓိပ္ပာယတ္ထ။

တတ္ထ–ထို ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ သက္ကစ္စကြိယာတာ ဘိ–ကား၊ ကုအသလာနံ–တို့ကို၊ ကရဏော–ပြုခြင်း၌၊ သက္ကစ္စကာရိတာ–ရိုရိုသေသေ ပြုလေ့ရှိသူ၏အဖြစ်တည်း၊ သာတစ္စကြိယတာတိ–ကား၊ သတတ မေဝ–အမြဲ မပြတ်သာလျှင်၊ ကရဏံ–ပြုခြင်းတည်း၊ အဋ္ဌိတကြိယဂတာတိ–ကား၊ ခဏ္ဍံ–ကျိုးပြတ်သည်ကို၊ အကတွာ–၍၊ အထပေတွာ–ဝိရိယကို တန့်မထားမူ၍၊ (ရပ်မထားမူ၍၊) ကရဏံ–တည်း၊ အနောလိန ဝုတ္တိတာတိ–ကား၊ အလိနဒိဋ္ဌိတာ–မတွန့်ဆုတ်သော အသက်မွေးခြင်းရှိသူ၏အဖြစ်တည်း၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ အလိနပဝတ္တိတာ–မတွန့်ဆုတ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသူ၏အဖြစ်တည်း၊ ["ဒိဝနံ ဝုတ္တိ ဒိဝိကာ"ဟု ပရိယာယ်ရှိသောကြောင့် ဝုတ္တိတာကို ဒိဝိတာဟု ပထမဖွင့်သည်၊ ထိုအသက်မွေးခြင်းဟူသည်လည်း ဖြစ်ခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အလိနပဝတ္တိတာဟု ဒုတိယဖွင့်သည်၊] အနိက္ခိတ္တဆန္ဒတာတိ–ကား၊ ကုသလစ္ဆန္ဒ သ–ကုသိုလ်ဆန္ဒကို၊ အနိက္ခိပနံ–မချထားခြင်းတည်း၊ အနိက္ခိတ္တဝုရတာတာ တိ–ကား၊ ကုသလကာရဏော–ကုသိုလ်ပြုခြင်း၌၊ ဝိရိယဝုရသ–ဝိရိယတည်း ဟူသောဝုရကို၊ အနိက္ခိပနံ–မလျှော့ချခြင်းတည်း။

၁၃၈၀။ ။ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏံ ဝိဇ္ဇာတိ ဧတ္ထ–၌၊ ပုဗ္ဗေနိဝါ သောတိ–ကား၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေး၌၊ နိဝုတ္ထက္ခန္ဓာစ–နေအပ်ဖူးသော ခန္ဓာတို့သည် လည်းကောင်း၊ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓဥ–ခန္ဓာနှင့်စပ်သော အဝတ်, တန်ဆာ, ယာဉ်, ရွာ, ဧနပုဒ် အစရှိသည်သည်လည်းကောင်းတည်း၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသ–ရှေး၌ နေအပ် ဖူးသောခန္ဓ, ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓကို၊ အနုဿတိ–အစဉ်လျှောက်၍ အောင့်မေ့ခြင်းတည်း၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ–ခြင်း၊ ဝါယ–ထိုပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိနှင့်၊ သမ္မယုတ္တံ–ယှဉ်သော၊ ညာဏံ–ညာဏ်တည်း၊ ပုဗ္ဗေနိဝါနုဿတိညာဏံ–ညာဏ်၊ တယိဒံ–ထိုပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏ်သည်၊ ပုဗ္ဗေ–၌၊ နိဝုတ္ထက္ခန္ဓပဋိဗ္ဗာဒကံ–နေအပ် ဖူးသောခန္ဓာကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော၊ တမံ–မောဟတည်းဟူသော အမိုက်မှောင် ကို၊ ဝိဇ္ဇတိ–ထိုးဖောက်တတ်၏၊ ဣတိ, ဝိဇ္ဇာ–မည်၏၊ တံ တမံ–ထို မောဟ တည်းဟူသော အမိုက်မှောင်ကို၊ ဝိဇ္ဇိတွာ–ထွင်းဖောက်ပြီး၍၊ တေ ခန္ဓေ–ထို ပုဗ္ဗေနိဝုတ္ထခန္ဓာတို့ကို၊ ဝိဒိတေ–သိအပ်သည်တို့ကို၊ ပါကဋေ–ထင်ရှားသည် တို့ကို၊ ကရောတိ–၏၊ ဣတိ(တသ္မာ) ဝိဒိတကရဏဋ္ဌေနာပိ–ထိုသို့ သိအပ် သည်တို့ကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်လည်း၊ ဝါ–ထိုသို့ ထင်ရှားအောင် ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်လည်း၊ ဝိဇ္ဇာ– မည်၏၊ [ရှေးနည်းအလို "ဝိဒတိတိ ဝိဇ္ဇာ"ဟုသာ ပြု၊ ဝိဇ္ဇတိကား ဓာတ် အနက်ဖွင့်တည်း၊ နောက်နည်းအလို "ဝိဒတိ–ထင်ရှားစွာသိတတ်၏၊ ဣတိ ဝိဇ္ဇာ"ဟု ပြု။]

စုတူပပါတေ ဉာဏန္တိ–ကား၊ စုတိယဉ္စ–စုတေခါနီးအခါ၌၊ ဥပပါတေစ– ပဋိသန္ဓေနေပြီးခါစ အခါ၌လည်းကောင်း၊ ညာဏံ–ညာဏ်တည်း၊ ဣဒမ္ပိ–ဤ

စုတ္ရူပပါတဉ္ဉာဏ်သည်လည်း၊ သတ္တာနံ–တို့၏၊ စုတိပဋိသန္ဓိဆာဒက်–စုတိပဋိသန္ဓေကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော၊ တမံ–ကို၊ ဝိဇ္ဇတိ–ထွင်းဖောက်တတ်၏၊ ဣတိ, ဝိဇ္ဇာ–မည်၏၊ တံ တမံ–ကို၊ ဝိဇ္ဇိတွာ–ထွင်းဖောက်ပြီး၍၊ သတ္တာနံ–တို့၏၊ စုတိပဋိသန္ဓိယော–စုတိပဋိသန္ဓေတို့ကို၊ ဝိဒိတွာ–သိအပ်သည်တို့ကို၊ ပါကဋာ–ထင်ရှားသည်တို့ကို၊ ကရောတိ၊ ဣတိ (တသ္မာ) ဝိဒိတကရဏဋ္ဌေနာ ပိ–ကြောင့်လည်း၊ ဝိဇ္ဇာ–မည်၏။

အာသဝါနံ ခယေ ဉာဏန္တိ–ကား၊ သဗ္ဗကိလေသာနံ–တို့၏၊ ခယသမယေ–ဂုဏ်ရာ မဂ်ခဏာ၌၊ ဝါ–ဂုဏ်ကြောင်း တရားအပေါင်း၌၊ ဝါ–တွင်၊ (ပဝတ္တံ–ဖြစ်သော၊ ဝါ–ပါဝင်သော၊) ဉာဏ်–ဉာဏ်တည်း၊ ["ခယသမယေတိ မဂ္ဂက္ခဏေ အာဟ"–ဟု၊ "ခယသမ္ပယော–ဂုဏ်ကြောင်း တရားအပေါင်း၌၊ ဝါ–တွင်" အနု၊] တယိဒံ–ထိုအာသဝက္ခယဉာဏ်သည်၊ စတုသစ္စဆာဒကတမံ–သစ္စာလေးပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမိုက်မှောင်ကို၊ ဝိဇ္ဇတိ–ထိုးထွင်း၍ သိတတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝိဇ္ဇာ–မည်၏၊ တံ တမံ–ထိုသစ္စာလေးပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမိုက်မှောင်ကို၊ ဝိဇ္ဇိတွာ–ထိုးထွင်းကာ သိအပ်ပြီး၍၊ စတ္တာရိ–နိ်သော၊ သစ္စာနိ–တို့ကို၊ ဝိဒိတာနိ ပါကဋာနိ ကရောတိ၊ ဣတိ(တသ္မာ) ဝိဒိတကရဏဋ္ဌေနာတိ–ကြောင့်လည်း၊ ဝိဇ္ဇာ–မည်၏။

၁၃၈၁။ ။စိတ္တသ စ အဓိမုတ္တိ နိဗ္ဗာနဉ္စာတိ ဧတ္ထ–၌၊ အာရမဏော–အာရုံ၌၊ အဓိမုစ္စနဋ္ဌေန–လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် သက်ဝင်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ–ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတရားတို့မှ၊ သုဋ္ဌု–ကောင်းစွာ၊ မုတ္တဋ္ဌေနစ–လွတ်မြောက်တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ–နိ်သော၊ သမာပတ္တိယော–တို့သည်၊ စိတ္တသ–၏၊ အဓိမုတ္တိနာမ–အဓိမုတ္တိမည်၏၊ ပန–ကား၊ ဣတရံ–အဓိမုတ္တိမှတစ်ပါးသော နိဗ္ဗာန်သည်၊ ဧတ္ထ–ဤနိဗ္ဗာန်၌၊ တဏှာသင်္ခါတ်–တဏှာဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝါနံ–ဝါနသည်၊ နတ္ထိ၊ (ဣတိ–ကြောင့်၊ နိဗ္ဗာနံ–မည်၏၊) ဝါ–တစ်နည်း၊ တသ္မာ–ထိုတဏှာဟူသော ဝါနမှ၊ နိဂ္ဂတံ–ထွက်မြောက်ပြီ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊

အဓိမုစ္စနဋ္ဌေန။ ။အနိဂ္ဂဟိတက္ခန္ဓနသင်္ခါတေန–(မနှိပ်အပ်–မချုပ်ချယ်အပ်တဲ့ လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် ပြေးဝင်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော) ယထာသုခံ ပဝတ္တေနဋ္ဌေန၊–ဟူကာ၊ . . . အပရိဘဋ္ဌဘာဝေန–(ပိတ်ဆို့ နှောက်ယှက်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်) နိရာသင်္ကာ–(ရွံ့ရှာခြင်း မရှိသည်လည်းကောင်း), အာရမဏော အဘိရတိဘာဝေနစ ပဝတ္တိ–(အလွန်မွေ့လျော်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း) အဓိမုစ္စနဋ္ဌော–အနု၊ ဤဋီကာများအလို "အဓိမုတ္တိ–အာရုံ၌ လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် သက်ဝင်တတ်သော သမာဓိ"ဟု ပေး၊ နှောက်နည်း၌ကား မုစဓာတ်သည် လွတ်ခြင်းအနက်ဟောတည်း၊ ဤအလို "ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့မှ ကောင်းစွာ လွတ်မြောက်တတ်သော သမာပတ်"ဟု ပေး။

နိဗ္ဗာနံ–မည်၏၊ တတ္ထ–ထိုသမာပတ် နိဗ္ဗာန်တို့တွင်၊ အဌသမာပတ္တိယော–တို့ကို၊ သယံ–မိမိတို့ကိုယ်တိုင်၊ ဝိကၠမ္ဘိတကိလေသေတိ–ပယ်ခွာအပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့မှ၊ ဝိမုတ္တတ္တာ–လွတ်မြောက်ကုန်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိမုတ္တိတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ–ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ နိဗ္ဗာနံ ပန–နိဗ္ဗာန်ကိုကား၊ သဗ္ဗကိလေသေတိ–တို့မှ၊ အစ္စန္တံ–စင်စစ်၊ ဝိမုတ္တတ္တာ–လွတ်မြောက်ပြီးအဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိမုတ္တိတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

ဘ၃၅။ ။မဂ္ဂသမင်္ဂီသ ဉာဏန္တိ–ကား၊ စတ္တာရိ–နိ်သော၊ မဂ္ဂဉာဏာနိ–မဂ်ဉာဏ်တို့တည်း၊ ဖလသမင်္ဂီသဉာဏန္တိ–ကား၊ စတ္တာရိ–နိ်သော၊ ဖလဉာဏာနိ–တို့တည်း၊ တတ္ထ–ထိုမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တို့တွင်၊ ပဌမမဂ္ဂဉာဏံ–ပဌမမဂ်ဉာဏ်သည်၊ ပဟီနကိလေသေ–ငါးပါးသော ကိလေသာတို့ကို၊ ခေပေန္တံ–ကုန်စေလျက်၊ နိရောဓေန္တံ–ချုပ်စေလျက်၊ ဝူပသမေန္တံ–ငြိမ်းစေလျက်၊ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓေန္တံ–တစ်ဖန် ငြိမ်းစေလျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ–ဖြစ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ခယေဉာဏံ နာမ–ခယေဉာဏ်မည်သည်၊ ဧကတ်–ဖြစ်ပြီး၊ ဒုတိယမဂ္ဂဉာဏံ–ဒုတိယမဂ်ဉာဏ်သည် ၊ပေ၊ ဧကတ်၊ တထာ–ထို့အတူ၊ တတိယမဂ္ဂဉာဏံ–တတိယမဂ်ဉာဏ်သည် ၊ပေ၊ ဧကတ်၊ တထာ–ထို့အတူ၊ စတုတ္ထမဂ္ဂဉာဏံ ပန–စတုတ္ထဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်သည်ကား၊ အဋ္ဌကိလေသေ–ရစ်ပါးသော ကိလေသာတို့ကို ၊ပေ၊ ဧကတ်၊ [အနုသယနှင့်သံယောဇဉ်တို့ကို ပေါင်း၍ "ပဋ္ဌကိလေသေ"စသည်ဖြင့် ဆိုထားသည်၊ "ပဋ္ဌကိလေသေ"စသည်တို့၏အရကို စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍ လောကုတ္တရကုသိုလ်အဖွင့် ပကိဏ္ဏကကထာ၌ ရှုပါ။]

ပန–ကား၊ တံတံ ဖလဉာဏံ–ထိုထို ဖိုလ်လေးပါး၌ဖြစ်သော ဉာဏ်သည်၊ တေသံတေသံ ကိလေသာနံ–ထိုထိုကိလေသာတို့၏၊ ခီဏန္တေ–ကုန်ပြီးသည်တို့၏အဆုံး၌၊ ဝါ–ကုန်ပြီးသောကိလေသာတို့၏အဆုံးဖြစ်သော အစကာလ၌၊ နိရုဒ္ဓန္တေ–ချုပ်ပြီးသည်တို့၏အဆုံး၌၊ ဝူသမန္တေ–ငြိမ်းအေးပြီးသည်တို့၏အဆုံး၌၊ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓမ္ဘန္တေ–တစ်ဖန် ငြိမ်းအေးပြီးသည်တို့၏အဆုံး၌၊ အနုပ္ပာဒန္တေ–နောင်တစ်ဖန် ဥပါဒ်ခြင်းမရှိသည်တို့၏အဆုံး၌၊ အပ္ပဝတ္တန္တေ–နောင်တစ်ဖန် ဖြစ်ခြင်း မရှိသည်တို့၏အဆုံး၌၊ ဝါ–အဆုံးဖြစ်သော အစကာလ၌၊ ဥပ္ပန္နံ–ဖြစ်ပြီး၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အနုပ္ပာဒေဉာဏံနာမ–မည်သည်၊ ဧကတ်–ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ–အပြီး တည်း၊ အဌသာလိနိယာ–သော၊ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယ–၌၊ ဝါ–တွင်၊ နိက္ခေပကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ–နိက္ခေပကဏ္ဍ၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

ခီဏန္တေ။ ။ခီဏာနံ–ကုန်ပြီးသော ကိလေသာတို့၏+အန္တော–အဆုံးသည်၊ ခီဏန္တော–ဆုံး၊ (တစ်နည်း) ခီဏာနံ–တို့၏+အန္တော–အဆုံးဖြစ်သော အစကာလတည်း၊ ခီဏန္တော–လ၊ ဤသို့ဋီကာ၌ နှစ်နည်းပြု၏။

နိက္ခေပကဏ္ဍအဖွင့် ပြီးပြီ။

အဋ္ဌကထာကဏ္ဍ အဖွင့်

တိကအတ္ထုဒ္ဒါရ

ဘဒ္ဒဝိနိ။ ။ဣဒါနိ–နိဂ္ဂေါ၀ကဏ္ဍကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ နိဂ္ဂေါ၀ကဏ္ဍာနန္တရံ–နိဂ္ဂေါ၀ကဏ္ဍ၏အခြားမဲ့၌၊ ထ၀ိတသ–ဟောထားတော်မူအပ်သော၊ (၀ါ–သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့သည် ထားအပ်သော၊) အဋ္ဌကထာကဏ္ဍ သ–အဋ္ဌ ကထာကဏ္ဍ၏၊ ဝဏ္ဏနာဂ္ဂမော–ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာ အစဉ်သည်၊ အနုပုဗ္ဗော–လျော်စွာ ရောက်လာပြီ၊ ပန–ပရိဟာရ ၊ပေ၊ အံ့၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧတံ–ဤကဏ္ဍသည်၊ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍံနာမ–မည်သည်၊ ဧ၀တံ–ဖြစ်သနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ တေ၀ိဋ္ဌကသ–ပိဋ္ဌကသုံးပုံ ဟူသော၊ ဗုဒ္ဓ၀စနသ–ဘုရားစကားတော်၏၊ အတ္ထံ–အနက်အရကောက်ကို၊ ဥဒ္ဓရိတ္တာ–ထုတ်၍၊ ထ၀ိတတ္တာ–ထားတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဧတံ–ဤကဏ္ဍသည်၊ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍံနာမ–မည်သည်၊ ဧ၀တံ–ပြီ၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း။)

ဟိ–ချဲ့၊ ["ဟိ သစ္စံ"ဟုလည်းကောင်း, ဟိ တံ ပါကဋံ ကရောမိ"ဟုလည်းကောင်း ယောဇနာနှင့်ရှေးနိဿယတို့၌ စွဲ၏၊ တီသုပိ–သုံးပုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပိဋ္ဌကေသု–ပိဋ္ဌကတို့၌၊ အာဂတံ–လာသော၊ ဓမ္မန္တရံ–တရားအထူးကို၊ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍေနေ၀–အဋ္ဌကထကဏ္ဍာဖြင့်သာ၊ ပရိစ္ဆိန္နတ္တာ–ပိုင်းခြား၍၊ ဝိနိစ္ဆိတံ–ဆုံးဖြတ်အပ်သည်၊ (သမာနံ–သော်၊) သုဝိနိစ္ဆိတံနာမ–ကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်အပ်သည်မည်သည်၊ ဟောတိ၊ သကလေ–သော၊ အဘိဓမ္မပိဋ္ဌကေ–၌၊ နယမဂ္ဂံ–နည်းကို သိကြောင်းအစဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ မဟာပကရဏေ–ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌၊ ပဋ္ဌာနဒ္ဒါရံ–ပြဿနာ၏အဖြေကို ထုတ်ပြခြင်းကိုလည်းကောင်း၊

အတ္ထံ ၊ပေ၊ ထ၀ိတတ္တာ။ ။ဤဟိတ်ကိုကြည့်၍ "ကထိယတိ ဧတ္ထ ဧတေယ ၀ါတိ ကထာ၊ အတ္ထသ–ပိဋ္ဌကသုံးပုံဖြစ်သော အနက်၏၊ ၀ါ–ကို၊ ကထာ–ဆိုရာ ဆိုကြောင်းဖြစ်သော ကဏ္ဍတည်း၊ အဋ္ဌကထာ–ကဏ္ဍ၊ အဋ္ဌကထာစ+သာ+ကဏ္ဍံစာတိ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍံ"ဟု ၀စနတ္ထပြု။

နယမဂ္ဂံ။ ။"နယဂမနံ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ မဂ္ဂဓာတ်၏ဂတိအနက်ကို ဖွင့်သည်၊ "နည်းကို သိကြောင်းဖြစ်သော အစဉ်"ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ ထိုနယဂမနကိုလည်း ဝိဘင်းမှစ၍ အောက်ဝါးကျမ်းအတွက် "သုတ္တန္တဘာ၀နီယာဒိ နယဂမနံ"ဟုလည်း ကောင်း, ပဋ္ဌာန်းကျမ်းအတွက် "အနုလောမာဒိ နယဂမနံ"ဟုလည်းကောင်း နှစ်မျိုး ဖွင့်သည်၊ မှန်၏–ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ သုတ္တန္တဘာ၀နီယစသော နည်းများကို ပြတော်မူ၏၊ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ အနုလုံစသောနည်းများကို ပြတော်မူသည်။

ပဋ္ဌာနဒ္ဒါရံ ဂဏနာစာရံ။ ။တိက်တစ်ခုလျှင် ပြဿနာလေးဆယ့်ကိုးခုစီ ရှိ၏၊ ဒုက်တစ်ခုလျှင် ပြဿနာကိုးခုစီ ရှိ၏၊ ထိုပြဿနာတို့တွင် ဖြစ်သင့်သော အနက်ရှိရာ ပြဿနာ၏အဖြေကို ထုတ်ပြခြင်းကို "ပဋ္ဌာနဒ္ဒါရ"ဟု ခေါ်၏၊ [အတ္ထတော သမ္ဘ၀သ

ဂဏနာစာရံ–ဂဏန်းကိုဖြစ်ခြင်း, ထားခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အသလ္လက္ခေ္ဒနေ နာဝိ–မမှတ်သားနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ အဌကထာကဏ္ဍတောယေဝ–မှသာ၊ ဝါ–နှင့်သာ၊ သမာနေတုံ–အတူပြုခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–သင့်၏၊ [ကရဓာတ်၏ အနက်၌ ဣပစ္စည်းသက်၍ "သမာနံ ကာတုံ"ဟု ဖွင့်ကြသည်။]

ပန–ပဟာရေ ၊ပေ၊ အုံ၊ ဧတံ–ဤ အဌကထာကဏ္ဍသည်၊ ကုတော–အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်မှ၊ ပဘဝံ–စ၍ဖြစ်သနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ [နောက်အဖြေကို ကြည့်၍ "ကုတောပဘဝံ"ကို "အဘယ်မှစ၍ ဖြစ်သနည်း"ဟု သမာသ်ပုဒ်လည်း ကြံကြသည်၊] (ဧတံ–ဤအဌကထာကဏ္ဍသည်၊) သာရိပုတ္တ တ္ထေရပ္ပဘဝံ–အရှင်သာရိပုတြာထေရ်ဟူသော အစအမှန်ရှိ၏၊ (ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း၊) ဟိ–ချဲ့၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရော–သည်၊ ဧကဿ–တစ်ပါးသော၊ အတ္ထေနော–၏၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ–အတူနေတပည့်အား၊ ဝါ–သည်၊ နိက္ခေပ ကဏ္ဍော–၌၊ အတ္ထဒ္ဒါရံ–အနက်အရကောက်ကို ထုတ်ဆောင်ခြင်းကို၊ သလ္လက္ခေ တုံ–မှတ်သားခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တ ဿ–မစွမ်းနိုင်သော်၊ အဌကထာကဏ္ဍံ–ကို၊ ကထေတွာ–ဟောရ၍၊ အဒါသိ–ပေးတော်မူပြီ။

ပန–ဆက်၊ ဣဒံ–ဤစကားကို၊ (သာရိပုတြာ ဟောပေးသည်ဟူသော စကားကို၊) မဟာအဌကထာယံ–၌၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ–ပယ်ပြီး၍၊ ဣဒံ–ဤဆိုအပ် လတ်သော စကားကို၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊ (ကိံ၊) အဘိဓမ္မောနာမ–အဘိဓမ္မာ မည်သည်၊ သာဝကဝိသယော–သာဝက၏အရာသည်၊ နု–မဟုတ်၊ သာဝက ဂေါစရော–သာဝက၏ကျက်စားရာသည်၊ နု–မဟုတ်၊ ဧသ–ဤအဘိဓမ္မာသည်၊ ဗုဒ္ဓဝိသယော–ဘုရားရှင်၏အရာတော်တည်း၊ ဗုဒ္ဓဂေါစရော–ဘုရားရှင်၏ ကျက်စားရာတော်တည်း။

["သို့ဖြစ်လျှင် အရှင်သာရိပုတြာနှင့် လုံးဝမ ဆိုင်တော့ပြီလော"ဟု မေးဖွယ် ရှိသောကြောင့် "ဓမ္မသေနာပတိ"စသည် မိန့်၊ ပန–ဆက်၊ ဓမ္မသေနာပတိ–သည်၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန–သည်၊ ပုစ္ဆိတော–မေးအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) တံ–ထိုအတူနေတပည့်ကို၊ အာဒါယ–ခေါ်၍၊ သတ္ထု–၏၊ သန္တိကံ–အထံတော်သို့၊

ပဠဿ ဝိသဇ္ဇနဝသေန ဥဒ္ဒရဏံ၊–အနု၊] ထို ပြဿနာတို့၌ပင် "ဟေတုယာ နဝ" စသည်ဖြင့် ရထိုက်သော ဂဏန်းသင်္ချာထားခြင်းကို "ဂဏနာစာရ"ဟု ခေါ်၏၊ ["ဂဏနာယ–ကို+စာရဏံ–ဖြစ်စေခြင်း၊ ဝါ–ထားခြင်း၊ ဂဏနာစာရော–ခြင်း။]

အတ္ထဒ္ဒါရံ။ ။ဤပါဠိတော်၌ "စတ္ဌသု ဘူမီသု ကုသလံ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ဒ္ဝါဒသ အကုသလစိတ္တုပ္ပာဒါ၊ ဣမေ ဓမ္မာ အကုသလာ"စသည်ဖြင့် ဟောတော် မူထား၏၊ ထို့ကြောင့် "ဤမည်သော စိတ္တုပ္ပာဒ်စသောအနက် (တရားသော) တို့သည် ကုသိုလ်စသည်တို့မည်၏"ဟု တရားသဘောအနက်ကို တို့+ထုတ်ပြခြင်းကို "အတ္ထဒ္ဒါရ"ခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ၊ [အတ္ထာနံ+ဥဒ္ဒါရော အတ္ထဒ္ဒါရော။]

ဂန္ဓာ–သွားရ၏၊ သမ္ဘာသမ္ဘုဒ္ဓသ–အား၊ ကထေသိ–လျှောက်ပြီ၊ သမ္ဘာသမ္ဘုဒ္ဓေါ–သည်၊ တသ ဘိက္ခုနော–အား၊ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍံ–ကို၊ ကထေတွာ–ဟောတော်မူ၍၊ အဒါသိ–ပေးတော်မူပြီ၊ ကထံ–အဘယ်သို့ ပေးတော်မူသနည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ–ဟူ၍၊ ပုစ္ဆိ–မေးတော်မူပြီ၊ ကုသလာဓမ္မာနာမ–ကုသိုလ်တရား၊ တို့မည်သည်၊ ကတမေတိ–အဘယ်တို့နည်းဟူ၍၊ သလ္လက္ခေသိ–မှတ်ထင်သနည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အထ–မေးတော်မူရာ, ဆိုအခါ၌၊ တုဏှီဘူတသ–ဆိတ်ဆိတ်နေသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အသ–ထိုရဟန်းအား၊ (ကထေတွာ အဒါသိ၌ စပ်၊) မယာ–သည်၊ ကတမေ ၊ပေ၊ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိတိ အာဒိနာ–အစရှိသော၊ နယေန–ဖြင့်၊ ဘူမိဘေဒတော–ဘုံအပြားအားဖြင့်၊ ယံကုသလံ–ကို၊ ဒဿိတံ–ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ သဗ္ဗမ္ပိ–အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ စတူသု ဘူမီသု–လေးပါးသောဘုံတို့၌၊ တံ ကုသလံ–ထိုကုသိုလ်ဟူသော၊ ဣမေဓမ္မာ–ဤတရား၊ တို့သည်၊ ကုသလာ နနု–ကုသိုလ်တို့မဟုတ်လော၊ ဣတိ ဣမိနာနယေန–ဖြင့်၊ ကဏ္ဏိကံ ကဏ္ဏိကံ–အစုအစုကို၊ ဃဋ္ဋဃဋ္ဋံ–အပေါင်းအပေါင်းကို၊ ဂေါစ္ဆကံ ဂေါစ္ဆကံ–အပြွတ်အပြွတ်ကို၊ ကတ္တာ, အတ္ထဗ္ဗါ ရဝသေန–ရသင့်သောအနက်သဘောတို့ကို ထုတ်ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကုသလာဒိဓမ္မေ–ကုသိုလ် အစရှိသောတရား၊ တို့ကို၊ ဒဿေန္တော–ပြတော်မူလျက်၊ ကထေတွာ–ဟောတော်မူ၍၊ အဒါသိ–ပေးတော်မူပြီ၊ ("ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊ ဤသို့ "ကိ"အမေးကို ပြန်လှည့်ဖို့ရန် ထည့်ပါ။)

နနု ၊ပေ၊ အဒါသိ။ ။ဤနနုကို ယောဇနာ၌ "ဒဿိတံ နနု"ဟု တွဲ၏၊ ယံ၏ ရှေ့ကနေသော နနုသည် တံ၏နောက်၌သာ တွဲသင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌ "ကုသလာ နနု"ဟု တွဲလိုက်ပါသည်၊ ထို့ပြင် သဗ္ဗမ္ပိ တံ ကုသလံကိုလည်း "ကတ္တာ"၌ စပ်လေ၏၊ "စတူသု ဘူမီသု ကုသလံ၊ ဣမေဓမ္မာ ကုသလာ"ကား ပါဠိတော်စကားတည်း၊ ထိုပါဠိတော်စကားကို ဣတိကျော်၍ စပ်သည်မှာ ထုံးစံမဟုတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ဤနိဿယ၌ ဣတိအတွင်းမှာသာ စပ်ပါသည်။

ကဏ္ဏိကံ။ ။ဣတ္ထိလိန် ကဏ္ဏိကသဒ္ဒါသည် အဘိဓာန် (၈၇၅)၌ လာသည့် အတိုင်း ကြာစေ့အိမ် (ကြာစွယ် ကြာအချက်)အိမ်၏ အထွဋ်အနက်တို့ကို ဟော၏၊ ကြာစေ့အိမ်၌ ကြာစေ့တွေ စုပေါင်းနေသကဲ့သို့လည်းကောင်း, အိမ်၏အထွဋ်၌ အခြင်ရနယ်များ စုပေါင်းနေသကဲ့သို့လည်းကောင်း, တရားတွေ၏စုပေါင်းခြင်းကို "ကဏ္ဏိကာ"ဟု သဒ်သူပစာတင်၍ ဆိုထားသည်၊ ဒုတိယာဝိဘတ်ကား ကြိယာဝိသေသနတ္တတည်း၊ အားလုံးအနက်တို့၌ နှံ့စေခြင်းငှာ ဝိစ္ဆာလည်းဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "ရာသိရာသိဝသေန သဟဂန္ဓေတွာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍအစ တိက–ဒုကတို့ကို ပိုင်းခြားပြရာ အခန်း၌ကား ကဏ္ဏိကာ၏အနက်ကို တစ်မျိုးဖွင့်ခဲ့သည်၊] ဃဋ္ဋာ, ဂေါစ္ဆကသဒ္ဒါတို့လည်း အပေါင်းအစု အနက်ဟောပင်တည်း။

တတ္ထ–ထိုစတ္တသုဘူမိသု အစရှိသောပုဒ်တို့တွင်၊ စတ္တသူတိ–ကား၊ [အ၀ျို့စာအုပ်၌ "စတ္တသု ဘူမိသူတိ"ဟု ရှိ၏။] ကာမာ၀စရ ၊ပေ၊ အပရိယာပန္နာသု–ကာမာ ၀စရဘုံ, ရူပါ၀စရဘုံ, အရူပါ၀စရဘုံ, အပရိယာပန္နဘုံဟူကုန်သော၊ [ဘူမိသု၌ စပ်၊ အပရိယာပန္နဘုံဟူသည် လောကုတ္တရာဟူသော အ၀တ္ထာဘုံတည်း၊ ကုသလံတိ–ကား၊ ဖဿာဒိဘေဒံ–ဖဿအစရှိသော အပြားရှိသော၊ ကုသလံ–သည်၊ (အတ္ထိ၊) [စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍတုန်းက "ဖဿော ဟောတိ"စသည်ကို ရည်ရွယ်၍ ဖဿာတိဘေဒံဟု ဆိုသည်။] ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ–ကား၊ သဗ္ဗေပိ–နှင်သော၊ တာသုတာသုဘူမိသု–ထိုထိုဘုံတို့၌၊ ၀ုတ္တော–ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သာ၊ ဖဿောဒယော–ဖဿ၏အစရှိကုန်သော၊ ဣမေဓမ္မာ–ဤတရားတို့သည်၊ ကုသလာနာမ–ကုသိုလ်တို့မည်၏။

၁၃၉၅။ ။ပန–ကား၊ အကုသလာနံ–တို့၏၊ ဘူမိ၀သေန–ဘုံတို့၏အပြားဖြင့်၊ ဘေဒါဘာ၀တော–အပြား၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဒွါဒသ အကုသလစိတ္တုပ္ပာဒါတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂ၀ါ) အာဟ=မူပြီ၊ ["ဘုံမထည့်ဘဲ ဟောတော်မူသည်"ဟူလို၊] တတ္ထ–ထိုဒွါဒသ အကုသလစိတ္တုပ္ပာဒါဟူသော ပါဠိ၌၊ ၀စနတ္ထော ဧ၀ं ၀ေဒိတဗ္ဗော၊) ဥပ္ပဇ္ဇတိ–ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဥပ္ပာဒေါ–မည်၏၊ စိတ္တမေ၀–စိတ်သည်ပင်၊ ဥပ္ပာဒေါ–ဖြစ်သောတရားတည်း၊ စိတ္တုပ္ပာဒေါ–စိတ်သည်ပင် ဖြစ်တတ်သောတရား၊ စ–ဆက်၊ ဧတေ–ဤစိတ္တုပ္ပာဒေါဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ ဒေသနာသီသမေ၀–ဒေသနာ၏ဦးခေါင်းသာတည်း၊ ပန–ထင်ရှားအောင် ပြဦးအုံ၊ ရာဇာ–သည်၊ အာဂတော–လာပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ၀ုတ္တော–ဆိုအပ်သော်၊ (ဆိုအပ်ရာ၌၊) အမစ္စာဒီနံပိ–အမတ်အစရှိသူတို့၏လည်း၊ အာဂမနံ–လာခြင်းသည်၊ ၀ါ–ကို၊ ၀ုတ္တမေ၀–ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ ယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧ၀ं–တူ၊ စိတ္တုပ္ပာဒါတိ–ဟူ၍၊ ၀ုတ္တော–ဟောတော်မူအပ်သော်၊

စိတ္တုပ္ပာဒေါ။ ။ဋ္ဌီကာနည်းကို ဋ္ဌီကာ၌ ရှုပါ၊ "ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဥပ္ပာဒေါ၊ စိတ္တမေ၀+ဥပ္ပာဒေါ စိတ္တုပ္ပာဒေါ"ဤ အဋ္ဌကထာနည်းအရ ဖြစ်သောစိတ်သာ တိုက်ရိုက်ရ၏၊ ပဓာနနည်းတည်း၊ ယဉ်ဘက်စေတသိက်များကား အပဓာန (နောက်လိုက်)အဖြစ်ဖြင့်သာ ရသည်၊ စိတ္တ+ဥပ္ပာဒနှစ်ပုဒ်ကို အပြန်အလှန် ဝိသေသနလုပ်၍ "စိတ္တဟူသော ဝိသေသနဖြင့် စိတ်မှတစ်ပါး အခြားသောဖြစ်တတ်သော ရုပ်တရားများကို တားမြစ်၏၊ ဥပ္ပာဒဟူသောဝိသေသနဖြင့် မဖြစ်သောစိတ်ကို တားမြစ်၏"ဟု ဋ္ဌီကာဖွင့်၏၊ [အဋ္ဌကထာယံ ပန ၊ပေ၊ ဥပ္ပာဒဂ္ဂဟဏံ၊–ဋ္ဌီကာ။

တစ်နည်း။ ။စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍ၌ "စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ"ဟု ဟောတော်မူခဲ့သည့်အတိုင်း စိတ်၏ဥပ္ပဇ္ဇနကအဖြစ်က ထင်ရှားပြီးဖြစ်သောကြောင့် "စိတ္တမေ၀ ဥပ္ပာဒေါ–စိတ်သည်ပင်+ဖြစ်သောတရား"ဟု ဆိုသည်၊ ဤအလို "ဥပ္ပာဒ"ဟူသော ဝိသေသနသည် ဘူတကထန ဝိသေသနတည်း၊ ရှေးနည်း၌ကား နှစ်ပုဒ်လုံးပင် အပြန်အလှန် ဗျ၀စ္ဆေဒက ဝိသေသနများတည်း၊ [စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍေ၀ါ ၊ပေ၊ ၀ေဒိတဗ္ဗံ၊–ဋ္ဌီကာ။]

(စိတ်ကိုခေါင်းတပ်၍ ဟောတော်မူအပ်သော်၊) တေဟိ–ထိုစိတ်တို့နှင့်၊ သမ္မယုတ္တ ဓမ္မာပိ–ယှဉ်ဘက်ရားတို့သည်လည်း၊ ဝါ–တို့ကိုလည်း၊ ဝုတ္တာဝ–ဟောတော်မူ အပ်ပြီးကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ–နှ၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော တိက်ဒုက်တို့၌၊ စိတ္တုပ္ပာဒဂ္ဂဟဏေန–စိတ္တုပ္ပာဒ်သဒ္ဒါဖြင့်၊ သမ္မယုတ္တဓမ္မံ– သမ္မယုတ္တတရားနှင့် တကွဖြစ်သော၊ စိတ္တံ–ကို၊ ဂဟိတံ–ယူတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣတော–ဤဒွါဒသ အကုသလစိတ္တုပ္ပာဒါဟူသော ပုဒ်မှ၊ ပရံ–နောက်၌၊ စတ္ဟသု ၊ပေ၊ အာဒိနံ–အစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗေသံပိ–နှ်သော၊ တိကဒုကဘာဝနိယ ပဒါနံ–တိက်ဒုက်တို့ကို ဝေဖန်ကြောင်းဖြစ်သော ပုဒ်တို့၏၊ အတ္ထော–အနက် ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒနာတ္တိကာဒီသု–ဝေဒနာတိက် အစရှိသည်တို့၌၊ သုခါဒီနံ– သုဝေဒနာ အစရှိသည်တို့၏၊ ဝါ–တို့ကို၊ နှ ဝတ္တဗ္ဗတာစ–သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာဓမ္မာစသည်ဖြင့် မဆိုထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ (တိက်မုတ်ဖြစ်ပုံကိုလည်းကောင်း၊) ဟေဋ္ဌာ–အောက်စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍ၌၊ ဝုတ္တ နယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ ပါဠိယတ္တံ–ပါဠိတော်၏အနက်ကို၊ ဝိမံသိတွာ–စူးစမ်း၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏၊ ပန–ကား၊ ဝိသေသမတ္တမေဝ–အထူးမျှကိုသာ၊ ဝက္ခာမ– ဆိုကုန်တော့အုံ၊ ["ပန–အထူးကား" ဟု ရှေးနိဿယ၌ ပေး၏။]

၁၄၂၀။ ။တတ္ထ–ထိုတိက်တို့တွင်၊ တာဝ–မဂ္ဂါရမဏာတိက် စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ [ဝိသေသတိက်တို့တွင် ပရိတ္တာရမဏာတိက်၏နောက်၌ မဂ္ဂါရမဏာ တိက်ကို ဖွင့်လိမ့်မည်၊] (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) ပရိတ္တာရုမဏာတိကေ–၌၊ သဗ္ဗော ၊ပေ၊ ဝိပါကောတိ ဇတ္ထ–၌၊ (အတ္ထော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏာနိ–ဒွေ ပဉ္စဝိညာဉ်တို့သည်၊ စက္ခုပသာဒါဒယော–စက္ခုပသာဒ အစရှိသောဝတ္ထုရုပ် တို့ကို၊ နိဿာယ–မှီ၍၊ နိယမေနေဝ–အမြဲ အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာဒိ ဘေဒေ–ဣဋ္ဌအနိဋ္ဌ အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော၊ ရူပ ၊ပေ၊ ဓမ္မေ–ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ရသာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတရားတို့ကို၊ အာရဗ္ဘ–အာရုံပြု၍၊ ပဝတ္တန္တိ–ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပရိတ္တာရမဏာနိ–ပရိတ္တာရမဏာတို့ မည်၏၊ (ကာမတရားဟူသော အာရုံရှိသော စိတ်တို့မည်၏။)

ပန–ကား၊ ကုသလာကုသလဝိပါကာ–ကုသလဝိပါက် အကုသလဝိပါက် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ–နှ်သော၊ မနောဓာတုယော–မနောဓာတ်တို့သည်၊ (သမ္ပဋ္ဆိန်း ခွေးကို ဆိုသည်၊) ဟဒယဝတ္ထုံ–ကို၊ နိဿာယ–မှီ၍၊ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ– စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသည်တို့၏၊ အနန္တရာ–အခြားမဲ့၌၊ နိယမတော–အမြဲအားဖြင့် ရူပါဒီနေဝ–ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံတို့ကိုသာ၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တန္တိ–နှ်၏၊ ဣတိ– ကြောင့်၊ ပရိတ္တာရမဏာ–တို့မည်၏၊ ကုသလဝိပါကာဟေတုက မနောဝိညာဏ ဓာတု–ကုသလဝိပါက် အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်ဟူသော၊ သောမနဿ သဟဂတာ–သောမနဿသဟဂုတ်သန္တိ ရဏစိတ်သည်၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရေ–ပဋ္ဌဒ္ဓါရ၌

သန္တီ ရဏာဝသေန–သန္တီ ရဏာကိစ္စ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဆသု–နှင်သော၊ ဒ္ဒါရေသု–တို့၌၊ တံဒါရမဏာဝသေန–တဒါရုံကိစ္စ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ နိယမတော–အားဖြင့်၊ ရူပါဒီနိ–ရူပါရုံအစရှိကုန်သော၊ ဆ–နှင်သော၊ ပရိတ္တာရမဏာနေဝ–ကာမအာရုံတို့ကိုသာ၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တတိ–၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပရိတ္တာရမဏာ–ပရိတ္တာရမဏာမည်၏။

ကုသလာကုသလ ၊ပေ၊ ဓာတုဒ္ဒယံ–ကုသလဝိပါက် အကုသလဝိပါက် အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ် နှစ်ပါးအပေါင်းသည်၊ (ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သန္တီ ရဏာနှစ်ပါးကို ဆိုသည်၊) ပဋ္ဌဒ္ဒါရေ–၌၊ သန္တီ ရဏာဝသေန–ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဆသု, ဒ္ဒါရေသု–တို့၌၊ တဒါရမဏာဝသေန–ဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိယမတော–အားဖြင့်၊ ရူပါဒီနိ–နှင်သော၊ ဆ–နှင်သော၊ ပရိတ္တာရမဏာနေဝ–တို့ကိုသာ၊ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တတိ၊ ပဋ္ဌိသန္ဓဝသေန–ဖြင့်၊ ပဝတ္တမာနမ္ပိ–ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ ပရိတ္တံ–ကာမအာရုံဖြစ်သော၊ ကမ္မံ (ဝါ)–ကံမူလည်းဖြစ်သော၊ ကမ္မနိမိတ္တံ (ဝါ)–ကမ္မနိမိတ်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဂတိနိမိတ္တံ ဝါ–သော၊ အာရမဏံ ကရောတိ၊ ပဝတ္တိယံ–ပဝတ္တိအခါ၌၊ ဘဝင်ဝသေန–ဘဝင်ကိစ္စ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိယောသာနေ–အဆုံး၌၊ စုတိဝသေန–စုတိကိစ္စ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တမာနမ္ပိ–ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ တဒေဝ–ထိုပရိတ္တဖြစ်သော ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်အာရုံကိုသာ၊ အာရုမဏံ ကရောတိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပရိတ္တာရမဏံ–မည်၏၊ [ဤသို့ ပဋ္ဌိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စအတွက် ထူးသောကြောင့် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီ ရဏာနှစ်ပါးကို သောမနဿသန္တီ ရဏာမှ ခွဲ၍ပြသည်။]

ပန–ကား၊ အဋ္ဌ–နှင်သော၊ သဟေတုကဝိပါကစိတ္တုပ္ပာဒါ–သဟိတ်ဝိပါက်စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့သည်၊ ဇ္ဇော–ဤဥပေက္ခာသန္တီ ရဏာ နှစ်ပါးအပေါင်း၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ တဒါရမဏာဝသေန–ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌိသန္ဓိဘဝင်စုတိဝသေနစ–ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိတ္တာဓမ္မေယေဝ–ကာမတရားတို့သာ၊ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တန္တိ၊ ကြိယမနောဓာတု–ကြိယမနောဓာတ်သည်၊ (ပဉ္စဒ္ဒါရဝဇ္ဇန်းကို ဆိုသည်၊) ပဉ္စဒ္ဒါရေ–၌၊ ရူပါဒီနိ–ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံတို့ကို၊ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တတိ၊ ဣဿာမနဿ ၊ပေ၊ ဓာတု–သောမနဿသဟဂုတ် အဟိတ်ကြိယမနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ (ဟသိတုပ္ပာဒ်စိတ်ကို ဆိုသည်၊) ဆသု, ဒ္ဒါရေသု–တို့၌၊ ပစ္ဆုပ္ပန္နေသု–ပစ္ဆုပ္ပန်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ မနောဒ္ဒါရေ–၌၊ အတီတာနာဂတေပိ–အတီတ် အနာဂတ်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပရိတ္တေ–ကာမ တရားဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါဒိဓမ္မေယေဝ–ရူပါရုံအစရှိသော တရားတို့ကိုသာ၊ အာရဗ္ဘ–၍၊ ခီဏာသဝါနံ–ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပဟဋ္ဌာကာရံ–ရွှင်လန်းခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကို၊ ကုရုမာနာ–ပြုလျက်၊ ပဝတ္တတိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပရိတ္တာရမဏာ–မည်၏၊ ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ ပဉ္စဝီသတိ–နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော၊ ဣမေ စိတ္တုပ္ပာဒါ–ဤစိတ္တုပ္ပာဒ်တို့ကို၊ ဧကဇ္ဈံ နေဝ–ဧကန်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ပရိတ္တာ

ရမဏာတိ–ကာမတရားဟူသော အာရုံရှိကုန်သော စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့ဟူ၍၊ ဝေဒိ တဗ္ဗာ–နှင့်၊ [ဤနှစ်ဆယ့်ငါးသည် သဣာဟ်ကျမ်း အာရမဏာသင်္ဂဟ၌ "ပဋ္ဌ ဝိသ ပရိတ္တမိ"အရ 'ပြအပ်သော စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့ပင်တည်း။

ဘဝ၂၁။ ။[မဟဂ္ဂတာရမဏာတရားတို့ကို ပြလိုမှ "ဝိညာဏဉ္စ"စသည် မိန့်၊] ဝိညာဏဉ္စ ၊ပေ၊ ဓမ္မာ–ဝိညာဏဉ္စာယတနတရား, နေဝသညာနာသညာ ယတနတရားတို့သည်၊ အတ္တနော အတ္တနော–မိမိ မိမိ၏၊ ဟေဋ္ဌိမ်– အောက်၌ဖြစ်သော၊ သမာပတ္တိ–သမာပတ်ကို၊ အာရဗ္ဘ–အာရုံပြု၍၊ ပဝတ္တနတော–ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ မဟဂ္ဂတာရမဏာ–မဟဂ္ဂုတ်တရားဟူသော အာရုံရှိ ကုန်၏၊ [သဣာဟ်၌ "ဆ စိတ္တာနိ မဟဂ္ဂတေ"အရပင်တည်း။] မဂ္ဂလဓမ္မာ– မဂ်တရားဖိုလ်တရားတို့သည်၊ နိဗ္ဗာနာရမဏတ္တာ–နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံရှိကုန် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အပ္ပမာဏာရမဏာ–အပ္ပမာဏတရားဟူသော အာရုံရှိ ကုန်၏၊ . . .["အဋ္ဌ နိဗ္ဗာန ဂေါစရေ"အရပင်တည်း။]

ကုသလတော–ကုသိုလ်မှ၊ ဝါ–ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရော–လေးပါး သော ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့လည်းကောင်း၊ ကြိယတော–မှ၊ ဝါ–နှင်သော၊ စတ္တာရော–လေးပါးသော ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ– သို့၊ အဋ္ဌ–နှင်သော၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တ စိတ္တုပ္ပာဒါ–တို့သည်၊ သေက္ခ ပုထုဇ္ဇန ခီဏာသဝါနံ–သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်, ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်, ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ အသက္ကစ္စဒါန ပစ္စဝေက္ခဏာ ဓမ္မသသဝနာဒီသု–လေးလေစားစား မပြုမူ၍ ပေးလှူရာအခါ, တရားကို ဆင်ခြင်ရာအခါ, တရားနာရာအခါ အစရှိသည်တို့၌၊ ကာမာဝစရ ဓမ္မေ–တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တိကာလေ–ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ပရိတ္တာရမဏာ– ကာမတရားဟူသော အာရုံရှိကုန်၏၊ (သေက္ခ ၊ပေ၊ ခီဏာသဝါနံ–တို့၏၊) အတိပဂုဏာနံ–အလွန် အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်ပြီးကုန်သော၊ ပဌမဈာနာဒီနံ– ပဌမစျာန်အစရှိသည်တို့ကို၊ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ–ဆင်ခြင်ရာအခါ၌၊ မဟဂ္ဂတာ

ခီဏာသဝါနံ။ ။"ရဟန္တာတို့၏ အသက္ကစ္စဒါနစသည် ပြုရာအခါ မဟာ ကြိယာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပာဒ်ဖြင့် ကာမတရားတို့ကို အာရုံပြုရာဝယ် "ပရိတ္တာ ရမဏ ဖြစ်၏"ဟု ဆိုရာ၌ အဘယ်ကို အသက္ကစ္စဒါနစသည်ဟု မှတ်ရမည်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–ထိုဒါနစသည်ကို လေးလေးစားစား မပြုခြင်းကို အသက္ကစ္ စ ဒါနစသည်ဟု မှတ်ပါ၊ "လေးလေးစားစားမပြု"ဟူရာ၌လည်း ပျင်းရိ၍ မပြုခြင်းဟု မမှတ်ရ၊ "အားထုတ်မှုကြောင့်ကြမှု မပြုခြင်း"ဟုသာ မှတ်ပါ၊ အသက္ကစ္စကို "ပစ္စ ဝေက္ခဏ, ဓမ္မသဝနတို့၌လည်း ယှဉ်ပါစေ၊ "ခီဏာသဝါနံ ၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊– ဋီကာ၊] ပုထုဇဉ် သေက္ခတို့၌ကား ပျင်းရိခြင်း, စိတ်ဆိုးခြင်းစသည်ကြောင့်လည်း အသက္ကစ္စဒါနစသည် ဖြစ်နိုင်၏။

အတိပဂုဏာနံ။ ။အလွန် အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်ပြီးသောစျာန်ကို ဆင်ခြင် ရာ၌ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပာဒ်ဖြင့်လည်း (အလွန် ဂရုမစိုက်ရဘဲ, လေးလေးစားစား မပြုရဘဲ) ဆင်ခြင်နိုင်ကြောင်းကို သိစေလိုမှ "အတိပဂုဏာနံ"ဟု ဆိုသည်၊ "အတိပ

ရမဏာ–မဟာဂ္ဂုတ်တရားဟူသော အာရုံရှိကုန်၏၊ [ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ်ဖြင့် မဟာဂ္ဂုတ်တရားကို ဆင်ခြင်သည်၊] ကသိဏနိမိတ္တာဒိ ပညတ္တိ ပစ္စဝေက္ခဏ ကာလေ–ကသိုဏ်းနိမိတ် အစရှိသောပညတ်ကို ဆင်ခြင်ရာအခါ၌၊ နဝတ္တဗ္ဗာ ရမဏာ–ကာမ မဟာဂ္ဂုတ် အပ္ပမာဏဟု မဆိုထိုက်သောအာရုံရှိကုန်၏၊ (ပညတ်ဟူသော အာရုံရှိကုန်၏၊) [ကသိဏနိမိတ္တာဒိပညတ္တိဖြင့် ရှေးပညတ်ခန်း၌ "တီဏိ လက္ခဏာနိ"ဟုလည်းကောင်း, "အဟံ"စသည်ဟုလည်းကောင်း ပြခဲ့သော ဥပါဒါပညတ်အားလုံးကို ဆိုသည်။]

အကုသလတော–အကုသိုလ်မှ၊ ဝါ–အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရော–နှင့်သော၊ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တ စိတ္တုပ္ပာဒါ–တို့သည်၊ ပဌမပဏ္ဏာသာယ–ငါးဆယ့်ငါးပါးသော၊ ကာမာဝစရမမ္မာနံ–တို့ကို၊ သတ္တော သတ္တောတိ–သတ္တဝါ သတ္တဝါဟူ၍၊ ပရာမသန ၊ပေ၊ ကာလေ–မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်ရာအခါ, လွန်စွာ သာယာရာအခါ, လွန်စွာ နှစ်သက်ရာအခါ၌၊ ပရိတ္တာရမဏာ–ကုန်၏၊ တေနေဝါကာရေန–ထို ပရာမသနစသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ပင်၊ သတ္တဝိသတိ–သော၊ မဟာဂ္ဂတဓမ္မေ–တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တိကာလေ–ဖြစ်ရာအခါ၌၊ မဟာဂ္ဂတာရမဏာ–မဟာဂ္ဂုတ်တရားဟူသော အာရုံရှိကုန်၏၊ ပဏ္ဏတ္တိ ဓမ္မေ–ပညတ်တရားတို့ကို၊ အာရဗ္ဘ–၍၊ ပဝတ္တနကာလေ–ဖြစ်ရာအခါ၌၊ သိယာ–ရံခါ၊ နဝတ္တဗ္ဗာရမဏာ–ပရိတ္တ, မဟာဂ္ဂုတ် အပ္ပမာဏဟု မဆိုထိုက်သောပညတ်ဟူသော အာရုံရှိကုန်၏။

ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တာနံ–ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ်စိတ်တို့၏၊ တေယေဝ ဓမ္မေ–ထိုတရားတို့ကိုပင်၊ အာရဗ္ဘ, ကေဝလံ–ပရာမသနမဖက်, သက်သက်၊ အသာဒနာဘိနန္ဒနဝသေန–လွန်စွာ သာယာခြင်း, လွန်စွာ နှစ်သက်ခြင်းတို့၏စွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တိယံ–ဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တာနံ–ပဋိဃသမ္ပယုတ်စိတ်တို့၏၊ ဒေါမနဿဝသေန–ဒေါမနဿ၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ပဝတ္တိယံ–၌လည်းကောင်း၊) ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပာဒဿ–၏၊ အနိဋ္ဌာနဂတဝသေန (အနိဋ္ဌဂတ်တဝသေန–

ဂုဏာစျာန်ကို ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဖြင့်သာ ဆင်ခြင်၏ဟု အမြဲသတ်မှတ်ခြင်းကို ပြုသည်" ဟု မမှတ်ရ၊ ထိုအတိပဂုဏာစျာန်များကို ဉာဏသမ္ပယုတ်က သာ၍ပင် ဆင်ခြင်နိုင်ပါသေး၏၊ [အတိပဂုဏာနန္တိ ဝစနံ ၊ပေ၊ အတိပဂုဏာနန္တိ အာဒိ–ဋ္ဌိကာ။]

ပဌ ၊ပေ၊ နန္ဒနကာလေ။ ။ကာမစိတ် ငါးဆယ့်လေးပါးနှင့် ရုပ်တရားတို့ကို "ပဌမပဏ္ဏာသ ကာမာဝစရမမ္မ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို တရားတစ်မျိုးမျိုးကို ဒိဋ္ဌိဖြင့် "ပုဂ္ဂိုလ်–သတ္တဝါ–ငါ–သူ"စသည်ဖြင့် ထင်မှတ်မှု, သုံးသပ်မှုကို "ပရာမသန"ဟု ခေါ်၏၊ ထို တရားတစ်မျိုးမျိုးကို ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ် သောမနဿသဟဂုတ်ဖြစ်သော ရာဂဖြင့် သာယာမှုကို "အသာဒန"ဟု ခေါ်၏၊ ထို တရားတစ်မျိုးမျိုးကို ပီတိပြဠာန်းသော တဏှာဖြင့် နှစ်သက်မှုကို "အဘိနန္ဒန"ဟု ခေါ်သည်၊ [ပရာမသနန္တိ ဒိဋ္ဌိယာ ကိစ္စံ, အသာဒနန္တိ သောမနဿရာဂဿ ကိစ္စံ, အဘိနန္ဒနန္တိ သပ္ပီတိက တဏှာယ ကိစ္စံ၊–ယောဇနာ။]

မှုကွဲ) ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့ မရောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ပဝတ္တိယံ–ဌိလည်းကောင်း၊) ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတာသ–ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်၏၊ ဝိက္ခေပဝသေန–ပျံ့လွင့်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဂုပသမဝသေနစ–မငြိမ်သက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တိယံ–ဌိလည်းကောင်း၊ ပရိတ္တ ၊ပေ၊ ရမဏာတာ–ကာမတရား, မဟဂ္ဂုတ်တရား, ပညတ်တရားလျှင် အာရုံရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏၊ ပန–ဆက်၊ ဧတေသု–ဤ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် အစရှိသော စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့တွင်၊ ကေဝမ္မောပိ–တစ်ခုသောတရားသည်လည်း၊ အပ္ပမာဏော–အပ္ပမာဏတရားတို့ကို၊ (လောကုတ္တရာတရားတို့ကို၊) အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တိတုံ–ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ နဿ သက္ကောတိ–မစွမ်းနိုင်၊ တသ္မာ, အပ္ပမာဏာရမဏာ–အပ္ပမာဏာရမဏာတရားတို့သည်၊ နဿ–မဟုတ်ကုန်။

ကုသလတော–မှ၊ ဝါ–ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရော–လေးပါးသော ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့လည်းကောင်း၊ ကြိယတော–မှ၊ ဝါ–နှင်သော၊ စတ္တာရော–တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ အဋ္ဌ–နှင်သော၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တ စိတ္တုပ္ပာဒါ–တို့သည်၊ သေက္ခပုထုဇ္ဇနခီဏာသဝါနံ–တို့၏၊ သက္ကစ္စဒါန ပစ္စဝေက္ခဏ ဓမ္မဿဝနသဝနာဒီသု–လေးလေးစားစား ပေးလှူခြင်း, တရားကို ဆင်ခြင်ခြင်း, တရားနာခြင်း အစရှိသည်တို့ဌ၊ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရေ–အကြင် အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိကုန်သော၊ ဓမ္မေ–တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တိ ကာလေ–ဌ၊ ပရိတ္တ မဟဂ္ဂတ နှ ဝတ္တဗ္ဗာရမဏာ–ကာမ မဟဂ္ဂုတ် ပညတ် ဟူသောအာရုံရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပန–ကား၊ ဂေါတြဘုကာလေ–ဂေါတြဘုကိစ္စတပ်ရာအခါဌလည်းကောင်း၊ [ဝေါဒါနံကိစ္စတပ်ရာအခါကိုလည်း၊ ဂေါတြဘုသဒ္ဒါဖြင့် ယူပါ၊] လောကုတ္တရဓမ္မေ–တို့ကို၊ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေစ–ဆင်ခြင်ရာအခါဌလည်းကောင်း၊ နေသံ–ထို ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့၏၊ အပ္ပမာဏာရမဏာတာ–အပ္ပမာဏာရမဏာတို့၏အဖြစ်ကို၊ (အပ္ပမာဏာအာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊) ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏။

ပန–ဆက်၊ ယံ ဧတံ ရူပါဝစရစတုတ္ထဈာနံ–အကြင် ရူပါဝစရစတုတ္ထဈာန်သည်၊ (အတ္ထိ၊) တံ–ထို ရူပါဝစရစတုတ္ထဈာန်သည်၊ သဗ္ဗတ္ထပါဒကစတုတ္ထံ–သဗ္ဗတ္ထပါဒက စတုတ္ထဈာန်လည်းကောင်း၊ အာကာသကသိဏစတုတ္ထံ–လည်းကောင်း ၊ပေ၊ အနာဂတံသညာဏစတုတ္ထံ–အနာဂတံသညာဏ စတုတ္ထဈာန်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ကုသလတောပိ–ကုသိုလ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကြိယတောပိ–အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒွါဒသဝိဓံ–တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိသည်၊ ဟောတိ။

ဒွါဒသဝိဓံ။ ။ဤကာဌ် "ကုသလတောပိ ၊ပေ၊ စတုဝီသတိဝိဓတာ ဝုတ္တာ ဟောတိ"ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ကုသိုလ်အတွက် သဗ္ဗတ္ထပါဒကစတုတ္ထစသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး, ကြိယာအတွက် တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးအားဖြင့် "နှစ်ဆယ့်လေးပါး ရှိသည်"ဟု ဆိုရာရောက်သည်ဟု မှတ်ပါ။

တတ္ထ–ထိ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော စတုတ္ထစျာန်တို့တွင်၊ သဗ္ဗတ္ထပါဒကစတုတ္ထံ နာမ–သဗ္ဗတ္ထပါဒက စတုတ္ထစျာန်မည်သည်၊ ဝါ–အလုံးစုံသော ဝိပဿနာစသည်တို့၏အခြေခံဖြစ်သော စတုတ္ထစျာန်မည်သည်၊ ဝါ–အလုံးစုံသော ဝိပဿနာစသည်တို့ကြောင့် အကြောင်းရင်းအခြေခံဖြစ်သော စတုတ္ထစျာန်မည်သည်၊ အဋ္ဌသု–နှ်သော၊ ကသိဏေသု–တို့၌၊ (ပဝတ္တံ–ဖြစ်သော၊) စတုတ္ထဈာနံ–စတုတ္ထစျာန်တည်း၊ [အာကာသကသိဏ်းနှင့် အာလောကသိဏ်းကို ချန်၍ "အဋ္ဌသု ကသိဏေသု"ဟု ဆိုသည်၊] ဟိ–ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိယသ္မာ–ကြောင့်၊ တံ–ထိ သဗ္ဗတ္ထပါဒကစတုတ္ထစျာန်သည်၊ ဝိပဿနာယပိ–ဝိပဿနာ၏လည်း၊ ပါဒကံ–အခြေခံသည်၊ ဟောတိ၊ အဘိညာနံပိ–အဘိညာဉ်တို့၏လည်းကောင်း၊ နိရောဓသာပိ–နိရောဓသမာပတ်၏လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋသာပိ–ဝဋ်ဒုက္ခ၏လည်းကောင်း၊ ပါဒကံ, ဟောတိယေဝ–ဖြစ်သ့ည်သာ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သဗ္ဗတ္ထပါဒကန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ။

ပန–ကား၊ အာကာသ ၊ပေ၊ စတုတ္ထာနိ–အာကာသကသိဏ်း၌ဖြစ်သော စတုတ္ထစျာန်, အာလောကကသိဏ်း၌ဖြစ်သော စတုတ္ထစျာန်တို့သည်၊ ဝိပဿနာယပိ–၏လည်းကောင်း၊ အဘိညာနမ္မိ–တို့၏လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋသာပိ–၏ လည်းကောင်း၊ ပါဒကာနိ–အခြေခံတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ နိရောဓပါဒကာနေဝ–

သဗ္ဗတ္ထ ၊ပေ၊ စတုတ္ထံ။ ။"တံ ဟိ ဝိပဿနာယပိ ပါဒကံ"စသော အကျယ်ကို ကြည့်၍ သဗ္ဗတ္ထ၌ ထသည် သာမိအနက်ဟောဟု သိသာ၏၊ "ဝိပဿနာစသော ထိုအလုံးစုံတို့၏ အခြေခံဖြစ်သော စတုတ္ထစျာန်"ဟူလို၊ (တစ်နည်း) ဝိပဿနာစသော အကျိုးတရားတို့ကြောင့် အကြောင်းရင်းအခြေခံဖြစ်သည်ကို "သဗ္ဗတ္ထ ပါဒက"ဟု ဆိုသည်၊ ဤအလို ထပစ္စည်းသည် နိမိတ်အနက်ဟောတည်း၊–ဋီကာ၊ တေန သဗ္ဗေသု ဝိပဿနာဒီသု နိဗ္ဗာဒေတဗ္ဗေသူတိ အတ္ထော၊–အနု။]

ဆက်ဦးအုံ–ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းဖို့ရာ စတုတ္ထစျာန်ကို ဝင်စားလျှင် ဤစတုတ္ထစျာန်သည် ဝိပဿနာ၏အခြေခံဖြစ်၏၊ အဘိညာဉ်ကိုဖြစ်စေဖို့ရာ စတုတ္ထစျာန်ကိုဝင်စားလျှင် အဘိညာဉ်ပါဒကဖြစ်၏၊ နိရောဓသမာပတ်ကို ဖြစ်စေဖို့ရာ စတုတ္ထစျာန်ကို ဝင်းစားလျှင် နိရောဓပါဒကဖြစ်၏၊ ဤစတုတ္ထစျာန်ကြောင့် ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ ဖြစ်ရသောအခါ ဗြဟ္မာဘဝဟူသော ဝဋ္ဋဒုက္ခ၏အခြေခံဖြစ်၏၊ စတုတ္ထစျာန်၏ အကျိုးသည် ဤလေးမျိုးထက် ပိုမြင့်မရှိသောကြောင့် ဤလေးမျိုးကိုပင် "သဗ္ဗတ္ထ" ဟု ဆိုသည်။

အာကာသ ၊ပေ၊ စတုတ္ထာနံ။ ။သင်္ဂြိဟ်၌လာသော အာကာသကသိဏ်း အာလောကကသိဏ်းတို့၌ဖြစ်သော (အာရုံပြုသော) စတုတ္ထစျာန်တည်း၊ [အာကာသ ကသိဏော+ ပဝတ္တံ+စတုတ္ထံ အာကာသကသိဏံ စတုတ္ထံ၊–ယောဇနာ၊] ထိုကသိဏ်းနှစ်ပါးသည် ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်မလာသောကြောင့် ရူပစျာန်မှ ဟုတ်ပါလေရဲ့လား ဟု ယုံမှားဖွယ်ရှိ၍ "တံ ဟိ ရူပါဝစရံ, နှ ဣတရံ"ဟု ဋီကာမိန့်သည်။

နိရောဓပါဒကတို့သည်သာ၊ နေ ဟောန္တိ၊ ဗြဟ္မ ၊ပေ၊ စတုတ္ထာနိ–ဗြဟ္မဝိဟာရနှင့် ယှဉ်သော စတုတ္ထစျာန်, ထွက်သက် ဝင်သက်အာရုံ၌ ဖြစ်သောစတုတ္ထစျာန်တို့သည်၊ ဝိပဿနာယစေဝ–၏လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋသစ–၏လည်းကောင်း၊ ပါဒကာနိ ဟောန္တိ၊ ပန–ဗျတိရိတ်ကား၊ အဘိညာနံ–တို့၏လည်းကောင်း၊ နိရောဓသစ–၏လည်းကောင်း၊ ပါဒကာနိ–တို့သည်၊ နေ ဟောန္တိ–မဖြစ်ကုန်၊ တတ္ထ–ထိုတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော စတုတ္ထစျာန်တို့တွင်၊ ဒသဝိဒမ္မိ–ဆယ်ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ကသိဏဇ္ဈာနံ–ကသိုဏ်းအာရုံ၌ ဖြစ်သောစျာန်သည်၊ (နေ ဝတ္ထုဇ္ဈာရမဏံနာမ. ဟောတိ၌ စပ်၊) ကသိဏပဏ္ဏတ္တိ–ကသိုဏ်းပညတ်ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တတ္တာ–ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မဝိဟာရစတုတ္ထံ–ဗြဟ္မဝိဟာရစတုတ္ထစျာန်သည်၊ သတ္တပဏ္ဏတ္တိ–သတ္တဝါပညတ်ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တတ္တာ–ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာနာပါနစတုတ္ထံ–သည်၊ နိမိတ္တံ–ထွက်သက် ဝင်သက်နိမိတ်ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တတ္တာ–ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပရိတ္တာဒိဝသေန–ပရိတ္တ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်၊ နေ ဝတ္ထုဇ္ဈာရမ္မာ ရမဏာတော–မဆိုထိုက်သော ပညတ်ဓမ္မလျှင် အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နဝတ္ထုဇ္ဈာရမဏံနာမ–နဝတ္ထုဇ္ဈာရမဏာမည်သည်၊ ဟောတိ၊ [နေ ဝတ္ထုဇ္ဈံ–ပရိတ္တ မဟဂ္ဂတ, အပ္ပမာဏဟု မဆိုထိုက်သော၊ အာရမဏံယသာတိ နေ ဝတ္ထုဇ္ဈာရမဏံ၊ ထိုသို့ ကာမ, မဟဂ္ဂုတ်, အပ္ပမာဏဟု မဆိုထိုက်သောအာရုံဟူသမျှ ပညတ်အာရုံချည်းဖြစ်သည်။

ဣဒ္ဓိဝိဓစတုတ္ထံ–ဣဒ္ဓိဝိဓစတုတ္ထစျာန်သည်၊ ပရိတ္တမဟဂ္ဂတာရမဏံ–ကာမမဟဂ္ဂုတ်ဟူသော အာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ကထံ–အဘယ်သို့၊ (ဟောတိ–နည်း၊) ဟိ–ချဲ့၊ တံ–ထို ဣဒ္ဓိဝိဓစတုတ္ထစျာန်သည်၊ ယဒါ–အကြင်အခါ၌၊ ကာယံ–ကိုယ်ကို၊ စိတ္တာသန္နိဿိတံ–စိတ်၌မှီသည်ကို၊ ဣတ္တာ, အဒိဿမာနေန–မမြင်အပ်သော၊ ဝါ–မထင်ရှားသော၊ ကာယေန–ကိုယ်ဖြင့်၊ ဂန္တုကာမော–သွားလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) စိတ္တဝသေန–ဖြင့်၊ ကာယံ–ကို၊ ပရိဏာမေတိ–ညွှတ်စေ၏၊ မဟဂ္ဂတစိတ္တော–မဟဂ္ဂုတ်စိတ်၌၊ သမောဒဟတိ–ကိုယ်ကို ကောင်းစွာထား၏၊

တံ ဟိ ယဒါ ၊ပေ၊ ဟောတိ။ ။ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ်ဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို စိတ်ကဲ့သို့ လျင်မြန်၍ သူတစ်ပါးမမြင်နိုင်အောင် ဖန်ဆင်းလိုက်သောအခါ (၁) ရူပစတုတ္ထစျာန်ကို အခြေခံပါဒကအဖြစ်ဖြင့် ဝင်စားရ၏၊ (၂) "ငါ၏ကိုယ်ထည်သည် စိတ်ကဲ့သို့ လျင်မြန်စေသတည်း"ဟု အဓိဋ္ဌာန်ပြုရ၏၊ ထိုသို့ပြုမူကို "စိတ္တဝသေန ကာယံ ပရိဏာမေတိ, မဟဟဂ္ဂတစိတ္တော သမောဒဟတိ သမာရောပေတိ"ဟု ဆိုသည်၊ (၃) ထို့နောက် စတုတ္ထစျာန်ကို ဝင်စားရ၏၊ (၄) ထို့နောက် အဘိညာဉ်စိတ်ဖြစ်၍ ကိုယ်သည် စိတ်ကဲ့သို့လျင်မြန်သော သူတစ်ပါးလည်းမမြင်နိုင်သော တန်ခိုးဖြစ်၏၊ [ထိုလျင်မြန်သော ရူပကာယအာရုံကို တမင််လာ ကြိုးစားအားထုတ်မှုကြောင့် ရအပ်သောအာရုံဖြစ်၍ "ဥပယောဂလဒ္ဓံ"ဟု ဆိုသည်။

သမာရောပေတိ–ကောင်းစွာတင်သွင်း၏။ တဒ္ဓါ–၌၊ ဥပယောဂလဒ္ဓံ–လုံ့လ ပယောဂကြောင့် ရအပ်သောကိုယ်သည်၊ အာရမဏံ–သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ကတွာ–ဤသို့ပြု၍၊ ရူပကာယာရမဏတော–ရူပ ကာယဟူသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိတ္တာရမဏံ–ကာမတရားဟူသော အာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ–၏။

ယဒါ–၌၊ စိတ္တံ–ကို၊ ကာယသန္နိဿိတံ–ကိုယ်၌ မှီသည်ကို၊ ကတွာ, ဒီဃမာနေန–မြင့်အပ်သော၊ ဝါ–ထင်ရှားသော၊ ကာယေန–ဖြင့်၊ ဂန္ဓကာမော (ဟုတွာ၊) ကာယဝသေန–ဖြင့်၊ စိတ္တံ–ကို၊ ပရိဏာမေတိ–ညွှတ်စေ၏၊ ပါဒကဇ္ဈာနုစိတ္တံ–ပါဒကဈာန်စိတ်ကို၊ ရူပကာယေ–၌၊ သမောဒဟတိ–၏၊ သမောရောပေတိ–၏၊ တဒါ, ဥပယောဂလဒ္ဓံ–လုံ့လပယောဂကြောင့် ရအပ်သော စိတ်သည်၊ အာရမဏံ–သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ကတွာ–ဤသို့ ပြု၍၊ မဟဂ္ဂတစိတ္တာရမဏတော–မဟဂ္ဂုတ်စိတ်ဟူသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟဂ္ဂတာရမဏံ ဟောတိ။

[ဣဒ္ဓိဝိဓစတုတ္ထဈာန်ကို အကျယ်ပြုပြီး၍ ဒိဗ္ဗသောတ စတုတ္ထဈာန်စသည်ကို အကျယ်ပြုလိုသောကြောင့် "ဒိဗ္ဗသောတ စတုတ္ထံ"စသည် မိန့်၊] ဒိဗ္ဗသောတ စတုတ္ထံ–ဒိဗ္ဗသောတစတုတ္ထဈာန်သည်၊ သဒ္ဒံ–သဒ္ဒါရုံကို၊ အာရဗ္ဘ–၍၊ ပဝတ္တတ္တာ–ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကေန္တ ပရိတ္တာရမဏမေဝ–ကေန် ကာမတရားဟူသော အာရုံရှိသည်သာ၊ (ဟောတိ၊) စေတော ပရိယညာဏစတုတ္ထံ–သည်၊ ပရိတ္တံ ၊ပေ၊ ရမဏံ–ကာမ, မဟဂ္ဂုတ်, လောကုတ္တရာတရားဟူသော အာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ကထံ–အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ တံ–ထို စေတောပရိယညာဏစတုတ္ထဈာန်သည်၊ ပရေသံ–သူတစ်ပါးတို့၏၊ ကာမာဝစရစိတ္တဇာနနကာလေ–ကာမာဝစရစိတ်ကို သိရာအခါ၌၊ ပရိတ္တာရမဏံ–သည်၊ ဟောတိ၊ ရူပါဝစရ ၊ပေ၊ ကာလေ–ရူပါဝစရစိတ်, အရူပါဝစရစိတ်တို့ကို သိရာအခါ၌၊ မဟဂ္ဂတာရမဏံ ဟောတိ၊ မဂ္ဂဖလ ဇာနနကာလေ–မဂ်ဖိုလ်တို့ကို သိရာအခါ၌၊ အပ္ပမာဏာရမဏံ–အပ္ပမာဏတရားဟူသော အာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ စ–ဆက်၊ ဇော–ဤ သူတစ်ပါး၏စိတ်ကို သိရာ၌၊ [ရှေးနိဿယ၌ "ဇော–ဤပုထုဇဉ် အစရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်"ဟု ပေး၏။] ပုထုဇ္ဇနော–

ယဒါ စိတ္တံ ၊ပေ၊ အာရမဏံ ဟောတိ။ ။ဤနည်း၌ကား စိတ်ကို ကိုယ်၌ မှီသည်ကို ပြု၍ ဖန်ဆင်း၏၊ အဓိဋ္ဌာနဝိထိဖြင့် "ငါ၏စိတ်အစဉ်သည် ရူပကာယကဲ့သို့ ဖြည်းနှေးပါစေသတည်း"ဟု ပြု၏၊ ဤသို့ ပြုသည်ကို "စိတ်ကို ကိုယ်၌ထား၏" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ ပြုမှုကြောင့် စိတ်ဖြစ်ပုံကား ထူးခြားမှု နှေးမသွားပါ၊ သို့သော် အဘိညာဉ်အစွမ်းကြောင့် စိတ်လိုရာသို့ ကိုယ်ခန္ဓာ လိုက်ပါရသောအခါ စိတ်အစဉ်သည် ထပ်ခါထပ်ခါ ဖြစ်၍နေရကား စိတ်အစဉ်နှေးသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ ကိုယ်ခန္ဓာကိုလည်း အထင်အရှား မြင်နေရ၏၊ [စိတ်ဟူသည်လည်း အဓိဋ္ဌာန်ကြောင်းဖြစ်သော စိတ်၏ အခြေခံ ဈာန်စိတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "မဟဂ္ဂတာရမဏ"ဟု ဆိုသည်။]

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သောတာပန္နသ–သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စိတ္တံ–ကို၊ နဇာနာတိ–မသိနိုင်၊ သောတာပန္နောဝါ–သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်မူလည်း၊ သကဒါဂါမိသ–၏၊ (စိတ္တံ နဇာနာတိ၊) ဣတိဧဝံ–သို့၊ ယာဝ အရဟတော–ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တိုင်အောင်၊ (တစ်နည်း၊) အရဟတော–ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ယာဝ စိတ္တံ–စိတ်တိုင်အောင်၊ နေတဗ္ဗံ–ဆောင်ထိုက်၏၊ အရဟာပန–ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား၊ သဗ္ဗေသံ–အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ စိတ္တံ–ကို၊ ဇာနာတိ၊ စ–ဆက်၊ အညောပိ–ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှ တစ်ပါးလည်းဖြစ်သော၊ ဥပရိမော–အထက်ဌ ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဟေဋ္ဌိမသ–အောက်ဌဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (စိတ္တံ ဇာနာတိ၊) ဣတိ–သို့၊ အယံ ဝိသေသော–ဤအထူးကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ["စေတောပရိယဉာဏလာဘီ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်က ပုထုဇဉ်၏စိတ်ကို သိနိုင်၏ ၊ပေ၊ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်က သကဒါဂါမ်မှစ၍ အောက်အောက်ပုဂ္ဂိုလ် အားလုံး၏စိတ်ကို သိနိုင်၏"ဟူလို။]

ယထာကမ္မူပဂဉာဏစတုတ္ထံ–သည်၊ ကာမာဝစရ ကမ္မဇာနနကာလေ–ကာမာဝစရက်ကို သိရာအခါ၌၊ ပရိတ္တာရမဏံ ဟောတိ၊ ရူပါဝစရာ ၊ပေ၊ ကာလေ–ရူပါဝစရက် အရူပါဝစရက်ကို သိရာအခါ၌၊ မဟဂ္ဂတာရမဏံ ဟောတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏစတုတ္ထံ–သည်၊ ရူပါရမဏတ္တာ–ရူပါရုံဟူသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကန္တ ပရိတ္တာရမဏမေဝ (ဟောတိ၊) ပုဗ္ဗေနိဝါသ ဉာဏစတုတ္ထံ–သည်၊ ပရိတ္တ ၊ပေ၊ ရမဏံ–ကာမအာရုံ, မဟဂ္ဂုတ်အာရုံ, အပ္ပမာဏအာရုံ, နဝတ္တဗ္ဗအာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ကထံ–အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ တံ–ထို ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏစတုတ္ထစျာန်သည်၊ ကာမာ ၊ပေ၊ ကာလေ–ကာမာဝစရခန္ဓာတို့ကို အစဉ်လိုက်၍ အောက်မေ့ရာအခါ၌၊ ပရိတ္တာရမဏံ

သောတာပန္နသ စိတ္တံ။ - ။"ပုထုဇဉ်သည် သောတာပန်၏စိတ်ကို မသိနိုင်" ဟူရာ၌ "သောတာပန်၏သီးခြားဖြစ်သော မဂ်စိတ် ဖိုလ်စိတ်ကိုသာ မသိနိုင်"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ပရစိတ္တအဘိညာဉ်ရသော ပုထုဇဉ်က သောတာပန်၏လောကီစိတ်များ ကိုကား သိနိုင်ပါသည်၊ မှန်၏–မာရ်နတ်သည် (အဘိညာဉ်မဟုတ်သော) နတ်တန်းခိုး ဖြင့်သော်မှ ဘုရားရှင်၏လောကီစိတ်ကို သိနိုင်၏ဟု ဆိုပါသည်၊ [ဘဂဝတော စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ မာရော ၊ပေ၊ အာဟ၊...မာရသ်ယုတ်, ပဌမဝဂ်, တပေါကမ္မသုတ်။]

ယာဝ ၊ပေ၊ နေတဗ္ဗံ။ ။စာအုပ်တို့ဝယ် ယာဝနောက်ဌ အရဟတောဟု ဆဋ္ဌီ ယန္တ တွေ့ရ၏၊ ယာဝနှင့်ယှဉ်ရာဌ ဒုတိယာ ပဋ္ဌမိတစ်မျိုးမျိုးသာ ရှိရိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ယာဝ အရဟတာ"ဟု ပဋ္ဌမျန္တ ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ "သကဒါဂါမိ အနာဂါမိသ, အနာဂါမိ အရဟတော စိတ္တံ နဇာနာတိ"ဟု ဆောင်ပါလေ–ဟူလို၊ [ယောဇနာဌ်ကား "ယာဝ အရဟတော စိတ္တာ"ဟု တွေ့ရ၏၊ နေတဗ္ဗ၏ကံအဖြစ်ဖြင့် စိတ္တံကို ထည့်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် "ယာဝ အရဟတော စိတ္တံ"ဟု ပဌမန္တ ဖြစ်ဟုန်တူသည်။]

ဟောတိ၊ ရူပါဝစရာ ၊ပေ၊ ကာလေ–ရူပဝစရခန္ဓာ, အရူပါဝစရခန္ဓာတို့ကို အစဉ်လိုက်၍ အောက်မေ့ရာအခါ၌၊ မဟဂ္ဂတာရမဏ် (ဟောတိ၊) အတီတေ–လွန်လေပြီးသောအခါ၌၊ အတ္တနာဝါ–မိမိသည်သော်လည်းကောင်း၊ ပရေဟိဝါ–သူတစ်ပါးတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဘာဝိတံ–ဖြစ်စေအပ်ပြီးသော၊ မဂ္ဂ–ကိုလည်းကောင်း၊ သစ္ဆိကတံ–မျက်မှောက် ပြုအပ်ပြီးသော၊ နိဗ္ဗာနံ–ကိုလည်းကောင်း၊ (သစ္ဆိကတံ–သော၊) ဖလံ–ကိုလည်းကောင်း၊ အနုဿရဏာ ကာလေ–၌၊ အပ္ပမာဏာရမဏ် (ဟောတိ၊) ၂သင်္ခါယနာမူ၌ "အတီတေ အတ္တနာဝါ ပရေဟိဝါ ဘာဝိတမဂ္ဂံ သစ္ဆိကတဖလဉ္စ အနုဿရဏာကာလေ"ဟု ရှိ၏။] အတီတေ–၌၊ ဗုဒ္ဓါ–ဘုရားရှင်တို့သည်၊ မဂ္ဂံ–ကို၊ ဘာဝယိ"သု–ဖြစ်စေတော်မူကြကုန်ပြီ၊ ဖလံ–ကို၊ သစ္ဆာကံသု–မျက်မှောက် ပြုတော်မူကြကုန်ပြီ၊ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ–နိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာယိ"သု–ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဆိန္နဝဋ္ဋမကာနုဿရဏာဝသေန–ပြတ်ပြီးသော သံသရာလမ်းခရီး ရှိတော်မူကြကုန်သော ဘုရားရှင်တို့ကို အစဉ်လိုက်၍ အောက်မေ့ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ မဂ္ဂဖလ နိဗ္ဗာန ပစ္စဝေက္ခဏာတောပိ–မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်းအားဖြင့်လည်း၊ အပ္ပမာဏာရမဏ် (ဟောတိ၊) အတီတေ–၌၊ ဝိပဿီနာမ–ဝိပဿီမည်တော်မူသော၊ ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အဟောသိ–ပွင့်တော်မူပြီ၊ တဿ–ထိုဝိပဿီမြတ်စွာဘုရား၏၊ ဗောဓိမတီနာမ–ဗုဒ္ဓမတီမည်သော၊ နဂရံ–မြို့တော်သည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ၊ ဗန္ဓုမာနာမ–ဗန္ဓုမာမည်သော၊ ရာဇာ–မင်းသည်၊ ပိတာ–ခမည်းတော်သည်၊ (အဟောသိ၊) ဗန္ဓုမတီ–ဗန္ဓုမတီမည်သော မိဖုရားသည်၊ မာတာ–မယ်တော်သည်၊ (အဟောသိ၊) ဣတိ အာဒီနာ–သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ နာမ ၊ပေ၊ ကာလေ–နာမည်, အနွယ်, ပထဝီကသိုဏ်းနိမိတ်

ဆိန္နဝဋ္ဋမကာ။ ။ဝဋ္ဋမ်ဟူသော နပုံလိန်ဒ္ဒါသည် "လမ်းခရီးအနက်ဟောဟု အဘိဓာန် (၁၉၀)၌ ဆို၏၊ ဝ–ဂတိမှိ ဓာတ်နောင် ကုမာန်ပစ္စည်း၊ ဧကို ဌပြု၍ မောဂ္ဂလ္လာန် ဏာဒိ (၁၃၁) သုတ်၌ ရှပ်ပြီးစေ၏၊ "ဝဇန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝဋ္ဋမ်–သတ္တဝါတို့၏သွားရာလမ်း, ထိုလမ်းနှင့်တူသောကြောင့် သံသရာဝဋ်လမ်းကိုလည်း "ဝဋ္ဋမ်" ဟု ခေါ်သည်၊ "ဆိန္နံ+ဝဋ္ဋမ်+ယေသံတိ ဆိန္နဝဋ္ဋမကာ–ပြတ်ပြီး၊သော သံသရာလမ်းရှိကြသော (သံဝရာလမ်းဆုံးပြီးကြသော) ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၊ (သမာသန္တ ကပစ္စည်း၊) ယောဇနာ၌ "ဝဋ္ဋမော"ဟု တွေ့ရ၏။

မဂ္ဂ ၊ပေ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာတောပိ။ ။ပစ္စဝေက္ခဏာတောဖြင့် ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်ကိုသာ တိုက်ရိုက်ပြ၏၊ သို့သော် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ကိုလည်းကောင်း, နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုသော တရားတို့ကိုသိခြင်းအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုလည်းကောင်း, ရှေးဦးစွာသိပြီး၍ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်က နောက်မှဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် မဂ္ဂါဒိ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တို့သည် ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်၏ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်မှုကို ပြီးစေနိုင်ကြကုန်၏၊ [အကျိုးပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၏ သိပုံကို ထောက်၍ ရှေ့သွားပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ကလည်း သိနိုင်ကြောင်းကို သိရသည်–ဟူလို။]

အစရှိသည်တို့ကို အစဉ်လိုက်၍ အောက်မေ့ရာအခါ၌၊ နေ ဝတ္ထုဗွာရမဏ် ဟောတိ၊ . . .အနာဂတံသညာဏစတုဏ္ဍေတိ–၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ဟိ–ရဲ့၊ တံ–ထိ အနာဂတံသညာဏစတုဏ္ဍစျာန်သည်၊ အယံ–ဤ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနာဂတေ–နောင်အခါ၌၊ ကာမာဝစရေ–ကာမာဝစရဘုံ၌၊ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ–ဖြစ်လတ့ံ၊ ဣတိ–သို့၊ ဈာနနကာလေ–၌၊ ပရိတ္တာရမဏံ ဟောတိ၊ ရူပါဝစရေ–ရူပါဝစရဘုံ၌၊ (နိဗ္ဗတ္တိဿတိ–လတံ၊ ဣတိ) ဝါ–ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ အရူပါဝစရေ–၌၊ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ–လတ့ံ၊ ဣတိ ဝါ–ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဈာနနကာလေ မဟဂ္ဂတာရမဏံ (ဟောတိ၊) မဂ္ဂ–မဂ်ကို၊ ဘာဝေဿတိ–ဖြစ်စေလတ့ံ၊ ဖလ–ဖိုလ်ကို၊ သစ္ဆိကရိဿတိ–မျက်မှောက်ပြုလတ့ံ၊ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ–နိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ–ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ့ံ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဈာနနကာလေ အပ္ပမာဏာရမဏံ (ဟောတိ၊) အနာဂတေ–၌၊ မေတ္တေ ယျာနာမ–မေတ္တေယျမည်တော်မူသော၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ–ပွင့်တော်မူလတ့ံ၊ အသ–ထို မေတ္တေယျမြတ်စွာဘုရား၏၊ သုဇြဟ္မာနာမ–သုဇြဟ္မာမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏော–ပုဏ္ဏားသည်၊ ပိတာ–ခမည်းတော်သည်၊ ဘဝိဿတိ၊ ဗြဟ္မဝတီနာမ–ဗြဟ္မဝတီမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏီ–ပုဏ္ဏားမသည်၊ မာတာ–မယ်တော်သည်၊ ဘဝိဿတိ၊ ဣတိ အာဒိနာ–သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ နာမဂေါတ္တ ဈာနနကာလေ–အမည် အနွယ်တို့ကို သိရာအခါ၌၊ နေ ဝတ္ထုဗွာရမဏံ ဟောတိ။

[ရူပါဝစရစတုတ္ထစျာန် တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကို အကျယ်ပြုပြီး၍ အရူပါဝစရစတုတ္ထစျာန်စသည်အတွက် ပြလိုသောကြောင့် "အရူပါဝစရစတုတ္ထံ ပန" စသည် မိန့်၊] ပန–ကား၊ အရူပါဝစရစတုတ္ထံ–အရူပါဝစရစတုတ္ထစျာန်ကို လည်းကောင်း၊ အာသဝါနံ ခယစတုတ္ထံစ–အာသဝါနံ ခယစတုတ္ထစျာန်ကို လည်းကောင်း၊ ပါဠိယံ–ပါဠိတော်၌၊ အာဂတဋ္ဌာနေယေဝ–လာရာဌာန၌သာ၊ ကထေဿာမိ–ဆိုပေအုံ့၊ [မနောဒ္ဓါရဝဇ္ဇန်း၏အာရုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ကြိယ ဟေတုက" စသည် မိန့်၊] ဥပေက္ခာသဟဂတာ–ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ ကြိယာ ၊ပေ၊ ဓာတု–ကြိယာအဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ (မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းကို ဆိုသည်၊) သဗ္ဗေသံပိ–နှင့်သော၊ ဧတေသံ ကုသလာကုသလကြိယစိတ္တာနံ–တို့၏၊ ပုရေစာရိကာ–ရှေ့သွားသည်၊ (ဟောတိ၊) တာသာ–ထို ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ကြိယာအဟိတ် မနောဝိညာဏ်ဓာတ်၏၊ တေသု–ထို ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာစိတ်တို့၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ အာရမဏာဘေဒေါ–

ကာမာဝစရေ။ ။"ကာမာဝစရဘုံ ဖြစ်လတ့ံ"ဟူသောစကားသည် ဖြစ်လတ့ံ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော ခန္ဓာကို သိပုံပြသောစကား မဟုတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဟုဆိုလျှင် ပညတ်ဖြစ်သွားလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုဘုံ၌ဖြစ်သော ခန္ဓာကို (ဌာနုပစာရအားဖြင့်) ပြသောစကားတည်း"ဟု မှတ်ပါ၊ [ကာမာဝစရေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိတိ နိဗ္ဗတ္တခန္ဓာနန မာဟ၊–ဣကာ၊ . . . နေ နိဗ္ဗတ္တကခန္ဓာနန်၊–အနု။]

အာရုံအပြားကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန-ကား၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရေ-ဌ်၊ ဝေါဋ္ဌပနဝသေန ဝုဋ္ဌောဏ် အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဝတ္တိယံ-ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ဧကန္တ ပရိတ္တာရမဏာဝ-ကေန် ကာမအာရုံရှိသည်သာ၊ ဟောတိ။

ရူပါဝစရ တိကစတုက္ကဈာနာဒီနံ-ရူပါဝစရတိကစျာန် စတုက္ကစျာန် အစရှိသည်တို့သည်၊ [စတုက္ကနည်းအားဖြင့် တိကစျာန်, ပဉ္စကနည်းအားဖြင့် စတုက္ကစျာန်ဟု ဆိုသည်၊ အာဒိဖြင့် အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်, အာကိဉ္စညာယတနစျာန်တို့ကို ယူ၊] ပရိတ္တာဒိဘာဝေန-ကာမ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ နဝတ္တဗ္ဗမမ္မ-မဆိုထိုက်သော တရားကို၊ (ပထဝီကသိုဏ်းအစရှိသော ပညတ် တရားကို၊) အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တိတော-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ နဝတ္တဗ္ဗာရမဏာနံ-နဝတ္တဗ္ဗတရားဟူသော အာရုံရှိကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတ္ထ-ဤရူပါဝစရတိက စတုက္ကစျာန် အစရှိသည်တို့တွင်၊ ရူပါဝစရာနံ-ရူပါဝစရစျာန်တို့သည်၊ ပထဝီကသိဏာဒီသု-ပထဝီကသိုဏ်းအစရှိသော ပညတ်တို့၌၊ ပဝတ္တန်-ဖြစ်ကုန်၏၊ အာကာသာနဉ္စာယတနံ-စျာန်သည်၊ ဥဿာဒိမာကာသေ-ကသိုဏ်း ကိုးပါးတွင် တစ်ပါးပါးကို ခွာခြင်းကြောင့်ရအပ်သော ကောင်းကင်ပညတ်၌၊ (ပဝတ္တတိ၊) အာကိဉ္စညာယတနံ-စျာန်သည်၊ အာကာသာနဉ္စာယတန ဝိညာဏာ ပဂမေ-အာကာသာနဉ္စာယတနဝိညာဉ်၏ ကင်းခြင်းဟူသော နတ္ထိဘောပညတ်၌၊ (ပဝတ္တတိ၊) ဣတိ-ပရိတ္တာရမဏတိက်ဖွင့် အပြီးတည်း။

၁၄၂၉။ ။မဂ္ဂါရမဏတ္တိကေ-၌၊ အာဒိမှိ-အစ၌၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူ အပ်ကုန်သော၊ အဋ္ဌ-ကုန်သော၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပာဒါ-တို့သည်၊ သေက္ခာ သေက္ခာနံ-သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်, အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ အတ္တနာ-မိမိသည်၊ ပဋ္ဌိ ဝိဒ္ဓမဂ္ဂါနံ-ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီးသောမဂ်တို့ကို၊ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ-ဆင်ခြင် ရာ အခါ၌၊ မဂ္ဂါရမဏာ-မဂ်ဟူသော အာရုံရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ပန-ကား၊ မဂ္ဂေန-မဂ်နှင့်၊ အသဟဇာတတ္တာ-တကွ မဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊

အဋ္ဌ ၊ပေ၊ စိတ္တုပ္ပာဒါ။ ။ဤစိတ္တုပ္ပာဒတို့၏ "သိယာ မဂ္ဂါရမဏာ နု မဂ္ဂ ဟေတုကာ"အရ "သေက္ခာ သေက္ခာနံ ၊ပေ၊ နု မဂ္ဂဟေတုကာ"ဟုလည်းကောင်း, "သိယာ မဂ္ဂါဓိပတိနော"အရ "အတ္တနာ ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓံ ၊ပေ၊ မဂ္ဂါဓိပတိနော"ဟုလည်းကောင်း, "သိယာ နု ဝတ္တဗ္ဗာ မဂ္ဂါရမဏာတိပိ မဂ္ဂါဓိပတိနောတိပိ"အရ "အညမ္ဘာရမဏာ ကာလေ ၊ပေ၊ မဂ္ဂါဓိပတိနောတိပိ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ နောက်၌လည်း ပါဠိတော်အစဉ်အတိုင်း ဖွင့်ပြလိမ့်မည်။

အသဟဇာတတ္တာ။ ။သဟဇာတဟုဆိုလျှင် တကွဖြစ်ဘက် ရုပ်နာမ်နှစ်မျိုး လုံးရသောကြောင့် ဤနေရာ၌ နာမ်တရားအချင်းချင်း မယှဉ်ပုံကိုသာ ပြလိုရကား "အသမ္ပယုတ္တတ္တာ"ဟု အနက်မှတ်ရမည်၊ နာမ်တရားအချင်းချင်းကိုသာ သမ္ပယုတ်ဟု သုံးလေ့ရှိသည်၊ ပြခဲ့သော ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့သည် လောကုတ္တရာမဂ်နှင့် မယှဉ်ကြသောကြောင့် "နု မဂ္ဂဟေတုကာ-မဂ်နှင့်ယှဉ်သော ဟိတ်ရှိသော တရားများ မဟုတ်ကြ"ဟူလို။

(မယှဉ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) မဂ္ဂဟေတုကာ–မဂ္ဂဟေတုကတို့သည်၊ နဟောန္တိ)–မဖြစ်ကုန်၊ အတ္ထနာ–မိမိသည်၊ ပဋိဝိဒ္ဓံ–ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီးသော၊ မဂ္ဂံ–ကို၊ အရံ–အလေးဂရကို၊ ကတွာ, ပစ္ဆာဝေဗ္ဘဏ္ဍကာလေ–၌၊ အာရမဏာဓိပတိဝသေန–အာရမဏာဓိပတိ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ မဂ္ဂါဓိပတိနော–မဂ္ဂါဓိပတိတို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) အညဓမ္မာရမဏကာလေ–မဂ်တရားမှ တစ်ပါးသောတရားကို အာရုံပြုရာအခါ၌၊ မဂ္ဂါရမဏာတိပိ–မဂ္ဂါရမဏာတို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂါဓိပတိနောတိပိ–မဂ္ဂါဓိပတိတို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ နဝတ္တဗ္ဗာ–မဆိုထိုက်ကုန်။

စတ္တာရော–နှင်သော၊ အရိယမဂ္ဂါ–အရိယာမဂ်တို့သည်၊ မဂ္ဂသခ်ါတသ–မဂ်ဟု ဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ မဂ္ဂသမ္မယုတ္တသဝါ–မဂ်နှင့်ယှဉ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဟေတုနာ–ဟိတ်၏၊ အတ္ထိတာယ–ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကန္တဟေ–ဧကန်အားဖြင့်၊ မဂ္ဂဟေတုကာဝ–မဂ္ဂဟေတုကတို့သည်သာတည်း၊ ပန–ကား၊ ဝိရိယံဝါ–ဝီရိယကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝိမံသံဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဧဇ္ဇကံ–အကြီးအကဲကို၊ ကတွာ–၍၊ မဂ္ဂဘာဝနာကာလေ–မဂ်ကို ဖြစ်စေရာအခါ၌၊ သဟဇာတာဓိပတိနာ–သဟဇာတာဓိပတိအားဖြင့်၊ သိယာ–အချို့တို့ကား၊ မဂ္ဂါဓိပတိနော–မဂ္ဂါဓိပတိတို့သည်၊ ဆန္ဒစိတ္တာနိ–ဆန္ဒစိတ္တတို့တွင်၊ အညတရ ဧဇ္ဇကကာလေ–တစ်ပါးတစ်ပါး၏ အကြီးအကဲဖြစ်ရာအခါ၌၊ သိယာ–တို့ကား၊ မဂ္ဂါဓိပတိနောတိ–မဂ္ဂါဓိပတိတို့ဟူ၍၊ နဝတ္တဗ္ဗာ–မဆိုထိုက်ကုန်။

ဒွါဒသဝိဓေ–တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိသော၊ [သဗ္ဗတ္ထဒါဒက စတုတ္ထစျာန်စသော တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကို ဆိုသည်၊] ရူပါဝစရစတုတ္ထစျာနေ–၌၊ သဗ္ဗတ္ထပါဒက စတုတ္ထာဒီနိ–သဗ္ဗတ္ထပါဒက စတုတ္ထအစရှိကုန်သော၊ နဝ–နှင်သော၊ စျာနာနိ–တို့သည်၊ မဂ္ဂါရမဏာနိ–မဂ်ဟူသော အာရုံရှိသောစျာန်တို့သည်၊ နေဝဟောန္တိ–မဖြစ်ကုန်၊ မဂ္ဂဟေတုကာနိ–မဂ်နှင့်ယှဉ်သော ဟိတ်ရှိသောစျာန်တို့သည်၊ နဟောန္တိ၊) မဂ္ဂါဓိပတိနိ–မဂ်ဟူသော အဓိပတိရှိသောစျာန်တို့သည်၊ နဟောန္တိ၊) ပန–ကား၊ စေတော ၊ပေ၊ စတုတ္ထာနိ–စေတော ပရိယဉ္စာဏစတုတ္ထစျာန်, ပုဗ္ဗေနိဝါသဉ္စာဏစတုတ္ထာစျာန်, အနာဂတံသဉ္စာဏစတုတ္ထစျာန်တို့သည်၊ အရိယာနံ–အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ မဂ္ဂစိတ္တာဇာနနကာလေ–မဂ်စိတ်ကို သိရာအခါ၌၊ မဂ္ဂါရမဏာနိ–မဂ်ဟူသော အာရုံရှိသောစျာန်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပန–ကား၊ မဂ္ဂေန–နှင့်၊ အသဟာဇာတတ္တာ–ကြောင့်၊ မဂ္ဂဟေတုကာနိ–တို့သည်၊

အညဓမ္မာရမဏာကာလေ။ ။မိမိမဂ်မှတစ်ပါး အခြားတရားတို့ကို အာရုံပြုရာအခါ၌ မဂ္ဂါရမဏာဟုလည်းကောင်း, မဂ္ဂါဓိပတိဟုလည်းကောင်း မဆိုရဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသောကြောင့် မဂ်ကို အာရုံပြုသောအခါ အမြဲ မဂ္ဂါဓိပတိရနေသည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်၏၊ "သို့သော် မိမိမဂ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း အလေးဂရမပြုဘဲ အာရုံပြုရာအခါ၌ မဂ္ဂါဓိပတိအဖြစ်ပင် မဆိုထိုက်"ဟု ဋီကာဆိုသည်။

နဲ (ဟောန္တိ၊) မဂ္ဂ–ကို၊ ဂရုံ–အလေးဂရကို၊ ကတ္တာ, အပဝတ္တိတော–မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ မဂ္ဂါဓိပတိနိ–တို့သည်၊ နဲ (ဟောန္တိ။)

ပန–ပရိဟာရ ၊ပေ၊ အံ့၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧတာနိ–ဤစေတောပရိယညာဏစသော စတုတ္ထစျာန်တို့သည်၊ မဂ္ဂ–ကို၊ ဂရုံ–အလေးဂရကို၊ နဲ ကရောန္တိ–မပြုကုန်သနည်း။ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း။ အတ္တနော–မိမိဟူသော စတုတ္ထစျာန်၏၊ မဟဂ္ဂတတာယ–မဟာဂျုတ်တရားတို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–မြတ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဧတာနိ–တို့သည်၊ မဂ္ဂံ ဂရုံ နဲ ကရောန္တိ–နဲ၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း။) ဟိ–ချဲ့၊ (တစ်နည်း။) ဟိ–ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ ရာဇာနံ–မင်းကို၊ သဗ္ဗော–အလုံးစုံသော၊ လောကော–တိုင်းသူပြည်သား လူအများသည်၊ ဂရုံ–ကို၊ ကရောတိ–ပြု၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် လူအပေါင်းက အလေးပြုပါသော်လည်း၊ မာတာပိတရော–မယ်တော် ခမည်းတော်တို့သည်၊ (ဂရုံ–ကို၊) နဲ ကရောန္တိ ယထာ–နဲသကဲ့သို့၊ ဟိ–မှန်၊ တေ–ထို မယ်တော် ခမည်းတော်တို့သည်၊ ရာဇာနံ–ကို၊ ဒိသ္မာ–၍၊ အာသနာ–နေရာမှ၊ နဲ ဝုဋ္ဌဟန္တိ–မထကုန်၊ အဠလိကမ္မာဒီနိ–လက်အုပ်ချီမူ အစရှိသည်တို့ကို၊ နဲ ကရောန္တိ၊ ဒဟရကာလေ–ငယ်ရွယ်သူ၏အခါ၌၊ (ငယ်ရွယ်စဉ်အခါ၌၊) ဝေါဟာရိတနယေနေဝ–ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုအပ်သောနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေါဟာရန္တိ–ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ဧဝံ–ဤ၊ အတ္တနော–၏၊ မဟဂ္ဂတတာယ–ကြောင့်၊ မဂ္ဂံ–ကို၊ ဂရုံ–ကို၊ နဲ ကရောန္တိ–ကုန်။

ကြိယာ ၊ပေ၊ ဓာတုပိ–ကြိယာ အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ် (မနောဒ္ဓါရဝဇ္ဇန်း)သည်လည်း၊ အရိယာနံ–တို့၏၊ မဂ္ဂပစ္စဝေက္ခဏာကာလေ–၌၊ ပစ္စဝေက္ခဏာပုရေစာရိကတ္တာ–ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၏ ရှေးသွား၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဂ္ဂါရမဏာ–မဂ်ဟူသော အာရုံရှိသောဓာတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပန–ကား၊ မဂ္ဂေန–နှင့်၊ အသဟဇာတတ္တာ–ကြောင့်၊ မဂ္ဂဟေတုကာ–မဂ်နှင့်ယှဉ်သော ဟိတ်ရှိသောဓာတ်သည်၊ နဲ (ဟောတိ၊) မဂ္ဂံ ဂရုံ ကတ္တာ, အပဝတ္တိတော, မဂ္ဂါဓိပတိ–မဂ်ဟူသော အဓိပတိရှိသောဓာတ်သည်၊ နဲ (ဟောတိ၊) ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဂရုံ, နဲ ကရောတိ–နည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း။ အတ္တနော–မိမိဟူသော မနောဒ္ဓါရဝဇ္ဇန်း၏၊ အဟေတုကတာယ–ဟိတ် မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–အတွက်၊ ဟီနတာယ–ယုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇဋ္ဌတာယ–ညံ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဂရုံ, နဲ ကရောတိ၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း။)

ဟိ–ဥပမာဆောင်, ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ ရာဇာနံ–ကို၊ သဗ္ဗော–သော၊ လောကော–သည်၊ ဂရုံ–ကို၊ ကရောတိ–၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် အလုံးစုံသော လောကက အလေးဂရပြုပါသော်လည်း၊ အတ္တနော–၏၊ ပရိဇနာ–အခြွေအရံလူဖြစ်ကုန်သော၊ ခုဒ္ဓဝါမနကစေဋကာဒယော–ငကုန်း, ငကွ, အစေခံ

အစရှိသည်တို့သည်၊ အတ္တနော–၏၊ အညာဏတာယ–ဉာဏ်မရှိသည့်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဏ္ဍိတမနုဿာ ဝိယ–ပညာရှိလူတို့ကဲ့သို့၊ အတိဂရုံ–အလွန် အလေးအမြတ်ကို၊ နဂရောန္တိ ယထာ–နှံ့သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ–တူပင်၊ ဣဒံစိတ္တံ–ဤမနောဒွါရာဝဇ္ဇနီးစိတ်သည်လည်း၊ အတ္တနော အဟေတုကတာယ ၊ပေ၊ မဂ္ဂံ ဂရုံ နဂရောတိ။

ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တကုသလာဒီနိ–ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ကုသိုလ် အစရှိသောစိတ်တို့သည်၊ ဉာဏဘာဝေနစေဝ–ဉာဏ်၏မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ လောကိယဓမ္မာရမဏာတာယစ–လောကီတရားလျှင် အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂါရမဏာဒိဘာဝံ–မဂ္ဂါရမဏာ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကို၊ နလဘန္တိ၊ နဝတ္တဗ္ဗာနေဝ–မဂ္ဂါရမဏာ, မဂ္ဂဟေတုက, မဂ္ဂါဓိပတိဟု မဆိုထိုက်ကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ဣတိ–မဂ္ဂါရမဏာတိက်ဖွင့်အပြီးတည်း။

၁၄၃၂။ ။အတီတာရမဏတ္တိကေ–၌၊ ဝိညာဏ ၊ပေ၊ ဓမ္မာ–ဝိညာဏဉ္စာယတနတရား, နေဝသညာနာသညာယတနတရားတို့သည်၊ ဟေဋ္ဌာ–အောက်၌၊ အတီတသမာပတ္တိ–လွန်လေပြီးသော သမာပတ်ကို၊ (အာကာသာနဉ္စာယတနစိတ်, အာကိဉ္စညာယတနစိတ်ကို၊) အာရဗ္ဘ–၍၊ ပဝတ္တိတော–ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဧကန္တေန–ဧကန်အားဖြင့်၊ အတီတာရမဏာဝ–အတိတ်အာရုံရှိသော တရားတို့သည်သာ၊ (ဟောန္တိ။)

၁၄၃၃။ ။နိယောဂါ အနာဂတာရမဏာ နတ္ထိတိ–ကား၊ နိယမေန–မြဲသောအားဖြင့်၊ ပါဠိယေဏ–အသီးအခြားတစ်မျိုးသော၊ အနာဂတာရမဏံ

ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တ ကုသလာဒီနိ။ ။အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော သဗ္ဗာကုသလ, သဗ္ဗကာမာဝစရဝိပါကစသော တရားတို့ကို ယူ၊ ဉာဏဘာဝေနစေဝ စသည်တို့ကား ထိုတရားတို့အတွက် ရသင့်သည်အားလျော်စွာ အကြောင်းပြစကားတို့တည်း၊ ထိုတရားအားလုံးကိုပင် "မဂ္ဂါရမဏ, မဂ္ဂဟေတုက, မဂ္ဂါဓိပတိ"ဟု မဆိုထိုက်သောကြောင့် "ဣမေဓမ္မာ နဝတ္ဗဗ္ဗာ မဂ္ဂါမဏာတိပိ မဂ္ဂဟေတုကာတိပိ မဂ္ဂါဓိပတိနောတိပိ"ဟု ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသည်၊ ဤပါဠိတော်၌ "နဝတ္ဗဗ္ဗာ"ဟု ရှိသောကြောင့် "နဝတ္ဗဗ္ဗာရမဏ (ပညတ်)တရားကို အာရုံပြုသည်"ဟု မမှတ်ရ၊ ထိုစိတ်တို့က ပရမတ်ကိုလည်း အာရုံပြုကြ၏၊ ထို့ကြောင့် "နဝတ္ဗဗ္ဗာရမဏာနေဝ ဟောန္တိ"စာအုပ်တို့၌ အာရမဏာပါနေသည်ကား ပါ၌ပျက်၊ "နဝတ္ဗဗ္ဗာနေဝ ဟောန္တိ"ဟုသာ ရှိရမည်။

နိယောဂါ။ ။သွာဝိဘတ်၏ဟိတ်အနက်၌ သက်ကြောင်းကို ပြလိုရ၍ "နိယမေန"ဟု ဖွင့်သည်၊ တစ်နည်း–နိယောဂေါ+ယေသံ+အတ္ထိတိ နိယောဂါ=အနာဂတ်အာရုံ၌ အမြဲယှဉ်ခြင်းရှိသော တရားများ၊ ဤနောက်နည်းကား အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်မျိုးအားဖြင့် ဋီကာဖွင့်သော နည်းတည်း၊ [နိယောဂါတိ နိယောဂတော၊ နိယောဂ ဝန္တော ဝါ နိယောဂါ၊ နိယတာတိ အတ္ထော၊–ဋီကာ။]

နာမ–အနာဂတ်အာရုံ ရှိသည်သာမည်သော၊ စိတ္တံ–သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ နနုစ–စောဒနာ ပါဠိုးအုံ့၊ (ကိုး) အနာဂတမသညာဏံ–သည်၊ ဧကန္တေန–အားဖြင့်၊ အနာဂတာ ရမဏံ–အနာဂတ်ဟူသော အာရုံရှိသည်၊ (ဟောတိ)နနု–ဖြစ်သည် မဟုတ်လော၊ စေတောပရိယညာဏမ္မိ–သည်လည်း၊ အနာဂတံ–အနာဂတ်စိတ်ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တတိနနု–ဖြစ်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ–ဤကား စောဒနာတည်း၊ နော နု ပဝတ္တတိ–မဖြစ်မဟုတ် ဖြစ်သည်သာ၊ ပန–ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ပါဠိ ယေဏ–အသီးအခြားတစ်မျိုးသော၊ ဧတေ–ဤအနာဂတံသဉာဏ်, စေတောပရိယဉာဏ်ဟူသော၊ ဧကံ စိတ္တံနာမ–စိတ်တစ်ခုမည်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ရူပါဝစရ စတုတ္ထဇ္ဈာနေန–ရူပါဝစရစတုတ္ထစျာန်ဖြင့်၊ သင်္ခါတတ္တာ–သိမ်းယူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အညေဟိ–အခြားကုန်သော၊ မဟဂ္ဂတ စိတ္တေဟိ–မဟဂ္ဂတ်စိတ်တို့နှင့်၊ မိသကံ–ရောနှောသည်၊ ဟောတိ၊ [အနာဂတံသဉာဏ်, စေတောပရိယဉာဏ်ဟူသည် အဘိညာဉ်ကိစ္စတပ်သော ရူပါဝစရစတုတ္ထစျာန်ဖြစ်၍ အခြားသော မဟဂ္ဂတ်စတုတ္ထစျာန်စိတ်များနှင့် ရောသွားသည်–ဟူလို၊] တေန–ကြောင့်၊ နိယောဂါ အနာဂတာရမဏာ နတ္ထိတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

၁၄၃၄။ ။[ပါဠိတော်ဝယ် ကတမေ ဓမ္မာ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာအရကို ပြလိုရှိ၍ "ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏာနိ"စသည်ကို မိန့်သည်၊] ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏာနိ–ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တို့သည်၊ တိသော–နှံသော၊ မနောဓာတုယောစ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နေသု–နှံသော၊ ရူပါဒီသု–ရူပါရုံအစရှိသော တရားတို့၌၊ ပဝတ္တိတော–ကြောင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏနာမ–ပစ္စုပ္ပန်အရုံရှိသော တရားတို့မည်၏၊ ဒသစိတ္တုပါဒါတိ ဇော–၌၊ ဘာဝ–အဟိတ်ပဋိသန္ဓေစိတ်နှစ်ပါးမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ–နှံသော၊) အဋ္ဌ–နှံသော၊ သဟေတုကာ–သဟိတ်ဝိပါက်စိတ်တို့သည်၊ (မဟာဝိပါက်စိတ်တို့သည်၊) ဒေဝမနုဿာနံ–နတ် လူတို့၏၊ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏကာလေ–ပဋိသန္ဓေယူရာအခါ၌၊ ကမ္မံဝါ–ကံကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကမ္မနိမိတ္တံဝါ–ကမ္မနိမိတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တိယံ–ဖြစ်ရာအခါ၌၊ အတီတာရမဏာ (ဟောန္တိ၊) ဘဝင်္ဂ စုတိကာလေသုပိ–ဘဝင်ဖြစ်ရာအခါ, စုတိဖြစ်ရာအခါတို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ (အတိတ်ကိုပင် အာရုံပြုသည်–ဟူလို။)

ကမ္မနိမိတ္တံဝါ ၊ပေ၊ အတီတာရမဏံ။ ။ကံအာရုံအတွက် အတိတ်ဖြစ်ကြောင်းမှာ အထူးစိစစ်ဖွယ်မလို၊ ကမ္မနိမိတ်အတွက်ကား "ကာမာဝစရ ပဋိသန္ဓိယာ ဆဒ္ဒါရဂ္ဂဟိတံ ကမ္မနိမိတ္တံ ဂတိနိမိတ္တဉ္စ ပစ္စုပ္ပန္နမတီတာရမဏံ ဥပလဗ္ဘတိ"ဟု အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ၌ ဆိုထား၏၊ ထိုအဆိုအတိုင်းပင် မူလဋီကာဆရာလည်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဝိဘင်း အဋ္ဌကထာ၌ အဋ္ဌကထာဆရာကိုယ်တိုင် ဖွင့်လတ်ံကို ထောက်၍ ကမ္မနိမိတ်အတွက် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိနိုင်ကြောင်းကို ဖွင့်ပြထားသည်၊ [ကမ္မနိမိတ္တံ ပန အာရဗ္ဘ ၊ပေ၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊–ဋီကာ။]

ပန–ကား၊ ဂတိနိမိတ္တံ–ဂတိနိမိတ်ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဋ္ဌိသန္ဓိဂ္ဂဟဏကာလေ–ဌိလည်းကောင်း၊ တတော–ထိုပဋ္ဌိသန္ဓေအခါမှ၊ ပရံ–နောက်ဌ၊ ဘဝင်္ဂကာလေ စ–ဘဝင်ဖြစ်ရာအခါဌလည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ (ဟောန္တိ၊) တထာ–ထိုမှတစ်ပါး၊ (ပဋ္ဌိသန္ဓေအခါမှတစ်ပါး ပဝတ္တိအခါဌကား၊) ပဋ္ဌဒ္ဒါရေ–ဌ၊ တဒါရမ္မဏဝသေန–တဒါရုံ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဝတ္တိယံ–ဌ၊ (ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ ဟောန္တိ၊) မနောဒ္ဒါရေပန–ဌကား၊ အတီတာ ၊ပေ၊ ရမ္မဏာနံ–အတီတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိကုန်သော၊ ဇဝနာနံ–တို့၏၊ အာရမ္မဏာ–ကို၊ ဂဟေတွာ, ပဝတ္တိတော–ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အတီတာ ၊ပေ၊ ရမ္မဏာ–အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ။)

ကုသလ ၊ပေ၊ ဓာတုယံပိ–ကုသလဝိပါက် အဟိတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မနောဝိညာဏဓာတ်ဌလည်း၊ (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်ဌလည်း၊) ဧသေဝနယော၊ ဟိ–အထူးကား၊ ကေဝလံ–သက်သက်၊ (အခြားသူတို့၏ပဋ္ဌိသန္ဓေမဖက် သက်သက်၊) သာ–ထိုကုသလဝိပါက်အဟိတ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ မနုဿေသု–လူတို့ဌ၊ ဇစ္စန္ဓာဒီနံ–ဇစ္စန္ဓအစရှိသည်တို့၏၊ ပဋ္ဌိသန္ဓိ–ပဋ္ဌိသန္ဓေသည်၊ ဟောတိ၊ [သင်္ဂြိုဟ်ဌကား "ဘုမ္မဿိတ ဝိနိပါတိကာအသုရာတို့၏ ပဋ္ဌိသန္ဓေလည်းဖြစ်၏"ဟု ဆိုသည်၊] ပဋ္ဌဒ္ဒါရေပိ–ဌလည်း၊ (ပိဖြင့် မနောဒ္ဒါရကိုပင် ပေါင်း၊) သန္တီရဏဝသေနာပိ–ဖြင့်လည်း၊ (ပိဖြင့် ပဋ္ဌိသန္ဓေကိစ္စ, တဒါရုံစသောကိစ္စကို ပေါင်း၊) ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ–သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိအယံ–ကား၊ ဧတ္ထ–ကုသလဝိပါက်အဟိတ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မနောဝိညာဏဓာတ်ဌ၊ ဝိသေသော–အထူးတည်း။

ပန–ကား၊ သောမနဿသဟဂတာ–သောမနဿသဟဂုတ် ကုသလဝိပါက်အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ပဋ္ဌဒ္ဒါရေ–ဌ၊ သန္တီရဏဝသေန–ဖြင့်လည်းကောင်း၊ တဒါရမ္မဏဝသေနစ–ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ပဝတ္တိယံ–ဌ၊) ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ–သည်၊ ဟောတိ၊ မနောဒ္ဒါရေ–ဌ၊ တဒါရမ္မဏဝသေန–ဖြင့်၊ (ပဝတ္တိယံ–ဌ၊) သဟေတုကဝိပါကာဝိယ–သဟိတ်ဝိပါက်တို့ကဲ့သို့၊ အတီတာ ၊ပေ၊ ရမ္မဏာ–အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသည်၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပန–ကား၊ အကုသလ ၊ပေ၊ ဓာတု–အကုသလဝိပါက်အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ကုသလဝိပါကာယ–ကုသလဝိပါက်ဖြစ်သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတာ ဟေတုကာယ–ဥပေက္ခာသဟဂုတ် အဟိတ် မနောဝိညာဓာတ်နှင့်၊

တတော ပရံ ၊ပေ၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ။ ။ဤစကားသည် ဂတိနိမိတ်ကိုအာရုံပြု၍ မရဏာသန္နဝီထိအတွက် ဆိုသောစကားတည်း။ ထိုစကားအရ ဘဝင်မည်မျှ တိုင်အောင် ပစ္စုပ္ပန္နန် ဂတိနိမိတ်ကို အာရုံပြုနိုင်ကြောင်းကို ဋီကာဌပြထားသည်၊ မရဏာသန္နဝီထိ ဆိုရိုးများကိုလည်း ကြည့်ပါ။

သမာနဂတိတာဧ၀-တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်သာ၊ ဟိ-အထူးကား၊ ကေ၀လံ-သက်သက်၊ (သုဂတိပဋိသန္ဓေဖက် သက်သက်၊) သာ-ထိုအကုသလ၀ိပါက် အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ အာပါယိကာနံ-အပါယ်ဘုံ၌ဖြစ်သော သတ္တ၀ါတို့၏၊ ပဋိသန္ဓိဘ၀င်စုတိ၀သေန-ဖြင့်၊ ပ၀တ္တတိ၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤအကုသလအဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်၌၊ ဝိသေသော။

သောမနဿသဟဂတာ-သော၊ ကြိယာဟေတုက မနောဝိညာဏဓာတု-ကြိယာအဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ (ဟသိတုပ္ပဒ်ကို ဆိုသည်၊) ခီဏာသ၀ါနံ-တို့၏၊ ပဋ္ဌဒ္ဒါရေ-၌၊ ပဟဋ္ဌာကာရံ-ပြုံးရယ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကို၊ ကုရုမာနာ-ပြုလျက်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာ ဟောတိ၊ မနောဒ္ဒါရေ-၌၊ အတီတာဒိဘေဒေ-အတိတ်အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော၊ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ, ဟသိတုပ္ပာဒ၀သေန-ဟသိတုပ္ပာဒ်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပ၀တ္တိယံ-၌၊ အတီတာ ၊ပေ၊ ရမဏာ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ။

ကာမာ၀စရကုသလန္တိ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ တာ၀-အကုသိုလ်စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-နိ်သော၊) ကုသလတော-မှ၊ စတ္တာရော-နိ်သော၊ ဉာဏသမ္မယုတ္တစိတ္တုပ္ပာဒါ-တို့သည်၊ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ-သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်, ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ အတီတာဒိဘေဒါနိ-အတိတ်အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော၊ ခန္ဓတုဓာ အာယတနာနိ-တို့ကို၊ သမ္မသန္တာနံ-အနိစ္စစသော အားဖြင့် သုံးသပ်ကုန်စဉ်သော်လည်းကောင်း၊ ပစ္စ၀ေက္ခန္တာနံ-ဆင်ခြင်ကုန်စဉ်သော်လည်းကောင်း၊ အတီတာ ၊ပေ၊ ရမဏာ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပဏ္ဏတ္တိနိဗ္ဗာန ပစ္စ၀ေက္ခဏေ-ပညတ်နိဗ္ဗာန်တို့ကို ဆင်ခြင်ရာအခါ၌၊ နိ ၀တ္တဗ္ဗာရမဏာ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဟု မဆိုထိုက်သောပညတ်, နိဗ္ဗာန်ဟူသောအာရုံရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ဉာဏ၀ိပ္ပယုတ္တော ပိ-တို့၌လည်း၊ သေ၀နယော၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-အထူးကား၊ ကေ၀လံ-ခန္ဓာဓာတ် အာယတနပညတ်တို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်းမဖက် သက်သက်၊ တေဟိ-ထို ဉာဏ၀ိပ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့ဖြင့်၊ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာန ပစ္စ၀ေက္ခဏာ-မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ အယမေ၀-ဤ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တို့ကို မဆင်ခြင်နိုင်ခြင်းသည်သာ၊ ဧတ္ထ-ဤ ဉာဏ၀ိပ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့၌၊ ဝိသေသော-တည်း။

အကုသလတော-မှ၊ စတ္တာရော-နိ်သော၊ ဒိဋ္ဌိသမ္မယုတ္တစိတ္တုပ္ပာဒါ-တို့သည်၊ အတီတာဒိဘေဒါနံ-အတိတ်အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော၊ ခန္ဓဓာတုအာယတနာနံ-တို့ကို၊ အသာဒနာ ၊ပေ၊ ကာလေ-လွန်စွာ သာယာရာအခါ, လွန်စွာ နှစ်သက်ရာအခါ, မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်ရာအခါ၌၊ အတီတာဒိအာရမဏာ-အတိတ်အစရှိသော အာရုံရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပဏ္ဏတ္တိ-ပညတ်ကို၊ အာရဗ္ဘ, အသာဒေန္တ သ-လွန်စွာ သာယာသောပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)လည်းကောင်း၊

အဘိနန္ဒန္တိ သေ-အလွန် နှစ်သက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)လည်းကောင်း၊ သတ္တောသတ္တောတိ-သတ္တောသတ္တောဟူ၍၊ ပရာမသိတ္ဌာ-မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်၍၊ ဂဏ္ဍန္တိ သေ-ယူသောပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)လည်းကောင်း၊ နဝတ္တာဗ္ဗာ ရမဏာ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဟု မဆိုထိုက်သော ပညတ်အာရုံရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဒိဋ္ဌိ ဝိပွယုတ္တောသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-အထူးကား၊ ကေဝလံ-အသာဒန အဘိနန္ဒနမဖက် သက်သက်၊ တေဟိ-ထိုဒိဋ္ဌိဝိပွယုတ် စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့ဖြင့်၊ ပရာမာသဂ္ဂဟဏံ-မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်ခြင်းဟူသော ယူခြင်းသည်၊ နတ္ထိ။

ဒွေ-နှင်သော၊ ပဋ္ဌိဃသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပာဒါ-တို့သည်၊ အတီတာဒီဘေဒေ-နှင်သော၊ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ, ဒေါမနဿိတာနံ-လွန်စွာဖြစ်သော ဒေါမနဿရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏(သန္တာန်၌)၊ အတီတာဒိအာရမဏာ-အတိတ်အစရှိသော အာရုံရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ [ဒေါမနဿံ+သဗ္ဗာတံ ယေသံတိ ဒေါမနဿိတာ၊ သဗ္ဗာတ အသယတ္ထိအနက်၌ ဣတပစ္စည်း သက်၊] ပဏ္ဏတ္တိ-ကို၊ အာရဗ္ဘ, ဒေါမနဿိတာနံ-တို့၏(သန္တာန်၌)၊ နဝတ္တာဗ္ဗာရမဏာ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဟု မဆိုထိုက်သော ပညတ်အာရုံရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ) ဝိစိကိစ္ဆာဒ္ဒုဗ္ဗိ သမ္ပယုတ္တာ-ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ်, ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့သည်၊ တေသု ဧဝ ဓမ္မေသု-ထို အတီတာဒိဘေဒ တရားတို့၌ပင်၊ အနိဋ္ဌာနာဂတဘာဝေန စေဝ (အနိဋ္ဌဂ်တဘာဝေန စေဝ)-ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့ မရောက်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓတဘာဝေနစ-ပြန်လွင့်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တိယံ-ဖြစ်ရာအခါ၌၊ အတီတာ ၊ပေ၊ ရမဏာ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် အာရုံ, အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဟု မဆိုထိုက်သော ပညတ်အာရုံရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ ။

ကြိယတော-မှ၊ အဋ္ဌ-နှင်သော၊ သဟေတုကစိတ္တုပ္ပာဒါ-တို့သည်၊ [မဟာကြိယာစိတ်ကို ဆိုသည်၊] ကုသလစိတ္တုပ္ပာဒဂတိကာ ဧဝ-ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ၊) ကြိယာဟေတုက မနောဝိညာဏဓာတု-ကြိယာအဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်ဟူသော၊ ဥပေက္ခာ သဟဂတာ-ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ်သည်၊ (ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းကို ဆိုသည်၊) ပဉ္စ ဒ္ဒါရေ-၌၊ ဝေါဋ္ဌပနဝသေန-ဖြင့်၊ ပဝတ္တိယံ-၌၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ၊) မနောဒ္ဒါရေ-၌၊ အတီတာ ၊ပေ၊ ရမဏာနုဗ္ဗော-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ ရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဏ္ဏတ္တိနိဗ္ဗာနာရမဏာနဉ္စ-ပညတ်အာရုံ, နိဗ္ဗာန်အာရုံ ရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဇဝနာနံ-တို့၏၊ ပုရေစာရိကာ ကာလေ-ရှေ့သွားဖြစ်ရာအခါ၌၊ အတီတာ ၊ပေ၊ ရမဏာ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ, အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဟု မဆိုထိုက်သောပညတ် နိဗ္ဗာန်အာရုံ ရှိကုန်သည် (ဟောန္တိ ။)

ယထာဝုတ္တာပဘေဒေ–အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ [စတုတ္ထ စျာန်၏ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးအပြားကို ရည်ရွယ်သည်။] ရူပါဝစရဈာနေ–ရူပါဝစရ စျာန်၌၊ ဝါ–တွင်၊ သဗ္ဗတ္ထပါဒက စတုတ္ထံ–သဗ္ဗတ္ထပါဒက စတုတ္ထစျာန် လည်းကောင်း ၊ပေ၊ အာနာပါနစတုတ္ထံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဣမာနိ ပဋ္ဌ–ဤ ငါးပါးသောစျာန်တို့သည်၊ နဝတ္တာဗ္ဗာရမဏာနေဝ–အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဟု မဆိုထိုက်သော ပညတ်အာရုံရှိကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ၊) ဣဒ္ဓိ ဝိဓစတုတ္ထံ–သည်၊ ကာယဝသေန–ဖြင့်၊ စိတ္တံ–ကို၊ ပရိဏာမေန္တ သ–ညွတ် စေသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အတီတပါဒကဈာနစိတ္တံ–အတိတ်ဖြစ်သော ပါဒကစျာန်စိတ် ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တနတော–ကြောင့်၊ အတီတာရမဏံ (ဟောတိ။)

မဟာဓာတုနိဓာနေ–များစွာသော ဓာတ်တော်တို့ကို ဌာပနာရာအခါ၌၊ (များစွာသော ဓာတ်တော်တို့ကို သိုးမှီးသိမ်းဆည်းထားရာအခါ၌၊) မဟာကဿပ ထွေရာဒီနံဝိယ–မဟာပဿပထေရ် အစရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကဲ့သို့၊ ဝါ–တို့သည် ကဲ့သို့၊ အနာဂတံ–အနာဂတ်အကြောင်းအရာကို၊ အဓိဋ္ဌဟန္တာနံ–အဓိဋ္ဌာန်ကုန် စဉ်၊ အနာဂတာရမဏံ ဟောတိ၊ ဟိ–ချဲ့၊ မဟာကဿပထွေရော–သည်၊ မဟာဓာတုနိဓာနံ–များစွာသော ဓာတ်တော်တို့ကို ဌာပနာခြင်းကို၊ ကရောန္တော– သော်၊ အနာဂတေ–နောင်အခါ၌၊ အဌာရသဝဿာဓိကာနိ–တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ် အလွန်ရှိကုန်သော၊ ဒွေဝဿသတာနိ–အနှစ်နှစ်ရာတို့ပတ်လုံး၊ (ဣမေ ဂန္ဓာ)– ဤနံ့သာတို့သည်၊ မာ သုသိ'သု–မခြောက်သွေ့ပါစေကုန်လင့်၊ (ဣမာနိ) ပုပ္ဖာနိ–တို့သည်၊ မာ မိလာယိ'သု–မညှိုးနွမ်းပါစေကုန်လင့်၊ (ဣမေ) ဒီပါ– ဤဆီမီးတို့သည်၊ မာ နိဗ္ဗာယိ'သု–မငြိမ်းပါစေကုန်လင့်၊ ဣတိ–သို့၊ အဓိဋ္ဌတိ ကိရ–အဓိဋ္ဌာန်တော်မူသတတ်၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသော အရာသည်၊ တတ္ထေဝ– ထို အဓိဋ္ဌာန်အပ်သည့်အတိုင်းသာ၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ။

အသဝုတ္တတ္ထေရာ–အသဝုတ္တထေရ်သည်၊ ဝတ္တနိယသေနာသနေ–ဝတ္တ နိယတောကျောင်း၌၊ ဘိက္ခုသံဃံ–ရဟန်းသံဃာကို၊ သုက္ခဘတ္တံ–ခြောက်သော ဆွမ်းကို၊ (ဟင်းမပါသဖြင့် စိုစိုဖတ်ဖတ်မရှိသော ဆွမ်းကို၊ (ဘုဥ္ဇမာနံ–ဘုဉ်း ပေးနေသည်ကို၊ ဒိသွာ–မြင်၍၊ ဥဒကသောဏ္ဍီ–ရေအိုင်သည်၊ ဒီဝသေဒီဝသေ– နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း၊ ပုရေဘတ္တံ–နံနက်အခါ၌၊ ဒဓိရသာ–နို့ဓမ်းအရသာရှိသည်၊ ဟောတု–ဖြစ်စေသတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ အဓိဋ္ဌာဟိ–ပြီ၊ ပုရေဘတ္တံ–၌၊ ဂဟိတံ–

မဟာဓာတုနိဓာနံ။ ။နိဒဟီယတေ–သိုမှီး သိမ်းဆည်းခြင်း၊ နိဓာနံ–ခြင်း၊ မဟာဓာတူနံ–များစွာသော ဓာတော်တို့ကို၊ ဝါ–မြတ်သော အရိုးတော်ဓာတ်တို့ကို+ နိဓာနံ–ခြင်း၊ မဟာဓာတုနိဓာနံ–များစွာကုန် (မြတ်ကုန်သော) အရိုးဓာတော်တို့ကို သိုးမှီး သိမ်းဆည်းထားခြင်း၊ ထိုသို့ မပျောက်မပျက်အောင် မြှုပ်နှံသိမ်းထားခြင်းကိုပင် "ဌာပနာခြင်း"ဟု ခေါ်ကြသည်။

ယူအပ်သောရေသည်၊ ဒဓိရသ်–နို့ခမ်းအရသာရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ပစ္ဆာဘတ္တေ–မွန်းလွဲအခါ၌၊ ပါကတိကမေဝ–ပင်ကိုယ် သဘောရှိသည်သာ၊ ဟော်တိ၊ ပန–ကား၊ ကာယ်–ကိုယ်ကို၊ စိတ္တသန္ဓိသိတံ–စိတ်၌မှီသည်ကို၊ ကတ္တာ, အဒိဿမာနေန–မတွေ့မြင်အပ်သော၊ ဝါ–မထင်ရှားသော၊ ယာယေန–ဖြင့်၊ ဂမနကာလေ–သွားရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ အညဿ–အခြားသော၊ ပါဋ္ဌိ ဟာရိယဿ–တန်ခိုးပြာဋိဟာကို၊ ကရဏကာလေဝါ–ပြုရာခါ၌လည်းကောင်း၊ ကာယ်–ကို၊ အာရဇ္ဇ, ပဝတ္တတ္တာ–ကြောင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏံ ဟောတိ။

ဒိဗ္ဗသောတ စတုတ္ထံ–သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနသဒ္ဒမေဝ–ထင်ရှားရှိသောသဒ္ဒါရုံကိုသာ၊ အာရဇ္ဇ, ပဝတ္တိတော–ကြောင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏံ ဟောတိ၊ စေတောပရိယ ဉာဏ စတုတ္ထံ–သည်၊ အတီတေ–အတိတ်၌၊ သတ္တာဒိဝသဗ္ဗန္တရေ–ခုနစ်ရက်အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ အနာဂတေ–အနာဂတ်၌၊ သတ္တာဒိဝသဗ္ဗန္တရေ–၌လည်းကောင်း၊ ပရေသံ–သူတစ်ပါးတို့၏၊ စိတ္တံ–ကို၊ ဇာနန္တဿ–သိသောပုဂ္ဂိုလ်၏(သန္တာန်၌)အတီတာရမဏံ–အတိတ်အာရုံရှိသည်လည်းကောင်း၊ အနာဂတာရမဏဉ္စ–အနာဂတ်အာရုံရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ပန–ဗျတိရိတ်ကား၊ သတ္တာဒိဝသာတိက္ကမေ–ခုနစ်ရက်ကို လွန်ရာအခါ၌၊ တံ–ထိုအတိတ် အနာဂတ်အာရုံကို၊ ဇာနိတုံ–သိခြင်းငှာ၊ နိ သက္ကောတိ၊ ဟိ–မှန်၊ ဒေ–ဤခုနစ်ရက်လွန်သော အာရုံသည်၊ အတီတာနာဂတံသဉ္ဇာဏာနံ–အတီတံသဉ္ဇာဏ်, အနာဂတံသဉ္ဇာဏ်တို့၏၊ ဝိသယော–တည်း၊ ဒေဝသ–ဤစေတောပရိယဉာဏ်၏၊ (ဝိသယော–အရာသည်၊) နိ–မဟုတ်။

ပန–ကား၊ ဒေဝသ–ဤ စေတောပရိယဉာဏ်၏၊ ပစ္စုပ္ပန္နဇာနနကာလေ–ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို သိရာအခါ၌၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏံ ဟောတိ၊ ပန–ဆက်၊ ဒေါ ပစ္စုပ္ပန္နံ နာမ–ဤပစ္စုပ္ပန် အာရုံမည်သည်၊ ခဏပစ္စုပ္ပန္နံ–ခဏပစ္စုပ္ပန်လည်းကောင်း၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နံ–လည်းကောင်း၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နံ–လည်းကောင်း၊ (ဣတိ–သို့၊)၊

ခဏပစ္စုပ္ပန်။ ။ပတိ (ပတိစ္ဆ)–ထိုထိုအကြောင်းကို စွဲ၍၊ ဥပ္ပန္နံ–ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော (စိတ်စေတသိက် ရုပ်)တရားသည်၊ ပစ္စုပ္ပန္နံ–မည်၏၊ "ဥပါဒ် ဌိ ဘင်သို့ရောက်သော ပစ္စုပ္ပန်တရားသည် ခဏပစ္စုပ္ပန်မည်၏"ဟူလို၊ ခဏ–ဥပါဒ်စသော ခဏသုံးပါးသို့+ ပတ္တံ–ရောက်သော+ပစ္စုပ္ပန္နံ–တည်း၊ ခဏပစ္စုပ္ပန္နံ–ခဏသုံးပါးသို့ ရောက်သောပစ္စုပ္ပန်၊ ["ခဏပ္ပတ္တပစ္စုပ္ပန္နံ"ဟု ဆိုလိုလျက် ပတ္တပုဒ်အကြေ ကြံ၊ ထို့ကြောင့် "ဥပ္ပါဒဌိတိ ဘင်ပ္ပတ္တံ ခဏပစ္စုပ္ပန္နံ"ဟု အဋ္ဌကထာ မိန့်သည်၊ ထိုအဋ္ဌ ကထာ၌လည်း "ဥပ္ပာဒ ဌိတိ ဘင်ံ ခဏတ္တယ ပတ္တံ"ဟု ဆိုလိုသည်။]

သန္တတိ, အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နံ။ ။ရုပ်အစဉ်, နာမ်အစဉ်ကို "သန္တတိ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုရုပ်နာမ်တို့၏ တစ်ကြိမ်နှစ်ကြိမ်သောအစဉ်သည် သန္တတိပစ္စုပ္ပန်မည်၏၊ [သန္တ တိစ+ သာ+ပစ္စုပ္ပန္နံစာတိ သန္တတိ ပစ္စုပ္ပန္နံ၊] တဘဝကာလကို "အဒ္ဓါ"ဟု ခေါ်၏၊ အဒ္ဓါစ+ သော+ပစ္စုပ္ပန္နံစာတိ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နံ–တစ်ဘဝကာလဟူသော ပစ္စုပ္ပန်။

တိဝိခံ–သုံးပါးအပြားရှိသည်၊ (ဟောတိ၊) တတ္ထ–ထို သုံးပါးသောပစ္စုပ္ပန်တို့တွင် ဥပ္ပာဒဋ္ဌိတိဘင်္ဂပ္ပတ္တံ–ဥပါဒ် ဌီ ဘင် ခဏာသို့ ရောက်နေသောစိတ်သည်၊ ခဏပစ္စုပ္ပန္နံ–ခဏပစ္စုပ္ပန်မည်၏၊ [စေတောပရိယဉာဏ်၏အရာဖြစ်၍ စိတ်ကို အရကောက်လိုက်သည်၊ ခဏတ္တယသို့ရောက်သော ရုပ် နာမ်ဟူသမျှ ခဏပစ္စုပ္ပန် ချည်းတည်း။]

ဧက ၊ပေ၊ ပရိယာပန္နံ–တစ်ခု နှစ်ခုသော စိတ်အစဉ်၏အလှည့်အကြိမ်၌ အကျုံးဝင်သောစိတ်သည်၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နံ–မည်၏၊ တတ္ထ–ထိုဧကဒ္ဒိသန္တတိဝါရ ပရိယာပန္နဟူသောစကားရပ်၌၊ [ရှေးနိဿယဝယ် "တတ္ထ–ထိုသန္တတိ ပစ္စုပ္ပန်" ၌ဟု စွဲ၏။] အန္ဓကာရေ–အမိုက်မှောင်၌၊ နိသီဒိတ္တာ–ထိုင်၍၊ အာလောကဋ္ဌာနံ–အလင်းရောင်၏ တည်ရာအရပ်သို့၊ ဂတသ–ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အာရမဏံ–သည်၊ ပါကဋံ–ထင်းရှားသည်၊ နတ္ထိ ဟောတိ–မဖြစ်သေး၊ ပန–ဆက်၊ ယာဝ–အကြင်မျှလောက်၊ တံ–ထို အာရုံသည်၊ ပါကဋံ–ထင်ရှားသည်၊ ဟောတိ၊ တေ(ဏ)ရေ–ဤအတွင်း၌၊ (ပဝတ္တာ–ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပသန္တတိ အရူပသန္တတိဝါရာ–ရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ်တို့၏အလှည့် အကြိမ်တို့ကို၊) ဧကဒ္ဒိသန္တတိဝါရာ–ဧကဒ္ဒိသန္တတိဝါရတို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ [ဤသို့ထည့်၍ အနက်ပေးရကြောင်းကို ဋီကာ၌ပြထားသည်၊ ဋီကာ၌ အခြား နည်းလည်း ဖွင့်သေး၏။]

အာလောကဋ္ဌာနေ–အလင်းရောင်၏တည်ရာ အရပ်၌၊ ဝိစရိတ္တာ–လှည့်လည်ပြီး၍၊ သြဝရက်–တိုက်ခန်းသို့၊ ပဝိဋ္ဌသာပိ–ဝင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း၊ သဟ သာ–အဆောတလျင်၊ ရူပံ–ရူပါရုံသည်၊ (အမှောင်၌ရှိသော ရူပါရုံသည်၊) ပါကဋံ–သည်၊ နတ္ထိ ဟောတိ–မဖြစ်သေး၊ ယာဝ–လောက်၊ တံ–[illegible]ရုံ သည်၊ ပါကဋံ ဟောတိ၊ ဧတ္ထန္တရေ–၌၊ (ပဝတ္တာ, ရူပသန္တတိ အရူပသန္တတိ ဝါရာ–တို့ကို၊) ဧကဒ္ဒိကသန္တတိဝါရာ–တို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–နှ၏၊ ပန–ကား၊ (ရူပါရုံမှတစ်ပါး သဒ္ဒါရုံကား၊) ဒူရေ–အဝေး၌၊ ဌတ္တာ–တည်၍၊ (ဒိသွာနု သုဏာတိ, သုဏာတိ" တို့၌ စပ်၊) ရဇကာနံ–ကဝါသည်တို့၏၊ ဟတ္ထဝိဟာရံ–လက်၏ထူးခြားသော အမှုအရာကိုလည်းကောင်း၊ (အဝတ်ဖွပ်ပုံ ဖွပ်ဟန်ကို

ဧတ္ထန္တရေ ၊ပေ၊ ဝါရာ။ ။အာရုံ၏မထင်ရှားရာ ကာလမှစ၍ ထင်ရှားရာ ကာလ၏အတွင်းသို့ "ဧတ္ထန္တရေ"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုအတွင်း၌ အာရုံထင်ပုံမှာ တချို့၌ မြန်၍ တချို့၌ နှေး၏၊ မြန်သူ့အတွက် ရုပ်နာမ်စဉ်တစ်ကြိမ် ဧကသန္တတိဝါ, နှေးသူ့အတွက်နှစ်ကြိမ်ကို ဒွိသန္တတိဝါရဟု ခွဲခြား၍ "ဧက ဒွိသန္တတိဝါရ"ဟု ဆိုသည်၊ ဤကား ပဋ္ဌိမဘာဏကထေရ်တို့၏အလိုရ သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ကို ပြခြင်းတည်း၊ သံယုတ္တဘာဏကထေရ်တို့၏အလိုမှာ အဌကထာအတိုင်းပင် ထင်ရှားပြီ၊ [ဧတ္ထသန္တရေတိ အပါကဋကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပါကဋကာလော၊ ဧတသ္မိံ အန္တရေ၊ ယသ္မာ ပန ကသိဏစိတ္တိ (အချို့အာရုံ) သီဃံ ပါကဋံ ဟောတိ၊ ကသိဏစိ ဒန္ဓံ၊ တသ္မာ ဧက ဒွိသန္တတိ ဝါရာတိ အနိယမေတ္တာ ဝုတ္တံ၊–အနု၊ အခြားဝါဒများလည်း အနုဒ္ဓ ပြသေး၏။]

လည်းကောင်း၊) ဃဏ္ဏိ ၊ပေ၊ ဝိကာရဏ္ဍ–ခေါင်းလောင်း စည်ကြီး အစရှိသည်တို့က တီးခြင်း၏ ထူးခြားသော အမှုအရာကိုလည်းကောင်း၊ (တီးပုံ တီးဟန်ကို လည်းကောင်း၊) ဒိသွာပိ–မြင်ရ၍လည်း၊ သဒ္ဒ–အသံကို၊ နတာဝသုဏာတိ–မကြားရသေး၊ ပန–ဆက်၊ ယာဝ–လောက်၊ တံ–ထို အသံကို၊ သုဏာတိ–ကြားရ၏၊ ဇာတသ္မိံပိ အန္တရေ–ဌာ်လည်း၊ (ပဝတ္တာ ရူပသန္တာ အရူပသန္တာ ဝါရာ) ကေဒ္ဓိသန္တာဝါရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ–နှ၏၊ ဇဝံ–လျှင်၊ တာဝ–သံယုတ္တ ဘာဏကထေရ်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ)မဇ္ဈမဘာဏကာ–မဇ္ဈိမနိကာယ်ကို ရွတ်ဆိုသော ထေရ်တို့သည်၊ (ဝဒန္တိ ၊)

ပန–ဝါဒန္တရကား၊ သံယုတ္တဘာဏကာ–သံယုတ္တနိကာယ်ကို ရွတ်ဆိုသော ထေရ်တို့သည်၊ (ဝဒန္တိ ဌ စပ်၊) ရူပသန္တာ–ရုပ်တရားတို့၏ အစဉ်လည်းကောင်း၊ အရူပသန္တာ–နာမ်တရားတို့၏ အစဉ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဒွေ–နှ်သော၊ သန္တာယော–အစဉ်တို့ကို၊ ဝတ္တာ–ခွဲခြားကာ ဆိုပြီး၍၊ ဥဒကံ–ရေကို၊ အဂ္ဂမိတ္တာ–နင်း၍၊ ဂတသ–သွားသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ယာဝ–လောက်၊တီရေ–ကမ်းဌ၊ အဂ္ဂန္တ္တုဥဒကလေခါ–နင်းအပ်သော ရေ၏ အရေးအသားသည်၊ နဝိပ္ပသီဒတိ–မကြည်သေး၊ (နင်းလိုက်သည့်အတွက် နောက်သွားရာမှ မကြည်သေး၊ တာဝ–ထို မကြည်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံးလည်းကောင်း၊) အဒ္ဓါနတော–အဖွန့်ရှည်သောခရီးမှ၊ အာဂတသ–လာသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ယာဝ, ကာယေ–ဌ၊ ဥသုမ ဘာဝေါ–အပူငွေ့အဖြစ်သည်၊ နဝူပသမတိ–မငြိမ်းအေးသေး၊ (တာဝ–ထို မငြိမ်းအေးသေးသမျှ ကာလပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ အာတပါ–နေပူမှ၊ အာဂ ဟာ–လာ၍၊ ဂဇ္ဇ–တိုက်ခန်းသို့၊ ပဝိဋ္ဌသ–ဝင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ယာဝ, အန္ဓကာလ ဘာဝေါ–အမိုက်မှောင်၏ အဖြစ်သည်၊ နဝိဂစ္ဆတိ–မကင်းသေး၊ (တာဝ–ထို မကင်းသေးသမျှ ကာလပတ်လုံးလည်းကောင်း၊) အဇ္ဇောဂဇ္ဇေ–တိုက်ခန်းအတွင်း ဌ၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ–ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ မနသိကရိတ္တာ–နှလုံးသွင်း၍၊ ဒီဝါ–နေ့ဌ၊ ဝါတ ပါနံ–လေသောက်ပြူတင်းကို၊ ဝိဝရိတ္တာ–ဖွင့်၍၊ သြလောကေန္တသ–ကြည့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ယာဝ–လောက်၊ အဂ္ဂီနံ–မျက်လုံးတို့၏၊ ဖန္ဒနဘာဝေါ–တုန်လှုပ် ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ နဝူပသမတိ–မငြိမ်းသေး၊ (တာဝ–ထို မငြိမ်းသေး သမျှ ကာလပတ်လုံးလည်းကောင်း၊) အယံ–ဤအစဉ်သည်၊ ရူပသန္တာ တိနာမ–ရုပ်အစဉ်မည်၏၊ ဒွတ္တယော–နှစ်ခု, သုံးခုကုန်သော၊ ဇဝနဝါရော–ဇောစိတ်တို့၏ အလှည့် အကြိမ်တို့သည်၊ အရူပသန္တာ တိနာမ–နာမ်၏ အစဉ်မည်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္တာ–ဆိုပြီး၍၊ တဒုဘယံပိ–ထို ရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ် နှစ်ပါးစုံလုံး သည်လည်း၊ သန္တာ ပစ္စုပ္ပန္နနာမ–မည်၏၊ ဣတိ ဝဒန္တိ ။

ပန–ကား၊ (သန္တာ တိပစ္စုပ္ပန်မှတစ်ပါး, အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်ကား၊ ဧကဘာဝ ပရိ စ္ဆိန္နံ–တစ်ခုသောဘာဝဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သောရုပ်နာမ်သည်၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နံနာမ–မည်၏၊ ယံ–ယင်းအဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်ကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တေ–ဌ၊

ယော စာဝုသော ၊ပေ၊ သံဟီရတိတိ–ယော စာဝုသော ၊ပေ၊ သံဟီရတိဟူ၍၊ (အာယသ္မာတာ မဟာကစ္စာနတ္ထေရေန–သည်၊) ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [အာဝုသော–အရှင်ဘုရားတို့၊ ယောစ မနော–အကြင် ဘဝင်စိတ်သည်လည်း ကောင်း၊ ယေစ ဓမ္မာ–အကြင် ဓမ္မာရုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ (သန္တိ၊) တေ ဥဘယံ–ဤ မန ဓမ္မာရုံနှစ်ပါးစုံသည်၊ ပစ္စုပ္ပန္နံ–အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်မည်၏၊ တသ္မိံ ပစ္စုပ္ပန္နေ–ထိုပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော မနဓမ္မရုံနှစ်ပါးစုံ၌၊ ဆန္ဒရာဂပဋိဗဒ္ဓံ–ဆန္ဒရာဂ နှင့်စပ်သော၊ ဝိညာဏံ–တပ်မက်တတ်သော ဝိညာဉ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဝိညာဏသ–၏၊ ဆန္ဒရာဂပဋိဗဒ္ဓတ္တာ–ဆန္ဒရာဂနှင့် စပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ–ထိုမနဓမ္မာရုံနှစ်ပါးစုံကို၊ အဘိနန္ဒန္တိ–လွန်စွာနှစ်သက်၏၊ တံ–ထိုမန ဓမ္မာရုံနှစ်ပါးစုံကို၊ အဘိနန္ဒန္တော–လွန်စွာနှစ်သက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပစ္စုပ္ပန္နေသု–နိ်သော၊ ဓမ္မေသု–တို့၌၊ သံဟီရတိ–တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် ဆွဲဆောင်အပ်၏။] စ–ဆက်၊ ဇတ္ထ–ဤသုံးမျိုးသော ပစ္စုပ္ပန်တို့တွင်၊ သန္တတိ ပစ္စုပ္ပန္နံ–သည်၊ အဒ္ဓ ကထာသု–တို့၌၊ အာဂတံ–လာပြီ၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နံ–သည်၊ သုတ္တေ–၌၊ (ဘဒ္ဒေ ကရတ္တ စသောသုတ္တန်၌၊ အာဂတံ–လာပြီ။)

ဤ

တတ္ထ–ထိုသုံးမျိုးသော ပစ္စုပ္ပန်တို့တွင်၊ ကေဟိ–အဘယဂိရိဝါသီ အချို့ ထေရ်တို့သည်၊ ခဏပစ္စုပ္ပန္နံ–ခဏပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော၊ စိတ္တံ–သည်၊ စေတောပရိယ ဉာဏသ–၏၊ အာရမဏံ–သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒန္တိ–၏၊ ကိံ ကာရဏာ–အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ (ဣတိ–သို့၊ ဝဒန္တိ–ဆိုကြကုန်သနည်း၊) ယသ္မာ, ဣဒ္ဓိမသ္သစ–စေတောပရိယဉာဏ်ရှိသော တန်ခိုးရှင်၏လည်းကောင်း၊

ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တေ။ ။ဥပရိပဏ္ဏာသ မဟာကစ္စာနထေရ်၏ ဘဒ္ဒေကရတ္တ သုတ်ကို ရည်ရွယ်သည်၊ ထိုသုတ်၌ "ယော စာပိ"ဟု အယံ မပါ၊ ယေစ ဓမ္မာနောက်၌လည်း သမ္မယုတ္တာပုဒ် မပါ၊ ထိုဓမ္မာသည် သမ္မယုတ်စေတသိက် မဟုတ်, ဓမ္မာရုံသာတည်း၊ [မနောတိ ဘဝင်စိတ်၊ ဓမ္မာတိ တေဘူမိက ဓမ္မာရမဏ်၊ ထိုအဋ္ဌကထာ၊] "ဥဘယမေတံ ပစ္စုပ္ပန္နံ"၌ "အဒ္ဓါ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဟောန္တံ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ အဓိပ္ပာယ်ပေါ်အောင် ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ ဝိညာဏ်အရလည်း နိကန္တိဝိညာဉ်ဟု ထိုအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသည်။

သံဟီရတိ။ ။သံပုဗ္ဗ ဟရ–ဟရဏောဓာတ်၊ တိ (တေကို ပြုထားသော တိ၊) ယပစ္စည်းသက်၍, ယကိုချေ၊ ဟနောင် မမောဂ္ဂလ္လာန် ခါဒိကဏ္ဍ (၁၂၃)သုတ်၏ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် (ဤ မ်)လာ၊ မ် ချေ၊ "သံဟီရတိ"ဟု ကမ္မရုပ်ဖြစ်၏ဟု နိသယ၌ ရုပ်တွက်ပြသည်၊ [သံဟီရတိတိ တဏှာဒိဋ္ဌိဘိနန္ဒနာတိ အာကမိယတိ၊–ဋီကာ။]

ဣဒ္ဓိမသ္သစ ပရသ္သစ။ ။ဤနေရာ၌ "စေတောပရိယတန်ခိုးရှင်နှင့် အခြား သောစိတ်ရှင်၏ စိတ်နှစ်မျိုးသည် တပြိုင်နက် ဖြစ်ကြ၏"ဟု ဆိုခဲ့၏၊ နောက်၌ "ဒ္ဝိတိက္ခဏောဝါ ဘင်္ဂက္ခဏောဝါ ပဋိဝိဇ္ဈတိ"ဟု ဆိုပြန်ရာ "ရှေနောက်မည်"ဟု ဋီကာပယ်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–ထိုခဏနှစ်ပါး၌ ဖြစ်သောစိတ်သည် "သူတစ်ပါး၏ စိတ်နှင့် တပြိုင်နက်ဖြစ်သည် မမည်နိုင်သောကြောင့်တည်း"ဟု အကြောင်းပြသည်၊

ပရသဟ–တစ်ပါးသောပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း၊ ကေဝ္ဌဏော–တစ်ပြိုင်နက်သောခဏ၌၊ စိတ္တံ–သည်၊ ဥပပဇ္ဇတိ–ဖြစ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ဣတိ–သို့၊ ဝဒန္တိ–နှ၏၊) ဆက်၊ ဣဒံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ နေသံ–ထိုကေစိဆရာတို့၏၊ သြကမ္မံ–ဥပမာတည်း၊ အာကာသေ–ကောင်းကင်၌၊ ခိတ္တေ–ပစ်လွှင့်အပ်သော၊ ပုပ္ဖမုဋ္ဌိမိ–ပန်းဆုပ်၌၊ ဝါ–တွင်၊ အဝသံ–မချုတ်ကေန်၊ ကေ–တစ်ခုသော၊ ပုပ္ဖံ–ပန်းပွင့်သည်၊ ကေသ–တစ်ခုသော ပန်းပွင့်၏၊ ဝဏ္ဏံ–အညှာကို၊ ပဋ္ဌိဝိဗ္ဗတိ ယထာ–ထိုးမိသကဲ့သို့၊ ဝဏ္ဏေန–အညှာတစ်ခုဖြင့်၊ ဝဏ္ဏံ–အညှာတစ်ခုကို၊ ပဋ္ဌိဝိဗ္ဗတိယထာ–ထိုးမိသကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ပရသ–တစ်ပါးသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စိတ္တံ–ကို၊ ဇာနိဿာမိ–သိအံ့၊ ဣတိ–သို့၊ ရာသိဝသေန–အစု၏အစွမ်းဖြင့်၊ မဟာဇနဿ–များစွာသောလူအပေါင်း၏၊ စိတ္တေ–ကို၊ အာဝဇ္ဇိတေ–ဆင်ခြင်အပ်သော်၊ အဝသံ–မချုတ်ကေန်၊ ဇကသ–တစ်ယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စိတ္တံ–ကို၊ ကေန–တစ်ပါးသော၊ စိတ္တေန–ဖြင့်၊ ဥပ္ပာဒက္ခဏော၀ါ–ဥပါဒ်ခဏ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဋ္ဌိတိက္ခဏော၀ါ–ဋ္ဌိခဏ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဘင်္ဂက္ခဏော၀ါ–ဘင်ခဏ၌သော်လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌိဝိဗ္ဗတိ–ထိုထွင်း၍ သိ၏၊ ဣတိ (ဣဒံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ နေသံ–ထိုကေစိဆရာတို့၏၊ သြပမ္မံ–တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒန္တိ–နှ၏။

ပန–ထိုသို့ပင် ဆိုကြပါကုန်သော်လည်း၊ တံ–ထိုစကားကို၊ (ပဋ္ဌိက္ခိတ္တံ၌ စပ်၊) ဝါ–သည်၊ (အသံယုတ္တံ၌ စပ်၊) ဝဿသတံပိ–အနှစ်တစ်ရာပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ဝဿသဟဿံပိ–အနှစ်တစ်ထောင်ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ အာဝဇ္ဇန္တော–ဆင်ခြင်လသော်၊ ယေန စိတ္တေန–ဖြင့်၊ အာဝဇ္ဇေတိ–ဆင်ခြင်၏၊ ယေန စ–အကြင် စိတ်ဖြင့်လည်း၊ ဇာနာတိ–သိ၏၊ ဒ္ဒိန္ဒ–နှ်သော၊ တေသံ–ထိုဆင်ခြင်ကြောင်း, သိကြောင်းစိတ်တို့၏၊ သဟဘ္ဘာနာဘာ၀တော–အတူတကွတည်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ (တစ်ပြိုင်နက် မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊) အာ၀ဇ္ဇနဇ၀နာနံ–အာ၀ဇ္ဇန်းဇောတို့၏၊ အနိဋ္ဌေ–အလိုမရှိအပ်သော၊ ဌာနေ–မဂ္ဂ၀ိထိ ဖလ၀ိထိမှတစ်ပါးသော ဌာန၌၊ နာနာရမဏာ ဘာ၀ပ္ပတ္တိ

ထို့ပြင်–အခြားသူ့စိတ်၏ ဋ္ဌိခဏ ဘင်ခဏလောက်ကျမှ ဖြစ်ရသောစိတ်သည် "တစ်ပိုင်းက (မချုပ်သေးသော) ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို အာရုံပြု၍, တစ်ပိုင်းက ချုပ်ပြီးသော အတိတ်စိတ်ကို အာရုံပြုရာရောက်သောကြောင့်လည်း ပစ္စုပ္ပန်စိတ်သက်သက်ကို အာရုံပြုရာ မရောက်"ဟု မိန့်သည်၊ [တထာ ယေ ၊ပေ၊ ကေဒေသံ အတီတာရမဏံ အာ၀ဇ္ဇတိ၊–ဋီကာ။]

ဋ္ဌိတိက္ခဏော၀ါ။ ။တတ္ထ ကေစိ၌ ကေစိကို "အာ၀ယဂိရိ၀ါသိထေရ်များ" ဟု ဆိုကြ၏၊ ထိုအတိုင်းမှန်လျှင် ထိုထေရ်တို့သည် စိတ်၏ဋ္ဌိခဏကို အလိုမရှိသောကြောင့် "ဋ္ဌိတိက္ခဏော၀ါ ပဋ္ဌိဝိဗ္ဗတိ"ဟု မဆိုထိုက်တော့ရာဟု ဋီကာဆိုသည်။

အနိဋ္ဌေ ဌာနေ။ ။မဂ္ဂ၀ိထိ ဖလ၀ိထိတို့၌ အာ၀ဇ္ဇန်းက တေဘူမကသခ်ါရကို ဆင်ခြင်၍, မဂ်ဖိုလ်တို့က နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောကြောင့် နာနာရမဏာအဖြစ်ကို အလိုရှိထိုက်၏၊ ထိုမှတစ်ပါး အခြားဌာနများ၌ကား နာနာမရဏာအဖြစ်ကို အလိုမရှိထိုက်။

ဒေါသတောစ–အမျိုးမျိုးသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းဟူသော အပြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အယုတ္တံ–မသင့်၊ ဣတိ–သို့၊ အဌကထာသု–ရှေးအဌကထာတို့၌၊ ပဋိက္ခိတ္တံ–ပယ်အပ်ပြီ၊ ပန–အနွယကား၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နံ–သန္တတိပစ္စုပ္ပန်သည်လည်းကောင်း၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နံ–အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်သည်လည်းကောင်း၊ (စေတောပရိယဉာဏသ–စေတောပရိယဉာဏ်၏၊) အာရမဏံ–သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

တတ္ထ–ထိုသန္တတိပစ္စုပ္ပန်, အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်တို့တွင်၊ ဝတ္တမာနဇဝနဝီထိတော–ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော ဇောဝီထိမှ၊ အတီတာနာဂတဝသေန–အတိတ် အနာဂတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒွိတ္တိဇဝနဝီထိပရိမာဏကာလေ–နှစ်ခု သုံးခုသော ဇောဝီထိအတိုင်း အရှည်ရှိရာ အခါ၌၊ ပရသ–သူတစ်ပါး၏၊ ယံ–စိတ္တံ–သည်၊ (အတ္ထိ၊) သဗ္ဗမ္မိ–အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ တံ–ထိုစိတ်သည်၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နံနာမ–သန္တတိပစ္စုပ္ပန်မည်၊ [ပစ္စုပ္ပန်ဇောဝီထိမှ ရှေ့ဖြစ်သောနှစ်ဝီထိ သုံးဝီထိနှင့်တကွ, နောက်ဖြစ်သော နှစ်ဝီထိ သုံးဝီထိသည် သန္တတိပစ္စုပ္ပန်မည်၏။] ပန–ကား၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နံ–ကို၊ ဇဝနဝါရေန–ဇောဝါရဖြင့်၊ ဒီပေတဗ္ဗော–ပြတိုက်၏၊ ဣတိ–သို့၊ အဌကထာယံ–၌၊ ယံ–အကြင် စကားကို၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ တံ–ထို စကားကို၊ သုဝုတ္တံ–ကောင်းစွာဆိုအပ်ပြီ။

တတြ–ထိုအဌကထာစကားရပ်၌၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဒီပနာ–အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ထင်စွာပြခြင်းတည်း၊ ဣဒ္ဓိမာ–တန်ခိုးရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပရသ–သူတစ်ပါး၏၊ စိတ္တံ–ကို၊ ဇာနိတုကာမော–သိခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) အာဝဇ္ဇေတိ–ဆင်ခြင်၏၊ အာဝဇ္ဇနံ–အာဝဇ္ဇန်းသည်၊ ခဏပစ္စုပ္ပန္နံ–ခဏပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော စိတ်ကို၊ အာရမဏံ–ကို၊ ကတ္တာ, တေနေဝ–ထိုစိတ်နှင့် သာလျှင်၊ သဟ–တကွ၊ နိရုဇ္ဈတိ–ချုပ်၏၊ တတော–ထို အာဝဇ္ဇန်းစိတ်မှ၊ (ပရံ–နောက်၌၊) စတ္တာရိ(ဝါ)–လေးကြိမ်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ဆိုသည်၊) ပဉ္စဝါ–ငါးကြိမ်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ဆိုသည်၊) ဇဝနာနိ–ပရိကမ်ဇော, အဘိညာဉ်ဇောတို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ယေသံ–ယင်းဇောတို့သည်၊ ပစ္ဆိမံ–နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဇောသည်၊ (တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်အတွက် လေးကြိမ်မြောက်ဇော, မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ငါးကြိမ်မြောက်ဇောသည်၊) ဣဒ္ဓိစိတ္တံ–တန်ခိုးစိတ်သည်၊ (စေတောပရိယ အဘိညာဉ်စိတ်သည်၊) ဟောတိ၊ သေသာနိ–နောက်ဆုံးဇောမှ ကြွင်းသောစိတ်တို့သည်၊ ကာမာဝစရာနိ–ကာမာဝစရစိတ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) သဗ္ဗေသံပိ–အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ–ထို ဇောတို့၏၊ နိရုဒ္ဓံ–ချုပ်ပြီးသော၊ (အာဝဇ္ဇန်းနှင့် အတူချုပ်ပြီးသော၊) တဒေဝ စိတ္တံ–ထိုစိတ်သည်ပင်၊ (ထို ခဏပစ္စုပ္ပန်စိတ်သည်ပင်၊) အာရမဏံ ဟောတိ၊ စ–ထိုသို့ပင် ချုပ်ပြီးစိတ်ကို အာရုံပြုပါသော်လည်း၊ တာနိ–ထို ဇောတို့သည်၊ နာနာရမဏာနိ–ကွဲပြားသော အာရုံရှိကုန်သည်၊ နု ဟောန္တိ–မဖြစ်ကုန်၊

အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နဝသေန–အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့်၊ [ဤကား "အဒ္ဓါဝသေန"ဟု ရှိ၏။] ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏတ္တာ–ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကာရမဏာနိ–တူသောအာရုံရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ။)

စ–ဆက်၊ ဧကာရမဏတ္တေ–တူသောအာရုံ ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ) ပိ–ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဣဒ္ဓိစိတ္တမေဝ–တန်ခိုးစိတ်သည်သာ၊ ပရသ–၏၊ စိတ္တံ–ကို၊ ပဇာနာတိ–အပြားအားဖြင့် သိ၏၊ ဣတရာနိ–ဣဒ္ဓိစိတ်မှ တစ်ပါးသော စိတ်တို့သည်၊ (ပရသ စိတ္တံ) နု (ပဇာနန္တိ)–နှ၏၊ စက္ခုဒ္ဒါရေ–ဌ်၊ စက္ခုဝိညာဏမေဝ–စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်သည်သာ၊ ရူပံ–ရူပါရုံကို၊ ပဿတိ ယထာ–မြင်သကဲ့သို့၊ ဣတရာနိ–စက္ခုဝိညာဉ်မှတစ်ပါးသော စိတ်တို့သည်၊ (ရူပံ–ကို၊) နု (ပဿန္တိ) ယထာ–မမြင်ကုန်သကဲ့သို့တည်း၊ ဣတိ (အယံ–ကား၊ ဒီပနာ–အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ထင်စွာပြခြင်းတည်း။) ဣတိ–ဤသို့လျှင်၊ ဣဒံ–ဤစေတောပရိယ အဘိညာဉ်စိတ်သည်၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နသစေဝ–သန္တတိပစ္စုပ္ပန်၏လည်းကောင်း၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နသစ–၏လည်းကောင်း၊ ဝသေန–ဖြင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏံ ဟောတိ၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ယသ္မာ, သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နံပိ–သည်လည်း၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နေယေဝ–အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်၌သာ၊ ပတတိ–ကျ၏၊ (ပါဝင်၏၊) တသ္မာ, ဧတံ–ဤစေတောပရိယ အဘိညာဉ်စိတ်သည်၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နဝသေန–ဖြင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏံ (ဟောတိ၊) ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

[သဗ္ဗတ္ထပါဒကစသော စတုတ္ထစျာန်တို့တွင် စေတောပရိယညာဏစတုတ္ထစျာန်ကို ပြုပြီး၍, ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ စတုတ္ထစျာန်စသည်ကို ပြလိုသောကြောင့် "ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ စတုတ္ထံ"စသည်ကို မိန့်။] ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏစတုတ္ထံ–ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ စတုတ္ထစျာန်သည်၊ နာမဂေါတ္တာနုသရဏော–နာမည် အနွယ်တို့ကို အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန နိမိတ္တာပစ္စဝေက္ခဏော စ–နိဗ္ဗာန်အာရုံ, ကသိုဏ်းနိမိတ်စသောအာရုံကို ဆင်ခြင်ရာ အခါ၌၊ နဝတ္တာဗ္ဗာရမဏံ–အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဟု မဆိုထိုက်သော အာရုံရှိ၏၊ သေသကာလေ–ကြွင်းသောတရားတို့ကို အောက်မေ့ရာ ဆင်ခြင်ရာ အခါ၌၊ အတီတာရမဏမေဝ–အတိတ်အာရုံရှိသည်သာ။

ကထာကမ္မပဂညာဏ စတုတ္ထမ္မိ–သည်လည်း၊ အတီတာရမဏမေဝ–အတိတ်ကံဟူသော အာရုံရှိသည်သာ၊ တတ္ထ–ထို ဉာဏ်တို့တွင်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသ စေတောပရိယဉာဏာနိပိ–ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ် စေတောပရိယဉာဏ်တို့သည်လည်း၊ အတီတာရမဏာနိ – အတိတ်အာရုံ ရှိကုန်သည်၊ ကိဉ္စာပိ ဟောန္တိ၊

အဒ္ဓါ ၊ပေ၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏတ္တာ။ ။ဤစကားအရ "အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်သည် ဧကဝီထိ တစ်ဝီထိမျှသာ ကာလကြာ၏"ဟု ထင်ရသော်လည်း နောက်၌ "သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နံပိ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နေယေဝ ပတတိ"ဟု ဆိုလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်သည် ရှေ့ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း တစ်ဘဝကာလကိုပင် ယူရမည်ဟု မှတ်ပါ။

အထခေါ–ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း တေသံ–ထိုပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ်, စေတောပရိယညာဏ်တို့တွင်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏသ–ညာဏ်၏၊ အတီတက္ခန္ဓာ–အတိတ်ခန္ဓာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓဉ္စ–ခန္ဓာနှင့်စပ်သော နာမည်, အနွယ်စသော ပညတ်သည်လည်းကောင်း၊ ကိဉ္စိ–တစ်စုံတစ်ခုသည်၊ အနာရမဏံနာမ–အာရုံမဟုတ်သော တရားမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဟိ–မုန်၊ တံ–ထိုပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ်သည်၊ အတီတ ၊ပေ၊ ဗဇ္ဈေသု–အတိတ်ခန္ဓာ, ခန္ဓာနှင့်စပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေသု–တရားတို့၌၊ သဗ္ဗညုတညာဏ သမဂတိကံ–သဗ္ဗညုတဉာဏ်နှင့် တူသောဖြစ်ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ–၏။

စ–ဆက်၊ စေတောပရိယညာဏသ–၏၊ သတ္တာဒိဝသဗ္ဗဏ္ဏာတီတံ–ခုနစ်ရက်အတွင်း၌ လွန်လေပြီးသော၊ စိတ္တမေဝ–စိတ်သည်သာ၊ အာရမဏံ (ဟောတိ၊) ဟိ–မုန်၊ တံ–ထိုစေတောပရိယညာဏ်သည်၊ အည်–စိတ်အာရုံမှ တစ်ပါးသော၊ ခန္ဓံဝါ–ခန္ဓာကိုလည်းကောင်း၊ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓံဝါ–ခန္ဓာနှင့်စပ်သော အမည် အနွယ်စသည်ကိုလည်းကောင်း၊ နဇာနာတိ၊ ပန–ထိုသို့ပင် မသိပါသော်လည်း၊ မဂ္ဂ ၊ပေ၊ ရမဏတ္တာ–မဂ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ဟူသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိယာယတော–ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ မဂ္ဂါရမဏန္တိ–မဂ္ဂါရမဏဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊ [စိတ်ကိုသိလျှင် စိတ်နှင့်ယှဉ်ဘက် မဂ်တရားကိုလည်း သိနိုင်သည်ကို "ပရိယာယ"ဟု ဆိုသည်၊ နာနန္တရိကနည်းတည်း၊] စ–ဆက်၊ ယထာကမ္မုပဂညာဏသ–၏၊ အတီတ စေတနာမတ္တမေဝ–အတိတ်စေတနာမျှသည်သာ၊ (အတိတ်စေတနာတည်းဟူသော ကံတရားမျှသည်သာ၊) အာရမဏံ (ဟောတိ၊) ဣတိ–သို့၊ အယံဝိသေသော–ဤပုဗ္ဗေနိဝါသစသော ဉာဏ်သုံးမျိုးတို့၏အထူးကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဣတ္ထေ–ဤပုဗ္ဗေနိဝါသ စသောဉာဏ်တို့၌၊ အဋ္ဌကထာနယော–ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ လာသောနည်းတည်း။

ပန–ကား၊ (အဋ္ဌကထာနည်းမှတစ်ပါး, ပါဠိတော်နည်းကား၊) ယသ္မာ, ကုသလာ–ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓာ–တို့သည်၊ ဣဒ္ဓိဝိညာဏသ–ဉာဏ်အားလည်းကောင်း ၊ပေ၊ အနာဂတံသညာဏသ–အားလည်းကောင်း၊ အာရမဏပစ္စယေန–ဖြင့်၊ ပစ္စယော (ဟောတိ၊) ဣတိ–သို့၊ ပဋ္ဌာနေ–ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ, စတ္တာရောပိ–ကုန်သော၊ ခန္ဓာ–တို့သည်၊ စေတောပရိယညာဏယထာကမ္မုပဂညာဏာနံ–တို့၏၊ အာရမဏံ–

တသ္မာ ၊ပေ၊ အာရမဏံ ဟောန္တိ။ ။"စေတောပရိယဉာဏ်သည် စိတ်ဟူသော ဝိညာဏက္ခန္ဓာကိုသာ အာရုံပြု၏၊ ယထာကမ္မုပဂဉာဏ်သည် ကံဟူသော စေတနာသင်္ခါရက္ခန္ဓာကိုသာ အာရုံပြု၏"ဟု အဋ္ဌကထာနည်း၌ ဆိုခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် "ပါဠိတော်နည်းအားဖြင့် ခန္ဓာလေးပါးလုံးကို အာရုံပြု၏"ဟု အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်မျိုးအားဖြင့် ဆိုသည်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသစသော ဉာဏ်သုံးပါးတို့၏အာရုံ၌ ဝါဒမကွဲကြ။

သည်၊ ဟောန္တိ၊ တတြာပိ–ထိုစေတောပရိယဉာဏ်, ယထာကမ္မုပဂဉာဏ်တို့တွင်လည်း၊ ယထာကမ္မုပဂဉာဏသ–၏၊ ကုသလာကုသလာဝေ–ကုသိုလ်အကုသိုလ်ခန္ဓာတို့သည်သာ၊ (အာရမဏံ–သည်၊ ဟောန္တိ၊) ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [ရှေးနိဿယ၌ ဣတိ မပါ။]

ဒိဗ္ဗစက္ခုညာဏစုတူတ္ထံ–ဒိဗ္ဗစက္ခုညာဏစုတုတ္ထဈာန်သသည်၊ ဝိဇ္ဇမာနဝဏ္ဏာရမဏာတ္တာ–ထင်ရှားရှိသော ရူပါရုံဟူသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏမေव–ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသည်သာ၊ (ဟောတိ၊) အနာဂတံသညာဏစုတုတ္ထံ–ဉာဏ်သည်၊ အနာဂတာရမဏမေव–အနာဂတ်အာရုံရှိသည်သာ၊ (ဟောတိ၊) ဟိ–မှန်၊ တံ–ထို အနာဂတံသညာဏစုတုတ္ထဈာန်သည်၊ အနာဂတက္ခန္ဓ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓေသု–အနာဂတခန္ဓာ, ခန္ဓာနှင့်စပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေသု–တို့၌၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏံ ဝိယ–ကဲ့သို့၊ သဗ္ဗညုတညာဏ သမဂတိကံ–သဗ္ဗညုတဉာဏ်နှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊ [ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်၏ သဗ္ဗညုတဉာဏသမဂဟိတအဖြစ်ကို ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ထင်ရှားသောကြောင့် ဤ၌ ဥပမာနအဖြစ်ဖြင့် ပြသည်၊] တတ္ထ–ထိုဉာဏ်တို့တွင်၊ စေတောပရိယညာဏမ္မိ–သည်လည်း၊ အနာဂတာရမဏံ–သည်၊ ကိဉ္စာပိ ဟောတိ၊ ပန–ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ တံ–ထို စေတောပရိယဉာဏ်သည်၊ သတ္တဒိဝသဗ္ဗန္တရေ–ခုနစ်ရက်အတွင်း၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကစိတ္တမေव–ဖြစ်လတ္တံသော စိတ်ကိုသာ၊ အာရမဏံ–ကို၊ ကရောတိ–ပြု၏၊ ဣဒံ–ဤ အနာဂတံသညာဏစုတုတ္ထဈာန်သည်၊ အနာဂတေ–နောင်အခါ၌၊ ကပ္ပသတသဟဿေ–ကမ္ဘာတစ်သိန်း၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကစိတ္တမ္မိ–ဖြစ်လတ္တံသော စိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ခန္ဓေပိ–ခန္ဓာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမ္မိ–ခန္ဓာနှင့်စပ်သော နာမည် အနွယ်စသော ပညတ်ကိုလည်းကောင်း၊ (အရမဏံ–ကို၊ ကရောတိ၊) [ရူပါဝစရစုတုတ္ထဈာန်၏ အာရုံကို ပြုပြီး၍, ပါဠိတော်လာသည့်အတိုင်း ရူပါဝစရတိကစတုက္ကဈာန် စသည်တို့၏ အာရုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ရူပါဝစရတိကစတုက္ကဇ္ဈာနာဒီနိ" စသည်ကို မိန့်၊] ရူပါဝစရတိကစတုက္ကဇ္ဈာနာဒီနိ–ရူပါဝစရတိကဈာန်, စတုက္ကဈာန် အစရှိသည်တို့သည်၊ အတီတာနာဂတာပစ္စုပ္ပန္နေသု–အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့တွင်၊ ဧကဓမ္မမ္မိ–တစ်ခုသောတရားကိုလည်း၊ အာရဗ္ဘ, အပ္ပ ဝတ္ထိတော–မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဧကန္တ နိ ဝတ္ထုဗ္ဘာရမဏာနေဝ–ဧကန် နိ ဝတ္ထုဗ္ဘ အာရုံရှိကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ၊) ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ–နိ၏။

၁၄၃၅။ ။[အတီတာရမဏာတိက်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ အဗ္ဗတ္တတိက်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "အဗ္ဗတ္တတ္တိကေ"စသည်ကို မိန့်၊] အဗ္ဗတ္တတ္တိကေ–၌၊ အနိန္ဒြိယ ၊ပေ၊ ဗဟိဒ္ဓါတိ–ကား၊ ဣဒံ–ဤတရားနှစ်ပါးကို၊ (ဝုတ္တံ–၌ စပ်၊) ဝါ–သည်၊ (နှ ဟောတိ၌ စပ်၊) (အနိန္ဒြိယဗဟုရပ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကိုဆိုသည်၊) ဣန္ဒြိယဗဟု–ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့် စပ်သောရုပ်သည်၊ (သက်ရှိသတ္တဝါ၏ရုပ်သည်၊)

ပရပုဂ္ဂလသန္တာနေ–တစ်ပါးသောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ ဗဟိဒ္ဓါဟ်–ဗဟိဒ္ဓတရား ဟူ၍၊ ဝုစ္စမာနမ္ပိ–ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ တဿ–ထို အနိန္ဒြိယဗဟုရပ်၏၊ အတ္တနော–၏၊ သန္တာန ပရိယာပန္နတ္တာ–သန္တာန်၌ အကျုံးဝင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နိယကဗ္ဗတ္တံ–နိယကဗ္ဗတ္တာသည်၊ ဟောတိ ယထာ–ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ယေန ကေနစိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ပရိယာယေန–အားဖြင့်၊ အဗ္ဗတ္တံ–သည်၊ နဟောတိ–မဖြစ်နိုင်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ နိယကဗ္ဗတ္တ ပရိယာယသ–နိယကဗ္ဗတ္တပရိယာယ်၏၊ (နိယကဗ္ဗတ္တဖြစ်ဖို့ရန်အကြောင်း၏၊) အဘာဝေန–မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဗဟိဒ္ဓါတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ နိယကဗ္ဗတ္တမတ္တသ–နိယကဗ္ဗတ္တမျှ၏၊ အသမ္ဘဝတော–မဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်၊ (ဗဟိဒ္ဓါတိ–ဟူ၍၊) နဝုတ္တံ)–ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်။

၁၄၃၆–၇။ ။ပန–အနွယကား၊ နိယကဗ္ဗတ္တမတ္တသ–မိမိကို မှီ၍ဖြစ်သော အဗ္ဗတ္တမျှ၏၊ အသမ္ဘဝမတ္တံ–မဖြစ်သင့်သော တရား၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ, အဗ္ဗတ္တရမဏတ္တိကေ–၌၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏတာ–ဗဟိဒ္ဓါရမဏ၏အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

အဗ္ဗတ္တတိက်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍, အဗ္ဗတ္တာရမဏတိက်ဝယ် အာကိဉ္စညာယတနု၏ နှ ဝတ္ထုဗွာရမဏဖြစ်ပုံကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "အဗ္ဗတ္တမမ္မာ ပဂမမတ္တတော စ"စသည် မိန့်၊] စ–ဆက်၊ အဗ္ဗတ္တမမ္မာပဂမမတ္တာတော–အဗ္ဗတ္တတရား၏ ကင်းခြင်းမျှ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာကိဉ္စညာယတနာရမဏသ–အာကိဉ္စညာယတနစျာန်၏ အာရုံဖြစ်သောနတ္ထိဘောပညတ်၏၊ အဗ္ဗတ္တဘာဝမ္ပိ–အဗ္ဗတ္တ၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါဘာဝမ္ပိ–ဗဟိဒ္ဓ၏အဖြစ်ကို

နိယကဗ္ဗတ္တ ၊ပေ၊ အဘာဝေန။ ။[ဧဝံတိန္ဒြေနှင့်စပ်သော သက်ရှိရပ်ကို "ဣန္ဒြိယဗဟု"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ ဧဝံတိန္ဒြေနှင့်စပ်သော တော တောင် ရေ မြေ၌ ရှိသော သက်မဲ့ရပ်ကို "အနိန္ဒြိယဗဟုရပ်"ဟု ခေါ်၏၊] ဣန္ဒြိယဗဟုရပ်သည် သူတစ်ပါးသန္တာန်၌ ဖြစ်ခိုက် "ဗဟိဒ္ဓ"ဟု ခေါ်ရသော်လည်း, မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သောအခါ နိယကဗ္ဗတ္တ (မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သော အဗ္ဗတ္တ)ဟု ခေါ်ရသေး၏၊ အနိန္ဒြိယဗဟုရပ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကား မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ အဗ္ဗတ္တအမည် မရနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုတရားများကို "ဗဟိဒ္ဓ"ဟု ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသည်။

နှ နိယက ပေ၊ အသမ္ဘဝတော။ ။[မတ္တသဒါသည် သာမညအနက်ဟော၊] အဗ္ဗတ္တာရမဏတိက်ဝယ် "ဗဟိဒ္ဓါရမဏာ"အရ၌ ပြအပ်သော ဗဟိဒ္ဓတရားတို့သည် မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်ခိုက်သာ ဗဟိဒ္ဓအမည်ရ၍, မိမိသန္တာန်ဝယ် ဖြစ်ခိုက်၌မူ နိယကဗ္ဗတ္တာအမည် ဖြစ်သင့်သေး၏၊ ထိုသို့ အခိုက်အတန့်အားဖြင့် နိယကဗ္ဗတ္တ မဖြစ်သင့်ရုံမျှဖြစ်သော ရပ်နာမ်တရားစုကို "နိယကဗ္ဗတ္တမတ္တ အသမ္ဘဝ"ဟု ဆိုသည်။

အဗ္ဗတ္တမ္ဘာ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ပါဠိတော်၌ "အာကိဉ္စညာယတနံ ၊ပေ၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏန္တိ"ကို ဖွင့်သောစကားတည်း။ အာကိဉ္စညာယတနစျာန်သည် နတ္ထိဘောပညတ်ကို အာရုံပြု၏၊ ထို နတ္ထိဘောပညတ်ကား ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်ဟူသော အဗ္ဗတ္တတရား၏

လည်းကောင်း၊ အဒ္ဓေတ္တဗဟိဒ္ဓါဘာဝမ္ပိ–လည်းကောင်း၊ အနနုဇာနိတ္တာ–ခွင့်ပြု တော်မမူဘဲ၊ အာကိဉ္စညာယတနံ ၊ပေ၊ ရမဏံတိပိတိအာဒိ–အစရှိသောစကား ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ–ထို အာကိဉ္စညာယတနံ နာ ဝတ္တေ့ အဒ္ဓေတ္တာ ရမဏန္တိပိ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ကေဝလံ–အာဝဇ္ဇန်းစသည်မဖက် သက်သက်၊ တဒေဝ–ထိုအာကိဉ္စညာယတနစျာန်သည်သာ၊ နာ ဝတ္တေ့ဗွာရမဏံ–အဒ္ဓေတ္တစသည် ဟု မဆိုထိုက်သောအာရုံရှိသည်၊ နာ–မဟုတ်သေး၊ ပန–အနွယကား၊ တသ– ထို အာကိဉ္စညာယတနစျာန်၏၊ အာဝဇ္ဇနမ္ပိ–အာဝဇ္ဇန်းသည်လည်းကောင်း၊ ဥပစာရစိတ္တာနိပိ–ပရိကမ်စသော ဥပစာရဇောစိတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တသ အာရမဏသ–ထို နတ္ထိဘောပညတ်ဟူသောအာရုံကို၊ ပစ္စဝေက္ခဏာစိတ္တာ နိပိ–ဆင်ခြင်ကြောင်းစိတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တသေဝ–ထို နတ္ထိဘော ပညတ်အာရုံကိုပင်၊ အသာဒနာဒိဝသေန–သာယာခြင်း အစရှိသည်တို့၏အစွမ်း ဖြင့်၊ ပဝတ္တာနိ–ဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလစိတ္တာနိပိ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ နာ ဝတ္တေ့ဗွာရမဏာနေဝ–နာ ဝတ္တေ့ဗွအာရုံရှိကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ၊) ပန– ထိုသို့ပင် နဝတ္တေ့ဗွာရမဏာချည်း ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ တာနိ–ထို အာဝဇ္ဇန်း စသောစိတ်တို့ကို၊ ဝါ–တို့သည်၊ တသ္မိံ–ထို အာကိဉ္စညာယတနစျာန်ကို၊ ဝုတ္တေ–ဟောတော်မူအပ်သော်၊ (တိုက်ရိုက် ဟောတော်မူလိုက်လျှင်၊) ဝုတ္တာနေဝ– ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝိသုံ–သီးခြား၊ နာ ဝုတ္တာနိ–ဟောတော်မမူအပ်ကုန်။

ကထံ–အဘယ်သို့လျှင်၊ ဝုတ္တာနေဝ–ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ–နည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ ဟိ–ချေ့၊ (တစ်နည်း၊) ဟိ– အဖြေကား၊ ဧတံ အာကိဉ္စညာယတနံ–ဤ အာကိဉ္စညာယတနစျာန်သည် လည်းကောင်း၊ တသ–ထို အာကိဉ္စညာယတနစျာန်၏၊ ပုရေစာရိကံ–ရှေ့သွား ဖြစ်သော၊ အာဝဇ္ဇနဥပစာရာဒိဝသေန–အာဝဇ္ဇန်းဥပစာရဇော အစရှိသည်တို့၏

ကင်းကွာခြင်း (အဒ္ဓေတ္တခမ္မာပဂမ)တရားတည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုနတ္ထိဘောပညတ်ကို ကိုယ်တွင်းတရား မဟုတ်သောကြောင့် အဒ္ဓေတ္တအာရုံဟုလည်း မဆိုနိုင်၊ အဒ္ဓေတ္တဖြစ်သော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သောကြောင့် ဗဟိဒ္ဓသက်သက်ဟုလည်း မဆိုနိုင်၊ ထိုကြောင့် ထိုအာရုံကို အာရုံပြုသောစျာန်ကို "နဝတ္တေ့ အဒ္ဓေတ္တာရမဏံ"စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

တတ္ထ နာ ကေဝလံ ၊ပေ၊ နာ ဝုတ္တာနိ။ ။ထို အာကိဉ္စညာယတနစျာန်သာ မက, ထိုနတ္ထိဘောပညတ်ကို အာရုံပြုသော ထို စျာနဝီထိ၏ရှေ့သွား အာဝဇ္ဇန်း, ပရိကမ်စသော ဥပစာရစျာန်စိတ်များ, ထို စျာန်များနောက်၌ ပစ္စဝေက္ခဏာဇောဝီထိ စိတ်များ နာ ဝတ္တေ့ဗွာရမဏာတို့ချည်းတည်း၊ သို့သော်–ထိုတရားတို့ကိုကား (အာကိဉ္စည ညာယတနစျာန်ကို ဟောလိုက်လျှင် အခြံအရံအဖြစ်ဖြင့် ပါနိုင်၍ ဟောပြီးဖြစ်သောကြောင့်) သီးခြား ဟောတော်မမူ။

အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဝတ္တံ–ဖြစ်သော၊ ယံ–အကြင်စိတ်သည်၊ တေန–ထို အာကိဉ္စညာ ယတနစျာန်နှင့်၊ သဟ–တကွ၊ ကောရမဏံ–တူသောအာရုံရှိသည်၊ ဘဝေယျ–ဖြစ်ရာ၏၊ (တံ) စ–ထို စိတ်သည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ၊) တံ သဗ္ဗံ–ထို အာကိဉ္စညာယတနစျာန်နှင့်တကွ အလုံစုံသောစိတ်ကို၊ အတီတာရမဏာတ္တိကေ–ဌ၊ ကာမာဝစရကုသလံ ၊ပေ၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနန္တိ–ဟူ၍၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ ဧကေသံစိတ္တုပ္ပာဒါနံ–တို့၏၊ (နဝတ္တဗ္ဗာရမဏာဘာဝသ ဌ စပ်၊) သိယာ ၊ပေ၊ ရမဏာတိပိတိအာဒီနာ–အစရှိသော၊ နယေန–ဖြင့်၊ နဝတ္တတဗ္ဗာရမဏာဘာဝသ–နဝတ္တဗ္ဗာရမဏာ၏အဖြစ်၏၊ ဝါ–ကို၊ အနုညာတတ္တာ–ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (တိုက်ရိုက်မဟောဘဲ ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊) အာကိဉ္စညာယတနသ–အာကိဉ္စညာယတနစျာန်၏၊ အာကိဉ္စညာ ၊ပေ၊ ရမဏာတိပိတိ–ဟူ၍၊ ဧဝံ–သို့၊ ကေနဿေန–စင်စစ်အားဖြင့်၊ နဝတ္တဗ္ဗာရမဏတ္တာ ဝစနတောစ–နဝတ္တဗ္ဗာရမဏာ၏အဖြစ်ကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ (အာကိဉ္စညာယတနစျာန်၏ နဝတ္တဗ္ဗာရမဏာ၏အဖြစ်ကို တိုက်ရိုက်ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊) နဝတ္တဗ္ဗာရမဏန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ထင်ရှားပြဆိုအပ်ပြီ၊ ["ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊"ဟု မပေးရ။]

ဣဒါနိ–ဌ၊ တံ–ထို အာကိဉ္စညာယတနစျာန်ကို၊ အဗ္ဗတ္တာရမဏတ္တိကေ–ဌ၊ ကေ–တစ်ခုတည်း၊ (အာဝဇ္ဇန်းစသည်မပါဘဲ တစ်ခုတည်း၊) ဝုစ္စမာနံပိ–ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊ ဝါ–သော၊ ထံ–ထို အာကိဉ္စညာယတနစျာန်သည်၊ (ဒီပေတိဌ စပ်၊) ယသ္မာ, ဟေဋ္ဌာ–အောက် အတီတာရမဏာတိက်ဌ၊ တေန–ထို အာကိဉ္စညာယတစျာန်နှင့်၊ သဟ–တကွ၊ ဧကာရမဏာဘာဝံပိ–တူသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်း၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ကာမာဝစရ ကုသလာဒီနံ–ကာမာဝစရကုသိုလ် အစရှိသည်တို့၏၊ [အာဝဇ္ဇန်းစသည်တို့ကိုပင် "ကာမာဝစရကုသလာဒီနံ"ဟု ဆိုသည်၊] နဝတ္တဗ္ဗာရမဏာတာ–နဝတ္တဗ္ဗာရမဏာတို့၏အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ, ဣဓ ပိ–ဤ အဗ္ဗတ္တာရမဏာတိက်ဌလည်း၊ တေသံ–ထို ကာမာဝစရကုသိုလ်တို့၏၊

ဧတံ ဟိ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။တံ သဗ္ဗံကို ဋီကာ၌ "အာကိဉ္စညာယတနာဒိ" ဟု သရုပ်ဖော်သောကြောင့် တံ သဗ္ဗံအရ အာကိဉ္စညာယတနစျာန်နှင့် အာဝဇ္ဇန်းစသော စိတ်အားလုံးကို ယူရသည်၊ ထို့ကြောင့် "အတ္ထိ"ထည့်၍ အနက်ပေးလိုက်သည်၊ ယောဇနာ၌ကား "ဧတံ အာကိဉ္စညာယတနံ"ကို ယံနှင့်အတူယူ၍ ဘဝေယျ၌ စပ်လေ၏၊ "တေနသဟ"ဟု ဆိုသောကြောင့် စဉ်းစားပါ၊ တံ သဗ္ဗံကို "အတီတာရမဏာတ္တိကေ ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ"ဌ စပ်၊ "ဝုတ္တံ"ဟုဆိုသော်လည်း တိုက်ရိုက်ဆိုခြင်း မဟုတ်၊ အနုညာတတ္တာဟူသောအကြောင်း, ဝစနတောဟူသောအကြောင်းတို့ဖြင့် "ထင်ရှားပြဆိုအပ်ပြီ"ဟု ဆိုလိုသည်၊–ဋီကာ။

နဲ ဝတ္တွေဗ္ဗာရမဏာဘာဝံ–နဲ ဝတ္တွေဗ္ဗာရမဏာ၏ အဖြစ်ကို၊ ဒီပေတိ–ပြု၏၊ ဟိ–မှန်၊ တေန–ထို အာကိုဉ္စညာယတနစျာန်နှင့်၊ သဟ, ကောရမဏာနံ–တူသောအာရုံရှိကုန်သော မဟာကုသိုလ် အစရှိသောစိတ်တို့၏၊ နဲ ဝတ္တွေဗ္ဗာရမဏာဘာဝေန–နဲ ဝတ္တွေဗ္ဗာရမဏာ၏ အဖြစ်၌၊ သန္တာရာယော–အန္တ ရာယ်သည်၊ ကော–အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဧဝံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ တသ္မိံ–ထိုအာကိုဉ္စညာယတနစျာန်ကို၊ ဝုတ္တေ–တိုက်ရိုက်ဟောတော်မူအပ်သော်၊ တာနိ–ထိုမဟာကုသိုလ် အစရှိသောစိတ်တို့သည်၊ ဝါ–တို့ကို၊) ဝုတ္တာနေဝ–ဟောတော်မူအပ်ပြီးတို့သည်သာလျှင်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ [ဤစကားကို ဋီကာဆရာ ပယ်ရှားလိမ့်မည်။] ဧတ္ထ အဒ္ဓေတ္တာရမဏတ္တိကော–၌၊ သေသံ–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပါဠိတော–ပါဠိတော်အားဖြင့်၊ ဥတ္တာနမေဝ–ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာ။

ပန–ဆက်၊ [ရှေးနိဿယ၌ ပန–ထိုမှတစ်ပါးဟု ပကၠန္တရပေး၏။] အာရမဏ ဝိဘာဝေ–အာရုံ၏ဝေဖန်အပ်သော အထူးအပြား၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိ တဗ္ဗော၊) တာဝ–ရူပါဝစရတိက, စတုက္ကစျာန်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌ) ဝိညာ ဏဉ္စာယတနံ–ဝိညာနဉ္စာယတနစျာန်လည်းကောင်း၊ နေဝသညာနာသညာ ယတနံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ကုသလဝိပါက ကြိယဝသေန–ကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာတို့၏အပြားအားဖြင့်၊ ဆန္ဒ–နှ်သော၊ ဣမေသံ စိတ္တုပ္ပါဒါနံ–တို့၏၊ အတ္တနော–၏၊ သန္တာနသမ္ဘဒ္ဓံ–ခန္ဓာအစဉ်ပြေပ်သော၊ (မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သော၊) ဟေဋ္ဌိမသမာပတ္တိ–အောက်ဖြစ်သော သမာပတ်ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တိတော–ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အဒ္ဓေတ္တာရမဏတာ–အဒ္ဓေတ္တာရမဏတို့၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏၊ ["အာရုပ္ပေသု ဒုတိယ စတုတ္ထာနိ မဟဂ္ဂတာ ရမဏာနိ" ဟူသော သဒ္ဒိုဟ်စကားနှင့် သဘောတူပင်တည်း၊ နောက်လာမည့် စကားများလည်း ဤအဓိပ္ပာယ်ကိုပင် အကျယ်ပြုလိမ့်မည်၊ ထိုအကျယ်ကို ယူ၍ သဒ္ဒိုဟ်အဖွင့်များ၌လည်း အဓိပ္ပာယ် ပြောလေ့ရှိကြသည်။]

စ–ဆက်၊ ဣတ္ထ–ဤကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာတို့တွင်၊ ကြိယ အာကာသာနဉ္စာ ယတနံ–ကြိယာဖြစ်သော အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်သည်၊ ကြိယဝိညာနဉ္စာ ယတန သေသ–ကြိယာဖြစ်သော ဝိညာနဉ္စာယတနစျာန်၏သာ၊ အာရမဏံ ဟောတိ၊ ဣတရသ–ကြိယာ ဝိညာနဉ္စာယတနစျာန်မှတစ်ပါးသော ကုသိုလ် ဝိပါက် ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်၏၊ (အာရမဏံ) နဲ (ဟောတိ၊) ကသ္မာ–နည်း၊ အာကာသာနဉ္စာယတန ကြိယသမဂ္ဂီနော–အာကာသာနဉ္စာယတန ကြိယာစျာန်နှင့်ပြည့်စုံသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌၊) ကုသလသဝါ–ကုသိုလ်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဝိပါကသဝါ–သော၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနသ–ဝိညာနဉ္စာယတနစျာန်၏၊ အဘာဝတော–မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။

ပနကား၊ ကုသလ-ကုသိုလ်ဖြစ်သော အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်သည်၊ ကုသလဝိပါကကြိယာနံ-ကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကြိယာဖြစ်ကုန်သော၊ တိဏ္ဏံပိ-သုံးပါးသော ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်တို့၏လည်း၊ အာရမဏံ ဟောတိ၊ ကသ္မာ, အာကာသာနဉ္စာယတနကုသလ-အာကာသာနဉ္စာယတန ကုသိုလ်စျာန်ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊ ဋ္ဌိတသ-တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တတော-ထိုအာကာသာနဉ္စာယတန ကုသိုလ်စျာန်မှ၊ ဥဋ္ဌဲ-အထက်ဌ၊ တိဝိဓသပိ-သုံးပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဝိညာနဉ္စာယတနသ-ဝိညာနဉ္စာယတနစျာန်၏၊ ဥပပတ္တိသမ္ဘဝတော-ဖြစ်ခြင်း၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်တည်း။

ပန-ကား၊ ဝိပါကံ-ဝိပါက်ဖြစ်သော အာကာသာနဉ္စယတနစျာန်သည်၊ ကသစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော ဝိညာနဉ္စာယတနစျာန်၏၊ အာရမဏံ နဟောတိ၊ ကသ္မာ၊ ဝိပါကတော-ဝိပါက်စျာန်မှ၊ (ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိကိစ္စတပ်သော ဝိပါက်စျာန်မှ၊) ဝုဋ္ဌဟိတွာ-ထပြီး၍၊ စိတ္တသ-ဘာဝနာစိတ်ကို၊ အဘိနိဟာရာ သမ္ဘဝတော-ဝိညာနဉ္စာယတနစျာန်သို့ ရေးရှုဆောင်ခြင်း၏ မဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ နေဝသညာနာသညာယတနသ-၏၊ အာရမဏကရဏောပိ-အာရုံပြုခြင်းဌလည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ရူပါ ၊ပေ၊ ဒီနံ-ရူပါဝစရတိကစျာန်, စတုက္ကစျာန် အစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗေသံပိ-အလုံးစုံသော စျာန်တို့၏လည်း၊ နိယကဗ္ဗတ္တာတော-နိယကဗ္ဗတ္တာမှ၊ ဗဟိဒ္ဓဘာဝေန-အပ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗဟိဒ္ဓါ ဘူတာနိ-အပဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ပထဝီကသိဏာနိ-ပထဝီကသိုဏ်း အစရှိသော အာရုံတို့ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တိတော-ကြောင့်၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏာတာ-ဗဟိဒ္ဓါရမဏာတို့၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

သဗ္ဗေဝ ၊ပေ၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနန္တိ ဇွေ-ဟူသော ဤပါဋ်ဌ၊ တာဝ-အကုသိုလ်စသည်တို့မှ ရေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-နိ်သော၊) ကုသလတော-မှ၊ စတ္တာရော-နိ်သော၊ ဥာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပာဒါ-တို့သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ခန္ဓာဒီနိ-ခန္ဓာ

တိဝိဓသပိ ၊ပေ၊ သမ္ဘဝတော။ ။အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်ကို ပုထုဇဉ်သေက္ခအဖြစ်ဌ ရပြီး၍, ဝိညာဏဉ္စာယတစျာန်ကို ဆက်လက်အားထုတ်၍ ရသောအခါ ထို ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်သည် ကုသိုလ် အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်ကို အာရုံပြု၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သေ၍ ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိကိစ္စတပ်လျက် ဝိပါက်ဖြစ်သောအခါ ထိုဝိပါက်စျာန်သည် အာကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ်စျာန်ကို အာရုံပြု၏၊ အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်ကို ပုထုဇဉ် သေက္ခအဖြစ်ဌ ရပြီး၍, ရဟန္တာဖြစ်ပြီးမှ ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်ရသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်သည် ကုသိုလ် အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်ကို အာရုံပြု၏၊ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးနောက် အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်ကို ရပြီးမှ ဖြစ်စေ, ဝင်စားပြီးမှဖြစ်စေ, ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်ကို အားထုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိညာဏဉ္စာယတနကြိယာစျာန်သည် အာကာသာနဉ္စာယတနကြိယာစျာန်ကို အာရုံပြု၏၊ ဤသို့ ဖြစ်သင့်သည်ကို သိပါ။

အစရှိသည်တို့ကို၊ ပစ္စဝေက္ခန္ဓသ–ဆင်ခြင်ဆောပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌၊) အဒ္ဓတ္တာ ရမဏာ–အဒ္ဓတ္တ အာရုံရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ပရေသံ–တို့၏၊ ခန္ဓာဒိပစ္စ ဝေက္ခဏော–ခန္ဓာအစရှိသည်တို့ကို ဆင်ခြင်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဏာတ္တိ နိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏောစ–ပညတ်နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါ ရမဏာ (ဟောန္တိ၊) တဒုဘယဝသေန–ထိုနှစ်ပါးစုံတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (မိမိ, သူတစ်ပါး နှစ်ဦးသားတို့၏ ခန္ဓာစသည်တို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ပဝတ္တမာနာ–ဖြစ်ကုန်လသော်၊) အဒ္ဓတ္တဗဟိဒ္ဓါရမဏာ–နှင်သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တောသုပိ–တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ဟိ–စိုးစဉ်း အနည်းငယ် ဆိုဖွယ်အထူးကား၊ ကေဝလံ–ခန္ဓာဒိပ္ပစ္စဝေက္ခဏာ, ပဏ္ဏာတ္တိပ်စ္စဝေက္ခဏာမဖက် သက်သက်၊ တေသံ–ထို ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့၏၊ နိဗ္ဗာန ပစ္စဝေက္ခဏံ–နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ။

အကုသလတော–မှ၊ စတ္တာရော–နှင်သော၊ ဒိဋ္ဌိသမ္မယုတ္တစိတ္တုပ္ပာဒါ–တို့သည်၊ အတ္တနော–၏၊ ခန္ဓာဒီနံ–ခန္ဓာအစရှိသည်တို့ကို၊ အသုဘနာ ၊ပေ၊ ကာလေ– လွန်စွာသာယာခြင်း, လွန်စွာနှစ်သက်ခြင်း, မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်ခြင်း အားဖြင့် ယူရာအခါ၌၊ အဒ္ဓတ္တာရမဏာ (ဟောန္တိ၊) ပရသ–၏၊ ခန္ဓာဒီသု စေဝ–ခန္ဓာအစရှိသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရူပကသိဏာဒီသုစ– အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်, ကသိုဏ်းအစရှိသော ပညတ်တို့၌လည်းကောင်း၊ တထေဝ– ထို့အတူသာလျှင်၊ (အသုဘနစသည်ကို ပြန်ညွှန်းသည်၊) ပဝတ္တိကာလေ– ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏာ (ဟောန္တိ၊) တဒုဘယဝသေန–ထိုနှစ်ပါးစုံတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ထိုနှစ်ပါးစုံသော မိမိ သူတစ်ပါးတို့၏ခန္ဓာ အစရှိသည်တို့ကို ယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊) ပဝတ္တိကာလေ–၌၊ အဒ္ဓတ္တဗဟိဒ္ဓါရမဏာ (ဟောန္တိ၊) ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တောသုပိ ဧသေဝနယော၊ ဟိ–စိုးစဉ်း ၊ပေ၊ ကား၊ ကေဝလံ– အသုဘနု အဘိနန္ဒနမဖက် သက်သက်၊ တေသံ–ထိုဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့၏၊ ပရာမာသဂ္ဂဟဏံ–မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်ခြင်းဟူသော ယူခြင်းသည်၊ နတ္ထိ။

ဒွေပိ–နှင်သော၊ ပဋ္ဌိယသမ္မယုတ္တာ–ပဋ္ဌိယသမ္မယုတ်စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့သည်၊ အတ္တ နော–၏၊ ခန္ဓာဒီသု–တို့၌၊ ဒေါမနဿိတသ–လွန်စွာဖြစ်သော ဒေါမနဿ ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌၊) (ပဝတ္တိယံ–၌၊) အဒ္ဓတ္တာရမဏာ (ဟောန္တိ၊) ပရသ–၏၊ ခန္ဓာဒီသုစေဝ–တို့၌လည်းကောင်း၊ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရူပပဏ္ဏာတ္တိသု စ–အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်, ပညတ်တို့၌လည်းကောင်း၊ (ပဝတ္တိယံ၊) ဗဟိဒ္ဓါရမဏာ (ဟောန္တိ၊) တဒုဘယဝသေန–ထိုနှစ်ပါးစုံသော မိမိသူတစ်ပါးတို့၏ ခန္ဓာအစရှိ သည်တို့၌ ဒေါမနဿဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ပဝတ္တိယံ၊) အဒ္ဓတ္တဗဟိဒ္ဓါရမဏာ (ဟောန္တိ၊) ဝိစိကိစ္ဆာဒ္ဒစ္စသမ္မယုတ္တာနံပိ–ဝိစိကိစ္ဆာသမ္မယုတ်, ဥဒ္ဓစ္စသမ္မယုတ် စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့၏လည်း၊ ဝုတ္တပ္ပကာရေသု–ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိကုန်သော၊ ဓမ္မေသု–တို့၌၊ ဝိစိကိစ္ဆနဖန္ဒနဘာဝေန–ယုံမှားခြင်း, တုန်လှုပ်ခြင်းရှိသည်၏

အဖြစ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (ဥဒ္ဓစ္စအတွက် ဖန္ဒနဘာဝဟု ဆိုသည်၊) ပဝတ္တိယံ-ဖြစ်ရာအခါ၌၊ အဗ္ဗတ္တာဒီအာရမဏတာ-အဗ္ဗတ္တအစရှိသော အာရုံရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒီတဗ္ဗာ-၏။

ဒွေပဋ္ဌဝိညာဏာနိ-ဒွေပဋ္ဌဝိညာဉ် တစ်ဆယ်တို့လည်းကောင်း၊ တိသော-နိ်သော၊ မနောဓာတုယောစ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တေရသ-နိ်သော၊ ဣမေစိတ္တုပ္ပာဒါ-တို့သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ရူပါဒီနိ-ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ ပဝတ္တိယံ အဗ္ဗတ္တာရမဏာ (ဟောန္တိ၊) ပရသ-၏၊ ရူပါဒီသု-တို့၌၊ ပဝတ္တာ-ဖြစ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ-ဖြစ်ကုန်လသော်၊) ဗဟိဒ္ဓါရမဏာ (ဟောန္တိ၊) တဒုဘယဝသေန-ထို နှစ်ပါးစုံတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (ပဝတ္တမာနာ) အဗ္ဗတ္တ ဗဟိဒ္ဓါရမဏာ (ဟောန္တိ၊) သောမနဿ ၊ပေ၊ ဓာတု-သောမနဿ သဟဂုတ် အဟိတ်ဝိပါက် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ (သောမနဿသန္တိ ရဏကို ဆိုသည်၊) ပဋ္ဌဒ္ဓါရေ-၌၊ သန္တိ ရဏတဒါရမဏဝသေန-သန္တိ ရဏတဒါရုံတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အတ္တနော, ပဋ္ဌ-နိ်သော၊ ရူပါဒိဓမ္မေ-ရူပါရုံအစရှိသော တရားတို့ကို၊ (အရဗ္ဘ, ပဝတ္တိယံ-၌လည်းကောင်း၊) မနောဒ္ဓါရေ-၌၊ တဒါရမဏဝသေနဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ အညေပိ-အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အဗ္ဗတ္တိကေ-အဗ္ဗတ္တ သန္တာန်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာမာဝစရဓမ္မေ-တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တိယံ-၌လည်းကောင်း၊ အဗ္ဗတ္တာရမဏာ (ဟောန္တိ၊) ပရေသံ-တို့၏၊ ဓမ္မေသု-တို့၌၊ ပဝတ္တမာနာ-ဖြစ်ကုန်လသော်၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏာ (ဟောန္တိ၊) ဥဘယဝသေန-ဖြင့်၊ (ပဝတ္တမာနာ-နိ်လသော်၊) အဗ္ဗတ္တဗဟိဒ္ဓါရမဏာ (ဟောန္တိ။)

ဥပေက္ခာ ၊ပေ၊ ဓာတုဒွယေပိ-ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဝိပါက် အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ် နှစ်ပါးအပေါင်း၌လည်း၊ (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တိ ရဏနှစ်ပါး အပေါင်း၌လည်း၊) ဧသေဝနယော၊ ပန-စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဖွယ်အထူးကား၊ ကေဝလံ-ပဋ္ဌိသန္ဓေ ဘဝင်စသည်မဖက်, သက်သက်၊ ဧတာ-ဤ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် သန္တိ ရဏတို့သည်၊ သုဂတိယံ-သုဂတိဘုံ၌လည်းကောင်း၊ ဒုဂ္ဂတိ ယဉ္စ-၌လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌိသန္ဓိ ၊ပေ၊ ဝသေနာပိ-ပဋ္ဌိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိ တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်း၊ အဗ္ဗတ္တာဒိဘေဒေသု-အဗ္ဗတ္တ အစရှိသောအပြားရှိကုန်သော၊ ကမ္မာဒီသု-ကံ အစရှိသောအာရုံတို့၌၊ (ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ် အာရုံတို့၌၊) ပဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ အဌ-ကုန်သော၊ မဟာဝိပါကစိတ္တာနိပိ-တို့သည်လည်း၊ ဒ္ဝိန္နံ-နိ်သော၊ ဧတာသံယေဝ-ဤဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တိ ရဏတို့၏ ပင်၊ သမာနဂတိကာနိ-တူသောဖြစ်ခြင်းရှိကုန်၏၊ ပန-စိုးစဉ်း အနည်းငယ် ဆိုဖွယ်အထူးကား၊ ကေဝလံ-ပဋ္ဌိသန္ဓေ ဘဝင်စသည်မဖက် သက်သက်၊ ဧတာနိ-ဤမဟာဝိပါက်စိတ်တို့သည်၊ သန္တိရဏဝသေန-ဖြင့်၊ နပဝတ္တန္တိ-မဖြစ်ကုန်၊ ပဋ္ဌိသန္ဓိဘဝင်စုတိဝသေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ ဧတာနိ-ဤမဟာဝိပါက်

စိတ်တို့သည်၊ [ရှေ့ဝါကျက တောနိပုဒ်လိုက်သောကြောင့် ပိုဟန်တူသည်၊] သုဂတိယံယေဝ–သုဂတိဘုံ၌သာ၊ ပဝတ္တန္တိ–ကုန်၏။

သောမန ၊ပေ၊ ကြိယာ–သောမနဿသဟဂုတ် အဟိတ်ကြိယာသည်၊ (ဟသိတုပ္ပာဒ်ကို ဆိုသည်၊) ပဋ္ဌဒ္ဓါရေ–၌၊ အတ္တနော–၏၊ ရူပါဒီနိ–ရူပါရုံအစရှိသည်တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဟဋ္ဌာကာရကရဏဝသေန–ရွင်လန်းခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကို ပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တိယံ–ဖြစ်ရာအခါ၌၊ အဗ္ဗတ္တာ ရမဏာ–အဗ္ဗတ္တအာရုံရှိသည်၊ (ဟောတိ၊) ပရဿ–၏၊ ရူပါဒီသု–တို့၌၊ ပဝတ္တာ–ဖြစ်သည်၊ (သမာနာ) ဗဟိဒ္ဓါရမဏာ–သည်၊ (ဟောတိ၊) မနောဒ္ဓါရေ–၌၊ တထာဂတသ–၏၊ ဧကတိပါလ ၊ပေ၊ ကာလေသု–ဧကတပါလလုလင်, မဃဒေဝမင်း, ကဏ္ဍရသေ့ အစရှိသူတို့၏အခါ၌၊ အတ္တနာ–ကိုယ်တော်သည်၊ ကတကြိယံ–ပြုအပ်သောအမှုကိစ္စကို၊ ပစ္စဝေက္ခန္တသ–ဆင်ခြင်တော်မူလသော်၊ ဟသိတုပ္ပာဒဝသေန–ဟသိတုပ္ပာဒ်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဝတ္တာ–ဖြစ်သည်၊ (သမာနာ) အဗ္ဗတ္တာရမဏာ–သည်၊ (ဟောတိ၊) [ဧကတိပါလလုလင်၏အကြောင်းကို မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသရာ၉၀၈, ဃဋိကာရသုတ်၌လည်းကောင်း, မဃဒေဝမင်း၏အကြောင်းကို ထိုရာ၉၀၈ မဃဒေဝသုတ်၌လည်းကောင်း၊ ကဏ္ဍရသေ့၏အကြောင်းကို ဒသနိပါတ်ကဏ္ဍဇာတ်၌လည်းကောင်း ရှုပါ၊] မလ္လိကာယ–မလ္လိကာမည်သော၊ ဒေဝိယာ–မိဖုရားလည်းကောင်း၊ သန္ဓတိမဟာမတ္တသ–သန္ဓတိအမတ်ကြီးလည်းကောင်း၊ သုမနမာလာကာရသ–သုမနပန်းသည်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ၉၀မာဒီနံ–ဤသို့ အစရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ကြိယာကရဏံ–ပြုအပ်သောအမှုကိစ္စကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တိကာလေ–၌၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏာ (ဟောတိ၊) [မလ္လိကာမိဖုရားအကြောင်းကို ကုမ္မာသမုဒ္ဒဇာတ်၌လည်းကောင်း, သန္ဓတိအမတ်ကြီးအကြောင်းကို ဒဏ္ဍာ၀ဂ် သန္ဓတိမဟာမတ္တ၀တ္ထု၌လည်းကောင်း, သုမနပန်းသည်အကြောင်းကို ဗာလ၀ဂ် သုမနမာလာကာရ၀တ္ထု၌လည်းကောင်း ကြည့်ပါ။]

ဥပေက္ခာ ၊ပေ၊ ဓာတု–ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ကြိယာအဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ (မနောဒ္ဓါရ၀ဇ္ဇနံကို ဆိုသည်၊) ပဋ္ဌဒ္ဓါရေ–၌၊ ဝေါဋ္ဌပနဝသေန–ဖြင့်၊ (ပဝတ္တိယံ–၌လည်းကောင်း၊) မနောဒ္ဓါရေ–၌၊ အာ၀ဇ္ဇနဝသေန–ဖြင့်၊ ပဝတ္တိယံစ–၌လည်းကောင်း၊ အဗ္ဗတ္တာဒီအာရမဏာ–အဗ္ဗတ္တအစရှိသော အာရုံရှိသည်၊ (ဟောတိ၊) အဋ္ဌ–နှစ်သော၊ မဟာကြိယာ–တို့သည်၊ ကုသလစိတ္တဂတိကာ ၉၀–ကုသိုလ်စိတ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်သာ၊ ဟိ–စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဖွယ်အထူးကား၊ ကေ၀လံ–သန္ဓာန်တူမဖက် သက်သက်၊ တာ–ထို မဟာကြိယာတို့သည်၊ ခီဏာသ၀ါနံ–ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္ဓာန်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုသလာနံ–တို့သည်၊ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ–သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်, ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သန္ဓာန်၌၊ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊) ဣတိ ဇော်ကမေ၀–ဤမျှလောက်သည်သာ၊ ဇော်–ဤ စိတ်နှစ်မျိုး၌၊ နာနာကရဏံ–အသီးအခြား ပြုတတ်သောအထူးတည်း။

ဝုတ္တာပ္ပကာရေ–ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ (သဗ္ဗတ္ထပါဒက စတုတ္ထ စသောအားဖြင့် တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးအပြားရှိသော၊) ရူပါဝစရ စတုတ္ထဈာနေ–ဌ၊ သဗ္ဗတ္ထပါဒကစတုတ္ထာဒီနိ–ကုန်သော၊ ပဋ္ဌ–နိ်သော၊ ဈာနာနိ–တို့သည်၊ ဣမသ္မိံ တိကေ–ဤ အဒ္ဓေတ္တာရမဏတိက်ဌ၊ သြကာသံ–ဖြစ်ခွင့်ကို၊ လဘန္တိ–ရကုန်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဧတာနိ–ဤငါးမျိုးသော ဈာန်စိတ်တို့သည်၊ ကသိဏ ၊ပေ၊ ရမဏာတ္တာ–ကသိဏ်းပညတ်, အာနာပါနနိမိတ်ဟူသော အာရုံရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏာနိ (ဟောန္တိ၊) ဣဒ္ဓိဝိဓစတုတ္ထံ–သည်၊ ကာယဝသေန–ဖြင့်၊ စိတ္တံ–စိတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ စိတ္တဝသေန–ဖြင့်၊ ကာယံဝါ–ကိုယ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပရိဏာမနကာလေ–ညွတ်စေရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ အတ္တနော–၏၊ ကုမာရကဝဏ္ဏာဒိ နိမ္မာနကာလေစ–သူငယ်၏အသွင်သဏ္ဌာန် အစရှိသည်ကို ဖန်ဆင်းရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ သကာယစိတ္တာနံ–မိမိ၏ကိုယ်စိတ်တို့ကို၊ အာရမဏကရဏတော–အာရုံပြုခြင်းကြောင့်၊ အဒ္ဓေတ္တာရမဏံ (ဟောတိ၊) ဗဟိဒ္ဓါ–ပြင်ပ၌၊ ဟတ္ထိ ၊ပေ၊ ကာလေ–ဆင်မြင်း အစရှိသည်တို့ကို ပြုရာအခါ၌၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏံ (ဟောတိ၊) ကာလေန–သင့်လျော်သော အခါ၌၊ အဒ္ဓေတ္တံ–အဒ္ဓေတ္တသန္တာန်၌လည်းကောင်း၊ ကာလေန–၌၊ ဗဟိဒ္ဓါ–၌လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တိယံ–၌၊ အဒ္ဓေတ္တဗဟိဒ္ဓါရမဏံ (ဟောတိ။)

ဒိဗ္ဗသောတစတုတ္ထံ–သည်၊ အတ္တနော–၏၊ ကုစ္ဆိသဒ္ဒသဝသေနကာလေ–ဝမ်း၌ဖြစ်သောအသံကို ကြားရာအခါ၌၊ အဒ္ဓေတ္တာရမဏံ (ဟောတိ၊) ပရေသံ–တို့၏၊ သဒ္ဒသဝနကာလေန–အသံကို ကြားရာအခါ၌၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏံ (ဟောတိ၊) ဉာဏဝသေန–ဖြင့်၊ (ပဝတ္တမာနံ–သော်၊) အဒ္ဓေတ္တဗဟိဒ္ဓါရမဏံ (ဟောတိ၊) စေတောပရိယညာဏစတုတ္ထံ–သည်၊ ပရေသံ–တို့၏၊ စိတ္တာရမဏတော–စိတ်ဟူသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏမေဝ–ဗဟိဒ္ဓအာရုံရှိသည်သာ၊ (ဟောတိ၊) ပန–ဆက်၊ အတ္တနော–၏၊ စိတ္တဇာနနေ–စိတ်ကိုသိခြင်း၌၊ တေန–ထို စေတောပရိယဉာဏ်ဖြင့်၊ ပယောဇနံ–အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ၊ (တသ္မာ–ကြောင့်၊ တံ–ထို စေတောပရိယဉာဏ်သည်၊ အဒ္ဓေတ္တာရမဏံ–အဒ္ဓေတ္တအာရုံရှိသည်၊ နေ–မဟုတ်၊ ဤသို့ ဋီကာထည့်၍ ဖွင့်သည်၊) [မိမိစိတ်ကို သိရာ၌ ပင်ကိုစိတ်ဖြင့်ပင် သိနိုင်သောကြောင့်၊ အဘိညာဉ်မလိုပါ–ဟူလို။]

ပုဗ္ဗေနိဝါသစတုတ္ထံ–သည်၊ အတ္တနော–၏၊ ခန္ဓာနုဿရဏကာလေ–ခန္ဓာကို အောက်မေ့ရာအခါ၌၊ အဒ္ဓေတ္တာရမဏံ (ဟောတိ၊) ပရဿ–၏၊ ခန္ဓေ–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အနိန္ဒြိယဘဒ္ဒရူပံ–ကိုလည်းကောင်း၊ တိသော–နိ်သော၊ ပဏ္ဏတ္တိယောစ–ပညတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အနုဿရဏတော–အောက်မေ့ခြင်းကြောင့်၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏံ (ဟောတိ၊) ["တိသော ပဏ္ဏတ္တိယော"အရ အမျိုး, အမည်, အနွယ်တို့ကို ယူဟန်တူသည်၊] ဉာဏဝသေန–ဖြင့်၊ (ပဝတ္တမာနံ–သော်၊) အဒ္ဓေတ္တဗဟိဒ္ဓါရမဏံ (ဟောတိ၊) ဒိဗ္ဗစက္ခုစတုတ္ထံ–သည်၊

အတ္တနော, ကုစ္ဆိဂတာဒိ ရူပဒဿနကာလေ–ဝမ်ားခ်ဥတည်သော အဆင်းအစရှိသောရူပါရုံကို မြင်ရာအခါ၌၊ အဗ္ဗတ္တာရမဏံ (ဟောတိ၊) အဝသေသ ရူပဒဿနကာလေ–ကြွင်းသောရူပါရုံတို့ကို မြင်ရာအခါ၌၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏံ (ဟောတိ၊) ဥဘယဝသေန–ဖြင့်၊ (ပဝတ္တမာနံ–သော်၊) အဗ္ဗတ္တဗဟိဒ္ဓါရမဏံ (ဟောတိ။)

အနာဂတံသညာဏစတုတ္ထံ–သည်၊ အတ္တနော–၏၊ အနာဂတက္ခန္ဓာနုသယ ရဏကာလေ–အနာဂတ်ခန္ဓာတို့ကို အောက်မေ့ရာအခါ၌၊ အဗ္ဗတ္တာရမဏံ (ဟောတိ၊) ပရဿ–၏၊ အနာဂတက္ခန္ဓာနံဝါ–တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အနိန္ဒြိယဘဒ္ဒဿ–သော၊ ရူပဿဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ (တိဿနဲ့–နှ်သော၊ ပဏ္ဏတ္တိနံဝါ–တို့ကိုသော်လည်းကောင်းဟု ဋီကာထည့်စေလိုသည်၊) အနုသယရဏကာလေ–၌၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏံ (ဟောတိ၊) ဥဘယဝသေန–ဖြင့်၊ (ပဝတ္တမာနံ) အဗ္ဗတ္တဗဟိဒ္ဓါရမဏံ (ဟောတိ၊) အာကိဉ္စညာယတနဿ–အာကိဉ္စညာယတနစျာန်၏၊ နေ ဝတ္ထုဗ္ဘာရမဏတာယ–နေ ဝတ္ထုဗ္ဘာရမဏာ၏အဖြစ်၌၊ ကာရဏံ–အကြောင်းကို၊ ဟေတ္မာ–၌၊ ဝုတ္တမေဝ–သည်သာ၊ [ဤ အဗ္ဗတ္တာရမဏာတိက် အစ၌ "အဗ္ဗတ္တမမ္မာပဂမမတ္တတော"စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီ–ဟူလို။]

ဒုကအတ္ထုဒ္ဓါရ အဖွင့်

၁၄၄၁။ ။ဟေတုဂေါစ္ဆကနိဒ္ဒေသေ–၌၊ တယော ကုသလဟေတူတိ အာဒိနာ–အစရှိသော၊ နယေန–ဖြင့်၊ ဟေတူ–ဟိတ်တို့ကို၊ ဒသေတွာ–ပြတော်မူပြီး၍၊ တေ ယေဝ–ထို ဟိတ်တို့ကိုပင်၊ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနတော–ဖြစ်ရာဌာနအားဖြင့်၊ ဒသေတုံ–ပြတော်မူခြင်းငှာ၊ စတူသု ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ တိအာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဣမိနာ ဥပါယေသု–ပုံစံကပ်၍, သိမှတ်ကြောင်းဖြစ်သော ဤနည်းအားဖြင့်၊ သေသဂေါစ္ဆကေသုပိ–ကြွင်းသော ဂေါစ္ဆကတို့၌လည်း၊ ဒေသနာနယော–ဟောတော်မူပုံနည်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၄၅၃။ ။ယတ္ထ ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိတ္ထ–၌၊ တိဝိဓေန–သုံးပါးအပြားအားဖြင့်၊ အာသဝါနံ–အာသဝတို့၏၊ ကေတော–တပေါင်းတည်း၊ ဥပ္ပတ္တိ–ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ တတ္ထ–ထို သုံးပါးသော အပြားတို့တွင်၊ စတူသု–ကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တေသု–ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ်စိတ်တို့၌၊ အဝိဇ္ဇာသဝေန–အဝိဇ္ဇာသဝနှင့်၊ (သဒ္ဓိं–တကွလည်းကောင်း၊) ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တေသု–တို့၌၊ ဒိဋ္ဌာသဝအဝိဇ္ဇာသဝေတိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိं–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ကာမာသဝေါ–ကာမာသဝသည်၊ ဒုဝိဓေန–နှစ်ပါးအပြားအားဖြင့်၊ ကေတော–တပေါင်းတည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ–၏၊ ဘဝါသဝေါ–သည်၊ စတူသု–နှ်သော၊ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တေသု–တို့၌၊ အဝိဇ္ဇာသဝေန–နှင့်၊ သဒ္ဓိं (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊) ဣတိ–သို့၊ ကေဝေ–တစ်ပါးသော အဖို့အားဖြင့်သာလျှင်၊ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

၁၄၈၅။ ။စ-ဆက်၊ ဇတ္ထ-ယတ္ထ ဒွေ တယော အာသဝေါ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (အာသဝါနံကေတော ဥပ္ပတ္တိ-သည်၊ ဘဝေ) ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ယတ္ထ ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တိ ဇတ္ထောပိ-ဟူသော ဤပါဠိ၌လည်း၊ သံယောဇနာနံ-တို့၏၊ ဥပ္ပတ္တိ-သည်၊ ကေတော, ဒသမာ-ဆယ်ပါးသောအပြားအားဖြင့်၊ ဘဝေ-ဖြစ်ရာ၏၊ တတ္ထ-ထိုဆယ်ပါးအပြား တို့တွင်၊ ကာမရာဂေါ-ကာမရာဂသံယောဇဉ်သည်၊ စတုဓာ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပဋိဃော-သည်၊ တိဓာ (ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊) မာနော-သည်၊ ကေဓာ (ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊) တထာ-တူ၊ ဝိစိကိစ္ဆာစေဝ-သည်လည်းကောင်း၊ ဘဝရာဂေါစ-သည်လည်းကောင်း၊ (ကေဓာ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။)

[ထိုအကျဉ်းကို အကျယ်ချဲ့လိုရှိ "ကထံ"စသည် မိန့်၊] ကထံ-အဘယ်သို့၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်သနည်း၊) တာဝ-ပဋိဃသံယောဇဉ် စသည်တို့မှရှေးဦးစွာ၊ (အနိဋ္ဌ ဌာ-သော၊) ကာမရာဂေါ-သည်၊ မာန ၊ပေ၊ သံယောဇနေဟိစေဝ-မာန သံယောဇဉ်, အဝိဇ္ဇာသံယောဇဉ်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိသံယောဇန အဝိဇ္ဇာ သံယောဇနေဟိစ-တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ အဝိဇ္ဇာ သံယော ဇနေဟိစ-တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇာ သံယောဇနမတ္တေနေဝစ-အဝိဇ္ဇာ သံယောဇဉ်မျှနှင့်သာလျှင်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊) ဣတိဧဝံ-သို့၊ စတုဓာ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပန-ကား၊ ပဋိဃော-သည်၊ ဣဿာ သံယော ဇန အဝိဇ္ဇာသံယောဇနေဟိစေဝ-တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ မစ္ဆရိယသံယောဇန အဝိဇ္ဇာသံယောဇနေဟိစ-တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇာ သံယောဇနမတ္တေနေဝ စ-မျှနှင့်သာလျှင်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိံ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊) ဣတိဧဝံ-သို့၊ တိဓာ ကေ တော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ မာနော-သည်၊ ဘဝရာဂါဝိဇ္ဇာ သံယောဇနေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ ကေဓာဝ-တစ်ပါးသော အဖို့အားဖြင့်သာလျှင်၊ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ-သည်၊ တထာ-ထိုတစ်ပါးသောအဖို့အားဖြင့်၊ (ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊) ဟိ-မှန်၊ သာ-ထိုဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇဉ်သည်၊ အဝိဇ္ဇာ သံယောဇနေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ ကေဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဘဝရာဂေပိ-ဘဝရာဂသံယောဇဉ်၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဇတ္ထ-ဤ သံယောဇနဂေါစ္ဆကၽ၊ ဒွေ-နှစ်ပါးသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တိဏိ-သုံးပါးသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သံယောဇနာနိ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

၁၅၁၁။ ။ပန-ကား၊ နိဝရဏဂေါစ္ဆကေ-၌၊ ယတ္ထ ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တိ-ဟူသော၊ ယံ တေ-အကြင်စကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတ္ထာပိ-ထို စကားရပ်၌လည်း၊ အဌဓာ-ရှစ်ပါးအပြားအားဖြင့်၊ နိဝရဏာနံ-တို့၏၊ ကေ တော ဥပ္ပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဧတေသု-ဤနိဝရဏတို့တွင်၊ ကာမစ္ဆန္ဒော-ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏသည်၊ ဒုဝိဓာ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဗျာပါဒေါ-သည်၊ စတုဓာ (ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊) ဥဒ္ဓစ္စံ-သည်၊ ကေဓာ (ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊) ဝိစိကိစ္ဆာ-သည်၊ တထာ-ထိုတစ်ပါးသော အဖို့အားဖြင့်၊ (ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊) ကထံ-အဘယ်သို့၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ-နည်း၊) တာဝ-ဗျာပါဒနိဝရဏစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊

(နိဒ္ဒိဒ္ဓော၊) ကာမစ္ဆန္ဒော–သည်၊ အသင်္ခါရိကစိတ္တော သု–တို့၌၊ ဥဒ္ဓစ္စနိဝရဏာ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏောဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဒိ–လည်းကောင်း၊ သသင်္ခါရိကေသု–တို့၌၊ ထိနမိဒ္ဓ ဥဒ္ဓစ္စ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏောဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဒိ–လည်လောင်း၊ ဒုဝိဓာ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပန–ဆက်၊ ဒွေ တိဏိတိ–ဟူသော၊ ယံ ဧတံ–အကြင်စကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ တံ–ထိုစကားကို၊ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒဝသေန–အောက်ဆုံး၌ ဖြစ်သော အပိုင်းအခြား၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဤကား၌ "ဟေဋ္ဌိမ ပရိစ္ဆေဒေန"ဟု ရှိ၏။] တသ္မာ, စတုန္နံပိ–လေးပါးသော နိဝရဏတို့၏လည်း၊ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇတိတိဝစနံ–ဟူသောစကားသည်၊ ယုဇ္ဇတိဧव–သင့်သည်သာ။

ပန–ကား၊ ဗျာပါဒေါ–သည်၊ အသင်္ခါရိကစိတ္တေ–၌၊ ဥဒ္ဓစ္စ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏောဟိ–တို့နှင့်၊ (သဒ္ဒိ–လည်းကောင်း၊) သသင်္ခါရိကေ–၌၊ ထိနမိဒ္ဓ ဥဒ္ဓစ္စ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏောဟိ–တို့နှင့်၊ (သဒ္ဒိ–လည်းကောင်း၊) အသင်္ခါရိကေယေဝ–အသင်္ခါရိကစိတ်၌ပင်၊ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏောဟိ–တို့နှင့်၊ (သဒ္ဒိ–လည်းကောင်း၊) သသင်္ခါရိကေယေဝ–၌ပင်၊ ထိနမိဒ္ဓ ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏောဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဒိ–လည်းကောင်း၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊) ဣတိ–သို့၊ စတုဓာ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥဒ္ဓစ္စံပန–ဥဒ္ဓစ္စနိဝရဏသည်ကား၊ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏမတ္တေန–အဝိဇ္ဇာနိဝရဏမျှနှင့်၊ သဒ္ဒိ ဧကဓာ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ–သည်၊ ဥဒ္ဓစ္စအဝိဇ္ဇာနိဝရဏောဟိ သဒ္ဒိ ဧကဓာ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

၁၅၇၇။ ။ကိလေသဂေါစ္ဆကေ–၌၊ ယတ္ထ ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ–ဟူသော၊ ယံပိ ဣဒံ–အကြင် စကားကိုလည်း၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ–ထိုစကား၌၊ ဒွေ–နှစ်သော၊ ကိလေသာ–တို့သည်၊ အညေဟိ–အခြားသော ကိလေသာတို့နှင့်၊ (သဒ္ဒိ–တကွ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊) ဝါ–တစ်နည်း၊ တယော–နှစ်သော၊ ကိလေသာ–တို့သည်၊ အညေဟိ–နှစ်သော၊ ကိလေသေဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဒိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ အတ္ထော–အနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ကသ္မာ (ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဒ္ဝိန္နံ (ယေဝ ဝါ)–နှစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော ကိလေသာတို့၏လည်းကောင်း၊ တိဏ္ဏံယေဝ ဝါ–သုံးပါးသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော ကိလေသာတို့၏လည်းကောင်း၊ ဧကတော–တပေါင်းတည်း၊ ဥပ္ပတ္တိယာ–ဖြစ်ခြင်း၏၊ အသမ္ဘဝတော–မဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်၊ (ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။)

ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။"ဒွေ တယော ကိလေသာ"ဟူရာ၌ "ဒွေဝါ တယောဝါ"ဟု ဝါသဒ္ဒါ၏အနက်ကိုလည်းကောင်း, "အညေဟိ ကိလေသေဟိ သဒ္ဒိ"ဟု အပို ထည့်၍လည်းကောင်း အနက်ကိုသိပါ၊ ဘာကြောင့် အပိုထည့်ရမည်နည်း–နှစ်ပါးသော ကိလေသာချည်းလည်းကောင်း, သုံးပါးသော ကိလေသာချည်းလည်းကောင်း မဖြစ်၊ နှစ်ပါးသောကိလေသာနှင့် အခြားသော ကိလေသာတို့ကိုပါ, သုံးပါးသော ကိလေသာနှင့် အခြားသောကိလေသာတို့ကိုပါ တွဲ၍သာ ဖြစ်ရသောကြောင့်တည်း၊ ဝါသဒ္ဒါအတွက် လေးပါးနှင့် အခြားသောကိလေသာများ တွဲ၍ဖြစ်ပုံ စသည်ကိုလည်း သိပါ။

တတ္ထ–ထိုကိလေသဂေါစ္ဆကဌ်၊ ဒသဓာ–အားဖြင့်၊ ကိလေသာနံ–တို့၏၊ ဧကတော–တပေါင်းတည်း၊ ဥပ္ပတ္တိ–ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဧတ္ထ–ဤကိလေသာတို့တွင်၊ လောဘော–လောဘကိလေသာသည်၊ ဆဓာ–ခြောက်ပါးအပြားအားဖြင့်၊ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပဋိဃော–ဒေါသကိလေသာသည်၊ ဒွိဓာ (ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊) မောဟော–သည်၊ တထာ–တူ၊ (ဒွိဓာ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊) ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ကထံ–အဘယ်သို့ သိထိုက်သနည်း၊ တာဝ–ဒေါသကိလေသာ စသည်တို့မှရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊) လောဘော–သည်၊ အသခ်ါရိကော–အသခ်ါရိကဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တော–ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ်စိတ်ဌ၊ မောဟ ၊ပေ၊ အနောတ္တပ္ပေဟိ–မောဟ ဥဒ္ဓစ္စ အဟိရိက အနောတ္တပ္ပကိလေသာတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိं–တကွလည်းကောင်း၊ သသခ်ါရိကော–ဌ၊ မောဟ ၊ပေ၊ အနောတ္တပ္ပေဟိ–မောဟ ထိန ဥဒ္ဓစ္စ အဟိရိက အနောတ္တပ္ပကိလေသာတို့နှင့်၊ (သဒ္ဓိं–လည်းကောင်း၊) အသခ်ါရိကယေဝ–အသခ်ါရိကစိတ်ဌပင်၊ မောဟမာနဒ္ဓစ္စာ ဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ–တို့နှင့်၊ (သဒ္ဓိं–လည်းကောင်း၊) သသခ်ါရိကယေဝ–သသခ်ါရိကစိတ်ဌပင်၊ မောဟ မာန ထိန ဥဒ္ဓစ္စ အဟိရိကာ အနောတ္တပ္ပေဟိ–တို့နှင့်၊ (သဒ္ဓိं–လည်းကောင်း၊) ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တော–သော၊ အသခ်ါရိကော ပန–ဌကား၊ မောဟ ဥဒ္ဓစ္စ ဒိဋ္ဌိ အဟိရိကာ နောတ္တပ္ပေဟိ–တို့နှင့်၊ (သဒ္ဓိं–လည်းကောင်း၊) သသခ်ါရိကော–ဌ၊ မောဟ ဒိဋ္ဌိ ထိန ဥဒ္ဓစ္စ အဟိရိကာနောတ္တ ပ္ပေဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိं–လည်းကောင်း၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊) ဣတိ–သို့၊ ဆဓာ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ပန–ကား၊ ပဋိဃော–ဒေါသကိလေသာသည်၊ အသခ်ါရိကော–ဌ၊ မောဟ ၊ပေ၊ နောတ္တပ္ပေဟိ–တို့နှင့်၊ (သဒ္ဓိं–လည်းကောင်း၊) သသခ်ါရိကော–ဌ၊ မောဟ ၊ပေ၊ နောတ္တပ္ပေဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိं–လည်းကောင်း၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊) ဣတိဧဝံ–သို့၊ ဒွိဓာ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပန–ကား၊ မောဟော–သည်၊ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တော–ဌ၊ ဝိစိကိစ္ဆဒ္ဓစ္စ အဟိရိကာ နောတ္တပ္ပေဟိ–တို့နှင့်၊ (သဒ္ဓိं–လည်းကောင်း၊) ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ္တော–ဌ၊ ဥဒ္ဓစ္စ ၊ပေ၊ နောတ္တပ္ပေဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိं–လည်းကောင်း၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊) ဣတိဧဝံ–သို့၊ ဒွိဓာ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ဂေါစ္ဆက, အလုံးစုံသောဒုက်တို့ဌ၊ သေသံ–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ–ပေါ်လွင်သော အနက်ရှိသည်သာ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။

အဌသာလိနိယာ–အဌသာလိနီမည်သော၊ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယ–ဓမ္မသင်္ဂဏီအဌကထာဌ၊ အဌကထာကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ–အဌကထာကဏ္ဍ၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီးပြီ။

အဌကထာကဏ္ဍအဖွင့်
ပြီး၏။

နိဂမနကထာ

စ–ဆက်၊ (တစ်နည်း၊) စ–စာကိုယ်ပြီးဆုံး, ကမ္မတ်ဖုံးဖို့, နိဂုံးကို ဆိုဦးအုံ့၊ ဧတ္တာဝတာ–ဤမျှအတိုင်းအရည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ (“တတ္ထ ကေနဋ္ဌေန အဘိဓမ္မာမှစ၍ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ”တိုင်အောင် သော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ “သန္နိဋ္ဌာနံ ဥပဂတာ”ဟု စပ်၊) လောကနာထော–သတ္တလောက၏ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ စိတ္တံ–စိတ္တပ္ပဓာနကဏ္ဍကိုလည်းကောင်း၊ ရူပဉ္စ–ရူပကဏ္ဍကိုလည်းကောင်း၊ နိက္ခေပံ–နိက္ခေပကဏ္ဍကိုလည်းကောင်း၊ အတ္ထုဒ္ဓါရံ–အတ္ထုဒ္ဓါရကဏ္ဍကိုလည်းကောင်း၊ (အဋ္ဌကထာကဏ္ဍကိုလည်းကောင်း၊) မဇ်ဈောရမ်–စိတ်၏မွေ့လျော်ရာဖြစ်သော၊ ယံ ဓမ္မသင်္ဂဏိ–အကြင်ဓမ္မသင်္ဂဏီအမည်တော်ရှိသော ပါဠိတော်ကို၊ ဘာဒေ ဣဿ–ဝေဖန်တော်မူလျက်၊ ဒေသေသိ–ဟောတော်မူပြီ။

အဘိဓမ္မသ–အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၏၊ အနဝသေသတော–အကြွင်းမရှိသော အားဖြင့်၊ ဓမ္မေ–တရားတို့ကို၊ သင်္ဂယ–သိမ်းယူ၍၊ ဌိတာယ–တည်သော၊ တသ္သာ (ဓမ္မသင်္ဂဏိယာ)–ထို ဓမ္မသင်္ဂဏီအမည်တော်ရှိသော ပါဠိတော်၏၊ ယာ အတ္ထဝဏ္ဏနာ–အကြင် အနက်အဖွင့်ကို၊ ဝါ–အကြင်အနက်ကို ဖွင့်ကြောင်း ဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာကို၊ မယာ–ဝါ–သည်၊ အာရဒ္ဓါ–အားထုတ်အပ်ပြီ။

အနာကုလာနံ–မရှုပ်ထွေးကုန်သော၊ အတ္ထာနံ–အနက် အဓိပ္ပာယ်တို့၏၊ သမ္ဘဝါ–ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ နာမေန–အမည်အားဖြင့်၊ အဋ္ဌသာလိနီ ဣတိ–အဋ္ဌသာလိနီဟူသော၊ ဝါ–ကောင်းမြတ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် အဋ္ဌသာလိနီမည်သော၊ သာ သော–ထိုအဋ္ဌကထာသည်၊ ပါဠိယာ–ပါဠိတော်အားဖြင့်၊ ကေနစိတ္တာလိသာယ–တစ်ခုယုတ်လေးဆယ်သော၊ ဘာဏဝါရတော–ဘာဏဝါရအားဖြင့်၊ ဝါ–ဂါထာနှစ်ရာ့ငါးဆယ်, များကျယ်စွာလှ, ပမာဏရှိသော ဘာဏဝါရအားဖြင့်၊ သန္နိဋ္ဌာနံ–ဝန်းကျင်ပတ်ကုံး, ကမ္မတ်ဖုံး၍, ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ ဥပဂတာ–ကပ်ရောက်ပေပြီ။

ဓမ္မသ–ဘုရားဟောဖော်, တရားတော်၏၊ စိရဋ္ဌိတတ္ထံ–ကြာမြင့်စွာ တည်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ တံ–ထို အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာကို၊ နိဋ္ဌာပေန္တေန–ပြီးဆုံးစေသော၊ မယာ–ဝါသည်၊ ယံ ကုသလံ–အကြင် ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ, ဉာဏသမ္ပယုတ်, တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ, ကုသိုလ်မြတ်ကို၊ ပတ္တံ–ရောက်အပ်, ရအပ်ပေပြီ၊ [ဤစကားကိုထောက်၍ အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသသည် ရဟန္တာမဟုတ်သေးကြောင်းသိရသည်၊] တဿ (ကုသလဿ)–ထို ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ, ဉာဏသမ္ပယုတ်, တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ, ကုသိုလ်မြတ်၏၊ အနုဘာဝေန–သတ္တိရိန်စော်, အာနုဘော်ကြောင့်၊ သဗ္ဗေ–အလုံးစုံကုန်သော၊ ပါဏိနော–သတ္တဝါတို့သည်၊ သဒ္ဓမ္မရာဇဿ–တရားမင်းဘုရား၏၊ သုခါဝဟံ–လူ နတ် နိဗ္ဗာန်, သုံးတန်တိုင်အောင်,

ချမ်းသာကို ဆောင်နိုင်သော၊ ဓမ္မ–တရားတော်ကို၊ ဥ တွာ–အ်ဆင့်ဆင့် သိ၍၊ ဝိသုဒ္ဓါယ–သဿတဒိဋ္ဌိ, ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိတို့မှ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော၊ သုခါယ–လွယ်ကူသော၊ ပဋိပတ္တိယာ–အကျင့်ဖြင့်၊ အသောက်–သောကဏ် မရှိရာဖြစ်သော၊ အနုပါယာသ–ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်း၏ မရှိရာဖြစ်သော၊ ဥတ္တမံ–အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနသုခံ–နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့၊ ပါပုဏာတု–ရောက်ကြပါစေကုန်သတည်း။

သဒ္ဓမ္မော–ဘုရားဟောဖော်, သူတော်ကောင်းတရားတော်သည်၊ စိရံ–ခေတ် အဆင့်ဆင့်, . ဆောင်ယူကျင့်၍, ကြာမြင့်လုစွာ, ဌိးထောင်သာအောင်၊ တိဋ္ဌတု–ပါဋ္ဌိအနက်, မလျော့ပျက်ဘဲ, ထွန်းတက်၍သာ, တည်တန့်ပါစေသတည်း၊ သဗ္ဗေပိ–အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တာ–သတ္တဝါတို့သည်၊ ဓမ္မေ–တရားတော်၌၊ သဂါရဝါ–ရိုသေလေးစားခြင်း ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တု–ဖြစ်ပါစေသတည်း၊ ဒေဝေါ–လူအများ၏ အားထားရာ မိုးသည်၊ ကာလေန–သင့်လျော်လျောက်ပတ်, ကောင်းမြတ်သောအခါ၌၊ သမ္မာ–ကောင်းစွာ၊ ပဝဿတု–ရွာပါစေသတည်း။

ပေါရာဏာ–ရှေးအထက်က, ဆက်ဆက်များလှ, ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်သော၊ သုရာဇာနော–ရေ မြေ ထိန်းကျောင်း, တိမ်းမစောင်းသည့်, မင်းကောင်း မင်းမြတ်တို့သည်၊ ပဓံ–သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ ရက္ခိ သုယထာ–ခိုးသား ဓားပြ, မရှိရအောင်, နေ့ ညပိုင်းခြုံ, စောင့်ရှောက်ကုန်သကဲ့သို့၊ တထေဝ–ထို့အတူ သာလျှင်၊ ရာဇာ–ငါတို့မင်းသည်၊ ဣမံ ပဓံ–ဤနိုင်ငံသူ, များဗိုလ်လူကို၊ အတ္တနော ပဓံဣဝ–မိမိရင်နှစ်, သားစင်စစ်ကိုကဲ့သို့၊ ဓမ္မေန–တရားသဖြင့်၊ ရက္ခတု–စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း၊ ဣတိ–နိုဂုံးပဒွေနာ, အဖြာဖြာကို, ဆိုရာစကားရပ်, အပြီးသတ်တည်း၊ [ဤနေရာ၌ အဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ ပြီးပြီ၊ ဆိုအပ်လတ္တံ့စကားရပ်ကား နောက်ပညာရှိတို့ စကားသာတည်း။]

ပရမဝိသုဒ္ဓ သဒ္ဓါဗုဒ္ဓိ ဝိရိယပဋိဋ္ဌိမဏ္ဍိတ သီလာစာရဇ္ဇဝ မဒ္ဒဝါဒိဂုဏ သမုဒယ သမုဒိတေန–အလွန် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော သဒ္ဓါ ပညာ ဝိရိယ တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ဝါရိတ္တသီလ, စာရိတ္တသီလဟူသော အာစာရ,

---

ပရမဝိသုဒ္ဓ ၊ပေ၊ သမုဒိတေန။ ။စာအုပ်များ၌ "ပဋိမဏ္ဍိတေန"ဟု တစ်ပုဒ်ဆုံးထားသည်ကို တွေ့ရ၏၊ ဤအလို ထိုပုဒ်ကို "ထေရေန"၌ စပ်ရမည်ဖြစ်သော ကြောင့် "သဒ္ဓါ ပညာ ဝိရိယတို့သည် အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ၏ တန်ဆာများ ဖြစ်ကြ၏"ဟု ယူဆရလိမ့်မည်၊ ပြည်ဆရာတော်၏ နိဿယ၌ "ပဋိမဏ္ဍိတ"ဟု ရှိ၏၊ ထိုပုဒ်ကို သီလာစာရ၌ စပ်၍ "သဒ္ဓါဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ, ပညာဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ပစ္စယသန္နိဿိတသီလ, ဝိရိယဖြင့် တန်ဆာ ဆင်အပ်သော အာဇီဝ ပါရိသုဒ္ဓိသီလ"ဟု အဓိပ္ပာယ်ယူတော်မူသည်၊ ထိုစကားသည်

ဖြောင့်မတ်သူ၏ အဖြစ်, နူးညံ့သူ၏ အဖြစ် အစရှိသောဂုဏ်အပေါင်း၏ ပေါင်းစုရာလည်းဖြစ်ထသော၊ သကသမယ သမယန္တရ ဂဟနဠောဂါဟနေ သမတ္ထေန–မိမိအယူတည်းဟူသော အဖွဲ့သံဝဏ္ဏာတောအုပ်, တစ်ပါးသော အယူတည်းသော အဖွဲ့သံဝဏ္ဏနာတောအုပ်သို့ ဉာဏ်ဖြင့်ချင်းနင်း, ဝင်ရောက်ခြင်းဌာ်စွမ်းနိုင်ထသော၊ ပညာဝေယျတ္တိယ သမန္နာဂတေန–ပညာ၏ထက်မြက်သည်၏ အဖြစ်နှင့် ပြည့်စုံထသော၊ တိပိဋကဓရ ပရိယတ္တိပ္ပဘေဒေ–သုံးပုံပိဋကတ်, ပရိယတ်အပြားရှိသော၊ သာဋ္ဌကထေ–အဋ္ဌကထာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ သတ္ထုသာသနေ–မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမဖြစ်သော တရားတော်ဌာ်၊ အပ္ပဋိဟတညာဏပ္ပဘာဝေန–မပိတ်မပင် မဆီးတားအပ်သော ဉာဏ်ရည်ဉာဏ်သွား, စွမ်းပကားသတ္တိလည်းရှိထသော၊ မဟာဝေယျာကရဏေန–သဒ္ဒါဗျာကရဏ်း, ကျမ်းအားလုံးတတ်, ဆရာမြတ်လည်းဖြစ်ထသော၊ ကရဏသမ္ဘတ္တိ ဇနိတ သုခ ဝိနိဂ္ဂတမ ဓုရောဒါရဝစန လာဝဏ္ဏယုတ္တေန–ဌာန်ကရိယာ်းတို့၏ ပြည့်စုံခြင်းသည် ဖြစ်စေသော သက်သက်သာသာ ထွက်ပေါ်လာသော ချိုသာသောစကားလုံး, မြင့်မြတ်သောစကားလုံး၏ တင့်တယ်သည်၏အဖြစ်နှင့်လည်း ယှဉ်ထသော၊ ယုတ္တမုတ္တဝါဒိနာ–သင့်လျော်သောစကား, နှစ်သက်ဖွယ်စကားကိုလည်း ဆိုလေ့ရှိထသော၊ ဝါဒိဝါရေန–ပြောဟော ပို့ချလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးလည်းဖြစ်ထသော၊ မဟာကဝိနာ–အစီအကုံး, အနှုန်းအဖွဲ့, ထုံးနဲ့ သင့်လျော်, မြတ်သော စာဆိုတော်လည်းဖြစ်ထသော။

ပဘိန္နေ ပဋိသမ္ဘိဒါပရိဝါရေ–အတ္ထ, ဓမ္မ, နိုရုတ္တိ, ပဋိဘာနအားဖြင့်, ကွဲပြားသောပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်, အခြံအရံရှိသော၊ ဆဋဘိညာဒိပ္ပဘေဒဂုဏ ပဋိမဏ္ဍိတေ–ခြောက်ပါးသောအဘိညာဉ်အစရှိသော အပြားရှိသောဂုဏ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မေ–မြတ်သောစျာယီ အရိယာလူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော စျာန် မဂ်ဖိုလ်တရားတို့ဌာ်၊ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဗုဒ္ဓိနံ–ကောင်းစွာတည်သော ဉာဏ်ပညာရှိတော်မူကြကုန်သော၊ ထေရဝံသပ္ပဒီပါနံ–အရှင်မဟာကဿပအစရှိသောထေရ်တို့၏အရှယ်ဌာ် မီးရှူးသဖွယ်ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော၊ မဟာဝိဟာရဝါသီနံ–မဟာဝိဟာရဌာ် သီတင်းသုံးတော်မူကြကုန်သော၊ ထေရာနံ–တိပိဋကဓရ ဗုဒ္ဓနာဂ အစရှိသောထေရ်တို့၏၊ ဝံသာလင်္ကာရဘူတေန–အဆက်အနွယ်ဌာ်,

---

အလွန်သင့်မြတ်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း ပါတိမောက္ခသံဝရသီလကို သဒ္ဓါဖြင့်, ပစ္စယသန္နိဿိတသီလကို ပညာဖြင့်, အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလကို ဝီရိယဖြင့်ပြည့်စုံအောင် စောင့်ထိန်းရသည်ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ်–သီလနိဒ္ဒေသဌာ် မိန့်တော်မူသောကြောင့်တည်း၊ [ဣန္ဒြိယသံဝရသီလကို သတိဖြင့်ပြီးစေရ၏၊ ထို သတိကိုကား သဒ္ဓါ ဗုဒ္ဓိ ဝီရိယကို ယူသဖြင့် မကင်းရာ မကင်းကြောင်းဖြစ်၍ ယူပြီးဖြစ်တော့သည်၊] ကြွင်းသော မှတ်ဖွယ်များကို ကခ်ါဝိတရဏီအဋ္ဌကထာ၏ နိဂုံးအဖွင့်ဌာ် ပြထားပြီ။

အဆက်အနွယ်၌, တန်ဆာသဖွယ် ဖြစ်၍ဖြစ်ထသော၊ သုဝိပုလ ဝိသုဒ္ဓဗုဒ္ဓိနာ-အလွန်ပြန့်ပြော စင်ကြယ်သော ဉာဏ်ပညာရှိထသော၊ ဗုဒ္ဓဃောသောတိ-ဗုဒ္ဓဃောသဟူ၍၊ ဂုရုဟိ-ကျောက်ထီးတန်တူ, အလေးပြုအပ်သော ဆရာမြတ်တို့သည်၊ ဂဟိတနာမဓေယ္ယေန-ယူအပ်သော အမည်ရှိသော၊ ဝါ-မှည့်ခေါ်အပ်သော အမည်ရှိသော၊ ထေရေန-ထေရ်သည်၊ ကတာ-ပြုစီရင်အပ်သော၊ အဋ္ဌသာလိနီနာမ-အဋ္ဌသာလိနီမည်သော၊ အယံ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာ-ဤဓမ္မသင်္ဂဏီအဋ္ဌကထာသည်၊ ("တိဋ္ဌတု"၌ စပ်။)

သုဒ္ဓစိတ္တာသေ-သန့်ရှင်း စင်ကြယ်သော စိတ်ရှိတော်မူသော၊ တာဒိနော-လောကဓမ်ရှစ်ပါးကြောင့်, ဖောက်ပြားမတုန်, တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော၊ လောကဧဇ္ဇသေ-သတ္တလောကဏ၏ အကြီးဆုံး ဖြစ်တော်မူသော၊ မဟေသိနော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ ဗုဒ္ဓေါတိနာမံပိ-ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါဟူသော အမည်တော်သည်လည်း၊ လောကမှိ-လောက၌, ပဝတ္တတိ-ဖြစ်တည်သေး၏၊ တာဝ-ထိုဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါဟူသော အမည်တော်တည်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ လောက နိတ္ထရဏောသိနံ-လောကမှထွက်ကြောင်း နည်းလမ်းကောင်းကို ရှာကြံကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာနံ-အမျိုးကောင်းသားတို့၏၊ ပညာ ဝိသုဒ္ဓိယာ-ပညာသန့်ရှင်း, စင်ကြယ်ခြင်း၏၊ နယံ-နည်းကောင်းနည်းမှန်ကို၊ ဒဿေန္တီ-ပြလျက်၊ လောကသ္မိံ-ကမ္ဘာလောက၌, တိဋ္ဌတု-တည်ရစ်ပါစေသတည်း၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

[ဤမှနောက်၌ "စတုကဏ္ဏ မဏ္ဍိကာယ"စသောဂါထာ ရှိသေး၏၊ ထိုဂါထာသည် သီဟိုဠ်မှတို့၌ မပါ၊] "စတုကဏ္ဏ မဏ္ဍိတာယ-လေးကဏ္ဍတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ ပါဋိယာ-ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဋိတော်၌, အတ္ထဒီပကော-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော၊ သုန္ဒရဋ္ဌော-ကောင်းသောအနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိသော၊ အယံဂန္ထော-ဤ အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာကျမ်းသည်၊ စိရကာလံ-ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး၊ တိဋ္ဌတု-တည်ပါစေသတည်း"ဟု အနက်ပေးလိုက ပေးပါလေ။

အဋ္ဌသာလိနီနာမ-အဋ္ဌသာလိနီမည်သော၊ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာ-
ဓမ္မသင်္ဂဏီအဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

အဋ္ဌသာလိနီဘာသာဋ္ဌိကာ
ပြီးပြီ။